Raftul Denisei

John Cowper Powys

Cercul nebunilor

roman

HUMANITAS fiction

De trei generații, stăpânii domeniului Ashover sunt prinși într-un cerc amoros din care nu pot ieși, blestemați să se îndrăgostească de femei de condiție joasă. Iubirile interzise nasc monștri, anomalii, bastarzi condamnați să fie ascunși de lumina zilei și de ochii oamenilor. Iar acesta este doar începutul drumului autodistructiv pe care pare să fi pornit seminția Ashover. Nici copiii rezultați din aliațele încheiate cu familii de același rang nu se dovedesc a fi urmași demni să ducă mai departe speranțele părinților. Rook, fiul cel mare, este victima unei cumplite frigidități sentimentale, care îl face incapabil să aleagă între trei femei îndrăgostite de el (Netta, Ann și Nell), iar Lexie, mezinul, bolnav și frustrat, se agață cu disperare de viață, conștient, în același timp, de apropierea implacabilă a sfârșitului. Pentru a evita nenorocirea care pare să se abată asupra familiei sale, Lady Ashover încearcă să pună în practică un plan prin care să-l smulgă pe întâiul ei născut, Rook, din brațele iubitei sale, Netta, împingându-l spre o căsătorie „onorabilă". Vor reuși dragostea și inteligența afectivă feminină să rezolve tensiunile existențiale ale celor doi protagoniști care au uitat adevărurile fundamentale ale vieții ?

Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Coperta de
ANGELA ROTARU

Redactor
IOANA PETRIDEAN

JOHN COWPER POWYS
DUCDAME
© 1974 Francis Powys
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2009, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COWPER POWYS, JOHN
Cercul nebunilor / John Cowper Powys; trad.: Antoaneta Ralian. -
București: Humanitas Fiction, 2009
ISBN 978-973-689-290-5
I. Ralian, Antoaneta (trad.)
821.111-31=135.1

JOHN COWPER POWYS

Cercul nebunilor

Traducere din engleză de
ANTOANETA RALIAN

HUMANITAS
fiction

Amiens: Ce înseamnă „*ducdame*“?

Jaques: E o invocare greacă, prin care nebunii de curte sunt chemați în cerc.

Shakespeare – CUM VĂ PLACE
Actul II, scena V

Capitolul I

Unele din întâlnirile cele mai semnificative au loc între doi oameni, dintre care unul este fie adormit, fie mort; și s-ar spune că Rook Ashover era conștient de asemenea fapt, în acea noapte de noiembrie cu lună plină, în timp ce stătea lângă patul în care dormea Netta Page. Când se duseseră la culcare, chiar Netta dăduse perdelele la o parte și deschisese oblonul ferestrei. Și acum zăcea adormită, cu fața luminată de razele lunii și cu sufletul dezgolit. Rook o fixa cu o privire intensă, de parcă se străduia să dezlege o enigmă de multă vreme tăinuită; o enigmă pe care numai o noapte ca aceasta o putea limpezi.

Clarul de lună avea un efect ciudat asupra chipului Nettei. Un efect complex, am putea spune. Accentua o anumită expresie de rătăcire, o stare de amară, melancolică neputință; dar, în același timp, îl aureola cu un tușeu de o mișcătoare, răbdătoare demnitate.

Netta nu era frumoasă; nici măcar drăguță; dar așa cum zăcea în acest moment, cu buzele ușor întredeschise, printre care i se strecura răsuflarea domoală, părea să emane din făptura ei ceva ce ar fi atras și reținut atenția oricui ar fi privit-o. Poate că era doar blândețea supusă care se degaja din imobilitatea atitudinii, o blândețe abătută, relaxată, pasivă; și totuși, opunând împotrivire, părând ciudat de neînfrântă, în pofida acelei depline neajutorări. Rook Ashover continua să privească fața care i se oferea ochilor, impudică în inconștienta ei goliciune. Dar privirile lui, prinse în vâltoarea gândurilor abstracte, uitară curând ceea ce vedeau.

Așa cum stătea acolo, gata îmbrăcat de drum, în timp ce acele ceasornicului din spatele său se îndreptau către ora două din

noapte, avea aerul unui intrus, aproape al unui străin. Și când, în cele din urmă, gândurile care o luaseră razna se reîntoarseră la silueta culcată, nu îl încercă decât un simțământ de tandrețe indiferentă, îndepărtată, detașată. Acel soi de tandrețe pe care făpturile omenești o simt față de umanitatea nepersonalizată.

În cele din urmă, o mișcare a Nettei rupse vraja. Se răsucise în pat, stângaci, conștientă parcă de privirea care o pironea, iar expresia profilului apăsat pe pernă părea acum mai puțin împăcată. Mișcarea ei trezi în Rook conștiința bruscă a propriilor lui simțăminte; îl năpădi un subit val de furie împotriva lui însuși. Ce cruzime să fii alcătuit așa cum era el, înzestrat cu această inumană detașare, gata oricând să cadă asupră-ți ca o peliculă rece, de apă cenușiu-verzuie, care te separă de orice.

Se îndepărtă de marginea patului și se îndreptă spre fereastră. Crengile copacilor se încovoiau, profilându-se deasupra ierbii, împietrite în vrajă. Șoseaua, albă și pustie, podul de peste râu, luncile de dincolo de apă, toate i se așterneau dinaintea ochilor transfigurate, eterice. Luminozitatea lichidă care impregna văzduhul părea să se fi revărsat dintr-o sursă mult mai îndepărtată și mult mai misterioasă decât tipsia rotundă, argintie, care atârna la zenit.

Întregul cuprins apărea imaterial, ireal. Contururi și umbre! Umbre și contururi! Toate formele familiare se decupau limpede în paloarea difuză. Dar îi păreau retrase, distante, intangibile; ca și cum s-ar fi uitat la el de pe creasta unui turn solitar.

Rook Ashover scrută câmpia așa cum scrutase cu un moment înainte fața femeii.

Atmosfera nepământeană, rece, care învăluia natura, își găsea ecou în ceea ce se petrecea acum în mintea lui, un ecou care îi estompa disprețul de sine.

Sufletul lui hoinărea peste plaiurile scăldate în lumina lunii, departe, până la capătul pământului nostru plutitor, prefăcut dintr-odată în sferă străvezie și fluidă; hoinărea departe, străbătând hăurile fără fund ale întunericului de dincolo.

Între sufletul lui și vrăjita nemărginire încolțise un fel de comunicare inefabilă, o senzație care purta iresponsabilitatea disperării, dar care nu era disperare, care se asemăna cu singurătatea,

dar nu era singurătate. Ca și cum, dincolo de toată această chimie eterizată, ar fi existat cu adevărat ceva ce corespunde anticei idei platonice a unui univers alcătuit din spirit, din forme ale spiritului, mai prețioase și mai frumoase decât cele ale lumii simțurilor.

Se îndepărtă de fereastră și se apropie din nou de pat, aplecându-se cu gingașă precauție asupra femeii adormite. Își atinse ușor buzele de brațul care atârna. Apoi, deschizând și închizând în urmă-i ușa, fără zgomot, coborî în grabă scara și ieși din casă.

Se pare că, din vremuri imemoriale, unele porțiuni de pământ au răspuns într-un anume chip, foarte intens, la influența lunii pline.

Unul dintre aceste locuri de pe planeta noastră, predestinate a fi susceptibile și receptive la vrăjitoriile selenare, este și cel alcătuit din fâșia de șosea, râul și câmpiile mlăștinoase care împrejmuiesc pârâul Ashover.

Podul dublu arcuit, construit din piatră aspră, locală, asigură traversarea peste râul Frome a uneia dintre cele mai vechi șosele din Dorsetshire, exact în punctul în care biserica Ashover, aflată pe unul dintre maluri, și reședința Ashover, aflată pe celălalt, îi conferă locului întreaga lui semnificație istorică. Pentru cei care călătoresc spre sud, podul reprezintă punctul cel mai apropiat de bifurcarea drumurilor către Tollminster și Bishop's Forley. Dar piatra kilometrică implântată lângă șanț, peste drum de poarta lui Rook Ashover, informează călătorul asupra distanței care-l desparte de Londra. Pe această piatră kilometrică își pironise acum Rook privirile.

Londra? Numele își pierduse parcă orice înțeles pentru el; deși, încă din copilărie, cuvântul acesta dăduse malului de peste drum un aer ciudat, de magie.

Ajunse la pod, îl străbătu până către centru, se opri și se aplecă peste parapet.

Aceeași senzație că familiara construcție de piatră se ivea stranie și imaterială sub răsuflarea reținută a imensei tăceri. Însăși apa, care se învolbura și se învârtejea pe sub arcadele podului,

părea să curgă mut, ca și cum nu ar fi fost o apă reală, ci o apă fantomă.

Dar în timp ce o privea, își redobândi materialitatea: din adâncul care se numea groapa lui Saunders, țâșni brusc la suprafață un biban uriaș, împroșcând apa cu un plescăit care îl făcu pe Rook să tresară.

Și peștelui însă i s-a părut că în noaptea aceasta de noiembrie se petrecea altceva decât obișnuita cernere a ceasurilor și a clipelor.

Se cufundă iar în adâncurile gropii lui Saunders; și acolo, unde privirea omului nu-l putea urmări, începu să se zbată agitat, cuprins parcă de un extaz lunar. Uneori plesnea apa, străpungând-o cu gura larg deschisă și cu branhii fosforescente, alteori, cu țepii învârtoșați de pe spinare și cu palpitul cozii tremurânde, răscolea nisipurile de pe fund.

Rezemându-și coatele de parapet, Rook își lăsă privirea să-i lunece din loc în loc, cuprinzând bine cunoscuta priveliște. Era aceeași dintotdeauna, și totuși cât de diferită!

În stânga, îndărătul gropii lui Saunders, se înălța turnul pătrat al bisericii Ashover, singuratic printre lunci. La temelia turnului, putea deslușì un grup de forme albe, lucitoare, mai potrivite cu clarul de lună decât cu orice altceva de pe lume, în afară de rafalele de ploaie cenușie, piezișă, mânate uneori de vântul dinspre apus. Printre pietrele de mormânt ale generațiilor din familia Ashover, Rook o putea distinge, chiar de la o asemenea distanță, pe cea sub care fusese îngropat cu cinci ani în urmă tatăl său.

Toate celelalte morminte, începând cu cel al bunicului și terminând cu acela al lordului Roger, cruciatul, deveneau an de an și secol de secol tot mai puțin deslușite, din pricina colbului cenușiu care se stratifica în spațiile dintre lespezi.

Întorcându-și privirea de la râu, spre dreapta, se străduì să distingă clădirea umbrită pe care tocmai o părăsise, ridicându-se în mijlocul pajiștilor ei fantomatice, printre crengile celor doi copaci înalți care o străjuiau.

Copacii, așa cum îi vedea acum, păreau monumentali în comparație cu casa, mai cu seamă cedrul. Era copacul în care se

cățăra cu atâta caznă în copilărie. Își amintea de ziua în care bunicul lui – ale cărui oseminte trebuie să fi fost încă intacte, osemintele unui octogenar sleit de viață, amestecate cu colbul cenușiu – fusese nevoit să rezeme o scară de trunchiul copacului, ca să-l ajute să coboare.

Celălalt copac era un tei, cu frunzele pe jumătate desprinse și purtate de vânt peste drum, în șanțul dindărătul pietrei kilometrice. Dar copacul *acesta* îi amintea de alte întâmplări, petrecute mai târziu, și Rook le izgoni din minte în timp ce privea casa, pentru că nu voia să îi strice starea de spirit. Casa, al cărei al douăzeci și unulea stăpân în linie direct bărbătească era el, așa cum stătea scris, cu mândrie, și în ghid.

În secolul al treisprezecelea, reședința Ashover fusese o clădire mică. În veacul al șaptesprezecelea, căpătase un aspect impunător. Acum, în secolul douăzeci, devenise din nou mică. Contraforturile medievale, scara interioară în stil Tudor, porticul din vremea lui Iacob I, tavanul conceput de Inigo Jones erau singurele mărturii ale demnității din trecut. În rest, era o clădire joasă, veche, acoperită de licheni, dominată de doi arbori gigantici.

Dar așa măruntă cum arăta în muta ei încremenire, lui Rook, care o privea, îi stârnea o misterioasă înduioșare. Ochii lui urmăriră, dincolo de casă, familiara grădină a bucătăriei, împrejmuită de zidurile înalte din cărămidă, și dependințele bine îngrijite. Privirile lui trecură dincolo și de acestea, acolo unde trunchiurile merilor bătrâni își legănau umbrele împletite peste iarba înaltă ce se așternea până la gardul de mărăcini, în care își făceau întotdeauna cuib cintezoii. Privi și mai departe, spre câmpia țepoasă, povârnită, ondulându-se misterios în dâmburi și văiugi, care se numea Câmpul de luptă; își opri, în sfârșit, ochii pe șirul de santinele: uriașii pini scoțieni care străjuiau creasta Heron.

Zdrențuiți, dar monumentali, deznădăjduiți în gesturile lor de abandon, dar sever taciturni în înrădăcinata lor imobilitate, pinii aceștia alcătuiseră de când se știa un fundal pentru imaginația lui.

Își mută privirea cu un suspin de inconștientă amărăciune și, răsucindu-se pe călcâie, îmbrățișă din ochi partea opusă a

transfiguratei privelişti. Aici, urmări firul şoselei, care se depărta de gardul bisericii şi se depăna mai departe, printre păşuni şi şanţuri. Se întindea astfel cale de o milă, până ajungea la cătun; o milă de noroaie, stufăriş, mocirle şi păsări de baltă, până când, dintr-odată, se ivea un al doilea pod peste râu, un pod de lemn cu bare albe.

Această neobişnuită sălbăticie, ca şi aspectul de hăţiş compact al locului în sine, făcea ca prima impresie pe care ţi-o producea apariţia satului Ashover să fie foarte dependentă de condiţiile atmosferice, foarte sensibilă la orice schimbare de vânt sau de vreme. În acest ceas din noapte, mica îngrămădire de acoperişuri şi de ziduri avea înfăţişarea unui oraş în miniatura dintr-o veche gravură în oţel. Rook îşi purtă privirea într-acolo, cu o mâhnire amestecată cu ruşine. Cât de puţin cunoştea în realitate acest sat, care-i dăduse numele; ce ştia el despre gândurile, despre dramele care se desfăşurau pe sub ciorchinii de coşuri de pe acoperişuri?

Pleosc! Un şobolan de apă, enorm, sări de pe mal în groapa lui Saunders şi porni să înoate de-a curmezişul râului. Rook îi urmări cursa, plin de curiozitate, luând seama la sublimul dezinteres al animalului pentru orice se situa în afara scopului său imediat. Undele poleite ale apei, vălurindu-se în urma lui în timp ce înota, aveau în ele ceva care, pe plan simbolic, amintea de rotaţiile planetare. Se propagau în scânteieri iuţi, ca de argint viu, până când erau înghiţite de umbra podului. De îndată ce şobolanul îşi atinse ţinta şi se pierdu în păpuriş, bibanul cel mare ţâşni încă o dată în lumina lunii, şi apoi se cufundă, lăsând în urmă-i noi cercuri de vălurele argintate, cu vremelnică existenţă de o clipă.

Ostenit să contemple doar reflectările energiei lunare, Ashover îşi rezemă spinarea de parapetul de piatră al podului şi îşi ridică privirile direct spre discul de lumină. Hieroglifele brăzdate pe faţa lunii erau parcă pe punctul de a-i revela, lui singur dintre toate triburile de indivizi umani, o incredibilă taină lumească. În timp ce-l privea, uriaşul talger de argint părea să-i vină tot mai aproape, să devină tot mai mare şi mai luminos. Încetase să fie doar un satelit al pământului, doar o oglindă a

soarelui nevăzut. Se prefăcuse într-un eleșteu de lumină, care îl atrăgea înspre el, care îl trăgea înăuntrul lui. Cerul albastru, noptatic din jur nu era decât un mal înclinat, lunecos, un mal fără de muche, fără de scobituri, un mal de care nu se putea nicicum agăța. Nu exista nimic care să-i oprească repedea, fatala, finala alunecare către magneticul abis.

Își simți ceafa înțepenită de felul în care se aplecase pe spate pentru a privi. Dar degetele lui continuau să se încleștеze pe parapetul de piatră. Dacă vreo pasăre de noapte s-ar fi rotit deasupra lui, ar fi luat fața aceasta de om drept un petec de alb neînsuflețit, împlântat acolo ca un semnalizator în noapte.

Totuși, continuă să rămână împietrit, fascinat, hipnotizat. Și între fața albă care privea de sus în jos și fața albă care privea de jos în sus se înfiripă o stranie comunicare.

Vraja fu în cele din urmă destrămată de zgomotul unor pași pe drum. Pașii erau încă departe, dar tăcerea compactă a nopții îi făceau să răsune lângă el. Rook traversă podul până la capăt și privi drumul care ducea spre sat. Nu avu mult de așteptat. Din umbra pâlcului de anini care ascundea stăvilarul lacului unde se adăpau oile, se desprinse o siluetă. O siluetă care înainta într-un chip foarte caracteristic: greoi, cu un mers chinuit, târșâit, și totuși venea cu repeziciune, urmărind neabătut o anume țintă. Rook își aminti de concentrarea și precizia șobolanului de apă.

Târșâitul neîntrerupt al picioarelor fratelui său, bocănitul monoton al bastonului lui aveau în ele ceva primitiv, subuman, animalic. Sugerau prezența unei suferințe fizice de mult cuibărite în organism, o suferință a cărei înfrânare devenise mecanică, dar nu și ușoară.

Fratele mai vârstnic porni cu pași repezi în întâmpinarea celui mai tânăr. Se întâlniră în fața porții bisericii.

Dinaintea ochilor lui Lexie Ashover se înfățișă un bărbat înalt, oacheș, cu trăsături puternic marcate, mai curând ciolănos decât slab, mai degrabă greoi decât voinic, cu o expresie de preocupare ursuză, nedumerită, zugrăvită pe chip.

Dinaintea ochilor lui Rook Ashover se înfățișă o siluetă plăpândă, al cărei cap blond, acoperit cu un păr des și creț – cap

disproporționat de mare față de trupul vlăguit –, fusese modelat, prin cine știe ce capriciu al divinității, după chipul și asemănarea bine-cunoscutului bust al împăratului Claudiu.

Ambii frați aveau capetele descoperite. Și amândoi se aflau, în acel moment, într-o stare emoțională neobișnuită. Dar tulburarea care-i stăpânea lua, în cazul lui Rook, forma unei răsteli morocănoase, pe când la Lexie se trăda printr-o volubilitate nervoasă.

Era o trăsătură caracteristică amândurora aceea de a se lăsa târâți, fără nici o opreliște, de afecțiunea pe care și-o purtau. Se sărutară, în mijlocul drumului muiat de argintul lunii, de parcă ar fi fost doi conspiratori febrili, care pecetluiau astfel cine știe ce pact de fatală complicitate.

Frământând nervos între degete stofa paltonului fratelui său, Lexie se porni să vorbească grăbit și plin de ardoare, ca și cum s-ar fi temut că cineva ori ceva ar fi putut, în orice clipă, să-l întrerupă.

— Am văzut-o aseară pe Nell, chiar aici, în locul ăsta. Prietenul nostru, preotul, a rămas, nu știu din ce motiv, înăuntru, în biserică. Dar ea s-a strecurat afară și-l aștepta aici. Rook, să știi că am avut dreptate în tot ce ți-am spus despre ea. E nefericită. Foarte nefericită. Privirea lui Rook Ashover lunecă de la fața fratelui său către zidul cimitirului.

— Nefericită, repetă el după o pauză, și cuvântul răsună ca plesnetul unei pietre aruncate într-o fântână adâncă.

— Vai, Rook, dar ce fată! Ce mai fată! Simte și cu ultima fibră a trupului. Înțelegi ce vreau să spun? *Gândește* cu trupul.

Rook își feri și mai mult privirea.

— Cred că ar fi mai nimerit să gândească cu creierul, bombăni el.

Dar Lexie îi dădu mai departe:

— Am impresia că a atins apogeul urii împotriva lui. Și vrei să știi de unde i se trage? De la cartea aceea a lui... de la cartea aceea pe care o scrie.

Fratele lui scoase un sunet care putea fi la fel de bine un chicotit sau un geamăt.

— Da, cartea aceea, repetă Lexie. Dar Rook nu răspunse nimic.

— Ce vrăji le faci tu femeilor, Rook, de-s toate nebune după tine? E o situație aproape ridicolă. Întâi verișoara Ann, mă rog! Știm cu toții ce pun la cale ea și cu mama. Și acum, s-ar zice că și Nell, de îndată ce aude numele tău, se aprinde toată. Știi ce mi-a spus? Că ai tot dreptul să trăiești cu Netta, dacă așa dorești; și găsește rușinos că oamenii fac atâta caz de lucrul ăsta. Tremura toată, ca firul de iarbă în suflarea vântului, când mi-a vorbit de tine.

Rook Ashover continuă să păstreze tăcerea. Trăsăturile i se înăspriră și mai mult. Dar Lexie pălăvrăgea întruna, fără nici o reținere.

— N-are rost să nu spunem lucrurilor pe nume, Rook. Te-ai vârât într-o încurcătură de toată frumusețea. Și nimeni nu știe cum o să se termine toate astea.

Posomoreala fratelui mai mare se topi la auzul acestor cuvinte.

— O să se termine cu faptul că tu și cu mine vom fi ultimele vlăstare din neamul Ashover, observă el cu duritate.

Asemănarea lui Lexie cu cel mai puțin eroic dintre Cezari deveni brusc frapantă.

— Mama nu ți-a mai spus nimic, nu-i așa? Dumnezeule, ce groaznic a fost când a vorbit despre legătura ta cu Netta în fața lui Ann. Rook, spune-mi un lucru. Dacă *eu* aș dezerta la inamic, ai fi în stare să-i faci vânt Nettei și să te căsătorești cu Ann? Sau mi-ai ține piept și *mie?*

Rook păru să considere că întrebarea nu merita răspuns. Trecu peste ea.

— Ești convins că nu riști prea mult cu plimbările astea, dragul meu?

În timp ce rosti aceste cuvinte, atinse fruntea lui Lexie, și apoi își trecu degetele prin părul lui des, ca și cum ar fi dezmierdat o femeie.

— Nu mă pot împiedica să-mi spun, urmă el, că nesocotind sfaturile medicului, *s-ar putea* să sacrifici totul. Atâta vreme cât ne aflăm aproape unul de celălalt, ai să fii mereu ispitit să-ți depășești propriile limite; iar eu sunt ultimul om din lume în

stare să-ți atragă atenția. Eu nu pot să-mi dau seama de situațiile reale, așa cum s-ar cuveni. Uit totul.

Lexie se agățase din nou de cheutorile paltonului lui Rook; dar acum mâna îi căzu inertă pe lângă trup.

— Mă simt bine, ca un bursuc în vizuina lui, strigă el. Numai că, atunci când te aud vorbind așa...

Sadicul mecanism al sorții îi curmă însă vorbele.

Se clătină o secundă pe picioare, capul îi căzu în piept, iar mâna izbi automat cu bastonul în noroiul ușor înghețat de sub tălpi.

Rook îl prinse de umăr.

— Lexie, nu! Lexie, ce s-a întâmplat? N-ai să leșini, nu-i așa?

Dar tânărul își și revenise.

— Hai să intrăm în cimitir, propuse el, rezemându-se de brațul fratelui său.

Intrară împreună pe poartă și înaintară pe cărarea ce ducea spre turla bisericii.

— Așază-te o clipă, îl îndemnă Rook. Mă sperie când te văd în halul ăsta.

— Aici vrei să stau? Lângă bătrân? întrebă Lexie cu o grimasă abia perceptibilă, arătând către mormântul tatălui lor.

— Da. Aici.

Se așezară unul lângă celălalt pe o lespede tocită, de pe care scurgerea multor luni de noiembrie șterse cu totul numele și data. Iarba de toamnă, jilavă și necosită în porțiunea cuprinsă de gardul scund, se înălța în lumina lunii sau, pe alocuri, se încâlcea în smocuri pleoștite, ca pletele nepieptănate de pe țeasta unui titan.

Tulpinițele frânte și frunzele stâlcite de ploaie ale gardului viu care se întindea din locul unde se sfârșeau mormintele păreau acum o vrăjită pădure liliputană, prin care dăduseră iama niște jivine de basm, devastând-o și pustiind-o.

În această parte a cimitirului nu se găsea decât un singur copac, un ulm antic, retezat, decapitat și despuiat de frunze, dar cu un trunchi atât de vânjos și de crestat, încât îți evoca torsul unei coloane gigantice, pe jumătate îngropate în pământ, purtând încă vestigiile vechii și enigmaticei sale splendori.

Cei doi frați contemplau colosala relicvă, când atenția le fu atrasă de un foșnet surd, care se iscă deodată din creasta teșită și zdrențuită a ulmului, pentru ca apoi să se stingă pe loc.

— Ai auzit? șopti Lexie. Ce-a fost asta? Că doar nu-i nici o adiere de vânt. Mișcă ceva, acolo, sus.

Continuară amândoi să asculte încordați, dar zgomotul nu se repetă.

— E ciudat să te gândești că toate femeile astea, Nell, Netta, verișoara Ann, mama, toate zac acum întinse în paturile lor, luminate de lună, și se frământă, într-un fel sau altul, din pricina ta.

— Termină, Lexie! De ce să se frământe din pricina mea? De ce nu din pricina *ta*? Cu încăpățânarea asta de a respinge sfaturile lui Twickenham și de a continua cu plimbările tale lungi, ne dai tuturor destule motive de îngrijorare încât să ne strici somnul.

Abia rostise aceste cuvinte când, cu un fâlfâit agitat de aripi pufoase, o pereche de bufnițe brune își luă zborul din arborele decapitat. Una dintre ele o porni drept spre câmpurile mocirloase; cealaltă, înălțându-se și rotindu-se deasupra capetelor celor doi frați, dispăru, după o clipă, pe după zidăria turnului.

— Netta are niște idei absurde în legătură cu bufnițele, spuse Rook. Pretinde că într-o altă viață trebuie să fi fost un șoarece de câmp pe care l-a înghițit o bufniță. Eu îi spun că mai curând o fi fost o hermelină mare, care înghițea bufnițe mici. De ce râzi, răule? Îți spui că Netta n-are minte nici cât o vrabie, nu-i așa? Și că nu-i în stare să aprecieze frumusețea acestor locuri. Și mai crezi că m-am purtat ca un dobitoc aducând-o aici?

— Nu-i nevoie să discutăm acum despre toate astea, răspunse Lexie. Vrei o țigară?

Cu o suită de mișcări de concentrată meticulozitate, aprinse un chibrit. Rook îl refuză, clătinând din cap, dar urmări cu interes și curiozitate mica flacără prometeică înălțându-și protestul etern între glacialitatea clarului de lună și glacialitatea perisabilității umane.

Un timp, rămaseră amândoi tăcuți. Apoi Lexie spuse pe neașteptate:

— În stânga ar fi mai bine decât în dreapta. Rook privi pierdut rotocoalele de fum care se înșirau, una după alta, în văzduhul fantomatic.

— Despre ce naiba vorbești? Care parte stângă? Lexie depuse un micuț cilindru de scrum pe lespedea dintre ei, și grămăjoara sură rămase intactă, de parcă ar fi fost excrementul unui fluture de lună.

— În stânga copacului, frate Rook, precizează el, contorsionându-și imperiala neregularitate a trăsăturilor într-una dintre grimasele lui hazoase. Despre copac e vorba. Și, te rog, nu lăsa să-ți fugă lucrul ăsta din mintea ta uitucă. Mama o să vrea, fără îndoială, să mă îngroape aici, lângă bătrân. Ori eu nu vreau aici. Vreau de partea stângă a copacului. Tu știi doar cum sunt ulmii. Asta-i încă una dintre farsele poznașe ale naturii, întocmai ca gâtlejurile balenelor. Au trunchiuri monstruoase, dar rădăcini firave ca niște cârcei, abia-abia mai groase decât rădăcinile de iarbă. Și nu vreau să mă pomenesc expus vederii, frate Rook. Așa că fixează-ți bine în minte: în stânga copacului și la o adâncime de doi metri și jumătate!

Glasul bolnavului se stinse în spațiu, așa cum, cu puțin înainte, se topise în văzduh și fâlfâitul bufnițelor. Ambele sunete se propagau acum, cu o viteză măsurabilă doar pentru știință, sus, către lună. Dacă undele sonore supraviețuiesc dincolo de atmosfera pământească, în curând vor fi ajuns acolo unde, în cazul în care sunetul are văz, ar putea să deslușească fața ascunsă a lunii.

Asemenea gând fantastic străbătu difuz mintea lui Rook, care întârzia să răspundă.

În felul lui detașat, își simțea sufletul rătăcind departe, peste cuprinsul câmpiilor mocirloase, brăzdate de canaluri îndopate cu stuf, care se întindeau dincolo de zidul jos al cimitirului.

Percepea fizic răceala plaiurilor înghețate, a șanțurilor năclăite, de parcă spiritul lui ar fi avut într-adevăr forța de a-i purta simțurile în asemenea călătorie. Avea senzația că se sublimase într-o umbră nebuloasă, ce străjuia însăși temelia de tăcere pe care este clădită lumea.

Ceea ce sesiza, lucid, în această clipă, nu era aripa morții desfășurându-și amenințarea asupra fratelui său, ci răsuflarea reținută a multitudinilor și multitudinilor de fire de iarbă, îmbibate de seva verzuie a toamnei târzii, care păreau să răspundă conștient la atracția lunii; așa cum răspund algele unduitoare, de sub apăsarea tonelor de apă sărată.

— De ce vorbești mereu de moarte? întrebă într-un târziu. O sumedenie de oameni care au boala ta trăiesc până la adânci bătrâneți. După toate probabilitățile, *tu* ai să mă îngropi pe mine alături de tata mult înainte ca rădăcinile ulmului să fie tulburate din cauza ta.

Lexie îi aruncă acea privire bizară cu care oamenii osândiți la moarte întâmpină ultimele încercări de a le da speranțe. În conul de lumină care-i învăluia, privirea aceasta nu putu să-i scape lui Rook: o privire care cerșea și implora, o privire care urla asemenea unui câine înlănțuit în cușcă.

„Acesta este ultimul meu noiembrie, spunea privirea, și mă agăț de fiecare clipă a fiecărui ceas de viață! Nu-ți dai seama că mă afund în abisul singurătății fără margini? Ține-mă! Prinde-mă! Salvează-mă!" Rook se uită la fratele lui; îi văzu privirea; și totuși, își lăsă sufletul să pribegească mai departe, peste câmpuri. Moartea fratelui său era ultimul lucru din lume pe care l-ar fi dorit. Nici nu-și putea închipui viața fără el. Cu toate acestea, în chip misterios, poate tocmai pentru că legătura dintre ei era atât de lugubru amenințată, se simțea și mai copleșit de frumusețea nopții.

Dar, la auzul cuvintelor lui Lexie, ceva inform din adâncurile firii sale se închegă, se cristaliză, se înălță la suprafață într-o ciudată zvâcnire de exaltare. Lespezile mormintelor albe, copacul decapitat, umbra neclintită a turnului, câmpiile încremenite în vrajă, toate îi apăreau atât de frumoase, încât moartea însăși dobândea frumusețe.

Pășunile păreau să se despletească până departe, departe, să încalce hotarul dintre moarte și viață. Și se pierdeau în ceva difuz, și vag, și minunat; într-o grădină nepământeană, imaterială, desprinsă de toate durerile omenești, pe unde nu se mișca decât o turmă solemnă, albă ca laptele, unduind într-o ceață

sidefie și, din timp în timp, lingând cu limbi mari, lascive, marginile perlate de stropi ale unor gigantice ciuperci lunare.

Tăcerea care se așternuse între cei doi frați trebuie să fi fost lungă; fiindcă atunci când Rook reveni cu picioarele pe pământ avu senzația că propriile-i cuvinte se întorceau spre el, traversând o prăpastie fără fund.

Îmboldiți de telepatia aceea care îi unea adeseori când rămâneau singuri, amândoi frații își pironiră privirile pe mormântul tatălui lor.

În cele din urmă, Lexie puse în cuvinte gândul care le bântuia mințile:

— Bătrânul ar fi foarte necăjit de-ar ști că neamul se stinge odată cu noi. Dar bănuiesc că pe tine asta te lasă rece, Rook.

Într-adevăr, în acele momente, fața celui mai vârstnic dintre frații Ashover nu sugera prea multă pietate. Ba poate că niciodată nu-și arătase cu atâta îndărătnicie expresia de amăgitoare detașare. Dar Lexie nu putea fi ușor abătut de la ale lui:

— Ești absolut sigur că Netta nu poate avea copii? întrebă el.

Rook încuviință din cap.

— Dac-ar putea face copii, te-ai căsători cu ea?

— Cred că da.

— Și nimic din ce-ar spune sau ar face vreunul dintre noi nu te-ar determina să te răzgândești?

Rook scutură din cap.

— Ei, atunci, pentru numele lui Dumnezeu, haide să le comunicăm tuturor străbunilor dinăuntru că s-a isprăvit cu semința noastră și să vedem ce părere au *ei.*

În timp ce vorbea, Lexie se ridică și, șontâcăind printre morminte, trecu în umbra turnului.

Rook îl urmă cu încetineală. Umbra aruncată de biserică îi atinse cu o iluzorie răceală, care le dădu senzația că trec pragul unui mormânt. Și, într-adevăr, această clădire *era* mormântul neamului lor.

Se îndreptară către partea sudică a bisericii, cotiră de-a lungul zidului, până ajunseră în capătul dinspre răsărit. Pe urmă, apropiindu-se de o fereastră fără vitralii, aruncară o privire în capelă.

Razele lunii, cernându-se din spate, proiectau asupra întregii încăperi o aură spectrală. Mica biserică părea iluminată ca pentru oficierea unei ceremonii nocturne. Arcada normandă, nișele medievale sculptate, pupitrul de alamă, amvonul înalt, în stil puritan, păreau să aștepte, cu emfază, desfășurarea unui ritual invizibil. Să fi fost atente, oare, la un fără de sfârșit dialog platonic între neant și pulberea generațiilor moarte? Sau poate că sufletele tuturor creaturilor vii cufundate în somn – femei și bărbați adormiți sub plăpumi, vite în staule, păsări sălbatice adăpostite în păpuriș – se adunau „pe o noapte ca asta" într-un straniu conclav, murmurând, behăind, jelind; o gloată de suflete fără de trup, *animulae, vagulae, blundulae,* ținând un sfat lumesc deasupra dalelor înghețate?

Oricum, acolo zăceau cu toții, întemeietorii familiei Ashover din Ashover! Și cei doi urmași ai lor, cel blond și cel întunecat, își lipiră frunțile de geam și scrutară bine cunoscutele imagini cioplite în marmură și inscripțiile cu litere de alamă, încrustate în pardoseala de piatră.

Cea mai impunătoare dintre efigii era aceea a lui Benjamin Ashover, filozoful deist din secolul al optsprezecelea, prieten al lui Voltaire.

Grandoarea mortuară a acestui eretic obstinat arunca în umbră toate celelalte statui. Clasici amorași, lipsiți de grație, evocând mai curând butelii de vin decât niște heruvimi, susțineau perna bombată pe care odihnea capul trufaș, frumos modelat; și nimic n-ar fi putut depăși aerul de împăcată superioritate cu care acest necredincios contempla, de sub perucă, tot ceea ce-l înconjura.

Cu totul diferită era expresia lui Sir Robert Ashover, cavalerul, victimă a lui Oliver Cromwell. Îngândurat și încruntat, împodobit cu un guler de dantelă și o redingotă brodată, acest apărător al unor iluzii apuse privea, din blocul său de marmură, cu melancolică surpriză, la lipsa de distincție, ba chiar de bună-cuviință, a „căilor prin care Domnul se adresează omului".

Și mai deosebită de condescendența filozofului apărea impenetrabila rezervă, severă și distantă, a Lordului Roger de Ashover, cruciatul.

Cu mâinile îmbrăcate în zale, încrucișate pe piept, cu câinele culcat la picioare și sabia scoasă din teacă, alături, Lord Roger părea un războinic al eternității, cuprins de un somn adânc, în timp ce oștile Timpului tropăiau pe lângă el.

„E la sua volontà è nostra pace", păreau să murmure buzele lui, prin barba triunghiulară.

Rook și Lexie se retraseră împreună de la fereastră și o porniră în tăcere pe poteca acoperită cu pietriș, care ducea spre poartă.

Reîntorși pe șosea, amândoi încercară senzația că misterul luminescent care se proiecta asupră-le le hipnotizase într-un anume chip nervii, le supsese, asemenea unui vampir, energia vitală.

Fiecare fir de iarbă, fiecare tulpină de copac, fiecare stâlp de poartă plana încă în acea miraculoasă transă fluidă, translucidă.

Dar când cei doi se despărțiră, iar Rook zăbovi pe pod ca să asculte ecoul pașilor târșâiți ai fratelui său și ciocăniturile bastonului, deveni brusc conștient de o alterare a structurii atmosferei, când ultimele cuvinte ale lui Lexie îi răsunară din nou în auz:

— Luna niciodată n-a fost binevoitoare față de neamul omenesc. Nicicând nu i-a fost cu adevărat prietenă. Păcat, frate Rook, că nu putem sta aici până când începe să se simtă aroma zorilor.

Capitolul II

Ploaia șfichiuia geamurile sufrageriei din conacul Ashover. Netta Page, așezată pe un scaun înalt, cu spătarul drept, privea pe fereastră.

Tocmai isprăvise gustarea de dimineață. Își rezemase coatele de masă și bărbia în palme, iar privirile îi erau ațintite asupra unui punct, drept în față.

Era singură în încăpere. Rook și Lady Ann luaseră împreună micul dejun, mai devreme. Doamna Ashover nu-și făcea niciodată apariția înainte de prânz. Scena aceasta se repetase de nenumărate ori; dar singuraticele mese de dimineață erau pe placul Nettei.

Așa cum stătea acum pe scaunul cu spetează dreaptă, urmărind șuvițele de ploaie pe geam, revedea cu ochii minții silueta micuței doamne bătrâne, învești mântată în satin negru, care tocmai trecuse pe lângă ea pe scară.

Nu era prea plăcut să privească cineva prin tine, ca și cum ai fi transparentă, și să se uite fix la balustrada scării, ca și cum în clipa aceea ar fi constatat că e necesar să fie revopsită; dar și mai neplăcut era să-ți arunce o privire care semăna cu o usturătoare palmă peste obraz. Netta, amintindu-și acum de asemenea incidente, își dădu seama că resentimentul pe care-l încerca de astă dată era ceva cu totul nou, total diferit de resemnarea plictisită, organică, în care o îmbrânciseră loviturile vieții.

De un an încoace, lucrurile se petreceau în felul acesta; și totuși, în anumite momente, Netta era încă în stare să guste fericirea.

De când o adusese Rook la conac, doamna Ashover nu-i adresase vreun cuvânt sau vreun zâmbet și niciodată nu mâncase la aceeași masă cu ea.

La rândul lor, servitorii, demodați și bizari, preluaseră atitudinea doamnei Ashover și nu scăpaseră nici un prilej de a o face să simtă că este o nepoftită.

Mă rog! Cel puțin *această* situație se schimbase. Apariția în scenă a verișoarei Ann schimbase totul. Nettei nu-i era prea clar de unde anume provenea bunătatea pe care i-o arăta verișoara Ann. Pe de altă parte, n-o bănuia de duplicitate. Pur și simplu accepta purtarea ei, așa cum acceptase atâtea altele. Or, atitudinea verișoarei Ann influențase, cel puțin, comportamentul servitorilor. Evident, Lady Ann n-o putuse convinge pe doamna Ashover să se mai îmbuneze; dar o forțase să renunțe, pas cu pas, la ceea ce fusese înainte un dispreț fățiș. Iar pe ceilalți membri ai gospodăriei îi preschimbase până-ntr-atât, încât biata Netta nu mai era nevoită să se învârtească printre ei asemenea unui criminal osândit.

Toată lumea simțise noua influență. Chiar și gurile rele din sat, când o văzuseră pe fiica Lordului Poynings devenind din ce în ce mai prietenoasă față de „țiitoare", începuseră să se întrebe dacă, până la urmă, domnișorul Rook n-o să se însoare totuși cu „sărmana copilă nevinovată".

Chiar și acea înfricoșătoare entitate numită „vecinii" începuse să dea semne de neliniște, provocate de propriul său verdict. Una era să-i privești de sus pe scăpătații Ashover, și alta să te lipsești de plăcerea de a o întâlni pe Ann Wentworth Gore.

Oricum, o tentativă a unor anumite cercuri de a o atrage pe Lady Ann, fără a renunța însă la prejudecățile lor rigide, fusese atât de drastic respinsă, încât nici unul dintre cei care locuiau pe malul râului Frome n-ar mai fi cutezat să repete ofensa. Drept pentru care, familia Ashover a fost lăsată în pace, să-și vadă de destinul ei.

Dar între Netta și fereastra pe care se prelingeau picurii dimineții de noiembrie defilau și alte imagini, în afară de cea a ostilei bătrâne doamne și a prietenoasei tinere.

Ploaia, mai mult decât orice alt lucru de pe lume, este menită să-ți poarte gândurile îndărăt, la cele mai timpurii amintiri. Și Netta se revăzu fetiță, într-un șorțuleț scrobit, ascultând răpăitul ploii pe acoperișul de la Black Dog, în Portsmouth.

Se revăzu chelneriță, muncită din greu, la barul King George din Southampton, urmărind cum ploaia prefăcea micul șanț pietruit într-un șuvoi cu bulboane.

Se revăzu în situația ambiguă de „nepoată" protejată a generalului Sir James Caxton, ascultând pic-pic-ul monoton pe un acoperiș de tablă galvanizată, din Hammersmith.

Se revăzu actriță de mâna a doua într-o trupă de mâna a doua, urmărind, din garderoba comună a artiștilor, ploaia care schimba culoarea zidului ce mărginea o alee din Bristol, din ocru-gălbui în brun-ruginiu.

Se revăzu la Abingdon, într-o barcă, privind stropii de ploaie care spărgeau suprafața netedă a lacului, făcându-l să scuipe milioane de mici țâșnituri, în ziua când un student din spitalul din Guy a dus-o la Pangbourne. Acum, în această clipă, simțea parcă pe trupul ei mâna lui tânără, fierbinte. Auzea și sunetele gâtuite, răgușite, ale păsărilor de apă în păpuriș.

Nettei îi plăceau aceste interludii solitare din sufrageria conacului Ashover.

Acolo putea visa, își putea istorisi fel de fel de lucruri, fără ca cineva s-o tulbure. Se putea gândi, fără regrete disperate, chiar și la acea operație pripită care-i curmase pentru totdeauna posibilitatea de a mai avea un copil. Ba chiar încerca să-și imagineze ce fel de copil ar fi ieșit din ea și din Rook, dacă lucrurile ar fi stat altfel.

Atât de rătăcitoare și de plăcut de vagi erau gândurile Nettei în această dimineață, încât abia dacă schiță o mișcare când Pandie, fata în casă, cea cu părul roșu, intră să aprindă focul.

— Nu, don'șoară, ploaie ca a noastră n-o să mai vedeți nicăieri în lume, pe oriunde v-ați duce! Ploaia care cade din nori uscați nu poate să semene cu ploaia care cade din nori apoși, ori nori mai apoși ca la noi nu există nicăieri de partea asta a câmpiei Salisbury!

Grație verișoarei Ann, Pandie se arăta acum mereu binevoitoare. Și timbrul glasului ei, ca și spinarea lată, robustă, aplecată deasupra jăraticului, o umplea pe Netta de o delicioasă senzație de siguranță.

Doamne, de câte ori nu tânjise, în trecut, să ducă o viață trândavă, dar respectabilă, în același timp!

Jindul după o asemenea combinație o împinsese către episodul cu generalul, singura dintre experiențele ei pe care ar fi vrut să și-o șteargă cu totul din memorie.

— Îmi place foarte mult ploaia voastră, spuse cu voce moale. Te-ai născut în Ashover, Pandie?

— Eu, don'șoară? Eu, doamnă? Ferit-a sfântul! Nu, doamnă. Eu m-am născut jos, în Somerset, între Tarnton și Durston. Aveam și apă curgătoare acolo, prin părțile unde locuia tata. Numa' că nu era râul Frome; se chema râul Parret. Și avea sălcii mari pe margine și mâl negru dedesubt. Până și hoiturile se preschimbau în apă, acolo unde m-am născut eu, don'șoară. Dar asta nu că aș avea ceva de zis contra locului.

Când Pandie ieși din cameră, trosnetul molcom al vreascurilor proaspăt aprinse adânci tihna de care se lăsase cuprinsă Netta. Geamurile scăldate de ploaie împrumutau luminii din cameră o ciudată calitate eterică. Și această calitate redeșteptă în femeia care stătea acolo un simțământ inefabil, legat de un vis misterios care-i revenea adeseori, un vis ale cărui contururi, deși mereu repetate, îi scăpau întruna.

De fapt, ploaia scufundase camera într-o penumbră sur-verzuie, o penumbră știrbită acum de scăpărări și scânteieri de rubin săltând de pe grătarul sobei.

Netta își bău din câteva sorbituri mici restul de ceai, ținându-și cu un aer nonșalant ceașca, așa cum o văzuse făcând pe verișoara Ann, adică rezemându-și cotul de masă și înălțând, țeapăn, degetul mic.

Deasupra căminului atârna portretul lui Robert Ashover, nefericitul cavaler; privirea tristă și fruntea melancolică a acestui chip îi stârneau o profundă compătimire.

De la bun început îl îndrăgise pe Sir Robert, îi plăceau buclele lui îngrijit pieptănate și expresia visătoare, senzuală, a buzelor. Îl privi acum iarăși, cu reînnoită încredere. Bărbatul ăsta ar fi fost, fără îndoială, ultimul om din lume care să vrea răul unei sărmane fete.

Se pomeni dorind ca Rook să fi semănat mai mult cu Sir Robert, și mai puțin cu mama lui.

Dar Rook avea în el ceva care-l separa de toți ceilalți; și cel mai mult de ea.

Ah, Doamne! Își smuci în grabă gândul, ca pe o undiță împotmolită, extrăgându-l din necazul *acela;* și apoi îl aruncă din nou, cu o mișcare arcuită, în ape mai limpezi.

Ce minunat era să nu ai nici o grijă! La început, când venise la conac, își făcuse griji cu duiumul. Se întrebase oare cum s-ar fi simțit Madge și Minnie, prietenele din Bristol, dacă ar fi fost în pielea ei.

Zâmbi la gândul unei asemenea posibilități. Desigur, fetele s-ar fi simțit tare nefericite. Li s-ar fi scurs inima de dorul magazinelor și al cinematografelor și al „băieților". Dar cum de nu tânjea și ea după aceste lucruri? Minnie și Madge îi spuneau întotdeauna că era „o aiurită", și acum înclina și ea să le dea dreptate. Își amintea că și Rook se arătase surprins de faptul că poate trăi în felul ăsta, lună după lună, fără să facă nimic, fără să dorească nimic.

Verișoara Ann era singura persoană care nu se arăta niciodată iritată de Netta. Pe verișoara Ann nu o șoca dorința Nettei de a citi romane, în dormitor, în loc să se plimbe prin ploaie și noroi. Ba chiar îi alegea cărțile, exact pe cele care îi plăceau ei mai mult, din învălmășeala de volume care umpleau casa.

Gândul la verișoara Ann o făcu să se ridice de pe scaun și să iasă în hol. Aici se opri o clipă și rămase nemișcată, ascultând vântul și glasul lui Pandie, care trăncănea în bucătărie.

Își aranjă puțin una dintre mâneci, își privi ciorapii, să vadă dacă nu fac crețuri și, deschizând ușa cu o precauție disprețuitoare, intră în salon.

Lady Ann stătea în fața unei mese mari din lemn de trandafir, acoperite cu ziare. Pe masă se aflau un morman, plouat, de crizanteme și flori de lauristinus, câteva gălbenele și multe frunze ude, de diverse alte plante. Lady Ann scutura de stropi florile, și apoi le aranja într-un șir de vaze înalte. O întâmpină pe Netta cu o gravitate afectuoasă, așa cum o vestală, prinsă într-o hieratică activitate tainică, ar fi întâmpinat o altă vestală.

Chiar și fundalul pe care se proiecta această activitate era la înălțimea momentului. Fotoliile și canapelele învelite în huse de creton degajau, în camera răcoroasă, o fantomatică grandoare. Păreau să le urmărească de la depărtare, asemenea unor meditative călugărițe moarte, pe aceste două femei vii. Pe consola căminului se înșiruiau ornamente trufașe, albe și aurii; pe pereți, peisaje pastelate sau acuarele estompate. Întreaga încăpere părea să accepte Timpul, Schimbarea și Moartea drept stăpâni și seniori absoluți, fără să cedeze însă un dram din propria-i demnitate și ceremonialitate.

Lady Ann și Netta nu-și vorbiră prea mult în timp ce aranjau florile, dar amândouă se arătau foarte încântate de ceea ce făceau. Într-adevăr, așa cum râdeau și așterneau hârtii curate pe masă și turnau apă dintr-un vas în altul și aranjau tulpinile tăiate și frunzele cu miresme pătrunzătoare, s-ar fi zis că orice deosebire personală dintre ele se volatilizase; două făpturi impersonale, ca într-o veche gravură decolorată, purtând titlul *Femei aranjând flori,* luaseră locul adevăratelor Ann Gore și Netta Page.

— Rook spune că Lexie nu se simte bine.

Cuvintele, de îndată ce fură rostite, răsunară în urechile Nettei ca ceva ce auzise de mult, spus parcă de altcineva.

Verișoara Ann se uită la ea cu vădită mirare.

— Mie nu mi-a zis nimic azi-dimineață. E posibil, desigur, să fi fost prea îngrijorat ca să-mi mai vorbească despre asta.

Rămase un timp tăcută, cu ochii mari, cenușii, ațintiți drept în față, cu buzele pline întredeschise și bărbia rotundă, înălțată. Apoi, cu un gest brusc, de nerăbdare aproape copilărească, izbucni:

— Ascultă, Netta, am o idee! Hai să mergem să-l vedem, chiar acum! Să-i ducem câteva din florile astea.

Expresia împietrită cu care femeia mai vârstnică întâmpină această sugestie și privirea pe care o aruncă înspre fereastră nu făcură decât să sporească entuziasmul verișoarei Ann.

— Da, da, da! strigă ea. Mergem la el! Îi facem o surpriză. Timp avem berechet. Îți împrumut impermeabilul meu și eu îmbrac pelerina de stofă. Vai, dragă, ce nostim arăți, așa speriată! Haide! Îi cer lui Pandie să curețe tot balamucul de aici.

Nu, nu! Bineînțeles că nu pot să mă duc singură. Vai, ce dulce ești! Te ador când te văd așa de speriată!

În impetuozitatea ei, fata mai tânără cuprinse capul Nettei între palme și o sărută pe frunte. Apoi o trase după ea afară din salon, pe scara aceea veche, impregnată de istorie.

Drumul dintre biserica Ashover și satul Ashover se bifurca spre est și spre vest. Între șosea și câmpul mocirlos nu existau decât niște îngrădituri joase, albe. La jumătatea drumului, trebuia să treci peste un pod îngust de lemn, acolo unde râul făcea o cotitură bruscă spre sud.

Era un drum cu o pronunțată personalitate, și nici un consiliu municipal, oricât de reformator ar fi fost, nu cutezase să desfidă această personalitate.

Hârtoapele năclăite de apă în care cele două femei se poticneau mereu ar fi putut fi săpate de roțile trăsurii lui Cromwell, și iarba stufoasă de pe margini, acum fleșcăită de ploaie, poate că hrănise cândva turmele cardinalului Wolsey.

Entuziasmul verișoarei Ann părea să sporească întruna. Cizmele grele și ciorapii groși îi apărau picioarele de umezeală, iar apa care-i șiroia pe față îi întețea bujorii din obraji.

Netta, dimpotrivă, era conștientă de faptul că picioarele îi erau jalnic de ude, părul îi atârna în lațe, și pârâiașe de ploaie i se strecurau pe ceafă, pe sub gulerul impermeabilului.

Frunze moarte, gălbejite, se învârtejeau pe lângă ele, în timp ce trudeau să înainteze. Sălciile făceau plecăciuni aninilor. Aninii se înclinau, dezolant, în fața sălciilor. Tulpinile de stuf se îndoiau, înfiorate de vânt, până ce atingeau suprafața șanțurilor inundate. Stoluri de grauri, amarnic biciuiți de ploaie, zburau, înghiontiți de vânt, ba sus, ba jos, fâlfâindu-și inutil aripile.

În cele din urmă, femeile ajunseră la căsuța vicarului din Ashover, o clădire modestă, cu două etaje, văruită în alb, așezată lângă șosea, acolo unde, pe vremuri, fusese casa vămii.

Lady Ann șovăi o clipă în fața porții, strângându-și pelerina pe corp și netezind impermeabilul însoțitoarei sale. O silise pe Netta să își pună pe cap o beretă de stofă de-a lui Rook, și amărâta resemnare a chipului șiroind de ploaie care apărea de sub beretă o făcu să simtă o împunsătură de remușcare.

Erau pe punctul de a pleca mai departe, când ușa casei se deschise și silueta unei fete tinere apăru în prag.

— V-am văzut pe fereastră, spuse tânăra cu o voce atât de slabă, încât abia dacă putură să-i audă cuvintele. Poftiți înăuntru. Vă rog, poftiți!

Străbătură mica grădină și intrară în casă.

Nell le conduse în camera ei și le invită să se așeze pe o canapea, în fața focului. O convinse pe Netta să-și scoată pantofii și să-și întindă picioarele cât mai aproape de foc.

Discutară despre Lexie, despre boala lui atât de misterioasă, despre nesăbuința cu care o trata, făcând plimbări lungi și istovitoare, când singurul lucru pe care medicul îi ceruse să-l evite era tocmai acest gen de oboseală.

Și, deodată, cele două vizitatoare își dădură seama că fata, care stătea pe un scăunaș lângă marginea căminului, începuse să tremure ca varga, din creștet până în tălpi. Silueta ei firavă era scuturată de un tremur convulsiv. Capul mic, al cărui păr de un castaniu luminos încadra o față de transparența unei vechi miniaturi din sidef, se înălța rigid pe gâtul plăpând, încercând parcă să înfrunte cine știe ce boală mortală.

— Ce s-a întâmplat? murmură verișoara Ann, lăsându-și mâna, cu mănușa udă, pe genunchiul tinerei femei.

Tonul compătimitor și atingerea mâinii părură mai curând s-o sperie decât s-o domolească pe fată. Trăsăturile feței începură să-i zvâcnească, iar gura, care de obicei avea o crispare tristă, semăna acum cu gura unei nefericite gorgone.

Femeia se ridică de pe scăunaș, mușcându-și buza de jos, înfigându-și unghiile în palme, și rămase în picioare, lângă cămin.

Lady Ann se ridică la rândul ei și, o clipă, rămase locului, șovăind. Netta, care-și plimba privirea de la una la cealaltă, în timp ce-și apropia picioarele tot mai mult de foc, fu oarecum izbită de un element brutal, lipsit de delicatețe, în atitudinea prietenei sale. Ar fi dorit ca verișoara Ann să nu se mai uite țintă la sărmana făptură chinuită, și îndărătul acestei dorințe descoperi o vagă, foarte vagă ostilitate îndreptată împotriva prietenei ei.

Niciodată nu se arătase Lady Ann mai binevoitoare. Părea gata să se lanseze într-un gest de nețărmurită simpatie, poate

chiar s-o strângă în brațe pe fata cuprinsă de isterie. Netta simți un slab imbold de a-i striga: „Las-o în pace! Las-o în pace!" Dar nu era în stare decât să regrete că nu se găsește din nou afară, în ploaie, pe drumul ud, în câmpiile noroioase, oriunde, afară, doar să nu mai vadă... nici ea nu știa ce.

Slavă Celui de Sus! Chiar în clipa aceea ușa se deschise, și în cameră intră vicarul din Ashover. Netta încă nu se putuse decide dacă William Hastings îi plăcea sau nu. Îi evoca un portret al lui Napoleon care atârna în sala de baie a generalului, și *această* asociație era oribilă. Dar, pe de altă parte, îi amintea și de Monsieur Tallainton, micul preot francez al bisericii catolice din Bristol; ori această asociație făcea ca vicarul să-i fie drag. Îi plăcea senzația de masivitate, de compact, care emana din silueta lui corpolentă; îi plăceau mâinile vicarului, mici și foarte albe. Fața lui purta amprenta unei pasiuni înăbușite, ceea ce o nedumerea și o tulbura. Parc-ar fi fost o corabie care se desprindea din ceață, cu punțile încărcate de tunuri mari, negre, venind de-a dreptul spre ea.

Vicarul dădu cordial mâna cu verișoara Ann și, înclinându-se cu o mișcare rapidă în fața Nettei, o împiedică să se mai ridice în picioare. În timpul acestor saluturi, tânăra lui soție se strecură, mutește, pe lângă grup și ieși din cameră.

Abia după ce începură să discute, observară dispariția fetei.

— Da, mi-e teamă că era cam necăjită, spuse Lady Ann, încercând să prindă privirea vicarului, care pendula între picioarele întinse ale Nettei și bereta ei de stofă.

— Din cauza vremii, răspunse William Hastings. Așa reacționează ori de câte ori plouă. Nell nu poate suferi ploaia.

— Cred că era mai mult de *atât,* domnule Hastings, îi atrase atenția Lady Ann, cu gravitate. Dar ce păcat că nu poate suporta clima, din moment ce aveți de gând să vă stabiliți aici.

— Dorsetshire este locul cel mai potrivit pentru noi, când nu bate vântul de vest.

Parcă în chip de răspuns la cuvintele preotului, o puternică rafală de vânt zgâlțâi ferestrele și o trâmbă de ploaie năvăli șuierând prin coșul casei.

Netta avu impresia că aude scârțâitul unui pat în camera de deasupra, și zgomotul acesta o răscoli mai profund decât un hohot de plâns. Își trase picioarele de la sobă și începu să-și încalțe pantofii scorțoșați, pe jumătate uzi.

— Da, trebuie să plecăm, spuse Lady Ann, ridicându-se. Aș fi vrut doar să vă mai întreb cum merge lucrul la cartea dumneavoastră? Iese bine?

Expresia de pe fața vicarului se schimbă cu desăvârșire.

— Am scris șaptesprezece capitole, spuse el, aruncând o privire spre Netta, de parcă ea și șireturile pantofilor care-i dădeau de furcă ar fi fost capitolul al optsprezecelea. Dar se întâmplă aceeași poveste, Lady Ann. Rup aproape tot ce scriu. Nu-i o carte prea veselă.

Lady Ann zâmbi, în timp ce se înfășură în pelerină. Se obișnuise cu asemenea răspunsuri din partea lui William Hastings și nu le mai lua în serios. Nimeni, în afară de soția lui, nu văzuse vreodată această misterioasă operă, iar Nell Hastings, dintr-un motiv sau altul, nu vorbea niciodată despre ea.

Netta stătea acum în picioare, contemplând, cu o figură serioasă, covorul spălăcit. În mintea ei, Hastings și cartea lui luau forma unui corb mare, negru și dolofan, ținând în ghearele încleștate un corb mai mic, negru și dolofan. I se păru că aude din nou patul scârțâind.

Își trase impermeabilul pe ea cu atâta repeziciune, încât preotul nu avu timp să o ajute. Fu bucuroasă când ieșiră din casă. Îi făcea bine să simtă din nou ploaia pe obraji.

În ce-o privea pe verișoara Ann, întreaga experiență a acelei cămăruțe îmbâcsite, cu groteștile șervețele croșetate de pe spetezele fotoliilor de mahon și cu cele două șiruri de fotografii trase la dagherotip, părea să se fi lichefiat prin șanțuri, asemenea unui balonaș de spumă. În timp ce ploaia se învolbura și se prăvălea în jurul lor ca o cascadă orizontală, reducând întregul univers la lividitatea unui cadavru, unica observație pe care o făcu Ann păru cu totul lipsită de noimă pentru înțelegerea Nettei:

— Regina Elisabeta a avut dreptate. E ceva ciudat în treaba asta. N-ar fi trebuit să li se dea voie.

Ploaia se întețea întruna. Satul din fața lor pierise cu totul. Pelerina scoțiană se îmbibase de atâta umezeală, de parcă fusese cufundată în canal. Picăturile se prelingeau pe ceafa și pe spinarea Nettei, adunându-se în mici șuvoaie reci, care o făceau să dârdâie. Pantofii îi erau chiftiți de apă și răspundeau la fiecare pas cu zgomote leorcăite și cu plescăituri.

Și continuau să înainteze căznit, cu capetele în piept, cu veșmintele ude lipite de curbele trupului, asemenea drapajelor lui Fidias, cu ochii împâcliți, cu gustul sălciu al ploii în gură, de parcă ar fi sorbit lacrimile unei imense și inconsolabile Niobe.

Netta avea senzația că înaintarea aceasta trudnică nu va lua niciodată sfârșit; că întreaga ei viață frământată de până atunci nu fusese decât fantasticul preludiu al unui destin ce avea s-o împingă să meargă, să meargă, să meargă, alături de o ființă ale cărei gânduri îi erau indescifrabile, către un țel ce nu putea fi vreodată atins. Și, în chip obscur, prin senzația cleioasă a hainelor ude, prin plescăielile pantofilor, continua să audă patul acela invizibil din camera de sus scârțâind, scârțâind, scârțâind, ca balamalele unei porți trântite în pripă de un asasin, în fuga lui.

Simțea că o năpădește, în legătură cu Nell Hastings, acel amestec de milă și indignare, care le uimise pe prietenele ei, când fusese vorba de povestea bietei Madge. De ce oare se frământa atâta pentru alți oameni? Doamna Hastings nu însemna nimic pentru ea. Nu avea nevoie de mila ei. Și totuși, avea ea nevoie de *ceva*, ceva ce Netta ar fi vrut să-i poată oferi.

Se pomeni că, în închipuirea ei, îi dădea într-adevăr ceva. Ceva ce luase forma unei bancnote de douăzeci de lire, ca aceea pe care directorul teatrului din Bristol i-a oferit-o de Crăciun lui Minnie. Văzu gura lui Nell, cu crisparea ei amară, încercând să-i mulțumească, dar ea, Netta, o lua la fugă... Ia te uită! Cotiseră pe Marsh Alley și se găseau chiar la poarta lui Lexie.

— Nu face nimic, dragă. Cred că amândouă suntem puțin buimăcite.

Deci verișoara Ann vorbise până acum unor urechi surde, „Trebuie să încetez să mai plăsmuiesc fel de fel de bazaconii în minte", își spuse Netta, când jupâneasa din casa lui Lexie le deschise ușa și le conduse sus, pe scări.

Îl găsiră pe invalid întins pe un șezlong, lângă bibliotecă. Pe o măsuță, alături de el, se afla o cană de porțelan, și în cană, una dintre plantele acelea curioase, jumătate ciupercă, jumătate floare, pe care botaniștii le numesc verigel.

Lexie se ridică în capul oaselor și se uită cu ochi holbați de uimire la vizitatoarele lui.

— Nu putem sta decât un moment, anunță verișoara Ann. Rook nu știe că am venit. Uite ce ți-am adus.

Spre mirarea Nettei, tânăra scoase la iveală din buzunarul adânc al pelerinei un buchet de crizanteme jumulite.

Lexie luă florile, le mirosi cu prudență, făcu observația că aveau parfum de mosc și le așeză lângă cană.

Apoi se uită la Netta, cu o expresie de rugăminte ascunsă pe fața-i boțită.

— Dorești să mă duc să stau puțin de vorbă cu doamna Bellamy? întrebă ea umil.

Răspunsul îi veni sub forma unei priviri de fățișă iritare.

— Sunteți amândouă ude leoarcă, bombăni Lexie, și refuz să-mi iau răspunderea de a vă reține un minut în plus. Îți mulțumesc că ai venit, Ann. Mulțumesc și pentru flori. Și acum, pentru numele lui Dumnezeu, luați-vă tălpășița, amândouă, și goniți spre casă!

Le făcu semn, cu ambele mâini, să plece cât mai repede, și părea să fie într-adevăr agitat. Totuși, Netta observă din nou că se uita la ea cu un anumit înțeles. Ce-i cerea oare? Să se întoarcă singură acasă?

— Ce-ar fi să rămână Ann să ia masa cu dumneata, și, între timp, doamna Bellamy să-i usuce hainele? murmură ea.

— Și să te las pe tine să te întorci singură? Mă vezi în stare de așa ceva? protestă Lady Ann.

Urmă o tăcere stânjenitoare pentru toți trei, timp în care Netta își descheie gulerul impermeabilului jilav și se îndepărtă de masa de care se rezemase, pentru ca umezeala hainelor ei să nu păteze hârtiile lui Lexie.

Veșmintele îmbibate de apă ale celor două femei păreau să răspândească în mica încăpere o atmosferă de deprimantă melancolie, care sugera frunze moarte, gropi noroioase, pâclă lipicioasă.

Ploaia care le pătrunsese trupurile exercita o irezistibilă atracție asupra imenselor șuvoaie ce se revărsau afară și care încercau parcă, prin mica fereastră, să le înșface din nou.

Jăraticul rubiniu din soba lui Lexie își pierduse vlaga. Lucirile roșiatice, reflectate de lemnul bibliotecilor supraîncărcate, păliseră. Flacăra albăstruie, care dansa ca un drăcușor nebunatic peste cărbunii încinși, se ofili și-și dădu duhul. O față mare, oarbă, șiroindă, se lipise de geam – fața cenușie, fără de trăsături a ploii. S-ar fi zis că un braț înnegurat, rece ca moartea, un braț unduios și nebulos bâjbâia și încerca să se agațe de cele două siluete ude; ca și cum, încărcate de apă cum erau, aparțineau plaiurilor lichefiate de afară, și nu acestui interior cald, omenesc. Până și Lexie, mutându-și privirea de la una la cealaltă, se lăsă pătruns de conștiința faptului că ceva din întinderile mustite, ceva ce izvora dincolo de hainele plouate și de părul lor despicat în lațe ude, se înălța, ca o barieră impasibilă, între el și cele două femei.

Senzația aceasta se concretiza în irascibilitate, îmbufnare. „Așa se întâmplă întotdeauna cu femeile!" își spuse el. „Absorb în mod diabolic în structura lor chimismul naturii. Se lasă cotropite cu ușurință de forța elementelor. Când le dorești logice și concentrate, trupurile lor se evaporă, țesut cu țesut, celulă cu celulă, purtate de cine știe ce flux inuman, către Dumnezeu știe unde!"

Se ridică în picioare cu un efort dureros, un efort care pe Netta o făcu să sară, instinctiv, spre el, iar pe verișoara Ann să se lipească de zid, de parcă s-ar fi ferit de o lovitură.

— Știi de ce vine la mine? strigă el, aplecându-se în față și adresându-i-se Nettei.

Netta își retrase în grabă mâna întinsă ca să-l susțină.

— Renunță! murmură ea, clătinând din cap. Renunță! Și apoi, cu o voce în care se adunase o neașteptată forță, urmă: Te rog, domnule Lexie, așază-te la loc și dă-mi voie să o las pe Ann aici. Rook o să înțeleagă.

Bărbatul stors de puteri, cu fața lui colțuroasă, se aplecă și mai mult în față. Mâinile lui se încleștară cu forță pe marginile măsuței, scuturând-o atât de tare, încât firul de verigel tremură.

— Rook! strigă el. Cred că Rook o să înțeleagă! Femeia asta vine aici să mă *mituiască.* Auzi tu, prostuțo? Să mă mituiască. Crezi că altceva a adus-o la mine?

Glasul i se stinse între buze ca un ecou reverberat prin uși deschise. Dar gura îi rămase căscată, cu buza de jos atârnândă și tremurătoare. O picătură de salivă i se prelinse pe bărbie.

— Plecați! Amândouă! strigă răgușit.

Apoi, trântindu-se la loc în șezlong, se întoarse ostentativ cu fața spre foc, înconjurându-și cu brațele genunchii descărnați.

Netta se simțea copleșită de dorința de a se apleca asupra invalidului și de a-i lipi capul greu, cârlionțat, de pieptul ei. Dar verișoara Ann, cu pete roșii aprinse în ambii obraji, redevenise perfect stăpână pe situație.

— La revedere, Lexie, spuse calm. Vino, Netta. Se îndreptară împreună spre ușă, dar, înainte de a ieși, Lexie li se adresă din nou:

— De ce nu te duci la Hastings, să-l mituiești *pe el*? El ți-ar oferi destule motive. Dar să nu-i citești cartea! Mă auzi? Ferește-te să-i citești cartea! Ai destule argumente și fără de ea. Întreab-o pe Nell. Nell îți poate spune totul.

Profilul supt și ochii adânciți în orbite, cu pleoapele lor grele, păreau să înfigă o suliță în trupul verișoarei Ann, care se retrăgea.

— *În cartea aceea este scris totul!* strigă după ele, în timp ce închiseră ușa în urma lor și o porniră în fugă pe scări în jos.

Capitolul III

Doamna Ashover înainta cu pas ferm și sprinten. Cine i-ar fi privit silueta subțire, neagră, croindu-și drum prin iarba înaltă din livadă, n-ar fi ghicit că aceasta era cea de-a șaptezeci și treia lună noiembrie a cărei asprime o înfrunta bătrâna.

Livada era despărțită de dealul povârnit, care se numea Câmpul de luptă, printr-o poartă grea, zdravăn zăvorâtă. Dar era o poartă pe care doamna Ashover o mai deschisese în ultimii cincizeci de ani, de când venise aici ca tânără măritată, așa că nu se lăsă intimidată nici de data asta. Îngândurată, își plimbă degetul arătător pe pragul de sus, căptușit cu licheni fumurii. Soarele o învăluia călduț, un soare pieziș, de toamnă, care arunca o strălucire domoală peste poarta străveche, peste peticele de licheni gălbui și zgrunțuroși care astupau crăpăturile scândurilor bătrâne de o jumătate de veac. O lucrătură în lemn expusă stihiilor naturii este cu totul altceva decât o lucrătură în lemn ocrotită de un șopron sau de o biserică. Existența i-a fost de cinci ori mai tumultuoasă; trăirile i-au fost de cinci ori mai zbuciumate. Dacă intensitatea unor asemenea trăiri ar putea fi măsurată în ani, atunci acest prag de poartă dezmierdat de soare în după-masa de toamnă trebuie să fi fost mult mai bătrân decât vestita Madonă din Nürnberg a lui Dürer.

Doamna Ashover își desprinse privirea, mutându-și-o către un măr bătrân, plantat lângă poartă, și apoi, de la măr, și-o coborî spre pământ. Fructe galbene zăceau presărate pe jos, unele dintre ele îngropate în iarba groasă, cu miros de putregai.

Bătrâna ciocăni, nervoasă, cu încheieturile degetelor în lemnul porții. Cât de neglijent și de nepăsător era Rook în privința domeniului! Pe vremea lui John, mere ca astea, atât de gustoase la copt, ar fi fost adunate până la ultimul fruct fleșcăit de ploaie.

Bătrâna înalță din umeri, suspină cu amărăciune și împinse zăvorul îndărătnic, deschizând poarta.

După ce o închise în urma ei, porni dârză la deal. Pășea prudent peste mușuroaiele de cârtiță, ocolea tufele de ferigă ruginie și văgăunile misterioase care ciuruiau panta și, în cele din urmă, cu răsuflarea ușor tăiată, ajunse pe creasta Heron.

Soarele care scăpăta îi proiecta pe iarba măruntă umbra îngustă și dreaptă, nu mai puțin falnică decât umbrele pinilor. Pinii ăștia aveau de două ori vârsta ei: dar în clipele acelea părea că se simte contemporană cu ei. Izbi cu vârful bastonului de abanos în trunchiul unui copac. Gestul acesta parcă o mai descărcă un pic de îngrijorare; continuă să lovească în pin, până când o bucată de scoarță brun-roșcată căzu la picioarele ei.

Cu o adiere de zâmbet pe buzele subțiri, bătrâna se îndepărtă de copac și, trecând pe cealaltă culme a dealului, privi în vale, la peisajul mai puțin familiar. O clină ierboasă, presărată cu ferigi și grozamă, căreia localnicii îi spuneau Dorsal, cobora către o poiană îngustă, înecată în noroaie. Dincolo de poiană, se întindea o pădurice de arbuști, stejari pitici și aluni, care urca până pe un dâmb împădurit, profilat pe orizont și numit Marea Pădure Antiger. Între Dorsal și pădurea Antiger nu se ivea decât o singură așezare omenească, și pe aceasta își pironi privirile doamna Ashover.

Era locuința unui paznic de vânătoare, înconjurată de cuști de fazani și cotețe de păsări. Din locul în care stătea doamna Ashover, o cărare ducea drept spre căsuța despărțită de poiană printr-o grădină de zarzavat, neîngrijită, în care ardea acum un foc de buruieni.

Doamna Ashover contemplă câteva momente scena, cu o privire grea de gânduri. Cunoștea fiecare tufă de ferigă, fiecare petic de grozamă, fiecare moviliță de iarbă, fiecare văiugă de grohotiș, așa cum cunoștea mobila din dormitorul ei.

Iată frasinul uscat, care, cu patruzeci de ani în urmă, fusese lovit de trăsnet și la rădăcina căruia îi plăcea să stea, desenând ori citind, înainte de a-l fi născut pe Lexie.

Iată vizuinile iepurilor, cu grămăjoare de pământ proaspăt desțelenit în jur și cu ciorchini de excremente proaspăt depuse,

încălzite de razele oblice ale soarelui, arătând ca atunci când venea aici cu mapa de corespondență și-i scria dragei de Edith, mama verișoarei Ann, lungi scrisori despre copiii și despre soțul ei.

Își aducea aminte până și de o anumită frază scrisă cu un asemenea prilej, frază care o șocase pe biata Edith și pe care aceasta o comentase îndelung:

„Am șters din mine orice urmă de sânge Wentworth", scrisese ea, „și m-am dăruit trup și suflet familiei lui John. Zeii lui John au devenit zeii mei; morții lui John sunt morții mei".

Reluându-și expresia de dârzenie pe chip și strângând cu putere măciulia bastonului, bătrâna doamnă porni să coboare povârnișul, îndreptându-se spre ușa din spate a căsuței din poiană.

Paznicul de vânătoare și nevasta lui tocmai hrăneau păsările, ajutați de fiul lor cel înapoiat la minte. Copilul ăsta, ale cărui rostiri aproape nearticulate și ale cărui schimonoseli ar fi fost socotite oribile la oraș, se afla aici în mediul lui natural, printre cucutele veștede, arborii doborâți de trăsnet, păsările mâncate de ulii și iepurii sfârtecați de nevăstuici.

Domnul și doamna Drool erau niște oameni chibzuiți și cumsecade, care-și sporeau simțitor câștigurile datorită păsărilor pe care le creșteau pe lângă casă; mai cu seamă de când administratorul lordului Antiger încetase să mai poftească oaspeți la vânătoare prin rezervațiile de aici și se mutase în Bishop's Forley, la o depărtare de cinci mile.

— Ia te uită cine a venit! Doamna Ashover!

— Chiar cucoana în persoană! Să mă trăsnească Dumnezeu!

— Blab... blab... blab! Binnory băiat bun! Dă ceva lu' Binnory.

— Binnory, las-o în pace pe cucoana!

— Nu-l luați în seamă, doamnă Ashover! Nu-l luați în seamă! Știe el cine sunteți, tot așa cum ne știe și pe noi. E un nevinovat sărac cu duhul, da' să-l auziți cum mai ululuie ca bufnițele la asfințit. Și se pricepe să recunoască un boier, la fel de bine ca orice alt om cu frica lui Dumnezeu.

Doamna Ashover răspunse la toate aceste variate interpelări cu o netulburată stăpânire de sine. Îl mângâie pe Binnory pe

creștet și-l sfătui să nu omoare niciodată șerpii de casă. Apoi întoarse discuția la fazanii domnului Drool și la găinile doamnei Drool. Dădu răspunsuri de o neutră bună-cuviință la întrebările lor legate de Rook și de Lexie.

Totuși, de cum se ivi o pauză în discuție, se referi direct la obiectul vizitei ei.

— Vreau să-l văd pe domnul Richard. E acasă?

— Vrea să-l vadă pe caporalul Dick, repetă femeia, privindu-și soțul cu vădită stinghereală. Arde buruienile în grădină, coană mare, urmă ea. E o treabă care-i stă lui la inimă. Îi plac mirosul și vâlvătaia buruienilor. Joe și cu mine am observat de mult asta. Așteaptă vremea focului de buruieni, de parc-ar fi sărbătoarea de ziua regelui.

— Pot să mă duc în spate, să stau de vorbă cu el, Polly?

— Sigur, cucoană; nu-i așa, Joe? Sigur că poa' să vorbească cu Moș Dick. Doar n-o fi vreun rău în asta, nu-i așa, Joe?

Doamna Drool arăta extrem de stingherită când rosti aceste cuvinte, iar paznicul de vânătoare părea atât de fâstâcit, încât, fără să-și dea seama ce face, desprinse de pe frânghia de rufe jacheta lui de catifea și o scutură în aer.

— Binnory o să vă conducă la focul lui Moș Dick. Vă duce Binnory.

Copilul înapoiat începu s-o tragă pe doamna Ashover de fustă, bolborosind ciudatele lui silabe inumane: „Blab-a-blab... blab-a-blab".

Doamna Ashover nu avu nici o clipă de ezitare. Luându-l pe băiat de mână, dădu ocol casei, lăsându-i în urmă pe paznicul de vânătoare și pe nevasta lui, care se uitau prostește unul la celălalt.

Când bătrâna și băiatul ajunseră în curtea din spate, ieși la iveală motivul fâstâcelii gazdelor. Din cine știe ce rațiuni doar de el știute, Moș Dick își dezbrăcase nu numai surtucul și vesta, dar chiar și cămașa de pe el; gol până la brâu, purtând doar o pereche de vechi pantaloni cazoni, mânuia o furcă, azvârlind grămezi de buruieni în foc.

Caporalul era un bărbat de proporții uriașe. Și priveliștea unui om foarte bătrân, aproape despuiat, împresurat de flăcări și fum, era, fără îndoială, menită să tulbure un ochi străin.

Dar doamna Ashover nu era un ochi străin; și apariția ei nu-l stânjeni câtuși de puțin pe octogenar. Bătrânul se rezemă în furcă și-i făcu semn lui Binnory să plece.

— Ei, soră Joan, ce vânt rău te-a adus aici taman azi, din toate zilele? De când a murit bietul John, n-ai venit decât de trei ori să mă vezi, și astăzi e chiar ziua morții lui.

Vajnica bătrână nu se clinti și nu dădu un pas îndărăt, își scutură o scânteie de pe rochie și-și îndreptă vârful bastonului către caporal.

Prinsă între rumeneala asfințitului de noiembrie și norii de fum albăstrui, ai fi zis că-i un soi de vrăjitoare aristocrată, invocând marele duh al focului. Se afla într-o stare de spirit de totală nepăsare, dar gestul cu care îl chemă pe bătrân să iasă din fum și să se apropie de ea era plin de afecțiune. Din clipa în care soțul ei i-l prezentase pentru prima dată pe acest frate bastard, doamna Ashover nutrise pentru el un sentiment de prietenie, și în preajma lui se simțise întotdeauna eliberată de prejudecățile-i înnăscute. Totuși, acum i se adresă spunându-i „caporale" și, când trecură la destăinuiri, nici el n-o mai chemă „soră Joan", ci se feri de orice apelativ.

— N-am cui să-mi descarc sufletul, se pomeni ea spunând. N-am pe nimeni cu care să stau de vorbă. Doctorul Twickenham e un prostănac. William Hastings e nebun. Iar Lexie, când e vorba de Rook, e și mai nebun. Ți-am povestit și acum un an, Richard...

„Când are nevoie de mine, nu mai îmi spune *caporale*", gândi bătrânul.

— Ți-am povestit și acum un an că speram s-o aduc în scenă pe Ann Gore. Ei bine! Stă la mine de câteva luni, și care-i rezultatul? Sunt încolțită în propria mea casă. Femeia aceea e pretutindeni. O întâlnesc pe scară. O întâlnesc în grădină. N-o întâlnesc în sufragerie și în salon, pentru că stau claustrată în dormitorul meu. Ce să-ți spun, casa nu mai e casa mea! Am ajuns un musafir nepoftit în propria mea casă și locuiesc cu

fiul meu și cu metresa lui. Probabil că așa apare situația în ochii tuturor vecinilor, și așa și este.

Caporalul își zvârli furca și o conduse pe tulburata sa vizitatoare înapoi spre casă. Deschizând ușa din față, o pofti direct în camera lui, unde ardea un foc de lemne. O invită, cu desăvârșită curtoazie, să ia loc într-un fotoliu rebegit și se porni să mormăie și să bombăne în timp ce scotocea prin sertarele scrinului după hainele lui de sărbătoare.

— Vasăzică, Ann s-a dat de partea târfei? Vai, John! Vai, John! Vai, John! Ce zile mi-a fost dat să apuc!

— Și n-am pe nimeni cu care să mă sfătuiesc, repetă doamna Ashover. De asta am venit la dumneata. John îți cerea întotdeauna sfatul. Parcă-l aud zicând: „Dau o fugă să mai schimb o vorbă cu Richard“... Așadar, prietene, trebuie să ne ajuți să ieșim din impasul ăsta sau, de nu, ai să ne vezi pe toți ducându-ne la fund, urmă bătrâna, surâzând aproape cu nostalgie chipului zbârcit și crispat care se ivea de după mantaua ținută drept paravan.

Moș Dick își trase un scaun în celălalt colț al sobei, se așeză cu încetineală și își scrută stăruitor rubedenia.

— Poți să fumezi, dacă vrei, caporale.

Bătrânul clătină din cap și continuă s-o fixeze, încruntându-și fruntea și mijindu-și ochii, de parcă-l bătea un noian de gânduri.

— E ciudat... E ciudat ca un vis rău, murmură bătrâna... Dar, dacă nu luăm o hotărâre în scurt timp, lucrurile o să rămână așa în vecii vecilor. Rook o să îmbătrânească din ce în ce mai mult și o să moară fără urmași; și, odată cu el, o să se stingă și neamul nostru.

În ochii spălăciți ai caporalului se aprinse o scânteie sălbatică, iar pielea feței proaspăt bărbierite se întinse pe oase, ca un pergament bine netezit.

— Ce tot spui? Să se stingă neamul? Familia Ashover să se stingă?

— Bineînțeles, dacă nu găsești vreo cale de a mă ajuta. Din momentul în care o să mă îngroape și pe mine, lucrurile o să se desfășoare întocmai ca acum, până la moartea lui Lexie și

a lui Rook. Femeia asta o să-i îngroape pe amândoi... Și pe urmă... Mă rog! Ăsta o să fie sfârșitul. N-o să mai existe nimeni.

Cei doi bătrâni se priviră drept în ochi și tot felul de gânduri fantastice se încrucișară, mut, între ei. Îți sugerau o pereche de preoți vârstnici, care slujiseră ani fără de număr la același venerabil altar și care, dintr-odată, se treziseră că zeul idolatrizat a fost lovit de o boală mortală.

Asemenea preoți, cuprinși de nebunia panicii, pot deveni cumpliți. Ar putea săvârși un holocaust fără sfârșit al oilor și viteilor. Ar fi în stare să fure oi de la ciobani și porci de la porcari. Nimic n-ar scăpa prădalnicei furii a jertfelor, decât dacă însuși zeul lor ar interveni să-i domolească.

Dar cum ar fi putut zeul-fantomă al văduvei lui Sir John și al bastardului lui Sir Ralph să-și exprime mulțumirea sau nemulțumirea?

Ar fi putut oare Cavalerul cu ochi melancolici să se desprindă din rama lui aurită și să rostească: „Lăsați neamul să piară?" Ar fi putut oare Sir Benjamin să apară, cu trufia lui marmoree, spunând: „Lăsați neamul să piară?" Ar fi putut oare cruciatul să-și descrucișeze mâinile, sau John Ashover să-și încrâncească lespedea ce-i ascundea mai curând descompunere și să strige ca într-un singur glas sepulcral: „Lăsați familia să piară ca și cum nici n-ar fi fost?"

Fără să schimbe vreun cuvânt între ei, cei doi bătrâni smintiți, aristocrata și izgonitul societății, își lăsară închipuirile dezlănțuite să graviteze în jurul verișoarei Ann – această verișoară Ann, care părea hărăzită de natura însăși să dea naștere unui distins vlăstar. Era de necrezut că o asemenea fată putuse să-i trădeze. Dar ce făcea de fapt? Părea să se lase în voia unui capriciu crud, nepăsător, cinic. La urma urmei, fetele *cunosc* calea de a pune mâna pe un bărbat. Ba cunosc o cale absolut *sigură*, dacă pot fi convinse să-și lase deoparte mândria.

Gândurile nerostite ale celor doi fanatici deveneau tot mai bizare și mai demente, pe măsură ce pâcla de noiembrie, amestecată cu fumul focului de buruieni, afuma ferestrele încăperii.

— Ce să mă fac? murmură doamna Ashover în cele din urmă, mișcându-și jalnic, în direcția caporalului, brațul descărnat.

Dar acesta din urmă își îndreptase spinarea și stătea într-o atitudine bățoasă, cu degetele lungi crispate pe brațele fotoliului și cu ochii aproape închiși.

— Cu iepurii, cu dihorii, cu dulăii care nu vor să meargă la montă, știu eu ce trebuie să fac. Totu-i să le găsești perechea potrivită, să închizi undeva femela împreună cu masculul, și tu să te faci nevăzut. Știi și dumneata lucrul ăsta la fel de bine ca și mine. Nu-i decât o chestiune de vreme.

Realismul solemn al caporalului și indecența sugestiei sale ațâțară până-ntr-atât fantezia nervoasă a bătrânei doamne, încât își ascunse fața în palme și izbucni într-un hohot de râs isteric. Râse până când lacrimile începură să i se prelingă printre degete. Dar chiar și atunci, în toiul crizei, undeva în adâncurile ei, doamna Ashover era conștientă de existența unei suite de posibilități fantastice, asemenea unor pietricele de mozaic răzlețe, care se închegau într-un model bine definit. Totul era straniu și nebunesc. Dar cine ar putea să știe ? Simțea că în univers există anumite forțe și putințe gata să se supună oricând *imaginarului,* chiar dacă refuză să se supună *voinței.*

Deodată, se simți cuprinsă de dorința nebună de a-l aduce pe caporal în scenă. Nu exista nici un inconvenient să-l vadă pe Rook. Nu exista nici un inconvenient s-o vadă pe verișoara Ann. Și, pe de altă parte, ea însăși avea să-și potolească dorința perversă ca bătrânul s-o vadă pe intrusă. Bastardul s-o pună la punct pe concubină! Exista o anume justiție ironică în această întâlnire. Reflectă adânc preț de un minut, mușcându-și buza de jos și ciocănind cu bastonul în podea.

Nu, fără îndoială, apariția bătrânului n-avea ce să strice, Rook se purtase întotdeauna frumos cu el, iar Lexie, înainte de a se îmbolnăvi, petrecea ore întregi în tovărășia caporalului.

Se uită la ceasornicul de pe polița căminului. Ce se mai scurtaseră zilele! Era doar cinci fără un sfert. Dacă porneau pe dată, ar putea să-i găsească pe toți adunați încă la ceai. Și apărea foarte firesc faptul de a-i fi cerut caporalului s-o conducă acasă. În felul ăsta, o va vedea pe femeie. John era mort, dar fratele lui John avea să vadă dușmanul aciuat în casa lor.

Se simțea asemenea stăpânei unui castel asediat, care, la nevoie, putea apela la un slujitor de încredere, gata să facă orice pentru ea. Aventura era pe placul spiritului tineresc al acestei bătrâne doamne. Ba îi satisfăcea chiar și o anumită latură superstițioasă. Caporalul era un personaj bizar. Poate că avea darul deochiului. Poate că o să trezească spaima de mânia divină în inima creaturii aceleia. Mintea ei o luă razna, de-a lungul unui nesfârșit drum de supoziții nebunești. Poate că fratele lui John o să picure asemenea amenințări otrăvitoare în urechea ticăloasei, încât într-una din zilele următoare o să-și facă bocceaua și-o să-și ia tălpășița, fără un cuvânt.

Acele ceasornicului din cămăruța acum pustie încă nu ajunseseră la ora cinci, când stăpâna conacului Ashover, rezemându-se de brațul caporalului, urca panta povârnită care ducea sus, către pini.

— Tu-hit, tu-hu! Tu-hit, tu-hu, se auzi vocea lui Binnory, și cei doi avură impresia că un vaier prelung îi răspunse din adâncurile pădurii Antiger.

Când ajunseră pe la jumătatea dealului, se întunecase de-a binelea. Noaptea de noiembrie, rostogolindu-se peste pământ ca un uriaș talaz înnegurat, absorbi în inima ei neagră emoțiile lor omenești și le risipi peste pădurile vătuite de pâclă și peste pajiștile așternute cu frunze moarte. Fatalitatea bătrâneții se dizolvă în fatalitatea vastelor și difuzelor forțe vegetale, care împing totul către obscura disoluție.

Cra! Cra! Cra! se reverberă țipătul solitarelor păsări întârziate, urmărindu-și perechile, dinspre țarinile arate din vale, către arborii din pădurea Antiger; și glasul ciorilor se prefăcu în însuși glasul nopții, această entitate primară și înaripată, îndurerată și totuși plină de speranțe, îndoliată și totuși plină de mângâiere; fremătând de murmure și șoapte, de presentimente și aduceri aminte, în care începutul lucrurilor înaintează către sfârșit, iar sfârșiturile se retrag către începuturi.

Brațul doamnei Ashover, rezemat de cel al caporalului, porni să tremure; iar bătrânul trebui să se oprească în mai multe rânduri pentru a-și trage răsuflarea.

Și totuși, o forță mai puternică decât propria lor decrepitudine părea să-i împingă înainte. Flacăra vitalității care țâșnea acum cu atâta vigoare în acest bărbat și în această femeie, să-și fi avut ea oare izvorul într-o ocultă înțelegere emoțională mai veche și mai profundă decât supărarea care-i unea în prezent? Să fi simțit Joan Ashover, de la bun început, mai multă tandrețe pentru acest frate al lui „John al ei" decât își putuse da singură seama?

Poate că unele dintre întunecoasele tufe de ferigă, muiate de ceața albă și mirosind a lemn mort și a ciupercă, tufe lângă care făcuseră popas, erau îndeajuns de bătrâne ca să-și amintească de alte întâlniri între cei doi, de întâlniri în care rătăcirile inimii omenești rodiseră în necrezute autoamăgiri.

Stăteau acum sub arborii mari de pe creasta Heron, trăgând în plămâni răsuflarea rece, miloasă, înțepătoare, a îndepărtatelor câmpuri mocirloase, care adia spre ei peste apele umflate ale râului.

Foarte bătrâni se simțeau amândoi, inhalând suflul acela răcoros. Izbucnirea de temeritate care o însuflețise pe micuța doamnă se dezumflă, se zbârci, pieri. Primele mijiri ale serii, cu dezvăluirile și descătușările lor, fuseseră cu totul diferite de puterea nopții care se statornicea acum, înfigându-și temelia într-un abis și înălțându-și meterezele în altul.

Își retrase rigid brațul de sub cel al caporalului și se întoarse cu fața spre el. Nu izbuteau să-și distingă chipurile, dar fratele lui John nu fu surprins când o auzi spunându-i pe un ton arțăgos:

— Astă seară-i prea târziu! Probabil că s-au și despărțit. N-aș reuși să-i mai reunesc. Femeia aceea s-o fi retras în camera ei, în camera fiului meu. Caporale, întoarce-te îndărăt. Nu! Nu! Nici nu vreau să aud că vrei să mă conduci mai departe. Ești mai bătrân ca mine, amice! Noapte bună, caporale!

Câteva minute mai târziu, o siluetă gingașă, cu capul plecat și mădularele obosite, cobora dealul spre sud, printre vizuinile de iepuri de pe Câmpul de luptă, în timp ce o siluetă lungă și deșirată, cu capul plecat și mădularele obosite, cobora dealul spre nord, printre vizuinile de iepuri de pe Dorsal.

Un fluid electric, care ar fi străbătut inima de clisă a dealului, ar fi putut uni în linie dreaptă cele două siluete; dar nu pentru multă vreme.

„Tu-hit, tu-hu! Tu-hit, tu-hu!“ se văitau bufnițele în pădurea Antiger; însă nimeni nu le asculta, decât copilul înapoiat; dar și acesta era prea ocupat să bătătorească cenușa de la focul lui Moș Dick, pentru a mai avea timp să le răspundă.

Capitolul IV

William Hastings ședea și scria la fereastra cămăruței din spate, de la etajul casei Toll-Pike.

O lumină palidă, leșioasă, firavă de parcă ar fi trebuit să străbată hăuri întregi de ceață, se răspândea pe manuscrisul caligrafiat cu minuțioasă meticulozitate, pe podeaua goală, pe biblioteca ponosită, pe volumele amărâte și decolorate ale lui Filon, Iamblichos, Plotin și Paracelsus, înșiruite ca niște spirite dezumanizate și lipsite de contur, între sumbrele tomuri greoaie de teologie greacă și latină.

Pântecele napoleonic al preotului era strivit de muchea măsuței rablagite care-i servea de pupitru, în timp ce degetele sale albe, rotofeie, ecleziastice, strângeau condeiul cu suavă ferocitate.

Nici un muritor n-ar fi avut îngăduința să surprindă expresia de pe fața lui William Hastings în timp ce trasa, cu monotonă scrupulozitate, cuvânt după cuvânt, presărând puncte și virgule și având grijă să păstreze marginile reglementare.

Din întâmplare, pe pervazul ferestrei din fața lui, se găseau două muște moarte, strivite, și s-ar fi zis că din mișcările mâinii aceleia albe, dolofane, emana un fluid ostil însăși vieții. Să fi fost un accident, o simplă coincidență, că în iarba de sub fereastra teologului zăcea un jalnic mănunchi de pene înțepenite de brumă, tot ce mai rămăsese dintr-o vrabie de șapte luni?

Să aibă oare gândirea umană o forță distructivă, capabilă să-și proiecteze magnetismul dincolo de tărâmul ideilor abstracte? Nimic nu mișca în cămăruța sărăcăcioasă, în afară de mâna care scria, și totuși, lumina palidă, leșioasă se topea în ceva ce îmbia volumele mai prietenoase de pe rafturi să se înghesuie unele

în altele, ceva ce dădea un aer nefiresc, fantomatic, gravurii care-l înfățișa pe sfântul Ieronim cu leul și cu țeasta, ceva ce îndemna ceasornicul de marmură neagră de pe polița căminului să ticăie ca inima unui condamnat. Dar, dacă mobila din camera domnului Hastings capta în chip atât de chinuit vibrațiile cărții sale „nu prea vesele", o persoană aflată în aceeași casă îi recepta mult mai dureros misterioasele efluvii.

Tânăra femeie, care se găsea la parter, se învârtea fără astâmpăr din salon în bucătărie și din bucătărie în salon. Părea să lupte cu un covârșitor impuls de a fugi de acasă, de a fugi unde vede cu ochii, de a fugi cale de mile și mile întregi.

La un moment dat, după ce multe ore se scurseseră deja, se furișase în camera ei și-și smulsese paltonul și pălăria din dulapul șchiop; dar, când coborâse din nou, le zvârlise deoparte și se întorsese la plita din bucătărie. Fierbea ceva într-un ceaun de tuci și, în timp ce amesteca fiertura, arunca priviri furișe în jur și stătea la pândă, încercând să asculte, cu mâna pe mânerul lingurii și capul înclinat într-o parte. O clipă, deschise ușa bucătăriei, dând drumul luminii galbene, cețoase, să se aștearnă rece și neprietenoasă pe dalele de piatră cenușie și mirosului de frunze putrede să se amestece cu aburul din ceaun.

Era una dintre acele zile atât de încremenite, încât s-ar fi zis că toate brizele și adierile universului pieriseră din văzduh, asemenea unor păsări străpunse drept în inimă, zăcând acum împietrite de moarte în lacuri și iazuri și bălți îndepărtate, de unde nimic nu le-ar mai fi putut readuce la viață.

În spatele căsuței Toll-Pike se găsea un plop scund și, pentru că-i mai rămăseseră atât de puține frunze, fiecare dintre ele părea să plutească în propria ei sferă aeriană, ținându-și, conștient, răsuflarea.

Precumpănirea galbenului-pal asupra tuturor celorlalte culori dădea frânturii de spațiu încadrat de ușa deschisă un aer de funeralii regești, de parcă însuși pământul ar fi fost înfășurat, asemenea unui arhaic cadavru nud, într-un giulgiu țesut din fulgi de aur brumat.

Într-un colț de țară izolat ca acesta, ai uneori impresia că până și cele mai obișnuite și inofensive zgomote amuțesc cu

desăvârșire, lăsând în urmă-le o tăcere compactă, încărcată de prevestiri rele.

Tăcerea aceea, saturată ca un burete ud, îmbibat de galbenul lichid spălat de pe trupul unui idol înecat, se aduna acum tot mai strâns în jurul neliniștitei fete.

În cele din urmă, își astupă urechile cu palmele. Se temea să nu audă scârțâitul peniței, venind de acolo, de sus; dar gestul acesta o făcu să fie și mai cumplit de conștientă de bătăile inimii ei.

Brusc, hotărî să nu mai îndure; și, foarte încet, pășind pe vârfuri, se strecură la etaj.

Oprindu-se la ușa soțului ei, constată că nu avea curajul de a o deschide, și nici curajul de a coborî. Rămase locului pe palier, ascultând.

Da! Acum era sigură că-i aude scârțâitul peniței. Și i se părea asemenea pliscului unei păsări obscene, mușcând din însăși beregata vieții. Această monstruoasă mașină de gândire era unicul lucru viu din dimineața încremenită. În lumina înghețată, mortuară, a aceluiași soare de aur pal care făcea frunzele atât de galbene și aerul atât de aburit, acest diabolic sfredel cerebral își scobea drum în vulnerabilele fisuri ale fundamentului rațiunii umane.

I-ar fi fost greu lui Nell să spună prin ce mijloace ajunsese să dobândească treptat o asemenea certitudine cu privire la gândirea soțului ei. Dar era o certitudine. Și, dacă ar fi avut destul curaj, ar fi dat buzna ca o bezmetică în camera lui și ar fi sfâșiat, în mii de bucățele, cartea aceea hidoasă.

De ce o părăsise curajul? Ce avea omul ăsta de o paraliza mereu? Se rezemă de ușa închisă și își lăsă capul pe braț. Nu-și mai putea găsi ușurarea în lacrimi și depășise faza în care ar fi putut lua o hotărâre.

Și la început totul i se păruse atât de frumos! Să fii iubită de un om singuratic, de un cărturar, de o persoană deosebită de toți ceilalți! Și cât de fericită fusese și mătușa Martha s-o vadă măritată înainte de a închide ochii; ce noroc că nepoata asta a ei atât de nervoasă, de schimbăcioasă, găsise pe cineva care să aibă grijă de ea!

Să aibă grijă de ea! Ce-ar fi spus acum bătrâna dacă ar fi știut? Își evocă simțămintele încercate atunci când își dăduse pe deplin seama că imaginea bărbatului ideal se făcuse țăndări. Dar nu trebuia să se gândească la asta.

Nimic din ce s-ar mai fi putut întâmpla nu putea să fie mai rău decât cele ce se întâmplaseră până acum. Cine i-a spus cândva că florile pe care le tai trec printr-un spasm de suferință înainte de a muri și zvâcnesc vizibil, devenind apoi țepene? Tot așa sfârșiseră și romanticele ei sentimente pentru William – printr-o convulsie oribilă, ca un arc plesnit, prăbușindu-se apoi la pământ ca niște mortăciuni.

Și nu era numai faptul că resortul principal al dragostei ei se frânsese. Dar în locul lui încolțise un alt sentiment, greu de definit, o spaimă vagă, misterioasă, iscată de ceva din el care o năucea și o descumpănea, ceva ce-i stârnea tulburarea pe care oamenii o simt în prezența supranaturalului.

E drept că această senzație anume apărea și dispărea. Cel mai intens se manifesta în momente ca acesta, când s-ar fi zis că era pedalată de înseși elementele zilei. Existau însă și altfel de zile, când, în contact cu măruntele interese domestice cotidiene, lucrul acesta se estompa și murea. În aceste interludii de calm, deși romantismul dragostei ei se stinsese fără putință de reaprindere, încerca totuși o temperată afecțiune față de el, destul cât să răspundă acceselor lui de tandrețe împuținată, sporadică, bizară.

Dar astăzi, această spaimă supranaturală a ei părea să fi atins punctul culminant. Da, azi era la capătul răbdării și trebuia să facă ceva. Nu mai putea îndura încordarea. Drept pentru care, începu din nou să asculte, cu și mai intensă încordare...

Ah, își lăsase condeiul pe masă și își împinsese scaunul, îl vedea la fel de limpede ca și cum lemnul ușii de care se rezema ar fi fost transparent ca sticla. Îi vedea mâinile albe împreunându-i-se pe stomac, acolo unde îi atârna crucea de aur. O, detestabil! Detestabil! Detestabil! Ce-a fost asta? Se pomeni la parter, trăgându-și paltonul pe umeri. Bang! Ușa se trânti în urma ei și se văzu în grădină. Clic! Poarta grădinii pocni închizându-se, și iat-o în șosea.

Încotro se ducea?

Abia după ce străbătuse vreo sută de iarzi în josul drumului, își dădu seama că se duce la Lexie Ashover.

Deci *ăsta* era ultimul ei refugiu. Într-acolo o conduceau picioarele, când mintea ei refuza să judece.

Tot restul drumului se simți buimacă și amorțită; chiar și când ajunse la ușa lui Lexie era încă prea năucă pentru a sesiza privirea dezaprobatoare pe care i-o aruncă doamna Bellamy, sau pentru a-și da seama, până în momentul când își dezbrăcă paltonul în camera lui Lexie, că uitase să-și scoată șorțul de bucătărie.

În ultima săptămână, Lexie se dovedise supus în fața prescripțiilor medicale, și Nell fu impresionată să constate că reîntoarcerea la starea de invalid îi influențase enorm moralul. Părea să-și fi pierdut vâna de umor malițios, atât de caracteristică lui.

Lexie mută un teanc de cărți de pe un fotoliu de piele și o așeză în fața lui, cercetându-i fața cu o ciudată intensitate, așa cum cercetează copiii, când citesc basme, pozele animalelor care cuvântează.

Lividitatea zilei sporea paloarea naturală a tenului ei. Fruntea ovală, încadrată de părul mătăsos, care-i cădea de-o parte și de alta a feței, părea să poarte, sub boltirea-i armonioasă, povara unei tristeți mai adânci decât cea pricinuită de obișnuitele neplăceri personale. Pâlpâirea focului din soba lui Lexie scălda în reflexe tandre această amărăciune, fără a pătrunde însă până în miezul rănii.

Lexie se simți înclinat să vorbească pe un ton scăzut, confidențial, de gravă intimitate.

— Știi ce s-a întâmplat după discuția noastră din cimitir, în seara când ne-am întâlnit? Au venit la mine în vizită... dimineața... așa cum ai venit tu acum... și Ann a fost mai Ann decât am cunoscut-o vreodată. N-am putut să rabd. Era prea de tot. Dumnezeu știe dacă Netta a auzit ce-am spus sau dacă a putut înțelege. Amândouă erau ude leoarcă și le-am expediat pe dată. Dar sunt convins că Ann a înțeles. Tu știi, Nell, cum sunt eu când mă zgândăre cineva. Nu merg cu ocolișuri.

Pe fața lui Nell adie o umbră de zâmbet.

— Și ce i-ai spus?

— Că a venit să „mă mituiască".

— Lexie! Ai folosit chiar cuvintele astea?

— De ce nu? Eu cred că trebuie să jucăm cu cărțile pe față. Îmi place să văd cornițele străpungând tâmplele și urechile păroase ciulindu-se. Îmi place să văd ghearele ascuțite ivindu-se pe sub pernițele catifelate ale lăbuțelor.

— Lexie, dar Netta a auzit ce-ai spus? Vai, Lexie! E îngrozitor!

— Îți repet că amândouă șiroiau de apă și totul era foarte confuz. De parcă ne-am fi încăierat într-o spălătorie. Se simțea mirosul hainelor ude. Se simțea miros de piele umedă. Sărmana Netta stătea într-un picior, ca un cocostârc plouat, iar Ann părea să nu-și mai distingă capul de coadă. Era o scenă nostimă, numai că eu eram prea zădărât ca s-o gust.

— Crezi, într-adevăr, că Ann încearcă să-l despartă pe Rook de Netta?

— Nell, mi-e rușine de judecata ta! Nu știi că femeile de felul ei niciodată nu-și arată intențiile pe față?

— Și atunci, ce fac?

Lexie se strâmbă la ea, de parcă s-ar fi jucat cu un copil.

— Nu fac nimic, răspunse el. Stau la pândă, până când se întâmplă.

Nell își îndreptă spinarea în fotoliu și-l privi pe Lexie în ochi.

— Dacă l-ar prinde pe Rook în mreje și ar face-o pe Netta să sufere, ar fi un lucru crud, scandalos, mârșav!

Violența cuvintelor ei își făcu efectul. Lexie se ridică, își târșâi pașii până la consola căminului și, rezemându-și cotul de un colț, o privi, preocupat, drept în față.

— Nu te-ai gândit niciodată, spuse el solemn, că poate Rook s-a săturat până peste cap de amândouă?

Nell se încruntă și își lasă capul în piept, să poată pricepe întreaga semnificație a cuvintelor lui. Privind-o, tânărul fu conștient că atitudinea ei era mai vibrantă și mai încordată decât își dăduse seama la început.

Se întrebă și ce-o fi cu șorțul de bucătărie, pe care abia acum îl scoase, împăturindu-l, cu gesturi mecanice, în poală.

— Să se fi săturat de amândouă... repetă ea, și apoi urmă, evitându-i privirea și plecându-și capul: Înainte de a o fi cunoscut pe Netta, era foarte îndrăgostit de Ann, nu-i așa?

Lexie părea să guste o satisfacție răutăcioasă, întârziind să răspundă la această întrebare. Își desprinse cotul de pe polița căminului și își lăsă mâna pe speteaza fotoliului ei.

Nell continua să-și țină capul plecat, dar gestul pe care-l făcu Lexie o clipă mai târziu avea un aer atât de firesc și de întâmplător, încât fata nu s-ar fi putut simți ofensată. Cu două degete, îi înălță bărbia și o sărută ușor pe frunte.

— Ai spus că era „îndrăgostit de Ann"? strigă el. Ani întregi, în timpul verii, a făcut dragoste cu Ann. Rămâneau toată noaptea pe afară. Maică-mea n-a știut niciodată tot ce se întâmpla. Și pot spune că alcătuiau o pereche frumoasă. Iar Ann s-a îndrăgostit de el pe vecie. I s-au oferit nenumărate prilejuri de a se mărita, cu toate că nu are decât douăzeci și cinci de ani... Îți dai seama, Nell... Numai douăzeci și cinci de ani.

Fata scoase un suspin și, în loc să-i răspundă la zâmbet, privi distrată spre foc. Lexie își aminti brusc de expresia distantă și morocănoasă a lui Rook, în seara de la cimitir, când îl luase în zeflemea.

„Așadar, acum e ceva între ăștia doi!" își spuse în sinea lui. „Am știut eu." Și apoi, ridicându-și în chip ciudat una dintre pleoapele grele, continuă să gândească: „Sper ca preacucernicul William să-și poarte coarnele cu eleganță. Că de purtat, o să le poarte! Și-i urez să-i aducă noroc!"

Nedorind să întrerupă starea visătoare a prietenei lui, stare pe care o interpretase în mod atât de scandalos, Lexie se trânti la loc în fotoliul lui și începu să-și frece genunchii colțuroși.

O, de-ar putea urmări, lucid, lumea asta haotică și senzațională măcar trei, șase, zece, cincisprezece ani de acum înainte!

Tăcerea care se lăsase între ei se prelungi, neștirbită, câteva minute. Nici o pulsare nu însufleția lumea galbenă și secătuită de afară, lumea descompunerii vegetale, ale cărei miasme de moarte acceptată se înălțau în văzduh.

În cele din urmă, fata își reveni și începu să vorbească grăbit și nervos, pipăind șorțul împăturit în poală, de parcă ar fi fost un obiect expus spre vânzare pe o tejghea.

— Nu știu dacă ar trebui să-ți spun ție toate astea... dar n-am pe nimeni altcineva... Nu cred că mai pot îndura... N-aș putea spune că se poartă urât cu mine sau lucruri de felul ăsta... De purtat se poartă întotdeauna la fel. Și nici nu mă sâcâie cu întrebări... Nu observă niciodată nimic... absolut nimic. Și nici nu mă pot plânge că mă atinge... Se cutremură ușor, ceea ce-l făcu pe Lexie să înceteze a-și mai freca genunchii. La chestiile astea a renunțat cu totul. Și nici nu-mi citește ce scrie... La aceste cuvinte gura îi zvâcni și fruntea i se încreți... Nici măcar nu-mi vorbește despre ce scrie... Nu vorbește niciodată, cu nimeni. Numai că... O, Lexie! Se aplecă în față, cu ochii dilatați și șorțul mototolit în mâini... E vorba de lucrurile pe care le gândește și pe care le scrie...

Își curmă brusc vorba și privi fix, ca și cum i s-ar fi arătat ceva dincolo de umărul lui Lexie.

— Tu crezi în Dumnezeu? încheie după un timp, cu un tremur curios în voce și cu o înfiorare care păru să-i destindă trupul plăpând.

Pe măsură ce Nell vorbea, expresia lui Lexie devenise tot mai serioasă, iar chipul lui, sub încruntatele sprâncene ale împăratului Claudiu, vădea tot mai multă compătimire. Dar ultima ei întrebare i se păru atât de neașteptată și de nesăbuită, încât însuși sufletul lui păru să se retragă într-o inexpugnabilă fortăreață lăuntrică, de unde se uita la ea, prin îngustele crăpături de lansare a săgeților, deasupra șanțului de apărare și a porții-ghilotină, aruncându-i priviri defensive, viclene și bănuitoare.

— Nu înțeleg, începu el să vorbească rar, de ce voi, femeile, trebuie întotdeauna să complicați lucrurile. Te-aș aprecia mult mai mult, Nell, dacă mi-ai spune deschis că ți s-a făcut lehamite de învârtitorul ăla de cuvinte al tău, cu sânge de reptilă; că ți-e scârbă de el ca de un pește mort; c-ai fi fericită să-i poți arde un ghiont în rânză.

Pe fața agitată a doamnei Hastings se succedară rapid două expresii diferite, iuți ca gândul. Prima de suferință pură. A doua, de amuzament copilăresc.

— Lexie, scumpule! murmură ea, apoi adăugă cu o voce mai calmă: Probabil că îți par tare prostuță. Dar lucrurile nu

sunt atât de simple cum îți închipui tu. Dacă ai ști, nu te-ai mai uita la mine cum te uiți acum. Nu născocesc nimic. Nu încerc să-ți stârnesc mila. S-ar putea să existe unele explicații naturale pentru tot ce se întâmplă, dar eu îți jur că William este cu totul alt om decât vă închipuiți voi toți. Nu-i o persoană obișnuită. Este... este... sau *nebun,* sau se gândește... se gândește la ceva... care distruge totul.

Lexie se retrase până și de la îngustele crăpături ale turnului său de apărare. Se trase îndărăt, îndărăt, până când nu se mai văzu din el altceva decât o pereche de ochi bănuitori, de vulpe, scânteind în întuneric.

Fata oftă, dar se părea că ceva o îmboldește să se descarce de tot ceea ce o apăsa.

— Tu nu crezi în puterile binelui și în puterile răului? Trebuie! Trebuie să crezi! Nu crezi în oameni stăpâniți de diavol?

Lexie făcu o mișcare cu mâna, menită s-o întrerupă.

— Eu aș putea să te *fac* să crezi, strigă ea, ridicând glasul. Aș putea să te fac!

Lexie se reîntoarse la ferestruicile pentru lansarea săgeților din turn.

— Aiureli! bombăni el pe un ton de școlar răutăcios, gata parcă să scoată limba.

Nell se clătină și se lăsă din nou pe speteaza fotoliului. Se simți năpădită de o furie sălbatică împotriva tuturor bărbaților. Se uită la chipul zbârcit, croit parcă din piele bătucită, pe care-l avea în față și care-i zâmbea cu superioritate, și văzu în el un viezure ce se îngropa cu încăpățânare în vizuina lui confortabilă, în timp ce comete de foc sfâșiau cerul.

— Atunci, înseamnă că tu nu crezi decât în lucrurile care se întâmplă sub nasul tău? întrebă ea cu voce moale.

— Nu cred în toate bazaconiile astea mistice! strigă Lexie. Și ți-aș face un mare bine dacă ți le-aș scoate și *ție* din cap!

Simpla priveliște a gurii ei crispate, tremurând de parcă ar fi lovit-o cu dosul palmei, păru să-l îmboldească la noi răutăți.

— Cea mai urâtă trăsătură a voastră, a femeilor, reluă el, este această nevoie de a găsi justificări fantastice și misterioase pentru lucrurile cele mai firești și mai explicabile. Te-ai săturat

până peste cap de omul ăsta al tău; te îmbolnăvește. Și nu te condamn. Dar de ce să nu recunoști cinstit un fapt real, în loc să recurgi la fel de fel de fantasmagorii metafizice, încercând să-l transformi pe bietul nenorocit într-un soi de vrăjitor, sau Dumnezeu mai știe ce?

Nell își întoarse fața, cu un suspin neajutorat, și privi din nou către foc, proptindu-și cotul pe brațul fotoliului și bărbia în palmă.

În ciuda revărsării de mustrări și a „chelfănelii" pe care i-o trăsese, cum îi plăcea lui s-o numească, Lexie fu inundat de o dulce și caldă afecțiune pentru ea. Privind-o cum stătea acolo, supusă, la bunul lui plac, simți o împunsătură de gelozie gândindu-se la privilegiile fratelui său. Înmuiat de duioșia sentimentului care-l mâna spre Nell, acum, după ce o pedepsise pentru naivitatea ei, se simțea puternic ispitit să zdruncine, vremelnic, monopolul fratelui Rook.

Ochii i se îngustară sub pleoapele de cezar. Nell era o fetișcană extrem de sensibilă, cu nervii încordați. Probabil că o să-l lase să o sărute, din simpla ei nevoie de afecțiune, de refugiu, de ocrotire. Imaginea siluetei lui Rook, așa cum se aplecase alături de el ca să privească pe fereastra luminată de lună, conturul profilului său, cu pomeții înalți, ca de piele-roșie, forma capului acoperit cu păr negru, tuns scurt, se ridicară acum din senin în fața lui, cu un aer acuzator. Dar viața e atât de scurtă... atât de cumplit de scurtă... mai ales... viața *lui!*

Se ridică și se apropie de Nell. Își lăsă mâna pe speteaza fotoliului și mângâie, cu degete zvâcnind, lemnul lustruit. „Să-i ating părul?" se întrebă. „Sau să-i cuprind umerii?" O bucată de timp rămase lângă ea, stângaci, în timp ce fata se așeză mai comod în fotoliu, trăgându-se îndărăt. Părea rătăcită într-un labirint de gânduri, nu foarte neplăcute. „La dracu' cu toate stupiditățile astea!" își spuse în sinea lui. „Dar de ce oare mi se zbate inima atât de absurd numai la gândul celui mai natural și mai inevitabil dintre gesturi? Și de unde această senzație de gol în coșul pieptului?"

— Nu ești supărată pe mine, Nell dragă?

Vocea lui avea probabil o vibrație, o modulație, o notă trepidantă pe care sensibilitatea feminină o recunoaște pe dată, așa cum plevușca temătoare ghicește prezența știucii. Îi aruncă o căutătură oblică, speriată. Dar, în chiar clipa când își întoarse capul spre el și-i întâlni privirea, frica i se risipi de pe chip. Dorința fizică a unui bărbat are întotdeauna ceva patetic și pueril în ochii unei femei. În conștiința lui, bărbatul se consideră un satir. Dar așa-zisa victimă nu vede în el decât un copil pofticios.

Nell Hastings nu simți în acea clipă nici un fior de indignare virtuoasă. Își înălță bărbia sprijinită în palmă, își adună picioarele sub ea, în fotoliu, și se uită în ochii lui Lexie, cu un zâmbet de înțelegere; un zâmbet de fericire adolescentină, cum nu se mai ivise pe fața ei de multă vreme încoace.

Simplul fapt de a se descoperi dorită de un bărbat pe care-l respecta făcea ca grozăvia aceea fără de nume de care fugise să se îndepărteze, să se tot îndepărteze. Conștiința că era bolnav dădea avansurilor stângace ale lui Lexie un aer și mai mișcător. Stârnea în ea ceva ce somnolase până atunci: instinctul de a ocroti. Avea față de el sentimentul pe care trebuie să-l încerce iubitorul de natură când dă peste un arbore falnic, robust, marcat cu o crestătură adâncă și cu un număr mâzgălit cu cretă. Cel din urmă lucru la care se aștepta Nell era ca Lexie, sau misteriosul său frate, să vadă în ea femeia. Desigur, simțământul care o răscolea acum era cu totul diferit de ceea ce simțea în fața lui Rook.

Acolo era vorba de ceva cu totul special. Încă nu se hotărâse ce nume să-i dea. Dar prea se simțea recunoscătoare față de sărmanul Lexie pentru faptul că o dorea, așa bătut de soartă și amenințat cum era el, pentru a-și mai munci mintea, încercând să pună de acord situația aceasta cu cealaltă.

— Biata micuță Nell! Biata micuță Nell!

Îi luase amândouă mâinile în mâna lui, iar cu cealaltă îi cuprinse umerii.

Nell ar fi vrut să râdă tandru și să-și smulgă mâinile din încleștarea mâinii lui; dar, fără să-și dea seama cum, se trezi lipită

de el. O ridicase Lexie de pe fotoliu, sau lunecase ea singură, în încercarea de a se elibera?

— Nu, nu! Asta nu!

Glasul ei suna calm și stăpânit, dar la ce-i folosea un glas calm când se și afla în brațele lui, cedându-i dezmierdărilor febrile? În timp ce se lăsa în voia dorințelor amoroase ale lui Lexie, mintea îi zbura în cele mai curioase direcții. Zări, peste umărul lui, o colecție de cărți intitulată „Clasicii Sirenei" și se întrebă cum or fi reacționând femeile din cărțile acelea când bărbații le strângeau în brațe. Pe urmă se pomeni trăgând cu urechea dacă nu cumva doamna Bellamy se învârtea prin preajma camerei. Și apoi, pe când se zbătea slab, încercând să-i opună rezistență, observă micul bust al lui Voltaire, de pe consola căminului. Cu câtă îngăduință o urmărea bătrânelul acela maliții os!

Dintr-odată se smulse din brațele lui și-i îndepărtă mâinile.

— Lexie, te rog! Nu vreau asemenea relații între noi doi. Nu vreau!

Fața lui, când îl îndepărtă de trupul ei, arăta complet răvășită, și Nell se simți invadată de un val de milă primejdioasă. Cum ar fi putut Lexie să știe că se smulsese de lângă el nu din indiferență, ci tocmai dintr-un simțământ opus indiferenței? Cât timp rămăsese inertă ca o păpușă de cârpă în mâinile lui, lucrurile nu aveau importanță; dar acum se trezise și ea la viață... și asta nu mai putea accepta.

Deveni rigidă ca o buturugă; și cu toate că îi zâmbea în continuare și nu-i arăta nici un semn de protest, Lexie își dădu seama că, cel puțin în acea zi, trebuia să redevină simplul prieten, prietenul binevoitor, dezinteresat.

Amândoi se îndreptară spre fereastră și priviră afară.

„Fir-ar ale naibii să fie toate subtilitățile și nuanțele astea!" gândi Lexie. „E îndrăgostită de Rook și își spune că nu se cade să se încurce cu noi amândoi. Și totuși, *ține* la noi amândoi. O, când o să ajungă făpturile omenești să se raporteze la iubire în mod firesc, simplu, pământesc?"

Priveliștea smârcurilor de pe câmp reflectând lumina palidă, rece, a soarelui readuse în mintea fetei necazurile ei imediate.

— Ce să fac acum, Lexie? întrebă ea în șoaptă. E aproape ora la care îi servesc prânzul. O să se întrebe unde sunt. După-masă trebuie să se ducă la doamna Drool. Se opri din vorbă, străbătută de un fior. Nu-mi pot imagina ce vorbește cu oamenii ăștia sau ce face acolo. Nici nu-l pot vedea așezat pe un scaun, într-o căsuță de țară!

Brusc, izbucni într-un hohot de râs neplăcut, care-l făcu pe Lexie să o măsoare cu multă seriozitate.

— Nell, scumpa mea, îi spuse după o pauză. Nu văd ce altceva ai putea face decât să te întorci acasă și să continui, pentru un timp, să suporți situația, cu tot curajul de care ești capabilă. Nu se știe niciodată ce întorsătură pot lua lucrurile. Îți repet, dulcea mea Nelly, nu se știe niciodată. Viața e mult mai maleabilă decât își închipuie oamenii. Mergi înainte, încă *puțin,* și ai să vezi că ceva o să se schimbe.

Nell nu părea să-l asculte cu prea mare atenție. Privirile i se desprinseseră de pe fața lui și rătăceau pe undeva, în depărtare. O expresie ciudată, de nepătruns, i se așternu pe față, și buzele crispate îi tremurară din nou.

— Bine, Lexie, dragule. Mă întorc la el. Nu te osteni să cobori. Cunosc drumul.

Capitolul V

Nu exista nici un motiv pentru care verișoara Ann să nu se fi împiedicat într-adevăr de rădăcina unui copac, în timp ce se plimba cu Rook, și să nu-și fi luxat genunchiul. Oamenii se împiedică de diverse lucruri și se lovesc.

Nu exista nici un motiv pentru care să nu-i fi oferit lui Rook, râzând, glumind, răspunsul acela cu două înțelesuri:

— Da, mi-ar plăcea grozav să mi-o faci!

Asta fusese tot. Fusese răspunsul la propunerea lui de a-i masa genunchiul luxat. Un lucru destul de firesc. Nimic de zis. Erau prieteni vechi, tovarăși de joacă din copilărie. Se întâlneau într-o lume care nu avea nici o contingență cu lumea *ei*, a Nettei. Era firesc să-și aibă glumele lor. Dar de astă dată gluma fusese grosolană. Dacă Minnie sau Madge s-ar fi exprimat în felul ăsta, ea le-ar fi spus: „Nu fiți vulgare!"

Tocmai acest fapt – faptul că Rook se pretase la o asemenea glumă, o determinase să facă o scenă. Nu din gelozie, cum insinuase Rook. Nu era geloasă pe Ann Gore. Dar nu putea suferi vulgaritatea. Îi făcea greață. Și toți bărbații erau la fel: gentilomi, ca și băieții de prăvălie, lorzi, ca și agenții de curse. Toți se desfătau cu glume vulgare. Totuși, Rook nu avusese nici un motiv să se înfurie atât de tare. S-ar fi cuvenit să știe că o femeie mai spune și lucruri pe care nu le gândește; mai ales când se simte jignită. Dar așa se întâmplă întotdeauna. Bărbații sunt atât de proști! Înțeleg totul de-a-ndoaselea. Se sinchisesc numai de *cuvintele* pe care le rostești, nu și de ceea ce se ascunde îndărătul lor.

Netta stătea cu picioarele întinse pe grătarul rece al sobei din dormitorul ei, în timp ce toate aceste gânduri îi hăituiau și-i bombardau mintea indignată, dându-i dureri de cap.

Era prea abătută ca s-o mai sune pe Pandie să-i aprindă focul. Și nici nu voia ca Pandie să vadă că plânsese.

Nu avea nevoie de mila nimănui, și cel mai puțin de a unei slujnice cu gura spartă.

Doamne! Și ce frig era, și cum mai urla vântul dând târcoale casei! Parcă nici n-ar fi fost dimineață; ai fi zis că-i ceasul amurgului, și totuși nu era decât unsprezece. Necazurile ei începuseră de pe la ora nouă.

Se ridică țeapănă de pe scaun și, cu toate că era complet îmbrăcată, scoase un pardesiu din dulap și și-l înfășură în jurul gâtului, ca pe un șal. O, ce-a fost asta? A bătut cineva la ușă? O bătaie ușoară; altfel decât bătaia lui Pandie; altfel decât cea a lui Rook; cine naiba să fi fost?

Își desfăcu repede pardesiul din jurul gâtului și-l atârnă la loc în dulap. Apoi aruncă o privire rapidă prin cameră. Da, arăta ca dormitorul unei adevărate doamne: vasul cu flori pe toaletă; pernele bine bătute, nici un combinezon rătăcit pe un scaun.

— Intră! răspunse cu o voce fermă, liniștită, bine controlată. După care își frecă în grabă obrajii cu palmele.

Ușa se deschise și se închise fără zgomot, iar verișoara Ann se ivi în fața ei. Arăta foarte tânără și feciorelnică; nu trăda prin nimic obișnuita ei înfățișare atletică, sportivă. Ceea ce se explica în parte prin faptul că era îmbrăcată încă în cămașa de noapte și capotul de casă, iar părul îi atârna pe spate, legat cu o panglică lată. Dar se mai datora și aerului de duioasă slăbiciune, pricinuit de recenta suferință fizică. Verișoara Ann se apropie, șchiopătând, de patul Nettei și se așeză pe el. Celălalt pat, patul lui Rook, păru să-și impună prezența cu o satisfacție răutăcioasă: „De ce nu se așază una dintre voi și pe mine?“ părea să spună. „Sunt aici... sunt patul lui Rook Ashover... și mă interesează teribil întâlnirea voastră!“

— Nu aveam liniște în odaia mea, fură primele cuvinte ale verișoarei Ann. Întâi a venit Pandie și s-a apucat să trăncănească, de credeam că n-o să mai termine niciodată; pe urmă doamna Ashover m-a anunțat că vrea să mă vadă; așa încât m-am gândit să mă refugiez la tine.

— Foarte drăguț din partea ta, Ann, murmură femeia mai vârstnică, zărindu-se, în timp ce vorbea, în oglinda mare, cu ramă aurită, și simțind un junghi dureros constatând lipsa de tinerețe de pe fața ei. Foarte drăguț! Te doare tare genunchiul?

Lady Ann aruncă o privire spre ușă.

— N-ai vrea s-o încui? întrebă ea, cu un zâmbet de școlăriță care pune ceva la cale.

Netta străbătu încăperea și răsuci cheia în broască.

— Aș vrea să mă masezi *tu!* spuse Lady Ann râzând, și apoi scânci jucăuș când se întinse pe pat. Uite, aici, aici! murmură, căznindu-se să se rezeme într-un cot și să-și dea la o parte veșmintele.

— Văd. Am să te masez! răspunse Netta. Aici! *Ăsta-i* punctul dureros? Ai să vezi, după ce o să se umfle, n-o să te mai doară. Încă nu s-a umflat, nu-i așa?

Lady Ann îi aruncă o privire scurtă, sfredelitoare; dar fața Nettei era serioasă și compătimitoare.

— Nu, răspunse ea. Nu se vede mare lucru. Dar mă doare de-mi sar ochii.

Netta se așeză lângă fată și își plimbă degetele pe un genunchi care ar fi putut să-i aparțină și zeiței Artemis. Nu-și putu împiedica o mușcătură de invidie când admiră pielea de un alb imaculat pe care o atingea. Cu un gest abia perceptibil, trase în jos capotul ridicat al pacientei și continuă să o maseze în tăcere, trecându-și degetele în sus și-n jos pe genunchiul lovit.

— Ce întuneric e! strigă fata. Și cum mai mugește vântul! Cred că se apropie furtuna.

— Nu-i *foarte* întuneric, răspunse Netta calm, lăsându-și mâinile în jos, obosită. E cenușiu. Am observat din clipa în care m-am trezit. Totul e cenușiu, cerul, grădina, tot cuprinsul. Rook spune că pe asemenea vreme poți *vedea* vântul. Știi tu cum vorbește el. Câteodată e nostim. Te face să râzi.

Lady Ann zâmbi și-și împleti degetele cu cele ale prietenei ei. Amândouă rămaseră tăcute o bucată de timp, ascultând clănțănitul ferestrelor și vuietele prelungi care se strecurau pe coș, stingându-se apoi, încet.

— Netta, dragă, rupse Ann brusc tăcerea, tu îl iubești foarte, foarte mult pe Rook?

Primul efect al întrebării asupra femeii așezate pe pat a luat forma unui tremur fizic, ca și cum, aflându-se pe o potecă strâmtă, la poalele unui gigantic perete muntos, ar fi auzit zgomotul unei apropiate avalanșe.

Vuu, vuu, vuu! mugea vântul prin coșul casei.

Adunându-și întreaga forță ca să poată înfrunta criza, își desfăcu degetele din strânsoarea lui Ann și își îndreptă umerii.

— De ce ai așteptat până azi ca să-mi pui această întrebare? rosti pe un ton scăzut, plat, egal.

Ar fi vrut s-o privească pe Lady Ann în ochi; dar un val de copleșitoare timiditate o împinse să-și fixeze privirea pe fereastra cenușie.

— Dar, draga mea, ești chiar *atât* de îndrăgostită de el?

Buzele Nettei făcură o sforțare să articuleze cuvintele potrivite, dar gâtlejul părea să-i joace o festă urâtă. Simțea nevoia să-și înghită întruna saliva.

— Pentru că, de fapt, dacă nu ești, continuă Lady Ann, vreau să spun, dacă nu ești *foarte* îndrăgostită de el, e mult mai ușor de înțeles ceea ce faci tu.

— Ce vrei să spui? Ce îmi tot spui? îngăimă femeia, doborâtă.

— Nu te enerva, dragă. Degetele aristocratice le căutară din nou pe cele plebee. Nu-i nevoie să te agiți. Știu foarte bine că, orice aș spune eu, lucrurile vor rămâne neschimbate. Dar uite care-i situația, Netta. Uneori cred că tu nu-ți dai seama, că niciodată nu ți-ai dat pe deplin seama, ce urmări au toate astea pentru Rook.

De astă dată, Netta Page întoarse un chip speriat, tulburat, către fata frumoasă care zăcea pe perna ei.

— Niciodată până acum nu mi-ai mai vorbit așa, rosti încet. Am făcut ceva rău? E din cauză că m-am înfuriat adineauri, când... când a spus ce-a spus în legătură cu genunchiul tău?

Lady Ann își împreună mâinile și închise o clipă ochii. În lumina sură, fața îi strălucea de o enigmatică frumusețe. Să se fi rugat zeilor ei să-i dea puterea de a-și duce până la capăt neplăcutul rol de călău?

— Am făcut ceva rău? repetă Netta pe un ton de litanie monocordă. Am făcut ceva rău?

— Ai făcut următorul lucru, draga mea, începu Lady Ann cu voce gravă, deschizându-și ochii și înălțându-și puțin capul. Ai făcut cu neputință ca Rook să aibă urmași și, dacă nu va avea un copil, dacă nu va avea un fiu, atunci după moartea lui și a lui Lexie nu va rămâne nici o sămânță de Ashover. Și știi foarte bine cum stă Lexie cu sănătatea. E pe moarte.

Ah! Avalanșa începuse să se prăvălească. În mintea buimăcită a Nettei porniră să se fugărească nebunește gânduri și imagini. Imagini fantastice! În una dintre ele i se înfățișa chiar verișoara Ann – cu frumoasele-i picioare de marmură –, zăcând ca și acum pe pat, cu pântecele umflat de fătul lui Rook.

Vreme îndelungată nu rosti nici un cuvânt. Gândurile i se adunau în jurul măciuliei de la speteaza patului, deasupra capului verișoarei Ann. Stâlpul patului își croia drum înăuntru și în afara gândurilor ei, ca un sergent-major printre niște recruți gata să tragă chiulul.

Vuu, vuu, vuu, mugea vântul prin coșul casei.

Continua să articuleze cuvinte în adâncurile minții ei, și apoi să le respingă.

Una dintre fraze îi ajunse chiar până pe vârful limbii:

— De unde știi că *eu* nu pot avea copii?

Dar *această* frază ar fi fost o minciună; o minciună chiar și față de ea însăși. Știa prea bine că-i era scris să nu aibă copii.

— Firește că înțeleg foarte bine totul, continuă vocea verișoarei Ann, atâta timp cât știu că nu-l iubești pe Rook. În cazul ăsta, desigur, îți urmărești propriile tale interese. Ceea ce m-ar nedumeri însă grozav ar fi dacă l-ai *iubi* pe Rook și ai avea inima să-i ruinezi viitorul și să-l condamni la o viață de sterilitate. Asta este întrebarea pe care mi-o pun, Netta.

Stâlpul patului continua să-și joace rolul de maestru de ceremonii. Dar femeia osândită nu mai vedea nimic din toate astea. Rostogolindu-se lent, cu o mișcare moale, vătuită, oarbă și compactă, marea avalanșă pornea să se prăvălească peste ea. Înainte de a-și lăsa masivitatea asupră-i, înainte ca reverberațiile prăbușirii să se declanșeze, părea că o alunecare de pământ făcuse ca

oaza pașnică în care se adăpostise ea, cu glia-i netedă și iarba-i mângâioasă, să se cutremure și să-i fugă de sub tălpi.

În aparență era gata să lupte pentru fiecare dram de fericire; dar adânc, în străfundurile sufletului, se și declara învinsă. Ceva din ea însăși o trăda, o întunecată trădare subterană. Ceva din ea striga: „Mă predau! Mă predau!" către vocea anihilantă a fetei cu genunchii frumoși.

În cele din urmă, își recăpătă graiul; dar ceea ce rosti nu era decât spuma torentului din mintea ei, stropii împroșcați de vijelioasa revărsare de ape.

Și a rostit un lucru grosolan, un lucru veninos și meschin, pe care l-ar fi spus orice dansatoare de cabaret geloasă care s-ar fi încăierat cu o alta, înainte de intrarea în scenă, din pricina vreunui drăguț.

— Și chiar ți-ai luxat genunchiul azi-dimineață, când te-ai plimbat cu Rook?

Verișoara Ann își înălță sprâncenele arcuite. Netta stătea acum înfiptă în mijlocul camerei, chipul ei oglindind, patetic, o furtună de sentimente contradictorii.

— Vrei, te rog, să pleci din camera asta? bolborosi pe un ton neajutorat. Și apoi, mânată de un nou impuls de meschinărie, adăugă: Bineînțeles, dacă poți merge.

Verișoara Ann se ridică de pe pat și, într-adevăr, în mersul ei spre ușă nu se distingea nici urmă de șchiopătat.

— Nu e nevoie să ne certăm, spuse ea în timp ce descuia ușa. Mie îmi placi, Netta, și îmi pare rău pentru tine. Dar ești sortită să suferi, indiferent ce întorsătură ar lua lucrurile. Într-o situație ca asta, nu poți întinde prea mult coarda, nici măcar *tu* n-o poți face; deși eu găsesc că ești admirabilă.

Se afla din nou singură; singură în camera fără foc. Perna păstra încă adâncitura lăsată de capul verișoarei Ann, iar cuvertura de pe pat păstra amprenta trupului.

Netta se duse la fereastră și privi afară. Teiul cel înalt se curba și se crampona de văzduh, sub biciuirea vântului. Sus, în înalturi, jucau pete negre, care fuseseră cândva frunze verzi, abia înmugurite.

Boschetele erau înfiorate de un freamăt, ca și cum o fiară nevăzută se pitea printre ele, gâfâind. Și peticele de câmpie mocirloasă pe care le putea desluși, dincolo de râu, păreau sumbre și tulburate parcă de un duh nefast, cu gânduri obscene.

Femeia se cutremură, dar nu se mișcă de la fereastră. Găsea o alinare împărtășind neajutorarea și apatia naturii în înfruntarea cu acel invizibil vrăjmaș înverșunat.

În firea Nettei exista o curioasă pasivitate, o inerție aproape voluptuoasă; și acum, când instinctul orb o îmboldea să refuze să gândească, încerca ușurarea de a se contopi cu zbuciumul copacilor, cu oropsitele câmpii mohorâte. Și în timp ce-și lăsa privirile să rătăcească, vântul păru să prindă formă palpabilă, o formă care *era* formă, deși haotică, nedesăvârșită, labilă. O copleșea senzația că, într-un anumit chip malefic, creatura aceea invizibilă își îndrepta violența ucigătoare împotriva ei, împotriva acestei intruse, a acestei invadatoare, a acestei străine dintre zidurile casei.

Stătea încă în fața ferestrei când Rook, după o nerăbdătoare bătaie în ușă, intră grăbit în cameră. Netta îi aruncă o privire scurtă, apoi, împleticindu-se spre el, ca beată, își înălță brațele și i se azvârli de gât.

— Îmi pare rău. Îmi pare rău. Îmi pare *atât* de rău! gemu ea. Ai să mă poți ierta, Rook al meu? M-am purtat urât. Știu că m-am purtat urât. Am fost nebună, pur și simplu nebună.

Rook răspunse implorării ei cu câteva exclamații grăbite de consolare:

— Nu face nimic, drăguțo. E în ordine. Nu-i nimic. Haide, haide! Nu, nu plânge, iubito. Îți spun că n-are nici o importanță. Absolut nici o importanță. Am și uitat totul. A trecut. Ești din nou mica mea Netta, nu-i așa?

Simțindu-i brațele puternice care o înlănțuiau strâns și buzele lipite de fruntea ei, Netta era gata să dea drumul unui disperat acces de plâns. Întreaga ei făptură tânjea după o descărcare. Dar lunga și amara experiență o învățase că bărbații se închistează în fața crizelor de plâns; sub povara dezlănțuirilor de lacrimi, se închid în carapace și devin reci ca gheața. Așadar, cu un efort

eroic, se stăpâni, rămase în brațele lui, inertă și vlăguită de puteri, dar calmă și hotărâtă.

De îndată ce Rook își slăbi îmbrățișarea, Netta se retrase ușor, străduindu-se doar să prelungească dulceața tandreței lui, fără s-o altereze prin bruschețea vreunui gest, fără să irosească vreun strop din delicioasa-i siguranță.

Îl trase pe pat, alături de ea, culcându-l pe perna ce purta încă amprenta capului verișoarei Ann și, o clipă, rămase tăcută, strângându-i o mână, de care își lipi o dată, de două, de trei ori, buzele.

— Micuța mea Netta, repeta Rook, biata micuță Netta!

În cele din urmă, simțindu-i brațul în jurul mijlocului, simțindu-se strânsă cu putere la pieptul lui, își adună curajul de a vorbi:

— Rook, știu că n-ar fi trebuit să mă port cum m-am purtat. Știu că n-ar fi trebuit. Nu înțeleg de ce-am făcut-o. Nu mai ești supărat pe mine, nu?

— Supărat? repetă el. Dumnezeule mare, tu ar trebui să fii supărată. Netta, scumpă, ascultă-mă!

Glasul îi deveni liniștit și ferm; era glasul pe care se obișnuise să-l asocieze cu cele mai fericite momente din viața ei; glasul cu care o convinsese să vină cu el la Ashover.

— Verișoara Ann și cu mine suntem foarte vechi prieteni. Înțelegi lucrul ăsta? Și, când spun „vechi prieteni", știi ce vreau să subînțeleg. Relațiile care există *acum* între mine și verișoara Ann nu prezintă nici un pericol pentru tine. A, dacă ne-am fi întâlnit acum pentru prima oară, lucrurile ar fi stat altfel. *Atunci* ai fi avut motive să fii îngrijorată. Dar, când doi oameni s-au cunoscut întreaga viață, se înfiripă între ei – nu știu cum să spun – o anumită familiaritate care, într-un bărbat ca mine, înăbușă dorința... Mă rog, dorința de a o poseda, ca să fiu sincer. Înțelegi ce-ți spun, Netta, iubita mea?

Tandrețea din vocea lui, care încerca să-i aline sentimentele frustrate, era tot ce o interesa pe Netta în aceste clipe. Ceea ce voia să-i demonstreze însă îi stârnea mirarea și un vag amuzament provocat de faptul că misteriosul ei Rook putea fi atât de naiv, de orb. Știa bine că el nu avea nici cea mai mică intenție

de a o amăgi, de a-i arunca praf în ochi. Dar, Doamne sfinte, ce sunt în stare bărbații să gândească, ce sunt în stare să spună! Simți o undă de afectuoasă compătimire, tocmai pentru că era atât de copilăros. Își înălță capul și-l sărută pătimaș.

— Da, știu c-am fost nebună, repetă ea. Știu c-am fost nebună!

Brațul lui Rook îșî întări strânsoarea reconfortantă. Apoi, dintr-un salt, se îndepărtă de pat și se aplecă peste cenușa rece din sobă.

— De ce nu s-a scos cenușa? bombăni el. De ce nu ți-a aprins Pandie focul?

Vuu! Vuu! Vuu! mugea vântul prin coș, deasupra capului lui.

Se îndreptă spre marginea căminului și sună.

— Spune-i să scoată cenușa și să aducă niște surcele. Eu trebuie să merg să mă întâlnesc cu unchiul Dick. Mi se spune că bătrânul m-a așteptat aici întreaga dimineață. Nu văd ce vrea de la mine! Îl cunoști, nu-i așa, Netta? Ți-am vorbit despre el. Se pare că bunicu-meu a fost mare crai la vremea lui. Nu m-ar mira să mai am o sumedenie de rubedenii ascunse, dacă ar ieși tot adevărul la iveală.

Netta îl auzi, dar glasul lui răzbea până la ea parcă printr-o masă densă de apă verde, fremătândă. Vântul începuse din nou să zgâlțâie ferestrele, de parcă niște degete invizibile încercau să-și facă drum către beregata ei.

— Unchiul Dick? repetă ea, distrată. A, da, caporalul Dick. Îl știu. Ann mi-a făcut cunoștință cu el. Locuiește pe aici pe undeva... după Câmpul de luptă. Da, sigur că trebuie să te duci să vezi ce vrea de la tine.

Se ridică și rămase locului, pasivă, șovăitoare. Ar fi dat orice să fie cu adevărat iubită în clipele acelea – nu să se simtă doar consolată și compătimită, ci să facă dragoste cu el, astfel încât să-și poată îneca în iubire toate frământările. Dar Rook se îndreptă spre ușă.

— Spune-i lui Pandie să-ți aprindă un foc pe cinste.

Rook Ashover își găsi ruda săracă așteptându-l în acea cămăruță greu de categorisit, pe care, încă de pe vremea când mai trăia părintele lui Dick, se deprinsese s-o numească „Biroul stăpânului". Poate tocmai pentru că-i aparținuse tatălui său,

caporalul stăruia întotdeauna să fie primit aici, preferând-o oricărei alte încăperi mai impunătoare.

Bătrânul era așezat pe un scaun cu spătar înalt și-și încrucișase degetele lungi, osoase, în jurul unui genunchi. Pălăria, bastonul și fularul gros se odihneau pe masă.

— Bună, unchiule Dick, cum mai merg treburile? întrebă nepotul, strângând cu cordialitate mâna musafirului. Stai jos, stai jos!

Își trase și el un scaun înalt și se așeză, zâmbind, drept în fața bătrânului, cu aerul omului gata să înfrunte o dojană.

— E-o zi cam vântoasă, nu? continuă tânărul. Cred că ți-a venit destul de greu să iei dealul pieptiș. Ce mai fac cei de pe-acolo?

Caporalul îl măsură pe stăpânul domeniului Ashover cu o privire severă, ironică.

— Nepoate, n-am bătut atâta drum ca să vorbesc despre ei, ci ca să te văd pe tine.

— Și pentru ce, mă rog, unchiule? Doar de dragul tovărășiei noastre din trecut și ca să mă mustri că te-am cam dat uitării în ultima vreme?

— Jos, în Dorsal, mi se spune că lui Lexie nu-i merge bine și că doctorul nu-i dă speranță să mai apuce încă un an.

Lui Rook îi pieri surâsul de pe față.

— Așa-i, unchiule. Din păcate, așa-i.

— Bine, atunci, dacă-i așa, răspunse bătrânul descleștându-și degetele de pe genunchi și aplecându-se în față, cum de nu-ți crapă ție obrazul de rușine, nepoate – tu, care ești stăpânul domeniului și așa mai departe –, să te înhăitezi cu o femeie care s-ar putea să fie o ființă cumsecade, nu zic ba, dar care o face pe venerabila ta mamă să se simtă străină și umilită în propria ei casă, de parcă întreaga lume s-ar fi întors cu susu-n jos? Nu c-aș avea ceva împotriva domnișoarei Page. Din câte am auzit, e o tânără inimoasă. Dar, bună sau rea, știu că nu-i nevasta ta cu cununie; și mai știu că ține locul nevestei tale cu cununie; și ce mai calea-valea, cu Lexie care e cum e, când s-o stinge el și când, la vremea ta, te-oi stinge și tu, nu va mai fi neam de neamul Ashover în valea râului Frome. Bătrâni, tineri, bogați, săraci, s-a zis cu ei! Ăsta va fi sfârșitul!

După ce isprăvi cel mai lung discurs coerent pe care-l ținuse vreodată în viața lui, caporalul își încrucișă picioarele, își îndreptă ținuta în scaun și, păstrând un chip solemn și grav, îi făcu cu ochiul încăpățânatului său nepot.

Cât unchiul își ținuse predica, Rook se foise în scaun, dar, când îl auzi încheind-o, își începu riposta.

— Unchiule Richard, îți sunt foarte recunoscător că mi-ai vorbit atât de deschis. Desigur, îmi dau seama cât de neplăcută este situația pentru mama mea. Și înțeleg prea bine ce simți și dumneata. Din nefericire, există în viață unele chestiuni în care nu poți lua o hotărâre, fie din considerație pentru sentimentele altor persoane, fie chiar din considerație pentru propriile tale sentimente. Nu cred că dumneata mi-ai putea cere să mă port necavalerește, unchiule Richard. Am adus-o aici în casă pe domnișoara Page în deplină cunoștință de cauză. Pot spune că ea ar fi preferat să trăiască retrasă. Recunosc că, dacă aș fi știut cum va reacționa mama mea, că se va închide în camera ei și așa mai departe, nu aș fi procedat astfel. Dar am socotit că timpul și deprinderea vor schimba lucrurile. Se pare că așteptările mi-au fost înșelate. Și iată unde mă aflu! Probabil îți dai singur seama că *acum* nu aș mai putea-o expedia pe domnișoara Page. Ar însemna din parte-mi o purtare dezonorantă, brutală, imposibilă. Nu, unchiule, nu! Există în viață situații în care un om trebuie să se descurce cum poate. Înțeleg perfect rațiunile care te-au împins să vii să-mi vorbești. Dar este inutil. Mama mea e mama mea și eu sunt eu. Cât despre viitor, vom trăi și vom vedea. Nici măcar dumneata nu poți ști ce va fi în viitor, unchiule!

Bătrânul îl ascultă până la capăt. După care se ridică de pe scaun cu o mișcare rigidă, mecanică, își îndreptă spinarea, își luă de pe masă bastonul, pălăria și fularul, și se îndreptă cu pas hotărât spre ușă.

— Deci, ăsta-i singurul răspuns pe care-l pot obține de la tine? întrebă cu o voce răgușită. Eu sunt un om bătrân și sărac; dar casa asta și familia asta sunt mai prețioase pentru mine decât propria mea viață. Tu gândești, probabil, că sunt un bătrân nebun. Dar nu te amăgi cu lucrul ăsta, nepoate! Or fi unii oameni care

pot îndura să-și vadă speranțele zădărnicite, dar există și alții care nu pot îndura. Când un om de vârsta mea nu mai are pentru ce să trăiască și nimic de care să se teamă, devine *primejdios* – asta-i! Devine *primejdios!* E ca o vulpe cu pielea jupuită de o capcană. Pășește încet și dă târcoale, dar până la urmă, tot gâtuie pasărea.

Rook se ridicase și el în picioare și stătea cu trupul ușor înclinat în față și cu vârfurile degetelor rezemate de masă. L-ai fi putut lua drept un membru al Parlamentului, uluit, care urmărea intruziunea unui terorist dement, gata să arunce o bombă. Îi părea rău că nu adoptase altă linie de conduită față de bătrânul fanatic; ar fi trebuit să se arate împăciuitor, evaziv, vag. Nici c-ar fi putut surveni în viața lui ceva mai iritant decât această întrevedere – iritant și sinistru. Amenințările imprecise și obscure ale bătrânului erau menite să răscolească puternic mintea unui om. Cele mai fantastice și mai bizare gânduri se învârtejeau în capul lui Rook, în timp ce-l urmărea pe bătrânul unchi, care se întoarse încă o dată către el, cu mâna pe mânerul ușii.

— Îți spui, probabil, că, întrucât te-ai născut ca fiu legitim și ești stăpânul domeniului Ashover și șezi pe scaunul pe care a stat tatăl tău și tatăl meu, poți să faci tot ce-ți trece prin minte. Cunoști tu ținutul ăsta așa cum îl cunosc eu? Auzi tu glasurile celor morți chemându-te din morminte? Vezi tu în pădure, în câmpie, în tufișuri, lucrurile pe care le văd eu? Duhuri care bântuie și se vaită în miez de noapte, pentru că Dumnezeu nu le-a dăruit odihna cea de veci? Pleacă-ți urechea la vânt, tinere, pleacă-ți urechea la vânt! E împotriva naturii ca vântul să cuvânteze către om, dar el cuvântează. Eu unul l-am auzit; zi și noapte; și istorisește niște întâmplări de mi s-ar ridica părul măciucă de n-aș cunoaște cu ochii închiși fiecare crâng și fiecare brazdă din valea râului Frome. Dar tu, vezi-ți de drumul tău, Rook Ashover, vezi-ți de drumul tău. Împinge-i pe morți îndărăt, în gropile cărora le aparțin. Fii năpasta venerabilei tale mame. Eu am grăit ce-am avut de grăit, și acum îmi reiau drumul. Dar să nu crezi că am isprăvit cu treaba asta!

Și iarăși, spre uimirea lui Rook, extraordinarul bătrân, înainte de a închide ușa în urmă-i, îi făcu un amenințător semn

cu ochiul, o grimasă care, pe acel chip săpat de vârstă, avea un efect extrem de bizar. Ca și cum un judecător solemn, învești-mântat în roba-i neagră, ar scoate dintr-odată limba în fața acu-zatului. Tăcerea chinuitoare care urmă după plecarea unchiului Dick fu întreruptă de familiarul clopoțel prin care Pandie anunța că prânzul este servit. Zgomotul acesta îi evocă lui Rook zilele când el și Lexie se repezeau în camerele lor, la capătul cori-dorului, să-și spele mâinile de solzii de pește și de glodul râului.

Ah, Lexie, Lexie... Da! Rook ar fi primit să retrăiască de la început întreaga sa existență păcătoasă, numai să-i fi putut dărui fratelui său încă zece ani din viața asta la care ținea atâta!

Capitolul VI

Sosise luna decembrie și, odată cu venirea ei, pogorâse asupra întinderilor de pășuni și de livezi o caldă nemișcare hipnotică. Pământul părea să se fi retras în sine însuși, relaxat, cuprins de letargie. Zilele lunecau imperceptibil, identice una cu alta, într-o atmosferă densă, umedă, imuabilă, fumegoasă și cețoasă, cu ceasurile de prânz din belșug însorite, urmate de asfințituri de culoarea chihlimbarului.

Într-una dintre aceste zile placide, impasibile și lenevoase ca o femeie între perne alături de primul ei născut, doamna Ashover și Ann ședeau împreună în luxoasa cameră a bătrânei, luându-și ceaiul de după-amiază.

Cel ce-ar fi putut arunca o privire în această încăpere privilegiată n-ar fi fost prea mirat aflând că stăpâna casei prefera să-și ia acolo toate mesele.

Camera era, într-adevăr, o desăvârșită operă de artă. Părea un salonaș, dar arăta mai delicată, mai elegantă, mai intimă decât orice alt salon pe care-l văzuse Lady Ann până atunci.

În soba doamnei Ashover ardea un foc vesel, dar era atât de cald, încât deschisese o fereastră, și aroma de pământ reavăn, de brazde desțelenite, de poteci năclăite de glod, pătrundea înăuntru și întârzia peste bibelourile gingașe și peste fotoliile și mesele în stil Regina Anne. Dar, odată cu respirația pădurilor și a câmpiilor, se strecura și un perceptibil iz acriu, înțepător, ca însăși sudoarea morții, degajat de milioanele și milioanele de frunze putrede care se descompuneau, reintegrându-se în carnea marii mame moleșite.

Era una dintre acele zile cu o influență deosebită asupra nervilor femeilor, poate pentru că pasivitatea, inerția, toropeala

pământului, lăuntricul său freamăt prenatal, agonizant, dar magnetic, absorbit în sine însuși, dar fertil, poartă în ele ceva ce răspunde celor mai tainice și adânc îngropate impulsuri femeiești.

Glia, zăcând astfel, neînsămânțată și neclintită, părea să se fi închistat, să se fi supt în ea însăși, în profunzimile interioare ale chiar stratului existenței, acolo unde este inaccesibilă căldurii generoase a soarelui și unde, totuși, pulsează de o misterioasă viață proprie.

Abia conștientă de sistolele și diastolele firavei sale răsuflări, de palpitul subteran al zvâcnirilor înăbușite, vasta câmpie muiată de ploaie părea, în răstimpul acestui molcom solstițiu de iarnă, să se pătrundă, misterios, de extazul propriei lascivități virginale, de profunda ei seninătate, asemenea „miresei încă neviolate a tăcerii".

Ceva din această totală pacificare, din placiditatea înamorată de ea însăși, trebuie să fi răzbit pe fereastra deschisă și să-și fi transmis vraja relaxantă asupra femeii tinere și a celei vârstnice, așa cum stăteau pe canapea, una lângă alta, fustele lor atingându-se, în timp ce încheietura suplă a mâinii tinere, atletice, în mâneca de tweed, și încheietura fragilă a mâinii bătrâne, în mâneca de dantelă, unduiau peste măsuța de lemn de trandafir, peste argintăria lustruită și peste porțelanurile de Meissen.

Atmosfera zilei, efluviile languroase care se răspândeau în încăpere imprimau o forță difuză, dar certă conspirației subtile, evazive, ambigue, care se degaja din conversația lor intimă, ca un parfum de floare dulce și otrăvitoare.

— Reflectează la cuvintele mele, te asigur, spuse Lady Ann, luând încă o felie subțire de pâine cu unt și ducând-o, cu impetuozitatea unui copil lacom, la gura ei fin arcuită.

— Și la ce ne ajută asta? murmură bătrâna, îndepărtând cu unghia o frunzuliță de ceai de pe marginea ceștii, ca și cum, prin acest gest eficient și drastic, ar fi respins dușmanul din calea lor. Nu gândurile o s-o miște de aici și o s-o expedieze înapoi la Bristol, sau de unde o mai fi cules-o. Asta-i părerea mea despre metoda ta ocolită. Nu duce la nimic. Ți-am atras atenția de la bun început că felul în care o tratezi tu o să-i creeze o impresie falsă; și o s-o determine să se instaleze și mai comod în

cuibușorul ei cald. Și acum, că ai bruscat-o, n-ai făcut decât să-i trezești bănuielile împotriva ta. Nu ai schimbat-o. Dealtfel, cum ai putea s-o schimbi? Și de ce s-ar schimba?

Lady Ann înghiți feliuța de pâine cu unt și întinse mâna după o alta. Îi era foame și, din cine știe ce rațiune, se simțea totodată înzestrată cu puteri formidabile. Cu o mișcare de felină își destinse trupul mlădios, învești mântat în hainele care-i puneau în valoare formele.

— După ceai, pornesc într-o lungă plimbare. Am să-l iau pe Leu cu mine, adăugă, ca pentru ea însăși.

Văzu în minte uriașul Labrador săltând în jurul tufelor de ferigă și adulmecând vizuinile iepurilor. Se atașase puternic de câinele ăsta al lui Rook. La început, fusese șocată văzând cât de puțin se ocupa Rook de el. Oamenii care nu înțeleg animalele n-ar trebui să-și ia câini. Pentru că ori îi neglijează cu cruzime, ori îi răzgâie printr-un răsfăț deplasat.

— Mătușico, ia spune-mi, cât timp îmi dai să-mi încerc metoda? întrebă Ann, ridicând ceașca la buze și surâzând cu zâmbetul cuceritor al tinereții.

— Cât timp îți dau, fetițo? Dumnezeule! Cât dorești. Ce altceva pot face? Nimic din ce-i spun *eu* băiatului nu pare să schimbe lucrurile.

În timp ce rostea aceste cuvinte, bătrâna gândea în sinea ei: „Aș putea oare s-o fac pe fata asta mândră să înțeleagă care ar fi unica noastră șansă? Aș putea-o face să înțeleagă că unica șansă ar consta în frumusețea ei, nestăvilită de scrupule?"

Și expresiile brutale, vânătorești, ale caporalului Dick, impregnate încă de mirosul pătrunzător al fumului de buruieni arse, îi răsunară, îi bocăniră în mintea obsedată.

— I-am dat mult de gândit în ultima vreme, continuă tânăra, întinzându-și gambele lungi și vârându-și mâinile în buzunarele jachetei. Nu-și mai poate scoate din minte ceea ce i-am spus eu. Conștiința începe s-o împungă. Fără îndoială. Și în momentul în care asemenea simțăminte o să-i spulbere toate iluziile... gata, am reușit!

Doamna Ashover se ridică de pe canapea și, împingând într-o parte măsuța de ceai, își luă lâna și andrelele. Apoi se

așează alături de partenera ei, privind-o cu o expresie iritată, anxioasă, neliniștită.

— Să-i spulberi iluziile? Ce tot vorbești, fetițo? Suspină adânc și își netezi, cu degete nervoase, manșeta de dantelă. Eu am impresia că ție îți place stricata asta.

Lady Ann își înălță sprâncenele și îi răspunse printr-un zâmbet zeflemitor, vag disprețuitor. Vlăstar al unor generații de diplomați, începea să se simtă ușor agasată de mătușa ei. „Asta-i vâna Gresham din sângele bătrânei", își spuse. „Ei au avut întotdeauna o notă de mediocritate."

— Mă rog, răspunse cu încetineală. Nu văd de ce-ar fi necesar să te certi cu oamenii. Ar însemna să te cobori la nivelul lor. Pot spune că femeia asta a trecut prin momente extrem de grele. Dac-aș putea să-i stabilesc un venit îndestulător, s-o instalez într-o vilișoară curată la Weymouth sau undeva pe acolo, cu o pereche de servitori cumsecade și cu vreun bătrân lup de mare înamorat de ea, locuind prin vecinătate, pe Dumnezeul meu c-aș face-o cu plăcere!

Chipul doamnei Ashover exprima o asemenea uimire, de parcă verișoara Ann și-ar fi scos brusc un pantof și l-ar fi zvârlit în mijlocul camerei.

— Zău dacă vă mai pot înțelege pe voi, tinerii de azi, murmură ea. Depășiți orice limită a rațiunii. Presupun că Rook ți-a băgat ideile astea în cap, urmă ea, aruncându-i o privire furișă, răuvoitoare. Pe vremea mea, intrigantelor viclene de teapa ăsteia nu li se dădeau venituri. Li se dădea un picior unde trebuie.

Lady Ann se înclină în față și își lăsă mâna tânără, viguroasă, pe genunchiul bătrânei.

— Mătușico, crezi că, dacă n-aș simți că lucrurile merg bine, aș fi atât de fericită cum sunt astăzi?

Fața doamnei Ashover se mai însenină puțin. Ochii cenușii, limpezi și enigmatici ai fetei păreau să emane într-adevăr o copleșitoare siguranță și încredere în sine.

Bătrâna murmură pe un ton de implorare nervoasă:

— Îmi dai cuvântul tău? Ai să-l salvezi? Ai să-l salvezi de femeia asta?

La auzul întrebării bătrânei, Anne Gore își plecă pleoapele, și un surâs de adâncă, suavă, dar implacabilă forță lăuntrică îi încolți pe buzele pline, copilărești, armonios curbate, ca arcul lui Cupidon; mânată de un impuls subit, bătrâna mătușă o sărută pe gură.

— Atunci, să nu mai vorbim despre asta, copila mea. Te înțeleg. Haide! Bănuiesc că acum vrei să ieși să-ți faci plimbarea. Nu trebuie să sacrifici o după-masă frumoasă pentru o bătrână cusurgie ca mine.

Amândouă femeile se ridicară. Aerul care pătrundea pe fereastra deschisă, încărcat de o dulceață trădătoare, ca miasmele de moarte ale unei lumi de frunze veștede, le pătrunse porii, iscând în nervii lor un răspuns răscolitor.

Întinderile de ogoare încă nesemănate, pădurile golașe, resemnate și retrase în ele însele, vastul sân inert, apatic, al gliei treziră în cele două femei o tainică receptivitate. Celei bătrâne, mâinile invizibile, puternice, ale generațiilor de morți păreau să-i dea curaj, reconfortând-o, susținând-o în vajnica-i luptă împotriva vrăjmașului. Pe cea tânără, s-ar fi zis că însuși duhul pământului somnolând în hibernare, amorțit, toropit, dar neîmblânzit o chema să împărtășească o teribilă *așteptare*, prin pânza ploii, prin brumă, prin orice, marea așteptare a ceasului rodnicei însămânțări.

Rămaseră împreună o bucată de timp, prinse, parcă, așa cum se întâmplă adeseori cu oamenii, în bătaia aripilor destinului. Un moment mai târziu însă, deveniră conștiente că ascultau amândouă, intens, concentrat, un zgomot care venea din grădină.

Pași de bărbat, care se învârteau în sus și-n jos, în sus și-n jos, cu o iritantă regularitate, pe aleea de prundiș care se întindea paralel cu pajiștea.

Amândouă știură, instinctiv, că bărbatul era Rook; și, din această pricină, șovăiră să se apropie de fereastră și să se uite afară. Imaginea lui Rook dăduse, desigur, târcoale măsuței pe care-și luaseră ceaiul, dar nici una dintre ele nu era acum dornică de prezența lui concretă.

O clipă, situația vădi o ironie deconcertantă; una dintre situațiile mai ușor înfruntate de stângăcia greoaie a bărbaților decât de subtilitatea femeilor.

Dar Lady Ann își păstră stăpânirea de sine și, în curând, se dovedi fiica demnă a diplomatului Lord Poynings.

Fără să trădeze prin nimic faptul că amândouă auziseră pașii lui Rook, strigă:

— Uite-l pe Leu! Sunt sigură că abia așteaptă să se zbenguie pe Câmpul de luptă. La revedere, mătușico! A fost un ceai delicios.

De cum se închise ușa în urma ei, doamna Ashover se și repezi la fereastră. Iată-l pe Rook – fiul ei, stăpânul domeniului – pășind distrat în sus și-n jos, de parcă mica alee de prundiș ar fi fost zidul unei fortărețe.

O clipă mai târziu, auzi glasul lui Ann, un glas tineresc, nepăsător, strigând: „Leu! Leu! Aici!"

Aparent, și Rook Ashover îi auzise glasul, pentru că se opri brusc din plimbarea lui îngândurată și rămase locului, șovăind, privind nervos în direcția de unde venise chemarea. După care, cu pași mari, furișați, fără să mai arunce vreo privire în urmă, o porni în direcția podului de peste râul Frome.

„De ce nu se duce după el?" strigă indignată bătrâna în sinea ei, ciocănind cu încheieturile degetelor în geam.

— Leu! Leu! Leu! se auzi glasul tineresc venind din curtea grajdurilor.

— Tâmpito! Traversează podul! Proasto! A trecut dincolo de râu!

Și bătăioasa bătrânică, în furia ei primitivă, scutură rama ferestrei.

Într-adevăr, Rook trecuse dincolo de râu. Și nu numai dincolo de râu, ci, foarte curând, și dincolo de cimitir, îndreptându-se spre câmpiile mocirloase din spate. Era mânat de o fervență dorință de mișcare, de acțiune, de evadare.

Fără îndoială, acea foială în sus și-n jos, pe aleea de prundiș, fusese manifestarea exterioară a încleștării lăuntrice dintre două forțe potrivnice care-l rupeau și-l sfâșiau.

Stabilise oarecum o întâlnire cu Nell Hastings pentru acea după-masă; dar ceva din purtarea Nettei, o exaltare, un magnetism, îl făcuse să se simtă stingherit și nedumerit.

Netta părea să-i scape printre degete, așa cum nu i se mai întâmplase niciodată. Își dobândise, parcă, o misterioasă independență. Îi vorbise și se uitase la el într-un chip atât de straniu, de îndepărtat, de victorios! Rook se simțise ofensat și descumpănit. Se pomenise aproape regretând că-i dăduse întâlnire lui Nell.

Nu-și putea da seama în ce măsură influența zeiței Artemis – enigmatica nemuritoare îndrăgostită de propriul ei trup – pătrunsese în structura acelei zile. Nu avea cum să înțeleagă că era o zi a triumfului sensibilității femeiești asupra sensibilității bărbătești. Ar fi trebuit să știe că, într-o asemenea zi, primejdiosul fiu[1] al lui Semebe, purtător al tirsului, se strecurase pe furiș în cetatea lui Pentheu. Într-o asemenea zi, basaridele și sălbaticele menade au zvârlit capul însângerat al lui Orfeu „în Ebrul cel repede către țărmul insulei Lesbos!" Într-o asemenea zi, fecioarele și câinii zeiței Diana îl sfâșiaseră, mădular cu mădular, pe nefericitul Acteon. Era o zi a femeii, o zi virginală, inscrutabilă, lascivă; și totuși, răspândind din langoarea ei un magnetism menit să răvășească adâncurile sufletului bărbătesc.

Rook Ashover ura ziua asta. Gândul la întâlnirea cu Nell îi inducea o stare de spirit ciudată, nervoasă, reticentă. Ar fi dat orice să simtă lăsându-se un ger aspru, năprasnic, care să închege câmpia flască, să prefacă țărâna de carne moale și vâscoasă în scoarță dură, de stâncă înghețată. Ura clisa mustită, cleioasă, care exala insidioasa miasmă de tămâie a mortalității. Tânjea să evadeze într-o atmosferă cristalină, purificată, amară. Îl chinuia dorul după gustul sărat al mării, marea aceea sterilă și nefecundabilă.

Străbătând orbește câmpiile – prins în vâltoarea gândurilor contradictorii –, fu nevoit să se oprească brusc în fața unui șanț adânc și negru.

---

1 Dyonisos, zeul vinului. (N. tr.)

— Idiot ce sunt! Bineînțeles că prin mlaștinile astea blestemate nu-i nici o potecă!

O porni pe muchea șanțului, căutând o scândură sau un podeț pe care să traverseze.

Nici urmă de scândură sau de podeț! Doar un alt șanț negru, și mai adânc decât cel pe marginea căruia pășea.

Trăi un straniu moment de groază; captiv în locul acela, între două gropi negre. Trestiile muriseră și putreziseră de o bună bucată de vreme, iar tijele brune se ridicau strâmbe, ca penele de pe țeasta vreunei păsări obscene al cărei schelet fusese înghițit de mâl. Unul dintre șanțuri era plin ochi cu frunze moarte de salcie. Pe suprafața celuilalt plutea o creangă uscată de anin. Și din amândouă se înălța o duhoare grea, densă, putridă, care părea a fi cea de pe urmă exalare a cărnii descompuse a umanității.

Cuprins de disperare, făcu cale întoarsă și zări o siluetă desprinzându-se din umbra bisericii și înaintând, șovăitoare, printre morminte.

În pofida voinței lui, inima începu să-i bată cu furie. Nell venise mai devreme decât se înțeleseseră.

O fi avut iar necazuri cu preotul acela nebun? Mă rog. Cauza n-avea nici o importanță. Venise. Își iuți pașii până aproape de fugă, îngrijorat ca nu cumva s-o sperie și, sub cine știe ce impuls pervers, să-l ocolească și să-i scape.

Totuși, fata nu dădu nici un semn că ar fi dorit să se retragă. Rămase locului, pasivă, rezemată de o piatră de mormânt. Așteptându-l. Rook se cățără pe gardul scund și se îndreptă spre ea, ținându-și pălăria în mână.

— Am știut că ești tu, îi spuse Nell cu simplitate; și-i făcu loc lângă ea; așa încât și el se sprijini de monumentul lui „Timothy Edward Foraker, enoriaș al acestei parohii". Am știut că ești tu, repetă ea, lăsându-și degetele în încleștarea mâinii lui, în timp ce amândoi scrutau cuprinsul fumuriu.

Timp de câteva minute, Rook nu scoase o vorbă. Sufletul lui părea împărțit în trei făpturi distincte. Una dintre acestea era robită de dorința copleșitoare de a poseda esența labilă a

ființei pasive de lângă el. De a o surprinde, de a și-o însuși, de a face din ea posesiunea lui, neputincioasă, abandonată, totală.

Cea de-a doua făptură era frământată de gânduri încordate, care tresăreau biciuite de mii de temeri, asemenea antenelor tremurânde ale fluturilor de noapte, asemenea tentaculelor vibrante ale anemonelor de mare sau nărilor zvâcninde ale cailor; gânduri care le cuprindeau pe Netta, pe verișoara Ann, pe mama lui – chiar și pe Nell.

Dar cea de-a treia făptură din el contempla, cu absolută detașare și indiferență, întregul flux tumultuos al vieții lui. Plutea deasupra capetelor lor, această a treia făptură, și deasupra mormântului lui Timothy Edward, de care stăteau sprijiniți. Plutea deasupra coroanei zdrențuite, îndoliate, a ulmului lui Lexie. Plana peste mlaștinile fumegoase, peste garduri și zăgazuri și plopi și șanțuri – până la muchea orizontului. Se și desprinsese de trupul lui, această a treia făptură, se rupsese de trupul lui bântuit de cruzimi și de tensiuni nervoase, și se adăpa cu sorbituri adânci, însetate, din imensul calm al lacului uitării celei fără de ură și fără de iubire.

Primele cuvinte pe care i le adresă lui Nell aparțineau celei de-a doua făpturi, celei cu nările zvâcninde ale unui animal nervos.

— De ce-ai venit mai devreme decât ne-am înțeles? Abia acum a început să se întunece.

În timp ce vorbea, cea dintâi făptură dinăuntrul lui strângea și mai puternic degetele femeii, înstăpânindu-se pe ele fără nici un scrupul.

— De ce n-am așteptat? murmură Nell. Nu pentru că te-aș fi dorit atât de intens, încât n-am mai *putut* aștepta, Rook. Asta ai crezut? Își întoarse capul spre el, cu un zâmbet de fetișcană, răspunzând strânsorii degetelor lui. Nu, Rook, dragule, continuă ea. Am venit mai devreme pentru că, până la urmă, William a hotărât să țină slujba de seară. Ieri mi-a spus că n-o ține, că are altceva de făcut. De asta ți-am cerut să ne întâlnim în seara asta. Dar s-a răzgândit. Așa că, am venit mai devreme. La întâmplare. Va trebui să-l aștept aici. Îi place să mă știe la biserică.

Rook aruncă o privire furișă, precaută, spre colțul clădirii.

— Dar mai avem destul timp până la vecernie, nu-i așa?

— Cam un ceas, cred. La rândul ei, Nell furișă o privire în direcția satului. Oricum, aproape un ceas. Dar ai să pleci în momentul în care am să-ți spun eu, nu-i așa, Rook? Uneori, îmi place să te am lângă mine când e și el de față. Dar nu astăzi. Vai, Rook! L-am văzut azi-dimineață pe Lexie; e foarte îngrijorat pentru viața lui. Zice că vremea asta umedă îl dă gata. Am avut totuși impresia că arăta ceva mai bine. Dar e tare îngrijorat.

Rook îi eliberă mâna și se ridică în picioare.

— Fir-ar să fie! Trebuie să mă duc să-l văd. Nu l-am mai vizitat de trei zile. Diseară mă duc la el.

Fata se ridică și ea. Lexie îi inspira un sentiment de blajină și moderată compătimire. Încolțise în ea o ciudată exaltare, care făcea cu neputință să fi avut asemenea simțăminte pentru orice alt om.

— Ai să vezi că Lexie ne îngroapă pe noi toți, spuse ea. Mania lui de a se agăța de viață e aidoma cu saltul somonului pe care l-am văzut la moara Tollminster. Ți-am povestit eu. A sărit peste marginea bărcii pescarului. A sărit peste tot ce-i stătea în cale. Și s-a cufundat îndărăt, în iaz.

Dintr-o pricină sau alta, Nell încerca o curioasă plăcere să-l compare pe Lexie cu un somon argintiu, care sărea să-și apere viața. Simțea că i-ar fi plăcut să strângă în mâna ei peștele acela cu formă de săgeată și solzi netezi, zbătându-se înainte de a fi sărit, cu un plesnet, în apă.

Rămase tăcută și liniștită, alcătuindu-și în minte această imagine a lui Lexie; dar, până la urmă, renunță să se gândească la el. Pentru că, dintr-odată, își aminti de ochii animalului din Biblia ilustrată pe care o avusese în copilărie. „Cerbul agățat de coarne", așa se chema. Nici un pește, chiar prins în undiță, chiar de-ar avea orbitele patetice ale delfinilor sculptați de Scopas, n-ar putea cunoaște vreodată suferința acelui cerb. Și dacă un om putea simți și mai intens...

Se pomeni condusă de Rook spre ușa bisericii. Soarele se făcuse de câtăva vreme nevăzut, și acum, pe măsură ce se adunau umbrele serii, contururile se topeau, și priveliștea își pierdea înfățișarea familiară.

Mohoreala ce-și trăsese seva din umezeală, care este o substanță vitală, era acum înlocuită de mohoreala ce-și trăgea seva din tenebre, o substanță anihilantă.

Rook deschise ușa bisericii și o trase pe Nell înăuntru. În clădire era noapte deplină, o noapte vag irizată de acea luminozitate pal-verzuie, care nu vine nici de la soare, nici de la lună.

Când ușa grea se închise în urma lor, fata simți că pășise în altă lume, o lume mirosind a excrescențe de ciuperci cu carne rece, cărora le trebuiseră secole până să se coacă.

Rook o luă de mână și o conduse prin nava laterală, pe lângă pupitrul de alamă, pe sub arcada normandă, spre capela în care mormintele familiei Ashover, din alte vremuri, zăceau în livida lor imobilitate.

Stând îndărătul lui Nell, ai cărei genunchi îl atingeau pe cruciatul adormit, Rook o cuprinse în brațe și-i sărută obrazul rece. Femeia își lăsă capul pe spate și, întorcându-și fața, îi întâlni buzele, în timp ce trupul mlădios se lăsa în voia mâinilor lui.

Se simțea profund și neobișnuit de fericită în îmbrățișarea lui Rook. Era cu totul alt gen de fericire decât cea pe care o încercase în brațele lui Lexie, în ziua când fugise de acasă. În acele clipe, Rook fusese tot timpul prezent în mintea ei, astfel încât nu se putuse abandona, cu toată ființa, fluxului obscur; dar acum, fluxul se revărsa din însăși dorința lui Rook, și întreaga ei făptură se deschidea, gata să-l absoarbă.

În timp ce se dăruia mângâierilor lui, o stranie amintire îi străbătu mintea: imaginea unei bălți de apă sărată, pe coasta din Dorset, în care lumina verzuie-albicioasă a unui apus de soare întârziat rămăsese suspendată, ca o fosforescență lividă, deasupra undelor sumbre, împroșcate cu pete sângerii. Își amintea cum un cocostârc singuratic, cu aripile larg desfăcute și picioare târșâite, se afundase în apă; și cum simțise atunci că în mlaștinile acelea mâloase, săpate în pământul negru, și nu în cerul întunecat de deasupra, își va găsi sufletul ei mântuirea.

Acum, în biserică, înlănțuită de brațele omului pe care-l iubea, avea senzația că se descătușase de orice răspundere, de orice consecință. Atâta timp cât îi putea păstra dorința concentrată în trupul ei, însuși Timpul încremenea în loc; și o

minunată, profundă, magică Eternitate se substituia sacadatelor minute chinuitoare, otrăvitoare, care pulsau ca tot atâtea răni deschise.

Și mintea lui Rook străbătea spații obscure. Era conștient – cum Nell nu părea a fi – de prezența marilor lui înaintași morți. Era conștient de o sumbră amenințare care se înălța din toată acea pulbere umană de sub picioarele lui, afurisindu-l pentru că nu deschisese porțile viitorului pentru seminția lor, blestemându-l că le zăvorâse și le baricadase în desfătările egoiste ale plăcerii sterile.

Și pe când o legăna pe Nell în dezmierdări, în biserica tenebroasă și în acea ciudată zi, știa că rănise fără de leac toate aspirațiile acumulate, toate așteptările înmănuncheate și proiectate spre viitor de către șase veacuri de generații umane. Atât de mulți tați care zămisliseră atât de mulți copii; atât de mulți copii care zămisliseră atât de mulți tați; și totul sfârșindu-se cu încercarea lui de a-i îmbrânci îndărăt, în bezna hăurilor, cu un sarcastic: „Jos cu voi, morți dezmățați, jos cu voi!"

De parcă toată energia vitală a acelui trufaș trib uman ar fi gravitat în jurul unui unic, invizibil gest de procreație, pentru ca acum să fie batjocorită, persiflată, disprețuită de ușuratica lui indiferență.

Indiferență? Mai curând sfidare, dacă alesese tocmai lăcașul lor de veci pentru a-și răspândi malefica sterilitate. În chiar sanctuarul vitalității lor, al speranței lor, al neînvinsei lor pofte de viață, venise el să-și etaleze blazarea, pactul cu nimicnicia, cu vidul, cu eternul NU al neantului!

Venise să-i amăgească. Cum putea știi cruciatul că femeia aceasta, cu care se împreuna Rook, îi era oprită, neîngăduită, că totul nu era decât un miraj, un simulacru pentru speranțele lor? Venise să-i amăgească. Cel puțin, atotcunoscătorul necredincios, străbunul Benjamin, părea să ghicească adevărul, în timp ce rânjea la ei printre amorașii durdulii.

Fiindcă cei doi amanți zăceau acum culcați chiar pe mormântul filozofului deist, și în timp ce se încleștau în spasmele iubirii, Rook avea senzația că se răzbună pe însăși soarta lui.

În orice caz, se răzbuna pe lăcomia de supraviețuire a neamului său. Îi nega acestei stirpe orice viitor. Proclama în fața vastei, informei mulțimi de viitori Ashover: „Nu veți exista!"

Un asemenea simțământ, dur, glacial, pervers, făcea din fiecare îmbrățișare în care o străpungea pe Nell un act de batjocorire a zeilor. Fiecare sărut era un sacrilegiu perfid, orientat împotriva invizibilei și neputincioasei hoarde a viitorului.

Hotărâse să taie cordonul ombilical dintre străbuni și urmași. Cei dintâi, să fie azvârliți uitării! Iar ceilalți, să rămână nenăscuți!

Ceva din perversitatea acestor gânduri trebuie să se fi strecurat în însăși atingerea mâinilor lui; dar, dacă s-a întâmplat așa, Nell nici n-a știut și nici nu a simțit.

Rook a rămas uluit – ca de un lucru cu totul neprevăzut – când și-a dat seama de exaltarea femeii din brațele lui.

Fața ei albă, pe care o deslușì în lumina spectrală, strălucea de o beatitudine infantilă. Era conștient că existase o misterioasă atracție între el și această mică, jalnică creatură; dar, când văzu transfigurarea chipului ei, aureolat de o neașteptată frumusețe, simți o tainică împunsătură dureroasă, ca și cum eul său lăuntric descoperise subit o „a patra dimensiune", a cărei elevație, în raport cu limitele existenței lui, îl răscolea și îl șoca. Vreme de luni întregi, continuă să retrăiască senzația din clipa în care fața aceea albă se ridicase spre el, proiectată parcă pe creasta unui val întunecat, și privise prin el și dincolo de el, dizolvată într-un extaz căruia Rook abia de-i atingea marginile. Da, acea ciudată zi de decembrie era complice cu sensibilitatea femeilor. Dacă era însă complice și cu necruțătoarea tăiere a cordonului ombilical dintre stăruitoarele generații nu mai putem ști. Rook Ashover nu făcuse decât să pornească fatala ofensivă împotriva sumbrei împuterniciri care-i fusese încredințată.

În cele din urmă, cei doi amanți se găsiră din nou în fața ușii; bărbatul răscolit, îngrijorat, răvășit, atent la orice contur și zgomot venind din lumea exterioară; femeia îmbătată, ametită, anihilată, dar nemăsurat de fericită.

— A face dragoste cu tine e ca un fel de moarte, murmură el când ieșiră din biserică.

— Da, șopti Nell. Și eu am simțit asta. Vorbea ca într-o transă extatică, fără să știe ce-i spune el sau ce răspunde ea.

— Acum am să-l aștept pe William, fără să-mi mai pese, adăugă după un timp. Pleacă repede, Rook! Nu, nu, fără cuvinte de bun-rămas! O să mă întorc în biserică și o să aprind toate lumânările. Când ajungi la pod, întoarce capul, și ai să vezi vitraliile iluminate. Și când ai să auzi dangătul clopotului, să te gândești că-mi rostesc rugăciunile lângă morminte. Du-te! Pleacă repede... Nu! Nu! Nu vreau cuvinte de bun-rămas.

Când ajunse la pod, Rook întoarse capul și, într-adevăr, ferestrele bisericii erau iluminate, cum nu le mai văzuse niciodată până atunci. Părea o sărbătoare păgână a luminilor; o celebrare crepusculară a forțelor tutelare de dincolo de râu, care, odată cu lăsarea întunericului, își reluau ancestrala lor dominație.

Mirosul apei care gâlgâia pe lângă arcadele căptușite cu mușchi ale podului, mirosul mâlului negru din șanțurile înnoroiate, al nesfârșitelor întinderi de iarbă jilavă, turtită, fir cu fir, sub povara nopții, plutea asemenea unei emanații palpabile, în jurul strălucirii galbene a vitraliilor gotice.

Se rezemă de parapet și ascultă cu încordare. Văzduhul părea amuțit într-o liniște supranaturală; toate abisurile nopții încremeniseră în ascultare, ca și el.

Și, o clipă mai târziu, cu o bruscheță care-i tăie lui Rook răsuflarea, fiindcă nu auzise nici un pas omenesc pe drum, din turla bisericii se reverberară dangătele clopotului crăpat.

Bang! Bang! Bang!

Până și vacile și oile trebuie să fi tresărit speriate în staulele și țarcurile lor. S-ar fi zis că iluminația păgână materializase prezența a ceva ce se acumulase în atmosfera de deasupra satului Ashover, încă din zorii acelei zile.

Bang! Bang! Bang!

De parcă picioarele uriașe ale lui Cibele însăși, *Magna Mater, Bona Dea*, încălțate în sandale de bronz, călcau cu pași enormi peste stâncile întunecate de pe malul râului Frome.

Bang! Bang! Bang!

Capitolul VII

Gerul năprasnic, pe care-l dorise Rook, venise în sfârșit. Se ivise cu câteva zile înainte de Crăciun și, în dimineața de Ajun, împietrise întreaga vale a râului Frome într-o rigiditate nudă, închingată în oțel. Prelunga disoluție a frunzelor luase sfârșit. În afara câtorva tufe de ilice care mărgineau drumul spre Tollminster și a șirului de pini de pe creasta Heron, ai fi putut crede că întregul fenomen al frunzișului, al luxuriantei umbroase, nici nu existase vreodată pe planetă.

Brun și sur, sur și brun, boschetele golașe, crengile golașe izbucneau abrupt din solul golaș, mușcat de ger, în gropi, în crăpături, în vizuinile iepurilor, în văgăunile de la rădăcina copacilor, pe fundul bălților, în tunelele minuscule ale viermilor, informe vietăți infinitezimale, care cândva pulsaseră în bătaia soarelui, a lunii și a vântului, toate zăceau acum ascunse, uitate, anihilate, pierite.

Oricărei ființe umane care preferă, în obiectele materiale, conturul, și nu culoarea efectul acestei metamorfoze îi stârnea încântare. Așa se întâmpla cu Rook, și bucuria pe care o simțea ceas de ceas de-a lungul acestor zile închingate în oțel era de nedescris.

O anumită esență puritană, inerentă firii sale, răspundea frenetic rigidității aspre și severe a acestor zile. Să vezi silueta universului în cenușiu pe cenușiu, să vezi diminețile țepene, comprimate, sumbre, lunecând abrupt în spațiile negre, zbuciumate de vânt, ale serilor înghețate; să vezi ceasurile amiezii izgonite de pe cadranul zilei – toate acestea îl umpleau pe Rook de o plăcere adâncă, senină, magică.

Era atât de fericit, încât fericirea luase forma unei tiranii hipnotizante pentru toți cei din jur. Părea în stare să ridice brațul pentru a stăvili însuși mersul înainte al firii; pentru a opri în loc însăși soarta, pietrificată, imobilă, suspendată, inofensivă ca țurțurii de gheață ce atârnau peste apă, sub podul de pe râul Frome.

În această dimineață de Ajun se simțea cu deosebire bucuros. Cu o seară înainte, avusese o lungă, impudică, inocentă conversație cu Lexie, și savoarea înțelepciunii cinice a fratelui său îndulcea gustul matinalului mic dejun pe care-l lua împreună cu verișoara Ann și cu Netta, sorbind ceașcă după ceașcă de ceai și urmărind butucii care se rumeneau în sobă.

Era atât de întuneric, încât pe masă fuseseră aprinse lumânările, și flăcările lor sporeau fericirea lui Rook prin puritatea pe care o absorbeau din aerul înghețat și prin acel element, aproape mistic, care se degaja din arderea pâlpâitoare.

Netta, la rândul ei, din cine știe ce tainică rațiune intimă, părea neobișnuit de binedispusă. Din locul unde ședea, privea drept în ochii melancolicului cavaler. Și dacă există o atmosferă prielnică pentru a dezvălui spiritul ascuns al oricărui portret, atunci acest refugiu ferit de ger și luminat de lumânări era fundalul ideal pentru sufletul lui Sir Robert Ashover.

Verișoara Ann părea în mai puțină armonie cu ea însăși. Vorbea cu grație. Se controla cât putea. Dar veselia ei era convențională, exterioară; o arcuire de surâs a buzelor fine; o privire seducătoare a ochilor cenușii; dar, în tot acest timp, o încruntare crispată care se contracta și se adâncea între sprâncenele frumos curbate. Își purta, cum ar spune Regele Lear, „semnul în frunte".

Dacă privirea mută a tristului Sir Robert părea să murmure întruna către fosta actriță din Bristol: „Fată bună! Fată bună!", verișoara Ann, în schimb, părea proiectată pe o glacialitate de totală izolare. Se simțea ruptă de orice suport moral, omenesc sau neomenesc. Gerul uscase până într-atât sevele mustoase de pe întregul cuprins, acele suave, opulente forțe fertile care de obicei îi hrăneau elanurile, încât tânăra fată avea senzația că fusese despărțită printr-o barieră de gheață de înșiși zeii ei.

Nu s-ar putea spune că înverșunarea cu care-și urmărea scopul se înmuiase, sau că hotărârea ei se clintise cu o iotă. Continua să țină cârma la fel de dârz, navigând drept înainte. Dar starea ei de spirit era una de oarbă îndărătnicie.

Și, pe măsură ce orele se apropiau de nașterea lui Christos, pământul se închircea în cruditatea sa primordială, indiferentă, și, ca o reacție la această contractare a materiei brute din jur, inima tinerei fete se înăsprea, dură, prinsă parcă în trei chingi de oțel.

Dar, în tot acest timp, purtarea verișoarei Ann față de Rook era tot mai ademenitoare și mai provocatoare; iar față de Netta, tot mai intimă și mai dezarmantă.

Falsa ei exuberanță începu să irite treptat nervii lui Rook, știrbindu-i fericirea. Radia din fata asta ceva discordant față de caracterul static al zilei, discordant față de nuditatea înghețată în care se desfăta; discordant față de acea rigiditate mortuară pe care numai o putere supranaturală o putea frânge.

Atmosfera acestui trio care ședea la lumina flăcărilor unduioase, ascultând pălăvrăgelile verișoarei Ann, deveni insuportabilă pentru Rook. Senzația era intensificată de efervescența din sângele lui, iscată de competiția electrizantă dintre focul care ardea în sobă și gerul care ardea afară.

În cele din urmă, nu mai putu îndura timbrul melodios al glasului aceluia tânăr. Se ridică de la masă, brusc, aproape grosolan, îngăimă că „trebuie să-l plimbe pe Leu“ și ieși în hol.

De îndată ce ușa se închise în urma lui, Netta se repezi să-l urmeze. Dar verișoara Ann își lăsă mâna pe brațul ei și o trase îndărăt pe scaun.

Inima femeii mai tinere bătea violent în clipa aceea; o cuprinse o amețeală asemănătoare cu aceea care o încerca pe terenul de vânătoare, când calul ei se apropia de un obstacol imposibil de trecut. Chipul Nettei îi apărea încețoșat și îi juca înaintea ochilor.

Văzându-și rivala alături, resemnată și răbdătoare, verișoara Ann găsi că lovitura diplomatică pe care o plănuise se dovedea mult mai dificilă decât se așteptase. Felul în care își încleștа și-și descleștа degetele reproducea, la o scară mai mică, gestul

cu care vestitul ei străbunic, Lordul Harry Poynings, convinsese cândva un prinț moștenitor să renunțe la coroană.

— E un om tare drăguț, nu? șopti pe un ton spontan, care părea să anunțe un schimb de confidențe. Auzi-l numai cum trântește ușa de la bucătărie! Ai observat că-i place să iasă numai prin bucătărie? E o trăsătură ereditară, cred. Tatăl său avea obiceiul să iasă din casă numai prin bucătărie. Acolo își ținea armele și acolo îi plăcea să se întâlnească cu paznicul de vânătoare. Ar fi mare păcat, Netta, nu-i așa, dacă toate aceste deprinderi s-ar stinge? Și bineînțeles că se vor stinge, dacă Rook nu se căsătorește.

Nici o fibră nu clinti pe fața fostei actrițe. Ochii îi rămaseseră pironiți pe chipul melancolic din rama aurită. „Fată bună! Fată bună!", păreau să repete ochii aceia compătimitori. Dar Netta îi răspunse cu o privire tristă chipului îndurerat.

Se simțea cotropită de o uriașă povară de oboseală și dezamăgire. Buna ei dispoziție căzu, veștejită. De la început, de când venise la Ashover, situația fusese greu de îndurat. Dar apariția verișoarei Ann o eliberase de o încordare care devenise de nesuportat. Și acum, când prietenoasa ei salvatoare se însoțise cu dușmanul, simțea că forțele care i se ridicau împotrivă depășeau puterea ei de rezistență. Poate că le-ar fi înfruntat – pentru că poseda și ea doza de îndărătnicie caracteristică firilor pasive – dacă n-ar fi existat acea fatală îndoială care-i măcina inima, acea îndoială pe care umilința oarbă a iubirii ei pentru Rook o hrănea întruna cu un insidios venin.

Iubirea ei luase în aceste ultime zile forma unui impuls agitat, care o mâna nici ea nu știa încotro și care-i răscolea liniștea sufletească cu tot felul de planuri neclare și nebunești. Povestea asta a familiei Ashover și a amenințării ca neamul lor să se stingă o afecta prea puțin. Stafiile din capela supraîncărcată n-aveau decât să strige și să-i ciocănească noapte de noapte în geam, Netta ar fi rămas impasibilă la toate implorările lor. Pe ea o interesa Rook și numai Rook; iar esența exaltării care o însuflețise în ultimele zile consta în dorința ei de a săvârși ceva, ceva cu totul nou și neașteptat, care să-l facă pe Rook să o înțeleagă așa cum nu o înțelesese niciodată.

— Dacă Rook *s-ar căsători*, continuă verișoara Ann, nu ar exista nici un motiv pentru care să înceteze să-ți poarte de grijă, Netta dragă. Ați putea găsi un cuibușor ascuns pentru voi doi; un loc unde ai scăpa de toate neplăcerile pe care ești nevoită să le înduri în această casă.

În urechile Nettei, cuvintele lui Ann sunară ca rostite de altcineva, într-un vis. Își dezlipi privirile de pe fața lui Sir Robert și le lăsă să poposească pe mâinile ei, strâns împreunate în poală.

— *Înțelegi* ce vreau să spun? continuă pledoaria diplomatică. Din moment ce Rook ar fi căsătorit – căsătorit cu oricine, Netta, indiferent cu cine – n-ar exista nici o rațiune să vă despărțiți.

Ann întinse o mână și stinse una dintre lumânări, care începuse să picure și să fumege. Făcu acest lucru strivind fitilul între degetul mare și arătător; și Netta avu senzația că flacăra aceea atât de brutal ucisă era însăși ființa ei.

— Sigur că așa va fi! strigă Lady Ann. Reușesc să ne văd pe amândouă, pe tine și pe mine, stând la taclale lângă un foc intim, undeva în Chelsea sau Bloomsbury!

Netta își înălță capul.

— Ar participa și soția lui? întrebă cu o umbră de zâmbet.

Ann primi replica asemenea unui maestru de scrimă care parează o lovitură bine orientată.

— Ei, soția! Nici *chiar* așa, Netta. Cu toate că prejudecățile astea stupide sunt pe cale de dispariție. Nu, soția, nu, Netta. Pe *ea* am lăsa-o în compania bătrânei doamne de sus. Iar pe Rook l-am împărți între noi două, așa cum îl împărțim și acum.

Tonul pe care vorbise Lady Ann despre „soție" ținea într-adevăr de flecăreala diplomatică, mondenă. Era menit să sugereze că Netta va fi atrasă în sfera ei intimă, în timp ce acea imaginară sărmană soție va fi abandonată în bezna unei convenționale inexistențe.

— Treaba soției, continuă fata, cu un râs plin, tineresc, va fi să producă o puzderie de mici Ashover! Deci nu-i nevoie să te pretezi la acte de eroism patetic. *Eu*, dac-aș fi în locul tău, l-aș trata pe Rook exact ca și înainte, chiar de-ar avea o duzină de soții!

Netta privi dincolo de obrajii îmbujorați ai verișoarei Ann, dincolo de cele trei lumânări care continuau să ardă, către singurul ochi de geam neînghețat al ferestrei plumbuite. Ramurile despuiate ale teiului de afară proiectau pe geam un desen de o rară frumusețe. Și acest arabesc părea reprodus de misterioasele flori de ger care acopereau cu o dantelă filigranată toate celelalte ferestre.

S-ar fi zis că vremea aspră furase meșteșugul vreunui bătrân ebenist german, de prin Nürnberg sau Rothenburg, care cizelase cu încheieturile degetelor noduroase și cu dalta de oțel o contorsionată imagine a acelui „suflet" platonic sau a spiritualului *eidolon*[1] aparținând nu știu cărei vegetații pietrificate de ger din Pădurea Neagră.

Priveliștea straniilor flori de ger și a ramurilor cioturoase profilate pe geam redeșteptă în Netta o impresie de mult îngropată, care imprimă resemnare tonului din răspunsul ce urmă:

— Atunci, spune-mi ce trebuie să fac... spune-mi ce să fac... și voi face!

Cuvintele, răspândindu-se peste cești goale și peste butucii spuziți, răsunară atât de slab și de impersonal, încât ar fi putut să fie rostite la fel de bine de ceasornicul de pe consola căminului, de portretul cavalerului sau chiar de însuși duhul arborelui.

Lady Ann le percepu cu toate simțurile ei. Le auzi așa cum vulpea la pândă aude foșnetul bibilicii care se cuibărește peste noapte într-un tufiș de porumbar. Le auzi cu o asemenea zvâcnire de triumf, încât sări instinctiv în picioare. Oricât de intensă ar fi fost emoția străbunicului ei în fața capitulării victimei sale regale, n-o putea depăși pe cea care o copleșise pe ea acum.

Incredibila șansă a acestei neașteptate victorii îi tăie pur și simplu respirația.

— Deci renunți? *Renunți?*

O frântură de secundă, se produse o vibrație între ele, de parcă tânăra exaltată ar fi fost gata să o sărute pe rivala înfrântă.

---

1 În lb. greacă viziune, imagine fără existență reală. (N. tr.)

Dar în expresia Nettei trebuie să fi fost ceva care a înăbușit din față orice asemenea impuls.

Femeia părea să-și adune puterile vlăguite, asemenea cuiva care a pierdut mult sânge și încearcă, neputincios, să se ridice de la pământ.

— Nu pleca încă, murmură ea, interpretând greșit neastâmpărul lui Ann. Nu pleca. Nu-i chiar atât de simplu cum crezi. Trebuie să-ți spun ceva.

Verișoara Ann se îndreptă spre cămin și își descărcă încordarea lovind repetat și violent cu vătraiul o buturugă pe jumătate carbonizată.

Întorcându-se la scaunul ei, împinse la o parte ceașca și farfurioara cu un gest mai curând bărbătesc decât feminin și își aprinse în grabă încă o țigară.

Simțea o nevoie grozavă, în momentul acela, de efort fizic, brutal. Gândurile îi zburară, instinctiv, de la o activitate excitantă la alta. Văzu, cu ochii minții, cozile albe ale iepurilor pușii pe goană, în timp ce îi hăituia împreună cu câinele. Simți pârâitul gheții brumării sub picioarele ei, în timp ce patina pe iazul înghețat al morii Tollminster. Simți reculul puștii de vânătoare pe umăr, când împușca, împreună cu tatăl ei, rațe sălbatice la Forley Marsh.

Ar fi vrut să „curme suferința" nefericitei și agonizantei Netta, așa cum ar fi procedat cu orice vietate rănită. O „doborâse". Dar ăsta nu era un motiv să nu o trateze cu etică de sportiv. Ar fi vrut să termine cu ea, așa cum ar fi făcut cu un cocoș de apă târât de Leu la picioarele ei: să-i sucească gâtul, repede și ușor, și apoi s-o arunce pe câmpul înghețat.

— Nu-i chiar atât de simplu cum cred ? întrebă ea cu bruschețe. Mie mi se pare destul de simplu.

Netta părea încă să lupte împotriva unei profunde toropeli, ca și cum, prin canalul unei vene tăiate i se scurgea tot sângele, răspândindu-se pe jos, într-o băltoacă roșie. Își limpezi gâtlejul cu un zgomot gâlgâit. Apoi vorbi, exagerând pronunțarea distinsă a cuvintelor, ca și cum impulsul firesc ar fi îmboldit-o să-și descarce simțămintele în limbajul chelneriței de bar din Portsmouth.

— Uneori e greu să faci pe cineva să fie de acord cu tine, înțelegi, să-l faci să-ți accepte hotărârea. I-am sugerat lui Rook exact ceea ce mi-ai spus tu mai înainte. L-am *implorat* pe Rook să-mi ia o cameră la Tollminster sau la Bristol. L-am implorat să nu mă lase să fiu un bolovan atârnat de picioarele lui. I-am spus că înțeleg perfect necesitatea unei căsătorii; că socotesc că e obligat să se însoare. I-am spus toate aceste lucruri, Lady Ann.

Ochii cenușii ai verișoarei Ann o măsurau critic, cu răceală.

— Bănuiesc că i-ai spus și că n-o să accepți un ban de la el, după ce-ai să pleci de aici și după ce-o să se însoare?

Netta o privi surprinsă. Cum de știa acest lucru?

— Da, răspunse ea. Exact așa i-am spus.

Un zâmbet de subtilă malițiozitate se ivi pe buzele frumoase ale lui Ann.

— Și, în timp ce-i spuneai acest lucru, știai prea bine că e menit să-l determine să te refuze.

Uimirea tulburată care se așternu pe fața Nettei vădea, fără a mai fi nevoie de apărarea cuvintelor, nevinovăția ei în fața unei asemenea acuzații.

Dar verișoara Ann nu se lăsă:

— Mă rog, să spunem că atitudinea ta n-a fost deliberată. Dar eu cred că purtăm răspunderea unor asemenea duplicități, chiar dacă le comitem fără voie.

Rămase tăcută un moment, ciocănind cu tabachera în tăblia mesei.

— La naiba cu toate prostiile astea! izbucni în cele din urmă. Trebuie să te oțelești, Netta, și să-l faci să *înțeleagă* că vorbești serios. Hotărârile astea de a trăi fără ajutorul lui, de a te evapora pur și simplu, nu fac decât să pună bețe în roate. Bineînțeles că n-o să te lase să pleci în felul ăsta. Care bărbat de onoare ar face-o? Dacă adopți o *asemenea* atitudine, nu-i lași nici o alternativă.

Fața Nettei exprima limpede că argumentele aduse de Ann o străpunseseră ca un vârf de sabie.

— Eu m-am gândit... începu ea, dar, chiar în timp ce vorbea, implicațiile fatale ale lucrului pe care ar fi vrut să îl spună îi

opriră cuvintele în gât. Rămase cu gura deschisă, zgâindu-se la verișoara Ann.

Primul tovarăș de joacă al verișoarei Ann fusese paznicul de vânătoare al tatălui ei. Bătrânul o poreclise „Domnișorica uliu-păsărar". În mod cert, nici unul dintre prădalnicii rătăcitori de pe câmpiile bătute de vânt nu-și calculează mai precis momentul când să se abată asupra victimei.

— Când dorești un anumit lucru, trebuie să știi să te folosești de mijloacele prin care-l poți obține, rosti verișoara Ann. Înțeleg că și pe tine, ca și pe mine, te interesează, mai presus de orice, fericirea lui Rook. Și, *indiferent* de ce-ar spune el, fericirea lui Rook constă în împlinirea destinului său. Ori destinul său, Netta, este acela de a juca în viață rolul pe care l-au jucat și înaintașii lui.

Fosta actriță de la teatrul Bristol Empire închise gura, își coborî pleoapele până ce părură să-i fi acoperit ochii cu totul și făcu un imperceptibil semn de încuviințare.

— Rook trebuie să aibă un *fiu*! adăugă tânăra frenetică, strângându-și pumnul și izbind cu el în propriu-i genunchi, de parcă prin acest gest ar fi anihilat însăși posibilitatea nașterii unui vlăstar Ashover de sex feminin. Și noi avem datoria să veghem la împlinirea acestui lucru. *Tu* trebuie să veghezi la împlinirea lui.

Netta era încă însuflețită de impulsul vag de a săvârși ceva sublim și neașteptat de dragul lui Rook, o miraculoasă eclipsare a propriei ei persoane, un act de disperată umilință, ceva care să o readucă mereu în gândurile lui, orice ar fi urmat să se întâmple cu ea după aceea.

Gândul la o asemenea nobilă jertfă constituise ultimul refugiu în lasitudinea și în slăbiciunea ei. Ar fi fost o superbă răzbunare asupra tuturor celorlalți și o totală evadare din mijlocul lor. Dar, când o auzea pe verișoara Ann vorbindu-i în felul acesta, îi venea foarte greu să se mai agațe de o asemenea dorință. Verișoara Ann insinua că ea, Netta, nu ar fi urmărit decât să-l tragă pe sfoară, să-l ducă de nas pe Rook. Ori sentimentele care îi inspiraseră ei tainica hotărâre erau de cu totul altă natură.

— Vrei să spui că ar trebui să dispar fără să-i dau de veste?

Verișoara Ann confirmă că la așa ceva se gândea.

— Dar ar veni după mine. A, nu-l cunoști! Nu-l cunoști deloc! Îți închipui că totul depinde de sentimentele lui pentru mine? Nu de asta depinde. Ci de orgoliul lui; de ceea ce a hotărât el să facă pentru a-i sfida pe toți.

Pe măsură ce se înflăcăra, vocea Nettei devenea tot mai nepăsătoare și mai confidențială. Ca vocea unui muribund mărturisind păcate pe jumătate uitate unui preot cu totul străin.

— M-ar urmări și m-ar descoperi și în gaură de șarpe. Ar fi absolut cu neputință să-mi găsesc o slujbă pe undeva și să mă ascund de el. M-ar descoperi imediat. Nimic nu l-ar putea opri. M-ar readuce imediat aici... și... și...

Verișoara Ann ignoră complet ricoșeul de mândrie din tonul femeii; o mândrie care lovea în logica raționamentelor ei, precum vântul în zidurile unei fortărețe.

— Nu înțelegi ce vreau să spun? întrebă Netta aproape cu furie.

Și, dintr-odată, un zâmbet plin de ironie, o ironie adâncă și simplă ca însăși natura, îi traversă fața răvășită.

— Nu înțeleg, răspunse cealaltă. Spune-mi repede! Ce-ar face atunci?

Netta o privi drept în ochi.

— Atunci ar stărui să se însoare cu *mine*, răspunse ea.

— Zău, asta ar face? strigă verișoara Ann, străduindu-se să răspundă cu haz la zâmbetul Nettei.

Dar strădania ei nu fu încununată de succes. Răspunsul rămase oarecum suspendat. O frântură de secundă, victoria înclină în favoarea fostei metrese a generalului Caxton. Pentru prima dată în zborurile ei de pradă, „Domnișorica uliu-păsărar" închise ochii și șovăi. Nu putea ignora sau înfrunta unda de ironie de pe fața rivalei ei. Preț de câteva tic-tacuri ale ceasornicului din salon, Lady Ann Poynings se dovedi a nu fi cu nimic superioară unei femei primitive, care-și vede planurile dejucate.

Rezultatul acestei temporare înfrângeri fu o accentuare a înverșunării următoarei lovituri, care își nimeri ținta.

— Atunci, dacă ești sinceră în cele ce afirmi, nu-ți rămâne decât un singur lucru de făcut.

Expresia de stranie iluminare se reaprinse în ochii Nettei.

— Vrei să spui... că trebuie să-mi pun capăt zilelor? șopti ea.

Lady Ann tresări de uimire la auzul acestei întrebări. Sinuciderea victimei ei nu fusese, deocamdată, inclusă în gama soluțiilor prevăzute pentru reușita ofensivei.

— Dumnezeule mare, Netta Page! Dar ce-ți închipui despre mine? Nici prin vis nu mi-a trăsnit o asemenea idee!

Pe chipul celeilalte femei încolți iarăși zâmbetul acela derutant.

— Nu cred că visezi prea mult în ultima vreme, spuse ea. Dar ce alt singur lucru îmi rămâne de făcut?

De astă dată, asemenea firului cu plumb, uliul-păsărar se repezi în picaj, ca un meteorit.

— O femeie are întotdeauna posibilitatea de a nărui iluziile pe care și le-a făurit un bărbat în legătură cu ea, sau cu el, în ce-o privește, veni răspunsul într-o șoaptă aprigă.

Violența ucigătoare a acestei lovituri avu drept efect imediat o dizolvare. Din privirile Nettei se dizolvă pe loc acel elan care situase conflictul lor la un nivel emoțional, dincolo de simpla goană a unui vânător după trofee.

Nu se poate spune că expresia de exaltare se șterse de pe fața Nettei; pentru că acest lucru presupune un proces gradual. Pur și simplu pieri, se stinse brusc. Se evaporă. Dispăru integral, cum dispare lumina din pupa unei nave înghițite de mare.

— Și atunci nu rămâne decât dezgustul, adăugă verișoara Ann, țintind cu feroce finalitate. Bărbații nu se cramponează, cum facem *noi,* Netta Page. N-avem decât să ne scăpăm puțin din mână, să ne ieșim din tipar, și i-am și pierdut. Bărbații sunt extrem de sensibili. Uneori ai zice că n-au văzut nimic născându-se sau murind.

Fața Nettei oglindea o înțelegere atât de pustiitoare și de nudă, încât orice vestigiu de frumusețe părea să i se fi volatilizat de pe chip.

— Vrei să spui că ar trebui să-l fac să mă deteste? întrebă cu glas umil.

— Eu nu-ți dictez nimic, răspunse cealaltă cu un adânc suspin de ușurare, lăsându-se pe speteaza scaunului. Tu va trebui să faci totul. Nu sunt îndeajuns de insolentă ca să-ți sugerez ce trebuie să faci. Știu doar atât, Netta, că, dacă n-ai să procedezi așa, nimic altceva nu ne poate fi de folos.

De ce oare s-a întâmplat ca, în acest moment critic, în loc să se îndrepte spre înțelegătorul Sir Robert, privirea Nettei să cadă pe singurul ochi de geam neînghețat din fereastra elisabetană, în locul unde teiul își întindea brațul răsucit? Oricum, priveliștea ramurii neclintite și amorțite în văzduhul plumburiu îi aduse în minte zilele mohorâte de iarnă, când Florrie se întorcea în cămăruța lor de la „Capul Maurului", ținând ascunsă sub palton o sticlă de gin Gordon.

Parcă auzea glasul lui Florrie în acele clipe: „Net, când te cherchelești un pic, ești și tu ca celelalte fete".

În camera aceea a jurat față de ea însăși, într-o sordidă dimineață cenușie, să nu mai fie niciodată, niciodată, niciodată „ca celelalte fete".

Dintr-odată o copleși o nevoie inexorabilă de a rămâne singură. Simțea că, orice s-ar întâmpla, ar fi o mană cerească, asemenea încetării unui acces de greață fizică, dacă n-ar mai vedea obrajii îmbujorați și ochii cenușii, limpezi, ai verișoarei Ann.

Cu mișcări țepene, deoarece se părea că gerul îi pătrunsese în oase, se ridică de pe scaun și rămase nemișcată, uitându-se în jos, fix, la inamica ei.

Verișoara Ann avu senzația că încălecase un cal neîmblânzit, fără hamuri și zăbală. Încercă un sentiment de cumplită stingherealã. Ca atunci, pe vremuri, când tatăl ei o surprinsese călcând în picioare un șarpe de casă. Se simți mai mult stângace decât crudă, mai mult groasă de obraz decât triumfătoare. Simți că e stupidă.

Și sentimentul păru să atingă punctul culminant când rivala ei o gratifică, ironic, cu umbra unei reverențe. Și încă stărui când, cu o măreție vrednică de ieșirea din scenă a prințului moștenitor trădat, prietena lui Florrie și a lui Minnie se îndepărtă pe holul pustiu.

Capitolul VIII

Netta nu a uitat niciodată acea ultimă oră a Ajunului de Crăciun, când, așezată în pat, urmărea silueta lui Rook, îmbrăcată în halatul de casă, stând în picioare în fața ferestrei. Îți evoca personajul care, din turnul solitar al lui Childe Roland, îi descria partenerului său toate semnele și prevestirile unei lumi cuprinse de misterioasele chinuri ale facerii.

Deși ar fi dorit să deschidă fereastra, Rook se feri s-o expună aerului rece al nopții pe Netta, care ședea în capul oaselor, cu părul castaniu despletit, atârnându-i pe umeri, și ochii grei de gândurile ei ascunse. Dar cum singura lumină din încăpere izvora de la ultimele licăriri ale focului, marile spații vide ale miezului de noapte cufundat în tăcere îșI destăinuiră lui Rook taina.

— Începe dezghețul, o anunță el, întorcându-se pe jumătate spre pat.

— Asta înseamnă că mâine o să plouă? întrebă Netta pe un ton scăzut, de parcă se temea să nu tulbure ceva, să nu întrerupă cine știe ce plan ocult al naturii, la fel de sacru și de ascuns ca și planul ei.

— Asta înseamnă că vom avea un Crăciun alb – asta-i tot, răspunse stăpânul domeniului Ashover. Nu se zărește nici o stea. Stai puțin! Vrei să te acoperi? Deschid fereastra.

Netta își culcă, supusă, capul pe pernă și își trase păturile până sub bărbie. Cuibărită în căldura patului, închise ochii. În ciuda a tot ce se întâmpla, o copleșea o bizară fericire.

Rook deschise partea de sus a ferestrei-ghilotină și se aplecă în afară, absorbind cu nesaț aerul negru, umed.

— Cerul e acoperit de nori, o anunță el. Și nu sunt nori de ploaie, Netta. Simt miros de zăpadă.

— Într-adevăr, poți simți mirosul zăpezii? șopti femeia, dar, când o izbi o răbufnire a aerului rece, deveni parcă și ea conștientă de o prezență inefabilă, învăluită de spațiile grele de noapte, o prezență imensă, informă, pufoasă, a cărei apropiere exala un efluviu vag, nedefinit, sesizabil numai pentru simțurile omenești – mirosul zăpezii.

Netta rămase câteva minute tăcută, abandonându-se misterioasei forțe a elementelor care se desfășurau în nemărginirea nopții.

Apoi deveni brusc conștientă de ceva stingheritor. De ce nu mai închidea odată Rook fereastra și nu se întorcea în cameră?

Își înălță capul. Rook continua să stea aplecat peste marginea ferestrei, scrutând bezna, neclintit ca o santinelă, și, din felul cum își ținea capul, Netta își dădu seama că urmărea ceva sau asculta ceva. Să fi perceput oare înmuierea crustei înghețate a pământului în preajma dezghețului?

Deodată închise brusc fereastra și se răsuci pe călcâie.

— Ai văzut ceva? îl întrebă ea.

Îi aruncă o privire surprinsă:

— De unde știi?

Netta își dădu seama, după expresia feței lui, că suferise un ușor șoc. Rook se așeză pe marginea patului ei, luând mâna pe care i-o întinsese Netta.

— Ce s-a întâmplat, Rook?

Se uită fix la ea, văzând-o și nevăzând-o în același timp, reconstituind în minte o imagine neliniștitoare.

— Rook, repetă ea, de astă dată cu îngrijorare în glas. Rook, ce-ai văzut afară?

Expresia lui firească, ursuză, îi reveni în ochi.

— N-are sens să nu-ți spun. E cineva acolo, cu o lanternă, și se pitește pe lângă tufișuri, în spatele copacilor. Nu-mi place. E aproape miezul nopții. Cine dracu' dă târcoale prin grădina noastră la douăsprezece noaptea?

Netta își retrase mâna din mâna lui, se înălță în pat și-l privi cu ochii larg deschiși.

— Rook, cred că știu cine este, strigă ea agitată. Caporalul Dick. Pandie mi-a înșirat adineauri niște chestii în legătură cu el. Vai, Rook, crezi că și-a ieșit din minți?

Rook sări în picioare și se repezi la fereastră.

— Oricine-o fi fost, acum nu se mai vede, spuse el, revenind în mijlocul camerei și șovăind, cu o încruntare de nedumerire, lângă scaunul pe care își așezase hainele. Mă întreb dacă n-ar trebui să mă îmbrac și să ies în curte, să văd ce se întâmplă. Nu *vreau* să fac tărăboi, dar dacă e unchiul Dick... Ce ți-a spus Pandie despre el?

— Că a avut o purtare ciudată întreaga zi; s-a tot fâțâit prin grădină, cu o pușcă în mână, și i-a pus fel de fel de întrebări.

Rook tresări vizibil.

— *Ce-ai spus*? strigă. Apoi adăugă pe un ton mai calm: Nu văd nimic nebunesc în asta, Netta. Știi bine că Pandie se sperie de orice fleac. Fără îndoială că unchiul Dick o fi vrut să mă ia la vânătoare cu el. Doamne! Dar nu mi-l pot închipui pe bătrân rătăcind cu o lanternă în toiul nopții!

Netta clătină din cap.

— Ai zis că ai zărit pe cineva. Omul pe care l-ai văzut avea o pușcă, Rook?

Nu-i dădu nici un răspuns, dar începu să se învârtească în sus și-n jos prin cameră, înjurând în barbă:

— Caporalul! Lua-l-ar dracii de caporal!

De fiecare dată când se apropia de scaunul pe care își lăsase îmbrăcămintea, se oprea și își lua sau cămașa, sau vesta. Apoi le arunca la loc și pornea din nou să se foiască și să bombăne.

Nimic nu era mai neplăcut pentru Rook decât ideea de-a se juca de-a v-ați ascunselea, la ora aceea blestemată, cu un ipotetic unchi Dick.

Gândul dezagreabil că, dacă era, *într-adevăr*, unchiul Dick, va trebui să-l încuie într-un loc sigur peste noapte sau chiar să-l escorteze până acasă, peste Câmpul de luptă și peste Dorsal, îl făcea să respingă impulsul de a se îmbrăca. Și totuși, trebuia să facă ceva!

Dar poate că nu era unchiul Dick – poate că era vreun derbedeu din sat, dând târcoale capcanelor de iepuri. O hăituire

nocturnă pe urmele unui asemenea nenorocit ar fi fost și mai rea.

Rook hotărî să lase lucrurile în voia lor. Deveni conștient că atmosfera se supraîncărcase de o apăsare care făcea ca nimic să nu fie mai îmbietor, în clipa aceea, decât s-o strângă pe Netta în brațe și să adoarmă lângă ea.

Aruncă o lopată de cărbuni în cămin, ca să țină focul treaz până a doua zi dimineața, și, după ce deschise larg fereastra către noaptea acum de nimic tulburată, se vârî în pat.

Netta, și nu el, rămase cu ochii deschiși, îndeajuns de mult cât să poată număra bătăile pendulei din holul de jos, un obiect de mobilier în stil Regina Anne, intrat în familie printr-una dintre chibzuitele căsătorii ale străbunicului Benjamin, anunțând miezul nopții.

Rook dormea încă adânc, atât de adânc, de parcă petrecuse întreaga noapte ciocnind pahare de băutură cu domnul Voltaire, când Netta se deșteptă, în prima ei dimineață de Crăciun cu zăpadă de la Ashover.

Ce senzație colosală, această conștiință subită că pervazurile ferestrelor s-au învelit într-o substanță moale, pufoasă, blănoasă, și că ramele de lemn negru încadrau acum doar căderea, căderea, căderea de fulgi grei, silențioși.

O intruziune miraculoasă, albul acesta diafan, atât de diferit de orice alt element terestru sau solar, ca și cum un imens meteor lunar, virginal și neprihănit, s-ar fi ciocnit, în mistica lui traiectorie, cu pământul nostru pestriț și mânjit de toate păcatele.

Netta privi spre foc. Era încă aprins și licăritor, în timp ce în cameră se răspândise o luminescență albăstruie, ce părea proiectată chiar de zăpadă, și nu de vreun astru îndepărtat.

Coborî din pat fără zgomot și începu să se îmbrace în grabă. Abia trecuse de ora șapte, și știa că la opt se oficia o slujbă la biserica din Ashover.

Cu o seară înainte, hotărâse în secret să se ducă la slujba matinală. Doamna Ashover mergea întotdeauna la aceea mai populară, de la ora unsprezece. Dar Netta o ajutase pe Nell Hastings să încropească în faimoasa capelă o iesle, înconjurată de vâsc, și acum ardea de dorința de a vedea cum arată în

strălucirea lumânărilor. Era sigură că verișoara Ann, dacă va ieși în acea dimineață, nu va face decât să se zbenguiască împreună cu Leu. De fapt, era convinsă că la slujbă nu va participa nimeni altcineva în afară de cavernosul domn Hastings și de ambigua lui soție.

Îmbrăcă paltonul gros și șalul, încălță o pereche de galoși peste pantofii butucănoși, iar pe cap își puse o tinerească beretă scoțiană, care o însoțise prin toate vicisitudinile existenței ei. Apoi trimise o sărutare din vârful degetelor către bărbatul adormit și ieși din casă, pe ușa de la bucătărie. Trecând pe lângă Pandie și pe lângă bucătăreasă, care savurau o ceașcă de ceai lângă plită, le salută cu atâta veselie în glas, încât, după ce plecă, Pandie spuse către cealaltă femeie:

— Iaca, și hartistelor astea le place un Crăciun cu zăpadă, ca la toți oamenii cu frica lui Dumnezeu, ai văzut? S-a dus să-l audă pe Hastings vorbind de „pentru voi și-a vărsat sângele", pe lumina zăpezii. Și încornoratu' ăla o s-o binecuvânteze, ce zici?

Martha Vabbin apucă cu un clește de fier o rotocoală a plitei și mută ceainicul direct pe foc.

— Poate că da, poate că nu. Da' am auzit că odată, de mult, când caporalul Dick a cerut binecuvântarea, preotul de pe atunci i-a tras o săpuneală zdravănă bietului zănatic.

Netta avea atât de puțină experiență în ce privește adevărata zăpadă, de la țară, încât încerca aproape o teamă respectuoasă când pașii ei violau albul vătos, neatins, care se așternuse peste tot. De când se abătuse furtuna de zăpadă, doar roțile unei căruțe care intrase pe poartă săpaseră două brazde. În rest, totul era imaculat, neîntinat.

Puritatea zăpezii proaspete făcea ca toate lucrurile din jur, care-și expuneau indecent gălbejeala sau negreala, să pară mai mult decât murdare: arătau *degradate*, de parcă natura le azvârlise acolo, într-un acces de scârbă. Fiecare creangă, fiecare par de gard sau rădăcină de copac care *cutezau* să-și afirme identitatea aveau aerul de a fi supuse unui soi de penitență, ca și cum își dezvăluiau disprețului public toate semnele din naștere,

diformitățile, petele de pe piele ascunse până atunci cu o pudică rezervă.

Netta ocolise casa și își croia acum drum pe poteca străjuită de tufe de laur, când auzi un foșnet și o bufnitură în spatele ei. Se opri și întoarse capul. Să fi descoperit Rook că plecase și să fi venit după ea? În clipa când rămase locului, nemișcată, persoana sau jivina care-i luase urma făcu același lucru. Și tăcerea se succedă cu atâta repeziciune zgomotului, încât s-ar fi zis că pașii misteriosului urmăritor nu fuseseră decât ecoul pașilor ei.

Ceva o împiedică totuși să se întoarcă din drum; poate o teamă vagă că s-ar putea s-o urmărească verișoara Ann; dar, de fiecare dată când înainta, și apoi se oprea, se repeta același fenomen. În cele din urmă, se porni să fugă, împiedicându-se de rădăcinile ascunse în zăpadă și scuturând fulgii de pe frunzele netede de laur. Chiar în clipa când ieși dintre tufișurile de lângă poarta care dădea spre drum și zări, de cealaltă parte a râului, vitraliile iluminate ale bisericii, se poticni de o ramură căzută și se prăbuși, cât era de lungă, pe jos.

Simultan cu căderea ei, două împușcături răsunară din spate și două gloanțe de plumb zguduiră gardul.

Se opinti, ridicându-se în genunchi, și se uită în direcția din care porniseră împușcăturile. Într-o străfulgerare de gând, se întrebă dacă era rănită; și, în timp ce-și punea această întrebare, era conștientă de un delicios val de ușurare și destindere.

Mintea ei nu fusese niciodată mai lucidă, gândurile nicicând mai clare.

Dacă *a fost* cumva rănită, ce minunat ar fi fost să moară acolo; mai ales dacă Rook i-ar fi descoperit cadavrul! Cu o bizară detașare, de parcă ar fi fost un spectator indiferent, și nu o femeie înfofolită, cu fața albă ca varul, căzută în genunchi în zăpadă, urmări silueta deșirată a caporalului Dick răsărind din tufișuri. Văzând-o în genunchi, holbându-se la el cu ochi ficși, în mintea tulburată a bastardului Ashover trebuie să fi încolțit gândul că ambele gloanțe își nimeriseră ținta.

Cu o exclamație întretăiată își zvârli puşca şi rămase locului, gâfâind ca o fiară care și-a ajuns din urmă prada, dar căreia i-a plesnit inima de atâta efort.

Timp de trei, patru secunde, ochii femeii rămaseră pironiți în ochii bărbatului, legați în acea unică și stranie complicitate – fără de seamăn pe lume – care-l unește pe vânător de victima sa.

Apoi, o amețeală datorată celor douăsprezece ore de veghe în ninsoare întunecă simțurile bărbatului. Se legănă asemenea unui arbore lovit de secure, întinse brațele în lături și se prăbuși greoi, cu fața-n jos.

Căderea și privelișteа trupului ce zăcea întins înaintea ei rupseră vraja care paraliza nervii Nettei. Se ridică împleticindu-se și, îndreptându-se spre bătrân, îngenunche lângă el. La început, crezu că murise. Dar, când îi întoarse trupul deșirat cu fața în sus, îi simți bătăile slabe ale inimii sub hainele udate de zăpadă.

Cu oarecare efort, deoarece caporalul Dick, deși uscat ca un schelet, avea o masivă alcătuire osoasă, îl târî prin zăpadă până la cel mai apropiat copac, și acolo îi propti capul pe șalul și pe bereta ei. Apoi își scoase paltonul și-l întinse peste el; după ce mai stătu un moment, să se asigure că trunchiul copacului îl ferea pe bătrân de ninsoare, o rupse la fugă spre casă, traversând pajiștea dintre tei și cedrii.

În timp ce alerga, auzi dangătul clopotului bisericii. Răsuna inegal, și Netta se gândi că îl trăgea fie Nell, fie vreun băiat din sat, care-l ajuta pe domnul Hastings.

Din fericire, Rook auzise împușcăturile și, când intră ea în cameră, îl găsi pe jumătate îmbrăcat.

— A tras în tine? repeta întruna Rook; și o legăna în brațe cu mai multă tandrețe decât îi arătase de luni de zile încoace. A tras în tine? Caporalul Dick a tras în tine? Doamne! Ce mai familie suntem și noi!

Nettei i se păru că evenimentul îi stârnise entuziasmul. Îl auzi, în timp ce-și trăgea cizmele, fredonând melodia *Bunul rege Venceslav*. Exista în el o anumită trăsătură pe care Netta n-o putuse niciodată înțelege, anume tendința de a se detașa de conținutul faptelor și de a se bucura de întâmplări în sine,

ca într-un fel de transă inumană, ca și cum ar fi fost doar niște secvențe imaginare, lipsite de substanță.

Netta se simți frustrată în fața nepăsării lui, în ciuda îmbrățișărilor tandre cu care o dăruise. I se părea nefiresc să-l audă fredonând *Regele Venceslav*, când cu câteva minute înainte se trăsese asupra ei, de parcă ar fi fost un fazan sau un iepure.

Ochii i se umplură de lacrimi la gândul că ar fi putut acum să zacă moartă, exact în locul în care zăcea caporalul.

O năpădi un val de milă față de ea însăși, milă îmbinată cu ironie, dar și cu o oarecare voluptate. Forfota din casă ajungea la urechile ei ca printr-un voal pudrat de zăpadă.

Toată foiala, șoaptele și murmurele agitate păreau să se amestece cu fulgii de nea: vocea lui Pandie emițând tot felul de ipoteze fantastice; vocea doamnei Ashover dând dispoziții contradictorii.

Toate se confundau cu zăpada; cu acea scurtă întrezărire a vitraliilor iluminate de dincolo de râu; cu *Regele Venceslav*; cu frânturi răzlețe din versurile acestui vechi cântec de pahar: „Aduceți de mâncare! Aduceți de băut!"

Era atât de străină de vâltoarea iscată în casă, crescând și descrescând pe măsură ce caporalul Dick își pierdea cunoștința sau își revenea în simțiri, încât se feri să reflecteze la faptul că Rook nu rostise o vorbă în legătură cu versiunea *ei* asupra întâmplării din grădină. Și Rook nu fusese singura persoană care auzise împușcăturile; după cum nu era singura persoană la curent cu intențiile caporalului. Oricum, Netta descoperi odată în plus tăria frontului comun, a coaliției imbatabile cu care casa Ashover întâmpina orice imixtiune străină.

Chiar când fu găsită pușca, pe jumătate îngropată în zăpadă, nimănui nu păru să-i treacă prin cap că cele întâmplate ar putea fi de domeniul autorităților publice. Anticul spirit feudal, conform căruia, în trecut, seniorii din valea râului Frome aveau drept de viață și de moarte asupra supușilor aflați sub jurisdicția lor, părea să impregneze fiecare amănunt al nefericitului incident.

Dar nu numai alarma și forfota domestică din primele ore ale acestei zile insolite de Crăciun ajungeau până la Netta, estompate ca de ceața unui vis. Ci și atitudinea fiecăruia dintre membrii

familiei, reacțiile lor, care păreau să aibă același caracter îndepărtat, imaterial.

I se păru ireală vestea că bătrânul Dick făcuse o congestie cerebrală; și mai ireală îi apăru vocea lui, aparent sănătoasă și perfect inteligibilă, când îl auzi cerând să fie transportat acasă; dar cea mai ireală i se păru hotărârea de a-l transporta, *într-adevăr* – în trăsura închisă a doctorului Twickenham –, la căsuța paznicului de vânătoare.

Avu impresia că visează când, după câteva parlamentări cu medicul asupra necesității de a se găsi o infirmieră experimentată, Lady Ann se oferi să se mute la familia Drool și s-o facă ea însăși pe infirmiera.

Numai când clopotele bisericii vestiră începerea slujbei de la ora trei, senzația vaporoasă din mintea Nettei începu, în sfârșit, să se risipească cu o repeziciune dureroasă, șocantă.

Doctorul își transportase deja pacientul, evitând nămeții de pe cărările mai strâmte, când Netta află că se luase decizia ca Rook să o conducă pe Lady Ann peste Câmpul de luptă și, în jos, pe Dorsal, până la căsuța paznicului de vânătoare.

La aflarea acestei vești, care-i fu împărtășită în timpul unui posomorât și încordat prânz de Crăciun, Netta se lăsă pradă unei neobișnuite amărăciuni. În nenumărate rânduri îi văzuse pe cei doi veri plecând împreună și nu încercase nici o strângere de inimă. Dar astăzi, după discuția pe care o avusese cu Lady Ann, gândul asocierii lor îi inspiră o repulsie vecină cu greața.

Ea era cea asupra căreia se trăsese. Cea care ținuse acest lucru în taină, de dragul lui Rook. Părea o ironie gratuită a sorții ca ea să fie pur și simplu ignorată, și tot dramatismul întâmplării să se centreze pe verișoara Ann, care hotărâse să devină infirmiera experimentată, picată din ceruri.

Pentru mintea nesofisticată a Nettei, o încercare de omor era o încercare de omor, un lucru de o violență sângeroasă, care implica publicitate, adică polițiști și judecători și tribunale. Găsea de-a dreptul pervers felul în care Rook și Lady Ann se delectau cu vinul roșu, șambrat, și cu plăcintele doamnei Vabbin, ascultând trăncănelile lui Pandie despre țicneala caporalului, când, dacă n-ar fi fost acea poticnire de un ciot, în casa asta ar fi zăcut acum un cadavru – un cadavru care ar fi fost însăși Netta.

Cum *a putut* Rook să plece, atât de binedispus, cu Lady Ann alături și cu Leu care scormonea și se tăvălea prin zăpadă, când ei nu-i rămânea altceva de făcut decât să-și îmbrace iar paltonul și bereta scoțiană și s-o pornească la biserică, sau să rămână singură în camera ei, gândindu-se la doamna Ashover, care stătea singură în camera ei.

În clipele astea tânjea după cineva ca Minnie sau ca Florrie, cineva căruia să-i povestească întreaga pățanie; să-i povestească ce simțise când se pornise să alerge; când zărise vitraliile iluminate ale bisericii; când auzise cele două împușcături; să povestească totul, și după aceea să tragă un plâns zdravăn, pentru toate câte se întâmplaseră. Dar în casă nu exista nimeni în afară de Pandie și de Martha, care sporovăiau în bucătărie, la o cină târzie, și doamna Ashover, aflată în camera de sus, cu Biblia într-o mână – Netta o vedea parcă aievea –, citind despre păstori și steaua de la răsărit și dorind, în inima ei, ca bătrânul caporal Dick să fi tras cu mai multă pricepere.

În cele din urmă, se duse la slujba de după-amiază. Niciodată, încă din copilărie, nu lipsise de la slujba de Crăciun, și în timp ce-l asculta pe Hastings psalmodiind cu voce monotonă, asemenea unei viespi uriașe întârziate într-un pod plin cu mere, mila față de sine însăși și indignarea începură să se topească.

Și nu datorită unei împăcări de natură divină pe care i-ar fi inspirat-o lăcașul sacru. Ci, pur și simplu, pentru că ea, Netta Page, care încerca să se târască pe urma unor ireali păstori cu turbane orientale, păstrând încă în auz ecoul unor împușcături, și în inimă o patetică hotărâre, avusese revelația unui miracol – fie el legendar sau nu – care acoperise jalnicele urme ale pașilor întregii omeniri, precum zăpada acoperise câmpurile, cu o misterioasă, inviolabilă splendoare.

Capitolul IX

Buna dispoziție a lui Rook se menținu în timp ce, cu Leu zburdând în față și cu verișoara Ann alături, se lua la trântă cu nămeții, urcând panta Câmpului de luptă.

Ceea ce Netta interpretase drept o nouă dovadă a trăsăturii de inumană detașare, care o șocase de atâtea ori la el, nu era, în realitate, decât un sentiment de imensă ușurare, determinat de faptul că bătrânul Dick își dusese, în sfârșit, amenințarea la capăt și că aceasta se vădise inofensivă. Nettei nu-i suflase o vorbă despre amenințările unchiului Dick, dar cuvintele lui îi apăsaseră necontenit mintea, cu atât mai mult cu cât fuseseră foarte vagi. Și acum, că totul luase sfârșit – instinctul îi spunea că, de aci înainte, bătrânul era *hors de combat*[1] –, actuala lui senzație de ușurare era pe atât de puternică, pe cât îi fuseseră și temerile.

Întunericul care se lăsă lent asupră-le, în timp ce trudeau, pas cu pas, pe povârnișul dealului, părea să fie pătruns, în ce-l privea pe Rook, de emoția caldă, ațâțătoare, a prezenței atât de învecinate a verișoarei lui. Asociațiile cu spaima și complicatele frământări pe care le trezea în conștiința lui chipul Nettei îl făceau să se refugieze – acum că o știa pe Netta teafără și în siguranță – în nepăsarea calmă și agreabilă a tovărășiei verișoarei Ann.

Îi plăcuse întotdeauna să colinde plaiurile alături de ființa aceasta arzătoare, de același sânge cu el și, de astă dată, ceva din însăși atmosfera serii îi sporea bucuria.

---

1 În fr. în orig., scos din luptă. (N. tr.)

Obscuritatea care-i învăluia treptat, părând să-i izoleze pe ei doi de întreg restul universului, avea o caracteristică anume. O caracteristică aproape omenească, atât de încărcată era de ancestrala conștiință umană a căilor pe care se canalizează viața pe pământ.

Părea impregnată de toate acumulările sfârșiturilor de zi, de sfârșiturile zilelor lungi, apăsate de fatalitate, dar care, într-un fel sau altul, până la urmă, tot *s-au sfârșit*.

Era, această obscuritate, o vastă sumă a tuturor finalităților, consecințelor, rezultatelor, concluziilor care se lăsaseră – la bine sau la rău – peste toate pleoapele închise de somn sau de moarte, în cuprinsul întregului ținut.

Nu exista țăran, căruțaș, cioban care să se fi întors vreodată acasă, după o zi de trudă, fără să fi lăsat un strop din răbdarea și din resemnarea sa în urzeala grea a acestei obscurități.

Și era o obscuritate specific englezească, având o asprime insulară, în care se împleteau un vag iz de cețuri marine cu răsuflarea mușchiului pitit, a pământului clisos, a omătului friguros.

Și, mai mult, o obscuritate saturată de istorie. Un asemenea amurg trebuie să fi înfășurat câmpurile din Pevensey sau Sedgemoor după câte o faimoasă bătălie, când toate alarmele și atacurile vor fi luat sfârșit.

Nu era ușor să urci pieptiș dealul prin zăpada moale, afânată, printre vizuinile iepurilor și mușuroaiele cârtițelor, printre tufele de ferigă și cioturile de carpen. Și când, în cele din urmă, ajunseră pe creastă, lângă trunchiurile întunecate ale pinilor, li se păru foarte firesc să se sprijine unul de celălalt pentru a-și trage răsuflarea, înainte de a porni la coborâș.

Atingerea obrazului rece al verișoarei sale, amintirile familiare pe care i le răscolea mirosul jachetei ei de *tweed* îl proiectară pe Rook, în vreme ce se rezemau amândoi de un trunchi zgrunțuros, în calmul iresponsabil al aducerilor aminte.

Între spațiile imense de cer de deasupra copacilor, cer golit de stele și de lună, și masele compacte de zăpadă căzută din văgăunile înalturilor se crease, de-a lungul întregii seri, un fluid magnetic ce avea să atragă noi migrații din sferele aeriene.

Și o undă a fluidelor magnetice declanșate de elementele de dincolo de firmament trebuie să se fi strecurat și în aceste două corpuri omenești, prinse în misterioasa lor călătorie. Pentru că, în momentul când porniră să coboare colina Dorsal, Rook deveni conștient de faptul că toate episoadele care se petrecuseră odinioară între el și verișoara sa nu tociseră tăișul dorinței care-i împingea acum unul către celălalt.

În timp ce coborau în vale, mână în mână, tonul glasurilor lor sugera apropierea unei aventuri nesăbuite, păgâne.

Când ajunseră la căsuța domnului Drool, îl găsiră pe caporalul Dick întins confortabil în patul său. Doctorul plecase, iar doamna Drool îl mutase pe Binnory din cămăruța lui, pregătind-o cu grijă pentru primirea verișoarei Ann.

Băiatul cel înapoiat la minte părea foarte atât de toate aceste întâmplări. O urmărea, cu nestăvilită mulțumire, pe mama lui încropindu-i un culcuș lângă vatra din bucătărie, dar revenea mereu în camera caporalului, pentru a-i împărtăși doamnei „care o să doarmă lângă eu" toate zgomotele și viziunile la care musafirii lui se puteau aștepta din partea nopții ce-i împresura.

Camera caporalului și cea a lui Binnory erau izolate de restul casei, astfel încât verișoara Ann nu avea să întâmpine greutăți sau întreruperi în oficierea serviciilor ei de infirmieră.

Unchiul Dick părea acum foarte liniștit, dar doamna Drool îi povesti lui Rook că le fusese extrem de greu să-l țintuiască la pat după ce îl dezbrăcaseră.

— Dom' doctor i-a zis lu' Drool că trebuie să vegheze dacă mai apar noi sintoame în starea lui. A zis că Drool să stea cu dânsu' ca nu cumva pe bătrân să-l apuce iar trăsnelile lui și să-și facă singur vrun rău. Da' ce-a făcut la dumneavoastră acasă, domnu' Rook? A venit azi vo doi din Ashover care a zis că cică Martha Vabbin a avut toată noaptea de furcă cu el în curte. Și cică bătrânul a tras în ea cu pușca de vânătoare și biata femeie a trebuit să-i dea una în cap cu lopata de fier.

— Nu vă faceți griji, doamnă Drool, se pomeni stăpânul din Ashover răspunzând în fața acestei inedite versiuni asupra evenimentelor petrecute.

În timp ce vorbea, șovăia în adâncurile lui, cuprins de acea încordare nervoasă care indică încolțirea în subconștient a unei hotărâri de care rațiunea nu este decât pe jumătate conștientă. „Netta va înțelege", își spunea el. „Va înțelege că am rămas peste noapte cu bătrânul. Aș *putea* să-l trimit pe Drool s-o anunțe, dar nu se face să-l pun pe bietul om pe drumuri pe o noapte ca asta."

— Nu vă faceți griji, doamnă Drool, repetă el. Am să-l veghez chiar eu pe domnul Richard. Dumneavoastră și soțul dumneavoastră vă puteți duce liniștiți la culcare. Ați putea face doar un singur lucru pentru mine și pentru Lady Ann. Să ne trimiteți sus ceva de-ale gurii, orice aveți la îndemână, o simplă gustare, știți. Trimiteți-l pe fiul dumneavoastră să ne-o aducă. Am putea mânca în camera domnului Richard, dacă nu vă deranjăm prea tare.

Drept rezultat al acestei sugestii, două ore mai târziu, Rook și Ann se aflau așezați în fața unei cine generoase, alcătuite din fazan rece, pâine de casă și bere blondă de Dorchester; discutau între ei pe un ton scăzut, în armonie cu respirația domoală a bolnavului. Abia începuseră să mănânce, când Ann deveni conștientă că băiatul idiot scotea niște sunete stranii în camera de alături, care era acum a ei, încercând să imite glasurile unor colindători care vizitaseră peste zi căsuța paznicului de vânătoare. Binnory se străduia să reproducă una dintre versiunile lui grotești ale cunoscutului colind *Domnul să vă aibă în pază, cuconașilor!* O versiune care ajunse la urechile ei combinată cu un cântec de cârciumă, cules de prin locuri mai puțin cucernice. Sâcâită de această discordantă serenadă, discordanță accentuată de starea ei psihică, Ann se ridică, deschise ușa și traversă coridorul.

Îl găsi pe băiatul idiot întins pe pat, lângă o pernă împodobită cu pălăria și paltonul ei, pe care el o proptise de perete.

— Ea e *tu*, cucoană, zise băiatul, cu o îmbufnare înciudată în glas, și eu e stăpânul. Și le cântăm *Un rege s-a născut* strigoilor care așteaptă pe afară.

Lady Ann se uită la băiat cu un amestec de jenă și de enervare. Apoi, zărindu-și mica valiză de piele deschisă pe un scaun

și capotul ei purpuriu ieșind pe jumătate afară, păru să uite subit de prezența băiatului și, ca și cum ar fi fost complet singură, își scoase jacheta de tweed, lăsă fusta să-i alunece în jos și se înfășură grăbită în capot.

— Acuma nu mai semeni cu ea, îngăimă Binnory, arătând cu o mișcare a degetului mare spre pernă.

Verișoara Ann îi zâmbi, așa cum nu mai zâmbise de prea multe ori cuiva. Simțind pe coapse atingerea capotului moale, în locul stofei aspre, redeveni brusc conștientă de clasica perfecțiune a formelor ei, care o uimise și pe Netta. Senzația era sporită și de plăcuta destindere a mușchilor, după urcușul încordat.

— Vino să mănânci ceva împreună cu domnul Ashover și cu mine, îi zise cu blândețe idiotului. Și, dacă acum nu mai seamănă cu mine, hai s-o culcăm înapoi pe pat, da?

Dezbrăcă perna de palton și de pălărie și o aranjă la loc, la capul patului, după ce o netezi cu palma. Apoi îl conduse pe băiat de-a lungul coridorului, în camera caporalului Dick, unde Rook golise până atunci jumătate din urciorul cu bere de Dorchester. Îl așeză pe Binnory între ei doi și, când întâlni privirile aburite de admirație ale lui Rook, Lady Ann știu să aprecieze prilejul pe care i-l oferea hazardul și se simți învestită cu puteri fatale și dominatoare.

La început avu impresia că nu poate înghiți nici o îmbucătură, senzație pe care o încerca de obicei la gustarea de dimineață din casa de vânătoare a tatălui ei, înainte de o mare partidă însoțită de dulăii din Blackmore; dar, după câteva sorbituri din urciorul fermecat al doamnei Drool, inhibiția i se risipi și savură cina cu o poftă tinerească.

— Îți amintești de noaptea când mătușa Edith ne-a prins în podul cu fân? întrebă deodată Rook, încălzit de tandrețea privirii din ochii fetei. Cum dracu' a putut să suie scara aia, verișorico? Ori n-a suit scara? Dar de seara când s-a spart gheața pe iazul Abbotsbury și era cât pe-aci să cazi în apă? *Ala* da Crăciun nebun! Și când taică-tu a plecat la Paris și am rămas noi doi singuri în toată casa?

— Asta o să te învețe minte să n-o mai faci pe târfa în casele domnilor, dezmățată împuțită ce ești!

Întreruperea venise din direcția patului, dar bătrânul se întoarse din nou cu fața la perete, și respirația îi redeveni domoală și regulată.

— As' seară n-aud numai cucuveaua diavolului, interveni și Binnory. Afară-i acuma hoarde întregi din ăilalți, da' numa' eu po' să-i aud.

— Despre care „ăilalți" vorbești, Binnory? întrebă verișoara Ann, cu fața radiind de o asemenea fericire păgână, încât îl vrăji pe băiat, de parcă și-ar fi muiat buzele în licoarea de miere din Valhalla.

— De hoarda de strigoi ca scrumu', cucoană, care fâlfâie pe Dorsal; ăi de n-au îndurat să zacă în giulgiu și-n groapa în care i-a băgat domnu' Pod.

— Dumnezeule, Rook! Cine o fi băgând asemenea idei în capul copilului ăstuia? murmură Ann.

— Ăsta de zace aici, cucoană, îi dădu chiar Binnory răspunsul. Moș Dick îmi spune de toate. Și-mi zice cum se nasc feții pe care nimeni nu i-a vrut și pe care mamele îi scapă din ele cum fată oaia la vremea de fătat. Și de prunci care țipă ca niște cristei, când noi suntem pe câmp sau jos, la râu, de nu ne mai trage inima să întârziem pe acolo după căderea întunericului. Și de mâțe slabe și lihnite care se prefac în vârcolaci și strâng oamenii de beregată și-i jupoaie și-i sug până la ultima picătură de sânge.

— Sânge! se auzi deodată vocea cavernoasă din pat. Am văzut-o pe putoarea blestemată închircită și amuțită. Am vârât plumbul sfânt al Domnului în carnea ei!

Verișoara Ann se ridică de pe scaun, dar bătrânul o îndepărtă cu o mișcare autoritară a mâinii.

Se ridică în capul oaselor și se uită la ei cu o privire sălbatică, încercând să-și găsească graiul.

Binnory, prea speriat ca să miște sau măcar să respire, se zgâi la bătrân cu ochii holbați și gura căscată. Pentru băiat, Moș Dick fusese întotdeauna o ființă supranaturală, și acum, în această izbucnire, văzu parcă dealurile eterne despicându-se și pornind să urle.

Grijuliu să nu-l întărâte pe bătrân printr-o inutilă împotrivire și simțindu-și mintea amețită de aburii berii de Dorchester, Rook rămase pasiv, la locul lui, în timp ce Ann se aplecă peste el, gata să alerge la pat în momentul când s-ar fi ivit nevoia.

Către ea își întinse acum caporalul brațul scheletic, cu încheietura mâinii osoase strânsă de manșeta cămășii de noapte și cu degetul arătător îndreptat acuzator.

— Unde e onoarea familiei tale, Ann Poynings? Unde-ți sunt dragostea și feciorelnica ta frumusețe în astă amarnică zi? Nu te-ai gândit nici o clipă să întinzi mâna și să oprești prăbușirea de speranțe și așteptări? Năruirea a ceea ce a luat o mie de ani ca să se clădească? Ce preț au mândria ta de fată și de femeie, temerile pentru fecioria ta și pudoarea de virgină în fața prăvălirii în praf și pulbere a familiei Ashover? Vai! Vai! Obrajii îți sunt aprinși și ochii îți strălucesc! Ghicești tu ce-ar vrea să-ți spună un bătrân, care n-are îngăduința să ți-o spună. Știi tu prea bine ce vreau să-ți spun! Dacă arăți la fel de frumoasă în cămășuță pe cât ești în purpura asta de pe tine, bărbatul care-ți stă acum alături ar fi un neghiob și un neputincios să-ți lase așternutul înghețat.

Brațul îi căzu țeapăn, pe pat, și capul pe pernă.

Lady Ann se duse în grabă la bătrân și îi trase păturile până sub bărbie. Ochii lui îi aruncară o căutătură de intensă implorare, după care strălucirea sălbatică îi pieri de pe obraz, asemenea imaginii reflectate în lac a unei torțe care se stinge.

Apoi, spre uimirea fetei, una dintre pleoapele zbârcite se închise într-un fantastic semn cu ochiul, făcut parcă de un spiriduș, iar bătrânul se întoarse spre perete, rămânând nemișcat.

Ann mai stătu o clipă sau două lângă el, contemplând silueta uriașă acoperită de pătura cadrilată. Gândurile care străbătură în acele momente mintea „Domnișoricăi uliu-păsărar" ar fi greu de concretizat în cuvinte. Își prelungi șederea lângă pat mai mult decât ar fi fost necesar. Când se întoarse de la pacientul care respira acum liniștit, nu i se adresă lui Rook, ci băiatului:

— Binnory, ar fi mai bine să te duci jos, la culcare. Vrei să vină doamna să te învelească? Bine. Atunci fii băiat cuminte, du-te jos și dezbracă-te, și, pe urmă, peste cinci, șase, șapte, *zece* minute, vin și eu la tine, să-ți spun noapte bună.

Băiatul se supuse fără să cârtească. Aruncă o privire plină de venerație către bătrânul adormit, își atinse fruntea cu un gest mașinal, așa cum fusese învățat să facă în fața stăpânilor, și coborî scările în tăcere.

Cei doi veri rămaseră singuri lângă bolnav. Rook se ridică de pe scaun și se duse la fereastră.

— Pot s-o deschid un pic?

Așa-zisa infirmieră încuviință din cap. Rook trase fereastra glisantă în jos.

Afară era o noapte fără vânt, încremenită, ca un vast mausoleu, dar înainte de a închide din nou fereastra, amândoi auziră tăcerea știrbită de o bubuitură surdă, moale, înăbușită – zăpadă căzând peste zăpadă –, când o ramură încovoiată își scutură povara albă.

— Până-n zori, ninsoarea o să se pornească din nou, spuse Rook, întorcându-se spre fată. Poate că o să rămânem înzăpeziți aici. Sper că familia Drool mai are destulă bere din asta în casă.

Vorbea la întâmplare, fără să se gândească la ce spune, pentru a-și masca agitația crescândă. În mintea lui se alcătuia o legătură între masele albăstrii de nori solidificați care acopereau pământul și destinul ineluctabil care părea să-l împresoare tot mai strâns.

— Cobor să-l văd pe băiat, spuse verișoara Ann, străbătută de un ușor fior nervos, și după aceea mă duc direct la culcare. Noapte bună, Rook.

Dădu să se apropie de el, dar se reținu și înălțându-și mâna pe jumătate întinsă, își netezi părul.

— Noapte bună, draga mea, murmură Rook brusc, turnându-și în cană ultimul rest de bere și dându-l pe gât.

Ann închise ușa în urma ei. O auzi coborând și intrând în bucătărie. Apoi așteptă, cu auzul încordat, apăsându-și încheieturile degetelor pe tăblia mesei. De ce oare ticăitul ceasului era atât de ridicol reprodus de bătăile puternice ale inimii lui?

Auzi ușa de la bucătărie închizându-se și pașii ei grăbiți urcând scările. Apoi scârțâitul ușii de la camera ei închizându-se. În cele din urmă, casa rămase cufundată în tăcere, asemenea pădurii Antiger.

Un cumplit neastâmpăr puse stăpânire pe Rook. Își plimbă privirea în jurul odăii caporalului, lăsând-o să poposească pe ceasornicul aurit de pe polița căminului, pe litografia care înfățișa bătălia de la Tel-el-Kebir, pe hainele de duminică ale bătrânului, atârnate pe niște umerașe de lemn, pe ghiocurile căptușite cu sidef care împodobeau măsuța de mahon, pe fotoliul lustruit, capitonat cu păr de cal, pe câinii de porțelan bălțat, ce-și arătau colții de pe pernițele lor roșii, cu ciucuri. În cele din urmă, Rook simți că nu mai poate îndura. „Ies să iau o gură de aer proaspăt", își spuse în sinea lui. „O gură de aer proaspăt, unchiule Dick", repetă cu glas tare către forma care zăcea în pat. „Sper că ea n-o să creadă c-am fugit", continuă să-și spună, în timp ce cobora scările scârțâitoare. „Nu, nu, se îmbărbăta singur, e o fată deșteaptă, și își dă seama că un om are nevoie să-și răcorească puțin creierii după atâta bere!"

Nimic nu mai separa curtea din spatele căsuței paznicului de spațiile planetare înconjurătoare. Nu numai că-și făcuse lăcaș acolo o frântură din bezna interstelară, ci întreaga masivitate a marii Nonlumini, volumul compact al negației și antitezei luminii se lăsară asupră-i, venind din infinitudinea spațială. Suprapunerea oceanului de tenebre care înghițise orice formă, orice culoare, orice trecut, orice viitor, era îndeajuns de vastă pentru a îneca în adâncurile-i insondabile și orice urmă de scrupul care mai dăinuia în creierul omenesc.

Se pomeni evocând, în timp ce stătea acolo, în zăpada bătătorită, o prezicere destul de scandaloasă a fratelui său Lexie, având malițioase contingențe cu problema care-l frământa. Era gata să intre în casă, când o ușoară briză noptatică, în călătoria ei dinspre nicăieri către nicăieri, îi mângâie obrazul, îmbiindu-l să mai facă un pas peste cioturile și smocurile din grădina domnului Drool.

Scrutând opacitatea oarbă, reuși cu greu să deslușească vagul contur al gardului de mărăcini. Pădurea Antiger era complet pierită. Ulmii ce străjuiau cărarea se înălțau ca niște coloane de întuneric într-un dom al beznei. I se păru straniu faptul că, deși toate nuanțele fuseseră șterse, își dădea totuși seama că zăpada de la picioarele lui era albă, și nu neagră sau cenușie.

Oare ființele omenești moștenesc un simț al culorii care merge dincolo de văz? Poate că este o vedere *tactilă,* rămășiță de la cine știe ce străbun animal, sau poate chiar un atavism vegetal?

Ah! Dar ce-a fost asta?

Un sunet nefiresc, neliniștitor, care făcea să-ți înghețe sângele în vine, răzbi deodată din inima invizibilă a dealurilor înzăpezite. Zâmbi pentru sine când zgomotul se repetă, pentru că scepticismul său refuza să se lase speriat a doua oară de cine știe ce grozăvie nocturnă.

Rămase nemișcat, trăgând cu urechea. Cea de-a doua oară se dovedi a fi și ultima. O singură dată, până la sfârșitul zilelor sale, avea să mai audă Rook Ashover acest sunet. Dar nu a putut găsi vreo explicație rațională a originii lui.

I-a fost hărăzit ca, în repetate rânduri, după acea noapte de pomină, să se întrebe ce-o fi fost. Era un zgomot mai puternic și mai înspăimântător decât strigătul unei fiare sălbatice. Când Rook a încercat, mai târziu, să i-l descrie lui Lexie, a subliniat faptul că păruse să ajungă până la el răzbind printr-o substanță densă și îndepărtată. Imaginea cea mai apropiată pe care izbuti să o redea a fost aceea a unui strigăt colectiv de triumf, înălțat de cohortele celor îngropați sub pământ.

Întâmplarea – prin trăsătura ei inumană – ar fi putut schimba cursul evenimentelor din acea noapte, dacă pașii rătăcitori prin grădina domnului Drool nu l-ar fi adus pe Rook sub fereastra camerei verișoarei sale.

Îi văzu la geam silueta albă, decupându-se în lumina lumânărilor.

Oare auzise și ea? Rook n-a aflat niciodată. Dintr-o anume rațiune subconștientă, a păstrat întotdeauna acest mister sub tăcere deplină.

Nici măcar n-a aflat vreodată dacă verișoara lui știuse sau nu că el părăsise casa, după cum nu și-a dat seama dacă domnul Drool și soția sa au fost conștienți de escapada lui nocturnă.

Nu a mai rămas multă vreme afară. A văzut-o pe Ann îndepărtându-se de fereastră și suflând în lumânare, și acest simplu gest firesc, mai mult decât toate forțele care se aliaseră împotriva lui, i-au întărit hotărârea.

Îndărăt la ușă, sus pe scările scârțâitoare, și iată-l din nou în camera caporalului Dick. Aparent, bătrânul continuase să doarmă neîntors.

Rook se dezbrăcă în grabă și, punându-și pe umeri paltonul în chip de halat de casă, își aprinse o țigară de la focul din sobă, folosind o fâșie dintr-o scrisoare ruptă, găsită în buzunar.

Zâmbi în sinea lui, văzând cum îi tremura mâna în timp ce ducea la îndeplinire această operație. Se rezemă de polița căminului și trase câteva fumuri lacome. Apoi aruncă peste cărbunii aprinși țigara doar pe jumătate fumată, se îndreptă spre ușă și ieși în coridor.

În clipa când ieși din cameră, îl auzi pe bătrân bolborosind. Așteptă o clipă, cu mâna pe clanță, ținându-și răsuflarea.

— Să se stingă? Niciodată... niciodată... Am să trag în târfă ca într-un iepure.

Cuvintele fură urmate de un horcăit, și apoi de o tăcere deplină. Rook lăsă ușa camerei caporalului întredeschisă și traversă, cu pași muți, coridorul.

Fără să bată, răsuci mânerul ușii din față. Se deschise ușor și, intrând în cameră, cu inima bătându-i furtunos, lăsă și această ușă întredeschisă, în urma lui.

Bătrânul caporal merita măcar atâta considerație din partea capului familiei pentru a cărei perpetuare pe fața pământului săvârșise asemenea fapte!

Capitolul X

Era dimineața celei din urmă zile a anului. Ca în atâtea zile de iarnă din Dorset, vremea nu era nici caldă, nici rece, nici umedă, nici uscată. Era o vreme laodiceană[1], născută, ca și cărțile de rugăciuni ale bisericii anglicane, dintr-un geniu al compromisurilor. Dacă asemenea vreme ar fi avut un suflet uman, ar fi fost clasificată de Dante ca neconvenindu-i „nici lui Dumnezeu, și nici vrăjmașului său".

Soarele era prea slab ca să arunce măcar o umbră sau să lumineze un singur fir de iarbă; și totuși, îi puteai zări discul îndărătul norilor vaporoși, un contur estompat, melancolic, ca o monedă palidă, tocită de vreme; stins ca ochiul unui leu muribund, în fața căruia orice potaie are curaj să latre.

După ce-și luase micul dejun cu Netta și cu verișoara Ann, un mic dejun la fel de incolor și de insipid ca și vremea de afară, Rook își încheia nasturii jambierelor, ținându-și piciorul ridicat pe un scaun din bucătărie, când Pandie se apropie de el, exultând de importanța pe care și-o dădea. Nici un crainic heraldic, purtând un mesaj solemn de la un cap încoronat către altul, nu ar fi dat dovadă de mai multă onctuoasă gravitate decât această exilată „de pe malurile râului Tone", când îi transmise lui Rook vestea că mama lui dorea să-l vadă. De îndată ce Rook ieși din bucătărie, Pandie se repezi lângă Martha și se porni să comenteze cu nerăbdare evenimentul:

— Nu ce-a zis cucoana cu glas tare m-a făcut să cred că nu-i a bine pentru domnu'. Da' am ghicit ce ține cucoana ascuns, ia aici, în inima ei. Cucoana se amărăște tare pentru petrecerea

1 Indiferentă, așa cum erau vechii creștini din Laodicea față de religie. (N. tr.)

asta de Anu' Nou pe care o dă dom' Lexie la toată lumea. Ar vrea ca stăpânu' să stea cuminte acasă, lângă fusta ei, și nu s-o pornească brambura la frate-su, unde n-o să fie nimeni să-i înțărce de la băutură, decât cumătra Bellamy, hodoroaga aia.

Martha Vabbin întoarse o față lată, impasibilă, către înfierbântata ei colegă.

— Tu și cu mine n-am avea de ce să ne plângem, femeie, dacă s-or duce cu toții jos în sat. Coana mare n-o să aibă pretenție la mai mult decât ce mănâncă d-obicei, și am putea și noi să-l invităm pe Martin Pod, cum am mai făcut acu' cinci ani, când au plecat cu toții la Londra. Numai de-ar da Dumnezeu să nu-l fi apucat iar reumatismele pe bietul beteag.

Pandie nu părea prea încântată de perspectiva de a-și petrece seara cu arțăgosul paracliser.

— Ai văzut ce mai de-a coniac a supt cineva în ultimele zile? Dacă cinevaua asta o suge și diseară cât a tras la măsea de una singură în ultimele zile, atunci domnu' o să trebuie s-o care în cârcă acasă, așa cum a cărat-o domnu' mare pe Nancy Cooper în noaptea cu iclipsa.

Martha Vabbin aruncă un maldăr de cartofi curățați într-o oală cu apă curată și puse la loc capacul pe o altă oală, din care se răspândea un abur îmbietor.

— Nu văz cine ce-ar putea avea împotrivă, ca un biet suflet să mai tragă din când în când câte o dușcă, între mese, chiar dacă *trăiește* c-un domn. Din ziua de Crăciun, când a venit aici și mi-a pus lângă farfurie broșa aia cu perle și pansele, am început să simt îndurare creștină pentru biata păcătoasă. Și tu, Pandie, ar trebui să fii un pic mai ivanghelică, așa ca mine. Păcatul trupesc nu-i singurul ghimpe din carnea Domnului. Să-i vorbești de rău pe cei blânzi ca niște mielușei, asta-l rănește pe ăl de spune „Domnul fie cu voi!"

Pandie se întoarse furioasă și se duse în cămară. Știa ea bine la ce se putea aștepta când doamna Vabbin adopta tonul ăsta cucernic, mirosind încă a reuniune bisericească.

„*Eu* una n-am să-i dau lu' Pod un strop de băutură, își zise în sinea ei. Face din Martha o fățarnică de teapa lui."

Stăpânul casei își găsi mama într-o stare de neobișnuită iritare. În urma întâmplării cu împușcăturile, doamna Ashover avusese o serie de întrevederi îngrijorătoare cu verișoara Ann, și o găsise pe tânără ciudat de rezervată și de nereceptivă la ideile ei.

— Deci, Rook, se pare că în seara asta voi fi lăsată singură acasă, începu bătrâna, fără să se ridice din fotoliu sau să-și înalțe privirile de pe împletitură.

Fiul nu încercă să o sărute, pentru a nu risca un eșec. Închise ușa și rămase în picioare, cu spatele la foc, privind de jur-împrejur, la colțurile familiare ale încăperii.

— Mamă, nu văd de ce ar merita Lexie, mai mult decât dumneata, să petreacă un revelion singuratic, răspunse el, intonând rar cuvintele. Pentru singurătate, ar trebui să te blamezi numai pe dumneata, și pe nimeni altul.

Bătrâna scoase un oftat.

— Eu nu blamez pe nimeni, răspunse ea cu arțag. Am depășit asemenea fază. Când ai adus-o pe femeia aceea aici, mi-am spus că lucrurile n-ar putea sta mai rău. Dar uite că stau *mai rău.* Cum de ai tăria să mergi înainte în felul ăsta, e ceva ce depășește puterea mea de înțelegere. Singura mea nădejde este că scumpul tău tată e cruțat, acolo unde se găsește, de supărările care mi-au fost hărăzite mie. Ăsta-i lucrul care mă nedumerește cel mai mult, Rook: că poți îndura gândul că te privește de acolo, de sus, și că vede...

— Oprește-te, pentru numele lui Dumnezeu, mamă. Oprește-te!

Doamna Ashover se opri și, cu degete tremurătoare, deșiră câteva ochiuri din împletitură.

— Îmi vine să vărs când te aud vorbind despre tatăl meu care mă privește de acolo, de sus...! Nu te rușinezi de acest sentimentalism vulgar? Încep să-i dau dreptate verișoarei Ann, care spune că ai în tine o vână de sânge plebeu. Cum *poți* rosti lucruri de felul ăsta? „Tata care ne privește de acolo, de sus!" Este o frază dezgustătoare, demnă de un dascăl nonconformist; demnă de Martin Pod!

Bătrâna îi întâmpină privirea furioasă fără să clintească, deși în poala rochiei de mătase neagră se iviră mai multe fire de lână deșirate.

Apoi gura și colțurile ochilor bătrânei începură să se încrețească, și un zâmbet, care putea fi numit răutăcios, încolți pe buzele ei.

— Atunci să-l lăsăm în pace pe taică-tu. Tu ești un adevărat Ashover, Rook, orice crede verișoară-ta despre *mine*! Hai, vino aici, băiat rău ce ești, și sărut-o pe bătrâna ta mamă.

Rook se apropie și se înclină asupra ei.

— Așa-i mai bine, zise bătrâna, când el se întoarse în fața căminului. Vai, Rook, Rook, dac-ai putea măcar o dată să vezi lucrurile așa cum sunt! Dar asta este! Eu cred că voi, bărbații, trăiți în altă lume decât noi, femeile. Voi vă mișcați într-o lume nebunească, ireală, creată de fantezia voastră. Uneori mă întreb dacă nu sunteți cu toții puțin smintiți. Adineaori am vrut numai să te zgândăresc, atunci când ți-am vorbit de taică-tu. Dar, vai, și el era exact ca tine! Ți-am povestit vreodată despre legătura lui cu Nancy Cooper, țiganca? Nu? Dar, fără îndoială, ai auzit de ea. Voi, bărbații, aflați întotdeauna lucruri de felul ăsta. Probabil că ani și ani s-a tot vorbit prin cârciumi! Într-o noapte de Anul Nou a rupt-o cu ea. A prins-o în brațele unui derbedeu, sau mai știu eu ale cui, și de atunci n-a vrut s-o mai vadă. Era iute la mânie, scumpul meu John. Și când isprăvea cu ceva, apoi bun isprăvit *era*!

— Presupun că povestea nu arată și ce s-a întâmplat cu Nancy? întrebă Rook cu un sumbru sarcasm.

— Ba da! S-a măritat cu un zarzavagiu cumsecade. Cartofii cultivați de bărbatul ei erau cei mai buni de prin împrejurimi.

— Bine, mamă. Am o groază de treburi de rezolvat înainte de masă, așa că sunt nevoit s-o iau din loc. Trebuie să dau o fugă și până la Drool, să văd dacă n-a intervenit vreo schimbare.

Doamna Ashover suspină. O boare rece, de singurătate, îi înfiora inima. Avea să-i lipsească mult caporalul Dick.

— Nu va surveni nici o altă schimbare decât cea de pe urmă, spuse ea.

Rook îi confirmă spusele cu o mișcare a capului.

— Așa mă tem și eu.

Doamna Ashover își adună puterile într-un ultim efort. Se ridică de pe scaun, ținând într-o mână ghemul de lână și împletitura.

— Verișoara Ann e de părere că, dacă te-ai *hotărî* să te căsătorești, ar fi mai mult decât drept să i se asigure o existență confortabilă domnișoarei Page.

Rook o privi surprins. Era pentru prima oară când mama lui dădea cel mai mic semn de recunoaștere a existenței Nettei.

— Rook, vreau să-ți spun ceva, continuă ea.

Ochii lui Rook se dilatară, buzele i se întredeschiseră. Ar fi fost oare cu putință ca mama lui să fi renunțat la luptă?

— Uite ce-i, Rook. Vreau să știi că sunt gata să fac orice sacrificiu material sau spiritual pentru a te vedea ducând o viață așezată. Aș fi gata, în cazul în care soției tale nu i-ar conveni tovărășia mea, să plec din casa asta.

Cuvintele din urmă străpunseră ca o suliță inima lui Rook. Dintr-un izvor de simțire adânc îngropat, țâșni la suprafață un val de duioșie pentru femeia asta mărunțică ce stătea în fața lui, răsucind între degete ghemul de lână roșcată.

— Dumneata să părăsești casa asta, mamă? Ai muri într-o săptămână, oriunde te-ai duce.

Tonul lui frânse în ea o forță de încăpățânată rezistență. Făcu un pas înainte și, o clipă mai târziu, se găsea în brațele lui. În momentele acelea, fiul, și nu mama, se lăsă pradă emoțiilor. Doamne, câte gânduri îi bântuiau mintea, câte complicații îl covârșeau!

Dar și ea, în timp ce se strângeau în brațe, aproape că cedă instinctului matern, care niciodată nu fusese unul precumpănitor în viața ei. Asemenea tuturor femeilor care-și revarsă intensitatea sentimentelor asupra unui amant sau a soțului, atitudinea ei față de copii nu fusese niciodată prea pasională. De pildă, niciodată nu manifestase vreo preferință pentru unul sau altul dintre fii și nici nu încercase vreodată vreun regret pentru că nu fusese blagoslovită cu o fiică.

Astfel încât, în chip firesc, atunci când emoția lui Rook se domoli și el își reluă locul în fața căminului, maică-sa reîncepu să-l considere stăpânul domeniului, și nu rodul pântecelui ei.

Recăpătându-și stăpânirea de sine, s-a dovedit inevitabil ca, pornind de la o lipsă de scrupule specific feminină, bătrâna să încerce a specula emoția lui Rook în slujba intereselor ei.

— Îți dai tu seama ce înseamnă toate astea pentru mine? strigă ea de îndată ce Rook o privi cu mai mult calm. Nu-ți dai seama, Rook, că gândul la familia noastră, care se va stinge odată cu tine și cu Lexie, este mai cumplit pentru mine decât moartea? N-ai să înțelegi niciodată că zi și noapte nu mă gândesc decât la grozăvia asta? O, Rook, fiul meu, fiul meu, nu fii atât de neînduplecat și de orb! Dăruiește-mi ceea ce aștept de la tine, Rook! Dăruiește-mi o fiică ai cărei copii să fie ai mei în aceeași măsură ca și ai tăi, ai cărei copii să fie ai tatălui tău și ai *tatălui* tatălui tău, și care să ne salveze neamul de la pieire.

Rook fu mai tulburat decât își dădea seama bătrâna de acest apel venit într-un moment delicat, dar, la rândul lui, începu să simtă reacția trecătorului moment de slăbiciune. O indignare obscură împotriva acestei exploatări a unei clipe de emoție se trezi în el. De astă dată vorbi calm, aproape sever.

— Mamă, nu trebuie să-mi spui astfel de lucruri.

Bătrâna își înălță sprâncenele, clătină cu tristețe din cap și își reluă locul în fotoliu.

— Rook, dă-mi, te rog, împletitura. Și ai face mai bine să te duci de îndată la îndatoririle tale. Îmi place ca diminețile să-mi fie liniștite și cred că ne-am spus tot ce era de spus.

Rook se supuse în tăcere, dar, în momentul când se afla cu mâna pe clanță, se întoarse brusc.

— Mamă, nu ai nici un sentiment pentru mine, în afara intereselor de familie? Nu-ți pasă deloc dacă sunt fericit sau nefericit? Familia înseamnă atât de mult pentru tine încât propriul tău fiu nu mai înseamnă nimic?

Îl privi drept în ochi, ținându-se foarte dreaptă în fotoliul Chippendale. Își îndepărtă mâinile de pe ghemul de lână roșcată și le lăsă să lunece de-a lungul brațelor fotoliului, până când se încleștară pe cele două sfere de la capete atât de ferm și de

aprig, încât încheieturile degetelor se iviră albe și ascuțite în lumina focului.

— Te-am iubit, din clipa în care te-ai ridicat în picioare și ai început să gângurești. Dar aș fi preferat să te văd mort în leagăn și să am în locul tău un alt fiu, un altfel de fiu. Mă faci să doresc să nu te fi născut, Rook!

Tânărul se uită la ea cu o întunecată uimire. Întregul său univers, toate iluziile lui se clătinau, se năruiau.

— Mamă! strigă el.

Tonul acestui strigăt îi muie doar pentru o fulgerare de secundă duritatea inimii, pentru că era întocmai tonul de indignată uluire cu care strigase, în copilărie, când îl bătuse pentru prima oară.

— O, dacă Lexie ar fi fost fiul cel teafăr! se tângui bătrâna. Dacă Lexie ar fi fost cel sănătos!

Rook înălță din umeri, scoase un hohot de râs jalnic, răgușit, și o părăsi așa cum se afla în clipa aceea, cu privirile disperat ațintite pe vidul imposibilului.

Coborând scările, cu o greutate de moarte în inimă, le găsi în hol pe verișoara Ann și pe Netta, prima ținând în mână o scrisoare al cărei plic rupt, fără timbru, zăcea pe jos.

— Rook, ia ascultă! Nell ne invită la cină la Toll-Pike. Scrie că Lexie i-a chemat și pe ei, și că William stăruie mult să o aducem și pe Netta!

Rook se răsuci brusc spre aceasta din urmă.

— Tu ții să mergi? o întrebă.

— Voi face cum veți hotărî tu și verișoara Ann, răspunse fata, cu voce moale.

— Foarte bine, spuse Rook. Dar n-aș vrea ca Hastings să te gratifice cu vreuna dintre blestematele lui predici preoțești. Ann, o să ai grijă s-o aperi, da? Nu vreau ca Netta să fie insultată de condescendența individului ăluia. Dacă nu se va purta față de ea exact cum se poartă față de tine, nu are ce căuta în casa aceea.

La auzul acestor cuvinte lipsite de delicatețe, Netta își simți inima străpunsă de un fior rece. Se uită nervoasă la plicul care

zăcea pe covor; ar fi vrut să se aplece să-l ridice, astfel încât să-și poată ascunde fața de amândoi.

Verișoara Ann îi aruncă lui Rook o fugitivă privire de protest.

— Firește, din moment ce ne-a invitat, o să se poarte așa cum se cuvine. Tu n-ai de gând să vii?

Rook scutură din cap.

— Nu. Pe mine mă găsiți la Lexie. O să cobor în sat, să-l anunț. N-am mai luat masa cu el de nu mai țin minte când.

— Și acum unde te duci, Rook? întrebă Netta, făcând un vizibil efort de a vorbi cu dezinvoltură.

— Eu? răspunse Rook, scurt. Mă duc întâi în sat, și pe urmă la familia Drool. Unul dintre noi *trebuie* să-l vadă azi pe unchiul Dick.

Netta nutrise în sinea ei speranța că va fi numai al ei, măcar pentru scurt timp, în această ultimă zi a unui an atât de tumultuos; dar își păstră atitudinea umilă și nu reacționă.

— Mă gândeam, doar, că va trebui să iei undeva masa de prânz, Rook. N-ar fi mai simplu să te întorci aici, și pe urmă să cobori la Antiger?

— Nu *vreau* să mă întorc aici, îi reteză el vorba. Simt nevoia să fac o plimbare.

— Ești cam nepoliticos, Rook, interveni verișoara Ann. Părerea mea este că nu dorești altceva decât un urcior din berea doamnei Drool. Rook e convins că o să aibă parte de un prânz mai copios decât noi ăștialalți. Nu crezi, Netta?

Netta își plimbă ochii obosiți de la unul la celălalt. Nu-i scăpase schimbul de priviri dintre ei când făcuseră aluzie la berea doamnei Drool.

— Și voi două ce aveți de gând să faceți în această zi cenușie? Sunteți amândouă atât de amabile una față de alta, încât singura dificultate va fi să descoperiți ce dorește cu adevărat cealaltă.

— Las' că ne descurcăm noi, nu-i așa, Netta? spuse Ann, lăsându-și mâna pe încheietura celeilalte femei. Netta simți un impuls foarte plebeu de a arde o palmă zdravănă peste obrazul frumos al verișoarei Ann, dar rușinea pricinuită de asemenea gând imprimă răspunsului ei naturalețea cuvenită.

— Sigur că o să ne descurcăm, Rook. Nu trebuie să crezi că avem numaidecât nevoie de un bărbat care să ne distreze, chiar dacă *este* ajunul Anului Nou.

Rook se uită la ele, așa cum stăteau acolo împreună, și se lăsă dominat de o posomoreală mofluză. Ce putere ascunsă au femeile, de reușesc să treacă prin toate încercările cu o indiferență atât de deconcertantă. Să fie oare acea labilitate spirituală care le determină să lege în subconștient o stranie complicitate, din care bărbații sunt excluși ca niște elemente străine, ca niște intruși?

Cu fiecare dintre aceste două femei, luată în parte, încercase fiorul totalei posesiuni. Dar acum, când se aflau împreună, avea senzația că *totul* nu fusese decât o halucinație a aroganței lui. Detesta să le vadă reunite. Alianța lor substituia forța îmbrățișării lui virile, care-l făcea să uite de el însuși, printr-o feminitate abstractă – noțiune care-i repugna!

Posac și îmbufnat, se îndreptă spre ușa bucătăriei.

— Ei bine, la revedere, până când ne-om întâlni la Lexie, spuse el deschizând ușa și măturându-le pe amândouă din mintea lui cu un plictisit gest de despărțire. Sper ca doamna Bellamy să pregătească un punci la fel de bun ca și cel de anul trecut!

Înainte ca ziua să se fi încheiat, se produse o vizibilă schimbare în monotonia incoloră a atmosferei. Treptat, treptat, o pojghiță de gheață acoperi smârcurile de pe drum. Peste șanțurile apoase de la marginea câmpului se lăsă o peliculă ușor solidificată. În noroaiele potecilor lăturalnice se alcătuiră desene hieroglifice. Peste proaspetele mușuroaie de cârtiță se iviră vălurelele încrucișate ale unor urme lăsate de atingeri mai eterice decât cele ale lăbuțelor de șoareci sau ale piciorușelor de păsări, ori de dârele viermilor sau ale melcilor. Mormanele de frunze moarte care se depuseseră molatec, în gurile capitonate cu mușchi ale vechilor vizuini de vulpi sau sub pâlcurile de ciuperci de la liziera pădurilor, păreau acum sudate într-un filigran fragil, friabil, cizelat dintr-o substanță metalică, albă. Picurii de aburi condensați, care atârnau pe tulpinile de trestie gălbuie de la marginea șanțurilor, începeau să se preschimbe în țurțuri minusculi. Păsări zgribulite își umflau iar penele, țopăind de

ici-colo, în căutarea unor locuri mai adăpostite. Pretutindeni se auzeau infime fremătări, închirciri, pârâieli, ca și cum coaja planetei se supunea contracției calme, astringente și cristaline a înghețului brumat, care-și sporea puterile.

Nell Hastings adusese o fată din sat, ca s-o ajute la pregătiri. Masa pentru mica sindrofie o împodobise singură; aranjase fructele și nucile și dulciurile; ba chiar aprinsese, cu o jumătate de oră înainte de sosirea oaspeților, cele patru lumânări roșii.

Când toate preparativele din sufrageria de jos fură încheiate și o instală pe țărăncuță de veghe lângă diferitele oale și cratițe din bucătărie, Nell alergă sus, în dormitor, să se schimbe.

Își găsi soțul așezat pe pat, în pantaloni și maiou, luptându-se cu o imaculată cămașă de seară. Își periase părul cu atâta grijă și se căznea atâta cu costumul de sărbătoare, încât, preț de o clipă, Nell se simți străbătută de o undă de duioșie față de el. Profilul preotului, așa cum îl zărea în oglindă, avea o oarecare măreție napoleonică, și naiva gravitate cu care se lupta cu hainele de seară atinse acea coardă sensibilă din natura feminină, care de mii și mii de ani încoace vibrează la vanitatea puerilă a bărbatului.

Renunță pentru câteva clipe să-și perie părul și se foi, cu brațele goale, pe lângă el; ajutorul pe care i-l oferea era, în sine, o subtilă dezmierdare.

Și, ca orice femeie, nu se mulțumi să lase acest moment la stadiul de interludiu. Trebuia, neapărat, să-l speculeze. Când amândoi fură gata îmbrăcați, pe punctul de a coborî, Nell luă capul soțului ei între mâini și-l sărută pe frunte.

— Vezi cât de fericiți suntem acum ? întrebă ea. Și cum totul este iar ca la început ? Și numai pentru că ai încetat să mai scrii la cartea aceea îngrozitoare. Renunță la ea, William. Te implor. Uite, îngenunchez în fața ta, în rochia mea albă, cea mai elegantă, și te rog să nu mai scrii un cuvânt în carte.

Într-adevăr, se lăsă în genunchi, în fața lui, agățându-se de poalele redingotei și azvârlindu-și capul pe spate.

Chiar de-ar fi avut înțelepciunea lui Hermes Trismegistul, preotul n-ar fi putut ști că languroasa abandonare a acestui gest – aparent adresat doar lui și menit să-i izoleze pe amândoi,

ca într-un cerc magic, de restul întregii lumi – se datora, de fapt, în totalitate, fericirii lui Nell că avea să-l revadă în acea seară pe Rook Ashover. Capacitatea specifică firii omenești de a exploata sentimentele ascunse în slujba sentimentelor fățișe este folosită de femei până la cele mai rafinate și extravagante excese. În chiar momentele când îngenunchea înaintea lui, cu capul lăsat pe spate, provocatoare și melancolică în implorarea ei, numai o parte a minții lui Nell era preocupată de Hastings și de cartea lui.

Chiar de-ar fi fost înzestrat cu clarviziunea cosmică a lui Paracelsus, William Hastings nu ar fi fost în stare să descifreze motivele acestei femei plăpânde, cu umerii dezgoliți, care se agăța cu atâta fervoare de haina lui. În realitate, Hastings nu făcea nici cea mai mică încercare de a o descifra. Răspunse duplicității armelor feminine cu duplicitatea armelor masculine. O ridică în picioare, cu forța, și o strânse la piept cu mai multă dorință și perfidă senzualitate decât îi arătase de multe luni încoace. Profită de abandonarea ei instinctivă, nervoasă, pentru a fura un moment de dragoste oarbă, așa cum ar fi profitat de ea dacă ar fi fost cu totul străini unul de celălalt.

În această căsnicie nefericită, bărbatul fusese la fel de frustrat în așteptările sale ca și fata. O întâlnise în casa mătușii ei, o bătrână bigotă, fanatică, gata să-și atragă favorurile Eternității prin predarea, în mâinile celui care o reprezenta, a trupului și a sufletului nepoatei ei – întocmai ca o cetate amenințată, care o azvârle în gura hulpavă a balaurului pe cea mai curată dintre fecioare.

La început, fata l-a amuzat, atât prin devoțiunea cu care îl idealiza, cât și prin capriciile ei de nevropată. Pasiunii ei erotice îi răspunsese printr-o atenuată și neatentă tandrețe; acceselor nevrotice, printr-o ironică indulgență, ca și cum perversitățile și capriciile ei feciorelnice ar fi fost zbenguielile unui mic animal pe jumătate uman.

Dar când labilitatea ei, accesele de plâns, încăpățânările infantile, jindul după romantism începură să-l plictisească de-a binelea și să-l calce pe nervi, porni să se poarte față de ea cu o deliberată asprime, oțelindu-și inima împotrivă-i, cuprins de

o furie cu totul nefilozofică față de cutezanța ei de a fi călcat pragul monasticei lui chilii.

Fata, când și-a dat seama cât de puțină căldură umană însufleța tandrețea stângace cu care Hastings confunda pasiunea, a suferit un șoc din care numai întâlnirea cu Rook a putut-o salva. Dar nici măcar acest nou sentiment, care răspundea înfrânatului ei dor de romantism, nu a reușit să șteargă cu totul efectele dezastruoase ale acelei prime revelații în care sexualitatea poate prăbuși o ființă dominată de tirania sentimentalității.

Oricum, o făcu să se cramponeze cu o disperată și patetică tenacitate de elementele romantice – foarte puține – pe care le putea desprinde din răspunsul lui Rook la pasiunea ei. Fără îndoială, faptul că Nell nu întâlnise până acum, nici la Hastings și nici la Rook, dragostea caldă, omenească, după care tânjea, o determinase să accepte cu mulțumire și seninătate avansurile impudice ale invalidului Lexie. Tocmai Lexie, cu care nu avea nici o afinitate fizică sau morală, părea singurul bărbat ale cărui risipiri erotice nu lăsau în urma lor nici venin, nici remușcare, nici regret.

Îmbrățișarea inoportună dintre cele două ființe umane îndepărtate și străine fu întreruptă de clinchetul clopoțelului de la ușă. Se despărțiră pe dată, fata zâmbind, bărbatul arborând o mină gravă, și, după ce deschiseră ușa și ascultară o clipă schimbul de replici de la parter, coborâră scara, unul lângă celălalt.

Era o minune să o vezi pe țărăncuța lui Nell, cu bonetă și șorț alb, însușindu-și aerul unei cameriste stilate și informându-le pe Ann și pe Netta că „Doamna Hastings tocmai le aștepta pe doamne; și binevoiesc doamnele să-și dezbrace paltoanele și să intre în salon?"

Cina oferită de Nell se dovedi, pe parcurs, extrem de reușită, întrecându-le toate așteptările. Gândul că, de îndată ce se va termina, se va duce la Lexie, unde-l va vedea pe Rook, îi însufleția și îi înaripa conversația, transfigurând-i fața îngustă în ceva ce aproape semăna cu frumusețea.

Și William Hastings manifesta o excelentă bună dispoziție; totul se desfășură bine, până când ajunseră la dulciuri și la nuci.

Poate că vinul de Porto al vicarului rupse vraja și picură venin în inima verișoarei Ann. Pentru că mica slujnică abia se retrăsese să spele vasele, când tânăra femeie i se adresă preotului, întorcându-se spre el:

— Ați ajuns, în sfârșit, la partea cea mai palpitantă a cărții dumneavoastră, domnule Hastings?

Privirea cu care autorul cărții în chestiune o pironi pe invitata lui o tulbură până și pe fiica Lordului Poynings. Trebuie să fi semănat privirii cu care vestitul vicar Swift a anihilat-o pe nefericita Vanessa[1].

— V-a vorbit soția mea despre carte? întrebă Hastings pe un ton care o făcu pe biata Nell să se roage ca tavanul să se prăbușească peste ei. Aveți chiar și cea mai vagă idee despre semnificația cărții mele?

— Semnificație? se bâlbâi verișoara Ann. Am înțeles de la dumneavoastră că are un ușor iz eretic. Dar în afară de asta... bineînțeles că nu cunosc nimic. Nu v-am auzit niciodată citind un rând din carte.

Chipul domnului Hastings oglindea un aprig conflict lăuntric. Venele gâtului îi deveniră proeminente ca șfichiul biciului. Pe frunte i se iviră broboane de sudoare. Obrajii întâi i se înroșiră ca para focului, apoi se făcură albi ca varul. Degetele, care se jucau cu lama unui cuțit de fructe, o încovoiară de s-ar fi zis că stă gata să plesnească. Rămase împietrit în scaun, răsuflând greu, ca o persoană aflată pe punctul de a suferi un atac de apoplexie.

Cele trei femei îl priveau, învăluite de o tăcere mormântală. Păreau conștiente că cea mai mică scânteie ar declanșa o explozie. Dar, cuiva care le-ar fi putut pătrunde tainele oculte, tumultul de gânduri ale fiecăreia dintre ele, în mutenia care le cuprinsese, i-ar fi apărut ca trei faruri de culori diferite, proiectându-și razele divergente asupra unei misterioase furtuni.

Intensul magnetism al acestui bărbat, care clocotea de furie stăpânită, stârnise în cele trei inimi de femei tot soiul de emoții latente.

---

1 Hester Vanhomrigh (Vanessa), femeie cu care Jonathan Swift a avut o ambiguă relație extraconjugală. (N. tr.)

Verișoara Ann își spuse în sinea ei că, dacă *era* hărăzită să zămislească urmașul lui Rook, trebuia să se ferească pe viitor de riscuri de felul acesta.

Nell se gândea cât era de bizar faptul că, atunci când William își îndrepta nebunia împotriva altora, nu a ei, îi inspira un fel de perfidă mândrie, ba chiar și simpatie.

Netta se simțea proiectată departe, dincolo de încăperea aceea, dincolo de cele patru lumânări, dincolo de figura convulsionată a omului din fața ei, pe tărâmurile pustii ale propriei hotărâri amare. „În seara asta, am s-o fac!" își spunea ea. „Am să beau la Lexie cât o să încapă în mine, așa că, atunci când o să vină, nici n-o să mai aibă ochi să mă vadă!"

William Hastings se ridică de la masă. Reușise să-și redobândească stăpânirea de sine și și-o menținea cu înverșunare, așa cum un călăreț ține în frâu, cu o zăbală de fier, un cal sălbatic.

— Bine, doamnelor, spuse el cu un zâmbet binevoitor, cred că-i vremea să plecăm, dacă nu vrem să dăm peste cap aranjamentele doamnei Bellamy.

Un sfert de oră mai târziu, intrau cu toții în sat. Lumina din case se răspândea peste curțile aglomerate de un talmeș-balmeș de găleți, stive de lemne, troace pentru porci, cotețe de găini, peste răzoarele mohorâte, cu dezolate tulpinițe de cartof și melancolice cotoare de varză, învelite în giulgiul alb, vălurit, al brumei groase.

Când cotiră pe ulița unde se găsea căsuța lui Lexie, putură zări, la capătul unei poteci înguste, vasta întindere întunecată a câmpiilor mocirloase.

— Astă-seară e lună nouă, anunță domnul Hastings. Nu m-ar mira s-o putem vedea din capătul potecii. S-ar putea să fie chiar îndărătul casei de colo.

— Hai să mergem s-o vedem! strigă verișoara Ann.

— Nu, nu, protestă Nell. Și așa am întârziat. Doamna Bellamy m-a rugat să nu venim prea târziu.

— Dar nu-i departe, stărui cealaltă, și-i atât de frumos s-o vedem strălucind peste canale. Hai să mergem, domnule Hastings.

— Nell, du-te tu înăuntru cu domnișoara Page, o îndemnă Hastings. Lady Ann și cu mine venim în cinci minute. Spune-le că sosim îndată.

Nell se supuse în mare grabă. Simțea că între ea și Netta exista o comuniune psihică, și nici nu îndrăznise să spere că-l va întâlni pe Rook fără să se afle în tovărășia soțului ei sau a verișoarei Ann.

Acești doi nedoriți o porniră împreună, cu pași grăbiți, în jos, către capătul potecii. Verișoara Ann, aflată într-o dispoziție mai îngăduitoare decât de obicei, din pricina emoției cu care cel mai vechi semn de întrebare din lume îi umplea trupul și sufletul, părea mai sensibilă ca de obicei la misterioasa magie a acelui loc și a acelui ceas.

Fațada întunecoasă, plată, a unei case înalte de la marginea câmpiei se ridică înaintea lor, asemenea bastionului unei vechi fortărețe. Poate tocmai pentru că în acele clipe se simțea pe punctul de a deveni canalul viu prin care Trecutul ar putea pătrunde în Viitor, Ann avu senzația că mai fusese cândva, demult, ba chiar de mai multe ori, la capătul unui drum ca acesta, unde nu se afla decât o casă singuratică, cu ziduri sumbre, și că nările îi fuseseră pătrunse de același miros de baltă stătută, noroioasă, năpădită de stuf, acoperită de pojghița gerului.

Cotind după colțul casei, se pomeniră la marginea unei pajiști pustii, mărginită de un gard din pietre necimentate, care se întindea până la un canal asupra căruia se încovoiau tulpinile greoaie a două sălcii plângătoare.

— Uite! strigă verișoara Ann. Uite-o acolo! și arătă cu degetul spre geana dinspre apus a orizontului, deasupra căreia plutea cel mai subțire, cel mai diafan corn de lună pe care îl văzuse vreodată.

Turme de nori vaporoși goneau deasupra-i. Dar era acolo – Astarte, regina cerurilor, cu coarne de seceră –, și fluidul prezenței ei, asemenea prezenței celei mai fragede și mai fragile copile a unei vechi și tragice dinastii, ajunse până la ei prin straturile nopții și se contopi cu aromele pământului, care pluteau dinspre bălțile de umbră.

— Mă bucur că am venit, dumneata nu? șopti fata, conștientă de o mare descărcare de forță și de tărie în înseși adâncurile făpturii ei. A fost ideea *dumitale.* Singură n-aș fi venit pentru nimic în lume.

Atinse cu vârfurile degetelor mâneca însoțitorului ei, și acest contact ușor îi spori senzația de putere, până la punctul unei magnetice complicități cu Hastings.

— Acum, că suntem numai noi doi aici, spune-mi, te rog, ce conține cartea dumitale?

William Hastings se răsuci spre ea, ca și cum ar fi fost străpuns de o săgeată invizibilă.

— Ce înseamnă asta? strigă cu o voce răgușită. *Renunță*, te rog, Lady Ann Poynings!

Dar fata urmărea enigmatica seceră care-și tăia drum printre nori, ca un iatagan de basm printre clăbuci de spumă. Continuă, fără să se sinchisească:

— De ce să renunț, William Hastings? Sunt destul de inteligentă încât să-mi dau seama că ceea ce faci dumneata e un lucru serios, poate de cea mai mare importanță pentru noi toți.

— Lucru serios, de mare importanță! o îngână el zeflemitor.

Dar Lady Ann își putea da seama că și începuse să cedeze, și-și lăsă din nou mâna pe mâneca lui.

— Spune-mi! împărtășește-mi taina dumitale!

Preotul era vădit impresionat de cuvintele ei. Aruncă o privire furișă în jur, pentru a se asigura că nu-i aude nimeni.

— Pot să-ți pun o întrebare, Lady Ann?

Verișoara Ann zâmbi în întuneric.

— De ce nu? Din moment ce eu îți pun *dumitale* întrebări de o teribilă impertinență.

— Bine, atunci vrei să fii bună să-mi explici care sunt rațiunile dumitale de a continua să trăiești în această lume dezgustătoare?

— Te referi la rațiunile pentru care nu mă sinucid?

— Nu, nu asta! Rațiunile pentru care dorești ca viața dumitale să continue; ca viața omenirii să continue; rațiunile pentru care dorești ca viața, viața în sine, să biruie moartea, *ca* moarte în sine.

— Dar niciodată nu va putea birui *total* moartea, nu-i așa?

Era rândul lui s-o prindă de încheietura mâinii, în întuneric.

— Total, niciodată. Nu; total, niciodată. Dar viața poate repurta numeroase victorii asupra morții. O poate birui până într-acolo încât să încurajeze oamenii, animalele, păsările, peștii să meargă înainte cu toată această imensă imbecilitate. O poate birui până într-atât, încât să încurajeze femei inteligente să stăruie în dorința lor de a naște copii.

Ann Poynings își smulse mâna din inconștienta lui încleștare. Să fi fost oare numai aberațiile unui șoarece de bibliotecă, sau omul era complet nebun?

— Ei bine? continuă ea. Deci, dumneata urmărești să analizezi rațiunile care-i fac pe oameni să continue să trăiască, deși sunt sătui de viață? Asta este, domnule Hastings?

Preotul își întinse deodată ambele brațe către ea, ceea ce o făcu pe Ann să sară îndărăt, alarmată; dar omul se mulțumi să-și lase mâinile pe umerii ei și să continue a-i vorbi cu voce cleioasă și grăbită.

— Am știut dintotdeauna că dumneata ești deosebită de toate celelalte. Am știut dintotdeauna că dumitale ți-aș *putea* explica. Cei din familia Ashover sunt sclavii instinctelor. Trăiesc pentru satisfacerea instinctelor. Dar dumneata ești diferită de ei. Dumneata trăiești pentru altceva. Ei toți nu înseamnă nimic pentru mine. Nimeni nu există pentru mine, decât în chip de confirmare a teoriei mele. Așa este. Eu am descoperit secretul originar al Distrugerii Vieții; marea energie antivitală, energia neființei. Am descoperit ceea ce unul dintre marii poeți de odinioară simbolizase prin Suflul Demogorgonei. Este de fapt o forță organică, o forță magnetică, asemenea radiumului sau electricității. Dar puterea ei este mult mai mare, pentru că aparține sufletului.

Se opri să-și tragă răsuflarea și își lăsă mâinile să cadă de pe umerii fetei.

— Știu, continuă el după ce aruncă din nou o privire îngrijorată în jur, să se asigure că erau singuri, știu că ceea ce am descoperit eu nu-i doar simplă teorie metafizică. Vrei să afli cum de știu lucrul ăsta?

Glasul îi deveni mai înăbușit și mai tainic, și preotul făcu un pas spre ea, în întuneric.

— Am verificat-o prin probe concrete, aici, în Ashover. Nu, nu fugi! Lasă-i să ne mai aștepte. Acum că am început să vorbesc, *trebuie* să mă asculți până la capăt. Din clipa în care am venit în locul ăsta, am fost conștient de puterea pe care o au morții de a menține în viață ceva din ei înșiși. Familiile foarte vechi, ca familia Ashover, au această putere, întocmai ca și vechile planete, Saturn și Uranus, de pildă, care dețin asemenea forțe. Și vrei să știi ce fac eu? Zădărnicesc strădaniile morților! *Îi împing îndărăt.* Îți spun toate astea dumitale, ca să poți depune cândva mărturie. În valea râului Frome nu se va mai naște nici un Ashover. Rook și Lexie vor fi ultimii!

Instinctiv, Lady Ann își pipăi trupul, vrând parcă să se asigure de materialitatea lui. Tonul acestui om avea o notă atât de sinistră și de lugubră, și puterea perversă care emana din ființa lui era atât de copleșitoare, încât Lady Ann se simți cuprinsă de o slăbiciune vecină cu leșinul. Ce intuiție înfiorătoare, născută dintr-un creier bolnav, îl împinsese s-o aleagă pe *ea,* dintre toate ființele, pentru a-i spune asemenea lucruri?

Aruncă o privire spre câmpurile pustii, încremenite în tăcere, care se așterneau difuze și aburoase înaintea lor. Căuta din ochi „miraculosul corn de lună", dar îl înghițiseră norii. Singură cu acest sumbru apostol al neființei, conturându-se în fața ei ca o cenușie bufniță gigantică învești mântată în cămașă scrobită și palton de stofă, Ann avu impresia, în mintea ei înnegurată și împâclită, că luptă să se smulgă din ghearele unui coșmar odios. Întregul decor – zidul orb, siluetele negre ale sălciilor, promoroaca ce împânzise iarba –, totul părea ireal, fantasmagoric, ceva ce, printr-un efort de voință, trebuia sfărâmat în bucăți.

Faptul că ea, Ann Poynings, își petrecea ajunul Anului Nou cu o făptură umană posedată de fantasme atât de lugubre, chemate dintr-un arhaic trecut păgân, populat de „Gorgone, Hidre și Himere malefice", părea să fie rodul unei halucinații demențiale. Probabil, își spuse, tulburarea nervilor ei, în așteptarea a ceea ce urma să se plămădească din contopirea cu Rook, o

expusese rătăcirilor acestui zănatic. Dar va sfâșia pânza vrăjitorească, va sparge globul, își va recăpăta viziunea normală asupra lucrurilor.

Adunându-și, vitejește, toate forțele tinereții ei viguroase și cinice, i se adresă pe un ton voit ușuratic, care ar fi putut schimba întreaga structură a conversației dacă ar fi fost altcineva în locul lui William Hastings.

— Dar ce-i cu cartea, domnule Hastings? Dezbaterea problemei dacă e mai bine ca vechile familii să se stingă sau nu nu necesită un volum întreg.

În înfierbântarea lui, Hastings nu-i percepu schimbarea de ton; zidise în jurul gândurilor sale ascunse un asemenea edificiu de taină, încât îi devenise cu neputință să se exprime cu claritate.

— Cartea mea? bâigui el. Cartea mea. Asta nu-ți pot explica acum. E un lucru care merge prea departe și este prea profund. Într-o bună zi, întreaga lume o va cunoaște. Când eu nu voi mai fi, Lady Ann; când eu nu voi mai fi. Dar conține în ea totul; mi-am demonstrat întreaga teorie, pas cu pas. Și fiecare filă din ea este impregnată de acel suflu, pe care poetul îl denumește Suflul Demogorgonei. Și, când eu nu voi mai fi, omenirea va înțelege ce am descoperit și cu ce putere am învestit sufletul omenesc. I-am dăruit omului puterea de a contracara forța creatoare a divinității. Și Omul va grăi: „Facă-se întuneric!" Și întuneric se va face.

Glasul i se pierdu peste câmpiile înghețate.

— Hai să ne întoarcem. Să intrăm în casă, spuse după o pauză. Nu cred să existe făptură umană care să fi simțit cu mai multă intensitate dezgustătoarea nimicnicie a vieții decât o simt eu. Prea multe orori! Prea multe gânduri respingătoare! Doamne, ce zi, ce zi va fi aceea în care totul va fi anihilat!

Se întoarseră împreună pe potecă și se opriră la poarta lui Lexie. Prin despărțiturile draperiilor de la etaj puteau zări siluetele luminate ale prietenilor lor.

Domnul Hastings deschise poarta, făcându-i loc însoțitoarei sale să intre în grădină.

— Uită-te la ei, șopti arătând spre fereastra catului de sus. Totul nu-i decât goliciune și scârbă. Otravă și șoricioaică. Urzici

și șerpi. Icre de broască și fetuși. Și sus, în ceruri, e la fel ca jos, în camera asta!

Își înălță fața acuzatoare către cele trei stele ale constelației Orion, singurele dintre farurile celeste vizibile printre norii pântecoși.

— Închide poarta și intră, domnule Hastings, strigă din prag verișoara Ann.

Sunase și auzea pașii doamnei Bellamy venind dinspre bucătărie.

Capitolul XI

Ceasornicul lui Lexie mai avea de măsurat doar o jumătate de oră din vechiul an. Musafirii se grupaseră pe baza unei selecții afective, așa cum rareori se petrece în mișcările întâmplătoare ale unui grup de prieteni.

Nell Hastings, radiindu-și înflăcărarea, ședea alături de Rook, lăsându-se în voia unei volubilități neînfrânate, rezultat, probabil, al bolului de punci ritual, combinat și amestecat cu mare măiestrie de mâna gazdei lor, care se afla în mijlocul camerei. Așezat pe un scaun cu spetează de lemn, Lexie le citea cu un glas murmurat, melodios, din antologia de poeme englezești editată la Oxford, în timp ce verișoara Ann și domnul Hastings, așezați la cele două extremități ale canapelei acoperite cu o scoarță, îl ascultau cu o atenție fascinată și divagantă în același timp; acel gen de atenție cu care vizitatorii străini ascultă o liturghie străină, într-un templu închinat altei credințe.

Netta, izolată de restul societății, chiar mai mult decât se izolase verișoara Ann de domnul Hastings, ședea în fotoliul special al lui Lexie, urmărindu-i pe Nell și pe Rook cu un zâmbet impenetrabil.

Din când în când, neobservată de nimeni, în afară de Lady Ann, se ducea la masă și își reumplea paharul cu licoarea din bolul parfumat cu nucșoară, ale cărui adâncuri argintii păreau la fel de voalate ca și gândurile ei.

Treptat, privirea încordată cu care-și urmărea protectorul și pe tânăra lui parteneră, își schimbă expresia. Zâmbetul fix, enigmatic, se prefăcu într-o zgâială lipsită de noimă, care, la rândul ei, căpătă caracterul unui reținut acces de râs prostesc.

Ceasornicul de pe consola căminului mai păstra acum doar un sfert de oră până când anul avea să se scufunde în abis.

Lexie citea poemul lui Shakespeare *Fenixul și turtureaua*. Una câte una, bogatele cadențe ale catrenelor misteriosului poem, picurate cu mângâietoare solemnitate de vocea lui suavă și acompaniate de lenta legănare a capului greu, pe măsură ce cititorul se lăsa pătruns de muzicalitatea stihurilor – precum preoteasa oracolului din Delphi se lăsa îmbătată de aburii sacri –, cădeau cu maiestuoasă fatalitate pe suprafața lunecoasă a marelui flux al timpului, care avea să se spargă atât de curând:

Stă pasărea cu cântecul puternic
În arăbescul arbor solitar
Trist crainic, trâmbițaș amar
Spre aripi caste, ce-o vor asculta cucernic
Acum începe imnul proslăvirii.
Iubirea și statornicia au pierit
Iubitul și iubita s-au topit
De-aci-nainte-n focul nemuririi.

Da, s-au iubit, dar dragostea îngemănată
Cunoaște-n fapt o unică esență:
Două făpturi, și doar o existență,
Căci în iubire cifra e anihilată.

Asemenea cadavrelor pruncilor regali, uciși într-un holocaust religios, înfășurate în lințolii de aur, silabele rare, gnomice, triste ca o melopee, murmurate de glasul adânc, hieratic al lui Lexie, erau absorbite în curgerea timpului și dizolvate în eternitate.

Ce mister planetar, dincolo de bocetul funerar al iubirii umane, dincolo de anihilarea credinței umane, inspirase mintea poetului care a zămislit asemenea strofe sublime?

Ceasul de pe consolă mai păstra trei minute din vechiul an; și cu toate că Nell nu încetase să-i vorbească lui Rook, pe o voce joasă, aţâţată, se putea observa totuși la ea o șovăială, o

încetinire, ca și cum, în sufletul ei, fata intuia, fără să fie conștientă de acest fapt, că moartea și nașterea timpului își schimbau, deasupra capului ei, inefabilele taine.

Stanțele poetului păreau acum să-și târască trena neagră și aurie în cadența unei „muzici funebre", a cărei semnificație era mai adâncă, mai vastă, mai frumoasă și mai tragică decât orice altceva se petrecea atunci între cei patru pereți.

Înainte ca acele ceasornicului să se împreuneze asupra cifrei doisprezece, Lexie atinsese lamentația ciudatei psalmodii shakespeariene:

În moarte fenixul sălășluiește,
Și turtureaua care totul dăruiește
În oarba veșnicie odihnește,

Fără să lase-n urmă seminție,
Dar nu din lipsă de tărie,
Ci din prea castă cununie.

De îndată ce răsunară bătăile ceasornicului, toți își înălțară privirile și rămaseră nemișcați, uitându-se unii la alții. Când se spulberară reverberațiile ultimei bătăi, în cameră se lăsă o tăcere în miezul căreia ai fi zis că se poate deslușì suflarea de moarte a unei uriașe creaturi înaripate, a unui gigantic fluture de noapte al spațiului, al cărui trup pufos se contracta în chiar clipa aceea, contorsionat și rigid, pentru a se afunda în mările Nimicului – un lăcaș somptuos, trist, pustiu.

William Hastings fu primul care rupse tăcerea.

— E curios când te gândești că timpul nu este decât o născocire a omului, o simplă iluzie, fără nici o realitate și substanță, în afară de cea pe care i-o conferă imaginația fantastică și arbitrară a individului.

— Ăsta-i un nonsens, îl repezi Rook. Timpul avansează în ritmuri diferite, în funcție de tipurile temperamentale diferite. Dar nu e o iluzie. Este însăși esența realității. Izvorăște, ca o apă a vieții, din fiecare frântură și formă în care este împărțit

spațiul. Nu te poți gândi la spațiu fără de timp, dar uneori am impresia că m-aș *putea* gândi la timp fără de spațiu.

— Care este imaginea *ta* despre timp, Rook? întrebă Lexie, doritor, ca întotdeauna, să-l încurajeze pe taciturnul său frate să-și exprime ideile.

— Îl văd ca pe un uriaș șarpe cenușiu, descolăcindu-se perpetuu dintr-o masă de spirale fără de început și fără de sfârșit.

— Vrei să spui că reapare mereu, răsucindu-se, după ce și-a înghițit coada? întrebă Nell, cu un surâs tineresc, rușinată de propria sa cutezanță.

— Nu, nu, nu vreau deloc să spun așa ceva. Îl văd, pur și simplu, descolăcindu-se și pierzându-se în beznă; îl văd, solz cu solz, cenușiu-argintiu; și apoi dispărând din vedere. Îi văd volutele despletindu-și lungimea nemărginită, cu totul independente de spațiu.

William Hastings îl măsură cu plictisita indiferență a filozofilor de profesie, nevoiți să asculte bâlbâielile profanilor.

— Nu poți vizualiza *nimic,* Ashover, atâta timp cât nu faci uz de ambele iluzii, observă el, sec. Dar sunt de acord cu dumneata în ceea ce privește negarea spațiului. Ca, dealtfel, și a timpului, pe care-l aperi. Toată povestea a mers prea departe. A sosit vremea să sfărâmăm aceste jalnice iluzii, acest spectacol dezgustător.

În timp ce vorbea, se ridică de pe canapea și porni să se învârtească prin încăpere. Lexie, care de la o vreme începuse să urmărească vădit îngrijorat fața Nettei, se îndepărtă de cămin și își trase un scaun lângă ea, strecurându-și mâna în mâna ei, ca și cum ar fi vrut să ridice, împreună cu ea, o barieră umană, caldă, împotriva speculațiilor sterile.

— Vă spun, continuă Hastings, a sosit vremea să întoarcem mersul timpului, să descâlcim urzeala.

— Domnul Hastings are câteva idei foarte interesante, interveni verișoara Ann, rostind cuvintele răspicat, ca un tânăr student grijuliu să arate că limba nu-i este încleiată de băutură.

— Eu și cu Netta habar nu avem despre ce vorbește, nu-i așa, Netta? zise Lexie.

Netta nu dădu nici un răspuns. Cu un zâmbet gol, prostesc, pe față, și cu pași șovăielnici, se îndreptă spre bolul cu punci și își reumplu paharul.

Când se reașeză, Lexie îi luă din nou mâna, cu un gest grav, protector, iar chipul lui brăzdat, croit din piele bătucită, exprimând demnitatea unui cezar, îl privi cu ostilitate pe clericul dezlănțuit.

— Presupun, începu Rook, reumplându-și la rândul lui paharul, în timp ce Nell îl urmărea din colțul ei, cu ochi mari, îndrăgostiți, presupun că gândurile dumitale s-au izbit de zidurile cele de pe urmă și că visezi la o lume fără de opreliști? Așa ceva îți poate oferi numai moartea, Hastings. Și a muri este mai simplu decât a încerca să schimbi mersul universului.

William Hastings se opri din monotona lui foială în sus și-n jos și lovi cu o mână în tăblia mesei.

— Moartea nu ajută la nimic, strigă el. Noi trebuie să împiedicăm moartea să continue a mai genera viață. Trebuie să pătrundem dincolo de viață și de moarte și să oprim resortul principal.

La auzul acestor cuvinte, Netta începu să râdă, un râs neplăcut, de femeie beată, care, pentru prima oară în acea seară, atrase atenția lui Rook asupra ei.

— Ce s-a întâmplat, Netta? o întrebă răstit. Lexie, las-o în pace!

Râsul Nettei se stinse în câteva chicoteli înăbușite.

— Las-o *tu în* pace, răspunse Lexie, aruncându-i o privire mânioasă fratelui său.

— Vino și așază-te, se auzi vocea slabă a lui Nell, din celălalt colț al camerei.

Ar fi fost greu de spus dacă vorbele fetei îi erau adresate lui Rook sau soțului ei, ori amândurora.

— De ce râzi, Netta? o întrebă Rook, stând în picioare în fața nefericitei femei și privind-o de parcă ar fi fost o persoană cu totul străină.

Pe față îi juca o expresie complexă, greu de descifrat. O expresie în care putea fi recunoscută privirea animalului încolțit, dar și mutra bosumflată, încăpățânată, a copilului pus pe

șotii. Și, peste acestea, se putea urmări începutul unui proces de decădere, ca și cum o altă Netta, lăuntrică, trăgea și smucea de conștiința ei.

— Trebuie... să râd... gâfâi ea. Totul... e așa... de nostim!

În cameră se lăsă o tăcere grea. Toate privirile erau ațintite asupra lor. Orice alt punct de interes părea să fi rămas în suspensie, în timp ce fiecare dintre cei prezenți era conștient că se petrece un eveniment fatal, capital.

Lexie se ridică de pe scaunul de lângă Netta și se reîntoarse în fața căminului.

— Ce găsești atât de nostim? Nu înțeleg ce vrei să spui, continuă Rook cu severitate.

Glasul lui părea să vină din zonele unei detașări atât de reci, de lucide, încât toți cei de față, puțin amețiți de aburii bolului de argint, trăiră o clipă de șoc, neplăcută și stingheritoare.

E drept că Rook băuse mai puțin decât toți ceilalți, dar, oricum, firea lui dură, flegmatică, nu se lăsa lesne afectată de băutură.

Netta se opri din chicotit și arătă cu degetul spre William Hastings, care, posomorât și distrat, se reașezase pe canapea.

— A zis: „resortul principal", strigă ea cu voce răgușită. Da, așa ai zis. Nu poți să negi. Ai zis „resortul principal".

Lexie interveni iar:

— Ăsta-i un simbol metafizic, Netta dragă. Ar fi putut la fel de bine să spună „farsă" ori „spanac". Asta-i cu filozofii ăștia – folosesc un jargon idiot, care poate să însemne orice. Ai dreptate, Netta. E o tâmpenie curată.

— Ce-ai de răspuns la *asta,* Hastings? strigă Rook, răsucindu-se dinspre chipul prostit al Nettei și privindu-l fix pe preot.

— Te las pe dumneata să-i răspunzi frățiorului, i-o întoarse celălalt.

— Asta nu-i drept, interveni verișoara Ann cu vocea ei plină, melodioasă. Rook și Lexie sunt total diferiți. Nu-i așa, Rook? Ideile tale sunt mult mai apropiate de ideile domnului Hastings. De fapt, te-am auzit rostind cam aceleași lucruri; numai că la

tine nimic nu ține prea mult: sari de la o stare la alta și te contrazici singur.

Privi în jur, ca și cum ar fi căutat o confirmare a spuselor ei. Ochii îi întâlniră privirea lui Nell, care se uita la ea cu o uimire speriată.

— Tu înțelegi ce vreau să spun, nu-i așa, Nell?

— Absolut, strigă fata înflăcărată, cu buzele tremurânde și obrajii aprinși. Am știut dintotdeauna că opusul lui William este Lexie Ashover, nu Rook.

În clipa aceea, răsună vocea Nettei, încleiată și discordantă.

— Opusul? Opusul? Ce știi *tu* despre Rook? Rook e un complicat, ăsta-i Rook... un complicat. Și numai eu sunt în măsură să știu.

Tonul ei avea acea emfază a omului cherchelit, gata să devină agresiv.

— N-am de gând să mă cert cu tine, Netta dragă, strigă Nell, dând să se ridice de pe scaun și apoi așezându-se la loc, cu o nehotărâre plictisită. N-are rost să mă cert cu ea, nu-i așa, Rook? Se poate să fiu eu prostuță și copilăroasă, dar nu judec lucrurile numai după ce spune unul sau altul. Pe când *tu*, Rook, ești în stare să le judeci așa. Adică, judeci lucrurile după cum îți vine ție.

Tăcerea care se înstăpâni și atenția concentrată cu care o urmăreau toți o făcură pe Nell să se jeneze și să se fâstâcească. Dar fâstâceala o îmboldi să riște mai departe:

— Vreau să spun următorul lucru: în William există ceva odios – ceva crud și pervers – care vrea să distrugă totul. Rook nu vrea să distrugă nimic. El nu vrea decât să evadeze, să scape, să se descotorosească de toate. Pentru Rook, lucrurile sunt numai pe jumătate reale; și oamenii la fel. Dar pentru William, ei sunt reali; și de asta vrea să-i șteargă de pe fața pământului.

Se opri din vorbă, tremurând, epuizată, și uitându-se la Netta ca un copil care cerșește adăpost și mângâiere. Netta dădu din cap, cu solemnă aprobare.

— Pe jumătate reali, repetă ea. Pe jumătate reali. Așa-i. Ce deșteaptă-i Nell că a înțeles lucrul ăsta! Eu una n-aș fi putut niciodată să-l descopăr.

Lexie părăsi locul de lângă cămin, de unde urmărise în tăcere întreaga discuție și, ducându-se la fereastră, dădu draperiile la o parte și o deschise.

— Nell, vino aici și uită-te, îi spuse el pe un ton aproape poruncitor.

Fata aruncă o privire întrebătoare întâi către soțul ei, apoi către Rook, după care traversă camera, ducându-se lângă gazdă.

— Ai mai văzut vreodată așa ceva? întrebă Lexie.

— Ce anume?

— Cum arată totul, răspunse el ambiguu, prinzându-i mâna și silind-o să se aplece pe fereastră, alături de el, în timp ce verișoara Ann își înfășură umerii într-o apărătoare de fotoliu, simulând că i s-ar fi făcut foarte frig, și se apropie de William Hastings, ca și cum ar fi vrut să-l includă și pe el în acea atmosferă de primejdioasă intimitate care începuse să-i învăluie pe toți.

Nell își dădu curând seama ce voia să-i arate Lexie. Din pricina unei curioase rarefieri a atmosferei, datorată faptului că fiecare particulă de abur se cristalizase în chiciură scânteietoare, stelele străluceau cu o luminozitate de-a dreptul neobișnuită. Erau atât de sclipitoare, de imense și de clare, încât cel mai distrat dintre observatori nu ar fi putut, în acea noapte, să nu rămână mut de uimire. Lucrul cel mai surprinzător era că acești îndepărtați aștri nu răspândeau o lumină egală, ci unele dintre stele aveau reflexe roșii, verzi sau portocalii, altele chiar albăstrii, ceea ce le conferea o realitate aproape palpabilă, o identitate accesibilă simțurilor omenești, un miracol sesizabil, care ar fi rămas indistinct dacă și-ar fi păstrat monotona strălucire de punctulețe albe.

Dar fenomenul care-l frapase pe Lexie și o fermeca acum pe partenera sa nu era atât faptul că stelele scânteiau roșu, portocaliu, albastru sau chiar alb; ci faptul că numite condiții atmosferice, legate tot de cristalizarea chiciurii, împrumutaseră difuzei luminescențe stelare o proprietate ce aparține clarului de lună, proiectând asupra obiectelor și depărtărilor cufundate, de obicei, în obscuritate, o strălucire palidă, spectrală.

— Ce se întâmplă cu voi doi? întrebă Rook în cele din urmă.

— Nimic, dragă, răspunse Lexie, trăgând-o pe fată îndărăt în cameră și închizând fereastra.

— Nimic, îl îngână William Hastings, cu glas răgușit, mișcându-și mâinile împreunate și înălțându-și fața cu expresia unui opioman care-și redobândește, în mod dureros, conștiința de sine.

Netta izbucni într-un hohot de râs vulgar. Fața ei, convulsionată de băutură, oferea o priveliște neplăcută, iar Rook, după ce-i aruncă o privire, se întoarse cu un fior de dezgust.

— Nimic, nimic... îngăimă și Netta în cele din urmă. E ca un joc. Uite popa, nu e popa. Te face să râzi.

Și din nou răsună în cameră un hohot de râs care s-ar fi potrivit mai bine într-un bar din Southsea decât în retrasul bârlog, cu pereții căptușiți de cărți, al lui Lexie.

— Ia uitați-vă la mutra lui Rook, strigă Netta gâfâind, când hohotul de râs i se potoli. E supărat pe mine! E mâniat foc pe mine! Și așa-i că arată caraghios?

Se porni din nou să râdă.

Nota discordantă pe care o impunea pătrunsese atât de adânc în conștiința tuturor celor de față, încât în cameră plutea o tăcere stingherită: o tăcere care însemna ceva mai mult decât o negare a sunetului; o tăcere brutală, malignă, materializată, părând încarnată într-o formă tangibilă, deși invizibilă.

Focul din cămin era aproape stins; bolul mare de argint se golise; cele mai multe lumânări își picuraseră trupul în broboane de ceară, până ce nu mai rămăseseră din ele decât firave flăcărui albastre, pâlpâind ca niște licăriri astrale peste fitiluri moleșite și seu topit.

Draperiile ferestrelor fuseseră date la o parte, și Lexie Ashover, singurul dintre toți care-și păstrase obișnuita vioiciune, era conștient de contrastul dintre incandenscenta galaxie de lumi multicolore de acolo, de afară, și acești jalnici, doborâți reprezentanți ai rasei care îndrăznise să fragmenteze fluxul universal, marea mișcare a orbitelor astrale, în zile și săptămâni și luni și ani.

Îndepărtă bolul golit din mijlocul mesei și îl înlocui cu un vas ce conținea câteva ramuri de iasomie galbenă, timpuriu

înmugurită, care, sfidând orice regulă și rațiune, începuse, dintr-un capriciu al hazardului, să înflorească, la adăpostul camerei lui.

Îi făcea plăcere să privească aceste poznașe vlăstare ale vieții și ale întâmplării, și se aplecă asupra lor să le miroasă, ca și cum ar fi vrut să absoarbă, din seva lor imperisabilă, curaj și tărie pentru el însuși.

Văzându-l, verișoara Ann își azvârli husa de pe umeri și veni lângă el.

Rook își reluase locul alături de Nell, în colțul încăperii, dar nu-i adresa nici un cuvânt; de fapt, nici nu părea conștient de prezența femeii. Privea fix înainte, cu expresia omului care, în loc de a vedea în față un viitor vag, nedefinit, se pomenește înfruntând coarnele încovoiate ale unei implacabile dileme.

Pe buzele verișoarei Ann, care stătea lângă masa lui Lexie mângâind mugurii de iasomie și murmurând mici nimicuri șăgalnice, adia un surâs enigmatic, evanescent. În clipele acelea simțea o certitudine frenetică, pornită dindărătul zonelor de pătrundere ale rațiunii, că purta în pântece fătul lui Rook.

Femeie până-n măduva oaselor, putea acum să-l urmărească, așa cum stătea morocănos și detașat lângă Nell, cu o licărire de triumf posesiv în ochi, gata să-i tolereze orice. În lupta pe viață și pe moarte dintre ei doi, ea ieșise învingătoare. Ținea toate cărțile în mâinile ei ferme – până și atuurile. Se uită la Netta, care începuse să picotească. În chip ciudat, nu simțea nici o remușcare pentru sugestiile ei malefice, care o împinseseră pe biata femeie aici, și nici un pic de admirație față de eroismul fanatic care zăcea sub trista ei degringoladă, ci, dimpotrivă, se trezi împărtășind dezgustul neștiutor al lui Rook, justificându-și în sinea ei trădarea față de Netta prin faptul că, sub influența băuturii, nefericita își dăduse în vileag adevăratul caracter, în toate nuanțele lui.

Înfățișarea Nettei, care începuse să renunțe la rezistența împotriva unei somnolențe de bețiv, era, realmente, menită să șocheze orice sensibilitate. Părul îi cădea ciufulit, rochia îi atârna mototolită, fruntea îi era îmbrobonată de transpirație, și încerca întruna să-și tragă picioarele sub scaun și să-și aranjeze fustele

cu acel gest exagerat al femeilor prea conștiente de feminitatea lor, care are darul de a irita și ofensa alte femei.

— Lexie, petrecerea ta a fost un mare succes! murmură verișoara Ann. Nu găsești, dragă?

Lexie o măsură cu o privire sardonică, ba merse până într-acolo încât își arătă vârful limbii printre dinți.

— Da! Nu-i așa? continuă ea, ignorându-i grimasa comică.

Tânărul înălță din umeri.

— Numai la sfârșitul acestui an vom ști dacă a fost un succes sau nu.

— A, asta-i? râse Ann. Ei bine, am o puternică presimțire că pentru *tine* va fi un succes.

La această aluzie care-l privea personal, maxilarul lui Lexie, contururile greoaie ale fălcilor și bărbiei lui claudiene înțepeniră într-o expresie de panică. Cuprins de agitație, pur și simplu o ciupi de braț pe verișoara Ann.

— Cum poți să spui una ca asta? Nu știi că a vorbi despre norocul noului an, *după* ora douăsprezece, este cea mai periculoasă nebunie?

Lady Ann era absolut nedumerită dacă făcuse, într-adevăr, o gafă, sau dacă Lexie își bătea joc de ea. Dar buzele lui frumos modelate, la fel de clasic arcuite ca și buzele ei, trădau indignare; când îi întâlni însă ochii, îi citi în priviri o ironie răutăcioasă și nepăsătoare. Înainte de a fi reușit să dezlege misterul, Lexie îi abătu atenția:

— Ann, în afară de tine și de mine, nu există în camera asta om a cărui personalitate să nu fi fost redusă, de către petrecerea mea, la o stare de imbecilă neputință. N-ar fi trebuit să torn atâta gin în punci. Doamna Bellamy ținea morțiș să torn mai mult rom decât gin. Dar eu am avut dintotdeauna un *penchant*[1] pentru băutura asta cu gust de terebentină și de scoarță de copac, care-mi evocă stilul lui Swift.

Verișoara Ann îmbrățișă încăperea dintr-o privire și i se păru că, într-adevăr, era populată de niște năluci triste, abjecte, care pluteau, asemenea unor cadavre, în fața minților celor care le plăsmuiseră. La sfârșitul unei petreceri care a durat prea mult,

1 În fr. în orig., înclinație. (N. tr.)

claustrate între aceleași patru ziduri, se creează întotdeauna un efect dezolant, la care par să contribuie înseși mobilele; ca și cum haosul din creierul omenesc ar avea puterea să răvășească și ordinea firească a lucrurilor neînsuflețite și să o reducă la un lamentabil simulacru al propriei sale mizerii și murdării.

Fata nu află nici o consolare în priveliștea cerului rece, scăpărător, care i se înfățișa pe fereastra dezgolită. Noaptea asta, cu punctele ei licăritoare, avea în ea ceva distant, lipsit de înțelegere caldă.

Își întinse din nou mâna și mângâie mugurii galbeni de iasomie. Era un moment în care se simțea izolată de restul omenirii; amenințată și pândită de mii de primejdii. Îi apărea neclară semnificația acestui trist sfârșit de petrecere veselă; intuia parcă în încăpere un element ostil însăși esenței fericirii ei. Nu i se întâmpla des verișoarei Ann să-și dea frâu liber imaginației; dar în această clipă, când contempla tristețea inertă care moleșise grupul de oameni, când vedea toropeala dizgrațioasă a Nettei, letargia morocănoasă a lui Rook, cruzimea bine strunită a lui Hastings, avu impresia că se afla într-un soi de spital, deasupra căruia stelele licăreau asemenea becurilor puternice dintr-o sală de operație.

Era gata să deschidă gura pentru a le propune să plece acasă, când clopotul de la poartă răsună violent, făcându-i pe toți să tresară și să se privească uimiți.

— Ce-a fost asta? strigă Rook, sărind la fereastră și aplecându-se în afară. Cine-i acolo? continuă să strige, pentru că nepoftitul era ascuns de portal.

— Doamna Bellamy s-a dus de mult la culcare, spuse Lexie. N-ai vrea tu, Rook, să cobori să vezi cine e?

— Mă duc eu, zise William Hastings, care, în mod întâmplător, stătea chiar lângă ușă.

În timp ce cobora scările, toți cei din cameră rămaseră nemișcați, într-un moment de suspensie. Până și Netta, care se deșteptase din somn, putu să-și dea seama că plutea ceva neobișnuit în atmosferă.

Nell tremura vizibil.

— Am senzația, îi șopti ea lui Rook, că cineva calcă peste mormântul meu.

Auziră ușa de jos deschizându-se și apoi închizându-se, zgomotul fiind urmat de glasul unui om care vorbea în șoapte agitate. Urmă apoi un scârțâit de scaun, când Hastings îl pofti pe mesager să se așeze, după care, aproape instantaneu, preotul își făcu apariția:

— A venit Drool, de la Antiger, anunță el cu o voce gravă. Domnul Richard Ashover a încetat din viață acum două ore.

Capitolul XII

Mai bine de trei luni de zile se așternuseră peste domeniul Ashover, și cea mai spectaculoasă dintre transfigurările vieții pământului devenise vizibilă și audibilă. Trecerea de la toamnă la iarnă, în ciuda deprimantelor contururi golașe, ramuri desfrunzite și dealuri înghețate, nu poate fi comparată cu această miraculoasă reversibilitate, vestită de pliscurile galbene ale mierlelor și de sturzii bătuți de vânt, care își înalță, din vârfurile copacilor, imnurile împreunării.

Acuitatea metamorfozei a pătruns în însuși cuvântul pe care-l folosim pentru a o marca, pentru a o desena, un cuvânt ce pare să exprime onomatopeic esența gângurelii transmise din pliscuri cafenii în pliscuri galbene, a unduirilor de ape proaspete, învolburate, între malurile înverzite, a țâșnirii de sevă vâscoasă în tulpinile reci.

Pentru că silaba de rezonanță nordică pe care o folosim noi, englezii, *spring*[1], sugerează nu numai fragilitatea mlădițelor tinere, ci toată acea lume umedă, răcoroasă, reavănă, înmiresmată de mușchi, pe care au străpuns-o, pentru a-și croi drum în aer liber, lamele, tecile și sulițele fragede, de culoarea smaraldului.

Cuvintele de origine latină, ca *primavera*, conțin și ele propria lor vrajă sofisticată; dar cuvântul *spring*, mustind de verdele tijelor de zambilă, de albăstrimea ouălor de păsări cântătoare, de luciul petalelor de rostopască, are o semnificație mai nostalgică, mai umană; are ceva ce-ți poartă mintea dincolo de odele fiecărui sunet primăvăratic sau ale oricărei priveliști primăvăratice, îndărăt, către țărâna saturată de ploaie, care a dat

1 În engl. în orig., primăvară. (N. tr.)

naștere tuturor acestor prospețimi; către cotloanele jilave, reci, unde crengile țepoase de alun îți zgârie pielea, unde pământul îți trădează piciorul, târându-l în băltoace lunecoase, ascunse, unde păsările și iepurii tineri sunt sfârtecați de ulii, unde rafalele de vânt răscolesc neliniști primejdioase și dureroase aduceri aminte, unde trunchiurile fagilor asudă picuri negri, otrăvitori, unde mugurii de porumbar sunt crainici sumbri ai destinului, ai suferinței, ai morții neașteptate.

Lângă unul dintre gardurile din Antiger, unde se aflau, după o lungă hoinăreală, în drum spre căsuța paznicului de vânătoare, pentru a pune ordine în sărăcăcioasele posesiuni lăsate de unchiul Dick, Lady Ann îi făcu lui Rook mărturisirea că așteaptă un copil.

Cele mai mărunte detalii ale decorului care-i înconjura în acea clipă aveau să se întipărească pentru totdeauna în memoria fetei. S-ar fi zis că noua ei stare îi îndulcise firea; o făcuse sensibilă – o sensibilitate de care nu dăduse niciodată dovadă până atunci – la lucrurile infime din natură și din viață.

În timp ce se rezemau unul lângă celălalt de gard, parfumul dulceag, aproape îmbătător al primulelor îi cotropi simțurile, venindu-i greu să rupă tăcerea. Își prinsese un buchețel de primule în decolteul rochiei; codițele libere, cu stropi trandafirii, și florile diafane se amestecau cu frunzele lătărețe.

Aveau să-i rămână în minte bobocii stacojii de opățel, care atârnau molatec peste o tufă de trepădătoare; și, puțin mai încolo, pe o buturugă căzută, năpădită de ciuperci, putu deslușì ceva ce semăna cu petalele gingașe, verzi-gălbui, ale micuței plante care se numește frăguliță.

Adâncurile pădurii spre care rătăciră privirile verișoarei Ann nu erau de un verde uniform. S-ar fi zis că exista în natură un spirit vital al creșterii și al metamorfozei, care vibra și se preschimba dintr-o nuanță în alta, de la portocaliu-pal la purpuriu-evanescent, legat de felul în care puful de pe teci și învelișurile mugurilor și rămurelele subțiratice, pulsând de sevă, împrumutau textura copacului de care aparțineau. De pildă, ceva din natura intimă a sicomorilor transmitea frunzulițelor embrionare,

sfielnice, lipicioase, un luciu de bronz cu totul deosebit de verdele diafan al mugurilor de fag, striați de firicele translucide, ca albeața fluturelui de noapte, deosebit de prospețimea delicată a zadei, împroșcate parcă de stropii unei cascade smaraldine, și deosebit de mlădițele viguroase de sânger.

— Rook, începu ea, acum că sunt sigură, trebuie să-ți spun. N-are nici un rost să mai tac, nu?

O crudă îndărătnicie din el se împotrivi să-i dea satisfacție.

— În legătură cu ce ești sigură? Nu înțeleg despre ce vorbești. Ann știa foarte bine că și el știe, dar primăvara și starea ei o umpleau de prea multă duioșie, pentru a se preta la jocul lui Rook.

— Vorbesc despre faptul că, dacă totul decurge normal, voi avea un copil, Rook.

În timp ce rostea aceste cuvinte, îl privi drept în față. Ochii ei cenușii, ușor dilatați, erau gravi și aproape copilărești în implorarea lor.

— Nu ești supărat, Rook, nu-i așa? Ești bucuros, Rook, nu?

Îndărătnicia lui Rook se topi la auzul întrebărilor ei și o luă în brațe, sărutând-o cu tandrețe.

— Mă rog... presupun că sunt bucuros... murmură el, slăbindu-și strânsoarea. Mai bucuros decât îmi place să recunosc. Dar ce trebuie să facem acum, dulce verișoară?

— Ce să *facem,* Rook? Reprosul din tonul ei fu amortizat de colțurile gurii care i se lăsară în jos, întocmai ca unui copil care știe că, orice s-ar întâmpla, trebuie să fie cuminte și să nu plângă, deși ar avea din belșug pricini de plâns.

Rook luă pe loc marea hotărâre. Probabil că, în subconștientul său, hotărârea se acumulase treptat, de-a lungul întregii primăveri călduțe, destinse, cu adieri îmbălsămate.

— Firește că trebuie să ne căsătorim de îndată; fără nici o clipă de întârziere. Dar nu vreau să ne cunune Hastings. De fapt, în ultima vreme a avut o purtare atât de ciudată față de mine, încât s-ar putea să și refuze să aibă de-a face cu noi, și acesta e lucrul pe care trebuie să-l evităm. Nu! O să mă reped la Tollminster, o să obțin o dispensă, și am să-l vizitez acolo pe micul meu prieten Tishmarsh. O să ne cunune cât ai zice

peşte, fără să pună nici o întrebare. Tu n-ai mai fost căsătorită, eu n-am mai fost căsătorit.

Făcu o pauză şi, după o clipă, trase adânc aer în plămâni şi oftă:

— He! He!

Suspinul scos de stăpânul domeniului Ashover pluti spre pădurea Antiger şi se pierdu printre sporovăielile vrăbiilor şi ciripelile pitulicilor. Verişoara Ann îşi muşcă buza şi îşi struni un impuls de mândrie a familiei Poynings, impuls care, dacă i-ar fi dat frâu liber, ar fi putut altera întregul curs al evenimentelor următoare. Se mulţumi să spună:

— Îmi las soarta în mâinile tale, Rook. Procedează cum crezi tu că e mai bine pentru noi amândoi.

Rook îşi petrecu braţul pe sub braţul ei şi porniră în linişte către căsuţa paznicului de vânătoare.

Dacă un străin i-ar fi văzut vagabondând astfel împreună, în primul moment ar fi gândit: „Ce splendidă pereche tipică de îndrăgostiţi englezi!" Dar cel de-al doilea gând, după ce le-ar fi scrutat feţele, ar fi fost: „Oamenii ăştia doi s-au certat, şi nici unul dintre ei nu-i în stare să-i ierte celuilalt".

Când ajunseră la căsuţa domnului Drool, Rook îşi consultă ceasul.

— Cred, zise el, că ar fi mai bine să mă întorc direct acasă, să-mi iau banii necesari şi să-i cer lui Twiney să mă ducă cu trăsura până în Tollminster, înainte să se întunece. Acum e ora patru, şi am să-l prind pe tânărul Tishmarsh taman la ceai. Cu iapa lui Twiney, nu fac mai mult de o jumătate de oră până acolo.

Ann primi propunerea cu o faţă calmă, inexpresivă.

— Şi eu ce să fac? întrebă ea.

— N-ai vrea să te uiţi peste lucrurile rămase de la unchiul Richard? N-a lăsat el cine ştie ce, dar pune deoparte obiectele pe care crezi că ne-ar face plăcere să le păstrăm, şi spune-i doamnei Drool să-şi ia restul. Bietul bătrân! Cred că şi noi îi datorăm ceva, ce părere ai?

Lady Ann răspunse cu un zâmbet vag. Încerca o senzaţie curioasă la gândul că se va găsi din nou în încăperea aceea şi,

totodată, era amarnic dezamăgită că nu va fi împreună cu Rook. De-a lungul întregii lor plimbări, avusese în minte imaginea unei după-amiezi intime, stând împreună la o ceașcă de ceai, în camera devenită atât de familiară. Dar nu-i era dat să fie așa! Mai bine să-l lase să facă ce are de făcut, până nu se răzgândește.

A existat un moment când, ținându-i mâna în mâna lui, la poarta paznicului de vânătoare, Rook a simțit în magnetica-i strângere întreaga căldură patetică a tinereții fetei, și amândoi avură conștiința că se înfiripase între ei o relație mai profundă decât cunoscuseră până atunci. Dar calitatea specială a acestui moment nu dăinui decât până în clipa când Rook văzu silueta femeii străbătând scurta alee din fața casei și apoi dispărând înăuntru.

Lipsa de chef a verișoarei Ann de a-l lăsa singur și lipsa lui de chef de a pleca păreau să-și aibă sursa într-un trist presentiment lucid, comun amândurora, că soarta nu le dăruise acest scurt interludiu de înțelegere decât ca să li-l smulgă apoi pentru totdeauna. Și când, în cele din urmă, Rook făcu cale întoarsă și trecu printr-o spărtură dintr-un gard viu, pe care o știa încă din copilărie, nervii îi erau atât de încordați și de iritați, încât ghimpii și țepii care-i urzicară mâinile și obrajii avură darul de a-i mai potoli tensiunea.

Când începu să urce povârnișul denivelat al colinei Dorsal, nu-și putu împiedica gândurile să nu fuzioneze cu aromele desișurilor de iederă pe lângă care trecea. Ramurile pal-verzui de ferigă, ca niște miniaturale gături pestrițe de girafe transplantate în regnul vegetal, se strecurau printre imaginile care-i bântuiau creierul, asemenea unor cai de mare imobili, printre pești cu aripi negre, iuți ca săgeata. Și, îndeosebi, mireasma ciudată a tufelor de ferigă galbenă, ai căror spini se căznea să-i evite, era cea care-i amețea conștiința tulburată, îmbălsămând aerul cu un parfum de miere.

Când se apropie de șirul pinilor de pe creastă, Rook începu să-și adune firele încurcate ale conștiinței într-un biet ghem încâlcit. Era stăpânit de un sentiment de vinovăție, îmbinat cu omeneasca neputință în fața precipitării evenimentelor. Își amintea, cu nostalgie, de zilele când moștenise domeniul Ashover, de zilele când toate sentimentele pe care le putea el nutri

gravitau în jurul lui Lexie; în jurul discuțiilor nesfârșite, încântătoare, libere de orice răspundere, pe care le purtau la umbra gardurilor vii, înflorite, prin lanurile de grâu, scăldate în soare, sau pe malurile râului.

Își amintea, mai cu seamă, de o anume seară de iunie, când, urmărind alături de fratele său cum o salamandră rotofeie, cu pântece portocaliu, se afunda în adâncurile unui eleșteu, în timp ce zumzetul mașinii de cosit umplea văzduhul, lăsând în urmă-i mireasmă de trifoi proaspăt retezat și licărul aripilor de indolente libelule, el, Rook, iritat de fericirea neîntinată a lui Lexie, își exprimase o dorință de rău augur: „Aș vrea să se întâmple ceva nou și neobișnuit!"

Numai la douăsprezece luni după exprimarea acestei funeste dorințe, o întâlnise pe Netta. Și, vai! câte necazuri, câte supărări adusese acest neastâmpăr al lui asupra tuturor celor dragi. Încercă să-și analizeze slăbiciunea – ba nu! – diformitatea firii lui, care-l trădase, împingându-l în asemenea impas. Dacă măcar ar fi fost în stare să se lase robit de o pasiune omenească, simplă și naturală, totul ar fi arătat altfel. Dar acea blestemată detașare a spiritului său, îmbinată cu o rece senzualitate, determinase influența fatală pe care o avea asupra vieților prietenilor săi. Dacă ar fi putut măcar să se țină departe de dragostea femeilor! Își spuse că, probabil, firea lui se asemăna cu cea a unor călugări din Evul Mediu, pentru care orice contact cu o femeie era un lucru de o păcătoșenie diabolică, tocmai din cauza acestei stranii incapacități de simțire autentică, umană.

Ajuns pe creasta Heron, stând nemișcat sub un pin și ațintindu-și privirile pe mugurii verzi, jilavi și lucioși ai unei tufe de rodul-pământului, rătăcit pe-acolo cine știe cum, Rook, cuprins de o deznădejde vlăguită, făcu un efort patetic de a-și proiecta viața într-o oarecare perspectivă. Își dădea seama că această perversitate rece, de reptilă, impregna toate raporturile cu semenii săi. Relația cu Netta nu era decât perversitate amestecată cu milă. În cazul lui Ann, perversitate și camaraderie; cu Nell, perversitate și romantism. Observând inconștient forma bizară a plantei la care se uita, se pomeni comparând în gând firea lui ambiguă cu conturul ciudat al frunzelor, iar firea

spontană și deschisă a lui Lexie, cu sulița purpurie, erectată impudic, în mijlocul frunzelor. Și, privind această excrescență dezmățată a uriașului și indiferentului univers, își spuse că ar fi fost mult mai fericit dacă și-ar fi concentrat întreaga afecțiune de care era în stare doar asupra lui Lexie, satisfăcându-și latura de satir, dacă aceasta se *cerea* satisfăcută, în întâlniri trecătoare pe străzile orașului.

Părea să fi înțeles că relațiile lui cu fiecare dintre ceilalți, cu Ann, cu Netta, cu Nell, nu erau, în realitate, decât niște raporturi de suprafață, cu totul exterioare iluziei lui despre viață, exterioare legăturii organice, subconștiente, dintre el și Lexie. Și lăsându-și gândurile să lunece primejdios pe această pantă, se simți brusc copleșit de o bolnăvicioasă, panicată frică de viață. O frică de viață împovărată și intensificată de răspunderile pe care și le atrăsese în legătură cu cele trei femei. Simți în acea clipă nevoia să slobozească, în văzduhul dulce, primăvăratic, un urlet de fiară încolțită în capcană.

De ce, Doamne, de ce se lăsase atât de înlănțuit? Și, deodată, asemenea unui curent subteran de apă amară, sau unui val de apă sărată de mare, strecurat sub undele limpezi ale unui râu, îl inundă conștiința apăsătoare a acelor existențe umane asupra cărora își lăsase o amprentă atât de devastatoare. Pentru ele, viețile *lor* erau la fel de importante ca viața lui pentru el însuși; și totuși, în egoismul lui orb, își luase libertatea de a le trata ca pe niște obiecte nesimțitoare, neînsufletite. Ah, merita să simtă cum îl pârjolea fiecare fărâmă din fierul care-i străpungea acum inima! Cu luciditate rece, reconstituia etapele scepticismului filozofic, ale dezamăgirii spirituale care, treptat, îi inoculaseră această indiferență față de tot ceea ce îl înconjura; indiferența față de muncă, de ambiții, de orice fel de viață. Îi apărea acum limpede faptul că acest refuz al lui de a lua în serios soluțiile bine intenționate ale vieții îl împinsese să se expună, neputincios, tuturor calamităților. Lexie, care avea o viziune mult mai realistă, nu s-ar fi lăsat niciodată prins astfel; pentru că el privea viața ca pe o operă de artă și, în consecință, o trata cu înțelepciune, cu meticulozitate, cu prudență, în pofida umorului său caustic.

Cu un suspin smuls din străfundurile sufletului, nefericita făptură se dezlipi de locul în care tufa de rodul-pământului părea să-l fi paralizat, și porni să alerge în jos, pe Câmpul de luptă, să alerge cu mișcările oarecum stângace ale picioarelor lui lungi, care, în copilărie, îl făceau pe Lexie să râdă de el și să-l necăjească.

Avea senzația că înăuntrul lui se răsucea un șurub, împungându-l și zgâriind cu vârfu-i ascuțit însuși pergamentul sufletului, ca un creion de plumb pe o plăcuță. Și s-ar fi zis că nimic din ce suferiseră până atunci, sau aveau să mai sufere din pricina lui Ann, sau Netta, sau Nell, nu ar fi putut egala durerea rece, neîmblânzită, care-l hăituia, în goana lui la vale, ca un dulău sălbatic, însetat de sânge.

Ajuns acasă, intră pe ușa bucătăriei, așa cum îi era obiceiul, așa cum fusese și obiceiul tatălui său. Îi porunci lui Pandie să se îmbrace și să dea o fugă până în sat, pentru a-l chema pe Twiney, cu calul lui.

— I-ai servit sus ceaiul domnișoarei Page? o întrebă.

Pandie mormăi și bâigui și șovăi, luând atitudinea pe care Lexie o denumea prin expresia „a sta într-un picior". Rook își dădea seama că nu avea curajul să spună ce-i stătea pe limbă, dar îi reteză scurt ezitarea cu un singur gest.

— I-ai dus sau nu i-ai dus ceaiul? o întrebă enervat. Pandie aruncă o privire neajutorată spre spatele doamnei Vabbin, care, în mod ostentativ, își făcea de lucru cu plita, dar a cărei figură părea, toată, numai „ochi și urechi". Bâlbâi ceva despre ușa care ar fi fost încuiată.

— Încuiată! strigă Rook. Și ce-i cu asta? Ce, n-ai degete să bați în ușă? N-ai gură să întrebi?

S-ar fi putut crede că exilata din Somerset fusese subit lovită de dambla, pentru că rămase locului, ca înșurubată în podea, zgâindu-se la el de parcă văzuse un strigoi.

— Hai, du-te odată, pentru numele lui Dumnezeu! Și spune-i lui Twiney să-și înhame rapid calul și să te aducă înapoi cu trăsura. O boare de aer proaspăt o să-ți mai învioreze mintea, fată dragă.

Ieși din bucătărie și porni să urce în goană scara ce data din secolul al șaptesprezecelea, sărind câte două trepte odată. Înțelesese destul cât să se simtă năpădit de presimțiri funeste.

Ușa camerei *nu* era încuiată, dar priveliștea care i se înfățișă ochilor era mai rea decât cea mai neagră dintre presimțiri.

Încăperea, ale cărei ferestre dădeau spre sud, era îmbăiată în lumina soarelui de primăvară. Prin fereastra larg deschisă pătrundeau, venind din grădină, trilurile unei mierle invizibile, acel cântec cristalin, vesel și trist totodată, care pare să izvorască dintr-un misterios tărâm de dinainte de naștere, un vers mai melancolic decât lacrimile și mai fericit decât râsul omenesc.

Dar ce parodie, ce grotescă parodie a primei iubiri romantice din viața unui om era acea figură, căzută într-o stare de prostrație, lângă fereastra fermecată! Netta ședea într-un fotoliu, îmbrăcată doar în combinezon. Părul, atârnându-i în lațe zburlite de o parte și de alta a capului, dădea la iveală prea multe șuvițe cărunte, amestecate prin claia castanie, nepieptănată. Brațul drept, atârnând flasc și inert până la podea, strângea încă, între degetele molatice, una dintre sticlele mici de coniac franțuzesc, care făcuseră odinioară faima pivnițelor Ashover.

Fața îi era roșie, dar nu plăcut îmbujorată; ridurile se desenau brutal pe chipul ei, iar pielea însăși avea acea scofâlcire care le marchează pe anumite persoane ca aparținând, jalnic, unei categorii lipsite de instinctul respectului de sine.

Rook închise ușa în urma lui și răsuci cheia în broască. „Servitorii știu asta de multă vreme", își spuse în gând.

Străbătu camera și veni lângă ea. Respirația Nettei, îmbâcsită de alcool, altera parfumul aerului celest care adia spre el, după ce mângâiase parcă întinderi nesfârșite de iarbă fragedă.

O scutură de umăr; fără brutalitate, dar și fără tandrețe, pentru că în acele momente inima murise în el, îngropată sub toate zădărniciile existenței umane.

Netta deschise ochii și-i aruncă o privire năucită, ca și cum nu și-ar fi dat prea bine seama cine era. Apoi, mânată de firescul impuls al disimulării, de parcă – gândi Rook cu amărăciune – s-ar fi aflat în fața unui raid polițienesc, împinse sticla sub fotoliu și făcu o încercare patetică de a-și reajusta ținuta la limitele bunei-cuviințe.

— Vasăzică așa te distrezi tu? întrebă Rook. Poate că-mi dai voie să-ți aduc capotul? adăugă cu un sarcasm care n-o afectă deloc, de parcă ar fi fost adresat teiului din grădină.

Luă capotul pe care i-l aduse și, întinzându-și brațele ca și cum ar fi fost o păpușă de cârpă, îl lăsă s-o ajute să-l îmbrace. Apoi se ridică, clătinându-se pe picioare, și, cu o mână, strânse faldurile veșmântului la piept, în timp ce cu cealaltă își adună părul.

— Ei? rosti Rook pe un ton jos, amar.

Netta își lăsă din nou părul să-i cadă pe umeri și întinse spre el o mână, într-un gest de neajutorare, de disperare.

— Rook, tu nu mă iubești deloc?

Bărbatul îi ignoră și gestul, și cuvintele, trecu pe lângă ea și închise fereastra cu atâta inutilă violență, încât geamurile zăngăniră. Apoi trase pe jumătate jaluzelele, ca și cum ar fi vrut să izgonească frumusețea de neîndurat a acelei zile de primăvară. Dar razele piezișe ale soarelui erau mai generoase decât el și revărsară pe podea, sub picioarele Nettei, un lac de lumină galbenă, în mijlocul căruia continua să stea, inconsolabilă, ca o statuie de plumb într-o fântână de aur.

— Am făcut-o pentru tine! Am făcut-o pentru tine! izbucni ea fără să se mai sinchisească, prea copleșită de mustrarea lui și prea buimacă pentru a-și mai da seama că-și trădează secretele cele mai ascunse.

Rook o măsură cu o mirare sceptică.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, Netta; apoi, scotocindu-se stângaci prin buzunar după o țigară, adăugă înciudat și mânios: Așază-te odată! Cum pot să-ți vorbesc, când stai proțăpită în fața mea de parc-ai fi de piatră.

— Rook! strigă femeia făcând un pas spre el.

Ceva din expresia ei atinse coarda unei tandre remușcări în inima lui, și o strânse în brațe; dar, de îndată ce-o simți lipită de el, duhoarea de alcool din respirația Nettei îi înfrână elanul. Ca să nu-i rănească sentimentele, continuă s-o țină rezemată de umărul lui, pe care femeia își lăsă toată greutatea. Dar, peste creștetul ei, privea cu ochi reci, nefericiți, osteniți, ochi lipsiți de milă și de căldură umană, la detaliile familiare ale camerei,

la îmbelșugata lumină a soarelui, în care pluteau particule de praf ce se lăsau, în zbor clătinat, pe podea.

În timp ce contempla infimele firicele iluminate, se gândi că s-ar putea ca fiecare dintre acești atomi să fie, în sine, un univers care, în chiar această clipă – echivalând poate cu un an întreg –, conținea multitudini de Rook Ashover, gata să se descotorosească de multitudini de Netta Page.

Și spiritul îi fu copleșit de întreaga durere și zădărnicie a comediei universale. Câtă suferință! Câtă falsă înțelegere! Câte dileme implacabile! Și totul la fel de absurd, de lipsit de sens, ca acest dans al prafului în soarele de aprilie!

Se pomeni făcând în minte un legământ profund, tainic, ca niciodată, orice i s-ar mai întâmpla, să nu ierte acea forță care frământa și făcea să fermenteze atâta plămadă de mizerie. Nici o posibilă reajustare sau reînnoire sau compensare nu ar putea răscumpăra, cel puțin pentru el, suferința pe care anumite sensibilități sunt constrânse să o îndure, în vreme ce sfera pe care viețuim se învârtește impasibil în jurul propriei sale axe.

Și, în timp ce aducea asemenea acuzații pline de furie justițiară nerușinării Cauzei Primare a suferințelor umane, nu-i trecu nici o clipă prin minte să o întrebe din nou pe Netta ce voise să spună prin acele cuvinte enigmatice: „Am făcut-o pentru tine! Am făcut-o pentru tine!"

Iar femeia agățată de el, redobândindu-și atât judecata lucidă, cât și dragostea, își redobândi, simultan, și hotărârea eroică inițială.

Sub impulsul acesteia se smulse, în cele din urmă, din brațele lui și, prin îndurarea unui binecuvântat principiu al hazardului, care se împotrivește cruzimii destinului, nu-și dădu seama cât de rece și de formală, cât de silită și lipsită de milă fusese îmbrățișarea lui Rook.

De îndată ce și-a recăpătat echilibrul mental și s-a întins pe pat, cu un zâmbet firesc, dar mișcător pe buze, și cu mâinile înnodate sub ceafă, Netta auzi zgomotul unor roți de trăsură pe prundișul aleii principale. Pandie își îndeplinise expeditiv misiunea, iar domrml Twiney și calul său se aflau la dispoziția lui Rook.

Mintea Nettei se limpezise îndeajuns pentru a-și da seama, după expresia feței lui Rook, că sosirea trăsurii în acel moment îl tulbura și-l enerva.

Rook se duse la fereastră și rămase acolo, cu spatele spre Netta, absorbit de gânduri sumbre. Femeia ghici, cu destulă perspicacitate, că Rook se afla în situația care-i repugna cel mai mult: aceea de a lua o importantă hotărâre imediată. Și atunci luă ea decizia de a-l ajuta în misterioasa opțiune, oricare i-ar fi fost urmările.

— Rook, tu ai niște treburi de rezolvat, îi spuse cu voce calmă. Nu vreau să te reții. Nu trebuie să fii îngrijorat din cauza mea. Acum mă simt perfect. Îndată ce mă îmbrac, am s-o sun pe Pandie, să-mi aducă ceaiul. Pe urmă, până te întorci tu, am să citesc o povestire palpitantă. Sau poate că am să ies pe afară. Da, adăugă ea pe un ton vesel și ferm, asta am să fac. O plimbare. Așa încât n-ai de ce să fii îngrijorat. Voi fi aici când te întorci, și ai să mă găsești cuminte și liniștită, dragul meu Rook.

Cel mai comod lucru pe care-l putea face Rook în acel moment era să-i dea ascultare; să calce pe mantia de catifea smulsă din inima ei și așternută în fața lui, pentru a acoperi crăpăturile care se căscau sub picioarele lor, pentru a acoperi murdăria, pentru a acoperi totul.

„Diseară am să-i spun despre Ann", își făgădui în sinea lui. „Diseară va fi mai ușor. Mintea încă nu i s-a răcorit îndeajuns."

În timp ce se îndrepta cu pași nehotărâți spre ușă, ținându-și ochii ațintiți asupra chipului Nettei și încheindu-și orbește nasturii pardesiului, creierul îi șoptea multe alte lucruri inimii sale. Dacă hotărârea Nettei nu s-ar fi menținut atât de dârză, oțelită de tăria neînduplecată a dragostei pe care i-o purta, dacă s-ar fi lăsat înmuiată, dacă ar fi făcut apel la sentimentele lui sau s-ar fi cramponat de el cu patosul orb al neajutorării, era posibil ca Rook să nu găsească în inima lui forța de a se rupe.

Dar Netta nu făcu nimic din toate astea. Își imprimă pe chip acel zâmbet vechi de când lumea și pământul, zâmbetul pătruns de amara înțelepciune a veacurilor, zâmbetul Sarei, zâmbetul

Fecioarei Maria, zâmbetul prin care fiii omului au fost în același timp zeflemisiți și ocrotiți de fiicele omului, de la începuturile începutului.

— Atunci, la revedere, murmură el, muncit de o ultimă speranță aprigă că o să-l implore, că o să-l conjure să rămână cu ea. La revedere, Netta, dragă. Nu uita să suni să-ți aducă ceaiul de îndată ce vei fi gata. Pe curând.

Ușa s-a deschis, s-a închis în urma lui, și dus a fost.

Un minut sau două mai târziu, Netta auzi hârșâitul roților pe pietriș. Plecase; și ea săvârșise ceea ce se legase să săvârșească. Plecase, păstrând *acea* imagine a ei, imaginea femeii bete de lângă fereastră, pe care o văzuse când intrase în cameră. Acum, nici o fibră nu i se mai clintea pe față. Rămase nemișcată, în poziția în care o lăsase; dar mintea ei, golită de orice alt gând, se rotea în jurul unui singur lucru: dorința ca Rook să o fi sărutat la urmă, înainte de plecare, astfel încât, în timp ce și-ar fi lipit obrazul de al lui, inima ei să-i fi putut transmite tainicul, nerecunoscutul, disperatul ei rămas-bun.

Rook uitase că unul dintre drumurile care duceau la Tollminster trecea chiar pe lângă Antiger, unde o lăsase pe verișoara lui.

Își aduse aminte la timp; exact în momentul când docarul domnului Twiney pornise să urce domol dealul împădurit, care poartă numele de Friday's Dip.

La jumătatea urcușului, ajunseră la o cărare ce se desprindea din drum, lăsându-l la dreapta. Un vechi stâlp indicator, acoperit de licheni și mâncat de vreme, întindea către cărare un braț istovit pe care scria un singur cuvânt: „Gorm".

Rook îl apucă pe vizitiu de încheietura mâinii.

— Domnule Twiney, ești bun s-o iei pe drumul spre Antiger?

— Asta-nseamnă ocol mare, conașule. Și e cioturi și buturugi pe drumu' ăla. Drumu' drept e drumu' bun, cum se zice.

Și arătă cu coada biciului panta lungă, dreaptă, din fața lor.

Următoarele cuvinte pe care le rosti Rook îl luară și pe el însuși prin surprindere, în aceeași măsură ca și pe domnul Twiney.

— Trebuie s-o luăm pe Lady Ann din casa lui Drool. Trebuie să ne întâlnim cu cineva la Tollminster.

— Atunci, așa să fie, conașule, răspunse omul cu voioșie. Calu' ăsta al meu poa' să înoate printr-un noroi mai adânc decât au văzut vreodată oamenii de p'aci. Drumurile astea d-aci e nimica toată pe lângă ce-am văzut eu jos, în Stourbridge. Astea d'aci e iligante pe lângă alea.

În timp ce vorbea, își întoarse iapa în direcția dorită, iar Rook, privind la rostopasca strălucitoare din șanțurile pe lângă care se hurducau, se trezi repetând cuvântul de pe stâlpul indicator, ca pe o formulă de incantație.

— Ce fel de sat e Gorm? întrebă pe un ton indiferent. De când mă știu, am tot văzut indicatorul ăsta, dar nu-mi amintesc să fi văzut și locul pe care-l indică. Și doar am colindat toate cătunele, de aici și până la Tollminster.

— Da' nu-i nici urmă de sat, conașule, răspunse însoțitorul lui. E scris numa' pe stâlp, și asta-i tot ce știu. Nancy, țiganca aia de se ținea cu tatul dumneavoastră, zicea mereu, jos la han, la „Porcu' Negru", că ăsta-i un nume al diavolului, scris pe stâlp ca să călăuzească stafiile și strigoii. Pe mine unu' mă ia totdeauna cu fiori pe șira spinării de câte ori văd semnu' ăsta pe vreme rea; și iapa mea la fel, s-a oprit odată din drum p'o noapte ploioasă și numai ce-o văd că-și întoarce capu' spre mine, taman ca orice creștin, de parc-ar fi vrut să-mi spuie, sărmanu' dobitoc fără grai: „Amice, locu' ăsta nu-i nici de mine, nici de tine".

Când se apropiară de căsuța lui Drool, strălucirea aurie a după-amiezii se pârguise într-o lumină chihlimbarie, care poleia gardurile de mărăcini, dumbrăvile și plaiurile. Îi sugera lui Rook misterioasa transparență luminescentă, care pare să emane simultan din toate punctele orizontului și care impregnează fundalul delicatelor picturi ale vechilor maeștri florentini. Până și florile de ciuboțica-cucului de pe marginile umede ale câmpului aveau acea curioasă aparență alegorică pe care o îmbracă uneori florile de primăvară, de parcă ar fi pictate pe marginile ilustrate ale vechilor cărți de rugăciuni.

Twiney opri calul în fața porții, acolo unde cu câteva ore în urmă se despărțiseră cei doi veri, iar Rook se îndreptă cu pas grăbit spre intrare. Bătu cu putere în ușă cu măciulia bastonului și așteptă nerăbdător să i se răspundă.

În timp ce aștepta, se simți invadat de o presimțire, așa cum se întâmplă în asemenea momente – deoarece facultățile noastre raționale nu ne-au distrus cu totul intuițiile –, că se petrecuse ceva grav. O premoniție înfiripată din acumulări de mici semne convergente – tăceri, acolo unde, în mod firesc, te aștepți la sunet; sunete acolo unde, firesc, te aștepți la tăcere – și care, în asemenea momente, îți copleșesc inima de greutatea unor profeții sinistre.

Deschise ușa și intră în hol. În acea clipă, deveni conștient de două zgomote simultane, ambele neliniștitoare, înfricoșătoare. Cel mai puternic dintre ele era bâiguiala monotonă, dar stridentă a idiotului Binnory, iar cuvintele articulate de băiat, pe care Rook le ascultă cu o uimire ce-i tăie răsuflarea, erau mai surprinzătoare decât zgomotul în sine.

— Te văd eu. Binnory o vede pe cucoana care s-a tăvălit. Iuhuu! Iuhuu! Iuhuu! Binnory vede prin crăpături și spărturi. Binnory vede tot. Cucoana cea mândră, călare pe cal, pe care stăpânul a trântit-o și-a terfelit-o. Și iacăt-o lăsată, sporcăită și jumulită, ca o rață sălbatică cu aripa tăiată. Și stăpânul a plecat la oraș, la Londra, și nu s-o mai întoarce; nu s-o mai întoarce în vecii vecilor. Da' Binnory vede și aude. Poți să-l alungi pe Binnory, da' el tot vine înapoi. Ș-acuma poți să stai acolo unde-a stat Moș Dick, și să-i spui lui Binnory povești și povești, cum îi spunea Moș Dick. Iuhuu! Iuhuu! Binnory știe tot ce se întâmplă în cer și pe pământ.

Cel de al doilea zgomot care-i ajunse lui Rook la ureche, simultan cu bolboroselile idiotului, era plânsul înăbușit, stăruitor, al unei fete cuprinse de disperare. S-ar *fi putut* să fie verișoara lui? S-ar *fi putut* ca aceste scâncete slabe, jalnice, să izbucnească din inima lui Lady Ann?

Nu mai stătu pe gânduri și o zbughi pe scară.

Îl găsi pe Binnory cu ochiul lipit de o gaură în perete, pe care, fără îndoială, și-o scobise singur, și prin care se uita în cameră. Rook era însă prea îngrijorat ca să se mai sinchisească de băiat; fără să bată măcar la ușă, dădu buzna înăuntru.

Lady Ann zăcea cu fața îngropată în pernă, atât de vlăguită, încât plânsul abia de i se mai auzea.

— *Draga mea!* Ce s-a întâmplat? Pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat?

Rook îngenunche lângă pat și o trase pe fată spre el.

— Rook, alungă-l! E încă aici! Alungă-l, Rook, că-mi pierd mințile!

Și vocea ei căpătă o notă stridentă, aproape de țipăt.

Rook se ridică, alergă pe coridor, îl înșfăcă pe idiot de subțioară și-l cără jos, ca pe o căpiță de fân; apoi îl zvârli în curte și încuie ușa pe dinăuntru.

După care se duse în camerele doamnei Drool și încuie și cea de-a doua ușă. Paznicul de vânătoare și nevastă-sa nu se vedeau nicăieri.

Când se întoarse în încăperea de sus, fu uimit de transformarea verișoarei sale. S-ar fi zis că Binnory aruncase un blestem vrăjit asupra ei și, din clipa în care băiatul dispăruse, Ann își recăpătase întreaga stăpânire de sine.

Se ridicase de pe pat și își aranja părul ciufulit, privindu-se în oglinda unchiului Dick. Când îl văzu pe Rook intrând, se întoarse spre el, zâmbind. Pentru a doua oară în aceeași zi, Rook află cât de schimbătoare sunt zâmbetele femeilor.

Surâsul cu care-l întâmpină acum verișoara Ann reflecta o căință de copil năbădăios, care încearcă să cucerească grațiile celor mari. Își lăsă mâinile pe umerii lui Rook și-l sărută pe frunte.

— Nu m-am putut stăpâni, dragul meu. Eram singură în casă cu el, *și* nu înceta să mă zgândăre. Am încercat să fac exact ce mi-ai spus, adică un inventar al lucrurilor, dar el nu-mi dădea pace nici un minut. Probabil că i-o fi auzit pe bătrâni vorbind despre noi. M-a necăjit îngrozitor și m-am pierdut cu firea. L-am pălmuit. Știu că a fost groaznic din partea mea, dar asta am făcut. L-am lovit. Și după aceea n-a mai vrut în ruptul capului să plece și se zgâia întruna la mine prin gaura aceea din perete. Era îngrozitor, Rook. Ca într-un coșmar. Îl tot smulgeam de acolo și-l îmbrânceam pe scări. Dar are o putere extraordinară. Și mereu se întorcea și rânjea la mine. Acum l-ai dat afară, nu? Doamne, ce bine-mi pare!

Își ținu respirația, cu un horcăit întretăiat, de parcă încerca să-și împiedice un hohot de râs isteric.

Starea ei îl impresionă pe Rook mai mult decât își dădea seama Lady Ann. În mintea lui o asociase întotdeauna cu o înverșunată independență, și tulburarea de care dădea dovadă acum îi atinse o coardă sensibilă, în pofida tuturor platoșelor lui.

Intenția vagă care încolțise în mintea lui când văzuse numele „Gorm" pe stâlpul indicator se închegă acum într-o hotărâre definitivă.

— Îmbracă-te repede, draga mea, și vino cu mine. Mă însoțești la Tollminster.

Mai pasivă și mai docilă decât se arătase vreodată în viața ei, Lady Ann se lăsă condusă pe scări, străbătu în grabă mica alee din grădină și se urcă în docar. Rook o așeză între el și domnul Twiney și, în timp ce se hurducau peste hârtoapele înnoroiate și prin umbrele amurgului de primăvară care-i împresurau, fata se abandonă unui delicios fior de plăcere voluptuoasă, care o legănă și o îmbătă, ștergând orice urmă de îndoială și de responsabilitate.

Lunecase într-un soi de transă în care obiectele își pierduseră materialitatea, devenind vaporoase și eterice, când felinarele aprinse de pe Strada Mare și pavajul pietruit din curtea hanului o făcură să se trezească la realitatea sosirii la Tollminster.

Rook îi ceru lui Peter Twiney să-i aștepte în același loc, la o oră mai târzie din seară, iar el și verișoara Ann o porniră pe străduțele vechi și înguste, către locuința prietenului său, pastorul.

Înserările de primăvară, în vechile orășele de provincie, au un farmec mai subtil și mai pătrunzător decât cele ce învăluie singuraticele spații înverzite, îndepărtate. Senzația ulițelor care se desfac din arterele iluminate și se pierd în întunecimea îmbălsămată, miresmele boschetelor de liliac, ce se revarsă din invizibile grădini străjuite de ziduri; prezența nevăzută a frunzulițelor fragede, dincolo de porțile acoperite de mușchi ale bisericilor și azilelor; panselele și primulele proaspăt plantate în glastrele din ferestrele georgiene, învăluite de crepuscul; toate acestea laolaltă, amestecate cu boarea răcoroasă, îmbibată de izul de

mâl ce adie dinspre malurile râului, acolo unde catifelații boboci de gălbenele dospesc și dospesc în întuneric, împrumută orășelului o aură de vrajă care are puterea să recheme și să reîntrupeze cele mai prețioase amintiri din memoria noastră atavică.

Pastorul bisericii Saint Mark își întâmpină oaspeții cu o bucurie nedisimulată. Nutrea față de stăpânul domeniului Ashover un soi de idolatrie juvenilă, în care se îmbinau un firesc snobism nevinovat și un bizar cult personal al eroilor; așa încât, tânărul preot sesiză cu repeziciune toate nuanțele emoționale ale acestei vizite neașteptate.

— Sunt mândru să fiu eu acela care vă lansează în viață, le repeta întruna, în timp ce-i târa după el, în sus pe strada Antiger, apoi pe strada South, până ajunseră la biroul cu pricina.

Firește că biroul era închis, dar energicul pastor, cu vastele lui cunoștințe asupra deprinderilor locale, se dovedi în stare să adulmece cu atâta promptitudine urma funcționarului, încât, atunci când se întoarseră la locuința lui, dispensa se și afla în buzunarul lui Rook.

Tot ce a urmat i s-a părut verișoarei Ann, aflată încă în starea ei de iresponsabilă năuceală, chiar și mai ireal decât călătoria în trăsură, pe potecile clisoase. Domnul Tishmarsh i-a convocat pe paracliserul și pe diaconul său să slujească drept martori; a deschis cu o cheie personală ușița lăturalnică din întunecoasa biserică de pe vremea lui Henric al VII-lea, și-a îmbrăcat veșmintele preoțești cu ușurința familiarizată a unui discipol al episcopului de Oxford, a repetat fraza devenită tic: „Sunt mândru să fiu eu acela care vă lansează în viață" atât de mecanic, încât Ann avu impresia că auzea un refren ritmic, integrat în formulele austere și hieratice ale slujbei sacre, după care îi puse să-și semneze numele de soț și soție în registrul legat în pergament, lăsându-i pe amândoi cu impresia că fuseseră hipnotizați de un licean exaltat.

— N-aș fi făcut toate astea pentru nimeni în afară de dumneavoastră, domnule Ashover, îl asigură micul preot încântat, conducându-i spre curtea hanului „Leul Roșu". Și pentru nici o altă doamnă în afară de dumneavoastră, Lady Ashover, se

grăbi să adauge, bâlbâindu-se de emoție când rosti numele noii căsătorite.

Rook dorea cu ardoare să-l expedieze pe omuleț înainte de a întâmpina curiozitatea indulgentă a vizitiului, dar domnul Tishmarsh avea o trăsătură comună cu inamicul său profesional, Diavolul, și anume: odată încăput în ghearele lui, nu mai scăpai cu una cu două.

— Trebuie să vă ajut să vă urcați în trăsură, Lady Ashover, anunță tinerelul. Ăsta-i dreptul meu, nu-i așa, din moment ce eu v-am lansat în viață?

Rook se pomeni înjurându-l în gând pe afabilul preot, cu o vehemență total disproporționată față de neînsemnata culpă. Acum că pasul irevocabil fusese făcut, nervii săi resimțeau tensiunea nefirească a acestei lungi zile.

În sfârșit, o porniră la drum, nu înainte ca domnul Peter Twiney să fi rânjit ironic și plin de înțelegere în direcția pastorului de la biserica Saint Mark, care, ținându-și pălăria în mână, îi urmărea, entuziast, înconjurat de grăjdarii care se holbau la ei, din curtea hanului „Leul Roșu".

Când ajunseră la reședința Ashover, se făcuse aproape unsprezece. Rook îi ceru domnului Twiney să tragă trăsura în fața ușii din spate, pentru a nu deranja somnul nimănui; dar curând se dovedi că, pentru prima oară în istoria acestui liniștit conac, precauția era absolut inutilă.

Întreaga casă forfotea de glasuri, de lumini, de zăpăceală.

Pandie îi întâmpina în prag; și nu numai domnul Twiney, dar chiar și iapa lui cu grumazul lung ascultară cu o atenție demnă de cel mai dramatic și senzațional eveniment care intervenise vreodată în viețile lor prozaice, în timp ce slujnica albă la față ca varul, cu șorțul și boneta legate strâmb, cu brațele fâlfâindu-i în aer asemenea aripilor unui pinguin istovit, îi lămuri că domnișoara Page dispăruse fără urmă; că, după părerea ei, se înecase în groapa lui Saunders; dar că, după părerea doamnei Vabbin, fusese răpită și atacată de bandiții aia de țigani.

Capitolul XIII

S-ar fi zis că evenimentul capital care intervenise în existența verișoarei Ann – acea victorie secretă a pulberei Ashover îngropate sub lespezile din capelă – pusese un deget paralizant pe condeiul sugător de viață al lui William Hastings.

În dimineața care a urmat desfășurării întâmplărilor de mai sus, Nell se deșteptă târziu, dar cu senzația că, în timpul somnului, fusese eliberată de o povară imensă. Spre surprinderea ei, găsi un bilețel din partea lui William, prins în pernița de ace de la oglindă, prin care soțul ei o înștiința că își luase gustarea de dimineață și plecase pentru întreaga zi la Bishop's Forley.

Nell cunoștea pricina acestei plecări. Un bine-cunoscut teolog din Germania, unul dintre puținii gânditori moderni ale cărui scrieri îl interesau pe singuraticul nostru nihilist, venise la Bishop's Forley, în vizită la un preot răspopit de acolo. Hastings plecase, la invitația acestuia din urmă.

Pieptănându-și părul în fața oglinzii, inhalând miresmele de frunze abia ivite din muguri și pe cele de iarbă fragedă, și ascultând ciripitul sturzilor și cântul mierlelor care-și răspundeau unele altora, fata se lăsă în voia unui flux de vibrantă beatitudine, țesută din magia fiecărui sunet și din extazul fiecărui parfum pe care marile rezervoare ale vieții le țin la păstrare în sursele lor ascunse.

Dincolo de versurile avântate ale păsărilor și de aromele răscolitoare, i se părea că percepe însuși clocotul și mișcarea sevei verzi care se împingea, prin canalele tijelor, pentru a întâmpina căldura soarelui dătător de viață.

O avalanșă de amintiri vagi, lipsite de contur, se înălță la suprafață din tainițele memoriei ei, în care zăcuseră dosite atâta amar de vreme.

În molcoma lor revărsare, verdele-pal al firelor de ciuboțica-cucului se împletea cu violetul transparent al toporașilor, cu freamătul primelor flori de șofran purpuriu izbucnite din carnea brună a pământului, cu petalele tivite cu cărămiziu ale puzderiei de margarete presărate prin pajiștile catifelate, perlate de rouă. Dureri împungătoare, nemiloase și voluptuoase în același timp, ca junghiurile ce premerg nașterii, păreau să răspundă, din adâncurile făpturii ei, plesnirii bobocilor și exploziei din teci, care frământau acum liniștea pădurilor, a câmpurilor, a grădinilor. Toate instinctivele ei răspunsuri la Natură, răspunsuri care luaseră forma extazului pur al fericirii puerile, dar care, de fapt, se asociau cu impresii definite de căldură și de răcoare, de trunchiuri și frunze, de țărâna-mamă, de rădăcini și mușchi, de pete de soare și de umbră, năvăleau acum la suprafața conștiinței, inundând-o într-o inefabilă beatitudine.

Își legă părul, își trase combinezonul pe ea și alergă jos, așa cum era, cu brațele goale, ca să-și pregătească gustarea de dimineață, înainte de a se spăla și îmbrăca. Nu avea mare lucru de făcut, pentru că Hastings, înainte de plecare, aprinsese focul și pusese ambele ceainice pe plită.

Grăbindu-și gătelile cu nerăbdarea unui copil, zăbovind doar atât cât să-și deschidă cufărul și să-și scoată o rochie cu adevărat primăvăratică, se așeză foarte curând la masa de bucătărie, după ce deschisese larg ușa ce dădea spre grădină, și începu să mănânce pâine cu unt și să bea ceai, cu o figură atât de radioasă, încât dacă vreun duh al elementelor subumane ar fi poposit în prag, privind-o, ar fi gândit, neîndoielnic, că viața fiicelor omului este cea mai vrednică de invidiat din întregul univers.

Atunci îi veni în gând ce avea să facă după ce va fi spălat tacâmurile și farfuriile de la micul dejun, după ce va fi strâns așternutul și udat zambilele purpurii și roz care îmbobociseră lângă peretele dinspre sud. Hotărî să traverseze podul Ashover, să taie prin grădina Ashover pe o scurtătură pe care o știa

bine și s-o pornească peste deal, în pădurea Antiger. Nu le îngăduia speranțelor ei să întrevadă o întâlnire cu Rook. În realitate, nu era deloc sigură că dorea într-adevăr să-l vadă în dimineața aceea; dar dorea să-l asocieze cu starea ei de spirit atât de neobișnuită; să fie alături de el, să perceapă pulsările primăverii în locul acela impregnat de prezența lui.

Era atât de nerăbdătoare să plece de acasă, încât, până la urmă, uită să stropească zambilele, și abia după ce trecu de poarta cimitirului își aduse aminte, cu un vag surâs pe buzele crispate, de această omisiune.

Atrasă, în pofida intențiilor și voinței ei, de amintirea după-amiezii de neuitat din biserica întunecată, își încetini pașii și se îndreptă, visătoare, spre ușa dinspre partea vestică.

Spre marea ei mirare, când ocoli clădirea, se pomeni față în față cu mama lui Rook. Doamna Ashover stătea lângă mormântul soțului ei. Nell o zări înainte ca bătrâna să o fi observat și fu uluită de expresia zugrăvită pe fața ei.

Arăta ca o vrăjitoare victorioasă, malefică, venită să împărtășească cine știe ce demonic triumf osemintelor complice ale unui mort păgân. La apariția lui Nell, păru descumpănită și sâcâită, dar nu făcu nici un efort să ascundă pricinile păcătoasei ei bucurii.

— Doamnă Hastings, e mai bine să afli chiar acum cele ce s-au întâmplat, și după aceea vei putea să le comunici și soțului dumitale, dacă Rook nu i-o fi spus încă.

Nell păli. Oare ce cumplită lovitură o fi ales tocmai această zi, dintre toate zilele, ca să se abată asupră-i?

— Cum? murmură ea cu ochii măriți de spaimă și gura deschisă. S-a întâmplat ceva... cuiva?

— Dacă s-a întâmplat? *S-au* întâmplat o sumedenie de lucruri. Poate că te interesează să afli, fiul meu și verișoara lui s-au căsătorit ieri, la Tollminster, printr-o dispensă specială; și te va mai interesa să afli că femeia *aceea* a fugit.

În timp ce-i dădea aceste vești, doamna Ashover fixă asupra fetei o privire în care strălucea atâta răutate, încât Nell avu impresia că fiecare taină a inimii ei fusese dezgolită și expusă la lumină. În fața copleșitoarei noutăți, nu putu răspunde decât

cu un mic sunet gâtuit și, instinctiv, se prinse cu mâinile de capul de piatră al răposatului stăpân.

— Ce ai? întrebă bătrâna doamnă, apucând cu mâna înmănușată încheietura mâinii lui Nell și reținând-o în nervoasa ei încleștare. Haide, haide! Vino-ți în fire! Vai de mine, ești albă ca o lumânare. Să intrăm în biserică, să te așezi un moment. Nu! Nu! N-am să te las să leșini aici, lângă John al meu.

Și scoase un chicotit strident, hârâit, care ar fi putut la fel de bine să iasă din plămânii de piele tăbăcită ai unui liliac speriat.

O trase pe fată în biserică, și se așezară una lângă alta. Pe măsură ce sângele îi revenea în obraji și se străduia să accepte ideea că verișoara Ann devenise soția lui Rook, subconștientul ei înregistra mormintele familiei Ashover și deosebirea dintre felul cum arătau acum și cum arătaseră în acea seară întunecoasă, înceţoşată.

— Și unde a dispărut Netta Page? șopti ea.

„În mocirlă" a fost răspunsul căruia bătrâna nu i-a dat glas. Cu voce tare, spuse:

— Habar n-avem, copila mea. Nici Rook nu știe, și nici unul dintre noi. Au scotocit ținutul întreaga noapte; a fost anunțată poliția, s-au făcut investigații la stațiile de cale ferată. Nici o urmă. Lucrul curios este că nu a luat nimic cu ea; nu și-a luat decât poșeta. Și poșeta, din câte afirmă fiul meu, era goală. Eu una sunt de părere că o fi luat niște bani, dar Rook zice că nu. Și dacă e așa, înseamnă c-o fi fugit cu careva, cu vreun bărbat cu care a menținut relații în tot acest timp. Știi cum sunt femeile de teapa ei! Și așa procedează întotdeauna; se întorc la câte un târâie-brâu puturos, care trăiește pe spinarea lor!

Pe măsură ce asculta această tiradă, Nell se simțea din ce în ce mai scârbită. Dacă n-ar fi fost mormintele din capelă, a căror prezență părea mai impunătoare ca oricând, ar fi protestat indignată și ar fi luat-o la fugă. Dar așa, se mulțumea să stea rezemată de spetează, cu ochii pe jumătate închiși, încercând să-și imagineze ce trebuie să fi simțit Netta când a fugit, cu poșeta goală, din casa adormită. Și cu cât îi creștea simpatia pentru Netta, cu atât simțea cum suferința ei personală se domolea, simțea că o durea mai puțin. Nell nu le îngăduise niciodată

gândurilor și simțămintelor ei să rătăcească dincolo de romanța prezentului imediat. Nu simțea o gelozie individuală față de Lady Ann; ci doar o îngrijorare bolnăvicioasă, gândindu-se la ce trebuie să fi însemnat toate astea pentru Rook.

— Am să-i las singuri pentru o bucată de vreme...

Vocea bătrânei răzbătea până la Nell prin ecranul dens al propriilor ei emoții, de parcă venea de după un zid capitonat.

— Da... singuri pentru o bucată de vreme. Poți să-i spui și asta soțului dumitale. Și dacă, *după* acest interval, Lady Ann va dori să fie unica stăpână a casei, o să mă aranjez eu într-un fel. Fără îndoială, o să mă ucidă gândul că vor să-și ducă viața fără mine. Dar voi muri fericită.

Doamna Ashover se învălui în tăcere; și privirea ei, ca și aceea a tinerei femei, rătăci de la gânditorul voltairian la tristul cavaler; și de la cavaler la austerul cruciat.

— Totul e în deplină ordine, murmură bătrâna cu glas tare către aceste neînduplecate spirite ale stirpei pe care o slujea. În deplină ordine!

Simplul fapt că doamna Ashover își dezvăluia astfel gândurile în fața unei persoane relativ străine o șocă și o uimi pe tânăra fată. Asemenea devoțiune morbidă în slujba unei entități atât de impersonale, cum era supraviețuirea unei familii, depășea cu totul sfera iluziilor ei vitale, și Nell se simțea ca un martor al unei bătălii între năluci, pe un țărm fantomatic. Și totuși, era îndeajuns de sensibilă încât să sesizeze nota sublimă din dementa loialitate a bătrânei.

„O să mă ucidă gândul că vor să-și ducă viața fără mine." Această frază disperată răsuna întruna în mintea fetei, asemenea bătăilor de tambur care supraviețuiesc tuturor celorlalte zgomote, când, după o luptă crâncenă, vălmășagul oștilor se îndepărtează pe dealuri.

Absorbite de gânduri, femeia bătrână și cea tânără nu puteau fi receptive la forța fluxurilor oculte care se degajau, în această fermecată zi de primăvară, din scrumul îngropat sub lespezile de marmură. S-ar fi zis că freamătul regenerator din sânul gliei și din miezul văzduhului răzbătuse prin lenta disoluție a veacurilor

și redeșteptase acolo, în inima tenebrelor, o ascunsă forță latentă, potențială, dar mai puternică decât anihilarea.

Totuși, un obscur apel venit din mormintele neamului a cărui continuitate o salvase trebuie să-și fi transmis vibrațiile magnetice către sensibilitatea noii stăpâne a domeniului Ashover, fiindcă, după un răstimp de lungă tăcere, cele două femei așezate în capelă, cu o baltă de lumină solară sub tălpi și o rază tremurându-le deasupra creștetelor, deveniră brusc conștiente de faptul că nu mai erau singure. Întoarseră simultan capetele. Se ridicară la unison. În pragul ușii stătea Lady Ann, dreaptă, cu capul descoperit, uitându-se la ele cu o față absentă, oarbă, inexpresivă, o față de somnambulă.

Cele două femei ieșiră imediat din strana îngustă în care se adăpostiseră și porniră de-a lungul culoarului dintre bănci, pentru a o întâmpina. Lady Ann îi zâmbi slab lui Nell, întinzându-i mâna, și i se adresă doamnei Ashover, păstrând însă aceeași mască inexpresivă – masca de somnambulă aflată în transă.

— Mătușă, am venit să-ți spun că Rook a dat de urma doamnei noastre dispărute. Se pare că a fost văzută, de cineva care o cunoaște, ieri noapte la Bishop's Forley. Știu că acolo sunt o puzderie de mahalale, pe lângă fabricile de mănuși. Am văzut și eu niște locuri îngrozitoare – pensiuni deocheate, cârciumi, tot soiul de lucruri pentru care o persoană de felul ei simte o atracție naturală.

Doamna Ashover aruncă o privire spre Nell, întrucât instinctul de femeie de lume îi spunea că nu era momentul potrivit pentru un schimb de aprige triumfuri cu nora ei. Dar Lady Ann părea, în mod straniu, înclinată să sfideze toate convențiile.

— Ești fericită, i se adresă ea lui Nell, privind-o drept în față cu formidabilii ei ochi cenușii, că te poți bucura, cu inima ușoară, de splendoarea unei zile ca aceasta. Ești fericită că n-ai nici un fel de legătură cu familia noastră de nebuni.

— William a plecat azi la Bishop's Forley, murmură Nell.

— Da? Atunci poate că el o să ne descopere oița rătăcită și o s-o readucă la turmă, răspunse Lady Ann, cu un hohot

de râs lipsit de veselie. Rook a plecat într-acolo cu câteva ore în urmă, adăugă ea.

Una lângă alta, cele trei femei ocoliră zidul bisericii și se îndreptară spre poarta care dădea în șosea. Mergeau în tăcere, Nell fiind încadrată între bătrână și nou-venită, a cărei personalitate părea înzestrată, în acel moment, cu o imensă forță pasivă, capabilă să le reducă pe celelalte două la rolul unor neînsemnate figurante.

Căldura soarelui primăvăratic le îmbăia pe toate în fecunda lui binecuvântare, conferind tăcutei treimi o solemnitate aproape biblică. Păreau să înainteze, ca într-un ritual religios prestabilit, de la un altar împodobit cu flori la altul, ca și cum executau niște roluri episodice, dar esențiale, într-un amplu mister sacru, un ceremonial al primăverii, mut dar foarte elaborat, organizat în onoarea Persefonei sau a mamei ei. Croncănitul stăncuțelor, flecăreala vrăbiilor, țipetele stridente ale câtorva grauri, poposiți, o clipă, pe streașina unui acoperiș, ca și behăielile câtorva oi hoinare nu știrbeau gravitatea aproape nefirească a celor trei siluete, în înaintarea lor spre poarta cimitirului.

Să fi perceput în subconștientul lor, sub impactul magnetic al glorioasei zile, impalpabila presiune a gloatei de spirite ale celor morți, făcându-și drum spre reîncarnare în embrionul fără formă și fără nume, ocrotit în pântecele unei noi mame a generațiilor, gata să se împingă înainte, înainte, către un viitor estompat, încă necreat?

Dacă așa *se întâmpla*, dacă misterul sublim al continuității vieții umane, frumoase și crunte, în același timp, absorbea din aceste trei sensibile forme feminine, în acea fatală dimineață, orice putere de împotrivire individuală, orice posibilitate de alegere, atunci este lesne de înțeles de ce se îndreptau atât de lent către poartă. E cu putință ca strania pasivitate care emana din fibrele uneia dintre ele să se fi transmis pe nesimțite și nervilor celorlalte două, prin acea comunicare clarvăzătoare ce unește toate femeile în conștiința faptului că sunt punți vii între ceea ce a fost, ceea ce este și ceea ce va fi.

Totuși, de îndată ce ieșiră din sacrul loc îngrădit, pe șoseaua luminoasă, întreaga lor stare de spirit se schimbă.

— Pot să vă conduc până la drum? întrebă Nell. Eu aveam de gând să mă duc în dimineața asta în pădurea Antiger, să culeg primule, și încă mai cred că am s-o fac... doar dacă – adăugă ea cu o privire blândă către verișoara Ann – doar dacă nu v-aș putea fi de folos cu ceva.

Soția lui Rook și mama lui Rook schimbară între ele o scurtă privire cu tâlc.

— Cred, draga mea, răspunse mama cu subită vioiciune, că, ceva mai târziu, ne-ai putea fi de un imens folos. De pildă, dacă fiul meu reușește să o găsească pe domnișoara Page și o aduce îndărăt, ceea ce mă tem că va face, ar fi pentru noi toți o fantastică ușurare dacă... doar pentru câteva zile... până când am face alte aranjamente... i-ai putea oferi găzduire în căsuța dumitale.

Nell simți cum îi năvălește sângele în obraji. Oare această mătușă-soacră și această nepoată-noră, cu necruțătorii lor ochi cenușii, aristocratici, pătrunseseră tainele inimii ei, până în adâncuri? Aveau de gând s-o pedepsească pentru cutezanța ei. Să fi fost această ciudată propunere o răzbunare premeditată?

— Bineînțeles că eu și William vom face tot ce ne stă în putință ca să vă fim de folos, doamnă Ashover, răspunse fata cu gravitate. Sper să nu i se fi întâmplat nimic rău Nettei. Nu pot crede că s-a dus în vreunul dintre locurile acelea îngrozitoare de care ați vorbit. Bănuiesc că, pur și simplu, a luat trenul de noapte spre Bristol. Știu că are cunoștințe acolo. Sau poate că a plecat la Londra.

Doamna Ashover încetase s-o mai asculte. Îi încolțise în minte o nouă idee.

— Nelly, n-ai vrea să vii cu noi până acasă? Ți-aș fi foarte recunoscătoare dacă mi-ai face un mic serviciu. Aș vrea să-i trimit un bilețel lui Lexie.

Fata se lăsă condusă, asemenea unei prizoniere, de către cele două personalități dominante, în timp ce străbătură podul.

Câteva minute mai târziu, Nell se afla, singură, în salonul spațios, umbros, nefolosit, a cărui ceremonioasă somptuozitate o împresura și o învăluia de parc-ar fi fost doar o primulă sau

o violetă sau un ghiocel, așteptând să fie „aranjată" într-unul dintre vasele zvelte, de sticlă.

Niciodată încăperea aceea nu arătase mai impozantă, în tonurile ei de alb și auriu, cu acuarelele și cu gravurile ei franțuzești, dar tânăra vizitatoare se simțea stăpânită de o intensă și crescândă ostilitate împotriva întregii atmosfere de acolo, de parcă grandiosul salon își proclama, conștient, victoria asupra ei și asupra dezlănțuirii de romantism pe care o reprezenta.

Se îndreptă spre consola căminului și contemplă în tăcere o miniatură înrămată în aur, care-l reprezenta pe tatăl lui Rook în copilărie. Portretul o fascina prin asemănarea lui cu Rook și, gândindu-se la tortura prin care trecea el în aceste ceasuri agitate, se lăsă înfiorată de un sentiment de milă care-i străbătu nervii, asemenea unui frison de malarie. Lucrul ciudat, care o mira cel mai mult, era că nu simțea nici un grăunte de furie sau de amărăciune împotriva lui. Ar fi vrut, din contră, să se răzvrătească împotriva tuturor celorlalți și să facă ceva – nici ea nu știa ce – ca să-i netezească lui Rook calea. Era bucuroasă că-i va duce un mesaj lui Lexie. Se întreba cât o fi știind el din cele ce se întâmplaseră. O fi găsit oare Lady Ann timp să-l înștiințeze despre căsătoria ei, despre dispariția Nettei? Ce ironie a soartei ca „bilețelul" pe care urma să i-l ducă ea să nu conțină decât această formidabilă informație cu două tăișuri.

Se uită la ceasul aurit de pe consolă. Era aproape unu. Va fi nevoită oare să ia masa de prânz cu această mamă și această noră? Ideea îi repugna total. Ar fi avut senzația că ia masa cu doi judecători, în timp ce călăul îl execută pe osândit.

Un zgomot brusc de ușă care se deschide și se închide, venind din spatele casei, o făcu să încremenească pe covorașul decolorat din fața căminului, cu ochii hipnotizați parcă de arabescurile țesăturii și cu urechile ciulite, ascultând... O clipă mai târziu înălță capul și făcu o mișcare impulsivă către ușă. Auzise o voce bine cunoscută, susținând, în șoaptă, un dialog grăbit cu Pandie. Apoi îi auzi pașii pe coridor, și ușa salonului fu dată de perete.

Nell îl privi cu o groază mută. Dacă făceai abstracție de veșmintele moderne, l-ai fi luat drept Hamlet dând, pe neașteptate,

peste Ofelia. Hainele îi erau mânjite de noroi și mototolite, ghetele murdare, obrajii nerași, ochii injectați și adânc înfundați în orbite, ca după nopți întregi de nesomn.

Rook închise ușa după el cu deliberată precauție și o fixă pe fată cu o privire intensă, nervoasă, de parcă ar fi așteptat o izbucnire de furie din partea ei. Apoi făcu câțiva pași, își aruncă pălăria și bastonul pe măsuța din lemn de trandafir și își plimbă privirea crâncenă de jur-împrejur, ca un ucigaș hăituit, care caută un ascunziș.

Groaza paralizantă care o cuprinsese pe Nell se topi în nemărginită duioșie, când îl văzu cât arăta de doborât. Se duse drept la el și îl strânse în brațe.

Buzele ei îi mângâiară obrazul rece și lipicios, cioplit parcă din miezul lemnului de soc; țepii din barbă îi zgâriară pielea.

— Ssst! sâsâi el nervos. Tăcere, pentru numele lui Dumnezeu! Nimeni nu știe că sunt aici. Amândouă sunt sus. Pandie mi-a spus că ești singură în salon. Am venit înapoi doar ca să-mi iau bani și aparatul de bărbierit. Twiney mă așteaptă în șosea. Nu l-am lăsat să tragă în fața casei. Pandie s-a dus în camera mea să-mi aducă tot ce-mi trebuie. N-o să sufle o vorbă. Și *tu* trebuie să faci la fel, drăguța mea. O! Trebuie s-o găsesc, trebuie s-o găsesc, altfel nu mă mai întorc niciodată aici!

Fata își desprinse brațele din jurul gâtului lui, dar rămase încă agățată de el, privindu-l în ochi:

— Ai s-o găsești, Rook, scumpule! Știu că ai s-o găsești. Nu le-am crezut nici un moment când mi-au spus că s-a dus în locurile acelea groaznice.

Rook îi dezlipi ușurel mâinile de pe umerii lui și o ținu la capătul brațului întins. Încleștarea degetelor lui nervoase era atât de puternică, încât îi rănea carnea.

— Nu știi ce înseamnă să simți ceea ce simt eu, Nell, mormăi răgușit. Mă simt ca un ucigaș.

— N-a fost din vina ta, Rook, iubitule. N-a fost din vina ta. Știu totul. Am văzut cu ochii mei cum s-au desfășurat lucrurile în timp; dar ce puteam eu face? Rook, dragul meu, dragostea mea, ce puteam eu face?

— Nell, mă simt ca un ucigaș, repetă el, înlănțuind-o în brațe cu atâta furie, încât fata nu-și putu reține un mic strigăt înăbușit. Mă simt de parc-aș fi ucis-o cu mâna mea. Și era atât de bună! Vai, Nell, nu mă avea decât pe mine! Și era atât de scumpă și de bună!

O eliberă din strânsoarea brațelor și scoase un suspin care-i cutremură trupul greoi.

— Ai s-o găsești, Rook, dragule. Ai s-o găsești! repeta întruna fata; și apoi, doborâtă de slăbiciune, în urma tensiunii acestei întâlniri, se lăsă să cadă pe unul dintre fotoliile Louis al XIV-lea, înalt, aurit, brodat, cu speteaza în formă de inimă.

Rook se lăsă în genunchi lângă ea și, luându-i fața în mâini, începu s-o sărute patetic, orbește. Sub sărutările lui, Nell se învioră și, aplecându-se în față, îi cuprinse capul.

— Rook, iubitul meu, dragul meu Rook, ai s-o găsești, psalmodia ea cu o monotonie de bocet, clătinându-se ușor, de parc-ar fi legănat un copil. Ai s-o găsești, Rook! Nu te teme. Ceva îmi spune că vă veți întâlni din nou.

Rook se ridică în picioare și privi nervos spre ușă.

— Nell, dacă am s-o găsesc, tu ai să-mi fii prietenă și ai să mă ajuți să trec prin toate greutățile?

Nell n-a știut niciodată ce a vrut să spună prin aceste ultime cuvinte, pentru că, după o scurtă bătaie în ușă, Pandie își vârî capul în cameră și-i făcu un semn lui Rook.

— Vin îndată, Pandie. La revedere, Nell.

Și, înainte de a-și aduna puterile ca să se ridice de pe fotoliul brodat cu roze, străjuită de brațele țepene, aurite, Rook și ieșise din cameră, închizând ușa în urma lui.

Când se ridică, Nell simți cum îi revin puterile; și, odată cu înviorarea forțelor, în inima ei izvorî o bucurie ciudată, adâncă, o bucurie care nu semăna deloc cu beatitudinea care o cuprinsese în dimineața aceea, și totuși nu foarte diferită de ea. Se aplecă deasupra unei vaze scunde, pline cu primule, așezate în mijlocul mesei pe care-și zvârlise Rook pălăria și bastonul. Nell își îngropă fața în petalele palide, virginale.

Și în timp ce le sorbea dulceața pătrunzătoare, se apropie foarte mult de hotarul acelei taine deschise tuturor, dar care

a rămas neștiută până la sfârșitul zilelor „multor profeți și împărați", anume că, din clipa în care iubirea izbutește să străpungă bariera propriului tău subiectivism și se revarsă generos asupra vieții ființei iubite, se descătușează de „suferința crudă și sfâșietoare ca moartea".

Inspira încă parfumul florilor când intră doamna Ashover, ținând în mână un bilet împăturit.

— Vrei, draga mea, să-i duci asta lui Lexie? Mi-ar fi plăcut mult să te reținem la masă, dar, după cum vezi, totul e cu susu-n jos.

Fără nici o altă rațiune decât capriciul invincibil, inerent însești structurii tuturor întâmplărilor terestre, această expresie stupidă, „cu susu-n jos", mai mult decât toate celelalte lucruri pe care i le spuseseră făpturile omenești întâlnite în acea dimineață, continuă s-o obsedeze și să se alcătuiască mecanic pe buzele lui Nell, în timp ce traversa cele două poduri de peste râu, în drumul ei de prim-mesager care avea să-i vestească lui Lexie Ashover faptul că istoricul său nume era în mai mică primejdie, decât fusese în urmă cu două zile, să se șteargă de pe fața pământului.

Capitolul XIV

După ce ieși din casa preotului răspopit din Bishop's Forley, reverendul William Hastings, simțind cum îi vâjâie capul de emoția discuțiilor metafizice purtate cu oaspetele german, se pomeni, pe la orele șase seara, mergând pe o stradă complet necunoscută, din cartierele nevoiașe ale orășelului dezordonat, suprapopulat.

În dimineața zilei respective, străbătuse pe jos cele zece mile până la Bishop's Forley, și acum, când se despărțise de confrații săi, își declarase intenția de a se întoarce acasă tot pe jos. Dar discuțiile agitate pe care le purtaseră în singulara lor întâlnire îi epuizaseră forțele în asemenea măsură, încât acum îl bătea gândul să renunțe cu totul la întoarcerea acasă în aceeași seară. După ce intenția deveni hotărâre, se simți oarecum înclinat să se ducă îndărăt, la prietenii săi, pentru a le cere găzduire. Dar gândul la vecinătățile sordide în care locuia fostul preot, îmbinat cu viziunea dimensiunilor fizice anormale ale oaspetelui străin, îl făcu să dea înapoi. Hotărî să-i trimită o telegramă soției sale și să-și caute o cameră la o gazdă sau la un han.

Excitația și amețeala din creierul său, reverberându-se și ricoșând în obscure și îngrijorătoare premoniții, îl făcuseră să rătăcească atât de departe de centrul orașului, încât acum, când își mai recăpătase stăpânirea de sine și căuta vreun indiciu care să îl conducă spre o casă ori un han, se trezi pierdut și neștiutor, de parcă se găsea într-o țară străină.

Soarele se ascunsese după niște mase compacte de nori, cu margini zdrelite, zigzagate de acel purpuriu ciudat, atât de lugubru și de amenințător, pe care, cu veacuri în urmă, trebuie să-l

fi contemplat ochiul de șoim al lui Dante, găsindu-l potrivit pentru porțile întunecate ale Infernului.

Facla aceasta zimțuită, împlântată în cerul de apus, reliefa aspectul sumbru și rău prevestitor al străduțelor strâmte, înecate în mizerie, care duceau spre niște magazii înnegrite de vreme și spre maidane în paragină. Băltoacele de apă de ploaie, presărate ici-colo pe câmp, reflectau în suprafețele lor livide, metalice, stătute, vâlvătaia asfințitului.

De cealaltă parte a ulicioarei se înghesuiau pâlcuri de clădiri coșcovite, posomorâte și dezolante, din care câte un coș înalt, spart, sau câte un colț ascuțit de acoperiș se profila, negru și amenințător, pe rana sângerândă ce părea să fi sfâșiat spinarea universului.

Înaintând în neștire în direcția apusului și lăsându-se tot mai furat de nebuloasele lui speculații cosmice, Hastings nici măcar nu vedea decorul înconjurător, până când se trezi lângă zidurile unei clădiri hidos de familiare, care-l făcu să-și recapete conștiința identității umane. Fiindcă ajunsese în preajma azilului din Bishop's Forley, și până și indiferența lui filozofică fu șocată de mormanele de gunoaie fumegânde și grămezile de moloz prăfos care transformau locul într-un soi de Golgota. Îndeosebi un anume petic făcu să vibreze de oroare nervii căliți ai acestui iubitor al Nonexistenței.

Era un vechi teren lutos, unde se îngropau acum morții, care fusese îngrădit cu țepușe de fier, înalte de trei metri. Odată cu sosirea primăverii, un hățiș de urzici tinere năpădise pământul, amestecându-se cu vechile tufe ghimpoase, despărțite, ici-colo, de movilițe prelungi de țarină, anonime și presărate peste tot cu ghemotoace de ziar ude de ploaie și cutii ruginite de conserve.

Priveliștea urzicilor văzute printre barele înalte de fier îl umplu deodată pe William Hastings de o deprimare care-i era complet străină. Rămase locului, cu privirea ațintită drept în față.

De o parte a îngrăditurii se ridica peretele orb al clădirii azilului. În toată această masă de zidărie nu exista decât o singură fereastră, zăbrelită, care prinsese ultimele pâlpâiri ale asfințitului într-o fosforescență verzuie, de felul celor reflectate de pielea cadavrelor.

De cealaltă parte a cimitirului se aflau zidurile răzlețe, cu acoperișul smuls, ale unei fabrici dărăpănate; ziduri ce degajau acel sentiment de înspăimântătoare zădărnicie, pe care numai lucrurile durate de mâna omului și căzute în decrepitudine îl pot inspira.

În mintea preotului eretic își făcu loc o amintire, reprezentarea unei anumite zile, cu ani și ani în urmă, când în mohorâta curte de joacă a unei școli de mâna a doua își urmărise colegii aruncând pumni de cenușă, adunată dintr-o ladă de gunoi din metal galvanizat, peste stârvul unui șobolan. Chiar și înainte de ziua aceea, Hastings fusese ținta batjocurii elevilor, pentru incapacitatea sa de a se conforma criteriilor lor, dar, de atunci încolo, scârba lui pentru orice aspect de zburdălnicie juvenilă degenerase în mizantropie.

Încercă să evoce în minte frumusețea ținutului pe care îl străbătuse în drum spre oraș, și aceasta se asocie cu unul dintre argumentele de resemnare defensivă, pledată de oaspetele german, sub formula „a spera împotriva speranței". Și atunci izbucni în el o aprigă dorință de a smulge această aglomerare de abominabilă mizerie umană, care se înălța acolo, în fața lui, reală și tangibilă, în lumina asfințitului, și a o împlânta în mijlocul încântătoarei frumuseți a plaiurilor și în miezul logicii argumentelor cărturărești, pentru ca și unele și celelalte să-i înțeleagă cumplita semnificație.

Gândurile îi fură întrerupte de apropierea unor pași. Hastings se întoarse cu spatele spre barele de fier și așteptă, ascultând.

Pașii se târau încet, inegal, nesigur, împleticindu-se spasmodic. Când cotiră pe lângă dărâmăturile fabricii, văzu că silueta care se apropia era cea a unei femei. Veni spre el, mormăind, cu o mână trăgând după ea o umbrelă scofâlcită, iar în cealaltă încleștând cu înverșunare o poșetă neagră, ce atârna pe jumătate deschisă.

Când ajunse în fața lui, femeia se opri brusc și i se uită drept în ochi cu o privire lungă, nedumerită, care părea să nu înțeleagă ce vede. Hastings o recunoscu pe dată. Mintea lui era atât de răvășită de toate gândurile care o cutreieraseră, încât apariția femeii cunoscute și înțelegerea a ceea ce implica starea ei îi

pricinuiră preotului o senzație mai slabă decât un șoc de uimire, dar mai puternică decât o întâmplătoare acceptare a unei întâlniri.

— Am părăsit casa aceea... nu mă mai întorc niciodată acolo, îl informă ea în grabă; apoi adăugă pe un ton amărât, aproape copilăros: N-ai să le spui, nu-i așa? N-ai să spui nimănui.

Hastings oftă și făcu un gest stângaci, care semăna cu o înălțare din umeri. Imaginea femeii, așa cum stătea în fața lui, cu poșeta ponosită deschisă și cu umbrela care se târa pe jos, era un aspect pe care mintea lui trebuia să-l rumege, să-l recepteze, să-l asocieze cu hotărâri clare, concrete.

Asemenea unui val care se retrage lent, lăsând în urmă-i doar șuvițe de spumă, gata să fie împrăștiate de vânt, preocupările sale metafizice dădură îndărăt, se risipiră, lăsându-l în postura pe care o înfățișa de obicei lumii exterioare, aceea a unui preot de țară calm, stăpân pe sine.

Ce căuta femeia asta în mahalalele din Bishop's Forley? Și, din moment ce o întâlnise acolo, ce se cuvenea să facă *el*? O frântură de secundă, instinctul îl îmboldi să o ia la sănătoasa, să o lase în voia soartei; dar un soi de milă abstractă, anemică, pornită din deprinderile automate ale profesiunii lui, îl împiedică să cedeze unei atari cruzimi. „N-o pot duce în seara asta înapoi la Ashover, își spuse el. Presupun că va trebui s-o conduc la vreun han." Stătea locului, uitându-se la ea, în timp ce privirea femeii rătăcea de la fața lui la zidul azilului, și de acolo, la cimitirul săracilor.

„Va veni oare cu mine?" continuă Hastings să se întrebe. „Și, dacă va veni, se va comporta cuviincios și va rămâne în camera pe care am să i-o găsesc? După înfățișarea ei, s-ar zice că o să refuze să rămână locului peste noapte." Preotul se duse îndărăt cu gândul la feluritele experiențe deznădăjduite pe care le avusese, de-a lungul carierei lui, cu femei aflate în aceeași stare.

În timp ce ezita și se întreba ce ar trebui să facă, Netta se îndepărtă de el și începu să-și târșâie pașii în josul străzii. Ceea ce îi grăbi hotărârea. Porni repede după ea și-i oferi brațul. Femeia se rezemă pe dată de umărul lui, cu o docilitate resemnată,

asemenea unui animal năucit, buimăcit, care a pierdut orice putere de decizie. Ba îl lăsă chiar să-i ia poșeta neagră, pe care Hastings o închise pe loc și o reținu apoi în mâna cu care-și ținea și bastonul.

Nu îndrăznea să o întoarcă din direcția în care pornise, știind din experiență că o asemenea intruziune în dorințele obscure ale cuiva poate pricinui o inhibare, ba chiar o prăbușire lăuntrică. În calitate de filozof, lăsa lucrurile în voia lor. În calitate de cleric, își asumă, în mod automat, un soi de responsabilitate profesională, căutând să preîntâmpine orice nouă criză care s-ar fi putut ivi.

Curând ajunseră la marginea orașului. Umbrele crepusculare, proiectate pe drumul singuratic, mărginit de parcele amărâte, îngrădite de garduri sparte, din țăruși de lemn, păreau să sporească dilema mizantropului nevoit să acționeze.

Din întâmplare, Netta fu aceea care-și recapătă prima simțul practic. Efectul băuturii începuse să se risipească sub efortul mersului și sub influența răcelii nopții care se apropia.

— Unde mergem? întrebă deodată, făcându-l să se oprească lângă un țarc prin îngrăditura căruia se deslușeau contururi estompate de oi, în timp ce nările le erau înțepate de mirosuri de napi, paie ude și bălegar.

— Îl întrebi pe conașu' ăsta scump unde te duce? se auzi de după gard o voce care-i făcu să tresară.

Instinctiv, Netta se strânse lângă preot, pentru că figura care apăru în urma vocii, părând să răsară din adâncul unui șanț noroios, arăta destul de straniu încât să sperie și mintea cea mai preocupată.

Era o femeie atât de bătrână, încât depășise parcă limita trăsăturilor umane. Paloarea feței ei nu sugera atât cenușa cât, mai degrabă, o coajă de ou care zăcuse săptămâni întregi în vârful unui morman de gunoaie. Din această față, se holbau la ei doi ochi înspăimântător de înfundați în orbite, fără culoare acum, în întuneric, dar licărind de o demonică vioiciune, care-i făcu, atât pe Netta, cât și pe Hastings, să dea un pas îndărăt, ca în prezența unei apariții malefice, primejdioase.

— Betsy trebuie c-a ştiut că veniţi, iubiţeilor. Altfel de ce şi-o târât oasele bătrâne pe tot drumul ăsta, afară din oraş? Aşa o fost şi când domnu' acela de la Londra şi-o adus drăguţa aici, acu cinşpe ani. Lucrurile astea-s scrise sus, în stele, drăguţo; îs scrise-n stele. Ce alta o făcut-o pe bătrâna Betsy să adăsteze în şanţ, mai bine de un ceas, în timp ce partenerii o aşteaptă acasă? Bine, bine! Acum c-aţi venit, aţi venit. Şi dacă-i pe-aşa, şi partenerii aşteaptă, eu zic că Betsy trebuie să se întoarcă acasă înainte de se lasă noaptea.

În timp ce vorbea, trase afară din şanţ un coş greu, de telal, pe care, după toate aparenţele, şezuse. Netta continua să se agaţe, cu vizibilă spaimă, de braţul lui Hastings, ceea ce păru să atragă atenţia baborniţei. Ochii ei cavernoşi, ca ochii unei nevăstuici bătrâne de o sută de ani, cercetau fiecare amănunt din înfăţişarea celor doi intruşi. În ţinuta vestimentară a lui Hastings nu exista nimic care să-i trădeze profesia. Purta un pardesiu negru şi o şapcă de stofă neagră, care-i ascundea fruntea. Putea trece foarte bine drept un agent funciar sau un medic sau un comis-voiajor.

— Conaşu' se poartă frumos cu tine, mititico? întrebă zgripţuroaica, apropiindu-se de ei.

Conştient de stinghereala Nettei, Hastings îi făcu semn cu mâna să se îndepărteze.

— Unde locuieşti, bunicuţo? o întrebă el.

Întrebarea făcu să încolţească o idee nouă în capul bătrânei.

— Partenerii mei mă aşteaptă, bâigui ea, apoi adăugă cu voce stridentă: Dar puteţi veni şi voi să vedeţi unde hălăduieşte Betsy. Betsy o să-i ghicească mititicăi viitorul şi o să vă aducă noroc cu carul la amândoi. Aşa că veniţi cu mine, tinerilor, şi eu şi partenerii mei o să vă arătăm în globul de cristal Ţara Cimerienilor[1].

Hastings şi Netta schimbară o privire în întuneric. Pastorul îşi dădu seama că femeia aştepta din partea lui un refuz răspicat la propunerea acelei vedenii. Cuvintele de refuz îi şi stăteau

1 Popor mitic, descris de Homer, în a cărui ţară domneşte întunericul perpetuu. (N. tr.)

pe buze, când își aminti de drumul lung și istovitor pe care-l parcursese până acolo, de inutilitatea căutării unui adăpost într-un cartier total necunoscut, de posibilitatea ca, și în cazul când ar găsi un adăpost, Netta să se împotrivească să înnopteze acolo. Cuvintele babei dădeau a înțelege că soluția pe care le-o oferea se afla în apropiere.

Aruncă o privire în jur. Liniște deplină. Obscuritate, întuneric. Filozofia lui era destul de spontană pentru a-l îndemna ca, într-un moment de asemenea incertitudine, să se lase călăuzit de orice semn al hazardului; în fond, nimic nu avea importanță. Era obosit și flămând. Femeia de lângă el era la capătul puterilor. De ce să nu se lase în voia întâmplării și să vadă ce va urma?

Se uită la Netta înălțând din umeri. Și ea, la rându-i, își simțea voința slăbindu-i, înmuindu-se.

— Foarte bine, bătrânico, spuse Hastings. Hai să vedem unde ți-e casa.

Soluția s-a dovedit mai bună decât ar fi îndrăznit să spere. După câteva sute de pași, timp în care amândoi înaintară epuizați, ca în somn, se pomeniră poftiți să urce treptele unui vagon staționat. Și, într-un interval incredibil de scurt, li se păru firesc, în insolita lor situație, să bea un ceai mai gustos și din cești mai fine decât erau obișnuiți – cel puțin Hastings, în gospodăria lui Nell.

Interiorul vagonului era foarte curat, iar bătrâna, văzută acum în lumina galbenă a lămpilor, avea o înfățișare mai puțin sinistră decât atunci când se materializase, asemenea întruchipării unui duh rău, lângă gardul țarcului de oi.

La un moment dat, în timp ce-și amesteca ceaiul, Netta aruncă o privire nervoasă în jur, căutând parcă ceva ce-ar fi putut avea urmări supărătoare. Hastings, observându-i privirea, o întrebă pe gazda lor dacă n-ar putea să-i ofere femeii un strop de coniac.

— Nu-i dau, chiar de-o fi să-mi ceară de-acu și pân' la Judecata de Apoi, strigă baba. Nu-s eu slabă de înger, și-mi place să văd cuțite care știu să-njunghie, or gloanțe care-și nemeresc ținta, dar de alcool mă tem ca de otrava viperei.

La auzul acestor cuvinte, Netta se făcu roșie ca para focului.

— Și de ce te temi de alcool, bunicuțo? întrebă Hastings.

— Din cauza *lor,* ăi de stau aici. Din cauza partenerilor mei! răspunse bătrâna.

Repetatele ei aluzii la „parteneri" o tulburaseră de la început pe Netta, și acum se uita cu îngrijorare la șalul imens, scoțian, care atârna pe o frânghie întinsă, ascunzând un colț al vagonului și împărțindu-l, astfel, în două încăperi. Nimeni nu mai rosti o vorbă până când oaspeții bătrânei țigănci își terminară gustarea, și masa fu trasă din nou lângă pat, pentru a se crea spațiu în centrul acestui ciudat interior, pustiu și curat. Și atunci, bătrâna, aruncându-le pe furiș o privire oaspeților și scoțând un soi de murmur nearticulat, dar tandru, ca acela cu care încerci să domolești frica unui animal, trase într-o parte un colț al șalului și rămase acolo, în picioare, ținând stofa în mână și țâțâind ușor cu limba. La început, nu se auzi decât un slab târșâit în beznă. Dar după aceea, spre groaza Nettei și uimirea însoțitorului ei, ieșiră la iveală, ținându-se de mână, două creaturi în care ar fi fost greu să recunoști progenituri ale rasei umane.

Erau de sex masculin și purtau cele mai extravagante veșminte, de genul celor cu care sunt împopoțonați piticii și monștrii de la circ. Dar Netta și Hastings nu-și puteau lua ochii de la fețele lor, care erau mai hidoase decât plăsmuirile oricărui coșmar înfiorător.

Celor doi spectatori le trebuiră câteva minute până când conștiința lor pătrunse oroarea diformității dezumanizante a celor două vietăți. Netta își ascunse fața în mâini și sări în picioare.

— Nu mai pot suporta! Nu mai pot suporta! țipă ea. Luați-i de aici. Lăsați-mă să plec!

Bătrâna se așează între „partenerii" ei și fata îngrozită.

— E-n regulă, domnișorico, mormăi ea, și apoi, repetând același sunet tandru și neomenesc și același țâțâit cu limba, îi făcu pe cei doi monștri să-și târșâie pașii îndărăt, în ascunzătoarea lor, și lăsă șalul să cadă din nou.

Lui Hastings îi trebuiră câteva minute până s-o potolească pe Netta și s-o convingă să se așeze, dar, și după ce se reașeză,

găsind chiar puterea de a surâde de propria ei spaimă, trupul încă îi mai era scuturat de spasme nervoase.

— Nu ți-am spus eu? comentă cu glas triumfător bătrâna țigancă, așezându-se pe patul strâmt. Îs urâți la vedere, asta-i drept, fetițo, da' dacă n-ar fi fost din cauza băuturii, ar fi arătat și ei normal, ca tine, frumoaso.

— Cine sunt? întrebă Hastings, privind-o cu ușurare pe Netta, care izbutise să-și stăpânească tremurul.

— Partenerii mei, răspunse zgripțuroaica. Care de douăzeci de ani încoace îi asigură sărmanei Betsy pâinea cea de toate zilele. Ar trebui să-i vedeți cum dansează, domnule. Țopăie taman ca păpușile trase de sfori.

— Dar cine sunt? își repetă mizantropul întrebarea, dând dovadă de mai multă curiozitate decât l-ar fi crezut Netta în stare.

Își redobândise acum întreaga luciditate și, vag, printr-un nor de imagini tulburi, ca în vis, în mintea ei începeau să prindă formă viziunea lucrurilor de care fugise și întrebarea nemiloasă a ceea ce avea să facă de aci înainte.

— Sunt copiii fiicei mele, domnule, răspunse bătrâna. Ai copilei care era carne din carnea mea și sânge din sângele meu, Nancy Cooper, cea care s-o îndrăgostit cu stăpânu' din Ashover. Când stăpânu' o alungat-o, s-o măritat cu un om acătării, care vindea cartofi și d'alde-astea. Da' degeaba. Stăpânu' o nărăvise la băutură. Și de dragu' băuturii o fugit cu Colpepper Thomas, geambașu'. Ăsta era cel mai mare bețiv care o trăit vodată între Exeter și Londra; și eu, cu mâinile mele, am îngropat-o. Și mi-i o lăsat pe cap pe ăștia doi, care au fost partenerii mei de douăj' d' ani încoace. Mi-o jurat că-s ai stăpânului, și i-am stors noi destul bănet pentru ei, fără știrea cocoanei.

Bătrâna Betsy tăcu, iar Netta, care o urmărise plină de consternare din clipa în care apucase a vorbi, începu acum să bâiguie:

— Vrei să spui... că nefericiții ăștia... sunt pe jumătate frați cu... cu... actualul domn Ashover?

— Iaca asta vrea să spună bătrâna Betsy, nici mai mult, nici mai puțin, se hlizi baba. Și iaca, nu suntem țigani, cum ne crede lumea. Nici urmă. Facem parte dintr-o familie veche din valea

râului Frome, taman ca și stăpânu'. Ashoverii ăștia sunt toți sămânța diavolului. O fost bătrânu' Dick, de care-am auzit că și-o pus singur ștreangu' de gât. El era frate cu stăpânu' John. Și-acu cică stăpânu' Rook și-o adus o țiitoare la conac. Ce mutră ar face *conu'* Rook dacă i-aș cere câteva sutare pentru partenerii mei!

William Hastings nu se miră când o văzu pe Netta evitându-i privirea. Preotul era destul de perspicace, așa că a înțeles situația în care se afla femeia, și acum își punea vag întrebarea ce atitudine ar trebui să adopte. Nu era încă prea sigur dacă Netta părăsise conacul cu asentimentul lui Rook sau dacă, pur și simplu, sătulă de situația ei echivocă, își luase lumea în cap. După ce-și descărcase năduful, Betsy Cooper devenise taciturnă și activă. Îi înștiință că, în schimbul unei mici sume de bani, era gata să-și petreacă noaptea de cealaltă parte a șalului scoțian, lăsând restul interiorului la dispoziția musafirilor.

— Jos, afară, lângă gard, i-o troacă de adăpat caii, îi anunță ea, arătând spre ușa vagonului. Acolo vă puteți spăla pe mâini, înainte de culcare.

Ideea de a o porni din nou în căutarea unui adăpost mai convenabil o speria pe Netta. Coborî o clipă din vagon și ieși în drum; își înmuie degetele în jgheabul de care le pomenise bătrâna; dar noaptea era atât de neagră și de răcoroasă, încât se întoarse cu bucurie la locul ei de lângă vatră. Ar fi dat orice în clipa aceea pentru o dușcă din ceea ce bătrâna numise „otrava viperei". Dar întreaga ei viață părea atât de sfărâmată, încât se simțea recunoscătoare să aibă pe cineva de care să se agațe, ca naufragiatul de un pai, chiar dacă acest cineva nu era decât William Hastings.

Hastings ieși la rândul său să cerceteze împrejurimile vremelnicului lor adăpost, cu intenția de a-și aduna gândurile și de a lua o hotărâre în legătură cu ceea ce avea de făcut. Decise ca, deocamdată, să accepte această ofertă a hazardului, amânând până a doua zi dimineața problema conduitei de viitor. Netta începuse să dea semne că nu râvnea la nimic altceva decât la un somn bun. Foarte bine! Poate că somnul o să-i clarifice și lui mintea și o să-i aducă noi idei.

În timp ce bătrâna umplea cănile de apă la o fântână de lângă jgheabul pentru cai, Hastings se uită la însoțitoarea lui, care ședea pe pat, cu capul îngropat în mâini, și se întrebă din nou ce împrejurări or fi silit-o să-și abandoneze cuibul liniștit și confortabil?

— Netta! începu el, încercând să-i pătrundă gândurile.

— Da, domnule Hastings.

— Nu vreau să-ți jignesc sentimentele sau să fiu indiscret, dar te rog să te gândești la ce am simțit eu când am întâlnit în asemenea locuri o persoană pe care o cunosc așa cum te cunosc pe dumneata.

Netta îl privi, încrețindu-și fruntea, muncită de șovăieli. Putea să-și facă duhovnic dintr-un om ca acesta? O parte din ea tânjea să se descarce într-un torent de cuvinte înduioșătoare, în timp ce o altă parte – acel amestec ciudat de mândrie și de timiditate – îi spunea că ar fi fost un sacrilegiu să povestească – indiferent cui – cele întâmplate. Odată cu redobândirea controlului de sine, se înfipsese în mintea ei, asemenea unei ancore de care trebuia să se agațe în mijlocul furtunilor, al dezastrelor, al mizeriei necruțătoare, ideea neclintită că îl părăsise pe Rook din propria ei voință și din marea dragoste pe care i-o purta.

— Domnule Hastings, nu cred că mă cunoașteți *foarte* bine, îi spuse, zâmbind.

Pastorul fu foarte nedumerit de ușurătatea și naturalețea tonului ei. Văzând-o așa cum o văzuse în stradă, în seara aceea, uitase în ce măsură își însușise Netta frivolitatea mondenă a familiei Ashover.

— Nu, nu! Bineînțeles că nu, o asigură el în grabă. Dar în sinea lui își spuse: „Of, ce ți-e și cu femeile astea! Femeile astea! Ba ți se aruncă de gât, ba își iau niște aere distante, cu care numai că nu te dau afară!"

— Vreau să spun că este greu să vă explic totul în seara aceasta, continuă Netta, căreia nu-i scăpase expresia înnegurată de pe fața lui.

Hastings rămase tăcut, în timp ce Netta îl privea visătoare, dorind ca pastorul *să fi fost* genul de om față de care i-ar fi

venit ușor să-și dezvăluie secretele inimii. După un răstimp, o întrebă brusc:

— N-ai nimic împotrivă să-ți petreci noaptea aici, în tovărășia mea? Nu văd ce altceva am putea face decât să amânăm totul până mâine-dimineață.

O clipă, Netta îl înțelese greșit, și un puternic val de indignare îi înroși obrajii, dar aerul natural al pastorului o liniști și o făcu să se rușineze de ea însăși.

— Domnule Hastings, vă rog să nu mă socotiți o nerecunoscătoare. Ați fost mai mult decât bun față de mine. Apoi adăugă, după un răstimp de gândire: Dar îmi displace ideea de a ocupa unicul pat de aici.

Hastings încercă din nou impresia ciudată a unei note forțate, artificiale în tonul ei. Dar se sili să nu-i acorde atenție, și revenirea lui Betsy Cooper puse capăt conversației lor.

Preparativele pentru noapte fură cât se poate de simple. Bătrâna Betsy se retrase în colțul de după șalul suspendat, de unde răzbea cea mai bizară succesiune de sunete inumane pe care le auzise vreodată Hastings în viața lui.

Pastorul, în ciuda rânjetului libidinos cu care-l gratifică bătrâna când se retrase, aruncându-i o ocheadă de două ori mai plină de subînțelesuri, acum că-i recunoscuse profesiunea, o înveli cu pardesiul său pe Netta, care zăcea inertă pe pat, și apoi, așezându-se cât mai confortabil în fotoliul de răchită, se pregăti să-și petreacă noaptea într-o reverie metafizică, pufăind din pipă, cu picioarele întinse pe vatră.

Respirația liniștită a Nettei îi dovedi curând că biata femeie, prinsă în mrejele somnului, se descătușase de necazurile ei. Așadar, pastorul rămase singur cu gândurile sale.

Și stranii îi mai erau gândurile!

Coliba aceasta singuratică, pe roți, în inima beznei, căpătă pentru el dimensiunile unei corăbii, călătorind prin abisurile imensității spațiale. Îi revăzu în fața ochilor pe cei doi monștri aflați dincolo de cortină, adormiți în poala bătrânei, ca doi Phorcys rezemați de genunchii meduzei; și se gândi că acest grup invizibil era un simbol grăitor a tot ceea ce transportă întreaga noastră corabie terestră, în călătoria *sa* prin eter, prin spațiul fără de margini și fără de Dumnezeu.

Își aduse aminte de ce le spusese Betsy despre „Țara Cimerienilor", pe care acești izgoniți ai societății o făceau să se ivească în globul lor de cristal; și zâmbi crunt în sinea lui la gândul că, de-a lungul și de-a latul întregului ținut Dorset, bărbații și femeile se zvârcoleau acum, în visurile lor, printr-o asemenea țară mitică.

Apoi gândul îi lunecă la cartea lui și la faptul că o neglijase în aceste ultime zile de primăvară; se lăsase sedus, în oarecare măsură, și n-ar fi putut spune pentru ce, de o anumită calitate a soției lui, pe care nu o observase până atunci.

Mai târziu, abandonându-se în voia puhoiului fantasmelor sale de mizantrop, își imagină că acest vagon, în care ședea acum fumând și încălzindu-se la foc, conținea tot ce mai supraviețuise din întreg sistemul stelar. Și-l imagină străbătând spațiul pustiu; spațiul fără de stele, fără de planete, fără de lună; o vastă Țară a Cimerienilor în globul de cristal, golită de orice alt element în afară de duhul inconștient al tenebrelor.

Și în vidul cenușiu al cristalului, care îi apărea acum ca însăși sfera eternității, întrezărea o proiecție a lui însuși, a lui William Hastings. Nu a acelui William Hastings care era pe cale să descopere secretul morții universale, ci a băiețelului chinuit de la școală, persecutat de colegi, urând întreaga omenire, *dar capabil să distrugă în gând întreaga omenire* și să se cufunde îndărăt, îndărăt, îndărăt, în brațele îmbietoare ale neantului infinit.

Ultimul său gând, înainte ca pipa să-i lunece din gură și capul să-i cadă pe spate, în somn, se îndreptă spre cei doi monștri dindărătul șalului scoțian. Avu impresia că-i vede ivindu-se din ascunzișul lor. Avu impresia că-i vede prinzându-se de mână și dansând un dans grotesc, monstruos, dansul Anihilării Oricărei Urme de Viață; dansul a *ceea ce* avea să ia locul vieții, atunci când Vagonul Vieții va fi închis, în cele din urmă, cercul periplului său.

Capitolul XV

Dimineața care-și desfăcuse petalele deasupra celor cinci ființe omenești – dacă „partenerii" lui Betsy Cooper puteau fi numiți ființe omenești – adunate în acel adăpost fantastic vestea una dintre excepționalele zile de primăvară, create parcă de natură pentru a-și domoli sublima intensitate a durerilor propriei ei renașteri.

O peliculă vaporoasă, țesută dintr-o substanță aeriană, mai gingașă decât aburul sau decât norul, se lăsase ca un voal, plutind între pământ și cer.

Fiecare formă palpabilă, de pe șosea sau de pe câmp, părea să se decupeze dintr-o ceață străvezie, învăluitoare, care nu era nici albă, nici galbenă, nici purpurie, ci avea mai curând opalescența sidefului ce lucește în găoacea unor scoici de pe malul mării.

Dar atmosfera spirituală din interiorul vagonului era, așa cum se întâmplă adeseori cu oropsita noastră umanitate, în opoziție directă și discordantă cu fluiditatea mângâioasă a pașnicei vremi de afară.

Domnea, înăuntru, o atmosferă de hotărâri reci și dârze: o atmosferă de nemulțumire, de neplăcere, de istovire, dar, în același timp, de dură determinare, gata să sfideze orice împotrivire.

Starea de spirit a micului grup adunat în jurul ceștilor de ceai și a feliilor de pâine era dominată de dispoziția Nettei Page. O dispoziție atât de disperată în inflexibila ei hotărâre, încât părea că se înstăpânise în biata femeie un fel de obsesie ce excludea orice altă preocupare.

Nu reacționă decât printr-o ușoară tresărire când șalul scoțian fu dat la o parte, pentru ca monstruoșii gemeni să iasă afară, să-și satisfacă nevoile.

Hotărâse să ia trenul de prânz spre Londra, gândindu-se că acolo, în adâncimile oceanului de omenire forfotitoare, o să i se piardă urma.

În pofida convingerii verișoarei Ann, nu luase cu ea alți bani, când părăsise conacul Ashover, în afară de cele câteva monede pe care le avusese în poșetă. Și acum, singurul lucru pe care-l cerea de la Hastings, înainte de a se despărți, era să-i cumpere un bilet de tren până la Londra.

O bună bucată de vreme, Hastings refuză să-i ia cererea în considerație. Simțea că, oricare ar fi fost motivele fugii ei din Ashover, era de datoria lui s-o convingă să mai chibzuiască asupra hotărârii luate; era de datoria lui să prevină orice acțiune irevocabilă, înainte ca Netta să mai fi stat o dată de vorbă cu Rook. Ar fi vrut să închirieze o trăsură și s-o ducă îndărăt în sat, pentru ca ea și Ashover să-și rezolve împreună problemele. Dacă ar fi avut cea mai vagă idee despre cele petrecute cu o zi în urmă la Tollminster, poate că acest lucru i-ar fi sugerat o linie de conduită; dar cum situația părea atât de confuză și de obscură, singura soluție de care se agăța era aceea de a temporiza precipitarea evenimentelor.

Un adevăr neplăcut, pe care fu silit să i-l mărturisească încăpățânatei fete, era că sediul băncii cu care lucra el se afla întâmplător în Bishop's Forley, așa încât acceptă pe dată să-i împrumute banii, dar trebuia să aștepte ora de deschidere a birourilor. Netta smulsese această mărturisire de la el numai după ce repetase întruna că avea de gând să-și amaneteze paltonul și inelele, dar preotul se blestemă în gând pentru ușurința cu care cedase când văzu cu câtă ardoare se crampona fata de asemenea soluție.

Bătrâna Betsy Cooper urmări cu interes discuția dintre ei și se grăbi să aducă un creion și hârtie, când, după ce parlamentările luară sfârșit și preotul se declară învins, Netta stărui să scrie o scrisoare pe care Hastings să i-o ducă lui Rook.

Dacă prelatul ar fi avut mai multă experiență de viață, dacă el însuși n-ar fi fost o făptură atât de decepționată și de amară, poate că ar fi izbutit să țină piept implorărilor Nettei. Dar acum ce mai putea face? N-o putea vârî cu forța într-o trăsură, s-o

transporte la Ashover; și i se părea mai crud s-o lase să bată drumurile caselor de amanet din acest oraș sinistru, decât să se supună rugăminților ei.

O clipă, mintea îi fu străbătută de gândul vag de a o lăsa pe Netta prizonieră, în grija lui Betsy Cooper, câtă vreme el s-ar repezi până la Ashover; dar până și un atât de abstract discipol al lui Paracelsus, cum era Hastings, cunoștea îndeajuns ce înseamnă tenacitatea unei femei stăpânite de o idee fixă, pentru a nu acorda decât o atenție trecătoare unui atare plan.

Se mai gândi și la posibilitatea de a o expedia pe babă cu un mesaj la Ashover, în timp ce el ar fi reținut-o pe Netta cu forța. Dar neastâmpărul Nettei, claustrată cu el, acolo, o jumătate de zi, în vecinătatea celor doi monștri, era mai mult decât putea îndura. Dacă Netta ar fi fost mai tânără sau mai maleabilă, situația s-ar fi dovedit mai ușoară. Ar fi putut-o domina prin simpla lui autoritate clericală. Dar cum să-și exercite autoritatea asupra unei femei rezervate, stăpâne pe ea însăși, care știa cu precizie ce dorește și ce urmărește să obțină de la el?

În cele din urmă, cu scrisoarea Nettei către Rook în buzunar și cu toți banii pe care-i avusese asupră-i transferați în buzunarul bătrânei Betsy, o porni alături de fată, prin aburita dimineață de primăvară, către Banca Stockit din Dorset.

Retrase fără nici o dificultate suma de bani din contul lui sărăcăcios. O problemă se ivi doar în momentul când se oferi să-i dea Nettei ceva mai mult decât costul biletului de tren, să nu se trezească în Londra fără o lețcaie.

Altă femeie poate că nu s-ar fi lăsat înduplecată cu nici un preț; dar scrupulele Nettei, atâta vreme cât nu era vorba de banii lui Rook, se dovediră slabe și ușor de înfrânt. Înainte de a se despărți definitiv, Hastings avu satisfacția de a ști că femeia acceptase, până la urmă, o sumă suficientă pentru a subzista vreme de o lună la Londra, ba chiar și mai mult, dacă avea să fie chibzuită. Dar, dacă asupra acestui punct se lăsă convinsă, fără să știe prea bine dacă banii reprezentau un dar sau un împrumut, când fu vorba să-i dea lui Hastings o adresă unde ar putea fi găsită, se arătă de neclintit.

— Londra este o adresă suficientă pentru oricine, răspunse ea pe acel ton ușuratic, care-l irita pe Hastings. O să auzi de mine, dacă o să ajung vreodată o actriță celebră, adăugă cu ceva mai multă naturalețe.

Hastings considera că, din moment ce îi înlesnise evadarea, se cuvenea să-i cunoască și adresa, ori refuzul categoric al Nettei îi rănea simțul de echitate. Când își dădu seama că era absolut decisă să păstreze secretul, începu să regrete că nu-i pusese condiția aceasta înainte ca mijloacele de împlinire a hotărârii să fi trecut din mâinile lui în mâinile ei.

Această din urmă conversație avu loc la orele unsprezece, și expresul de Londra pleca la douăsprezece. Netta îl imploră să se despartă acolo, înainte de a se duce la gară. Îi spuse că se teme ca nu cumva să-l recunoască cineva pe preot, chiar dacă ea trecea neobservată.

Umbrela ei era acum strânsă cu grijă, iar poșeta neagră avea un aspect cât se poate de respectabil. Nimeni n-ar fi recunoscut în femeia aceasta demnă, calmă, făptura rătăcită care vagabondase cu o noapte în urmă.

Intrară împreună într-o lăptărie și luară o gustare alcătuită din cacao și cornuri, servite pe tejgheaua de marmură a barului. Atunci și acolo, într-o ultimă strădanie de a-i schimba hotărârea, Hastings sublinie lipsa de onestitate și cruzimea față de Rook pe care le implica gestul ei. Răspunsul Nettei constă într-o bruscă, neașteptată izbucnire de plâns mut. Lacrimile mari, pentru că Netta plângea întotdeauna cu lacrimi globulare, picurau pe placa de marmură, reducând la tăcere toate argumentele lui Hastings. Dar, chiar și în această împrejurare, mizantropul din el fu șocat de felul în care femeile își pot da frâu liber suferinței, păstrându-și în același timp simțul practic. Fiindcă văzu ochii scăldați în lacrimi ai Nettei urmărind acele ceasului și degetele ei pipăind poșeta, să se asigure că banii dați de el se aflau acolo.

Hastings avu brusca revelație a vitalității tenace care sălășluiește în ființele umane, această vitalitate misterioasă împotriva căreia își purta el dementul război metafizic.

Pentru că Netta scoase din poșetă o batistuță – făcută ghem de cât fusese strânsă în palma unei mâini febrile, unul dintre acele ghemotoace pe care toți iubiții și toți fiii femeilor le văd atât de des, *fără să le vadă*, de parc-ar fi mânere de uși sau bilele de la capetele stâlpilor de pat, – și, după ce-și șterse obrajii și-și netezi părul, îl privi drept în față, cu un zâmbet spontan. Zâmbetul acela, mai patetic și mai eroic decât tot ce avea să-i fie hărăzit lui Hastings să vadă multă vreme de atunci încolo, îi reveni de nenumărate ori în minte pe parcursul următoarelor douăzeci și patru de ore. Îl urmări până în căsuța lui, de-a lungul câmpiilor mocirloase. Îl urmări la masa de cină. Îl urmări în pat. Și când se găsi așezat la masa lui de lucru, încercând să depene firele negre ale nimicitoarei lui filozofii, zâmbetul acela îi tulbură frazele și-i răscoli gândurile, așa cum l-ar năuci pe un gunoier descoperirea unei brățări de aur îngropate în cenușa aruncată în lada de gunoi.

Cu toate că între aceste două făpturi nu exista decât o comunicare foarte firavă, senzația de fatalitate și de finalitate pe care o implica pasul făcut de Netta îi determină pe amândoi să înfrunte cu greutate momentul inevitabil al despărțirii. Hastings o însoți, cu pași tărăgănați, în josul străduței înguste, cu șirurile ei de zarzavagerii și cofetării, nutrind încă o vagă speranță că, poate, în ceasul al doisprezecelea, va da îndărăt de la disperatul ei plonjon.

Înainte de a coti spre gară, trecură pe lângă un han nou, vulgar, ce purta firma „La Armele Antiger"; cu totul întâmplător, mânată de acea curiozitate plictisită, ostenită, superficială, pe care o au, probabil, criminalii condamnați duși la locul execuției, fata aruncă o privire în curtea trăsurilor.

Deodată, degetele ei se încleștară pe brațul lui Hastings.

— Uite-l pe domnul Twiney! murmură.

Hastings n-avea nevoie să fie avertizat. Cu o răbufnire de ușurare, care dovedea cât de afectată fusese indiferența lui mizantropică în fața plecării Nettei, el și recunoscuse figura familiară a celui mai binevoitor dintre enoriașii săi.

Instinctiv, Netta dădu s-o ia la fugă, dar preotul o înșfăcă de braț și o trase după el în curte, pe lângă hulubele vopsite

ale carelor și pe lângă un lung șir de docare stropite cu noroi, până ce-i atrase atenția domnului Twiney.

— Dom' Hastings! Cerul s-a-ndurat de noi! Și domnișoara Page! Să mă trăsnească Dumnezeu! Doamne, ce bucuros o să fie stăpânu'! Am colindat peste tot și-am scormonit ca un dihor într-o groapă. Am cutreierat prin tot locu' și n-a rămas petic de ținut nerăscolit; nici tu odihnă, nici tu somn, de când l-am dus tot eu ca să se înjuge cu verișoară-sa. Ați auzit ce s-a-ntâmplat? Tot Dorsetu' vorbește. O fi el cununat și legat la jug, da' n-are nici o plăcere din asta. S-ar zice că nu-i arde decât să cutreiere ținutu'n lung și-n lat. Da' acum că ați găsit-o pe cucoana asta, domnu' Hastings, și-o mai afla și bietu' om astâmpăr.

Preotul se uită la Netta, să vadă dacă și ea prinsese tâlcul spuselor domnului Twiney, care lui nu-i scăpase.

Femeia își ținea capul țeapăn, dar ușor înclinat într-o parte, ca pe un ghiveci de flori înfipt într-un țăruș.

— Spui că domnul Ashover și Lady Ann s-au căsătorit?

Repetă cuvintele de parcă ar fi fost ecoul unor alte vorbe, cu totul străine, cu totul diferite, care-i răsunau în urechi.

Domnul Twiney întoarse spre ei un chip pe care se așternuse o expresie de gravitate. Îi trăsni prin minte că-și „dăduse drumu' la limbă", așa cum ar fi spus Eliza, nevastă-sa.

— Așa este, dom'șoară, răspunse el cu glas solemn. Da' nu vă faceți griji din pricina asta, adăugă cu teamă. Pentru bărbați de felu' stăpânului, fie că se-nsoară sau nu e ca și cum aș arunca eu lături la porci. Asta nu contează pentru ei, cucoană. Nu dau nici o para chioară pe însurătoare! Dorm tot cum au dormit, mănâncă tot cum au mâncat. E un fel de toană la ei, și pui mâna-n foc că stăpânu' o să fie la fel de bucuros să vă vază, de parcă nici nu i-au căzut vodată ochii pe cucoana măreață care-i acu' nevasta lui cu cununie!

Hastings își vârî mâna în buzunarul vestei și își consultă ceasul. Era douăsprezece fără un sfert. Peste cincisprezece minute, avea să sosească expresul. Peste douăzeci de minute, avea să plece din gară.

Se pomeni privind cu nervozitate spre poarta curții. Dintr-o clipă-n alta ar fi putut să apară Rook, cel care urma să pună totul la punct.

Netta ar fi putut observa cu ușurință ambele mișcări ale indiscretului ei protector; dar, de îndată ce auzise spusele domnului Twiney, scosese din poșetă un creion și un petic de hârtie, ambele moștenite de la Betsy, și se apucă să mâzgălească ceva în grabă. Îi întinse hârtia lui William Hastings.

— Aici voi fi de găsit la Londra. Dar trebuie să-mi juri pe Dumnezeu din ceruri că n-o să-i dai domnului Ashover adresa mea. Îmi juri?

Fâstâcit și buimăcit de repeziciunea gestului ei, și preocupat s-o rețină până după plecarea trenului, Hastings îi făgădui.

— Vreau să aflu cum îi merge, șopti ea în grabă, luându-și din nou poșeta neagră pe care o așezase pe jos. După care își lăsă mâna pe brațul lui. Dar îmi juri că n-ai să-i sufli o vorbă despre adresă? Dacă-i spui, dacă-i dai cel mai mic indiciu, adu-ți aminte că ți-ai călcat jurământul.

Nu ar fi fost nevoie să stăruie cu atâta vehemență. În primele ceasuri ale întâlnirii lor, considerația preotului se îndreptase, în cea mai mare parte, către Rook, care, în fond, îi era cel puțin patron, dacă nu prieten. Dar, când intervine o încurcătură emoțională, se întâmplă adeseori ca simpatia să-ți lunece de la una dintre părți către cealaltă. Hastings participase în asemenea măsură la simțămintele Nettei, încât acum îi era cu neputință să-și mai păstreze rolul de spectator neutru. Simplul fapt că Netta îi arătase atâta încredere îl atrăsese de partea ei și-l silise să-și dividă loialitatea.

Când luă din mâna ei peticul de hârtie, îi deslușì pe față o expresie care-l făcu să îi perceapă identitatea, așa cum nu se întâmplase nicicând în zilele de la Ashover; să o recunoască în felul acela atât de rar în care ființele omenești percep asemenea mistere, în întâlnirile lor întâmplătoare.

Oricum, în chiar momentul în care această senzație cu totul nouă spărgea crusta dură a sensibilității preotului, domnul Twiney, care se uitase întruna spre poarta hanului, strigă cu un glas de stentor:

— Iacătă-l că vine! Iacătă-l că vine!

Hastings zări de cealaltă parte a străzii silueta stăpânului domeniului Ashover, alergând cât îl țineau picioarele în direcția

opusă gării. Rook ținuse cu tot dinadinsul să se afle pe peron la plecarea expresului; dar un polițist din gară, căruia îi pusese aceeași întrebare pe care o repetase zi și noapte, îl informase că tocmai văzuse o femeie, cu semnalmentele corespunzătoare, luând împreună cu cineva o gustare într-o lăptărie.

— Da' dacă mai e acolo sau nu n-aș putea să vă spun, dom' Ashover.

Dacă domnul Hastings ar fi fost mai mult strateg decât filozof, ar fi constrâns-o pe Netta să rămână locului în acest moment de criză și l-ar fi expediat pe Twiney după stăpânul lui. Dar bietul om își pierdu complet capul, se năpusti afară, după Rook, strigând cât îl ținea gura:

— Domnule Ashover! Domnule Ashover!

Când dădu să traverseze strada, fu cât pe-aci să se trezească răsturnat de o căruță cu lăzi de bere, și se trase îndărăt, aproape de sub copitele cailor; după ce aceasta trecu, îl văzu pe Rook la o distanță de peste douăzeci de metri, alergând de mama focului, fără să-și dea seama că cineva fuge după el.

Cuvintele polițistului făcuseră să încolțească în bietul Rook acea disperată speranță maladivă, care, sub impulsul propriei sale impetuozități, pendula chiar pe muchea certitudinii. În timp ce alerga, o și vedea pe Netta în mica lăptărie; se vedea pe el însuși dând buzna peste ea; se vedea strângând-o sălbatic în brațe; vedea chipul luminos cu care avea să-l întâmpine ea; se simțea năpădit de un flux de lacrimi, de o ușurare vecină cu extazul, ca și cum cadavrul unei ființe iubite mai mult decât orice pe lume ar fi fost readus la viață.

Într-o străfulgerare de tragică certitudine își dădu seama că, dacă Netta îi scăpa acum din mâini, avea să se topească pe vecie în neant. A o găsi, a-i vorbi, a o strânge *acum* în brațe era unica lui șansă.

Se găsea la câțiva pași de lăptăria unde Netta și Hastings își luaseră gustarea, când acesta din urmă îl ajunse.

Preotul își pierduse răsuflarea, și, preț de un moment, nu reuși decât să gâfâie, fără să poată articula un cuvânt. În timp ce se străduia să vorbească, auzea în depărtare zgomotul tunător al Marelui Expres de Vest, care intra în gară.

— Ea e în gară! bâlbâi el. Rook, e acolo! Și-a luat bilet pentru Londra!

Nefericita victimă sfâșiată de colții remușcării nu pierdu nici o clipă. Se răsuci ca o frunză purtată de vânt; și răsuflând greoi, asemenea unui animal care-și schimbă direcția, o porni la goană îndărăt, pe drumul pe care venise, ciocnindu-se de pietonii nedumeriți și făcându-i pe vizitiii căruțelor de piață și ai trăsurilor de mărfuri să se holbeze la el, întorcând capetele.

Până și căpățâna greoaie și sensibilitatea grosolană a domnului Twiney sesizară că, în timp ce bărbatul alerga cu disperare într-o direcție, femeia gonea cu repeziciune în direcția opusă.

Se întorsese la grajduri și, pentru a fi ceea ce poetul numește *utrumque paratus*[1], porni să-și înhame iapa cu grumazul lung, oferind urechilor ei cavernoase propriu-i comentariu asupra celor ce se întâmplau:

— Dânsu' fuge *de la* gară, și dânsa fuge *la* gară. Iac-așa se petrec lucrurile în viață, Liza, frumoasa mea. E mare păcat, fetițo, și pentru oameni, și pentru dobitoace, că așa se întâmplă, da' asta e și alta nu-i, așa că n-ai ce-i face. Dânsu' hăis, și dânsa cea! Da' să sperăm, micuța mea, că, dacă pământu-i rotund și Crăciunu' vine an de an fără greș, cuconașu' ista amărât și aleasa inimii lui s-or întâlni până la urmă, în liniște și bună pace, în ciuda a tot ce le-o sta în cale.

Poate că filozofii sunt suficient de detașați de sentimentele omenești pentru a reuși să contemple din perspectiva eternității festele sadice pe care ni le joacă timpul; dar, deși William Hastings, în timp ce venea într-un ritm mai lent în urma stăpânului său, se străduia să privească întreaga întâmplare cu ironică indiferență, se pomeni totuși ascultând cu emoție pufăielile locomotivei vopsite în verde, care staționa în gară.

Cât despre Rook, mânat parcă de răzbunătoarele erinii, nu mai avea puterea de a gândi altceva decât să ajungă pe peron înainte de plecarea trenului. Acum nu i se mai înfățișa în fața ochilor întâlnirea cu Netta. S-ar fi zis că o să-i crape inima în

---

1 În lat. în orig., pregătit pentru orice eventualitate. (N. tr.)

piept de atâta alergătură, în timp ce gonea pe șosea, în pofida circulației intense, pentru a fi mai liber în mișcări.

Fugea, stăpânit de impresia că, dac-ar fi reușit să-și domolească răsuflarea atât cât să-i strige numele, fata l-ar auzi și ar deschide ușa vagonului, chiar dacă trenul s-ar afla în mișcare. Dar, ca în vis, glasul părea să i se fi stins, strangulat în gâtlej. Pe măsură ce se apropia de gară, auzea tot mai distinct sforăitul greu al locomotivei, așteptând, ca un dulău în lesă, să i se redea libertatea de a o lua la goană.

Începu să alerge mai repede, și mai repede, o siluetă bizară, cu poalele pardesiului lung fluturându-i, cu brațele îndoite de la cot și unghiile înfipte în palme. Fiecare secundă care trecea i se părea a fi o entitate mai vie și mai aprigă decât *timpul* în sine; i se părea a fi pulsația unui gigantic braț întins – brațul invizibil al dorinței –, ale cărui degete încleștau mânerul ușii de la compartimentul Nettei, în timp ce șeful gării stătea cu fluierul la buze.

În acea clipă, întregul univers se reducea la o ecuație foarte simplă: reunirea pe veci sau despărțirea pe veci dintre Netta Page și Rook Ashover. Își trăgea răsuflarea horcăind, și pentru el nu mai exista nimic decât masa informă a unui strigăt nearticulat, a unui strigăt presupunând cuvinte, hărăzite însă a nu fi niciodată materializate. Strigătul: „Netta, nu pleca! Netta, nu pleca! Netta, totul e în ordine!"

Deodată, auzi fluierul șefului de gară și răspunsul șuieratului strident al locomotivei. Se năpusti orbește înainte. Nu-și dădea seama că, în timp ce alerga, urla sălbatic. Temându-se că n-o să-și poată croi drum prin ușile sălii și prin mulțimea adunată acolo, avu ideea fatală, una dintre acele greșeli funeste care-ți dau impresia că însăși copita diavolului ți-a pus piedică, de a ocoli clădirea gării, când auzi trenul punându-se în mișcare, cu gândul de a sări de-a dreptul pe peron și de a se agăța de unul dintre ultimele vagoane, poate chiar de vagonul conductorului. Dumnezeule! Locul în care ajunsese era îngrădit de un gard înalt de fier. Un gard pe care numai un acrobat ar fi putut să-l sară.

Se terminase. Totul se terminase. Era prea târziu. Încleștă barele de metal ale gardului și le zgâlțâi, în timp ce un urlet de deznădejde îi scăpă din gâtlej.

Trenul lua tot mai multă viteză, și ochii lui erau prea orbiți pentru a putea deslușí chipul Nettei la fereastră. Dar ea îl văzu, și un comis-voiajor cumsecade, așezat în fața ei, observă cu groază cum o femeie liniștită, albă ca varul la chip, sări deodată în sus și dădu să deschidă ușa trenului în mers.

— Acuma nu mai poți ieși, don'șoară! protestă omul inimos, trăgând-o, cu blajină fermitate, înapoi pe banchetă.

Când William Hastings ajunse în sfârșit la gară, se simți mai degrabă tulburat decât surprins să observe o mică gloată de hamali și de vizitii adunați în jurul gardului din stânga sălii de așteptare. La apariția lui, oamenii se împrăștiară, și pastorului îi fu dat să-l vadă pe Rook Ashover așezat pe jos, cu spatele rezemat de niște bare de fier, căznindu-se să-și recapete răsuflarea și plângând ca un copil.

— Ashover! Rook Ashover! murmură preotul, trăgând adânc, la rându-i, aer în plămâni, pentru a-și domoli respirația. Ai s-o întâlnești din nou, Ashover! Ai s-o găsești!

În timp ce rostea aceste cuvinte, era conștient de zădărnicia lor, iar cele două bilețele din buzunarul său, scrisoarea către Rook și adresa Nettei, păreau să aibă o viață proprie, care pulsa la unison cu bătăile inimii lui.

În cele din urmă, izbuti să-l ridice pe Rook în picioare. Nefericitul stăruia să se întoarcă în gară, pentru a se informa asupra următorului tren spre Londra. Se părea că nu mai exista alt tren până la șase seara, și *acesta* era un personal care oprea în toate haltele și nu ajungea la destinație decât după miezul nopții. Până și Rook, oricât de doborât era, își dădea seama de inutilitatea urmăririi Nettei în aceeași zi.

Mintea răvășită a lui Rook nu realiză decât treptat totala imposibilitate de a soluționa situația, și conștiința lui se pătrunse de acest fapt numai după ce se întoarseră, încet, la han. Londra! Cum ar fi putut-o găsi pe Netta în Londra, indiferent în ce zi, și indiferent ce tren ar fi luat?

În timp ce îl aşteptau în curtea hanului pe domnul Twiney, care dăduse o fugă până la birt, Hastings îi înmână lui Rook scrisoarea lăsată de Netta. Rook o deschise şi o citi, rezemându-se de roata docarului, în timp ce Hastings, discret, se duse să-l caute pe vizitiu. Scrisoarea conţinea următoarele:

Preascumpul meu Rook,

Te implor să nu mă judeci greşit din pricina băuturii. Am făcut-o pentru că trebuia s-o fac. Nu mă judeca greşit, Rook, iubitul meu, dragostea mea. Am făcut-o cu cele mai bune intenţii, dar nu mai pot îndura. Nu-ţi face griji din pricina mea. O să mă descurc. Rămas-bun, scumpul meu Rook. Nu ai de ce să-ţi faci reproşuri...

NETTA

Cu ochii plini de lacrimi şi cu colţurile gurii căzute şi tremurându-i grotesc, aşa cum li se întâmplă bărbaţilor mândri care luptă împotriva prăbuşirilor sufleteşti, Rook împături scrisoarea şi o ascunse, cu grijă, în buzunar.

Când Hastings îl readuse pe domnul Twiney de la birt, Rook îşi redobândise în bună măsură stăpânirea de sine. Pornind docarul, admirabilul domn Twiney comentă către cei doi bărbaţi aşezaţi unul lângă celălalt:

— Asta-i o minune, conaşilor, e minunea minunilor, că ce ne pare nouă că-i mai rău chiar ca o vijelie la stâlpul către Gorm se dovedeşte până la urmă că-i mană cerească. Lucru tare curios. Dar asta e şi alta nu-i, aşa că n-ai ce-i face.

Drumul lung până la Ashover fu întrerupt doar de o scurtă oprire, când atât domnul Twiney, cât şi preotul stăruiră ca Rook să bea un pahar de bere şi să ia o îmbucătură de brânză. Cerul rămăsese tot timpul voalat de acea stranie peliculă vaporoasă, pe care Hastings o observase de când se deşteptase în vagonul lui Betsy. Ajunseră în Ashover pe la mijlocul după-amiezii. Dar când se apropiară de conac, Rook îi ceru domnului Twiney să oprească docarul.

— Hastings, vrei să faci o faptă bună pentru mine? îl întrebă Rook.

Preotul, al cărui suflet, pe tot parcursul drumului, fusese împărțit între loialitatea față de Netta și simțământul de datorie față de Rook, se declară gata să facă orice.

— Coboară, te rog, aici, du-te la conac și cere să vorbești cu Lady Ann. Spune-i, dacă vrei, că m-am întors în sat, cu domnul Twiney, și că aș prefera să înnoptez la Lexie. Ești bun să-i spui toate astea? Și ai putea să-i mai spui – aici șovăi, conștient de interesul viu al domnului Twiney – ...ei bine, ai putea să-i povestești... tot ce s-a întâmplat; întocmai cum s-a întâmplat! Vrei să faci asta pentru mine?

Îl ajută pe pastor să coboare din docar, apoi își reluă locul, cerându-i vizitiului să mâne mai departe.

Capitolul XVI

Era cea de-a treia zi a lunii iunie, și Pandie, după ce „făcuse" camerele ocupate din conacul Ashover, trebăluia acum de zor, spălând ferestrele și frecând podelele în cele două cămăruțe care dădeau pe palier, în fața dormitoarelor mari.

Dormitorul de deasupra sufrageriei, cu teiul în fereastră, continua să fie ocupat de Rook. Patul Nettei rămăsese acoperit cu aceeași cuvertură. Rochiile Nettei atârnau încă în dulapul de mahon. Pe lavoarul de modă veche se aflau încă modestele cutiuțe cu cremă de față ale Nettei și sticluțele ei cu apă de colonie.

La rândul ei, Lady Ann, devenită acum Lady Ann Ashover, nu părăsise spațioasa „cameră de oaspeți" de deasupra salonului, în care se mutase din clipa în care sosise la conac.

Când faptul că stăpânul și stăpâna casei nu împărțeau aceeași cameră deveni evident, mama lui Rook încercă un șoc, iar locatarii bucătăriei se simțiră extrem de scandalizați. Martha îi vorbi despre acest lucru în șoaptă, și cu mare solemnitate, domnului Pod, paracliserul evanghelic.

— Asta-i ceva contra naturii, eu așa gândesc, domnule Pod. Contra naturii și a Sfintei Scripturi.

Paracliserul se arătă de acord. Ba chiar era pregătit să meargă mai departe decât prietena lui în condamnarea „acestor deprinderi păgâne, pe care cei cu sânge nobil le adoptă în călătoriile lor". Îi pleda doamnei Vabbin cu o logică imbatabilă:

— Dacă Domnul din Ceruri ne-ar fi menit să dormim singuri, n-ar fi însămânțat niciodată în capetele noastre ideea de a construi paturi duble. Paturi duble, vasăzică să dormi în doi. E la mintea cocoșului. Și cui i-ar fi dat prin cap să facă paturi

duble, dacă Domnul Sfânt n-ar fi șoptit în urechea patriarhilor spusele acelea sfinte despre femeie, care trebuie să se supună bărbatului?

Fața imensă a doamnei Vabbin, cu nasul scurt, gura mică, ochii mărunței, străluci luminată de un fel de radiere lăuntrică, pe măsură ce se pătrundea de această oraculară înțelepciune.

— Pod n-o fi cine știe ce când te uiți la el, comentă ea ceva mai târziu, în prezența lui Pandie, da' când deschide gura, ai zice că Sfântu' Duh grăiește prin glasu' lui; îți moaie inima, nu alta, ca bătăile tobelor de la Iarmarocu' Mare.

Când aprilie lunecă în mai și îmbrăcă straiele unei luni de vară, îngrijorarea doamnei Ashover cu privire la purtarea nefirească a fiului ei și a soției acestuia începu să se mai domolească. Din câte își putea da ea seama, cei doi se comportau unul față de celălalt întocmai ca și înainte; iar vestea pe care i-o împărtăși Ann – fiindcă nepoata nu-i ascundea nimic mătușii –, anume că așteaptă un copil înainte de sfârșitul toamnei, o bucură în asemenea negrăită măsură, încât toate celelalte griji păliră.

Pe de altă parte, faptul că Lady Ann nu pusese nici o clipă condiția ca bătrâna să părăsească domeniul Ashover însemna altă sursă de nespusă ușurare. Mai avusese și plăcuta surpriză de a constata că nora ei nu avea deloc de gând să se amestece în cele o mie și una de detalii gospodărești ale administrării conacului, detalii la care bătrâna ținea cu pasiune.

Reîntoarcerea în scenă, treptată, dar certă, a „familiilor nobiliare" din vecinătate constituia încă o tainică, dar durabilă satisfacție a micuței doamne. Însă Lady Ann părea să lase în seama mătușii ei și acest nou aspect al noii lor vieți, așa cum lăsase și latura domestică. Doamna Ashover întâmpinase greutăți în a-i convinge fie pe Rook, fie pe Lady Ann să acorde atenție vizitelor mondene, al căror număr sporea din ce în ce, acum când se statornicise certitudinea că femeia aceea plecase definitiv.

Mătușa descoperi cu uimire o nouă trăsătură a caracterului nepoatei, și anume că Lady Ann disprețuia „mica nobilime de țară" și detesta orice fel de „societate", preferând să-și petreacă zilele în lungi plimbări fără țintă, însoțită de câinele lui Rook, sau pur și simplu zăcând la umbra teiului și ascultând chemările

sturzilor. S-ar fi zis că nevoia maniacă de singurătate a Nettei i se transmisese succesoarei ei; dar fericita bătrânică era prea preocupată de felul în care îi izbutiseră uneltirile, pentru a-și mai bate capul cu semnificația acestei noi faze sau cu implicațiile relațiilor dintre cei doi soți.

Trei iunie era ziua de naștere a doamnei Ashover; și acum, când Pandie se foia prin cele două cămăruțe pe care le deretica, încăperi menținute într-o scrupuloasă ordine și o pustietate satisfăcută de sine, așteptând parcă să fie transformate, odată cu sosirea toamnei, în camere de copii, îi trecu prin minte că sosise timpul să-i servească bătrânei doamne micul dejun și să primească de la ea dispozițiile pentru ziua în curs.

Prin ferestrele și ușile deschise ale palierului panelat, soarele inunda bătrâna clădire, însoțindu-se cu zgomotul mașinii de cosit iarba și cu miresmele dulci de otavă.

Pandie fredona de zor în timp ce urca treptele lustruite care duceau spre ceea ce se numea „noua aripă", unde se aflau camera ei și a prietenei Martha, amândouă dând spre livadă și spre desișurile de ferigi galbene și verzi de pe Câmpul de luptă.

Scoțându-și șorțul scrobit și aranjându-se în fața oglinzii, gata să urce la etajul trei, care era aproape în întregime ocupat de iatacul prelung, cu tavanul jos, al doamnei Ashover, slujnica roșcovană trecu de la melodia fredonată la un vechi cântec din Somersetshire, pe care-l intona în gura mare, așa cum, probabil, nu mai răsunase niciodată în vechiul conac din valea râului Frome.

Se apropie de fereastra deschisă, cântând cât o ținea gura, legându-și în jurul mijlocului un șorț de-o albeață care-ți lua ochii și trăgându-și în jos mânecile suflecate. Aplecându-se pe fereastră, întâlni privirile a doi bărbați mai vârstnici, care se odihneau în acel moment, în mare tihnă, după munca nu prea obositoare de a fi cosit iarba de pe aleile grădinii de zarzavat. Domnul Twiney se bucura de privilegiul de a pune în mișcare cositoarea, în timp ce domnul Pod, în chip de cal uman, mergea în față, trăgând după el mașina, cu ajutorul a două frânghii subțiri.

Domnul Pod golea acum, cu mișcări foarte încete, cutia cositoarei într-o roabă pe jumătate plină cu iarbă catifelată, de un verde închis.

Domnul Twiney își aprindea pipa. Așa cum stăteau acolo, în soarele de vară timpurie, între straturile de mazăre abia încolțită, prinse între un răzor de pansele galbene și un gard viu format din bujori roz și albi, cei doi bătrânei dădeau o dulce savoare cântecului deocheat din Sedgemoor, ale cărui triluri erau lansate în văzduh de harnica fată, asemenea unei păsări cu moț roșu.

Glasul ei îi făcuse pe amândoi să se oprească din îndeletnicirile lor; dar domnul Pod se mulțumi să-i arunce o privire fugitivă și se întoarse la roabă. Domnul Twiney însă își îndoi degetul mare în direcția partenerului său, ca și cum ar fi vrut să spună: „Nu-l lua în seamă, frumoasa mea; eu unul te ascult cu dragă inimă!", după care făcu un gest galant, poftind-o pe fată să coboare să mai schimbe o vorbă cu el.

Pandie nu stătu pe gânduri. Se examină cu o privire rapidă în oglinda de deasupra scrinului, o porni în jos pe scări, trecu prin spălătorie, fără ca Martha s-o observe, și ieși pe ușa din spate.

Domnul Twiney înainta încet spre ea, cu mânecile suflecate și cu expresia absorbită a cuiva tocmit parcă să supravegheze cu grijă tufele de agrișe și tulpinile de revent și să smulgă frunzele uscate din boschetele de trandafiri, ai căror boboci erau încă verzi.

Ajungând, în cele din urmă, după numeroase opriri, la ușa bucătăriei, o salută pe fata cu părul roșu printr-un gest ce exprima o demnă mirare; și, asemenea omului surprins în toiul unor preocupări vitale, își îngădui să-și îndulcească austeritatea chipului într-o cordialitate gravă, dar indulgentă.

— Fainã dimineațã, Pandie, fetița mea! exclamă el. Vremea asta-i prielnică și pentru vite, și pentru plante. Mazărea a încolțit de minune, și încă n-am văzut ceapă așa înaltă la vremea asta din an. Ș-așa se-ntâmplă și cu iapa mea, colo jos, în sat. Își tot scoate căpățâna bătrână afară pe fereastra grajdului și nechează la tot ce vede. Anu' ăsta o s-avem o vară adevărată,

așa cum era pe vremea când eram copii. Bucata de pământ a lu' bătrânu' Pod, de jos de lângă râu, e gata să fie cosită; numa' că-i așa-mpănată de bălării, că n-o să dea un fân prea bun. Da' să vezi petăcu' meu de lângă biserică, fetițo! Pod și-a îngrășat pământu' lui numa' cu bălegar, pe când fânu' meu ș-al iepei mele e îngrășat de toți morții, încă de pe vremea regelui Charley.

Pandie încuviință din cap a înțelegere.

— Dumneavoastră ați fost totdeauna om cu noroc, domnu' Twiney, remarcă ea. Cu toate că se spune ca iarba îngrășată cu hoituri face să nu s'aleagă untu' din laptele vacii. Dar poate că la cai o fi altfel, cu toate că taică-meu zicea că un cal e mai om decât omu'. Îs niște dobitoace foarte senzebile, caii. Da' poate că iepei dumneavoastră i-o place iarba din cimitir, domnu' Twiney.

— Poate că-i place, poate că nu, răspunse grădinarul. Dacă stai să te gândești, în familia mea o fost mai mulți gropari decât în a lu' Pod. Da' el mi s-o pus în cale la preot. Nu că-i port pică pentru asta, bietului om. Dacă n-ar face tot el și pe groparu', nu și-ar putea ține zilele ș-ar ajunge la azil. Tot satu' știe asta.

Cei doi interlocutori se priviră cu gravitate, în timp ce deasupra capetelor lor pluteau, în pale de soare parfumat, mirosmele tufelor de coacăze și de agrișe, adierile bujorilor înfloriți, ale înfierbântatelor frunze de măceș îmbobocit și ale ierbii cosite, trântite în roabă.

Pandie cumpăni în sinea ei câteva noutăți care ar fi făcut-o să crească în ochii prietenului. Își aduse aminte de prilejul când, prin nu știu ce noroc picat din ceruri, Lady Ann fusese atât de nervoasă și se pierduse într-atâta cu firea, încât îi destăinuise cameristei că e gravidă în luna a cincea.

Tare mult i-ar mai fi plăcut să-i spună lucrul ăsta lui domnu' Twiney!

Totuși, se simțea mai ispitită să-i mărturisească o chestie despre care ea și Martha discutaseră întruna în ultimele trei luni: nemaipomenita schimbare a deprinderilor și a felului de a fi ale lui Lady Ann, lungile ceasuri de tăcere petrecute sub tei, în care nici nu cosea, nici nu citea, lungile ceasuri de adâncă

îngândurare petrecute la fereastră, lungile plimbări singuratice, însoțită doar de câine.

Dar cel mai tare o îmboldea nevoia, o nevoie căreia numai loialitatea ei înnăscută îi putea rezista, de a-i povesti domnului Twiney despre cele două dormitoare separate și despre unele scene inexplicabile petrecute între stăpân și tânăra lui soție, scene despre care nu cutezase să-i povestească nici măcar Marthei Vabbin.

Dintr-odată îi veni inspirația cea bună:

— Azi e ziua coanei mari – a cucoanei bătrâne. Și și-a pus în gând să facă ce-a făcut mereu de ziua ei: un picnic pe câmpia Antiger. Îndată mă duc sus la ea ca să-mi spuie ce să împacheteze Martha în coșuri. Și-n scurt timp, o să vă cheme pe dumneavoastră să-i duceți acolo.

Când lansă acest anunț, fața lui Pandie se făcu roșie ca părul ei. Îl privi cu austeră solemnitate pe grădinar, de parcă i-ar fi spus: „Îl ai în față pe deținătorul și revelatorul celor mai ascunse taine".

Dar domnul Twiney nici că clinti.

— De două zile știu toate astea, fetițo! răspunse el. Da' eu am să-ți spun ceva care o să facă să-ți iasă ochii din cap ca cepele. Ș-am auzit-o chiar din gura polițaiului, când și-o făcut ultima rundă pe-aici. Cică vrăjitoarea aia bătrână de Betsy Cooper, de care lumea zice că-i țigancă, da' nu-i mai țigancă decât mine sau decât tine, și-a mutat vagonu' din Bishop's Forley taman aici, la răscrucea dintre poteca spre Gorm și poteca spre Antiger. Iaca, acolo hârca poate prinde în capcană toți iepurii pe care-i poftește inima ei și mai are ș-un izvor de apă dulce, pe deasupra. Și locu' ăla nu-i al stăpânului. Stăpânirea lui se-ntinde numa până la câmpia Antiger, unde o s-o duc pe cucoana.

Fața lui Pandie, care devenise tot mai abătută pe parcursul acestui recitativ ce transfera gloria noutăților de la ea la domnul Twiney, se lumină acum din nou.

— Și ce-i mare lucru dacă o țigancă își mută vagonu' dintr-un loc în altu'? întrebă ea satisfăcută.

— E lucru mare, da' pe care tu nu-l știi, replică grădinarul. O să caști ochii când am să-ți spun, fetițo, că stăpânu' s-a dus

la ea și i-a dat două hârtii de câte zece lire, ca s-o ia din loc, da' ea nici că se gândește, pen' că vrea să stoarcă mai mult de la el. Se zice că nenorociții ăia doi săraci cu duhu', de pe urma cărora își scoate pâinea, îs bastarzii stăpânului John; că el era încurcat cu Nancy, care le-a fost mamă.

La auzul acestor vești, Pandie făcu într-adevăr ochii mari. Auzise ea de mai multe ori povestea despre Nancy Cooper, dar ideea că stăpânul ei fusese nevoit să-i ofere bani mamei lui Nancy îi șoca și-i rănea mândria feudală.

Deschise gura, ca să dea grai unui protest indignat, când vocea Marthei, venind din spălătorie, puse capăt conversației.

— Pandie, pe unde tot umbli? Te-a sunat cucoana, Pandie! După care, adăugă pe un ton menit să fie auzit dincolo de tufele de coacăze, până la roaba domnului Pod: Ce-ți veni, fato, să întrerupi din lucru un om care muncește? Vino în casă, trândavo! Vino în casă!

În timp ce slujitorii familiei discutau asemenea treburi în grădina de zarzavat, noua stăpână a domeniului, așezată pe locul ei favorit, de sub tei, dădea neobișnuite semne de agitație. Copacul sub care se adăpostea era în plină floare, iar văzduhul vibra și zumzăia de albinele care-i dădeau târcoale. Toată dulceața verii timpurii se revărsa asupra simțurilor ei, și fiecare amănunt îi isca duioase amintiri. Bâzâitul brusc, și apoi curmarea la fel de bruscă a zgomotului, când o muscă albastră trecea pe lângă ea; zborul greoi, lenevos, a doi fluturi mari, săgetarea iute a unui fluturaș galben; strălucirea sidefie a florilor unui soc din tufăriș, înmănuncheate parcă într-un ciorchine de calicii filigranate, menite să distileze chintesența acestei dimineți de aur; toate acestea și ceva de dincolo de ele, ceva ce putea fi luat drept fuziunea miresmelor anonime ale tuturor florilor de câmp, lipsite de un parfum bine definit, și totuși emanând, din multitudinea lor, o esență ce îmbălsăma aerul, flori ca piciorul cocoșului sau mărgăritarele, pătrundeau în spiritul verișoarei Ann și se învălmășeau printre gândurile ei tulburi.

Din când în când, arunca o privire nervoasă către cele trei ferestre ale iatacului doamnei Ashover, ferestre ocrotite de streșini și aflate deasupra dormitorului ei și a camerei, mai spațioase,

a lui Rook. Părea să se cutremure la gândul că bătrâna era conștientă de starea ei de agitație, la gândul acelei siluete mărunte și drepte care o iscodea cu îngrijorare și curiozitate de la una dintre cele trei ferestre!

Se ridica mereu de pe scaunul de sub tei și făcea mici plimbări nervoase, îndreptându-se ba către un răzor de flori, ba către altul, ca și cum ar fi vrut să se asigure că tulpina verde a cutărei sau cutărei flori de vară târzie nu înflorise cumva peste noapte, prin cine știe ce miracol. Ce vâltoare de gânduri contradictorii se învolbura în dimineața aceea în mintea verișoarei Ann! Cel mai mult o tulbura neliniștitoarea schimbare care părea să se fi petrecut în propria ei natură sufletească. Știuse dintotdeauna că e „îndrăgostită" de vărul ei; dar acum, când privea îndărăt la începuturile legăturii lor, sentimentele ei de atunci, comparate cu suferința de acum, păreau doar o fantezie adolescentină.

Cu felul ei de a judeca dintr-o bucată, lipsit de finețea intuițiilor psihologice, crezuse că faptul de a fi rămas însărcinată avea să o scutească de suferințele pasiunii. Dacă ar fi fost vorba de altă femeie, Lady Ann i-ar fi prezis că neobișnuita preocupare, așteptarea plămădirii unei vieți noi în trupul ei, avea s-o detașeze complet de tatăl copilului, avea să-i potolească nervozitatea, avea s-o toropească într-un soi de transă letargică, hrănind-o cu visuri vagi, tandre, semianimalice.

Dar cu ea nu se petrecuse așa ceva! Se pomenise biruită de o pasiune devastatoare și rușinoasă pentru propriul ei soț, pasiune sfâșiată de cea mai umilitoare dintre gelozii, gelozia față de o persoană pe care o disprețuia și a cărei existență se volatilizase în aer, devenind una cu nimicul.

Era geloasă pe o fantomă, pe o umbră, pe o amintire, pe o imagine ireală zămislită din milă și dintr-o remușcare morbidă.

Fiecare incident care survenea în noua ei viață conjugală îi rănea până și cea din urmă fibră a mândriei. Era umilitor refuzul lui Rook de a împărți dormitorul cu ea. Înghițea fiere și venin văzându-l, zi de zi, atât de obsedat de ideea lui fixă, încât pășea ca un somnambul, fără să vadă, fără să audă, fără să observe nimic; fără să se implice în nici unul dintre planurile

ei de viitor; fără să manifeste vreo umbră de interes față de acest copil al lor, care începuse acum să-și facă simțită, cu emfază, prezența. O dată sau de două ori, verișoara Ann își pierduse stăpânirea de sine, în ciuda efortului de a se struni; și, așa cum știa Pandie, unica martoră, între cei doi soți avuseseră loc conflicte aprige și dureroase.

Dar, în general, Ann suferea în tăcere; și era recunoscătoare că măcar înțeleapta bătrână mamă nu-și dădea seama, cel puțin în aparență, de cele ce se petreceau.

În momentul de față însă, nervii îi erau râcâiți de ceva care, întâmplător, nu avea legătură cu Netta. Rook o anunțase, pe un ton foarte indiferent, că fusese invitat la prânz la Toll-Pike, căsuța vicarului. Mă rog! Era un lucru cât se poate de firesc. Numai că, în urmă cu o jumătate de oră, pura întâmplare o făcuse pe Ann să-l zărească pe William Hastings, călare pe bicicletă, gonind cu mare viteză în direcția Bishop's Forley.

Era foarte posibil să se fi dus în vizită la niște enoriași de prin părțile mai îndepărtate ale proprietății. S-ar fi putut să se ducă la Antiger Lane, s-o vadă pe doamna Drool, ca să cumpere de la ea ouă sau miere, ori poate că Binnory dăduse de vreun necaz. Când se gândi la Binnory, Ann fu străbătută de un fior, amintindu-și, instinctiv, de cele petrecute în ziua cununiei ei. În această splendidă dimineață de iunie, nervii verișoarei Ann erau friabili. Firește, nu exista nici un indiciu care să pledeze în favoarea faptului că William Hastings pornise la o călătorie mai lungă. Dar, oare, într-adevăr așa să fi fost?

Era un lucru neobișnuit ca Hastings să-și viziteze enoriașii dimineața. De obicei, dimineața scria, și vizitele le făcea în cursul după-amiezii. Și apoi, Ann știa că preotul avea la Bishop's Forley un coleg filozof.

Încerca să-și aducă aminte de răspunsul vicarului și al soției lui la invitația doamnei Ashover de a participa și ei la picnic. Acceptase oare Nell Hastings în numele amândurora sau numai al ei?

Anormala stare psihică a lui Ann fu trădată de faptul că se ridică, hotărâtă să se ducă la doamna Ashover pentru a-și satisface curiozitatea asupra acestui lucru. Dar, de îndată ce ajunse

la ușa conacului, simți o asemenea repulsie la gândul de a da ochii cu bătrâna doamnă, încât făcu cale întoarsă și își reluă adăpostul de sub umbra teiului.

Citea *Mireasa din Lammermoor,* într-o veche ediție Ballantyne. Dar în van se străduia sărmana femeie să uite de înțepăturile propriilor ei suferințe, urmărind nobilele peripeții ale nefericitului Ravenswood! Tot ce putea face era să privească, distrată, ciudatele ilustrații; era prea preocupată chiar pentru a îndepărta floricelele de culoarea fildeșului, cu staminele lor galbene, care picau întruna pe filele cărții deschise.

Incertitudinea era cea care-i măcina sufletul, în chipul cel mai dureros. Revedea fața rătăcită a lui Rook, când o sărutase mașinal în dimineața aceea, pregătindu-se să se ducă să rezolve câteva treburi, de mult amânate, în legătură cu domeniul. Rook slăbise mult în ultima vreme și, de când se căsătoriseră, părea tot mai trist și mai închis în sine. Față de ea se purta cu o invariabilă politețe și considerație. Singurele scene violente care avuseseră loc între ei fuseseră provocate de Ann, în mod deliberat, sub impulsul exasperării.

Își repeta întruna că trebuie să aibă răbdare până când se va naște copilul lor. Atunci, de bună seamă, dacă va fi un fiu – și Ann decisese că *trebuie* să fie un fiu –, interesul lui Rook față de ea, față de viață, față de orice altceva, se va redeștepta.

Toate ar fi fost în ordine dacă inima nu i-ar fi fost mușcată de gelozia asta otrăvitoare!

Doamne, ce înseamnă gelozia!

Un ghimpe ascuțit implântat în carnea ta; un ghimpe prin vârful căruia se scurge o supurație veninoasă, care fermentează, coroziv, și ți se răspândește până în cele mai ascunse vinișoare.

Verișoara Ann își arcui buzele pline, frumoase, într-un surâs amar și dureros. Ce și-ar mai fi bătut joc de ea însăși cu un an în urmă! Cum s-ar fi încredințat singură că asemenea simțământ nu poate fi altceva decât o stupidă afectare femeiască! Dar acum o simțea ca pe o boală fizică, bine definită. Aproape că o putea localiza; părea o excrescență malignă în trupul ei, care sfâșia, prin junghiurile-i persistente, dulcea toropeală a greutății din pântece.

Starea îi era agravată – deși de acest lucru nu era conștientă – de trăsăturile primitive ale propriei sale firi. În pofida educației ei aristocratice, Ann Gore era esențialmente o făptură nesofisticată, naturală, o simplă și sălbatică fiică a pământului. Cerebralismul adânc închistat al lui Rook, meditațiile lui dezumanizante asupra vieții, de care se lăsase purtat încă de la începuturile legăturii lor, nu penetraseră nici măcar epiderma ei de superbă felină.

Da, incertitudinea era cea care-i înnebunea mintea! S-o fi înșelat Rook cu caraghioasa aia mică de soție a pastorului, în paralel cu năluca, fantoma, spectrul Nettei Page?

Se simțise atât de sigură că, din momentul în care va fi al ei în totală intimitate, tinerețea, vitalitatea, forța ei vor pune capăt tuturor acestor aventuri amoroase lipsite de noimă!

Dar intimitatea nu se statornicise între ei. Stafia Nettei, care nu-și aflase odihna, stătea în pragul camerei lor maritale, despărțindu-i. Și astfel, fiind ținută la distanță, tot ce era mai strălucitor în Ann, frumusețea și vigoarea trupului ei tânăr, patosul graviditații, mobilitatea și vitalitatea spiritului ei rămâneau nefolosite, zadarnice, respinse.

Era ca o plantă frumoasă și puternică, lipsită de apă și de soare, din pricina unei bariere invizibile, dar invincibile.

Incertitudinea, chinuitoarea incertitudine! Era mai mult decât putea ea răbda. Cu o mișcare fermă, mai hotărâtă decât toate gesturile nervoase de până atunci, se ridică de pe scaunul acum încălzit de soare, își aranjă pălăria de vară, își netezi în jurul șoldurilor tot mai împlinite tunica brodată, își luă umbrela de soare cu mâner lung și o porni către poarta grădinii.

Ieși în șosea și, pășind agale, fără grabă sau șovăială, se îndreptă spre pod.

Întreaga priveliște fermecată tremura și vibra în jurul ei, în văzduhul de vară neînfiorat de vreo adiere. Iarba înaltă din șanțuri și din gardurile vii evoca unduirile unei vaste mări umbroase, al cărei fund neatins părea alcătuit din pășunile îmbelșugate, presărate cu părăluțe, cu tulpini stacojii de măcriș și cu margarete albe, în timp ce talazurile cu coame înspumate se prefăcuseră în spinări de dealuri ondulate, în dumbrăvi și livezi.

Însuși râul Frome curgea, în această zi, umflat și viguros, între malurile împroșcate cu gălbenele mate și cu stuf verde, proaspăt încolțit, care împrumutau rădăcinilor noroioase ale sălciilor și aninilor o microscopică amploare de baltă africană, unde salamandrele țineau locul aligatorilor, și broscuțele verzui făceau pe hipopotamii.

Fecunditatea verii umpluse fiecare scobitură sau crăpătură de pe mal cu o vegetație infinitezimală, cunoscută doar botaniștilor, mlădițe embrionare ale unor plante ce aveau să aștepte luni de zile până să ajungă la plenitudinea înfloririi.

Traversând podul și urmând drumul familiar, acum albicios și prăfuit, printre câmpurile de iarbă necosită, Lady Ann începu să înainteze cu un pas mai ferm și mai controlat. Își folosea umbrela roșie în chip de baston. Pălăria de vară, cu borul lat de sub care se ivea un mănunchi de lalele, se ținea dreaptă și mândră pe capu-i tânăr. În timp ce mergea, mintea ei percepea fără voie cântul câtorva ciocârlii invizibile, pierdute într-un cer albastru ca o piesă de ceramică a lui Luca della Robia; și tăriile tinereții ei, în pofida suferinței conștiente, răspundeau, instinctiv, bucuriei însuflețite a unei naturi generoase, darnice, nestăvilite.

Când ajunse la podul de lemn de lângă iazul oilor, care marca jumătatea drumului dintre biserica Ashover și satul Ashover, erau ceasurile douăsprezece și jumătate. Dincolo de pod, pe partea de drum din fața câmpiilor mocirloase, se desfăcea o potecă ce urca domol printre ogoare verzi, semănate cu orz, ducând spre plaiurile deschise, necultivate, de la poalele extremității de nord a crestei Heron.

Verișoara Ann trecu peste pârleazul care bara poteca și porni să urce încet cărăruia ce șerpuia printre firele de un verde crud. Ciocârliile își modulau trilurile deasupra creștetului ei, contopindu-și versul în acel extaz atemporal ce pare să emane mai curând din purpuriul și albastrul marii picturi venețiene decât din orice instrument muzical.

Străbătuse primul câmp de orz și ajunsese la un gard viu, stufos, în care frunzișul fraged se încâlcea cu flori palide de păducel, pe jumătate fanate. În acest punct coti la dreapta și, pășind cu grijă printre pământufurile ierburilor ce despărțeau

verdeața orzului de gardul viu, înaintă până la un anumit punct, de unde se vedea perfect poarta din spate a căsuței Toll-Pike.

În fața ei se etala întreg cuprinsul văii râului Frome, superbă și muiată în verdele vibrant, translucid, al acestei blajine dimineți de vară. Din suprafața netedă a câmpiilor mocirloase se înălțau contururile familiare ale bisericii, cu mormintele ei, asemenea unui recif de stânci sure izbucnite dintr-o mare senină, de un verde sticlos.

Între femeia răscolită, tulburată, și forțele misterioase radiate de perisabilitatea sugerată de cimitir se împleti o stranie și puternică fuziune – o fuziune care nu izbuti să răzbească până la nivelul conștiinței ei, dar o inundă tainic și îi oțeli tirania și magnetismul voinței. Lady Ann avea îndărătul ei toți morții seminției Ashover, care o susțineau, o încurajau, o ocroteau, ca și cum ar fi fost o trainică, veche corabie în adăposturile căreia își tezaurizaseră ultimele lor speranțe rătăcite.

Ușa bucătăriei de la Toll-Pike era larg deschisă, și lui Ann i se păru că deslușește silueta enormă a motanului tigrat al lui Nell, tolănit în prag și huzurind în soare.

Ann avu o ușoară șovăială, izvorâtă nu din vreo pricină emoțională, ci din simplul fapt că instinctul ei de fiică a unui proprietar de pământuri o făcea să dea îndărăt la gândul că va fi nevoită să calce printr-un lan cu orz, înalt până la gleznă.

Mai înaintă vreo sută de metri, căutând să descopere o urmă de potecă. Glia brună, în care-și înfigea vârful umbrelei, printre sulițele de un verde gingaș, nu era încă destul de uscată pentru a nu emite efluvii de aromă – mirosul cărnii pământului –, care se amestecau, firesc, cu mireasma acrie, pătrunzătoare, a firelor fragede. În pofida furiei încăpățânate care o mâna înainte, întreaga ei făptură fizică răspundea acestui contact atavic, contactul dintre femeia care zămislește viață și forța care zămislește și dă forma a tot ce viețuiește.

Deodată, descoperi, cu o senzație de triumf, o *cărăruie* îngustă.

Dintr-o spărtură a gardului viu, desigur, o veche cărare secretă, pentru că mlădițele care se împletiseră peste ea o astupaseră cu frunzulițe proaspete, se desfășura o panglică de pământ negricios, strecurându-se printre lanurile de orz, până la ușa lui Nell.

Lady Ann porni cu pas grăbit pe acest drumeag, încleștându-și degetele pe mânerul umbrelei și măturând cu poalele fustei tulpinițele de orz. Ușa din spatele casei era într-adevăr larg deschisă, și motanul lui Nell, Marchizul de Carabas, dormea dus în prag. Verișoara Ann dezlegă, fără zgomot, sârma cu care era legată poarta și, călcând pe marginea straturilor sădite cu cartofii lui William Hastings, se apropie de ușă.

Excitația stârnită de acțiune – indiferent de natura acestei acțiuni – îi stimulase energia și, oricât ar părea de bizar, în clipa aceasta simțea mai multă fericire decât în tot timpul scurs de când se întorsese din Tollminster, în seara cununiei ei. Situația de față, care ar fi covârșit orice alt gen de femeie, părea să stârnească în inima verișoarei Ann ancestralul ei spirit războinic; temeritatea și nesăbuința vânătorului narcotizau suferința adânc înrădăcinată și statornicită în inima ei...

Dar ce se auzea?

Se opri o clipă, așteptând, cu o mână rezemată de canatul ușii; mâna cealaltă îl mângâia cu vârful umbrelei pe Marchizul de Carabas, care-și freca spinarea de gleznele ei.

Din sufrageria aflată în față, răzbeau clinchete de farfurii, pahare, cuțite și furculițe aranjate pe masă; sunete care-i treziră instantaneu verișoarei Ann gândul că, oricine ar fi fost oaspetele așteptat, masa încă nu era gata.

Și apoi, deodată, o auzi pe Nell începând să cânte, în timp ce aducea ultimele retușuri mesei împodobite. Cânta vestita melodie a curteanului exilat din *Cum vă place*:

Acel ce nu țintește la rang mare
Și îndrăgește soarele senin,
Iar când îi cere burta de mâncare
Se mulțumește cu puțin
Să-și poarte-ntr-aici pașii săi,
Căci n-are deloc a se teme
De ochii vrăjmașilor răi,
Ci doar de năprasnica vreme.[1]

1 William Shakespeare, *Cum vă place*, Act V, sc. II. Trad. Virgil Teodorescu, ESPLA, 1959.

Fata nu avea o voce puternică și nici ureche muzicală. Cânta la întâmplare, cu nonșalanță, dar inima râcâită de pizmă a ascultătoarei sesiză fiorul de fericire trepidantă care însuflețea modulațiile vechiului cântec.

„E singură și îl așteaptă pe Rook", își spuse Lady Ann în sinea ei; și, brusc, un spasm de mânie sălbatică îi contractă mușchii. O mânie care făcu umbrela roșie să tremure în mâna ei, de parcă ar fi fost o armă mortală.

Apoi, într-o strălucire, știu ce avea de făcut. Începu și ea să cânte, cu o voce mult mai cultivată și mai bogată decât cea a lui Nell, melancolica, amara antifonie a lui Jack:

De râvnește vreunul în lume
Măgar să se facă anume,
Să-și lase avere și rost
Din pricina gândului prost
Ducdame, ducdame, ducdame –
Poftească aicea să vadă
Netoți ca și el o grămadă.[1]

Aci își curmă cântecul, pentru că Nell, care timp de câteva clipe încremenise, paralizată de spaimă, ținând în mână o farfurie cu migdale și stafide, veni acum repede spre ea, cu o față albă ca hârtia și gura căscată într-un mod grotesc.

— Lady Ann! Ce m-ați mai speriat! S-a întâmplat ceva?

Verișoara Ann nu făcu nici o mișcare pentru a se apropia de Nell, nici o mișcare pentru a trece pragul. Aștepta până ce fata ajunse lângă ea.

Într-o clipită, Lady Ann își redobândi întreg calmul și stăpânirea de sine, de parcă cele două femei s-ar fi întâlnit întâmplător, la un *garden party*, la Casa Antiger.

— Nell, habar n-aveam că te pricepi să cânți. Trebuie să te aducem într-o seară la conac, să ne desfeți cu cântecele tale.

Nell își mușcă buza de jos. Tonul cu care fuseseră rostite cuvintele „Trebuie să te aducem" era cel pe care Lady Ann

1 *Ibidem.*

l-ar fi folosit față de o fetișcană frumușică din sat, față de vreun copil de-al lui Martin Pod sau de-al domnului Twiney.

— Nu vreți să poftiți înăuntru?

Cuvintele fuseseră rostite mecanic. Nell ar fi vrut să spună cu totul altceva.

— Nu, nu! Sub nici un chip! răspunse verișoara Ann. Sunt așteptată la prânz acasă. Ce drăguț din partea ta că l-ai invitat pe Rook să ia masa cu tine și cu soțul tău. Apropo, aș putea să-l văd pe domnul Hastings? Trebuie să-i comunic ceva din partea mătușii mele.

Gura lui Nell se deschise, apoi se închise, iar ochii îi sticliră înspăimântați, ca ai vrabiei cocoțate pe un gard, când aude urletul hămesit al lupului de vrăbii.

— William nu-i acasă, murmură ea cu voce leșinată. A fost chemat undeva pe neașteptate, și m-am gândit... m-am gândit... m-am gândit că n-ar avea rost să mă lipsesc de plăcerea de a primi un musafir atât de important. Dac-aș fi avut prin cine să vă trimit vorbă, v-aș fi rugat și pe dumneavoastră să-l însoțiți: dar mi-e teamă că, și așa, invitația ar fi sosit prea târziu. Dar *acum*, că sunteți aici, sper că-mi veți face plăcerea să rămâneți. Îngăduiți-mi bucuria de a vă oferi amândurora o masă de prânz.

— A, deci soțul meu încă nu a sosit? întrebă Lady Ann. Nell scutură din cap. Bine. Atunci, dacă-mi dai voie, poate că am să mă odihnesc puțin.

Fără să mai aștepte consimțământul celeilalte femei și comportându-se cu o naturalețe care o punea pe Nell în imposibilitatea de a-i rezista, Ann trecu prin coridor și intră direct în sufragerie.

Înaintea ochilor ei geloși se înfățișă un patetic mic festin, pregătit de femeia îndrăgostită pentru bărbatul pe care-l idolatriza.

Cele două scaune fuseseră așezate unul în fața celuilalt, în bolta bovindoului. În mijlocul mesei se afla un bol cu violete, luminoase și diafane ca aripile de fluture, aducând mai degrabă a flori de câmp decât de grădină. Alături de fiecare farfurie, una dintre ele fiind, fără îndoială, destinată a fi folosită de Rook,

fuseseră aranjate câte trei pansele, una purpurie, una galbenă, una neagră.

Lady Ann privi acest spectacol simțind că i se taie răsuflarea. Vasăzică, așa se distra melancolicul, preocupatul Rook cel ros de remușcări? Și pe ea o mințise cu minciuna cea mai grosolană, minciuna trădătoare a lașului. O amăgise cu masca omului a cărui conștiință este torturată de remușcări. Câtă ipocrizie, câtă fățărnicie calculată cu sânge rece. În timp ce ea îi purta pruncul în pântece.

Indignarea care se înstăpâni pe Lady Ann o mătură cu totul pe Nell din scenă. Acum nu dorea decât să se întâlnească față-n față cu Rook.

— Ce frumos ai împodobit masa, spuse cu un zâmbet. Sunt convinsă că domnul Ashover va fi foarte încântat să vadă ce primire îl așteaptă. Mă rog, acum trebuie să plec.

Se îndreptă din nou spre ușa bucătăriei, uitând cu totul de pretextul că ar fi vrut să se odihnească un pic.

Nell se simțea prea doborâtă și pierită ca să mai poată rosti vreun cuvânt drept răspuns. Nu fu în stare decât s-o urmeze, supusă, pe Lady Ann, de-a lungul coridorului.

— Ce motan frumos! exclamă Lady Ann, oprindu-se să-l mângâie pe Marchizul de Carabas. A, bine că mi-am adus aminte, Nell, mătușa mea vă așteaptă azi după-masă la picnicul pe care-l organizează. Sper că întâlnirea la care a fost chemat domnul Hastings nu-l va împiedica să vină. Ce să-i spun doamnei Ashover?

— Sunteți foarte amabilă, Lady Ann. Dar mi-e teamă că William nu va putea veni.

— Bine. Atunci, vino tu, adăugă Lady Ann, luându-și umbrela și ieșind în curte. Știi, cumva, din ce direcție va veni Rook? întrebă pe un ton plin de veselie, când Nell se opri în prag.

Fata scutură din cap.

— Pentru că aș dori să-l întreb dacă măcar *el* are de gând să ia parte la petrecerea dată de mama lui. Dar n-are nici o importanță. Sper că mătușa mea și cu mine vom supraviețui, chiar dacă vom fi singurele participante. La revedere.

Fără a mai aștepta să vadă ușa închizându-se în urmă-i – ușa care nu avea să mai fie lăsată deschisă pentru nepoftiți –, Lady Ann se întoarse pe aceeași cărăruie pe care coborâse spre căsuță.

Știa că treburile lui Rook îl purtaseră în acea dimineață de cealaltă parte a crestei Heron, și unicul impuls care o îmboldea acum era acela de a-și grăbi pașii pentru a-l întâlni înainte de a se ivi în raza căsuței Toll-Pike.

În timp ce urca dealul, se simți cuprinsă de un soi de sleială, de slăbiciune; dar mânia ce clocotea în ea începuse acum să se comprime într-o furie rece, stăpânită, menită să o susțină în efortul urcușului. În scurt timp, ajunse la pârleazul celui de-al doilea lan de orz, pe care-l sări, respirând gâfâit.

Se pomeni în fața unui gard viu, înalt, de păducel, voluptuos înmiresmat de bogăția florilor toropite de căldura lunii trecute. Se chinui să se strecoare printr-o poartă pe jumătate deschisă, care trebuie să fi rămas în aceeași poziție încă de pe la începutul primăverii, pentru că o năpădiseră buruienile înalte, cu pămătufuri pufoase, iar câteva mănunchiuri de rochița-rândunicii îi împrejmuiseră pragul de jos.

Își sincronizase mișcările la secundă. Iată, la poalele clinei abrupte îmbrăcate de ferigi, silueta soțului ei, apropiindu-se cu pașii lui legănați, nepăsători. O zări pe dată; o clipă rămase locului, parcă fâstâcit de apariția ei, după care înaintă ferm spre locul unde se afla Ann, palidă, trasă la față, apăsându-și mijlocul cu mâna.

— Ann! Ce cauți aici?

Femeia făcu un mic gest ca pentru a-l ține la distanță, cât timp se luptă să-și recapete răsuflarea.

— Mi-am... spus... că mi-ar face bine... o mică plimbare – dar... dar... se pare... că a fost prea obositor.

Vorbirea îi era întretăiată de respirația gâfâită, dar tonul vocii îi suna calm și, când îl privi în ochi, îi zâmbi.

— Ai face mai bine să vii cu mine la Nell, îi spuse Rook. În halul în care ești, n-ai să poți merge până acasă. Nell o să se priceapă să-ți dea câteva îngrijiri.

— Cred... Rook... dacă n-ai nimic... împotrivă... că aș prefera să... rămân... aici.

În timp ce vorbea, se lăsă pe jos, ușor și sprinten, printre buruienile gardului viu. Lunecarea ei tulbură câțiva fluturi, care-și luară zborul către câmp, în timp ce un lepidopter mare, roșu cu negru, fâlfâi greoi de pe un mănunchi de trifoi pe un răzor de pătrunjel, unde se opri, cu aripile lipite de trup, ca și cum ar fi vrut să studieze lalelele de pe pălăria verișoarei Ann.

Rook îngenunche lângă ea, îngrijorat, cu o expresie de amărăciune și nedumerire pe chip; se simțea sătul până-n gât de toate complicațiile vieții. Deasupra lor, topite în azurul cerului, nu o ciocârlie sau două sau trei, ci poate că un întreg cor antic de ciocârlii continua să-și clameze monoton exaltarea, pe un ton arogant, sfruntat, iritant, care nu ar putea fi imitat de nici un instrument de coarde sau de suflat, de nici un glas de femeie sau de bărbat; s-ar fi spus că era însuși glasul cerului nepăsător, nemilos, exultant, a cărui culoare, prin însuși impactul infinitei sale purități, își bate joc de toate pasiunile omenești.

Capitolul XVII

Nu trecu mult timp până când obrajii verișoarei Ann își recăpătară culoarea, și inima ei indignată își redobândi liniștea, acolo, în umbra gardului viu, în dimineața de iunie.

Latura sălbatică și primitivă a firii ei se simțea potolită și satisfăcută de simplul fapt că-l separase pe Rook de Nell; și, datorită unui simțământ mai subtil, intuise că atitudinea lui Rook, în cazul de față, nu era cea a unui amant surprins și dezamăgit.

Părea pur și simplu agitat și preocupat de starea ei și, aparent, acceptase fără nici o ezitare faptul că va trebui să o conducă înapoi la Ashover.

Într-adevăr, Ann se rezemă de brațul lui și o porniră spre casă pe aceeași potecă pe care venise ea în urmă cu o oră. Iar tandrețea și solicitudinea lui Rook păreau atât de sincere, încât, deși furia ei mocnea încă sub spuză, Ann nu-i dădu glas decât pe calea câtorva ironii amare. Exista încă posibilitatea ca „totul", inclusiv masa aceea pregătită cu atâta dragoste, să fi pornit doar din inițiativa lui Nell; la urma urmei, poate că Rook n-o înșelase cu bună știință, poate că nici nu aflase de oportuna absență a domnului Hastings.

Cu toate că Ann era destul de femeie încât să încerce o satisfacție răutăcioasă la gândul mesei văduvite de oaspetele așteptat și al celor trei pansele – purpurie, galbenă și neagră – neadmirate de alt ochi în afară de al ei, totuși, își păstră destul spirit practic încât să stăruie ca domnul Twiney să fie trimis imediat în sat, urmând ca în drumul lui spre casă să se oprească pe la căsuța Toll-Pike.

— Twiney, te rog să pregătești bancheta din spate, îi spuse grădinarului, care le ieși în cale la sosire. Și nu uita să treci să-i anunți pe doamna Hastings și pe domnul Lexie. Eu voi conduce, așa încât vom fi patru. Domnul Ashover va veni pe jos.

Poate că până și orgoliul rănit al verișoarei Ann s-ar fi înmuiat de milă, dacă ar fi putut-o vedea pe jalnica femeie de la Toll-Pike strângând, una câte una, farfuriile de pe masa din sufragerie și mâncărurile de pe plita din bucătărie. De la fereastra dormitorului în care se refugiase pentru a nu mai vedea batjocoritoarea priveliște a pregătirilor ei, Nell îi zărise pe cei doi soți întorcându-se împreună peste câmp; privindu-i, se simțise cotropită de o deznădejde rece, chinuitoare și, în același timp, de o amarnică rușine.

Intruziunea lui Lady Ann fusese cu atât mai crudă cu cât în propria ei conștiință avea loc un conflict dureros. Din ziua fatală în care fugise Netta, nu-l mai văzuse decât extrem de rar pe Rook, pentru că el nu-i oferise prilejul de a-l vedea. Și, cu toate că Nell luptase eroic pentru a-și menține dragostea la nivelul emoțional al întâlnirii lor din salonul conacului Ashover, au existat totuși momente, ca în cazul acestui nefericit dejun, când dorința ei arzătoare de a se afla lângă Rook, de a-l ști numai al ei, precumpănise asupra scrupulelor.

Faptul că se străduise cu înverșunare să-și purifice sentimentele de orice instinct posesiv, astfel încât să-i poată fi prietena sinceră de care avea el nevoie, făcea cu atât mai chinuitoare și mai rușinoasă expunerea ei în ochii verișoarei Ann, tocmai într-un moment de slăbiciune, în care se sustrăsese de la renunțarea autoimpusă.

Nimic nu-i mai greu de îndurat decât o prăbușire de pe culmea propriilor tale idealuri, când aceasta este grosolan interpretată. În asemenea cazuri, jumătate din tine însuți trece de partea acuzatorului, iar cealaltă jumătate se zbuciumă, neputincioasă, sub supliciul unei duble rușini.

Încetul cu încetul, izbuti totuși să se strunească îndeajuns cât să redea locuinței vechiul ei aspect. Nu avea inima să guste nimic din bunătățile pe care le preparase. În picioare, lângă masa goală și tristă, rontăi câțiva biscuiți și bău un pahar de lapte.

Cu o față lipsită de orice zâmbet, strecură una dintre cele trei pansele între filele unui volum de Shelley, cu scoarțe verzi, iar pe celelalte le înghesui într-un vas cu flori de câmp.

Tocmai terminase cu florile, când trăsura domnului Twiney opri la ușa ei. Nell ieși din casă, și vizitiul o anunță, cu multă vorbărie goală, că primise dispoziții să o ia în trăsura lui.

— Nu c-ar fi cine știe ce iligantă pentru lumea bună. Da' coana de colo – și făcu semn cu degetul mare către conacul Ashover – o să mâne iapa mea, și zice că'mneavoastră să stați în spate, cu domnu' Lexie.

Nell era gata să-i comunice vizitiului că nu avea nici cea mai mică intenție de a merge la picnicul de pe câmpia Antiger, dar deodată se răzgândi.

— Eu tot aveam de gând să mă duc peste câteva minute la domnul Lexie, așa că-i spun să te-aștepte.

Domnul Twiney plecă mai departe, iar Nell, alergând înapoi în casă și urcând în camera ei, își îmbrăcă pantofii de drum și pălăria cea mai nouă.

O jumătate de oră mai târziu se afla în grădina din spatele casei lui Lexie, povestindu-i toate câte se întâmplaseră. Era o grădină mică, împrejmuită pe două laturi de ziduri cenușii, aspre, și despărțită de livadă printr-un gard de mărăcini.

Nell stătea în fața lui Lexie, întinsă pe un șezlong, și în timp ce-i vorbea, cu chipul umbrit de borul lat al pălăriei, smulgea fire verzi și margarete din peticul de iarbă de sub picioarele ei.

Dintr-un măr din livadă, răsuna dulcea chemare pe cinci note, mereu repetate, a unui porumbel; iar Lexie, în timp ce asculta spusele musafirului său, se pomeni repetând catrenul shakespearian care-i plăcea atât de mult:

Rațiunea-și 'nălță lamentația,
Plângând pentru fenix și turtureaua pereche,
Aștri supremi de iubire străveche,
Precum un cor tragic, comentând abnegația.

— Și a intrat direct în sufragerie, și a văzut cum îl așteptam pe fratele tău, a văzut totul. Și mi-am dat seama cât era de șocată, mi-am dat seama de tot ce a gândit.

Nell suspină cu tristețe și aruncă ghemotocul de margarete strivite, care căzu peste bănuțul de aur al unei păpădii.

— Nu a gândit decât purul adevăr, răspunse Lexie, în timp ce faldurile pielii lui bătucite și zbârciturile ironice din jurul ochilor se încrețiră într-o sută de falii și de crestături, la fel de colțuroase ca și cele de pe scoarța ulmului său îndrăgit.

Fata își înălță bărbia și se aplecă în față.

— Știi bine că n-a fost așa, protestă ea. Știi bine că n-am avut nici cea mai mică intenție de a o face să se simtă prost. S-a întâmplat ca William să plece pentru o zi, și atunci m-am gândit că ar fi plăcut să pregătesc un prânz pentru el... pentru Rook, vreau să spun. Nu mai stătusem de vorbă cu el, în liniște, de săptămâni întregi.

Lexie se sili să nu zâmbească, de parcă avea de-a face cu un copil lipsit de judecată. Era conștient, totodată, de o înțepătură de invidie față de fratele său. Cât de anapoda erau rânduite lucrurile în lumea asta! De ce oare toate aceste „fantazări" romantice nu gravitau în jurul cuiva mai apt să le aprecieze, decât în jurul acelui maestru al obsesiilor și al inhibițiilor, care era fratele lui!

— Și am făcut-o într-adevăr să sufere, continuă Nell. Va fi convinsă că între mine și Rook e ceva serios și va sta la pândă ori de câte ori ne vom întâlni. I-am făcut un rău lui Rook, acum lucrurile se vor înrăutăți și mai mult; și, în realitate, nu e nimic între noi doi, decât ceea ce știi foarte bine – adică ce simt eu pentru el –, lucru care nu-i dăunează nici lui, nici nimănui altcuiva!

Iritarea semiconștientă a lui Lexie împotriva fratelui său se trădă, de astă dată, în ciuda tonului vesel și hazos:

— Ia spune-mi, Nell, ești îndrăgostită de Rook?

Francheța indiscretă a întrebării nu păru să o vexeze pe fată. Din cine știe ce rațiune ascunsă, cuvintele acestea atât de simple și de pline de semnificație o făcură să simtă un soi de ușurare, îi plăcea felul în care le rostise Lexie. Îi plăcea să le audă rostite.

— Îndrăgostită... de Rook? repetă ea, rar. Mă întreb și eu dacă-i vorba de ceva atât de intens. Atunci, cu certitudine, n-am

fost niciodată îndrăgostită de soțul meu, dacă „a fi îndrăgostită" înseamnă ceea ce simt eu pentru Rook. Și totuși, în ultima vreme, William a fost mult mai drăguț cu mine. De când a încetat să mai scrie la cartea aceea, s-a purtat tot mai afectuos.

— A renunțat de tot la ea? întrebă Lexie.

Nell clătină din cap, cu îndoială.

— N-aș putea să afirm așa ceva, și cred că mi-ar purta ghinion dacă aș face-o. S-ar putea ca mâine să se apuce din nou de ea. Dar, de la sfârșitul lui aprilie, n-a mai scris un rând, știu sigur. După ce a plecat Netta, a mai scris puțin, și după aceea a încetat. De ce crezi c-o fi încetat?

Lexie răspunse printr-una dintre grimasele lui caracteristice, după care adăugă:

— Nu mai fi îngrijorată din cauza lui Ann, dulcea mea Nell. Se va comporta față de tine întocmai ca și înainte. Și, după ce va fi discutat cu Rook despre dejunul tău și-l va fi săpunit un pic, se va purta și față de el exact ca înainte. Lucrurile de felul ăsta nu sunt chiar atât de cumplite cum își imaginează oamenii. Au în ele o mare doză de bluff.

— Femeile dau mare importanță unor asemenea lucruri, murmură fata, cu voce slabă.

Lexie seceră văzduhul cu mâna, o mișcare pe care o repeta ori de câte ori se enerva. Era un gest caracteristic pentru el și evoca mișcarea brațului unei persoane care se căznește să dea la o parte păpurișul înalt, crescut într-o baltă adâncă.

— Nu dau nici o importanță, strigă el pe un ton mai emfatic decât cel cu care era obișnuită Nell. V-ați băgat în cap toate astea datorită cărților pe care le citiți și lucrurilor pe care le auziți și a ceea ce credeți voi că gândesc alți oameni. Dacă ați asculta numai de instinctul vostru, ați lua asemenea lucruri foarte ușor și foarte firesc.

Când se opri din vorbă ca să-și tragă sufletul, pentru că Lexie se montase singur într-o stare de reală agitație, și ochii lui cenușii se dilataseră și străluceau sălbatic, fata izbucni subit într-un hohot de râs absolut derutant.

Lexie îi aruncă o privire ofensată și gravă, a cărei naivitate o făcu pe Nell să râdă și mai tare. Orgoliul lui Lexie era sincer

rănit; dar, cu cât expresia lui devenea mai solemnă și mai deconcertată, cu atât mai greu îi venea fetei să se oprească din râs. S-ar fi zis, după mutra lui, că Lexie lua parte, cu supremă seriozitate, la o întâlnire clericală, la o înmormântare, la o dezbatere parlamentară, la o întrunire a unor oameni de știință. Nell fusese cuprinsă de ceea ce numesc copiii „o criză nebună de râs". Își ascunse fața în mâini, și lacrimi de veselie porniră să i se prelingă pe obraji.

— Ce naiba te-a apucat? întrebă Lexie, ridicându-se de pe scaunul lui și apropiindu-se de ea.

Pe chipul lui alternau compătimirea pentru ceea ce putea să fie un acces de isterie și enervarea pentru ceea ce putea fi, la fel de bine, o impertinență copilărească.

Tonul întrebării lui o calmă, și Nell își desprinse mâinile de pe față, căutându-și batista în poșetă.

— Scuză-mă, te rog, scuză-mă! Sunt o proastă... Și tu, Lexie, ești adorabil... Te iubesc din toată inima.

Nell îi întinse mâna. Lexie i-o luă și nu-i mai dădu drumul.

— Dar ce ți-a provocat un asemenea acces de râs? o întrebă, menținându-și gravitatea. Am spus ceva foarte caraghios? M-am comportat într-un chip de neiertat? Au fost spusele mele de o banalitate ce nu poate fi exprimată în cuvinte?

— Lexie, dragule, murmură fata, încercând, fără succes, să-și elibereze degetele din strânsoarea invalidului, într-un chip care să pară firesc și inconștient. Scumpul meu Lexie! De bună seamă că n-ai spus nici o prostie. Cuvintele tale erau cât se poate de rezonabile; și, îndrăznesc să spun, cât se poate de adevărate. Dar tocmai *pentru că* erau atât de rezonabile mi-a venit să râd. Nu cred că ceea ce simt femeile poate fi explicat vreodată prin argumente rezonabile sau chiar adevărate.

Expresia oglindită în acea clipă de fața lui Lexie ar fi putut alcătui obiectul de studiu al unui maestru al picturii; al unui portretist care să îmbine psihologismul impresionist al școlii spaniole cu vitalitatea explozivă a școlii venețiene. Micile brazde din pielea obrazului indicau că simțul umorului îi fusese stârnit. O neobișnuită încruntare a frunții greoaie vădea că orgoliul îi era rănit, în timp ce felul în care pleoapele pe jumătate lăsate

îi reduceau ochii – până atunci larg deschiși – la două crăpături abia mijite, scânteind de dorință, denota că strângerea întâmplătoare a unei mâini care dorea să se elibereze deșteptase satirul din sângele lui.

— Ai ocolit răspunsul, când ți-am pus o întrebare directă, urmă el, apăsând mâna prizonieră pe gâtul gingaș al fetei. Eu nu cred că ești nici pe jumătate atât de idealistă cum îți închipui tu, dulce Nell. De ce nu-ți scoți pălăria? Doar nu te temi de o insolație?

În timp ce vorbea, își folosi mâna liberă pentru a scoate unicul ac ce fixa pălăria lui Nell; într-o clipă, fata se trezi cu capul descoperit. Lexie se aplecă asupră-i, vrând parcă să profite de prilej.

Nell era, în clipa aceea, prada unor senzații foarte complexe. Degetele calde ale lui Lexie, care-i apăsau ceafa, transmiteau întregului ei trup un fior de plăcută relaxare. O copleșea încă atât de puternic rușinea recentei trădări a propriului ei ideal, încât își simțea inima înecată de lasitudine, o lasitudine care putea fi lesne amorțită în uitare, dacă l-ar fi lăsat pe Lexie să facă ce poftea cu ea.

Dar, paralel cu aceste emoții, simți, spre propria ei surpriză, un val de furie împotriva lui. Cu ce drept o trata astfel? Ce-i îndreptățea convingerea că ea va accepta să facă dragoste cu el? Își eliberă mâna cu o smucitură și-l împinse cu atâta violență și atât de neașteptat, încât tânărul își pierdu echilibrul.

— Ce vrei de la mine, Lexie? strigă indignată. Ți-am spus doar că nu-mi plac lucrurile de felul ăsta!

Nell nu izbuti să-i deslușească expresia feței în urma acestui refuz, dar îl auzi bombănind în timp ce se îndepărta de ea. Și, după aceea, îl văzu îndreptându-se grăbit către un răzor de flori de lângă zidul casei și aplecându-se asupră-i. Părea să caute ceva printre tulpinițele verzi de toporași înfloriți, ceva greu de găsit, ce necesita o îndelungă scormonire și cercetare.

În timp ce stătea aplecat peste flori, trupul lui părea atât de slab și de șubred, și capul atât de greu, încât Nell se simți cuprinsă de milă.

„Ce făpturi prostuțe și formaliste suntem noi, femeile!“ își spuse în sinea ei. „De ce nu l-am lăsat să mă sărute, dacă ăsta îi era cheful? E un om mult mai bun decât mine, mi-e mult superior; și bolnav pe deasupra! Ce brute suntem, sclave ale orgoliului și egoismului nostru păcătos!“

În sfârșit, Lexie găsise ceea ce căuta, și acum se întoarse spre ea zâmbind, cu capul înălțat și mâna întinsă. Îi aduse un fir de primulă, cu două flori gemene, de culoarea lavandei, învelite în propria lor frunză mototolită.

— E ultima care a mai rămas, spuse el, înmânându-i-o. „Primule cu viață efemeră, învăluite în giulgiul frunzelor“, adăugă el, parodiindu-l pe poet. Numai că asta nu-i o primulă veritabilă. Niciodată nu mi-am putut da seama ce asociații străvechi și misterioase mă leagă de această floare. Îmi stârnește întotdeauna o senzație foarte stranie. Nu crezi, dulcea mea Nell, că în străfundurile noastre zac unele amintiri latente, care ne sunt transmise de părinții noștri sau, prin intermediul lor, de părinții părinților noștri? Dacă nu-i asta, atunci ce poate fi? Amintiri din frageda pruncie, imprimate în memorie înainte de a ni se fi deșteptat conștiința?

Își curmă vorba, și amândoi își reluară locurile; el își aprinse o țigară, iar Nell își prinse cu mare grijă floarea în decolteul rochiei, lângă gât, „exact pe locul unde m-a atins mâna lui“, își spuse ea.

— Nu, nu, continuă Lexie, nu te lăsa afectată de scena care a avut loc între tine și Ann. Îți dau cuvântul meu de onoare, Nell, că n-are nici o importanță, absolut nici o importanță. Când o să vă vedeți, se va purta față de tine exact ca și înainte. Te rog, Nell, n-aș vrea să aibă loc în cercul nostru „reticențe“ mic-burgheze și alte lucruri de felul ăsta.

— Dar, Lexie, după toate câte s-au întâmplat astăzi, *nu pot* să mă duc la picnic. Nu pot să dau ochii cu Ann. E împotriva a ceva din mine, ceva care nu e „mic-burghez“, ba pare a fi chiar opusul sentimentelor „mic-burgheze“.

Lexie o cercetă îndelung prin fumul țigării.

— Nelly, dragă, n-ai dreptate. Îți repet că n-ai dreptate. Cel mai înțelept lucru pe care-l poți face este să mergi la picnic.

Pentru Rook, pentru tine, pentru Lady Ann, pentru toată lumea. Într-adevăr, e lucrul cel mai înțelept.

Fata își lăsă capul în jos, încruntându-se. În subconștient, o ardea dorința de a-l vedea pe Rook. Poate că multe zile de aci încolo nu va mai avea prilejul să-l revadă. Și ar fi fost amuzant să stea în spate, cu Lexie, în trăsura domnului Twiney.

— Și Rook cum o să ajungă acolo? întrebă ea.

— Cum? O să meargă pe jos. *Vino,* Nell. Fii fată deșteaptă, civilizată, rezonabilă, vino! Mamei mele i se va părea foarte ciudat dacă n-ai să vii. E ziua ei, știi, și un adevărat eveniment pentru familie.

Fata îl măsură cu îndoială.

— Nu mă simt în stare... să o înfrunt și... și să vorbesc cu ea, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. E convinsă, probabil, că eu și Rook ne-am întâlnit de mult mai multe ori decât am făcut-o în realitate.

Lexie se ridică de pe șezlong și azvârli țigara. Mucul căzu lângă picioarele ei, și Nell își apăsă pantoful pe șuvița subțiratică de fum.

— Gândește-te ce valoare de meteorit o fi având mucul ăsta pentru insectele minuscule de pe jos! Ce greu este, Lexie, să accepți că toate prin câte trecem nu-s decât ca fumul ăsta micuț din iarbă!

— Ce tot vorbești? se repezi el și, îndreptându-se spre Nell, îi prinse încheieturile mâinilor și o privi amenințător în ochi. Ce-s prostiile astea? Totul nu-i decât fum? Ei bine, și chiar de-ar fi așa – scumpă, frământată, Nell – viața rămâne la fel de prețioasă!

Lexie îi eliberă mâinile și rămase tăcut și foarte serios, privind dincolo de ea, dincolo de grădina însorită, unde primele umbre ale după-amiezii începeau să alunece dinspre aleea de prundiș către gardul de merișor; dincolo de fâșia de drum prăfos care se întindea pe după gard, în locul unde, în aceeași dimineață, rupsese de pe zid o floare galbenă de caprifoi și o bucățică de iederă, pe care le strivise în palmă și le zvârlise numai în clipa când doamna Bellamy îl chemase la micul dejun. Și, inspirând parfumul plantelor zdrobite, își dăduse seama că

cea mai mare perversitate și corupție, cea mai nebună dintre nebuniile vieții este aceea de a încerca să diminuezi măcar cu o iotă, cu un dram, plenitudinea unică și miraculoasă a acestor senzații divine. „O, dați-mi încă un an de viață... încă doi ani... încă *trei*!" se rugă el de văzduhul de iunie, de parfumurile de iunie.

Și, parcă în semn de încuviințare, de recunoaștere din partea cine știe cărei zeități păgâne, capabile încă să-și exercite puterea în acel sat din Dorset, în clipa în care femeia și bărbatul se priviră în ochi, dintr-un copac invizibil de prin apropiere răsună imemorialul „Cucu! Cucu!", invincibila prevestire a dulcelui păcat.

Fața lui Lexie se relaxă într-un zâmbet de fericire emoționată; începu să-și frece mâinile, în timp ce fiecare cută a obrazului i se adânci, părând să radieze lumină.

— Încă nu și-a schimbat tonalitatea! exclamă el. Vara de-abia începe.

— Foarte bine, Lexie, răspunse fata, cu un adânc suspin de supunere. Vin cu tine. Dacă m-aș întoarce acum acasă, aș suferi îngrozitor. Făcu o pauză, îmbinându-și sprâncenele. *Trebuie* să schimb măcar o vorbă cu fratele tău. N-aș putea îndura întoarcerea lui William, după o asemenea zi ratată. Lexie, să știi că nu-l mai urăsc pe William așa cum îl uram în trecut, adăugă ea fără nici o logică.

— Atunci când lucrurile merg cum trebuie, nimeni nu urăște pe nimeni, comentă Lexie. Hai, drăguța mea, să vedem dacă nu cumva ne așteaptă domnul Twiney afară. Dacă n-a venit, cred c-am putea face pe jos drumul până la Antiger.

Lexie se îndreptă spre casă:

— Așteaptă-mă o clipă, să o anunț pe doamna Bellamy.

Nell îl urmări dispărând înăuntru.

Deasupra capului ei fâlfâi cucul cu coadă lungă, cântându-și refrenul. Cu zborul lui greoi și totuși iute, și mișcările precise, lui Nell i se păru, în acea clipă, că nu era o simplă vietate penată, ci, mai degrabă, un enigmatic crainic al zeilor.

La gândul de a o reîntâlni pe Lady Ann, simți o repulsie bolnăvicioasă; dar dorința de a-l vedea pe Rook, de a-i vorbi,

de a-i auzi glasul, punea din ce în ce mai imperios stăpânire pe ea.

Din depărtare, putea încă deslușI cântecul cucului; și, dintr-o pricină inscrutabilă, glasul păsării îi zgândărea nervii, o umplea de neastâmpăr și de nerăbdare, făcând ca fiecare minut de întârziere să-i pară încărcat de o vagă amenințare pentru ea și pentru Rook.

În timp ce fata se lăsa pradă neliniștii, Rook, după ce îmbucase de câteva ori dintr-un prânz frugal, urca cu pas grăbit Câmpul de luptă.

Înainte de a pleca, deschisese casa de fier și-și vârâse în buzunar două bancnote de câte cinci lire.

„În drum spre câmpia Antiger", își spuse în sinea lui, „am să aranjez și chestiunea asta neplăcută cu Betsy."

Când trecu pe lângă căsuța familiei Drool, fu zărit de Binnory, care veni pe dată după el pe șosea și-l ajunse din urmă.

— Dom' Ashover, strigă idiotul, cu răsuflarea tăiată. Ia și pe mine cu tine să-i văz pe țigani. Ia și pe mine cu tine să văz pe cei doi juma' oameni juma' dobitoace. Ia pe Binnory cu tine, stăpân Ashover, și Binnory o să-ți facă un bine odată și odată. O să-ți facă ceva ce nici prin cap nu-ți trece. Ia pe mine cu tine, stăpân Ashover!

Rook întoarse spre băiatul aţâţat o privire plină de ură. Își adusese aminte de comportamentul acestuia față de Lady Ann. Îl asocia și cu Caporalul Dick.

— Du-te acasă, Binnory, îi porunci Rook. Acasă cu tine, băiete!

Își iuți pasul ca să scape de însoțitorul nepoftit.

Rook nu acceptase niciodată pe deplin versiunea oficială a paternității băiatului. În sinea lui îl acuzase nu o dată pe Caporalul Dick că ar fi tatăl nenorocitului, dar aceasta se întâmpla în momentele când întreaga legendă a „imoralității familiei Ashover" lua dimensiuni de obsesie în mintea lui.

Cu toții avuseseră aceeași tară: taică-său cu Nancy Cooper, Caporalul Dick cu nevasta paznicului de vânătoare, bunicu-său cu mama Caporalului – cu toții, în vânătoarea lor de plăceri, deveniseră pricinile unor complicații odioase.

Şi Netta, dacă ar fi lăsat-o el în pace, probabil că ar fi fost acum nevasta unui om cumsecade şi ar fi fost fericită, atâta cât poate fi o femeie; pe când aşa... Gândurile îi dădură înapoi de la grozăviile pe care şi le imagina.

— Stăpân' Ashover! Dacă-ţi dau trei ouă albastre de bâtlan, pe care le-am ascuns eu, mă iei şi pe mine cu tine, să văz jumătăţile de dobitoace?

Băiatul păşea acum lângă el, cu gura căscată şi cu privirea-i vicleană şi ferită. Rook începu să-şi iasă din fire de-adevăratelea. În aceste clipe, întâlnirea cu înapoiatul îi irita în mod deosebit nervii. Îi era de ajuns că va trebui să ducă tratative cu Betsy şi cu „partenerii" ei. Avea senzaţia hidoasă că-l împresurau hoarde şi hoarde de bastarzi Ashover, fiecare dintre ei mai respingător decât celălalt. Parc-ar fi fost Macbeth contemplând interminabila seminţie a urmaşilor lui Banquo.

— Cară-te odată, nu înţelegi? se răţoi la băiat. Cum îndrăzneşti să te ţii după mine?

— Nu vorbi cu păcat, Dom' Ashover, pledă băiatul pe un ton linguşitor şi rugător.

— Du-te acasă! strigă Rook la el şi începu să urce şi mai repede decât până atunci.

Dar vocea lui Binnory continua să se audă lângă cotul lui Rook, fiindcă băiatului îi venea foarte uşor să ţină pasul cu el.

— Ia şi pe mine să văz oamenii pe juma' dobitoace, stăpâne, strigă Binnory alergând. Şi-ţi arăt locu' unde vrăjitoarea Nancy i-a fătat pe ăi doi. I-un iaz secat lângă câmpia Antiger, taman unde-o să beţi ş'o să haliţi azi. Am văzut io odată locu' cân' eram mic. Moş Dick mi-a arătat. Şi mi-a zis că ce grozav că i-a fătat pe ăi doi, aşa ca broaştele râioase şi porcii spinoşi, care trăiesc numa' după legea lor.

Rook se opri locului şi se întoarse spre idiot, orbit de furie. Îşi ridică bastonul, ca şi cum ar fi vrut să-l lovească. Dar gestul nu păru să-l sperie deloc pe Binnory; dimpotrivă, îi rânji în faţă şi nu făcu nimic decât să se dea îndărăt, ca să nu poată fi ajuns. Rook se repezi după băiat, cu gândul să arunce o piatră sau două în direcţia casei. Dar, când se apropie de el, îl năpădi

asemenea silă și dezgust, încât nu se mai simți în stare să ridice un deget.

— Întoarce-te acasă, îți spun!

Era tot ce putea repeta. Dar dacă s-ar fi adresat ulmilor sau gardurilor, cuvintele lui ar fi avut același efect. Fie că Binnory poseda facultatea de a intui nota artificială din amenințările lui Rook, fie că avea deplină încredere în îndărătnicia lui de a dobândi ceea ce dorea, în ciuda mâniei stăpânului, fapt este că următoarea lui mișcare fu o capodoperă de strategie.

Sări peste taluz și, strecurându-se prin gardul viu, intră în pădure. Acolo îl aștepta pe Rook să-și reia drumul, după care se porni să alerge paralel cu victima lui, de care se afla despărțit printr-un gard compact de mărăcini.

Alerga pe sub crengile netede, proaspăt înfrunzite ale fagilor; pe sub frunzișul mai umbros al sicomorilor; pe lângă ramurile ghimpoase ale tufișurilor de aluni; peste mănunchiuri de trepădătoare și de opățel, peste smocuri moi, dezbobocite, verzi-albicioase, de degetariță și lumânărică. Fluturi cu aripi molatice îl plesneau peste față în timp ce alerga. Firicele de polen galben-verzui scuturat de pe staminele plantelor agățătoare îi colbuiau șapca și părul. Cioturi de rădăcini împletite îl făceau să se poticnească. Tulpinile asudate ale clopoțeilor pe jumătate ofiliți se îndoiau și se frângeau sub ghetele lui, împroșcându-i-le cu sevă vegetală vâscoasă. Rook îl auzea gemând, din timp în timp, când țepii îi zgâriau pielea sau ramurile îi pălmuiau obrajii; dar băiatul nu mai scotea o vorbă. Întreaga lui energie părea concentrată pe efortul de a ține pasul cu însoțitorul lui ostil.

În cele din urmă, Rook nu mai putu îndura. Ajunsese atât la limita răbdării, cât și a simțului umorului.

— Mă, pezevenghiule, vino aici! îi strigă. Vino aici, Binnory, pușlama ce ești! Dacă poți alerga așa prin pădure, atunci vino mai bine pe cărare. Te iau cu mine. Ai să-i vezi pe monștri.

Nici nu-și isprăvise bine spusele când, asemenea unui iepure care o zbughește din vizuină, dând într-o parte niște ramuri de ilice din gardul viu, băiatul se năpusti, împleticindu-se, peste taluz.

Rook își mai încetini pasul; și cei doi tovarăși de drum atât de nepotriviți, acum că se împăcaseră, porniră să coboare

poteca îmbălsămată de arome, discutând amical despre nevăstuicile, veveriţele, iepurii care le tăiau calea şi despre ciripitul diferitelor păsări, care le mângâia auzul, venind dinspre pădure.

În cele din urmă ajunseră la poiana ierboasă, unde drumul se bifurca, asociat cu misterioasa denumire Gorm. Şi aici, drept în faţa lor, dincolo de gardul viu, se afla vagonul lui Betsy Cooper.

Femeia folosise o frânghie de rufe ca să înjghebe un soi de cort. Şi îndărătul unor veşminte viu colorate, atârnate între cei doi stâlpi, puteau fi văzuţi hidoşii „parteneri", aşezaţi pe jos, unul în faţa celuilalt, cu poalele încărcate de margarete şi felurite ierburi.

Rook o zări şi pe Betsy, la vreo sută de metri mai încolo, smulgând din rădăcină păpădii, cu ajutorul unui cuţit.

Se duse de-a dreptul la ea, lăsându-şi însoţitorul să se zgâiască după pofta inimii la juma' dobitoace.

— A, stăpânu'! Carevasăzică, ai venit. Ai venit la mătuşa Betsy, aşa cum o zis ea că s-o întâmpla. Le-o prinde bine urechilor mele bătrâne să asculte graiul limbii tale, şi ochii mei s-or bucura să-ţi vază zâmbetu' ticălos. Eşti totdeauna bine-venit, stăpâne Ashover. Eşti totdeauna bine-venit.

— Ţi-am adus banii, Betsy, spuse Rook încet, nearătându-se prea receptiv la vorbăria şi familiarităţile bătrânei. Şi acum, sper că ai să te ţii de cuvânt şi ai s-o iei din loc.

În timp ce vorbea, îşi vârî mâna în buzunar şi scoase cele două bancnote de câte cinci lire. Chipul bătrânei căpătă dintr-odată o expresie de imbecilitate senilă, din adâncurile căreia, asemenea privirii unui şarpe pitit într-un craniu de oaie, îi licăreau ochii mărunţi şi galbeni.

— Vino în vagon, stăpâne, vino în vagon. Vreau să-ţi arăt ceva, înainte de sfinţesc hârtiile astea prin crucea lemnului şi a fierului.

Rook îşi vârî bancnotele îndărăt în buzunar şi o urmă, supus, în casa ei pe roţi. Nu-l preocupa acum decât o singură grijă, aceea de a termina cu toate necazurile astea înainte ca trăsura domnului Twiney, încărcată cu restul musafirilor, să apară în scenă.

Bătrâna nu manifestase nici o surpriză văzându-l pe Binnory, care se așezase acum pe iarbă, la precaută distanță de cei doi pitici, al căror joc infantil îl urmărea cu un amestec de îndoială și de fascinație.

— Și ăsta-i la fel de sărac cu duhu' ca și ai mei, chicoti baba, aruncându-i o privire piezișă lui Rook. Dilly Drool ar fi trebuit să treacă pe la mine când o rămas grea, ca să soarbă o înghițitură din fiertura de rădăcină de tigridă. Nancy a mea trăgea în fiece dimineață câte o dușcă de fiertură, ș-ar fi putut avea copii teferi, ca orice altă femeie; numa că bărbat-su o scormonea când era beat mort.

Rook se dădu la o parte, pentru a o lăsa pe bătrână să urce în fața lui treptele vagonului. Când ajunse pe treapta de sus, se întoarse către el:

— Voi cei din stirpea Ashover aveți vorba dulce, ș-asta o s-o spui oricui. Da' când e vorba de muieri, aveți o suceală; și d'asta v-ați pricopsit cu hidoșenii și blestămății. Că cine samănă când secara-i verde și păstaia gâștii amară, nu culege decât ciuperci otrăvitoare și mușcata dracului.

— Ce înseamnă păstaia gâștii, Betsy? întrebă oaspetele, urcând treptele în urma ei.

— Plantele alea de baltă care nu-s nici nuferi, nici purpurea. Da' intră-n casă, stăpâne Ashover, poftește! Vreau să-ți arăt ceva.

Bătrâna îl invită să se așeze pe patul îngust, acoperit acum cu o pătură cadrilată. Trase perdelele albe peste ferestre, astfel încât lumina după-amiezii calde se cernea molcomă, îmblânzită, în mica încăpere.

Îi așeză în față o măsuță de lemn, acoperită cu o veche scoarță țesută în modele ciudate și enigmatice.

Rook se întreba ce-or fi însemnând toate aceste preparative; dar gândurile-i rătăceau întruna, mânate de remușcări pentru felul în care o chinuise pe Netta, și nu se întoarseră la decorul care-l înconjura decât în clipa când tropotul iepii domnului Twiney sparse tăcerea de vară încremenită.

Ascultă încordat, cu fața întoarsă spre ușă; docarul trecu însă fără să oprească, ocupanții săi nefiind, aparent, izbiți de priveliștea monștrilor și a lui Binnory.

Betsy Cooper nu dădu nici un semn că ar fi auzit ropotul calului mânat în viteză de Lady Ann, care ținea hățurile și biciușca. Acum era ocupată să așeze pe masă un cristal limpede, rotund, de mărimea unui măr, atât de neted și perfect sferic, încât numai aranjându-l cu mare grijă îl făcu să rămână imobil.

— Ce-i asta? întrebă Rook. Cu globul ăsta ghicești viitorul, Betsy?

— Viitorul! pufni baba cu dispreț. În ăsta poți vedea voia Celui de Sus, stăpân' Ashover.

Rook se aplecă deasupra acestui simbol microcosmic, atât de greu de mânuit, și privi fix, nemișcat, în adâncurile-i irizate. Violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu, roșu – întregul curcubeu fusese captat, în fină diluare, de rotunjimile globulare.

Betsy stătea în picioare, în fața lui, așteptând nerăbdătoare. Nu-l întrebă dacă „vede ceva". Se rezemă cu ambele mâini de masă și, închizându-și pe jumătate ochii, se legănă ușor, în față și-n spate, mormăind niște formule într-un limbaj de neînțeles.

Și, după un timp, Rook începu într-adevăr să deslușească ceva. Fie că era o fantasmă plăsmuită de mintea lui, „viziunea iluzorie a unui creier obsedat", fie că acel cristal pur *deținea* puterea – încă nevalorificată de știință – de a reflecta gânduri și obiecte, fapt este că văzu silueta Nettei, aplecată asupra a ceva.

Dar ce era acel ceva? Capul Nettei era prea înclinat pentru a-i putea distinge expresia chipului; dar impresia pe care i-o crea întreaga ei atitudine era de tristețe, o tristețe lipsită însă de deznădejde. O tristețe calmă și senină.

— La ce se uită? întrebă el cu voce tare.

Bătrâna nu-i luă în seamă întrebarea, dar mormăielile și bâiguielile ei se întețiră. Și atunci Rook deveni conștient de imaginea pe care o contempla cu atâta calm iubita lui maltratată. Era el însuși – trupul lui Rook Ashover – zăcând amuțit, alb și nemișcat, într-un sicriu de lemn negru.

Continuă să privească încă o secundă sau două imaginea din cristal; și, în timp ce privea, se simți legănat de tălăzuirea unei fericiri și a unei seninătăți inalterabile.

Atât de adâncă și de intensă era această senzație, încât, când, în cele din urmă, imaginile se eclipsară, și Rook își înălță capul, încercă acea irațională nemulțumire și irascibilitate a oamenilor brusc deșteptați dintr-un somn odihnitor, fără vise.

Împinse măsuța într-o parte și își întinse mădularele. Până și în mușchii toropiți simțea că fusese smuls dintr-un somn prelung. Căscă și bombăni iritat; își întinse din nou brațele și murmură: „Vai! Vai!" pe un ton înciudat și morocănos.

Betsy Cooper nu-i dădu nici o atenție. Luă scoarța de pe masă. Apoi desprinse o pipă lungă de lut, care atârna agățată de un cui în perete, o umplu cu tutun și se așeză pe un scaun, pufăind de zor. O șuviță de soare, împestrițată cu firicele de praf, care-și croise drum între perdea și chenarul ferestrei, poposi pe obrazul ei de mumie, poleindu-l în aur scânteietor și făcând din fumul pipei abur de tămâie pontificală.

Rook se ridică de pe pat și se aplecă asupra bătrânei. Se simțea amețit, năucit și absurd de copilăros.

— De unde ai drăcia asta? o întrebă pe un ton prozaic, pretențios și vag zeflemitor.

Betsy își scoase pipa din gură și-l fixă cu privirea greoaie, răbdătoare, caustică a înțelepciunii arse de soarele și spălate de ploile mileniilor.

— Asta este piatra cimmeriană, murmură ea.

Rook porni să se foiască în sus și-n jos prin încăpere, ca o fiară sălbatică sub privirea îmblânzitorului.

— Ce înseamnă piatra cimmeriană? întrebă abrupt, oprindu-se din nou în fața ei.

— Din Țara Cimmerienilor, stăpâne, răspunse ea cu voce calmă. Asta-i țara în care oamenii trăiesc precum pruncii încă nenăscuți. Acolo, în locul acela, ei nu văd nimic, nu aud nimic, decât ceva ce seamănă cu fumul pipei ăștei. Și când oamenii aceia vorbesc între ei e ca vuietul roții de moară – mum, mum, mum – acolo la iaz, unde auzi cum se prăvălește apa verde, cu piatra de moară învelită în mușchi și roata morii năpădită de limba cerbului. Și oamenii ăștia trăiesc sub picăturile de ploaie, care sunt mai ușoare decât pulberea morților; ș-am auzit că-i minunea minunilor să-i vezi mergând și vorbind ...mum... mum... mum... Și-n jurul lor e numai brumă de argint și ceață.

În vreme ce femeia vorbea, Rook își regăsi calmul, și nervii i se mai relaxară. Nu reușea să sesizeze întregul tâlc al spuselor ei, dar sunetul cuvintelor îi mângâia și-i domolea neliniștea. De parcă i-ar fi înfățișat locuitorii divini ai unui limb nepământesc – o a patra dimensiune elizee –, dincolo de spațiu și de timp –, în care totul era zugrăvit în cenușiu pe cenușiu; și unde gândiri vaste, eliberatoare, pluteau ca uriașe rândunele, peste ierburi înrourate, ușor, lin, firesc, fără nici un efort; gândiri țesute doar din aduceri aminte și speranțe, și nicicând din logică și din rațiune; gândiri ce se iveau și piereau pe sub o neîncetată ploaie diafană, eterică, țesută la rându-i din esența aducerilor aminte, aduceri aminte ale unor zeități de mult înfrânte, de mult uitate; a căror unică imortalitate se topise în ceața aceea cenușie, răcoroasă, tăcută, melancolic rătăcitoare.

Ascultând cuvintele femeii bătrâne și urmărind fumul pipei despletindu-se în fâșia de soare unde se răsfira pe dată în sute de unduiri albastre-argintii, Rook simți că această Țară a Cimmerienilor de care i se vorbea era tărâmul pe care-l visase de atâtea și atâtea ori; îl visase în plimbările pe drumurile singuratice, rumenite de asfințit; îl visase zăcând în pat și ascultând zgomotele dimineții; îl visase pe sub zidurile străvechilor cetăți, în orașele împietrite de istorie, când amiaza cădea fierbinte, și umbrele cădeau întunecoase, iar din fântâni ascunse răzbea susur de ape.

Îl visase! Dar niciodată, până în această clipă, nu-l *simțise* conștient în minte, ca pe ceva ce-ar putea prinde contur din arena tumultuoasă a vieții – ceva ce-ar putea prinde contur și materialitate –, așa cum prinsese acest cristal, proiectat ca o bulă a eternității, din cine știe ce flux subteran, dincolo de hotarele pierderii și ale dorului, ale dorinței și ale urii, dincolo de hotarele oricărui lucru pentru care omenirea izbutise să găsească un nume. Reveria îi fu întreruptă de niște sunete stranii care veneau de afară, de pe peticul de iarbă.

— Nenorocitu' ăla îi necăjește pe partenerii mei, zise bătrâna, ridicându-se țeapănă în picioare. Mai bine dă-ncoa banii ăia, să li-i arăt înainte de pleci, adăugă ea mijindu-și ochii și sugându-și

buzele subțiri până ce fața ajunse să-i semene cu cea a unui idol chinezesc.

Rook își vârî mâna în buzunar și scoase cele două bancnote. Bătrâna trase un lemn din vatra stinsă și un cuțit de bucătărie dintr-un sertar. Le așeză pe masa unde stătuse cristalul, punând lemnul deasupra cuțitului, astfel încât să închipuie o cruce. Luând bancnotele în mână, scuipă de trei ori asupră-le și le așternu peste crucea de lemn și metal.

— De-acu' înainte, n-am să te mai tulbur, stăpâne Ashover, zise ea. Și, dacă prevestirile mele nu mă-nșală, drumu' tău și drumu' meu nu s-or mai încrucișa de-acu încoace.

Când Rook ajunse la câmpia Antiger, picnicul era în toi.

Soarele după-amiezii târzii arunca umbre bălțate peste micul câmp de orz. Secerătorii își isprăviseră munca și se pregăteau să se ducă să-și ia ceaiul, iar căruța lor, pe jumătate umplută, adăsta la umbră, sub un frasin gros cu frunze gălbui, în timp ce calul roib, lucios, monumental ca o statuie clasică de bronz, mesteca răbdător dintr-un snop de ierburi înmiresmate.

Cele trei femei erau așezate cu spatele spre el, astfel încât Lexie, care-și bea ceaiul cu o plăcere epicureană, sorbind cu ochi avizi toată magia acelei zile de iunie, fu primul care-l zări apropiindu-se.

Rook venea din partea vestică a câmpului, iar umbra lui, devansându-l, se așternu asupra întregului grup, până la roțile căruței de sub frasin.

— Ia te uită! strigă el pe un ton pe jumătate glumeț, pe jumătate dojenitor, dând de înțeles că ar fi putut să-l aștepte și pe el, înainte de a începe festinul.

— Ai întârziat, Rook, îi spuse mama, întorcându-și capul spre el și făcându-i loc să se așeze lângă ea.

— Cum de nu te-am întâlnit pe drum? întrebă Lady Ann. Mai există și altă cale de a ajunge aici? Credeam că vii pe șosea.

— Îmi pare atât de rău, Nell, că n-am putut lua prânzul azi la tine, spuse el fără să ia în seamă întrebarea soției lui și întinzând mâna după o ceașcă de ceai. Presupun că Ann ți-a explicat ce s-a întâmplat. A pornit-o în plimbare mai departe decât s-ar fi cuvenit, și a trebuit să o însoțesc acasă.

— O, Nell a înțeles *perfect,* strigă Lady Ann, alegând un sendviș cu crevete din coșul de lângă ea. Și-apoi, scuzele tale vin atât de târziu, dragul meu, încât sunt absolut inutile. Nu-i așa, Nell? Ăsta-i Rook, întotdeauna foarte formalist în justificări. S-ar putea crede că suntem străini unii de alții, în loc de a fi... ceea ce suntem. Râsul ei plin, trilat, răsună deasupra câmpului de orz, și ochii cenușii, inundați de o voluptuoasă răutate, își plimbară privirile ironice asupra ambelor ei victime.

— Găsesc că Rook este îndreptățit să își ceară scuze, interveni bătrâna doamnă Ashover. Cred că este exact lucrul pe care te-am învățat să-l faci, nu-i așa, Rook?

Bătrâna doamnă își privi fiul mai vârstnic cu ironică indulgență.

— Dumneata nu ne-ai învățat nimic, mamă, remarcă Lexie, întinzându-și ceașca pentru a fi reumplută de Lady Ann și așezând-o apoi cu grijă, lângă el, cât timp se pregăti să-și aprindă o țigară. Dumneata n-ai făcut decât să ne sădești în minte asemenea idei despre grandoarea familiei noastre, încât eram convinși că, orice ar face un Ashover, el nu poate niciodată greși.

— Sunt sigură că doamna Ashover nu v-a băgat niciodată asemenea idei în cap, interveni Nell cu blândețe, adresându-i lui Lexie un zâmbet care întârzie mult pe buzele-i imperfect desenate, în timp ce fiecare fibră din trupul ei răspundea cu un tremur la prezența lui Rook. Sunt convinsă că toată lumea din afară consideră că sunteți foarte manierați. Nu-i așa, Lady Ann?

— Asta vrea să fie o subtilă aluzie că, oricât aș fi de măritată cu un Ashover, rămân un reprezentant al lumii din afară? ripostă fiica de diplomat.

Obrajii lui Nell se îmbujorară. Felul ăsta de vorbărie echivocă o stânjenea întotdeauna, și simțea vag că verișoara Ann încerca, indirect, s-o ridiculizeze.

Rook, care-și băuse ceaiul și își mâncase pâinea cu unt ca un om aflat în transă, își lăsă jos ceașca golită, îi aruncă soției sale o privire ironică și, întinzându-și mâna către Nell, îi spuse pe tonul cel mai firesc:

— Hai să facem o plimbare, Nell, vrei? Și vom răscumpăra plăcerea ratată a dejunului, căutând ouă de făzăniță. Pe vremuri, pădurile astea erau doldora de păsări. Îți aduci aminte de ouăle de silvie-cu-cap-negru, Lexie? Am lăsat numai două în cuib. Pe restul le-am luat cu noi, și eu le-am spart pe drum; apoi m-am mâniat foc când tu ai vrut să te întorci să mai iei un ou din cuib.

În timp ce făcea aceste remarci întâmplătoare, menite să le acopere retragerea, Nell se lupta să-și recapete stăpânirea de sine; se lupta să-și adune puterile, pentru a o putea privi pe Lady Ann în față. Ispita de a accepta propunerea lui Rook și de a-l urma era prea covârșitoare pentru a putea să-i reziste; dar știa prea bine că naiva certitudine de mascul a lui Rook, cum că ar domina situația prin tonul lui dezinvolt, era cu totul neîntemeiată.

Spre consternarea lui Nell, Lady Ann se ridică în aceeași clipă din iarbă.

— Sunt pe aici silvii-cu-cap-negru? Rook, habar n-aveam că se găsesc atât de aproape de Ashover! Noi mergeam până hăt departe ca să vedem una; și, de obicei, le auzi numai, fără să le vezi.

Rook simți în acea clipă că se afundă într-o prăpastie de deprimare. Se vedea, pentru tot restul vieții lui, nevoit să țină piept femeii acesteia inflexibile, eficiente, dominatoare, față de a cărei personalitate, în momentul acesta, nu numai că nu simțea cea mai mică urmă de dragoste, deși purta în pântece copilul lui, ba, dimpotrivă, nutrea un sentiment care se învecina cu ura.

Situații de felul acesta aveau să se repete, probabil, mereu și mereu – aceeași imposibilitate de a se elibera, aceeași inevitabilă disimulare, aceeași înfruntare exasperantă. Și totuși, ar fi trebuit să fie recunoscător și mândru că se bucura de dragostea unei tinere atât de frumoase și de distinse ca Ann Gore.

„Adevărul este", își spuse el, lăsându-l pe Lexie să țină piept provocărilor soției lui și să-i vorbească despre silvii-cu-cap-negru, „adevărul este că bărbații nu doresc iubirea femeilor decât când aceasta le satisface o anumită dorință subtilă și arzătoare a

iluziilor lor vitale, o anumită subconștientă *iubire de sine,* care e mai profundă decât mândria sau vanitatea sau infatuarea sau dorința carnală. Bărbații doresc să aibă inițiativa iubirii, să iubească ei femeile, în toate chipurile posibile, brutal, tandru, cast, obscen; dar, când e vorba de *a fi iubiți,* devin aspri și exigenți, susceptibili la toate soiurile de antipatii și repulsii, doar dacă nu se întâmplă cazul unic în care iluzia lor vitală să-și găsească satisfacția.

În acest sens, cei mai imorali dintre bărbați se dovedesc a fi monogami. Sunt gata oricând să exploateze iubirea dăruită de femei și să o pună în slujba scopurilor lor libidinoase, dar rareori le dă prin minte că o asemenea iubire este prin ea însăși un dar deosebit și fermecător. În ochii lor, iubirea femeii nu este decât o povară tragică și plicticoasă, care le adumbrește o experiență magică, excitantă. Ea devine prețioasă, ca bun în sine, doar când potolește foamea acelei misterioase iluzii vitale, care e mai adânc înrădăcinată decât instinctul de posesivitate și mai puternică decât senzualitatea.

Femeile, dimpotrivă" – își continuă Rook șirul gândurilor tulburate –, „consideră iubirea lor drept un bun atât de rar și de prețios, încât se simt intolerabil de frustrate când bărbatul iubit nu le-o apreciază la adevărata ei valoare. Bărbatul care le subestimează iubirea e acuzat de tot soiul de josnicii și de meschinării. Pervers inspirate, îl etichetează întocmai cu defectele care lui îi repugnă cel mai mult, asociindu-și indignarea împotriva lui cu tot ce vreți, în afară de unicul lucru pentru care bărbatul merită să fie blamat: anume faptul că s-a lăsat ademenit să folosească limbajul *lor*, când, de fapt, se slujea de ele în felul *lui*".

Își aminti cu durere de sarcasmele amare pe care i le aruncase soția lui când zăbovise în hol, înainte de plecare – sarcasme nedrepte, nemeritate, deplasate. Și totuși, îl afectaseră, tocmai pentru că îi atinseseră coarda cea mai sensibilă.

Îl acuzase că ascunsese de ea ceea ce numea aventura amoroasă cu puștoaica aia de școlăriță măritată. Și, în timp ce mama lui cobora scara încărcată de istorie, Ann îi aruncase în față săgeata care știa că-l va răni cel mai adânc:

— Asta-i vâna *ei* din sângele tău. Sângele Gresham!

Pe când toate aceste gânduri îi străbăteau mintea, ochii lui Rook erau fixați asupra colțului unde fusese priponit calul domnului Twiney. Îi scoseseră hamurile, și acum păștea mlădițele de caprifoi din gardul viu.

Arbuști înalți de soc, îmbrebenați cu discurile de o albeață de fildeș, își încovoiau ramurile până jos, pe iarba cosită; și priveliștea florilor bogate, lăsându-și greutatea pe pământul proaspăt tuns, îi stârni lui Rook senzația sfredelitoare a nu știu cărei amintiri din copilărie, care-i înnegură și mai mult tristețea.

Glumele pe care cei din grup și le trecuseră unul altuia, ca pe o invizibilă minge cu pene, încetară, în sfârșit.

— Băgați de seamă ca de data asta să nu spargeți ouăle de silvie-cu-cap-negru, strigă după ei Lady Ann, când Rook se îndepărtă cu Nell către liziera pădurii.

Se aflau încă în raza vizuală a celorlalți și examinau petalele stacojii ale primului boboc de trandafir sălbatic, când Nell îi murmură, îngrijorată, în ureche:

— Rook, nu trebuie să mai facem niciodată așa ceva! De acum înainte trebuie să fim foarte, foarte cuminți. Soția ta e mâniată foc pe mine. Mă disprețuiește și mă urăște, și nu pot îndura așa ceva. O, Rook, ce cruzime că lucrurile au ajuns aici, când totul e atât de frumos!

Rook îi privi absent fața înălțată pe sub borul lat al pălăriei. Gura îi zvâcnea. Ochii ei îl priveau prin pânza umedă a atâtor lacrimi stăvilite, încât Rook se întrebă distrat – de parcă s-ar fi aflat în fața unei probleme științifice – cum de era cu putință să se mențină acolo, între gene, și să nu se reverse, rostogolindu-i-se pe obraji.

— Haide, o îndemnă cu bruschețe. Să ne îndepărtăm!

Înaintară câțiva metri, ocolind gardul viu. Nell își plimba degetele peste niște flori înalte, umbelifere, care creșteau prin iarba stufoasă din părțile încă necosite. Își lăsă capul în piept, simțindu-și inima grea. Oare Rook nici nu luase în seamă ce-i spusese ea – nu acorda nici o importanță întregului ei eșafodaj de renunțare și abnegație? Avea oare de gând s-o răstoarne în verdeața asta proaspăt încolțită, în mormanele de frunze și

de vegetație pitică, printre ferigi și mușchi și ramuri încolăcite, și să se năpustească în trupul ei fără nici un scrupul?

Inima începu să-i bată cu putere. Un vibrant fior de excitație magnetică păru să se propage din chiar miezul sufletului ei, răspândindu-i-se cu iuțeala argintului-viu prin toți nervii și fibrele cărnii. Anticipând lipsa lui de scrupule, indiferența nesăbuită față de orice consecințe, și simțindu-le prezența concretă în preajmă-i, Nell fu conștientă de totala acceptare și de înfioratul abandon al trupului ei.

Ajunseră la o spărtură în gardul viu. Inima îi bătea atât de sălbatic, încât se temu că Rook avea s-o audă. Unde se spulberaseră toate legămintele ei de autosacrificiu, toate hotărârile ei de volatilizare? Aruncând o privire către grupul de pe iarbă, înainte de a se lăsa trasă lângă el, la marginea gardului viu, văzu că Lady Ann se ridicase și se dusese în colțul unde era legat calul, căruia îi desfăcea zăbala, pentru a-i lăsa mai multă libertate de mișcare. Gestul acesta simplu și firesc avea în el ceva care o făcu pe Nell să se simtă năpădită de rușine. O văzu și pe doamna Ashover, discutând calmă și fericită cu Lexie – amândoi cu spinările rezemate de niște căpițe –, și se simți brusc cotropită de senzația că ar fi ceva cu totul discordant, ireverențios, absurd, în actul iubirii ei, fals sincronizate, cu acest soț, fiu, frate, ale cărui zile s-ar fi putut scurge atât de pașnic în acele locuri încântătoare.

Rook o ajută să treacă prin desișul gardului viu și o duse direct în pădure.

Deasupra capetelor lor, o pasăre neobosită își repeta litania pe două note. De departe, de pe colina împădurită, unde copacii erau mai înalți, și subarboreții mai firavi, răsuna cra-cra-ul păsării cu aripi zdrențuite care purta numele bărbatului de lângă ea.[1]

Fusta lui Nell era împroșcată cu picuri din seva fagilor, cu stropi de rășină chihlimbarie, lipicioasă, cu pete din sudoarea pământului mustos, cu umezeala negricioasă a vechilor ploi adunate în gropile dintre rădăcinile ulmilor și ale stejarilor, cu fărâme din carnea stâlcită a ultimelor ciuperci. Ace de scaieți

1 În limba engleză, *rook* înseamnă cioară sălbatică. (N. tr.)

se agățaseră în ciorapii ei subțiri. Își scosese pălăria, pe care o ținea acum în mână, și părul îi cădea liber și ciufulit, încâlcit cu rămurele și petice de mușchi.

Ajunseră într-o poiană, capitonată cu iarbă groasă, smaraldină, împrejmuită de sicomori tineri. Aici se trântiră pe jos, istoviți, tăcuți. Rook, cu spatele sprijinit de trunchiul unui copac, Nell cuibărită lângă el, cu capul pe genunchii lui.

Efortul fizic pe care-l făcuse, croindu-și drum alături de Rook printre atâtea obstacole vegetale, o vlăguise în asemenea măsură, încât nervii îi erau acum complet amorțiți. Mișcarea degetelor lui, care-i descâlceau din păr feluritele rămășițe de plante, îi adâncea senzația de pasivitate deplină.

Gândurile lui Rook nu fuseseră poate nicicând mai triste decât în acele momente. Însăși deplina pace a clipei, zgomotele efemere ale verii, care apăreau și dispăreau; un flux și un reflux de musculițe indolente, poleite de soare, fiecare dintre ele un mic punct dansant, trepidând de concentrată conștiință; loviturile repetate ale unei ciocănitoare ascunse undeva peste capetele lor; unduirile ierbii legănate de o adiere mai blândă decât răsuflarea omului adormit; toate la un loc păreau să releve, să pună în lumină lamentabila zădărnicie a vieții omenești, confuzia, erorile, tristele-i neînțelegeri.

Inima lui tânjea după Netta. De-ar fi știut măcar cu certitudine că trăiește, că nu se găsește în vreo situație disperată, pradă mizeriei. Dar tăcerea ei mormântală zăcea ca o lespede grea peste izvorul oricărei speranțe de fericire.

Glasul lui Nell sparse tăcerea.

— Ce frumos e aici, nu? Mă bucur că m-ai adus în locul ăsta, Rook. N-am să uit niciodată după-masa de azi. A fost drăguț din partea lui Lexie că m-a convins să vin, nu-i așa? Dacă n-ar fi stăruit el, n-aș fi venit cu nici un preț.

Bărbatul nu-i răspunse pe dată; sau, mai degrabă, îi răspunse cu o mișcare reconfortantă a mâinii.

Gândul care-l muncea în acel moment trebuia mai curând ascuns decât revelat; căci era unul dintre gândurile care izolează o persoană și ridică un soi de ecran invizibil, țesut din malignă solitudine, între tine și cel care ți se află în preajmă.

Încolțise în închipuirea lui dorința halucinantă ca un subit cataclism electric, un dement curent magnetic, să distrugă pe loc toate felurile de iubire care se îndreptau spre el: cea a mamei lui, a soției lui, a lui Nell. N-ar fi vrut să fie iubit decât de doi oameni din lume: de Netta și de fratele lui.

— Da, mă bucur că Lexie te-a convins să vii, răspunse într-un târziu. Ar fi fost absurd să nu te avem aici, împreună cu noi. Dar tu știi prea bine ce se întâmplă cu mine zilele astea. Nu mă pot gândi la nimic. Nu mă pot concentra asupra nici unei chestiuni. Văd numai chipul Nettei, văd expresia ei de ciudată fericire, de curioasă nedumerire, și toate astea mă paralizează. Tot timpul nu sunt decât pe jumătate viu. Și-i urăsc pe toți – mă rog, nu chiar pe toți, Nell – pe cei ce mă împiedică să mă gândesc la ea. Crezi tu, Nell, că ar fi cu putință ca prin simpla forță a *voinței* să determini o persoană pierdută să-ți dezvăluie locul în care se ascunde? Mi se pare grotesc, demențial, gândul că în clipa de față ea se găsește undeva în Londra, dorind să mă vadă; și că eu mă găsesc aici, tânjind s-o văd pe ea; și totuși, nu putem comunica *în nici un fel.*

Nell se ridică brusc în capul oaselor și se întoarse spre el.

— Știi, Rook, uneori am impresia că William știe despre Netta mai mult decât spune.

— *Cum?* Cuvântul izbucni din gâtlejul lui Rook ca un glonț din țeava unui revolver. Ce spui?

Se ridică, opintindu-se, și o trase pe fată după el cu atâta violență, încât degetele lui îi lăsară urme dureroase pe braț.

— Rook, dragule, bâigui ea. Nu... știu... vreau să spun... e doar o presupunere...

Agitația care-i însuflețea fața, licărirea de viață reaprinsă în ochi, strânsoarea brutală a degetelor lui o făcură să înțeleagă, cu fatală luciditate, cât de puțin contau, în adâncurile inimii lui, propria ei persoană și toată romantica istorioară care se petrecuse între ei.

— Știe mai mult despre ea? Hastings știe mai mult despre Netta? Ce vrei să spui? Ți-a mărturisit el ceva?

— Nu, nu, se bâlbâi ea. A fost doar o idee prostească de-a mea. Numai pentru că uneori, când aduceam vorba despre

Netta, aveam senzația că se simte puțin stingherit. Niciodată nu m-am gândit la lucrul ăsta, până în clipa de față. Rook, scumpul meu, nu da asemenea proporții unui fleac.

— Vin la voi în seara asta, să stau de vorbă cu el. Va fi acasă? Nu înnoptează în oraș, sper. Hai să ne întoarcem. Mama trebuie să fie îngrijorată. Nu se cuvine să-i facem să ne aștepte. Doar nu vrem să plece și să ne lase aici.

Vorbele lui îi picară în urechi, una câte una, ca răpăielile unei muschete, venind dindărătul tumultului asurzitor al unei cascade, al unei Niagare fatale din propria ei minte. Până în secunda aceea nu-și dăduse pe deplin seama ce mult se întinseseră vagile ei speranțe nebunești spre viitor, spre un viitor în care el și ea, prin cine știe ce vrăjitorie cerească, ar fi fost legați unul de altul. În mod conștient, nu vedea în aventura lor decât un episod fermecător, „parfumul și închinăciunea unei clipe"; dar în tainițele subconștientului ei – așa cum se întâmplă cu cele mai multe dintre femei – urzise, țesuse, asemenea unui insațiabil vierme de mătase, coconul subțire al unor romantice iluzii.

Dar acum totul se destrămase; definitiv și ireversibil, și trebuia să se reîntoarcă la vechile-i hotărâri de autoeclipsare; să se lepede de acea stare de spirit a cărei dulce duioșie – deși pe moment ea nu-și dăduse seama – trebuie să se fi adăpat din izvorul adânc, adânc îngropat al speranțelor ei iraționale.

Trebuia să reconstituie exaltarea iluminată din acea zi, din salonul Ashover, când Rook căzuse la picioarele ei, doborât, secătuit, pierdut; și ea însemnase pentru el alinarea, abnegația pură, neîntinată de nici o vână de dorință egoistă, senzuală.

— Sper că n-or fi plecat, murmură ea, în timp ce-și croiau drum îndărăt prin hățișuri.

— Ne-or fi așteptat. Ne-or fi așteptat! repeta el, înaintând cu pași grăbiți.

Când ajunseră la locul cu pământ mlăștinos, unde piciorul ți se înfunda într-o materie cleioasă, brun-tuciurie, în care se amestecaseră bucăți de scoarță putredă de copac, frunze năclăite, rădăcini de iarbă și mușchi descompus, Rook îi cuprinse mijlocul cu brațul și o ridică, ajutând-o să traverseze prin aer.

Numai când se apropiară de gardul viu care despărțea pădurea de câmpul semănat, Rook, lăsând-o din brațe și așteptând-o

să-şi netezească rochia şi să-şi prindă pălăria, îşi dădu seama cât de palidă era faţa lui Nell şi cât de sleită şi amorţită părea întreaga ei făptură. Deşi absorbit în întregime de monomania remuşcării, platoşa egoismului său fu străpunsă de privirea ochilor fetei, în timp ce stătea în faţa lui, aranjându-şi părul, cu braţele ridicate şi cu rochia stropită de umbrele frunzelor şi crengilor. Rook deveni conştient că şi ea, această tânără frământată, cu umbre de sicomori tremurându-i pe trup, era tot atât de nefericită ca şi el şi, în plus, lipsită de tăria lui de a îndura.

O clipă, amândoi trecură dincolo de cercul durerii lor muşcătoare, şi Rook avu impresia că privea din nou în globul de cristal din Ţara Cimmerienilor şi că trăirea lui din acele clipe se înălţa iarăşi, din ei şi dincolo de ei, purtându-i pe un tărâm aflat în afara sferei puterii de înţelegere omeneşti.

— Ne-au aşteptat, murmură el. Îi văd pe Lexie şi pe mama. E în ordine, Nell, dragă.

Fata îi răspunse printr-un zâmbet şi-i întinse, instinctiv, mâna. Rook i-o reţinu o clipă în mâna lui.

— Nell, ai fost foarte bună cu mine. Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă nu te aveam pe tine.

Aceste din urmă cuvinte, venind după revelaţia trăită în acea după-amiază, când descoperise cât de puţin însemna pentru el, sunară în auzul fetei la fel de găunoase ca frazele retorice săpate pe pietrele de mormânt.

Nu scoase nici un cuvânt, dar îşi eliberă mâna, asemenea cuiva care a ajuns la limita puterii de îndurare şi a cărui unică dorinţă este să evadeze. Îndepărtându-se de Rook, se împinse orbeşte prin desişul gardului viu şi o porni peste câmp, fără să arunce nici o privire în urmă.

Capitolul XVIII

Erau ceasurile zece ale aceleiași seri de iunie. Soarele apusese cu atâta încetineală, și amurgul se prelungise atât de târziu, încât și acum, deși spațiile galben-verzui ale orizontului se coloraseră în plumburiu, zăbovea încă în văzduh o nebulozitate palidă, ce părea emanată de suprafața pământului, ca și cum pământul ar fi fost propria sa lună și ar fi avut puterea de a reține în loc atât invazia catifelată a întunericului, cât și luminozitatea îndepărtată a stelelor.

Nell se culcase, în acea stranie luminescență terestră, fără să mai aprindă măcar o lumânare. Acum zăcea, într-o docilă suspensie a tuturor facultăților, lăsând briza parfumată care se strecura pe fereastra deschisă să-i sufle ușor părul de pe frunte și să intre în complicitate cu acel nefiresc amurg al amurgurilor, care făcea globul planetar să semene cu un vierme lucios pitit în umbra frunzelor.

Un timp, ascultă, imobilă și pasivă, murmurul glasurilor bărbătești care răzbea din biroul ce dădea pe același coridor. Zâmbi chiar când îi săgeta prin minte fantastica idee că era ca o femeie din Damasc, din Antiohia sau Istanbul, sau de prin alte părți unde sexul slab este privat de libertățile care-i erau îngăduite în valea râului Frome.

Cu mintea legănată de această fantezie și simțurile înmuiate de ampla seninătate a nopții de iunie, se întoarse pe o parte, cu fața la perete. Acolo, în semiobscuritatea difuză, fixă, cu pasivitate, un semn apărut întâmplător pe suprafața cenușie a zidului, un ciudat hieroglif trasat de degetele hazardului, care luase în mintea ei mereu alte contururi bizare și se asociase, mereu, cu numeroase sentimente bizare, trăite între acești patru pereți.

De astă dată, înainte de a se lăsa furată de somn, semnul luă forma trăsurii domnului Twiney; și în trăsură stătea, dreaptă și rigidă, Lady Ann, cu frâul în mână, ca o conducătoare de car antic. Și Nell avu un vag simțământ că ea fugea de acest echipaj, fugea într-o poiană din mijlocul unei păduri dese, întunecoase; și apoi, într-o clipită, asemenea unui nor celest în care zeii lui Homer își învăluiau aleșii, o ceață prietenoasă o cuprinse și o înfășură. Nell căzu într-un somn adânc, fără vise.

Între timp, în camera din fața dormitorului, se împletea un dialog semnificativ și ciudat, ale cărui arabescuri contorsionate păreau conturate de mâna unui artist beat, pe canavaua eterică a nopții de iunie.

— Deci nu ți-a dat nici un indiciu, nici un semn de nici un fel... asupra adresei la care ar putea fi găsită la Londra?

William Hastings scutură din cap. Adânc, în străfundurile subconștientului, preotul exulta, cu răutate, la gândul că păzea secretul Nettei de acest rival al lui.

În ultimele două luni, paralel cu întreruperea lucrului la carte, se înfiripase în sufletul lui Hastings un sentiment posesiv în legătură cu soția lui, o anumită atitudine care-l făcea să suporte mai greu atracția exercitată de Rook asupra lui Nell. Prin una dintre acele contradicții inexplicabile, ce par a fi inerente oricărui sentiment erotic, în loc de a fi ispitit să-i dezvăluie lui Rook adresa Nettei, pentru ca astfel să-l îndepărteze de Nell, Hastings se simțea mai legat ca oricând de păstrarea a ceea ce ajunsese să considere un pact sacru, încheiat cu cealaltă femeie.

Este foarte probabil că, indiferent de împrejurări, ar fi respectat jurământul făcut fugarei, dar în cazul de față legământul se sudase într-un crez superstițios, un crez alimentat nu numai de latura lui îndărătnică și inflexibilă, ci și de răutatea și dorința de răzbunare care mocneau în el.

Pasiunea soției sale pentru Rook îl rănise mai adânc decât își dăduse seama. Chiar în timp ce scria la carte, probabil că a ghicit mult mai mult decât le îngăduise lui Rook și lui Nell să întrevadă.

Hastings era un om ale cărui emoții subconștiente își făceau cu greu loc spre suprafață, printr-un proces de filtrare. Prima

lui reacție la atracția simțită de Nell față de Rook fusese o indulgență filozofică, după cum prima reacție la evadarea Nettei fusese mila față de Rook. Dar aceste două stări de spirit erau lipsite de intensitate, superficiale, în timp ce, treptat, se cocea în el o mânie obscură, inconștientă, îndreptată împotriva lui Rook, mânie care nu aștepta decât impactul vreunui șoc sau al unui conflict exterior pentru a ieși la lumină.

Și astfel, în chestiunea adresei Nettei, sentimentele lui deveniseră foarte complexe. Începuse prin a păstra secretul dintr-o vagă loialitate față de ea, pentru a se pomeni acum că îl tezauriza din pură ostilitate față de Rook.

— Nu, repeta el stereotip la fiecare nou apel. Nu. Mi-a dat doar scrisoarea aceea, pe care ți-am înmânat-o. În rest, știu tot atâta cât știi și dumneata.

— Hastings, nu cumva îmi ascunzi ceva de teamă că, dacă am s-o regăsesc pe Netta, le voi face pe mama și pe soția mea să sufere și voi răsturna întreaga situație? Dacă nutrești asemenea gânduri, atunci îți dau cuvântul meu de onoare că nu am s-o aduc înapoi aici. Nu am nici cea mai mică intenție de a o readuce aici. E ultimul lucru pe care l-aș dori. Nu vreau decât s-o văd, să știu unde se află; să scap de senzația asta de vid și de pustietate.

— A, asta-i ceea ce simți? întrebă William Hastings, împingând spre Rook cutia de chibrituri și aprinzându-și și el o țigară. M-am întrebat de multe ori, Ashover, dacă ești în stare de asemenea sentimente, simple și naturale, pe care le-ar încerca orice om obișnuit.

— Când a discutat cu dumneata, a pomenit de numele vreunei prietene? îl întrerupse Rook.

— A vorbit de cineva cu numele Minnie, răspunse celălalt.

— Asta-i! Minnie! strigă Rook cu vioiciune. Dar nu a menționat și numele de familie? Nu ți-a spus la ce teatru joacă? A pomenit măcar în ce parte a Londrei locuiește?

William Hastings, nepăsător, bătu darabana cu degetele în tăblia mesei. Îi oferise lui Rook unicul fotoliu din cameră, iar el ședea țeapăn pe scaunul pe care îl folosea când scria.

— Nu. N-a menționat nici un nume de familie și nici un teatru. Părea să țină mult la Minnie. Aproape că începusem s-o văd în închipuire pe această femeie aflată la mare distanță, nu după descrierea înfățișării, ci din modul în care Netta mă făcea să înțeleg ce fel de om este. Minnie începuse să mă intereseze mult, Ashover!

— Ești sigur că nu ți-a scris ca să-ți mulțumească pentru banii aceia? Lucrul ăsta *nu pot* să-l înțeleg.

Hastings era conștient că sarcasmul și ironia nu-și aveau locul în acel moment.

— Nu. Nu mi-a scris, răspunse cu simplitate. *Dacă* mi-ar fi scris, fii convins că ți-aș fi spus. Probabil că s-o fi angajat la vreun teatru. Nu te-ai gândit nici un moment, Ashover, să faci turul teatrelor din Londra?

Rook se uită la gazda lui cu o privire uimită și îmbufnată în același timp. Era vag conștient că omulețul ăsta îndesat, cu ochi negri și pântece napoleonian, încerca să-și bată joc de el.

— Turul teatrelor? Dumnezeule mare, Hastings! Ce vrei să spui? Să merg din teatru în teatru și să-i întreb pe directori ce oameni au pe listă?

Pastorul îl privi cu neînduplecată rea-voință.

— Atunci, de ce nu apelezi la un birou de detectivi, Ashover? Oamenii ăștia sunt antrenați ca niște câini să adulmece urma oricui. Probabil că ar descoperi-o în foarte scurt timp.

— M-am gândit și eu la așa ceva, răspunse Rook, încrucișându-și picioarele și aprinzându-și încă o țigară. Singura piedică e ridicol de simplă; și *o* cunoști foarte bine, Hastings!

Hastings își înălță sprâncenele și bătu iar darabana în masă cu degetele lui albe, rotofeie.

— Îmi pot închipui, spuse el.

— Pur și simplu nu dispun de bani lichizi, continuă oaspetele său. Vreau să spun că nu dispun de suma care ar putea acoperi o asemenea inițiativă. Și apoi... probabil ai să gândești că e stupid, dar am oroare să folosesc detectivi pentru a o găsi pe Netta.

— Poate că nici nu dorești *cu adevărat* să o găsești, ripostă pastorul.

Din adâncurile fotoliului său, Rook îi aruncă o privire pătrunzătoare.

Începuse să deslușească, mult mai lucid, răutatea din tonul bărbatului.

— Ce vrei să insinuezi, Hastings? îl întrebă pe un ton sec.

Și, dacă preotul ar fi fost mai perspicace, și-ar fi dat seama că girueta psihologică își schimbase brusc direcția.

Rook începuse să intuiască faptul că, într-un fel ascuns, greu de definit, omul acesta încerca să-l joace.

— Nu vreau să insinuez nimic, Ashover. Înțeleg foarte bine că-ți repugnă să folosești detectivi. Am vrut să spun doar că, uneori, nu suntem conștienți de adevăratele impulsuri care determină acțiunile noastre.

— Ești sigur că nu i-ai dat mai mult decât cele cincisprezece lire?

În timp ce vorbea, Rook studia fața albicioasă, grăsulie, a preotului, cu ochii lui negri-verzui adăpostiți de pleoape grele, și își dădu seama că ceea ce se petrecea în mintea acestui om îi era la fel de străin ca și ce se petrecea în mintea vreunui broscoi aciuat pe sub o frunză de revent, în grădina lui Nell. Rook stăruise să-i înapoieze lui Hastings suma de bani oferită Nettei; iar pastorul, nevoind să facă mare caz de asemenea lucru, acceptase banii cu aceeași ușurință cu care-i dăduse.

— Nici un bănuț în plus, repetă omul, rezemându-și bărbia în palme și pironindu-și ochii pe dreptunghiul cenușiu prin care aerul parfumat al nopții pătrundea în încăpere.

Rook își descrucișă picioarele și încleștă brațele fotoliului cu degetele lui osoase, nervoase. Se încruntă zadarnic la figura impasibilă din fața lui. Tăcerea densă a obscurității care se lăsa treptat asupră-le părea să aibă în ea un element obturant, care-l împiedica pe Rook să citească gândurile partenerului său de discuție. Impalpabilul aer de vară purta parcă în el esența concentrată a gândirii globului terestru însuși, o gândire stranie, onirică, inumană, înălțându-se în ritmul tălăzuirii unei imense, placide, mări primordiale.

Rook ar fi vrut să-i spună omului din fața lui că de la Nell pornise sugestia faptului c-ar cunoaște ceva mai mult despre

planurile Nettei decât voise să mărturisească. Dar, chiar în actuala lui stare de nerăbdare zbuciumată, nu putea avea cinismul rece de a o târî pe Nell în dialogul lor.

— N-ai vrea să aprinzi o lumină? întrebă în cele din urmă, când avu impresia că Hastings era pregătit să continue a scruta întunericul, într-o nelimitată imobilitate.

La aceste cuvinte, gazda se ridică de pe scaun cu mișcări țepene, asemenea unei persoane al cărei suflet se reîntorsese în trup după un lung periplu translunar. Aprinse două lumânări și le așeză pe masă, în fața lui. Flăcările se înclinau ușor în aerul parfumat, una după alta, ca doi acoliți solemni în fața unui altar întunecos.

— Hastings! exclamă Rook dintr-odată, când teologul, neclintit în atitudinea lui, își reluase dialogul mut cu spațiile fără de grai.

— Da, Ashover!

— Dacă, prin cine știe ce întâmplare, Netta *ți-ar scrie*, mi-ai da imediat de veste, nu-i așa?

Hastings zâmbi.

— Firește că ți-aș da de veste, Ashover.

Lucrul cel mai curios era că, în acele clipe, pastorul, mânat de cine știe ce inerentă forță duplicitară, amăgitoare a naturii, se simțea justificat în înșelătoria lui de însuși marele flux al întunericului cu aromă de miere, care inunda și îneca totul în jur.

S-ar fi zis că „firavul glas tăcut" al planetei pe care viețuim, și care se face auzit în toată integritatea-i lăuntrică numai când vântul și furtuna amuțesc, ar fi fost brusc însuflețit de o fundamentală și invincibilă dorință de evadare. De parcă bătrânul univers proteic, care își descoperise adevărata natură camuflată sub toate măștile și metamorfozele, poseda propria sa tainică iluzie vitală, propria sa eternă forță magică de minciună și duplicitate, din care-și trăgeau seva toate subterfugiile și echivocurile stirpei umane.

— Hastings, i se adresă Rook din nou. Dacă, prin cine știe ce întâmplare, *ai afla* unde se găsește Netta, nu-i așa că n-ai putea să-mi porți atâta pică încât să nu mă înștiințezi?

Oricare ar fi fost rezervoarele de duplicitate planetară din care preotul își trăgea seva, în orice caz, în acea clipă, nu a fost necesar să le folosească, pentru că interveni o întrerupere care-l scuti de răspuns.

Doi fluturi de noapte, din specia pe care entomologii o denumesc trifene, zburară împreună în cameră și se năpustiră de-a dreptul în flacăra uneia dintre lumânări. Hastings îi privi fără să clintească; Rook, sărind de pe scaun, începu să se agite frenetic pentru a-i prinde între degete. Se aplecă peste masă, făcând mișcări disperate pentru a-i apuca de aripi, în timp ce interlocutorul său, împingându-și puțin scaunul îndărăt, îl urmărea impasibil.

În sfârșit, Rook izbuti să prindă unul dintre fluturi și, ducându-se la fereastră, îl aruncă mai curând decât îi dădu drumul în bezna înmiresmată de afară. Când se reîntoarse la masă, celălalt fluture zăcea ars, lângă lumânare.

— De ce nu l-ai prins? strigă el indignat către pastor.

Și, deodată, întreaga scenă străbătu ca o săgeată mintea lui Rook: cei doi îndrăgostiți înaripați zburând peste tufișurile de coacăze, contopiți într-un extaz misterios, simțindu-se ineluctabil atrași de către o flacără care nu-i dorea și care le ignora până și existența; dezunirea într-o despărțire absolută, ireversibilă; cel pe care-l aruncase, orbecăind cu antenele prin imensitatea beznei, pe sub petala unui bujor sau sub o frunză de ștevie; orbecăind și – cine știe? – lamentându-se și gemând cu un glas care ar fi sunat ca glasul lui Eros, dacă ar fi existat urechi să-l audă.

Se duse din nou la fereastră, o închise cu un gest violent și, trântindu-se apoi cu un geamăt pe un scaun de răchită, începu să-și frece fața cu mâinile.

— Hastings, totul mă depășește. Nu mai pot! Ce însușiri ar trebui să aibă un om pentru a se putea simți fericit într-o lume ca asta? Ce? Ce anume? Cu ce-a fost dăruit Lexie, de pildă? Curaj? Poftă de viață? Mania de a se bucura de cea din urmă licărire de conștiință, cu condiția *să fie* conștiință? O, cum aș vrea să fug de toate astea! Să fug, să scap, îți spun, să mă eliberez de tot!

Hastings îl cercetă pe Rook cu atenție concentrată. Conversația lor începuse să deșire vălul cețos care-i estompa sentimentele umane și care, de câtva timp, se lăsase ca o peliculă subțire peste fluxul întunecat al gândurilor lui. Sonda aruncată de pesimismul lui Rook atinsese suprafața acelui formidabil curent subteran și-i agitase apele.

— De ce vorbești de „scăpare"? întrebă el sever. Dorința de a „scăpa" nu este decât reversul dorinței de a te bucura de viață... Acest „să mă eliberez, să mă eliberez de tot!" este un refren vechi de când lumea și pământul și neputincios ca scâncetul unui prunc.

Îl privi pe Ashover cu mai multă îngăduință, acum când simțea cum se înalță în el, izvorând din adâncuri, orgoliul propriei sale iluzii vitale, care o înfrunta pe cea a celuilalt protagonist.

La rândul său, Ashover simți provocarea virilă a unui sistem antagonic de autoafirmare pe plan metafizic, și o scânteie de interes trezit înviorâ mohorâta lui stare de spirit.

— Ei, bine! Ce faci *dumneata*, Hastings, când simți că ți-a ajuns cuțitul la os?

— Eu nu simt niciodată cuțitul la os, Ashover! Eu n-am în mine nimic care să-i poată rezista, așadar nu-l pot simți. Vorbim limbaje cu totul diferite.

Rook zâmbi.

— Am dorit dintotdeauna să te întreb ce conține cartea aceea a dumitale. Am senzația că acesta e momentul în care te-aș putea întreba.

Teologul se ridică de pe scaun. Se îndreptă spre fereastră și o deschise larg. Apoi se întoarse la masă și suflă în ambele lumânări, stingându-le.

— Nu e nevoie să mai ardem și alți fluturi de noapte, rosti cu voce scăzută. Iar noi doi ne putem vedea unul pe celălalt și fără lumânări.

Se reașeză, și cei doi bărbați rămaseră tăcuți pe locurile lor, în întunericul îmbălsămat. Lângă poarta grădinii creștea o tufă de seringa, și mirosul florilor ei se contopea cu miresmele mai vagi ale lanurilor de orz. Aerul era pătruns de umezeala emanată de toate pâraiele din vecinătate, ceea ce făcea prospețimea nopții mai vastă, mai înviorătoare, mai eliberatoare.

William Hastings își concentra obscurele forțe magnetice pe care ființele umane le numesc „voință", „gândire", „scop". În timp ce amândoi stăteau liniștiți, îmbinarea forțelor de energie ale lui Hastings fu străbătută de dorința de a clătina însăși temelia acestui suflet trufaș, înstrăinat, inaccesibil, care i se oferea dezgolit, zbătându-se în fața lui din pricina unei suferințe ridicole. William Hastings nu simțea nici milă, nici compasiune; dar ciuda confuză care se acumulase de luni de zile în inima lui luase acum forma unei necesități furibunde de a domina distanțarea și detașarea acestei creaturi, de a o cotropi, de a o covârși, de a-i nărui baza de stâncă și de a i-o smulge, târând-o în torentul personalității lui mai puternice, mai teribile.

Cu o mișcare a degetelor, sacadată și nervoasă, scăpără un chibrit, dorind, mașinal, să-și aprindă o țigară. Minuscula vâlvătaie sulfuroasă îi lumină capul plecat și, în același timp, făcu să se decupeze fața interlocutorului său din ceea ce părea un hău de nebuloase tenebre. Scutură flacăra, stingând-o, și aruncă chibritul ars.

— Nu-i nici o plăcere să fumezi, dacă nu poți vedea fumul, spuse el.

— Ei? Ai de gând să-mi vorbești despre cartea dumitale? repetă celălalt.

Urmă un moment de totală tăcere, care se lăsă peste faldurile străvezii ale întunericului precum un prunc mort în poala unei femei.

— *Ashover!*

Numele păru să fi țâșnit dintr-o zonă a făpturii pastorului, care se găsea îndărătul și dincolo de structura lui fizică.

— Da? Ce este?

— Îți dai seama de existența unei lupte oculte care are loc în adâncuri – o luptă acerbă – între două puteri care depășesc omul și depășesc natura?

— Categoric, nu-mi dau seama, mormăi Rook, posomorât.

— Una dintre aceste două puteri este forța vieții, continuă preotul. Cealaltă este forța morții. Și ceea ce am ajuns eu să înțeleg, în ultimă instanță, este următorul lucru: așa cum omul reușește să opteze pentru vitalitate, infiltrându-se în matricea

magnetică, generatoare de viață și germinând noi creații, la fel de bine se poate desface din angrenaj, sfărâmând resortul principal, ridicându-l la obscuritatea ultimă. Cu alte cuvinte, Ashover, eu am descoperit că sufletul omenesc este o armă mult mai periculoasă decât ne imaginăm noi.

— Toate astea seamănă foarte mult cu ceea ce am auzit la biserică, replică Rook, încruntat.

— Așa și este! strigă preotul. Așa-i! Așa-i! Dar acest lucru nu face decât să confirme că ceea ce am descoperit eu răspunde unui indestructibil instinct al speciei umane.

— Specia umană nu poate constitui un criteriu demn de luat în seamă, bombăni vocea care venea din scaunul de răchită. Specia umană oscilează între cele patru vânturi. Și instinctul descoperit de dumneata e o giruetă care se sucește după cum bate vântul.

— În ultimii cinci mii de ani nu s-a prea răsucit, în ce privește viața și moartea. În ciuda tuturor frazelor sforăitoare ale științei, s-a menținut cu fermitate un unic, mare și îngrozitor adevăr, anume că oamenii și zeii și toate făpturile din natură înzestrate cu viață nu sunt decât niște pioni, zaruri, jetoane, în marea partidă care se joacă între două forțe antagonice, egale și insondabile. N-ai simțit acest lucru, Ashover? Glasul preotului se înmuie până la o șoaptă insinuantă, care străpungea întunericul asemenea pumnalului unui conspirator. N-ai simțit că toate gândurile și acțiunile dumitale conștiente nu fac decât să disimuleze *altceva,* cedează acestui *altceva*, așa cum cedează gheața crăpată? Și nu ai simțit că acest *altceva* este uneori viața, și alteori moartea? Nu ai simțit lucrul ăsta, Ashover?

Vocea lui Rook, desprinzându-se, din întuneric, avea rezonanța surdă a unei buturugi plutitoare, care se lovește de o alta, în vâltoarea cursului unui râu învolburat.

— Uite ce-i, omule, am trăit atâtea feluri de senzații oribile, încât am renunțat să le mai categorisesc. Nu văd de ce ar trebui să te limitezi la această dihotomie a dumitale. De ce să nu accepți că universul e înțesat de tot felul de niveluri, straturi, planuri, dimensiuni, altitudini, zone, toate mișunând de vietăți mârșave și senzitive ca mine și ca dumneata, tinzând să găsească o poartă de scăpare?

Intonația de scepticism blazat din glasul lui păru să aibă un efect deosebit de iritant asupra nervilor pastorului.

— Ești lipsit de seriozitate, Ashover, spuse el. Nici un om care-și analizează propriile-i simțiri nu poate evita acest curent subteran în care se ciocnesc două fluxuri potrivnice: setea de moarte și setea de viață. Și eu am descoperit că e posibil să ne strecurăm îndărătul scenei și *să ridicăm zăgazul,* astfel încât fluxul morții să se reverse asupra întregului spațiu.

Vocea lui Rook deveni din ce în ce mai plictisită și mai detașată, pe măsură ce polaritățile firii sale se focalizau într-o înverșunată și secretă rezistență în fața acestei viziuni care încerca să invadeze și să domine propriile sale concepții.

— Forțele astea ale dumitale nu-mi spun absolut nimic, Hastings. De ce să ne oprim la viață și la moarte? De ce să nu ne gândim la un întreg vârtej de forțe conflictuale? Viața și moartea nu sunt decât simple cuvinte. Tot ce cunoaștem noi nu e decât o harababură haotică, demențială, de lucruri pe care le numim „vii" și de lucruri pe care le numim „moarte". Eu cred că tot acest talmeș-balmeș nu-i decât un ansamblu de visuri obscene, o masă de umbre fantasmagorice, dintre care cele mai multe sunt dezgustătoare, și unele, de o magică frumusețe! Și ce râvnesc eu cu ardoare ar fi să plonjez într-un lac de neant, unde să pot uita până și de existența unor asemenea orori.

Hastings deveni conștient de o certă mânie împotriva acestui om. O veche cicatrice dinăuntrul lui, crestată de vreo umilință pe jumătate uitată, pe care o suferise cândva mândria lui de copil de clasă mijlocie din partea acestor aristocrați disprețuitori, începu acum să-și amestece zvâcnirile organice cu fireasca indignare a raționalistului, împotriva unor speculații fanteziste. Oamenii ăștia erau incapabili să ia în serios asemenea chestiuni fundamentale. Pentru ei nu însemna nimic mai mult decât saltul unui pește în iazul morii. „Umbre fantasmagorice!" Vasta noapte înmiresmată care-l învăluia, pulsând de mirosurile unui pământ real, material, îi asalta mintea cu senzația efemerității, a zădărniciei unor asemenea divagații informe. Viața? Nu-i cunoștea el amărăciunile, brutalitatea? Moartea? Nu era oare această beznă divină însuși simbolul seninătății somnului etern?

Simțea că, dacă în acea clipă ar fi putut, printr-o simplă ridicare a mâinii, să precipite întregul sistem planetar în disoluția finală, ar fi ridicat cu mare drag mâna.

Și omul ăsta, acest Ashover, se unise acum cu o fată plină de viață și ardoare amoroasă, care, în curând – știa el prea bine –, avea să satisfacă dorința tenace a familiei de a-și perpetua viața pe pământ. Iar fragila, nevrotica lui Nell era obsedată, în imaginația ei puerilă, de acest sceptic trândav, de acest persiflator care, cu lacurile lui de neant, poza acum în martir al remușcării pentru că-și izgonise amanta din casă! Ce știa omul ăsta despre „dimensiuni, niveluri, zone"? Cât de găunos, cât de bombastic sunau asemenea fraze în această fermecată noapte de iunie, care le murmura despre realitățile vieții și ale morții!

Din când în când, dinspre cuprinsul câmpiilor mocirloase, răzbea țipătul răgușit al vreunei păsări de noapte, poate al unei păpălude sau al unui buhai de baltă; și sunetul acesta nocturn părea să-i întărească tragica viziune asupra lucrurilor. Oare el însuși nu era un singuratic corb de noapte, care-și striga lamentațiile într-un limbaj pe care nici o ființă omenească nu-l putea înțelege, în timp ce suflurile umede ale marilor ape învolburate îl împresurau, traversând mlaștinile?

— Ce gândesc eu, se auzi iar vocea lui Rook, mai plictisită și mai indiferentă ca oricând, este că adevărata realitate a lucrurilor, realitatea la care ne trezim poate numai în clipa când murim, este atât de diferită de viață și de moarte, încât înseamnă pur și simplu o pierdere de timp să mai discutăm despre ele. Dumneata afirmi că dorința mea de a evada nu e decât reversul – mă rog – maniei lui Lexie de a trăi. Dar cum stăm cu mania dumitale legată de moarte și distrugere, Hastings? Nu e și aceasta, ținând seama de energia pe care o investești în ea, exact reversul a ceea ce numești setea de viață? Dumneata te dovedești la fel de dogmatic în acest cult al morții ca și Lexie în cultul vieții. Eu cred că totul este atât de fantasmagoric și de haotic, încât a dezbate asemenea lucruri înseamnă a te lăsa amăgit, indus în eroare. Mai bine să le abandonăm în voia lor și să trăim fiecare moment cu tot ce aduce el.

Hastings încerca una dintre cele mai deprimante senzații pe care le poate îndura spiritul omenesc, aceea de a-și simți mândria spirituală amenințată de un corp străin. Își împinse scaunul îndărăt, în întuneric, și își încleștă degetele mâinii drepte cu atâta forță, încât unghiile aproape că-i intrară în carne.

În clipa aceea era absolut necesar pentru el să se simtă mai puternic, extraordinar, chiar mai *malefic* decât omul acela care-și păstra până și în adâncurile abisului aerul de indolență specific clasei lui. Și ușuraticul ăsta sofisticat era iubit de trei femei! Conflictul dintre ei ajunsese să semene cu lupta primitivă dintre două cornute; ambițiile de a triumfa asupra naturii, asupra femeilor, asupra lui Dumnezeu se prefăcuseră în elementele unui război pe viață și pe moarte.

Hastings avea impresia, în acele momente, că ostilitatea dintre ei doi, acea obscură luptă corp la corp care se desfășura în abstractul beznei, avea loc într-o arenă care se cufunda, atingând ombilicul pământului.

Se simți îmboldit să se ducă la fereastră și să se aplece în afară. Din colțul lui, putea deslușI un mănunchi de steluțe palide; încercă, vag, să-și aducă aminte ce constelație își îndrepta privirile, la acea oră, către căsuța Toll-Pike. În sufletul său începuse să se insinueze o îndoială. Era oare posibil ca această atitudine de scepticism „pyrrhonian" pe care o afișa Rook în fața vieții, această indiferentă, impasibilă acceptare a haosului, să-i confere și în domeniul filozofic aceeași superioritate asupra lui, de care se bucura și în domeniul social? Dar cum s-ar fi putut ca o persoană atât de superficială, de neformată, de evazivă, să se apropie de marele secret, în aceeași măsură ca și el, care își concentrase și își canalizase toate firele spiritului asupra unui scop unic și bine definit?

Îi veni deodată ideea că Rook își bătea joc de el, că își bătuse joc de el de-a lungul întregii lor conversații! Ăsta era unul dintre trucurile folosite de blestematele „clase de sus". Niciodată nu puteai ști cum stai cu ei; niciodată nu-ți puteai da seama dacă „i-ai biruit!" Asemenea unui deget de gheață boreală care se lăsase drept pe nervul lui central, bănuiala atroce că întregul sistem filozofic al lui Rook nu era decât o armă în apriga lui

luptă pentru afirmare, pentru supremație, îi invada mintea. Aparent, un Ashover nu avea nevoie să recurgă la asemenea arme. *Ei* se puteau dispensa de formularea unui principiu filozofic. Pentru *ei* nu era necesar să se dovedească raționali sau logici. *Ei* erau liberi să se joace cu realitățile vieții și ale morții, așa cum se jucau cu câinii lor, cu armele, cu femeile. *Ei* se puteau mulțumi să fie ceea ce erau, lăsând întregul univers să se balanseze în voia soartei. „Haos", într-adevăr! Acesta era cuvântul nimerit. Să hoinărești brambura pe plaiuri și prin păduri; să savurezi mese delicioase; să violezi câte o fată, ici-colo; și, printr-o căsătorie oportună, să-ți transmiți numele mai departe, unei generații viitoare, care, la rândul ei, se va mulțumi să fie ceea ce este și va discuta despre hazard și despre haos, în timp ce el, William Hastings, care scrisese cu propriul său sânge o carte de o forță zdrobitoare, nimicitoare, anihilatoare, exista doar ca o curiozitate, un obiect etichetat în raft drept un preot de țară cu un creier bizar, util să debiteze predici pioase în fața monumentelor înălțate întru gloria familiei Ashover.

— Hastings, într-adevăr n-ai să-mi ascunzi nimic în legătură cu Netta?

Cuvintele, venind în miez de noapte dinspre celălalt chip invizibil, plutiră afară, pe fereastră, către mica necunoscută constelație.

— Să-ți ascund? De ce naiba să-ți ascund? Din moment ce-ți mărturisesc tot ce e necesar a fi știut pe această lume.

În vocea lui Hastings, când rosti aceste cuvinte, se simți acel tremur ușor care, la persoanele cu nervii foarte încordați, vestește pierderea controlului de sine.

— Ashover, de ce nu-i pui detectivi pe urme? continuă el. Angajează detectivi! Și, brusc, fără nici un fel de motiv, izbucni într-un râs strident, aspru. Detectivi, repetă el, sufocându-se de râs: Detectivi!

De astă dată, Rook simți nevoia să se apropie de fereastră. Cămăruța devenise de nesuportat pentru el. Într-adevăr, se ridică de pe scaun și se îndreptă, cu un mers împleticit, spre fereastră, simțindu-și picioarele amorțite și țepene. Dar Hastings continua să se legene, scuturat de hohotele unui râs atât

de alarmant, încât Rook rămase rezemat de pervaz, cu fața spre interiorul încăperii.

În cele din urmă, explozia de râs a pastorului se stinse, și omul își înălță capul pe care și-l îngropase în mâini.

— Și acum, începu el, adresându-se siluetei întunecate care obtura cea mai mare parte a ferestrei luminate de stele, acum istorica dumitale familie va avea un moștenitor.

Rook fu prea surprins de această remarcă grosolană, pentru a mai putea da un răspuns. Își spuse că sosise momentul să-i ureze gazdei sale noapte bună. Evident, nu mai putea scoate nimic de la el în legătură cu Netta, și nu se simțea dispus să prelungească scena.

Dar freamătul pe care-l stârnise, în chip necugetat, în sufletul lui Hastings nu-și epuizase încă ricoșeurile vindicative.

— Și, desigur, aștepți un băiat, nu? Vocea preotului răsună răgușit în timp ce continuă cu neînfrânată răutate: Astă-seară l-am văzut pe Binnory Drool. Mi-a povestit despre dumneata și despre Betsy și despre cei doi monștri. Bănuiesc că i-ai văzut pe monștri, nu-i așa, Ashover?

Rook scăpără un chibrit și, apropiindu-se de masă, aprinse una dintre lumânări, drept în fața gazdei sale. Fu atât de șocat și de înfiorat de expresia acestei fețe brusc iluminate, încât se trase îndărăt cu o exclamație de groază.

— Doamne! Ce s-a întâmplat, omule? Ce ai? Ești furios pe mine din vreo pricină sau alta? Ce ți-am făcut?

Preotul își împinse și mai mult scaunul în spate.

— Ce cuvânt ai folosit mai înainte? șușoti el răgușit. Fantasmagoric! E un cuvânt foarte potrivit, fantasmagoric!

Rook luă în mână cealaltă lumânare și o aprinse de la flacăra celei dintâi. Cele două flăcări se înălțau acum între cei doi bărbați, asemenea coarnelor dilemei finale.

— Morții voștri, din cavoul familiei, probabil că triumfă, Ashover! își continuă preotul peroarația. De ani și ani de zile au pus la cale evenimentul ăsta! Ce îngrijorați trebuie să fi fost, acolo jos, sub lespezile lor! Ar fi fost mare păcat să-i dezamăgești, nu-i așa? Mă întreb cum o fi când ai un șir lung de strămoși care ți se amestecă în viața intimă. Cred că-i o senzație stranie.

Rook aruncă o privire prin cameră, căutându-și pălăria și bastonul. Se îndreptă spre colțul în care le așezase și le luă în mână.

— Noapte bună, Hastings. Trebuie să plec.

Preotul se ridică în picioare ca un om beat sau drogat.

— Și ce-ai fi avut de gând să faci, întrebă el, dacă eu *aș fi știut* ceva despre Netta? Dacă, de pildă, i-aș fi cunoscut adresa? Ai fi plecat direct la ea? Ți-ai fi părăsit soția și te-ai fi dus să trăiești cu ea? Nici pomeneală. I-ai fi îndrugat câteva cuvinte măgulitoare și i-ai fi lăsat ceva bani, după care te-ai fi întors aici, la plimbările tale și la dejunurile tale și la umbrele tale „fantasmagorice". Spune-mi un lucru, Rook Ashover. Cum arată o umbră fantasmagorică atunci când umbra pereche, femela, i-a fost sedusă? Dansează ca o marionetă supusă, bine trasă de sfori? Așa e, Ashover, așa e?

Probabil că în acel moment un nerv misterios din profunzimile celui mai ascuns dintre eurile lui Hastings, un nerv care se încordase în urma discuției cu Rook până la punctul de a plesni, se rupse într-adevăr, răsturnând autocontrolul care se pune în calea unor acțiuni imposibile. Pentru că ceea ce urmă i se păru lui Rook monstruos și halucinant, mai târziu, când își aduse aminte de scena în cauză. Repetând cuvintele: „Marioneta dansează, nu-i așa? Nu-i așa? Nu-i așa?", omul se apropie de Rook, cu brațele grotesc întinse în lături, cu fața schimonosită într-un rânjet diabolic, cu un picior ridicat în sus, îndoit, și celălalt țopăind pe podea.

Rook se feri într-o parte, speriat, crezând că Hastings are de gând să-l lovească, dar preotul nu făcu altceva decât să înșface unul dintre sfeșnicele de alamă de pe masă și să-l zvârle în ușă, cu o mișcare sălbatică.

Rook schiță un gest pe jumătate defensiv, pe jumătate protector; dar gestul se dovedi inutil. Omul își prinse capul în mâini, traversă camera poticnindu-se și, trântindu-se pe scaunul de răchită de pe care se ridicase Rook, izbucni într-un hohot de plâns sfâșietor.

Și atunci se petrecură două lucruri, unul după celălalt, care, mai târziu, aveau să se asocieze atât de strâns în mintea lui

Rook, încât n-a mai fost niciodată în stare să le separe. Din liniștea întunericului de afară, îi ajunse dintr-odată la ureche, venind parcă de dincolo de grădină și de dincolo de câmpii, același sunet straniu, inexplicabil, pe care-l mai auzise în noaptea petrecută cu Ann în căsuța familiei Drool.

Nu avu timp să chibzuiască la natura sunetului, dar, într-o străfulgerare irațională, conștiința lui îl asocie, instinctiv, cu izbucnirea isterică a omului care sughița acum ghemuit în scaun și care batjocorise pruncul lui încă nenăscut. Să fi primit oare, la rândul lui, acest profet al anihilării un răspuns, sub forma unui urlet batjocoritor, din partea tăcuților morți îngropați sub lespezile lor? Sau totul nu era decât o farsă sinistră plăsmuită de creierul lui tulburat, o halucinație acustică pricinuită de agitația extraordinarei lor conversații?

Nu avu timp să analizeze mai îndelung această „chemare a supranaturalului", ca să folosim expresia shakespeariană, pentru că ușa camerei se deschise încet și, în lumina uneia dintre lumânările care ardeau încă pe masă, se profilă silueta albă a lui Nell, cu părul căzându-i despletit pe umeri și picioarele goale.

Fusese trezită din somnul ei adânc de zgomotul sfeșnicului zvârlit în ușă și, fără să-și dea prea bine seama unde se afla sau ce făcea, se repezise orbește în cameră.

Rook, care-și aruncase pălăria și bastonul pe biroul lui Hastings, dădu să și le ia, cu un gest mecanic, spunându-și că nu mai era cazul să zăbovească în tovărășia celor doi soți.

Nell îl opri, însă, cu o mișcare repezită.

— Ce s-a întâmplat? strigă ea. Nu! Nu! Nu te las să pleci până nu aflu și eu ce s-a întâmplat. Ce este, Rook? Ce i-ai făcut? V-ați certat?

Rook nu fu nevoit să-i răspundă, pentru că Hastings se ridică de pe scaun.

— Du-te înapoi în camera ta, Nell, dragă, îi spuse cu o voce blândă, care o făcu pe Nell să i se supună. Cobor să-l conduc pe domnul Ashover, și după aceea vin și eu. Ai mai lăsat ceva pe aici, Ashover? Cred că n-ai avut decât bastonul.

Rook nu putu face alt gest decât să-i strângă mâna lui Nell, când trecu pe lângă ea. Ochii ei fixară ochii lui, în lumina difuză

a lumânării, cu o privire pe care n-avea s-o uite vreodată. O lăsă stând în picioare, în capul scării, cu sfeșnicul în mână.

— Noapte bună, Ashover. Mi-e teamă că mi-am cam ieșit din fire. Dar uite că mi-am revenit.

— Noapte bună, Hastings, și te rog să nu te mai gândești deloc la toate astea, sau măcar să nu te gândești prea mult la ele. E bine să te trezești uneori dimineața ca și cum ai fi un nou-născut.

În timp ce vorbea, îi întinse mâna, și Hastings, după o clipă de ezitare, i-o luă.

— Poate că, într-un fel, e la fel de bine să-ți pierzi uneori cu totul mințile. Nu fi îngrijorat. Dacă aflu vreodată ceva în legătură cu Netta, am să-ți dau de veste. Noapte bună, Ashover.

Și închise ușa după el, cu un slab reviriment al formidabilei siguranțe de sine pe care o pierduse.

Cel puțin, nu-i dezvăluise secretul Nettei. Era o necesitate vitală, în acest moment atât de precar pentru respectul de sine însuși, ca simplul avantaj, întâmplător, de a avea adresa fetei în buzunar să acționeze ca o contrapondere a umilinței sale.

Categorica duplicitate a universului, fie ea logică sau fantasmagorică, îi oferise măcar o cale de a-i striga „șah mat!“ stăpânului domeniului Ashover.

Capitolul XIX

Ultima zi a lunii iunie se deșteptă peste câmpurile din valea râului Frome, complet secerate și curățate. Nu numai atât, dar iarba proaspăt încolțită prin cotloanele adăpostite începuse să se coloreze în verdele acela mustos, mai întunecat decât verdeața fragedă de primăvară și, într-un anumit sens, chiar mai înviorător, prin simplul fapt că firele timpurii sunt înconjurate încă de teci și tulpini veștejite de iarnă, pe când acum, în acest solstițiu din miez de vară, între sezonul ploilor și cel al înfloririi trandafirilor, secerătorii curățaseră terenul, făcând loc luxuriantei vegetații noi.

Trandafirii sălbatici își și etalaseră gloria florală; ca și ciorchinii de caprifoi galben-untoși, ca și primele tulpini de degețel roșu. Orhideele de câmp și trifoiul luaseră locul margaretelor și ciuboțicăi-cucului; și jos, în câmpiile mocirloase, cuculeasa și jaleșii de mlaștină își înălțau capetele printre numeroasele teci noi de papură. Libelulele se adunau în număr mai mare deasupra bălților de ploaie la care se adăpau vitele și de-a lungul șanțurilor; cele mai multe făceau parte din specia comună, cu trupuri albăstrii ca pescărușul și aripi de evantai tremurător ca argintul-viu, pudrate cu colb irizat.

De-a lungul întregii luni, în zilele mai timpurii, însorite, ca și în cele mai târzii, biciuite de rafale de ploaie, Rook își scormonise întruna mintea în căutarea unui indiciu care să-i lămurească răutatea triumfătoare cu care-l trata Hastings, ori de câte ori se întâlneau. Nu-i venea a crede că purtarea lui se datora geloziei, pentru că, în ultima vreme, aproape că nici n-o mai văzuse pe tânăra Nell și, când o revedea din întâmplare, întâlnirile

lor aveau loc în împrejurări care nu i-ar fi trezit bănuieli nici celui mai gelos dintre soți.

Remușcarea crâncenă care-l tortura în legătură cu Netta măcinase în el orice dorință pentru vreo altă femeie, creându-i iluzia că era izolat, separat, naufragiat, aflat sub puterea unui blestem. În propriii săi ochi, apărea ca un lepros moral, damnat să aducă nefericire oriunde s-ar fi dus sau orice ar fi făcut; și astfel, cum se întâmplă adeseori cu egoiștii de acest soi, era încredințat că și ceilalți îl vedeau la fel cum se vedea el.

Nu-i trecuse nici un moment prin minte că s-ar fi putut să plătească acum față de Hastings prețul nesăbuințelor sale din trecut, pentru că, în acele zile ale amorurilor cu Nell, preotul părea rupt de orice preocupare lumească sau omenească. Omul nu fusese întocmai ceea ce se numește în romane un „încornorat", dar dăduse impresia că nu s-ar sinchisi prea mult de aventurile amoroase în care era amestecată soția lui. Acum însă totul se schimbase. Avea senzația că Hastings îl urmărea cu ochiul unui corb prevestitor de rele și, cu toate că senzualitatea secase în el, în zilele acelea, mai mult ca oricând, faptul că nu mai avea parte de balsamul simpatiei lui Nell îi intensifica singurătatea la care se autocondamnase, dându-i impresia că înota printre ghețari.

Această ultimă zi din lună era o zi a zilelor. Una dintre acele secvențe de douăzeci și patru de ore care, într-un fel, pare desprinsă și izolată de restul anotimpului. Sufla o boare de vânt dinspre sud-vest, un vânt care, în călătoria sa prin livezile și stânele din restul ținutului, părea să fi distilat gustul acrișor al merelor verzi și al grâului necopt și să-l fi amalgamat cu răsuflarea împrospătată de ploaie a vitelor cu ugere grele și cu dulceața demodatelor răzoare de garoafe, scăldate în soare, dintre aleile pardosite cu cărămidă și gardurile vii.

Lexie, prin una din acele intuiții hrănite direct de sânul pământului, care sunt specifice bolnavilor incurabili, presimțise această zi de glorie a verii și ceruse să fie condus în trăsura domnului Twiney într-un loc care se numea Comber's End, aflat de cealaltă parte a pâraielor și câmpiilor mocirloase pe marginea cărora fusese durat satul Ashover.

Comber's End abia de putea fi numit un cătun; clădirea cea mai importantă era o veche fermă fortificată, înconjurată de un eleșteu mare sau un lac mic, de adâncime considerabilă, la capătul căruia se găsea o antică moară de apă.

Rook se înțelesese cu fratele său să se întâlnească în acest loc și să prânzească împreună din bucatele împachetate cu grijă și aranjate într-un coș de către doamna Bellamy.

Nu exista nici un drum direct care să traverseze mlaștinile. Cel mai bun drum de trăsură ocolea la câteva mile depărtare de sat, înspre est. Rook hotărâse să vină pe jos, urmând o cărare mai îngustă și mai colțuroasă, care ocolea mlaștinile cam la aceeași distanță, numai că în direcția de vest.

Într-adevăr, la orele de mijloc ale acelei dimineți neobișnuite, Rook străbătea de zor cărarea îngustă, ierboasă, în timp ce ciocârliile cântau deasupra capului său, păsările ciripeau prin gardurile vii, iar poteca se desfăcea înaintea lui, o panglică dreaptă, lungă, străjuită de sălcii retezate. Se simțea copleșit de o tristețe epuizantă, deznădăjduită, în timp ce înainta, legănându-și la întâmplare bastonul, printre frunzele de măcriș și printre cucute, și tulburând siesta câte unui bâtlan cu picioroange lungi sau a vreunui șarpe verzui, în timp ce adierile de vânt care înfiorau aninii și tufișurile de călini i se păreau a fi un lung convoi de suspine, asemenea unor ostași înfrânți; suspine care se stingeau în văzduh, unul după celălalt, urmate de noi convoaie de fugari din alte fronturi ale îndepărtatului dezastru.

Rook s-ar fi simțit poate mai puțin trist dacă ar fi putut judeca impasul în care se găsea ca pe un rod al fatalității oarbe. Veninul care fermenta în el era generat de gândul că ar fi putut evita toate nenorocirile, dacă ar fi fost și el la fel de chibzuit ca Lexie și nu s-ar fi avântat cu prova drept în bancurile de nisip, ca o corabie condusă de un cârmaci nebun.

Se simțea, în aceste momente, răspunzător pentru nefericirea tuturor celor din jur. Singură mama lui părea să nu fi intrat în raza blestemului care căzuse asupră-i; mama lui, și poate că pruncul încă nenăscut. Până și dragostea pentru Netta nu însemna atât o nevoie de tovărășia Nettei, cât o chinuitoare remușcare pentru faptul că el fusese pricina dispariției ei.

În timp ce mergea, își scormonea inima; și trebui să-și mărturisească faptul că niciodată, în toată viața lui, nu iubise pe nimeni, în afară de fratele său. Și acum, fratele acesta avea să moară.

Privind la șirul lung de sălcii retezate care mărgineau poteca de o parte și de alta, trunchiurile lor grotești, încununate de ceea ce părea a fi un păr ridicat măciucă din pricina groazei, îi apărură ca o lungă alee de Rook Ashoveri, fiecare dintre ei născut fără de inimă și fiecare dintre ei așteptând un soi de zi a Judecății de Apoi și a răsplății. Ar fi vrut ca drumul acela să nu se mai termine niciodată, sau poate că mergând întruna, până când genunchii i s-ar fi șubrezit și sufletul i-ar fi secătuit, ar fi putut face penitență pentru tot răul pe care-l pricinuise.

În acele momente, viața îi apărea într-o lumină total diferită decât o văzuse până atunci. Și anume, i se părea un loc în care faptul de a nu fi prins și angrenat în existența altcuiva constituie suprema cauză de recunoștință față de dumnezeire; a nu fi angrenat în existența nimănui altcuiva, în afara celor organic legați de tine. Pentru că relațiile dintre el și Lexie nu le aduseseră decât bucurie amândurora. La fel fuseseră și relațiile cu mama lui, până când se înstăpânise pe ea obsesia însurătorii lui.

Tot restul nu era decât mizerie! Pe Netta o dezamăgise la culme și apoi o zvârlise. Pe Nell o ademenise și apoi o zvârlise. Pe Ann o exasperase și apoi o umilise dincolo de marginile iertării. Să fi existat oare în el ceva care transforma orice intimitate cu o femeie într-o legătură primejdioasă și fatală? Nu era vorba numai de egoismul său. O sumedenie de bărbați egoiști se bucurau de viață după bunul lor plac, alături de femeile pe care și le aleseseră. Dar în el exista ceva, ceva legat de structura *specială* a egoismului său, care era la fel de ucigător pentru fericirea ființelor sensibile din preajmă-i ca șoricioaica pentru șobolani sau stricnina pentru lupi.

Încercă să-și imagineze o lume în care nu ar fi existat femei, sau în care el nu ar fi avut nici un fel de relație cu femeile. Ar fi putut oare duce o existență armonioasă și mulțumită de sine, lipsită de orice aventură amoroasă? Își aduse aminte de o anumită zi când cineva, nu mai știa cine, îi reproșase trândăvia lui și insinuase că a continua să trăiască în asemenea mod, fără să

facă altceva decât să se plimbe, să mănânce și să doarmă, însemna să ducă o viață nedemnă de un om de spirit. Lovi cu bastonul într-un tufiș de sânger și chicoti cu glas tare. Dumnezeule! Era destul de inteligent pentru a nu se sinchisi de *asemenea* acuzație. Ce importanță avea? Lumea era plină de „oameni onorabili" care se zbăteau frenetic în goana după succes, după renume, după recunoaștere, după realizare. Și ce valoare aveau toate acestea? Era mai bine, mult mai bine, să duci o viață inofensivă, într-un loc liniștit și netulburat, contemplând cum se succedă anotimp după anotimp, cum se scurge o lună după alta, în vreme ce tu rămâi distant și detașat, lăsând procesiunea tumultuoasă a evenimentelor exterioare să se zvârcolească și să se răsucească în jurul propriului ei trup, ca un șarpe rănit.

Ce importanță aveau toate? Doar nu exista, în lumea lui invizibilă, un „vătaf" gata să se repeadă asupră-i cu biciul și cu pedeapsa. Ce contau concepțiile tribului său, ale clasei sale, ale rasei umane în general? Nu, el nu trebuia să dea seamă decât universului, acestui univers care l-a îmbrâncit în torentul vieții, pentru a-l reînghiți apoi din nou pe vecie. Nu! Izbutea să se cufunde suficient de adânc în propria-i natură, pentru ca *asemenea* acuzații să ricoșeze pe lângă el, fără să-l atingă. Nu, nu în aceasta consta greșeala lui, ci în neînțelegerea faptului că, atâta timp cât nu ai aptitudini de pirat, trebuie să ocolești cât mai mult bricurile și brigantinele, oricât ar fi ele de ispititoare; trebuie să le ignori și să te avânți în largul mării, fără să le arunci măcar o privire.

De-ar fi putut descoperi, înainte de a se fi angajat față de Netta, de Nell sau de Ann, în ce chip primejdios amestecase natura elementele în făptura lui! Această îmbinare dintre irezistibila atracție către trupul și spiritul femeiesc și absoluta lui neputință de a încerca vreo pasiune emoțională nu era nici mai mult nici mai puțin decât o monstruoasă diformitate. Ce fel de inimă avea el, din moment ce se surprindea dorind să nu o fi întâlnit niciodată pe vreuna dintre cele trei femei! Și totuși, instinctele nu-i erau pervertite, ci numai capricioase și evazive, atât de anemice și de inumane, încât pluteau la suprafața straturilor de flori ale vieții, ca fluturașii ăștia albaștri care

zburau sub ochii lui de la un smoc de sunătoare la un petic de iarba-vulturului.

Își încetini pașii, înaintând agale pe interminabila cărare. Avea senzația că mergea și tot mergea de o jumătate de zi, și totuși panglica drumului se derula drept în fața lui, fără a-l lăsa să întrevadă un capăt sau o cotitură. Părea să se topească în orizontul frunzos, așa cum dâra de aur pictată de lună pe fața mării se pierde dincolo de marginea lumii.

Se simțea dezgustat de sine însuși și de destinul familiei sale. Și totuși, îi era cu neputință să conceapă măcar un alt mod de viață. Ideea de a părăsi Ashover și de a începe o viață nouă, stimulată de noi ambiții, era tot atât de străină sferei lui de posibilități pe cât i-ar fi fost de greu unui pește din Groapa lui Saunders să se transforme într-una dintre rândunelele care se roteau deasupra apei.

Singurul lucru după care tânjea, cu deznădejdea unei vulpi prinse în capcană, era libertatea. Libertatea, de pildă, de a se bucura de o excursie în tovărășia lui Lexie, o excursie ca aceasta de acum, fără să simtă o crispare surdă în adâncurile conștiinței, asemenea spasmului unei excrescențe maligne în miezul stomacului.

Se opri locului o bucată de vreme, rezemat de un gard și privind mâlul verde dintr-un șanț bătătorit de picioarele vitelor, traversat acum în zbor săgetat de trei libelule portocalii, avântându-se cu atâta aroganță, de parcă survolau o lagună venețiană.

Îl rodea senzația că încolțise în el o suferință nearticulată, mai puțin definită, mai puțin clară decât celelalte pricini ale amărăciunii lui. Încercă să sondeze adâncurile acestui nou simțământ și ajunse la concluzia că era vorba de o repulsie oarbă, stârnită de ideea căsătoriei sale cu Lady Ann. Era conștient că tremură de furie împotriva soției sale; și nu numai împotriva ei. Parcă niciodată până atunci nu-și dăduse seama cât de profund frustrată fusese iluzia sa vitală în urma acestei căsătorii. Gândul că era ireversibil legat de o tovarășă de viață strălucită și dominatoare, gândul că viața lui nu va mai fi de acum încolo o suită de plăcute senzații solitare, ci ceva care-i aparținea numai pe jumătate golea de magie pământul, aerul și cerul.

Și se considera victima unui complot urzit de subtila conspirație a tuturor celor din jur. Mama lui și Lady Ann ticluiseră planul. Netta se sacrificase pentru a-i înlesni îndeplinirea. Nell îl acceptase și îl ratificase. Și, mai presus de orice, această indestructibilă și blestemată entitate, Casa Ashover în sine, îl împinsese cu mâinile ei imperative, neobosite, inoportune, pe atât de ineluctabile, pe cât de invizibile.

Gândurile-i începură s-o ia razna de-a lungul evenimentelor petrecute în viața lui. Se lăsase târât în acest impas fără să gândească, aflat parcă sub puterea unui anestezic. O încredere adânc sădită în natura lui îi dăduse convingerea absurdă că va fi în stare oricând să se smulgă din orice fel de cursă. Fără îndoială, această încredere își avea sursa în detașarea lui de orice emoție; în acele îndepărtate călătorii translunare ale spiritului său, care păreau să reducă toate raporturile umane la un nebulos joc de marionete, privit printr-un telescop reglat să distanțeze.

Își scormoni creierii, până când mintea lui își pleoști aripile și se ghemui, epuizată de efortul găsirii unei ieșiri din dilemă. Libelulele portocalii străpungeau văzduhul dintr-o parte în alta. Dintr-o parte în alta, peste amprentele mâloase scobite de picioarele vitelor, între mormane groase de bălegar, se roteau și se ondulau roiuri de musculițe infinitezimale; iar într-un ungher de baltă limpede, un grup de coleoptere de apă se învârtejeau necontenit, de parcă încercau să se ia la întrecere cu propriile lor mici umbre, care le reproduceau instantaneu fiece mișcare, trasând acolo, în apa însorită, stranii cercuri concentrice, ca niște infimi aștri lunari cu chenare negre.

Inteligența ciudată a lui Rook nu-i îngăduia refugiul unei schimbări radicale a stilului său de viață. Sufletul i se ofilea, i se închircea, dar el nu găsea tăria de a striga: „Stop... destul!" hoardelor destinului, și nici tăria de a le sublima în noțiuni etice.

Faptul că universul putea fi considerat drept un loc unde caracterele umane se lasă dăltuite, cizelate și premeditat ajustate în tipare morale de eroism sau resemnare nu ajunsese vreodată nici până în pragul conștiinței lui. Viziunea sa asupra lucrurilor se extindea doar până la vinietele imprimate de natură, de felul celor la care se uita acum: mormanele de bălegar, dansul

roiurilor de musculițe, mâlul verde, coleopterele strălucitoare ca lignitul, care-și împlineau mișcarea circulară.

Era sătul și îngrețoșat de efortul de a gândi; de a gândi în cercuri concentrice, fără de ieșire. Se putea asemăna cu un gladiator hăituit, care, fugind de jur-împrejurul arenei, pentru a-și salva viața, vede întruna aceleași fețe impasibile, urmărindu-i disperatul circuit.

Îi trecu prin minte că starea aceasta amorțită, paralizată, cenușie, lipsită de orice perspectivă îi pricinuia o suferință mai acută decât furibundele-i remușcări legate de Netta.

Nu drama Nettei îl tortura cel mai puternic, ci reacția la căsătoria lui, ce părea să amenințe însăși esența ființei sale lăuntrice, esență care, sub biciul remușcărilor, se cutremurase și se crispase, dar rămăsese totuși nealterată, intactă și integrală, în obscuritatea ei; rămăsese *aceeași* la bine și la rău.

În schimb, căsătoria îi știrbise, subteran, tocmai această prețioasă și intangibilă esență, i-o potopise, i-o estompase, îi șterse contururile. Adevărul era că ciudata „formulă" sau iluzoriul „simbol" al senzualității lui atât de speciale implicase întotdeauna o relație bine definită între el și obiectul atracției, o relație potrivit căreia era necesar să se simtă total independent și detașat de cealaltă persoană; în realitate, îi era necesar să se simtă mai puternic, mai important, mai adaptat decât factorul secund.

În asemenea condiții, când toate nuanțele „formulei" sale își găseau satisfacție, era capabil să se arate tandru, plin de compasiune și chiar înțelegător, așa cum fusese, aproape până la sfârșit, în raporturile sale cu Netta. Dar, când „formula", această simbolică proiecție a realității lui intime, filtrată prin lentilele deformante ale spiritului său, era amenințată de o schimbare a echilibrului de relații, locul tandreței era luat de o ostilitate oarbă, și în locul compasiunii încolțea o ranchiună calculată și vindicativă.

„Amorurile" lui cu verișoara Ann avuseseră întotdeauna, în ceea ce-l privea pe el, o structură ușuratică și superficială; tocmai din pricina faptului că firea puternică a tinerei femei îi zădărnicea instinctul de posesivitate, de ocrotire, necesar viciului

lui carnal; și acum, când se pomenise legat de ea prin căsătorie, nimic din strălucirea, din frumusețea, din manierele ei rafinate nu-i stârnea cea mai slabă urmă de dorință senzuală.

Rook făcea parte dintre acele ființe ale căror simțuri nu-și găsesc satisfacție decât în libertatea de a subevalua mai curând decât de a idealiza; de a compătimi mai curând decât de a admira; de a poseda mai curând decât de *a fi* posedat. Și căsătoria cu verișoara sa îi ultragia și-i frustra fiecare dintre aceste cerințe.

Ceea ce aștepta el de la viață nu era o iubire pasională pentru o femeie care să-i fie pereche egală, ci o anumită plăcere vagă, imprecisă, evazivă, eliberată de orice spiritualitate, de orice tentă emoțională, o plăcere total depersonalizată. Pentru el, femeile nu erau făpturi omenești vrednice de a fi iubite pentru ele însele, ci doar un soi de fire telegrafice, vibrante și trepidante, răspândite asupra pământului, a râurilor și a dealurilor și care, sub atingerea brizelor serii impregnate de mireasma ploii și a adierilor dimineților perlate de rouă, scoteau acorduri de o magică muzicalitate și murmure de triste, nebunești profeții.

Rook nu fusese niciodată înzestrat cu simțul proporțiilor; și stările lui de spirit, de îndată ce se asociau cu elemente fiziologice, degenerau în adevărate obsesii. În clipa de față, în timp ce contempla cercurile perfecte descrise de coleopterele brune, își simțea capul gata să plesnească, asemenea semințelor de drobiță sub arșița soarelui de vară.

Avea senzația că personalitatea verișoarei Ann aderase la personalitatea lui; și nu numai că aderase, dar i-o sugea, așa cum un vârtej de apă suge o corăbioară de hârtie.

Imaginația lui, pe măsură ce se gândea la relația cu această verișoară-soție, începu să se dezlănțuie din ce în ce, pendulând pe marginea dezechilibrului. Gândea că de azi și până în ziua de apoi îi era hărăzit să fie privat de orice libertate individuală, îi era hărăzit să devină un soi de păstaie sau mai degrabă o cochilie, în miezul căreia nu putea crește sau pătrunde nimic; un obiect menit doar să reflecte, să reflecte, să reflecte gândurile unei persoane cu totul străine de el.

Avea senzația că această creatură femeiască, de care se afla acum atât de indisolubil legat, era un fel de sinistră crescătură

vie, un soi de plantă carnivoră, ca o ciupercă, ce-i devora carnea și-i sugea sângele; ceva ce-ar trebui extirpat de la rădăcina înfiptă în chiar măruntaiele lui, pentru ca el să poată din nou respira liber, să poată din nou gusta viața.

Simțământul îl copleșea cu violență, în timp ce privea fix la apa stătută a bălții, până ce avu senzația că o forță magnetică era pe cale să-l sufoce. Și apoi, deodată, se pomeni continuându-și înaintarea lentă, pe interminabila cărare mărginită de sălciile retezate.

Dintr-un motiv sau altul legat de tensiunea din mintea lui, gardurile vii își pierdură verdeața sub glorioasa lumină solară. Se făcură sure, ca cenușa de lemn ars. Și trunchiurile sălciilor căpătară culoare de scrum; însăși cărarea de sub picioarele lui, făgașele săpate de roțile carelor în clisa scorțoasă, buruienile argintii și iarba moale de pe margini, toate deveniră livid-cenușii, ca fața unei uriașe creaturi moarte, peste care pășea.

O amețeală paralizantă puse stăpânire pe el, amalgamându-se cu un soi de ură abisală, împotriva a nici el nu știa ce. Mersul i se împletici și se trezi clătinând ușor din cap, ca și cum ar fi protestat fățiș împotriva unei viziuni asupra lumii, despre care rațiunea îl încredința că era ireală.

Și atunci s-a făcut că un călăreț, înfipt pe un cal înalt, cenușiu, veni în trap mărunt către el; când ajunse în dreptul lui, struni calul, îl întoarse și porni îndărăt, alături de Rook, pe cărarea îngustă, vorbindu-i în timp ce înaintau. Călărețul era un tânăr cu un chip deosebit de atrăgător și, când se aplecă peste grumazul calului pentru a-și apropia fața de drumeț, Rook fu izbit de impresia vie că urma să se întâmple ceva ce i se mai întâmplase cândva înainte, exact în același fel.

Nu fu deloc surprins când descoperi că fața călărețului semăna ca două picături de apă cu fața lui, și nici nu fu șocat când tânărul i se adresă spunându-i „Tată".

— E numai o amețeală, se pomeni Rook vorbind. Nu are nici o legătură cu suferințele prin care am trecut.

— Nu trebuie să suferi, tată, răspunse tânărul cu blândețe în glas, mângâind ușor grumazul calului.

— Tocmai îmi spuneam, replică Rook, că nu există pe lume ființă mai nefericită decât mine.

— De ce ești nefericit, tăticule? întrebă tânărul călăreț.

— E o grozăvie de nedescris, răspunse Rook. Ceva la care un băiat ca tine nici nu ar trebui să se gândească. Nici măcar eu nu mă simt în stare să-i dau grai. Nu *aș putea* descrie decât efectul pe care-l are asupra mea; dar atunci te-ar tulbura și pe tine în aceeași măsură ca și pe mine.

Rook își puse mâna pe șaua calului, iar băiatul i-o cuprinse în palma lui și începu să i-o mângâie.

— Nu-i nevoie să-mi povestești, tăticule, murmură el.

Și glasul tânărului era atât de scăzut și de slab, încât Rook îl privi cu îngrijorare. Dar parcă nu numai glasul părea să se stingă, ca suspinul vântului pierdut în lina legănare a ierbii, ci însăși silueta și figura lui se imaterializau, deveneau indistincte.

Rook era conștient de efortul disperat pe care-l făcea pentru a păstra calul și călărețul alături de el. Avea senzația că se crampona cu tenacitate de o umbră pe care încercau să i-o smulgă îndărăt adâncurile apelor. Însăși tăcerea care înghiți glasul băiatului, însuși cenușiul în care silueta sa se destrămă, se dizolvă, păreau tulburate, înfiorate de vălmășagul confuz al unor zumzete și murmure nedefinite, nedeslușite, neinteligibile pentru auzul omenesc.

— Tocmai îmi spuneam, urmă Rook, continuând să își încleștezе degetele pe șaua călărețului, că nu există pe lume om mai laș, mai vrednic de dispreț decât mine; nu există pe lume om mai trădător, mai depravat, mai josnic! Și apoi am văzut că mălul acela verde era măl verde, că bălegarul era bălegar; și m-am gândit atunci că și omul trebuie să se accepte așa cum este; și, dacă nu poate, atunci n-are decât să se omoare și să isprăvească cu toate.

Să se omoare și să isprăvească cu toate! Cuvintele părură să plutească departe, peste crupa calului și peste sălciile retezate, de parcă ar fi fost înzestrate cu un corp palpabil, ce nu se putea topi în văzduh. Rook le auzi planând peste câmpuri. De ce oare nu se dezagregau în masa aceea de cenușiu care începuse să-l sufoce din nou?

Cu o mișcare convulsivă, prinse degetele însoțitorului său și, iată, din nou, fața tânără, proaspătă, frumoasă aplecându-se spre fața lui.

„Trebuie să fie tânărul de la Comber's End" încercă Rook să se convingă în sinea lui; dar în loc de „Comber's End" îi veni în minte numele „Ashover". Și atunci, din nou i se păru firesc și inevitabil ca tânărul să-i șoptească:

— E în ordine, tăticule. Totul e în perfectă ordine.

„Trebuie să-i vorbesc despre mâlul verde", gândi Rook, stăruitor. „Trebuie să-i explic despre mormanele de bălegar."

— Tăticule, uite, acolo e un bâtlan, îi spuse tânărul, cu o voce foarte calmă, și nu are nici măcar o singură pană cenușie.

Fără să-și dea seama de ce, ideea unui bâtlan care nu avea nimic cenușiu, nici măcar o singură pană, îi dădu un sentiment de imensă ușurare.

— Și poate zbura? șopti el.

Dar băiatul se cufundă în tăcere și, din nou, cal și călăreț părură să se îndepărteze tot mai mult în ceața învăluitoare. Rook se agăță sălbatic de degetele tinere și, în timp ce le strângea, le simți din nou calde și ferme în mâna lui.

— Era mâl verde, începu el iarăși, pe un ton precipitat, răgușit, îmboldit de unica și îndărătnica idee de a lămuri o problemă foarte încâlcită. Și apoi, bălegarul era bălegar, adăugă, apăsând mâna călărețului de șaua calului. Și asta m-a făcut să-mi spun că oricine se străduiește să-și schimbe propria-i fire sau să schimbe firea altcuiva nu are dreptul să trăiască pe acest pământ.

Glasul i se frânse, dar Rook continua să se simtă îmboldit de nevoia disperată, imperioasă, de a limpezi *totul* înainte ca băiatul s-o pornească iar în galop.

— Mâl... bălegar... nici o pană cenușie... începu să se bâlbâie nebunește; și pe urmă, într-o subită izbucnire de libertate exultantă: Nu merită să trăiască nimeni, strigă el cu glas puternic, nimeni care nu știe... care nu știe...

— Ce anume, tată? șopti glasul de lângă el.

De astă dată, cuvintele lui Rook răsunară triumfător:

— Nimeni care nu știe că singurul lucru pe care ni-l cere viața este să fim înțeleși și iubiți.

Deodată, tânărul călăreț prinse mâna cu care Rook încerca atât de disperat să-l rețină și o sărută. După aceea, îl privi, aruncându-i un surâs a cărui pătrunzătoare duioșie se răspândi până-n ultima fibră a bărbatului mai vârstnic.

— La revedere, tăticule, murmură el cu blândețe. Și, șoptind câteva cuvinte calului, scutură hățurile și o porni în galop, de-a lungul cărării.

Ropotul copitelor care se îndepărtau se prefăcu, încetul cu încetul, în tăcere. Fața băiatului, care semăna atât de mult cu fața lui, purtând însă amprenta unei frumuseți și a unei forțe care depășeau tot ce văzuse el până atunci, îi rămase întipărită în minte, ca o realitate pe care nimic n-o putea șterge.

— Înțeleși și iubiți, murmură Rook,

Și atunci se lumină în sufletul lui gândul că toate suferințele pe care le pricinuise și toate grozăviile prin care trecuse își găseau rostul în crearea unei asemenea ființe. Către acest țel îl îndrumaseră forțele invincibile ale vieții, înălțându-se până la el din pulberea îngropată a străbunilor săi, împingându-l orbește, curățindu-i calea, croindu-i drum prin toate impasurile și calamitățile.

Silueta călărețului pierise, bătaia ritmică a copitelor se pierduse. Și, odată cu eclipsarea lor, muri și sentimentul care ieșise la lumină din tenebrele subconștientului lui Rook. Scrută, cu un zâmbet vag, sceptic, drumul pustiu care i se întindea în față. Apoi scutură din cap, cu aceeași mișcare de protest ca și mai înainte.

— Rook Ashover, adună-ți mințile! murmură el și lovi cu bastonul o tufă înaltă de troscot, din care-și luă zborul o insectă cheratinoasă.

O suită de imagini nesemnificative, ba chiar ridicole, îi năvăli în minte. Își aminti de o sabie de lemn cu care se juca în copilărie și revăzu cu claritate coama jumulită a unui cal de lemn pe care-i plăcea să călărească. Apoi îi apăru brusc, în ochii minții, cuvântul „Gorm" scris pe un indicator fantomatic.

„Tânărul acesta trebuie să fie băiatul de la Comber's End", își repeta el mecanic. Dar, de îndată ce-și formulă explicația, își aduse aminte că pe fiul fermierului din locul acela îndepărtat îl cunoscuse când el însuși era un băiețandru.

Acum, întreg cuprinsul își redobândise culorile firești. Cenușiul lugubru, care înfășurase atât de misterios priveliștea, se evaporase.

„Probabil că m-am torturat singur cu atâta cruzime, încât am căzut într-un soi de leșin. Mă întreb dacă m-am prăbușit cumva pe jos, în mijlocul drumului, așa cum mi-a povestit mama că mi se întâmpla în copilărie. Dumnezeule! Trebuie să fiu mai grijuliu când mă las purtat de gânduri. Oare o fi trecut *într-adevăr* un călăreț pe lângă mine? El m-o fi cules de pe jos? Dar ce naiba i-oi fi îndrugat individului? Și-o fi spus, probabil, că sunt beat criță. Doamne! Cred că i-am părut nebun de legat. I-am vorbit ca și cum m-aș fi adresat pruncului lui Ann, devenit brusc matur. Iar *el* mi-a vorbit tot așa."

Își trase pălăria pe cap și o porni cu pas ferm înainte, nedumerit și tulburat. Acum putea zări capătul cărării, la vreun sfert de kilometru în fața lui. Se deschidea în șoseaua mare, vestitul drum roman dintre Salisbury și Exeter. În punctul de confluență cu șoseaua se afla un crâng de zadă, de un verde incredibil de proaspăt, profilat pe cerul sudic.

Rook continua să-și evoce, cu morocănoasă încăpățânare și nedumerire, recenta experiență. Cel mai mult îl irita faptul că revedea întruna mâlul verde și grămezile de bălegar; după care, pierdea orice fir. Oare leșinase chiar acolo, lângă baltă, și tot restul nu fusese decât o halucinație? Dar când își revenise în simțiri, se afla la destulă depărtare de baltă. Probabil că se ridicase și o pornise la drum în stare de inconștiență. Auzise de oameni cărora li se întâmplaseră asemenea lucruri. Cum se numea starea asta? *Amnezie.* Mă rog. Pe viitor trebuia să aibă grijă, să nu-și mai lase gândurile să-l târască în asemenea obsesii. Se frământase prea mult. Căsătoria? Ce să-i faci? Și alți bărbați căzuseră în capcană, fără să ajungă la atari spasme morbide. Să fi fost el, în străfundurile subconștientului, viciat, denaturat, anormal, văduvit de obișnuitele sentimente ale bărbatului față

de femeie? Își dădea seama că emoția cu care aștepta acum să ajungă la Comber's End depășea în intensitate orice emoție cu care așteptase vreodată o întâlnire cu o femeie.

Oare leșinul acela, de care se lăsase cuprins, nu era decât o reacție cerebrală provocată de șocul aversiunii fizice inspirate de căsătoria cu verișoara lui?

Rămase nemișcat în umbra pâlcului de copaci, cumpănind toate acestea în minte și încruntându-și fruntea.

Aiurea! Își aduse aminte cât de încântătoare și plină de delicii fusese noaptea petrecută cu verișoara lui în căsuța familiei Drool. Să nu fi fost atunci nimic altceva decât rezultatul fumurilor berii de Dorchester, nimic altceva decât vraja spațiilor nocturne înecate în zăpadă? Acestea să fi dat atâta farmec nopții lor de dragoste? Oare, îndărătul tuturor aventurilor lui amoroase, nu se ascundea decât un misogin inveterat, incorijibil? Se cutremură ușor când amintirea scârbei de care se lăsase năpădit dădu să se apropie iar de pragul gândirii lucide. O îndepărtă cu o mișcare bruscă a capului și cu o fluturare a bastonului. Apoi o porni pe șosea, înspre nord, înaintând cu pașii lui legănați, dar fermi. „Sunt destul de puternic pentru a supraviețui unor asemenea șocuri", își spuse în sinea lui. „Și-mi pot bea înghițitura din fluviul Lethe, să-i dau uitării pe toți!"

Își plimbă privirea de jur-împrejur, cu instinctiva lui pasiune impersonală față de perpetua schimbare a înfățișării văii râului Frome.

„Să-i dau uitării pe toți", își repeta întruna în gând; și, din adâncurile sufletului său, înălță un soi de rugă către pășunile verzi, către pădurile dese, ruga de a rămâne, până la sfârșitul zilelor, imperturbabil și neînfricoșat.

După un sfert de oră de mers pe vechiul drum roman, ajunse la o potecă, aflată în dreapta sa, atât de năpădită de ierburile dese ale verii, încât părea o fâșie de prerie îngustă și alungită. „Spre Comber's End", îndruma indicatorul din colțul drumului, și Rook o porni grăbit pe această alee de verdeață, cu inima mai ușoară decât și-o simțise de multă, multă vreme încoace.

După ce urmări, vreo douăzeci de minute, meandrele potecii șerpuite, adâncindu-se din ce în ce mai tare într-un labirint de

vechi livezi și de hățișuri brune, ajunse într-un loc unde cărarea se lărgea într-o pajiște miniaturală.

În soarele arzător al miezului de zi, se desfășura în fața lui o întindere de iarbă mătăsoasă, presărată cu trunchiuri robuste de stejari. Într-o parte păștea o turmă de vaci cafenii cu pete lăptoase, iar în alta somnolau câțiva cai toropiți de căldură.

Sub cerul lustruit, curățat de orice colb de nor, decorul avea acea monumentalitate sculpturală, foarte rară, care oprește ochiul călătorului. Pentru Rook, peisajul părea să posede încărcătura unor complexe suite de impresii umane. S-ar fi zis că-l chema, așa cum trebuie să-i fi chemat și pe străbunii săi, să se smulgă din dezordonata dispersare a timpului efemer, îndreptându-se către un univers mai vast, mai nobil, un univers cu o existență permanentă îndărătul înfățișării familiare, materiale, banale și vulgare a realității.

Străbătu iarba cu pași elansați, fericiți, trecu pe lângă caii tolăniți, al căror imens abandon avea un element atât de nud, atât de *animalic* – picioarele și copitele ivindu-li-se impudic de sub pântecele bombate –, încât avu senzația că e fantoma brusc însuflețită a unui figurant desprins dintr-o luxuriantă pânză de Tintoretto sau de Tițian; una dintre acele figuri anonime, schițate cu o mișcare de penel indiferentă, având unicul rol de a contempla, cu modestie și sfială, un grandios eveniment mitico-epopeic, ai cărui protagoniști sunt zei, eroi și fiare.

Traversând o alee de castani, cu ramuri ce se împleteau într-un oscilant catafalc deasupra capului său, ajunse la malul lacului care-l despărțea de conacul Gomber's End.

Locul avea o grandoare neviolată, de parcă veacurile plutiseră asupră-i ca un stol de gâște sălbatice, fără să lase altă urmă decât, ici-colo, câte un fulg cenușiu.

Grădina de zarzavat a conacului-fermă era împrejmuită cu un zid înalt de cărămidă, care, în partea de răsărit, cobora spre lac, astfel încât între apă și gard se strecura doar o cărăruie strâmtă, năpădită de bălării încâlcite.

În fața acestui decor, Rook se simți aproape bucuros că nu dăduse peste fratele lui. Acel fior indescriptibil, cu nimic comparabil, care freamătă înlăuntrul nostru când suntem pe neașteptate confruntați, în deplină solitudine, cu o priveliște ce

răspunde celor mai profunde dintre cerințele noastre estetice se spulberă brutal în vecinătatea unei prezențe străine, fie ea oricât de dragă.

Asemenea simțământ se impune ca o comunicare furișă, conspirativă, între noi și peisajul, oricare ar fi el, ce se calchiază peste nostalgiile noastre, și asemenea clipe sunt înzestrate cu o potență mai subtilă: capacitatea de a se asocia, prin cine știe ce căi obscure, cu toate clipele de aceeași natură trăite de-a lungul vieții. Momentul prezent pare să graviteze către momentele din trecut, atras de afinități instinctive, și-și face loc printre ele, dislocându-le, împingându-le din ascunzișuri către suprafața conștiinței, unde le regăsim cu mai multă intensitate.

În asemenea momente devenim conștienți că dincolo de viața umană, gregară și cotidiană, trăită printre ceilalți și sub constrângerea preocupărilor obișnuite, există și o altă viață, mai intimă, solitară și detașată, alcătuită din propriile ei zile și luni și ani, pe care măsurătorile timpului nostru nu le pot încapsula sub chipul calendarelor terestre.

Îndărătul succesiunii zilelor calendaristice, viziunile acestor momente solitare se contopesc, fuzionează, făcând ca praful și vacarmul dramelor fățișe ale vieții cotidiene să pară cu atât mai fruste și mai vulgare. Și aceste momente vizionare nu au nici o contingență cu procesele emoționale sau raționale ale naturii umane. Structura lor este pur estetică. Și totuși, nu se integrează în sfera noțiunii de estetic, în sensul preocupării unice pentru ceea ce numim, în general, frumosul. Cuvântul cel mai apropiat, cel mai sugestiv, care le poate surprinde calitatea este „magia". Căci „magia" poate fi resimțită chiar și în fața priveliștilor, sau a altor lucruri, dotate cu prea puține dintre elementele și valorile misterioase pe care le asociem de obicei cu frumosul.

În timp ce Rook stătea pe malul lacului Comber's End, privind găinușele de baltă, lișițele și rațele sălbatice care pluteau pe apele de lapis-lazuli, nu frumusețea peisajului îi purta conștiința pe valurile unui ciudat fluviu interior, pe sub bolțile unor poduri antice, de-a lungul grădinilor amuțite, teraselor cotropite de umbre, turnurilor crenelate, cărărilor singuratice, dru-

murilor lungi, melancolice. Nu frumusețea peisajului, ci acea magie care și-ar fi exercitat puterea chiar dacă locul ar fi fost lipsit de frumusețea și grația pe care le poseda; chiar dacă n-ar fi fost vorba decât de niște pini piperniciți, privind în jos spre muchiile colțuroase ale unei cariere părăsite.

Reacția lui Rook în fața elementelor de recuzită întâmplătoare a decorului comporta uneori o ostilitate vindicativă împotriva formelor de frumusețe armonioasă și o preferință mohorâtă și tenace pentru aspectele ce sugerau decădere, dezolare, părăsire în voia soartei. Avea loc un transfer, în domeniul estetic, al trăsăturilor caracteristice atracțiilor sale erotice. Astfel se explica faptul că gândul lui dureros de a o consola pe nefericita Netta își găsea contraponderea în repulsia malignă față de superba Ann.

Deodată, spre marea lui uimire, își zări fratele în locul unde s-ar fi așteptat cel mai puțin să-l găsească. Chicotind în sinea lui și agitându-și bastonul în aer, deveni, pentru o clipă, o ființă umană total diferită de ceea ce fusese până atunci.

Sumbrele sale obsesii și fobii părură să se fi risipit. Se risipiră și extazurile mistice ale vieții lui intime, secrete. Transportat de o efuziune juvenilă, simți că reînvie în el adolescentul aflat în preajma tovarășului de zburdălnicii tinerești.

Un plop, carbonizat cândva de un trăsnet de mult uitat, își întindea deasupra lacului un braț mort, desfrunzit, bifurcat la mijloc. Iar Lexie, nesăbuitul invalid, izbutise să se cațere pe această primejdioasă proiectare a arborelui; și zăcea acolo, exultând de o senină și triumfătoare încântare, cu capul de cezar sprijinit de trunchiul înnegrit și picioarele desculțe bălăbănindu-i-se în apă. În acel loc se aflase tot timpul, urmărindu-l pe Rook cu un bizar amuzament; iar acum, când fratele mai vârstnic se apropie de refugiul său, se mulțumi să-l salute cu o grimasă atât de ironică, încât Rook resimți aceeași puerilă stingherealâ, ca în zilele copilăriei, când Lexie își bătea joc de atitudinile lui arogant-egoiste, care nu scăpau niciodată acestui ochi cinic.

— Sper că nu te aștepți să mă cocoț până la tine, spuse Rook, urmărind cu certă îngrijorare poziția fratelui său. Ce-ai făcut cu bietul Twiney și cu trăsura lui?

Răspunsul lui Lexie constă într-o nouă grimasă care-i boți trăsăturile clasice, până ajunse să semene cu una dintre acele gravuri cu cap de monstru care împodobeau cărțile editorilor prețioși din secolul al XVIII-lea.

— În ce privește prânzul, așteaptă până la momentul potrivit, frate Rook, spuse el după o clipă de tăcere, timp în care fratele mai mare se așeză pe banca de la baza trunchiului copacului. Ce mă miră, continuă Lexie, e c-am reușit să te conving să vii aici, ținând seama de felul în care m-ai tratat în ultima vreme.

— Ce vrei să spui? Că m-am întâlnit cu Nell mai des decât cu tine? Ce absurditate! N-am mai văzut-o de vreo cincisprezece zile, pe când cu tine m-am întâlnit în timpul ăsta de vreo două, dacă nu chiar de trei ori.

Lexie se instală mai confortabil pe ramura lui, apoi își scoase din buzunar o cutiuță de carton, o deschise, îi vărsă conținutul în palmă și, ducându-și mâna la gură, înghiți pe loc niște pastile.

— Ce-s astea? întrebă Rook, aprinzându-și o țigară și întinzându-și picioarele într-o poziție relaxată.

— Tablete de morfină, răspunse fratele său cu o laconică ironie.

Tonul cu care fuseseră rostite aceste trei cuvinte sinistre avea o rezonanță de amărăciune, chiar de vag reproș, care nu-i scăpă lui Rook.

O clipă, cei doi bărbați se uitară unul în ochii celuilalt. Rook fu cel dintâi care-și întoarse privirea; și, când și-o lăsă pe apa însorită a eleșteului netulburat, pe malurile căruia el și Lexie se jucaseră în copilărie, simți în inimă o împunsătură ascuțită, cu totul diferită de orice altă senzație dureroasă încercată până atunci.

Ce se va alege de el, cum va mai putea îndura viața, când acest frate al lui va fi izgonit din ultimul său refugiu, de pe această bifurcată ramură a lui Ygdrasil[1], marele Frasin al Cosmosului, și se va afunda în apele unui lac mai adânc decât cel de la Combers' End?

---

1 Frasin cosmic, care, spune legenda, în momentul sfârșitului lumii se va preface într-o mare salvatoare. (N. tr.)

Capitolul XX

Rook și Lexie despachetară coșul doamnei Bellamy și se înfruptară din bucuria excursiei câmpenești sub coroana verde, îmbelșugată, a unui castan, singurul dintre toți copacii care captează în întregime natura acestui anotimp al umbrarelor, al acestui interludiu în treptata avansare a anului, după ce „izbucnirea primară" a mugurilor s-a potolit, dar ciorchinii galbeni și purpurii ai eflorescenței de august așteaptă încă, latent, în boboci.

Ramurile castanului, ale căror degete încărcate, imense, somnolente atârnau asupra creștetelor lor, ca într-o indulgentă benedicțiune episcopală, se arcuiau până la pârâul molcom ce alimenta moara de apă din extremitatea răsăriteană a lacului. Aici savurară bucatele, Rook rezemându-și spatele de trunchiul castanului, în timp ce fratele său, în invincibila lui dorință de a spori intensitatea fiecărui moment trecător, dorință pe care fatalitatea bolii o accentuase până la marginea imprudenței, izbutise să se mențină în echilibru pe una dintre frânele roții de moară nemișcate, înfășurate acum în mușchi și ferigă. Cel mai tânăr dintre frații Ashover își terminase prânzul – gusturile sale pentru mâncare devenind din ce în ce mai capricioase și mai pretențioase –, și acum fuma țigară după țigară, stând ghemuit, cu bărbia rezemată de genunchi, acolo, deasupra pârâului.

— Sper că roata n-o să se pună brusc în mișcare, spuse Rook. Cum de rămâne neclintită când apa curge sub ea?

— Curge foarte domol, răspunse celălalt. Ca să se declanșeze puhoiul năvalnic, necesar să pună roata în mișcare, ar trebui ridicat stăvilarul aflat de partea cealaltă.

Amândoi rămaseră tăcuți, ascultând șopotul monoton al pârâului care se învârtejea gâlgâind în jurul pietrelor din albia joasă.

— Uite un păstrăv! strigă deodată Lexie. L-ai văzut? S-a strecurat pe sub bolovanul acela verde. Ții minte cum prindeam păstrăvi cu plasa de fluturi, după ce astupam gropile de sub mal?

Rook scutură din cap.

— Asta nu mai țin minte. Dar îmi aduc aminte cum spuneai tu că un păstrăv proaspăt prins, aruncat în iarbă, este unul dintre lucrurile care te-ar urmări cel mai intens dac-ai fi transportat pe o altă planetă și ai încerca să evoci imaginile cele mai caracteristice și mai încântătoare de pe vechiul pământ. Spuneai că priveliștea solzilor argintii, stropiți cu pete cărămizii, de care s-au lipit firicele de un verde crud nu poate fi întrecută decât de un alt singur lucru de pe lume.

— De care lucru? întrebă Lexie.

— Mirosul unei păstăi de mazăre fragedă, din care ai scos boabele? încercă Rook să-și amintească. Sau mirosul unei brazde de gazon proaspăt din roaba cuiva care vrea să planteze o pajiște? Sau mirosul florilor de caprifoi, când sunt de un galben cremos, ușor fanate? Nu. Nu cred că era vorba de un miros. Ce *era* lucrul acela unic, comparabil cu păstrăvul?

Medită o clipă sau două în tăcerea fremătată de susurul pârâului și de gângurelile îndepărtate ale porumbeilor sălbatici.

— Știu! strigă deodată cu vioiciune. Nu, nu era vorba de un miros. Ci de buruienile argintii, numite scrântitoare, pudrate de praful alb de la marginea unui drum ce urcă pe clina unui deal, de pe coama căruia poți zări marea.

Din locul său nesigur de pe roata morii, Lexie îl măsură pe fratele său cu o privire concentrată, stranie; atât de concentrată, încât Rook își dădu seama că mintea lui hoinărea departe de firul discuției. Ochii lui Lexie, ațintiți asupra sa, se dilataseră, îngândurați, iar Rook se simți stingherit și rușinat sub fixitatea expresiei lor.

În fața acestei priviri care nu-l vedea, Rook fu copleșit de o tristețe sfâșietoare; acel gen de tristețe care ne sfredelește

când, aflându-ne într-un lan de grâu copt, scăldat în soare, ameţiţi de cântul ciocârliilor, de bâzâitul secerătoarei, de spicele grele, aurite, şi de macii sângerii, auzim dintr-odată dangătul clopotniţei din sat, care ne poartă gândul la groapa proaspăt săpată, căscată prelung în cimitirul întesat, şi la stiharul alb al preotului.

— Am amorţit stând aici, spuse Lexie, rupând vraja. Dă-mi o clipă bastonul tău.

Rook îi întinse capătul bastonului şi, rezemându-se de el, Lexie se opinti şi sări pe bancă. După aceea se întinse pe jos, pe muşchiul moale pătat de soare, şi îşi sprijini capul de genunchii fratelui mai mare. Rook îşi plimbă degetele peste bosele proeminente şi peste brazdele adânci de pe fruntea lui Lexie.

— Aş face un pact cu diavolul, spuse Rook dintr-odată, de-aş şti c-ar fi cu putinţă să rămânem pe lume numai eu şi cu tine. Ia gândeşte-te ce bine ar fi, continuă el, dacă în seara asta m-aş întoarce cu tine la Marsh Alley, ştiind că în casa Ashover nu există nimeni decât nişte străini. Doamna Bellamy ar putea foarte bine să ne poarte de grijă la amândoi. Şi am fi liberi de orice gând, de orice grijă, de orice responsabilitate! N-am avea nimic altceva de făcut decât să citim, să discutăm şi să contemplăm schimbarea anotimpurilor.

— Ai fi putut realiza acest lucru, dacă l-ai fi dorit într-adevăr, spuse Lexie.

Mâna lui Rook părăsi fruntea fratelui său şi, cu o mişcare iritată, smulse o bucată de muşchi amestecat cu prundiş.

— Ceea ce spui e nedrept, ştii prea bine, şi e şi stupid în acelaşi timp. N-aş fi putut-o lăsa pe mama singură. Aş putea şi eu să-ţi reproşez *ţie* că, dac-ai fi vrut într-adevăr să locuim împreună, ai fi renunţat la ideea de a te muta la Marsh Alley.

Lexie îşi schimbă uşor poziţia, astfel încât faţa să-i fie bătută din plin de soare.

— Cum aş fi putut trăi în casa aceea în care tu şi bătrânul vă ciondăneaţi cât era ziua de lungă? Doar *tu* ai fost acela care m-a implorat să mă mut, să putem avea un loc în care să ne găsim liniştea.

— Atunci, de ce m-ai mustrat adineauri că n-am părăsit casa Ashover pentru a mă muta la tine? Practic, în acele zile, am locuit împreună. Veneam tot timpul la tine. Știi bine că eram mereu împreună, Lexie.

Tonul fratelui mai tânăr se mai îndulci:

— Știu, Rook, știu. Numai în ultimul an, de când ai adus-o pe fata aceea aici, ne-am separat de-a binelea. De ce-ai făcut lucrul ăsta, Rook? De ce-ai adus-o?

— Aș da orice să n-o fi adus! strigă celălalt cu furie. *Asta* a determinat-o pe mama s-o mute pe Ann la noi și, dacă nu s-ar fi ivit Ann, am fi fost la fel ca înainte.

— Ai fi găsit altă fată; sau poate că *eu* aș fi găsit una, comentă Lexie. Nu, n-are nici un rost să ne învinuim unul pe celălalt. Sunt lucruri cât se poate de naturale.

— *Nu sunt* deloc naturale, strigă Rook; iar Lexie, deși nu putea vedea fața fratelui său, îi ghicea tremurul și crisparea buzei de sus și umflarea unei vene la tâmplă.

— E o manie monstruoasă obsesia asta a noastră pentru femei. Am moștenit-o amândoi de la tata; așa cum și el a moștenit-o de la tatăl *lui*. Și ce ironie a soartei, conformă cu absurditatea întregului univers, ca tocmai bastardul bunicului nostru să mă fi împins în brațele lui Ann! Și pe urmă, necazurile pe care le-am avut cu Betsy și cu progeniturile odioase ale lui Nancy! Îți repet, este o obsesie monstruoasă, asta e!

Lexie se ridică în capul oaselor, înlănțuindu-și genunchii cu brațele, în mijlocul unui potop de lumină solară.

— Nu pot înțelege, începu el, cum un om cu intuiții fine ca ale tale poate recurge la asemenea limbaj. Când te aud vorbind astfel, frate Rook, nu pot simți decât un singur lucru pentru tine.

— Ce anume? întrebă celălalt pe un ton mai firesc.

— Dispreț, răsună răspunsul laconic al tânărului Ashover.

— Lexie, asta nu-i frumos, protestă acuzatul, cu acea expresie semiironică, semiumilă, pe care o arbora întotdeauna în fața unui atac frontal. Ce e vrednic de dispreț când numești asemenea lucruri „obsesii"?

— Faptul că faci o întreagă dramă, și apoi continui exact ca înainte. De ce nu tratezi femeile cu care ai de-a face așa cum trebuie tratate ele? Așa cum, în adâncurile lor, le place să fie tratate? De ce nu te poți bucura de ele așa cum sunt, lăsându-le totodată să înțeleagă cum ești *tu*? Fără să faci atâta caz din toate poveștile astea. A o aduce pe Netta aici a însemnat o demonstrație de sentimentalism. Și apoi, a te căsători cu Ann, numai pentru că ți-ai făcut cheful cu ea...

— Dumnezeule, Lexie! îi curmă Rook vorba, dar nu se poate s-o lași însărcinată pe propria ta verișoară, mai ales când e o fată ca Ann, și pe urmă să te faci că plouă.

La această replică, invalidul răspunse cu una dintre schimonoselile lui de spiriduș.

— Și-a făcut și ea cheful, frate Rook, în aceeași măsură ca și tine. Cât despre consecințe... mă rog! Nu mai are rost să revenim acum asupra lor. Când trebuie să nască?

Puse această întrebare cu atâta nonșalanță, de parcă ar fi fost un lucru total lipsit de însemnătate dacă familia Ashover urma să aibă un moștenitor sau nu.

— Prin septembrie, cred, răspunse Rook.

În tăcerea care se așternu între ei, gândurile lui Rook rătăciră din nou spre Netta. Și o cută amară i se săpă pe frunte, când urmări manevrele unei perechi de cintezoi verzi, într-un tufiș de alun de pe malul celălalt al pârâului. Se întrebă dacă deprinderea băuturii de care se lăsase furată Netta n-o împinsese cumva în mizerie. „Am încercat să procedez cum e mai bine", spunea în scrisoarea ei. Oare prin această frază s-o fi referit la băutură? Și dacă da, ce voia să spună?

— Acum ce te mai frământă? întrebă Lexie, iar fratele mai mare se porni să-i explice felul în care remușcările stârnite de dispariția Nettei se amestecau cu temerile legate de efectele băuturii asupra ei.

— Știi cum e, urmă el, bărbații pot să bea vârtos, fără ca acest lucru să le afecteze viața. Dar femeile nu pot ține piept băuturii. Din momentul în care se lasă robite de acest viciu, sunt pierdute! Li se sfărâmă viața în bucăți.

Lexie încuviință cu seriozitate.

— Nu-mi pot da seama ce anume a împins-o pe Netta la băutură, continuă Rook. Când am cunoscut-o, nu atingea o picătură de alcool; dar, din noaptea aceea de revelion pe care am petrecut-o la tine, a mers din rău în mai rău. Căpătase obiceiul de a bea în cameră. După plecarea ei, am găsit o sumedenie de sticle goale; și mi-am dat seama că Pandie știa totul.

La auzul acestor cuvinte, Lexie făcu ochii mari.

— Vrei să spui că nu ai înțeles ce se ascundea îndărătul tuturor acestor fapte? strigă el cu neprefăcută mirare. Eu citeam în ea ca într-o carte deschisă.

Rook îl privi fără să înțeleagă.

— Despre ce vorbești?

— Doar nu vrei să zici că ți-a scăpat tocmai picanteria *acelui* joc? Nu știu în ce măsură totul s-a datorat escapadelor tale cu Ann și cu Nell; dar era limpede ca lumina zilei că Netta își băgase ceva în cap, ceva ce încerca să înece în băutură; o mâhnire care o făcea să nu-i mai pese de nimic.

Rook se ridică greoi și țeapăn.

— Ți-a spus ție ceva? întrebă cu glas răgușit.

— Haide, acum nu te eschiva prin întrebări tangențiale. Oricum, n-ai fi putut-o opri. Era un lucru firesc.

— Dar știa foarte bine că între mine și Ann era o veche prietenie. I-am repetat-o de atâtea ori. Iar despre legătura cu Nell nu avea habar.

Lexie zâmbi indulgent și compătimitor.

— E uimitor, Rook, cum uneori reușești să ai atâta intuiție, când e vorba de femei, iar alteori ești complet orb. N-am să afirm că flirturile tale au făcut-o nefericită; dar au fost de ajuns ca s-o determine să nu mai țină seama de aparențe.

— Crezi că a mai observat și altcineva ce se întâmpla cu ea, în afară de tine și de fetișcana aia de Pandie?

În timp ce punea această întrebare, Rook începu să-și legene bastonul. Îl chinuia un neastâmpăr, o dorință nervoasă de acțiune, care nu-i îngăduia să rămână nemișcat.

— N-am nici o îndoială că toată lumea era conștientă de ce se întâmpla, în afară de tine. N-aș fi mirat ca verișoara Ann să-și fi dat seama de situație, chiar înaintea mea.

— Şi atunci, de ce nu mi-a spus nimic? De ce nu mi-ai spus tu?

— Zău aşa, Rook, exagerezi! Doar nu te aştepţi ca nişte persoane din afară să se amestece între un bărbat şi metresa lui. Şi apoi, verişoarei Ann îi convenea de minune ca Netta să devină detestabilă.

Rook lăsă bastonul să-i scape din mână.

— Nu cumva gândeşti că a şi încurajat-o? întrebă într-o şoaptă amară. Erau tot timpul împreună.

Lexie răspunse râzând:

— E o mare diferenţă între a încuraja pe cineva şi a nu face nimic pentru a-l împiedica de la un anumit lucru. Cred că Ann nu a făcut nici una, nici alta. Pur şi simplu s-a mulţumit să fie spectator, ca şi mine de altfel, sperând că *totul o să se termine cu bine.*

Faţa lui Rook arăta acum contorsionată de furie.

— V-aţi unit cu toţii împotriva ei! strigă el. Fiecare dintre voi. Aţi urât-o şi aţi vrut să vă descotorosiţi de ea, în timp ce pe mine mă ţineaţi în frâu şi-mi dădeaţi zaharicale ca ursului de la bâlci.

La auzul acestei comparaţii, Lexie râse din toată inima. Într-adevăr, îşi spuse el, neastâmpărul morocănos al lui Rook evoca un animal captiv într-o cuşcă de la grădina zoologică. Se ridică de pe jos şi se apropie de fratele lui.

— Haide, doar n-o să ne certăm acum din cauza Nettei. Dar în locul tău aş prefera să trăiesc cu Netta, beată sau trează, decât să fiu însurat cu Lady Ann! Termină cu mutra asta nenorocită! Dacă eu *aş fi* căsătorit cu soţia ta, aş pune-o foarte curând cu botul pe labe. Şi tare mi-ar mai plăcea s-o fac! adăugă Lexie cu un rânjet de satir dominator. Aş găsi eu ac de cojocul ei. Aş domestici-o!

Adunară resturile prânzului rece şi le aruncară în coş.

— Nu, eu am să duc coşul, spuse Rook, şi tu ai să te ţii de braţul meu. Nu vreau să mă blesteme doctorul, că te-am obosit prea tare cu excursia de azi. Şi-apoi, doresc să mai facem o serie de plimbări în vara asta.

O porniră împreună pe malul lacului. Dintr-o pricină sau alta, atitudinea brutală, intransigentă a lui Lexie față de Lady Ann îi făcuse lui Rook mult bine. Când îl avea pe fratele lui alături, se simțea parcă mai puțin doborât, mai puțin înfrânt, mai puțin divizat de el însuși.

— Ei bine, spuse el după un timp, nu-i pentru prima oară când eu și cu tine străbatem locurile astea. O, Lexie, Lexie, câte am văzut și am simțit noi doi împreună! Un lucru e sigur, oriunde m-aș afla și orice aș vedea, simt nevoia să împărtășesc cu tine tot ce-mi reține atenția. Față de tine nu pot avea rezerve, Lexie!

La auzul acestor cuvinte, tânărul Ashover scoase limba, în chip foarte ireverențios.

— Mincinosule! ripostă el. Știi foarte bine că ești mai disimulat decât diavolul în persoană, chiar și față de mine! Adeseori am senzația că prin mintea ta trec tot felul de idei și simțiri pe care le păstrezi cu gelozie numai pentru tine, fără să mă lași să întrevăd măcar o părticică din ele. Dar cred, Rook, că mă iubești mai mult decât mă iubește oricine altcineva. Și mai cred că, uneori, ai să te simți cam singur, după ce domnul Pod o să mă îngroape sub ulmul ăla.

În chip de răspuns, Rook își atârnă bastonul pe braț și-l strânse pe fratele lui la piept, cu forță, sărutându-i, repetat, obrajii, gura, ochii și fruntea.

— Bine! spuse el cu răsuflarea tăiată, când îl eliberă din îmbrățișare. E un noroc că noi doi ne-am născut sub același acoperiș. Gândește-te ce-ar fi fost să ne fi întâlnit întâmplător pe peronul unei gări sau pe un trotuar, și să ne fi pierdut unul pe celălalt, despărțiți de șuvoiul mulțimii. Nu, Lexie, nu! Nimic n-o să mă convingă că tu n-ai să trăiești mai mult decât mine. Medicii ăștia se înșală întruna. Uite ce! În această ultimă zi a lunii iunie și pe malul acestui lac albastru, îți spun că de azi într-un an o să ne plimbăm din nou împreună pe aici, discutând la fel de liber cum discutăm acum! Poate că până atunci o voi fi regăsit pe Netta.

Se priviră drept în ochi, și una dintre acele comuniuni spirituale, pe care oamenii le încearcă foarte rar, doar dacă sunt

pricinuite de magia sexuală, se înfiripă între ei, împletindu-se cu vasta, falnica lizieră a pădurii, cu albastrul profund al apei, cu turnurile de cărămidă și plăcile de ardezie ale acoperișurilor din Comber's End.

Porniră la drum și, după ce ocoliră un stufăriș, speriind o găinușă de baltă cu puii ei, care o zbughiră în lac, încrețindu-l într-o mie de vălurele irizate, se opriră din nou, lângă un zid scund, ornat la intervale regulate cu coloane de cărămidă, ale căror capiteluri erau împestrițate de găinațurile albe ale nenumăratelor rândunele ce le transformaseră în trambuline, de unde își luau zborul peste apă.

Cei doi Ashover se așezară pe zidul scund, înfierbântat de soare, o plăcută relicvă de pe vremurile când stăpânii din Comber's End erau vrăjmașii feudali ai celor din Ashover. Lexie, care avea o predilecție pentru intrigile cu iz istoric, simți un fior de plăcere să-i reamintească lui Rook faptul că ultimul reprezentant al acestor dușmani ereditari se stinsese fără a lăsa vreun urmaș.

— Ce mai lovitură în moalele capului ar fi fost pentru *dumnealui,* ricană Lexie, dacă ar fi putut vedea prin timp cum, peste două sute de ani, noi doi o să ședem aici, în liniște și bună pace.

— Poate că nu, oftă Rook. Poate că în chiar acest moment ticluiește lovitura care o să ne pună și nouă capăt. Cum putem ști că pruncul lui Ann n-o să fie o fată? Și dacă-i fată, *asta* ne va pune capăt. Capătul familiei Comber și capătul familiei Ashover – nici n-o să-i mai poți alege pe unii de alții.

— De ce spui că „asta o să ne pună capăt"? protestă Lexie. Mie îmi face impresia că draga mea cumnată e în stare să întreprindă mai multe tentative de acest gen.

Rook nu răspunse. De ce *oare* spusese ce spusese? Cuvintele păruseră să izbucnească din el în virtutea acelei suave fatalități a vorbirii care-i face pe poeți să nu poată rosti „iarbă" fără să adauge „verde", sau „cer" fără să adauge „albastru". Se mulțumi să explice:

— Nu-mi pot închipui că primul născut al lui Ann n-o să fie băiat.

Un moment, zâmbi în sinea lui, pentru că se gândi cum ar mai fi sărit Lexie în sus dacă i-ar fi mărturisit că în chiar dimineața aceea îl văzuse cu ochii lui pe fiul ce avea să i se nască.

— Apropo, întrebă pe un ton indiferent, nu cumva știi, la fermă locuiesc acum niște tineri?

Lexie îi aruncă o privire rapidă, plină de subînțelesuri.

— Am toate motivele să știu, răspunse el, dar aveam de gând să-ți spun ceva mai târziu. De fapt, se află acum acolo un tânăr foarte chipeș și o fată fermecătoare. Știu, pentru că azi-dimineață, când am venit încoace, nu eram singur.

Sosise rândul lui Rook să dea semne de neliniște.

— Cum adică? izbucni el. Nu vrei să spui că...

— Am venit împreună cu Nell, îl întrerupse Lexie, cu repeziciune. Nu te supăra pe mine, Rook! Am întâlnit-o din întâmplare și l-am rugat pe Twiney să oprească și s-o ia și pe ea. Tocmai se ducea să-i viziteze pe tânărul de la Comber's End și pe sora lui, pentru nu știu ce problemă parohială a lui Hastings. Preotul se folosește de ea pentru o mulțime de chestiuni de felul ăsta.

— Și acum unde e?

Cuvintele țâșniră de pe buzele fratelui mai vârstnic cu o nerăbdare și o însuflețire care-l uimiră chiar și pe el.

— Nu știu pe unde o fi acum. I-am spus că târziu, după-amiază, o să trecem pe la conac să o luăm. Aveam de gând să-ți fac o surpriză, așa că, pentru numele lui Dumnezeu, nu mai face mutra asta scârbită!

Rook „își alungă de pe obraz", cum spune poetul, expresia agitată și, desprinzând o bucată de zid dislocată, o aruncă în apă. Proiectilul iscă un cerc imens de unde concentrice, care se lărgeau sub ochii lor.

— Îți aduci aminte cum zvârleam cu pietre în lacul ăsta? Nici nu-mi dau seama de unde făceam rost de ele.

— De sub zidul casei de dincolo. Mă trimiteai pe mine să le adun, în timp ce tu stăteai și citeai.

Și din nou, adânc, sub suprafața tulburării pe care o crease între ei vestea prezenței lui Nell, fiorul familiar al comuniunii care-i unea străbătu sufletul lui Rook. Privi cercurile stârnite

în apă, care se lărgeau, propagându-se către centrul lacului. „Când sunt împreună cu Lexie", își spuse el, „am senzația că se creează între noi o nouă personalitate, care răspândește o vrajă asupra celor mai neînsemnate lucruri".

— Lexie, întrebă el cu glas tare, tu crezi că există vreo șansă, vreo umbră a umbrei unei șanse, ca tu și cu mine să ne reîntâlnim după moarte?

Răspunsul lui Lexie răsună cu pompoasă certitudine:

— Nici gând. Atâta timp cât unul dintre noi va fi viu, celălalt va supraviețui și el, într-un anumit sens. Când însă vom muri amândoi, atunci vom fi morți de-a binelea. Îți dai seama ce înseamnă să fii mort, frate Rook? Uneori am impresia că în chestiunea *aceasta* eu am mai multă imaginație decât tine.

Când întoarse capul, să observe efectul acestor cuvinte asupra fratelui său, văzu că privirea lui Rook poposise într-un punct de pe lac, ascuns în acea clipă de un maldăr de stufăriș. O secundă mai târziu însă, văzu și el silueta unei lebede incredibil de trufașe și maiestuoase, care avansa lent spre ei.

Apariția păsării purta în ea atâta perfecțiune, încât viziunea trecu dincolo de punctul în care cei doi frați își puteau împărtăși unul celuilalt impresiile. Părea să le fi suscitat un copleșitor simț de respect sacru, pentru că cei doi Ashover îi urmăreau înaintarea într-o tăcere fascinată. Lebăda părea să plutească pe un misterios lac interior, care era ideea platonică, esența eterică a lacului real din fața lor. S-ar fi zis că înota pe un estuar generat pe neașteptate în spațiile noastre terestre, proiectându-se dintr-o zonă de existență mai pură, o zonă aparținând Eternității și Nemuririi, care se materializaseră pentru o inefabilă secundă, convertind apele lacului într-un reflex al propriei lor substanțe evanescente.

Vraja acestei viziuni fu ruptă de îndată ce pasărea își dădu seama că frații Ashover nu erau două tulpini imobile, ci doi intruși, străini și neliniștitori. Viră brusc, cu o falnică unduire a gâtului lung, iscând o învolburare de apă albastră în jurul penelor albe și îndreptându-se către centrul eleșteului.

Rook și Lexie îi urmăriră cu interes concentrat îndepărtarea; dar acum, când magia clipei se spulberase, se simțiră în stare

să remarce efectul aproape umoristic al încercărilor lebedei de a-și păstra impasibila demnitate, de a-și manifesta cuvenita indignare și, în același timp, de a asigura un precaut spațiu de apă limpede și adâncă între ea și cei doi spectatori.

— „Suzana și bătrânii", murmură Lexie cu un râs reținut. Dar nu-i așa că-i provocatoare și ispititoare? Aș dori să ne putem ascunde în stufăriș și să o vedem făcând dragoste cu Leda. Ce păcat că nu-i și Nell aici!

— Sinuozitatea gâtului e frapantă, spuse Rook. Impresia de forță nelimitată și de frumusețe unduioasă!

— De lucrul ăsta nu-mi dau seama, răspunse Lexie, dar aș da orice s-o văd pe Nell dezmierdând-o.

Amândoi bărbații fură năpădiți de un val de clasică și păgână senzualitate, de dorința febrilă de a se separa și de a găsi, fiecare, o făptură la fel de frumoasă și de capricioasă ca pasărea aceea mândră.

— Nu văd de ce trebuie să așteptăm până la sfârșitul după-amiezii ca să o regăsim pe Nell, spuse Lexie. Ce-ar fi să ne ducem acum de-a dreptul la conac?

— Foarte bine, încuviință Rook. Dar nu-ți dai seama care vor fi urmările? O să ajungem să ne certăm. Nu vrei să recunoști că toată povestea asta este o obsesie demențială? Iată-ne aici, în clipa cea mai minunată a acestei zile rare, împresurați de frumusețe, și totul e cu atât mai încântător pentru că suntem împreună; și uite că simpla priveliște a mlădierii unui gât de pasăre ne împinge la blestemata goană mânată de flăcările dorinței, „peste munți și peste văi", deși amândoi suntem conștienți că totul nu este decât o himeră.

Lexie făcu o strâmbătură dezaprobatoare.

— Nu-i nici un fel de himeră. Asta-i una dintre plicticoasele tale înșelătorii metafizice, în care te complaci. Și apoi, nici n-ar însemna să ne separăm. De obicei, ne întoarcem curând unul la celălalt, fie că lucrurile merg bine sau rău. Îți amintești, pe vremuri, când ne duceam împreună să ne facem de cap la bâlciul din Tollminster? Ai uitat de maidanele de pe malul râului din Bishop's Forley? Sau de băncile de sub copacii din Polberry Cross? *Tu* erai cel mai înflăcărat dintre noi doi când o porneam

împreună, în dimineţile frumoase de august. Uite, la asta ajungeţi voi, metafizicienii cu două feţe. Vreţi, în acelaşi timp, şi să vă pitiţi cu iepurii, şi să vânaţi cu dulăii. Plăcerea cinstită şi sănătoasă o numiţi himeră, şi totuşi râvniţi la ea cu mai multă înverşunare decât oricare altul.

Rook suspină din adâncul pieptului. Cuvintele fratelui său, care-i evocau lungile zile de vară dintr-un trecut fără griji şi fără responsabilităţi, îl făceau să simtă copleşitor întreaga povară a nefericirilor prezentului. Ah, de ce oare nu se putea disocia uşurătatea plăcerilor amoroase de sordida suită de încurcături pe care o atrăgeau după ele? Îi trecu prin minte gândul extravagant că ar fi minunat dacă aceste făpturi irezistibile, care-l ademeneau cu atâta tărie, ar fi la fel de indiferente şi de insensibile ca şi fluturii galbeni, pufoşi, al căror zbor îl urmărea acum! De ce oare n-au fost rânduite lucrurile astfel încât simţurile şi sentimentele să rămână două noţiuni absolut distincte? În *el* erau distincte. Dar de ce nu puteau fi astfel şi în ceilalţi? Şi în clipa când imaginea chipului Nettei, aşa cum îl văzuse în ultima zi petrecută în camera lor, îi apăru în ochii minţii, înţelese că toată pălăvrăgeala despre aventură şi plăcere nu era decât o vagă răscolire a suprafeţei realităţii. Cum puteai visa măcar o singură clipă la existenţa unor femei asemenea fluturilor galben-pufoşi, când o singură privire, teribilă şi sublimă ca o oştire în marş cu drapele, în ochii *uneia* dintre ele, era de ajuns să-ţi sece hrana de gust şi căldura soarelui de mângâiere!

— Hai să facem mai întâi o plimbare pe câmp, spuse cu amărăciune, iar Lexie era destul de receptiv la stările schimbătoare ale fratelui său, şi mult prea înţelept ca să rostească vreun cuvânt de protest.

Şi astfel, îndepărtându-se de lacul albastru, o porniră agale, unul lângă celălalt, prin parcul îmbăiat în soare. Stejarii începuseră să-şi arunce umbra, umbre scurte, drepte, umbrele fierbinţi ale începutului după-amiezilor de vară, cu aromă de muşchi, de răsuflare a vitelor şi de ciuperci.

Caii pe lângă care trecuse Rook în acea dimineaţă se adunaseră laolaltă la umbră, în timp ce vacile cafenii cu pete albe,

cuprinse de neastâmpăr la apropierea ceasului de muls, se agitau pe lângă garduri, adulmecând și mugind.

Străbătură în tăcere întregul cuprins acoperit de iarbă și, când ieșiră în șosea, Rook își dădu seama că Lexie începuse să simtă iar efectele bolii lui. Se așezară sub un fag, pe pământul tapetat cu frunzele moarte ale toamnei trecute și cu coji de ghindă. Lexie își scoase din nou cutiuța de carton și înghiți ultimele două tablete pe care le mai conținea.

— Trebuie să mai iau una, murmură el. Mi-a spus că pot lua trei o dată.

Lăsă cutiuța goală pe jos, lângă el, și scoase din buzunar o alta, încă nedesfăcută. După ce-i rupse ambalajul, luă o tabletă pe care o înghiți în grabă.

— Dă-mi voie s-o văd și eu, spuse Rook luând cutia.

Crisparea de durere pieri de îndată de pe fața fratelui mai tânăr, de parcă încrederea în forța benefică a drogului anticipa efectele sale chimice și fizice.

— Zece răhățele din astea te-ar da gata pe loc, Rook. Pentru mine, ar fi necesar, cred, vreo cincisprezece ca să-mi vină de hac, pentru că eu sunt imunizat. Ciudat, nu? Ia gândește-te, ce simplu ar fi pentru noi amândoi să le înghițim, una după alta; și apoi să ne aprindem câte o ultimă țigară și să ne facem preparativele pentru eternitate. Ne și aflăm într-un loc potrivit pentru așa ceva. Twiney ar fi cel care ne-ar descoperi; și ne-ar îngrămădi pe jos în trăsură, de parc-am fi vânat. Nell ar trebui să se așeze lângă el, cu un picior pe tine și unul pe mine. Ar fi un adevărat *cortège macabre.* Tot satul ar ieși să ne vadă trecând. Știi doar cum zvonurile de felul ăsta o iau înaintea evenimentelor în sine. „Frații Ashover, morți pe ascuns, dar fără de păcat, parcurgând ultimul drum pe domeniile lor." Îl poți auzi pe Hastings descriind drama în fața prietenului său din Bishop's Forley? Sesizezi onctuosul lui umor ecleziastic, care ar da mai multă savoare prăjiturilor ce-ar însoți ceaiul luat pe o peluză?

Rook, continuând să țină cutiuța încleștată în mână, îi aruncă fratelui său o privire încruntată:

— Cred că Twickenham procedează foarte greșit lăsându-ți pe mână o asemenea cantitate de pilule din astea afurisite! Ai putea să le înghiți în somn, fără să-ți dai seama! Sau să uiți câte ai luat și să înghiți o doză prea mare. Zău așa, Lexie, vorbesc foarte serios! Nu-i treabă curată. Nu-mi place deloc. Uite, să fiu al naibii dacă ți le dau înapoi!

Dădu să-și vâre cutiuța în buzunar.

— Rook, dă-mi înapoi tabletele, că de nu, fac urât! N-ai de ce să dai vina pe Twickenham! De la el n-am luat decât rețeta. Mi le prepară un farmacist. Un vechi prieten de-al meu, pe care nu-l știi. E un pescar pasionat, și discutăm despre momeală. Și mă cunoaște prea bine ca să se teamă că aș putea lua măcar o tabletă în plus față de doza prescrisă. Numai în mintea ta poate încolți gândul că cineva înghite pastile de morfină în somn. Dă-mi-le înapoi, Rook, că altfel mă supăr rău de tot, și așa ceva *chiar* că m-ar putea da gata.

Fața lui Lexie căpătă o expresie atât de agitată, încât Rook se sperie într-adevăr de efectul unei asemenea enervări și puse cutiuța pe jos, alături de cea goală.

În clipa aceea Lexie se opinti din greu, să se scoale în picioare.

— Hei, uite o sibilă albă! strigă el cu o vioiciune copilărească.

Într-adevăr, pe marginea unei frunze de fag de pe o ramură ce atârna deasupra capetelor lor, se agățase un fluture din această specie rară și superbă, ținându-și aripile lipite, astfel încât întreaga splendoare translucidă a vinișoarelor verzui se revela în plin soare.

Rook își urmări fratele, aflat cu spatele la el, întinzând un braț și mișcându-și ușor degetele tremurătoare către fluturele nebănuitor, care, în gingășia-i imaculată, părea proaspăt ieșit din crisalidă. De câte ori, în copilărie, urmărise silueta familiară a fratelui său apropiindu-se pe furiș de câte un splendid zburător, întreaga-i ființă fiindu-i absorbită, fascinată, în încordarea de a-l prinde!

Iată! Lexie dăduse să-l apuce, dar sibila albă îi lunecase printre degete, zburase pe o altă frunză, și acum își flutura aripile larg deschise, astfel încât hieroglifele albe și negre erau perfect vizibile.

Lexie făcu un pas și își ridică din nou mâna, pe furiș.

Poate că viziunea acestei atitudini familiare, impregnate de vechi și nostalgice amintiri, readuse în mintea fratelui mai vârstnic, într-o tălăzuire de gânduri amare, simțământul că de aici înainte își pierduse independența identității; sau poate că, din clipa în care văzuse în mâna lui Lexie cutiuța cu tabletele fatale, se înfiripase confuz în sufletul lui ideea că ar fi salutar să posede o asemenea cheie a ultimei evadări. Oricare dintre acestea o fi fost pricina, în clipa în care Lexie era cu totul absorbit, Rook deschise în grabă cutia plină și deșertă vreo douăzeci de tablete în cea goală, apoi vârî fiecare cutiuță în alt buzunar.

Dintre toate mișcările animalelor și păsărilor din preajma conacului Comber's End, în acea încântătoare zi de vară, era semnificativ faptul că cele mai simbolice și expresive gesturi făcute de doi muritori fuseseră acela de a captura o fremătătoare creatură vie și acela de a elibera o alta; a captura o sibilă albă și a elibera – *hospes comesque corporis*[1] – un suflet uman, torturat până la marginea îndurării.

1 În lat. în orig., oaspetele și comeseanul trupului. (N. tr.)

Capitolul XXI

Trecu iulie și sosi luna august. Gloria văratică a acelei minunate zile de la Comber's End nu ținu prea mult. A doua jumătate a lunii iulie se dovedi răcoroasă și bătută de vânt. În multe lanuri, spicele zăceau trântite la pământ, doborâte de vântoasă și muiate de ploaie; florile din gardurile vii, ca mușcata dracului, ruginița sau diocul, care fuseseră înecate în luxuriança frunzișului prea stufos, se fleșcăiseră acum, șfichiuite de ploaie, lipsite de soare.

Dar, odată cu mijirea lunii august, totul își schimbă înfățișarea. Spicele încovoiate își reînălțară capetele, potecile se pudrară iarăși de praf. Ciupercuțele de pe Câmpul de luptă își recăpătară nuanțele verzui: gazonul din jur, pârjolit de soare, păli, dând în galben, în timp ce ierburile mai înalte, de la marginea câmpurilor, se colorară în acea tentă de bronz vechi, în care se reflecta rumeneala grâului copt.

Furtunile din ultimele săptămâni ale sezonului de recoltă păreau, pe alocuri, să fi anticipat izul toamnei, iar prin alte părți, să-i fi oprit apropierea, prin reînvierea unui al doilea miez de vară. Doar prin plaiurile mai înalte și pe clinele dealurilor, acolo unde țărâna e mai subțire și mai pietroasă, iarba își pierduse seva, vopsindu-se în brun. În văi își păstră însă prospețimea, chiar după multe și lungi zile de arșiță; și, cu toate că, ici-colo, pâlcuri de copaci expuși la ploaie și la vânt începuseră să dea semne de rugină, în adâncurile adăpostite ale pădurii Antiger, verdele frunzelor era la fel de mustos ca în primele zile de iunie.

Dar o săptămână de arșiță și de asfințituri arzătoare începu să-și lase amprenta. De-a lungul malurilor râului Frome, sulițele de răchită împurpurată se învecinau cu tufe mărăcinoase

de cânepa-codrului și cu mănunchiuri roșcate de pufulițe. Șanțurile ce brăzdau câmpiile mocirloase fuseseră năpădite de iarba-caprei, și, pe sub cununile grele ale arbuștilor de alun, mase încâlcite de mătrăgună se suprapuseseră peste tecile îngălbenite ale campanulelor veștede.

Dar adevărata esență a acestor zile de august fără nor se făcea simțită în lanuri. Aici, printre tulpinile zvelte și spicele grele de grâu și de secară, fuseseră presărate, peste noapte, milioane de maci roșii. Ceva din textura petalelor rubinii, transparente, care păreau să fi supt însuși sângele pământului, născute din sărutările fierbinți ale soarelui și trăgând suflare din suflarea lui fierbinte, părea să poarte în sine însăși taina anotimpului și s-o răspândească de la un câmp la altul, prin ceața tremurătoare care învăluia cărările.

Vibrații ușoare, fremătânde, valuri trepidante de dogoare pluteau din când în când peste malurile parfumate de cimbru sau peste suprafețele metalice, șlefuite, ale ferigilor. Și, când undele de căldură oscilantă își fluturau vălurile vaporos purpurii între ochii tăi și priveliște, îți iscau simțământul, chiar dacă porniseși doar într-o scurtă plimbare după un ceai matinal, că te-ai îmbarcat într-o lungă călătorie încărcată de semnificații; o călătorie către un tărâm necunoscut, către orașe mari, imprecise, cu turnuri și turle îndepărtate, aflate dincolo de mile și mile de cețuri diafane, îmbujorate de sângele macilor.

Și, într-adevăr, pe măsură ce o somptuoasă dimineață de bronz urma alteia, în conștiința persoanelor ce sălășluiau la Ashover prindea contur senzația că erau purtate de o corabie cu pânze rubinii, către miracolele necunoscute ale unui liman misterios.

Lady Ann, aflată acum în luna a opta de sarcină, își părăsea rareori locul din grădină. Ședea ceasuri întregi pe scaunul de sub tei, ținând lenevos o carte în poală și contemplând umbrele ce pendulau pe iarbă.

Rook devenise mai atent și mai tandru față de ea, pe măsură ce se apropia marele moment, dar nu putea simula o emoție pe care n-o simțea. Și când Ann încerca nevoia de a împărtăși cuiva suprema grijă care o frământa – va fi copilul ei băiat? –

era nevoită să apeleze la speculațiile iritante și obositoare ale doamnei Ashover, care se combinau întotdeauna cu amintirile bătrânei doamne legate de caracteristicile prenatale ale propriilor ei fii.

Era începutul celei de-a doua săptămâni a lunii. Straturile de iarbă de la marginile grădinii Ashover se prefăcuseră în adevărate mici păduri tropicale, pline de flori cu parfumuri amețitoare, prin care se lăfăiau bondarii și fluturii cu cap de mort. Printre lujerii înalți de delfinium și nalbe, se cuibăriseră toate soiurile de flori mai mici: petunii, calceolaria, verbene, amestecate cu toate varietățile de campanule.

„Câtă incredibilă siguranță!" își spunea Rook, pe la ora două a unei după-amiezi și mai dogoritoare decât cele de până atunci, în timp ce hoinărea printre răzoarele de flori, nutrind speranța vagă a unei plimbări solitare, în timp ce mama și soția lui se odihneau, iar restul casei își făcea siesta. „De câtă incredibilă siguranță și seninătate vă bucurați!" Se uita, aproape cu invidie, la un mic rond de lobelii albastre, care-și făcuseră loc între două șiruri de garoafe. „Bănuiesc că viața unei lobelii e alcătuită în întregime din delectabile senzații pasive! Presupun că în această clipă plutește într-un extaz narcisist în fața propriului ei albastru de Tyr, un extaz împletit cu tot felul de relații misterioase cu pământul și cu aerul, pe care simțurile noastre animalice nici nu le pot percepe. Aș spune chiar că poate simți și rotația planetei, care-i trimite, în această căldură opacă, o plăcută adiere de evantai, venită din văzduhuri aflate în afara oricărei atmosfere cunoscute de noi. Și, probabil, răcoarea pământului în care și-a înfipt rădăcinile îi infuzează una dintre cele mai subtile plăceri. Trebuie să-i spun lui Twiney să le ude în fiecare seară."

Aruncă o privire către scaunul soției sale, pe care se odihneau acum cartea și umbrela de soare. Și se gândi în ce totală măsură fata aceasta, care iubise sportul și aventura, se subordonase acum noului ei rol. Oftă dureros când dădu colțul spre casă; pentru că avu brusc revelația faptului că nu făcuse nici cea mai slabă încercare de a străpunge bariera rezervei aristocratice în care această mamă a copilului său își învăluise simțirile.

Probabil că avusese și ea momente de panică și dezgust; ca și momente de plăcută înfiorare și de bucurie. Iar el, de bună seamă, nu făcuse nici un pas pentru a ajunge la o adevărată intimitate, la o înțelegere a ceea ce o muncea pe ea în această perioadă de cotitură.

Ce creaturi stranii sunt ființele umane! Prin ce ziduri de egoism orb, îndărătnic, se separă una de cealaltă, substituind înțelegerea intuitivă prin ostilitate ignorantă! Ocoli casa și o luă pe aleea grădinii din spate, unde șirurile de dalii, legate de araci înalți, păstrau încă forma unor mase de frunze brune, lucioase, cu boboci globulari, acidulați, care, în cruditatea lor, păreau mai curând să respingă decât să cheme căldura după-amiezii. Contrastul dintre plantele acestea, mustind sevă rece, cu frunzișul lor lustruit, și căldura senzuală a piersicilor care se coceau cu repeziciune pe lângă zidul de cărămizi roșii, înfierbântate, al grădinii, își găsi consonanță în gândurile lui fataliste: păreau să sugereze că și în universul vegetal existau aceleași impenetrabile divergențe, ca și în cel uman.

Dar cât de apărată de orice frustrare sau vicisitudine era această grădină, cu răsuflarea ei îmbălsămată de mentă și rozmarin, cu aromele vagi, dulci, difuze, de fructe care se coc sub căldura languroasă, în zumzet de albine și dans de fluturi.

Locul acesta părea să înalțe bariere invizibile împotriva a tot ceea ce nu înseamnă, în univers, grație și moliciune. Fantomele blajine ale unor generații întregi de grădinari pașnici păreau să se aplece asupra brazdelor de pământ bun, grijuliu plivite; păreau să înalțe mâini zbârcite și arse de soare către piroanele ruginite și bucățile de pânză destrămate care ocroteau ramurile netede ale caișilor; păreau să-și târșâie pașii, pe aleile liniștite, transportând mușcate cu parfum de mosc, scoase din seră pentru a fi sădite în răzoare.

Această grădină simboliza parcă, într-un anumit sens, acumularea ripostelor umane la elementele haosului. Rook, zăbovind pe alee, avu impresia că absența din viața lui a acelei răbdătoare trude zilnice care, de-a lungul timpului, făcuse posibil tot ceea ce vedea era pricina centrală a nemulțumirii sale.

În cele din urmă, intră în livadă, și de-acolo ieși în câmp, către dealuri. Povârnișul Câmpului de luptă, pe care începu

să-l urce tăindu-și drum prin hățișurile de ferigă, răspândea miresme de cimbru. Era greu să ocolească tufele dese de floare-de-ochi și de șerpariță. Și când ajunse pe creasta dealului, suflul fierbinte, calm, exalat de gura de leu a amiezii, înțesase până-ntr-atât aerul cu aromele scoarței de pin și a rășinii acelor de brad, încât avu senzația că dezordinea gândurilor omenești apărea un fel de intruziune a unor elemente străine, inoportune și grosolane, în grandioasa plenitudine a vieții pământului.

Arșița ceasului de amiază, în loc de a-l istovi, părea să-i fi inoculat în sânge o efervescență magnetică. Porni să alerge în jos, pe coasta Dorsal, transpirând prin fiecare por al pielii, dar pradă unei exuberanțe frenetice. Când ajunse la câmpia Antiger, o luă la dreapta, îndepărtându-se de căsuța familiei Drool, și o porni cu pași repezi pe șosea, legănându-și bastonul în mers. În scurt timp trecu de locul unde Ann îi mărturisise, cu numai patru luni în urmă, că așteaptă un copil. Dar nici măcar priveliștea gardului viu, a băncii, a porții și a copacilor din acel loc nu izbutiră să-i adumbrească triumfala nepăsare.

Treptat, pe măsură ce se apropia de pădurea Antiger, decorul începu să-și schimbe înfățișarea. Povârnișul dealului se îndulci într-o pantă lină și, când ajunse într-un punct paralel cu satul Ashover, panta se lărgi într-un lan de secară coaptă.

Boarea de vânt – o pală aproape imperceptibilă, venind dinspre răsărit – îi mângâie simțurile, după ce străbătuse un câmp de grâu; și aroma spicelor pârguite, asemenea unei emanații a chintesenței păinii vitale, îi pătrunse în vene și-i spori clocotul păgân al sângelui. Pentru prima dată de când văzuse mlădierea excitantă a gâtului de lebădă albă la Comber's End, Rook se lăsă inundat de fluxul subteran al senzualității lumești.

Un caleidoscop de impresii trecătoare, alese la întâmplare din imaginile acelei zile, complotă la incitarea înfiorării de care se lăsase cuprins. Printre ele se aflau și lobelia albastră și viespile galbene, cuiele ruginite din fâșiile de pânză prinse pe cărămizile fierbinți, mireasma înviorătoare a pinilor și acum, ca o culminare, acest belșug dăruit de zei în „pâinea vie" a generațiilor.

Pogorî asupră-i ancestrala, misterioasa, clasica acceptare a vieții pământești, a nașterii și a morții, a bucuriei și a durerii,

a iubirii și a lipsei de iubire; și mai simți că, oricare ar fi fost deznodământul tuturor acestora în ceea ce-l privea, îi era de ajuns că toate erau așa cum erau. Spaimele care pândesc întotdeauna prin preajmă, ura, angoasele demente, morbide, păreau să se fi pulverizat în mintea lui, ca spuma tăiată de prova unei nave.

Imensa dogoare a amiezii, greoaie, indolentă, pătată de galben, ca un gigantic leu planetar, linsese cu limba-i de foc tot ce era venin și putreziciune.

Când coti pe alee, spre marea lui surprindere, îl văzu pe inconfundabilul domn Twiney tolănit comod în familiara lui trăsură, în timp ce iapa cu grumazul lung păștea iarba de la marginea gardului viu.

De cum zări fața domnului Twiney, Rook știu că ceva anume îi tulburase seninătatea. Fumul albastru al pipei din gura lui se înălța într-o șuviță spiralată și se balansa printre frunzele groase ale sicomorului care-i ținea umbră, de parc-ar fi fost coada unei feline fantomatice. Dar tonul pe care-i vorbi domnul Twiney nu i se armoniza cu placiditatea volutelor de fum.

— Ia te uită! Și ce caută p-aci stăpânu' Ashover p-o zi de arșiță ca asta? O zi care stoarce sudoarea din om și din cal, de curge ca șuvoiul din burlan, și te face lunecos ca viermii dintr-o băltoacă de mâl?

— E într-adevăr foarte cald, Twiney, confirmă Rook, ștergându-și fruntea. Cum suportă soția dumitale o vreme ca asta?

Domnul Twiney își îndreptă spinarea și-i aruncă o privire defensivă și bănuitoare.

— Nevastă-mea e arțăgoasă la vreme de iarnă, oțărâtă la vremea semănatului, și zăpăucă la vremea culesului. Da' cum vine vara, iaca o vară ca asta, nu mai scârțâie, de parcă-i unsă cu ulei. N-ar strica dacă și alții ar avea vorba moale ca nevastă-mea...

Rook își descheie nasturii vestei și trase de cămașa de flanelă, dezlipind-o de corp, să lase aerul să-i pătrundă până la piele.

— Pe cine aștepți? întrebă el.

Stăpânul iepei atinse ușor cu biciușca spinarea animalului care păștea.

— Muscoii ăştia albaştri e otrăvitori pentru carnea calului, observă el îngândurat. Din ce s-or fi hrănind ei când nu e cai, zău dacă ştiu.

— Twiney, pe *cine* aştepţi ? repetă Rook pe un ton mai răstit.

Omul îl privi încurcat.

— Io zic că nu dau în vileag sicretul vrunei cucoane sau vrunui domn dacă vă zic, stăpâne, că pe fratele dumneavoastră l-am adus acilea cu coniţa Hastings, de la Toll-Pike.

— A, desigur... foarte bine... foarte frumos. Ce bine-mi pare!

Cuvintele acestea lipsite de noimă picară de pe buzele lui Rook de parc-ar fi fost mere prea coapte, desprinzându-se de pe o creangă nemişcată, într-o noapte fără vânt.

Vizitiul îi aruncă o privire iscoditoare, dar expresia indolentă şi indiferentă de pe faţa pistruiată a domnului Twiney îl făcea să pară că nu observă nimic, în timp ce observa totul.

— S-au dus în Poiana ţâţei, stăpâne, urmă el cu un aer gânditor. Au plecat acu' câteva minute. I-am văzut prin gaura asta de gard, cum s-au pierdut în pădure. Nu vă faceţi griji, stăpâne, conaşu' Lexie păşea ţanţoş, de parcă n-a ştiut în viaţa lui ce-i boala. Io i-am zis: „Nu vă obosiţi prea tare, conaşu' Lexie!", şi coana Hastings mi-a râs în nas. „Lăsaţi-l să se rezeme de braţu' matale, de parcă mata ai fi bărbatu' şi dânsu' femeia!" am mai zis. Şi conaşu' Lexie m-a repezit şi s-a răţoit la mine, de parcă am spus niscaiva măscări. Nu se face să vorbeşti unui om cumsecade aşa cum mi-a vorbit conaşu' Lexie, stăpâne. Tot satu' ştie că n-o mai duce mult. Poate că de asta-i cam sărit. Şi trebuie să te porţi cu rispect c-un om ca el. Da' eu unu' nu înghit vorbe răstite nici de la nobeli, nici de la nevastă-mea. Mie unu îmi place ca omu' să-mi vorbească frumos, stăpâne Ashover, aşa ca orice englez din ţara asta.

— Sunt sigur că fratele meu n-a vrut să te jignească. Şi sunt la fel de sigur că doamna Hastings nu a avut intenţia să-ţi râdă în faţă, Twiney. Nu mi-i pot închipui pe nici unul dintre ei făcând asemenea lucru. Ei bine! La revedere. Dacă îi întâlnesc, cumva, din întâmplare, am să le spun că îi aştepţi.

Dădu să plece, dar domnul Twiney nu-și vărsase încă tot năduful.

— Zic c-ar trebui să știți și dumneavoastră, stăpâne, cu toate că nu-s eu ăla care trebuie să v-o spuie. Da' tot satu' clevetește că nu-i a bine plimbările astea a lu' conașu' Lexie cu conița Hastings. I-am dus pe toate drmurile și cărările de prin părțile astea. Io zic că se cade să vă spun și dumneavoastră, dom' Ashover, care sunteți stăpânu' ș-așa mai departe, ca să știți și dumnevoastră de unde bate vântu'.

— În ordine, Twiney. Îți sunt foarte îndatorat, dar nu trebuie să pleci urechea la clevetelile satului, știi. La revedere.

Cu un surâs de suavă discreție, dar cu inima clocotindu-i de furie, Rook se îndepărtă pe alee.

Vasăzică, de asta-l văzuse atât de rar pe Lexie în ultimele două săptămâni! Pușlamaua îi trăsese chiulul și căzuse în păcat cu dobitoaca aia romanțioasă! Îi era cu neputință să privească lucrurile într-o lumină rezonabilă sau generoasă. Cu câteva săptămâni în urmă, ar fi înălțat nepăsător din umeri și s-ar fi spălat pe mâini de întreaga poveste. În fond, Nell îi aparținea lui Hastings; nu era a lui. Niciodată nu-i aparținuse cu adevărat lui! Atunci, de ce naiba era ros de atâta furie răutăcioasă, atât împotriva ei, cât și a lui? Refuză să-și analizeze sentimentele. Se lăsă pur și simplu în voia unei mânii oarbe, irațională. Îl chinuia senzația că fusese trădat de fratele lui și dus de nas de fată.

Toate supărările complexe, inhibate, pe care i le pricinuise vreodată Lexie, ieșiră acum la suprafață. Avea impresia că Lexie îngăduise cu bună știință ca remușcarea lui legată de Netta să-l lege de mâini și de picioare, într-o luptă pe care o purta cu fratele lui, de luni de zile, în taină; o luptă între senzualitatea lui translunară și natura de satir caustic a lui Lexie, luptă a cărei țintă era ființa asta cu gura crispată și picioare subțiri, atât de flexibile.

De îndată ce ieși din raza vizuală a domnului Twiney, se opri locului, împietrit, uitându-se la copacii din fața lui. Știa foarte bine unde se găsea Poiana țâței. Era un luminiș cu sol plat, în miezul pădurii, unde, pe vremuri, existase un izvor. Încă din copilărie, Lexie avusese o predilecție pentru acest loc;

îl atrăgea belșugul ierbii înalte, catifelate, care creștea acolo, izolarea poienii în mijlocul hățișurilor de vegetație pitică, bogăția de flori de vijnică, cu corole mai mari și mai liliachii decât cele din vale; dintotdeauna știuse că existau acolo două năpârci, care în fiecare primăvară își lepădau pielea pestriță; și Lexie colecționase o sumedenie de piei, obiecte unice și pline de mister, a căror structură solzoasă, când o pipăiai, nu semăna cu nimic altceva de pe lume.

Rook își dădea seama că faptul de a o fi adus pe Nell în acest loc îndrăgit al lui avea pentru fratele său o semnificație simbolică. Și o adusese într-o după-masă care părea, după cum s-ar fi exprimat Lexie, „dedicată" unor plăceri carnale.

Rook se apropie de gărduleţul care-l separa de pădure și începu să-i scruteze tainițele umbroase. Însăși pădurea, în timp ce-și adâncea privirile în bolțile-i stufoase, părea să se fi metamorfozat. Se prefăcuse, sub ochii lui, într-un refugiu mitologic, o Arcadie „îndrăgită de Pan și de nimfe", în ale cărei ascunzișuri îngropate în verdeață se aneantizau toate grijile și responsabilitățile lumești.

Rook începu să-și imagineze scenele care se petreceau acum în Poiana țâței, cu o acuitate care-i stârni o senzație de greață și de gol în coșul pieptului. Făcu un efort neputincios de a-și aminti de amenințarea care plana asupra vieții fratelui său; dar, chiar în acele clipe, se pomeni că degetele-i scotoceau febril în buzunar după cutiuța cu tablete de morfină, a cărei lipsă Lexie nici n-o observase, după ce-i restituise cealaltă cutie. Da! Și el însuși, pe măsură ce mintea-i devenea tot mai bolnavă, s-ar putea să simtă chemarea morții. Iar în cazul ăsta, deosebirea dintre destinele celor doi frați nu era chiar atât de pregnantă încât să-i ofere lui Lexie un avantaj, în asemenea măsură de crud și de scandalos. Și, la urma urmei, când era vorba de doi masculi care luptă pentru o femelă, toate chestiunile de onoare, dreptate, onestitate, ba chiar și de decență se duceau pe apa sâmbetei. În fond, Lexie se și dezbărase de ele.

Existase între ei doi o înțelegere tacită în privința lui Nell; și, cu toate că-l lăsase pe Lexie să creadă că el se retrăsese din competiție, însemna că acesta din urmă îi luase prea în serios

retragerea, dacă își permisese să acționeze ca și cum Nell ar fi fost literalmente liberă și independentă.

Gândurile lui Rook, în timp ce soarele, și mai fierbinte acum că trecuse ușor de zenit, îl lovea în creștetul capului, o luară razna în chip atât de nesăbuit, ca delirul unui om prins în ghearele febrei. Șocul pricinuit de cele auzite și de imaginile vii, concrete, care-i jucau în minte, făcându-l să vadă ce se petrecea în Poiana țâței, stârniseră în el colcăiala acelui mâl negru al malignității umane, care de obicei stagnează, latent, în adâncurile firii.

Mintea îi era străbătută de cele mai fantastice idei. De pildă, ideea că era victima unei conspirații sau, în cel mai bun caz, a unor manevre deliberate, în care fiecare dintre cei ce-l înconjurau avea un rol bine definit, menit să-l propulseze și să-l mâne către țeluri care erau ale lor, nu ale lui.

Începu să privească și dispariția Nettei ca făcând parte din complot și își spuse că soția lui îl încurajase, probabil, pe Lexie să persevereze în cucerirea lui Nell. Și, firește, mama lui! Își aduse aminte cât de des îl ținuse în ultima vreme bătrâna lângă poala ei, fără îndoială ca să-l îndepărteze de căsuța Toll-Pike. Îl invada o furie rece la gândul că era atras în curse și ademenit și manevrat la fiecare mișcare, că era împresurat și supus presiunii unor mâini netede, dar ferme și puternice, care-i rânduiau viața împotriva celor mai profunde iluzii ale sale legate de viață.

Simți din nou încleștarea disperată dintre libertatea conștiinței sale și toate acele teribile forțe ale continuității tribale, ale autoafirmării tribale, care-l foloseau orbește în scopuri cu totul străine de viziunea sa asupra existenței. Toate aceste forțe obscure tindeau spre perpetuarea stirpei, printr-un moștenitor; și pentru împlinirea acestui țel erau gata să-l transforme pe el, Rook Ashover, într-o verigă pasivă a unui lanț care se întindea îndărăt, până în secolul al treisprezecelea, și înainte, până Dumnezeu știe unde.

Și iarăși îl copleși vechiul simțământ orb că el, o ființă singuratică, izolată, hăituită, se afla angajat într-o luptă pe viață și pe moarte cu „Tronuri, Dominații, Dinastii și Puteri", toate

complotând să-i reducă viața independentă la o simplă cifră lipsită de sens.

Ei bine! O să li se împotrivească tuturor! Și, dacă Lexie – singura făptură de pe lume pe care o iubea cu adevărat – trecuse de partea lor, atunci o să se lupte și cu el, indiferent dacă era un muribund sau nu. În tot timpul cât aceste gânduri nebunești i se învârtejeau în minte, își ținea cascheta de pânză în mână; și soarele după-amiezii timpurii, explodând de virulența neîmblânzită a acelui ceas, înteța febra care îi răvășise mintea.

La un moment dat, îmboldit de un irezistibil impuls, își făcu drum prin gard și pătrunse în pădure. Asemenea lui Lexie, cunoștea fiecare bețișor și fiecare piatră de prin locurile astea; curând descoperi o mică potecă acoperită de mușchi, care folosise pe vremuri drept cărare de urmărit vânatul, dar acum fusese năpădită de toate soiurile de bălării, întretăiate de subarbuști.

O porni pe cărăruie cu un pas din ce în ce mai rapid, pe măsură ce înainta. Știa, după aspectul unor copaci mai impunători, că nu se afla departe de fâșia plată unde Poiana țâței și alte luminișuri mai mici, fără nume, spărgeau monotonia frunzișului dens.

Ajuns la prima dintre aceste pajiști pădurețe, se opri o clipă ca să-și tragă răsuflarea. Umbre imobile, dure, întunecate ca orbitele unei imense fețe îndurerate, răsturnate cu ochii către cer, zăceau ca niște eleștee nemișcate în iarba înaltă, cu rădăcini adânci. Sufluri ușoare, care abia de puteau fi numite adieri, înfoiau pământufurile pufoase de păpădie și de iarba-vulturului; și din tăcerea împrejmuitoare se încropeau indescriptibile foșnete și suspine, de parcă o invizibilă populație de făpturi elementare, mai ușoare decât aerul însuși, se deștepta din toropeala după-amiezii.

Ștergându-și nădușeala de pe frunte cu cascheta de pânză pe care încă o ținea în mână, clătină din cap, solemn și grav, ca și cum ar fi răspuns argumentelor zdrobitoare ale unui oponent nevăzut. Pe urmă ieși din primul luminiș și o luă pe o potecă aflată peste drum de cărarea pe care venise.

O nouă poieniță, și apoi o alta, fiecare dintre ele vrăjită în singurătatea-i dezmierdată de umbră. Rook avea impresia că

străbate o serie de codri sacri, împrejurimi înfrunzite ce încercuiau „capele ale Fecioarei", dintr-un loc de trei ori sfânt, încă necălcat de picior de pelerin.

Ssst! Era convins că auzise voci omeneşti. Încremeni locului, ascultând încordat, blestemând în gând sporovăială unei gaiţe care-şi găsise tocmai atunci momentul să spargă tăcerea.

Erau cei doi! Le recunoştea modulaţiile glasurilor. Cunoştea nota excitată din râsul gros, gâlgâit, al fratelui său; cunoştea protestele slabe, gâfâite – şi cine le putea cunoaşte mai bine decât el? – ale rezistenţei sfielnice şi încântătoare a lui Nell.

Cărarea pe care se oprise se îngusta, fiind aproape barată de nişte desişuri de carpeni; până la sfârşitul vieţii avea să-şi amintească de frunzele acelea groase, verzi-măslinii pe o parte, şi albe-sidefii pe cealaltă. Câţiva arbuşti se întinseseră de-a curmezişul cărării. Nedorind să-şi croiască drum zgomotos printre tufişuri, se lăsă în patru labe şi se strecură pe sub carpeni, ţinându-şi cascheta într-o mână şi bastonul în cealaltă.

Când îşi apăsă încheieturile degetelor pe glie, simţi degajându-se un iz dulce-acrişor, acel miros specific al pământului uscat de sub copaci, atâta vreme hrănit cu frunze putrede şi cu rumeguş de ramuri moarte, încât pare să aibă o structură mult mai organică decât solul arat al câmpului deschis.

În ciuda tumultului nebunesc al sângelui, simţurile îi erau nefiresc de ascuţite şi de alerte. Desluşi minusculele cavităţi cenuşii ale unui petic de muşchi, fiecare dintre ele împodobită pe dinafară cu solzi şi reliefuri infinitezimale, meşteşugite parcă de degetele vreunui Hefaistos vrăjitor şi lucind pe dinăuntru ca încrustate cu email opalescent.

Era extraordinar cât de limpede îşi simţea mintea în timp ce se târa în patru labe, cu ramurile mai joase ale carpenilor zgâriindu-i creştetul. Ba chiar se opri locului o secundă, ca să îndrepte o tijă frântă de ochii-şoricelului, pe care mâna lui, aidoma unei labe de animal, o înlăturase cu brutalitate din cale. Pentru mănunchiul acela de petale verzui, Rook trebuie să fi avut înfăţişarea unui dinozaur în călduri, pornit să curme extazurile unui dinozaur-frate. O covârşitoare masă opacă, o sfâşiere chinuitoare, apoi o misterioasă reînălţare! Asta-i tot ce

simți tulpina de ochii-șoricelului. Cum putea ști că acea miraculoasă reînălțare era pornită din mila unui om aflat în pragul nebuniei, acea milă sădită în natura umană cu mult înainte ca prima ființă să-și fi făcut apariția în pădurea Antiger?

A existat o clipă fugară, înainte de a-i fi zărit pe cei doi acolo, în poiana însorită, când amintirea pe jumătate uitată a unui joc copilăresc, cu fratele lui, chiar în acel loc, se prefăcu într-o frântură vie a ecranului verde-măsliniu din fața ochilor lui, o pânză însuflețită, țesută din dragoste, pe care trebui s-o dezire printr-un conștient efort de voință, pentru a nu-l împiedica să se năpustească peste perechea de îndrăgostiți.

Își înălță ușor capul, ridicându-se în genunchi; și ceea ce văzu păru să sfâșie, prin propria-i putere, independentă de voința lui, ecranul impalpabil pe care se proiectaseră vechile amintiri. Chiar în mijlocul Poienii țâței, înlănțuite într-o strânsă împreunare, în iarba înaltă și verde ca algele ce se împletea printre picioarele lor, trupul lui Nell abia atingând pământul în care Lexie își implântase cu multă dexteritate picioarele, cele două fărpuri zvâcneau ritmic, în cadențele voluptății amoroase. Rook se ridică în picioare, îndepărtă ultima creangă de carpen care-i stătea în cale și dădu buzna peste ei. Primul său impuls a fost să-i lovească pe amândoi. Îndărătul acestei lovituri ar fi acționat toată furia acumulată de multe luni încoace; îndărătul acestei lovituri s-ar fi ascuns o profundă, subterană, ocultă gelozie pe Lexie; nu numai gelozia imediată, pricinuită de posesiunea lui Nell, ci un simțământ mult mai subtil: o gelozie stârnită de înțelepciunea lui Lexie și – cine știe? – chiar de ciudatele avantaje pe care i le conferea însăși boala lui. În mintea sa, Rook îi *lovi* într-adevăr. Avu senzația că dăduse în ei. Încercă până și ușurarea, epuizarea, relaxarea loviturii date. Și totuși, în goana cu care se năpusti spre ei, în precipitarea cu care se apropie, până se opri drept în fața lor, nu ridică nici măcar un deget.

Lexie își întoarse capul spre el și o descătușă pe dată din strânsoarea brațelor pe Nell, care se prăvăli în iarbă.

Chipul claudian al tânărului Ashover era mai alb decât poate fi o față omenească, atunci când făcu un pas înainte, așezându-se

între fratele lui și fata răsturnată în iarbă. Nell scoase doar un strigăt de indignare, se uită la intrus ca și cum ar fi fost o persoană cu totul străină, apoi își acoperi fața cu ambele mâini.

— Vasăzică, așa stau lucrurile! strigă Rook cu voce răgușită, înfruntându-i pe amândoi cu o privire atât de amenințătoare, încât Lexie făcu un gest nervos, ca de apărare.

— Rook... mă rușinez pentru tine... să te ții după noi... s-o sperii pe Nell în halul ăsta... Ce s-a mai întâmplat? Ce ți-a venit? Nell și cu mine avem tot dreptul să venim aici, dacă ne face plăcere, într-o frumoasă după-masă de august.

În timp ce rostea aceste cuvinte, glasul lui își recăpăta vechiul ton semiglumeț, iar culoarea îi reveni în obraji.

— Vasăzică, așa stau lucrurile! repetă Rook, aruncându-i o privire sălbatică lui Nell, care-și ridicase fața din ascunzișul palmelor și se uita acum fix la el, cu o expresie care devenea din ce în ce mai plină de semnificații complexe. Vasăzică, așa ați hotărât să vă purtați față de mine? urmă Rook, aruncându-și în iarbă cascheta și bastonul și frecându-și tâmplele de parcă ar fi vrut să șteargă amintirea unui vis urât. Este lucrul la care m-aș fi așteptat din partea lui Lexie, continuă el cu amărăciune; dar în privința ta, Nell, mă amăgisem că ești altfel decât celelalte.

Lexie începu în clipa aceea să dea semnele de neconfundat ale bolii lui. Un spasm rapid îi contractă trăsăturile; buzele porniră să-i tremure; un frison puternic îi convulsionă trupul.

— Așază-te, îi spuse Rook pe un ton poruncitor. Da, ai perfectă dreptate. N-ar fi trebuit să vin. Dar nu trebuie să vă faceți griji, voi doi. Altă dată n-am să vă mai întrerup plimbările. Așază-te odată, Lexie, nu înțelegi?

Fratele mai tânăr se supuse și, lăsându-se jos, alături de Nell, își cuprinse genunchii cu brațele.

— Adineaori am avut impresia că vrei să te iei la trântă cu mine, Rook, spuse Lexie, zâmbind. *Tu* ce-ai fi făcut, i se adresă el lui Nell, întorcându-se spre ea, dacă Rook și cu mine am fi pornit să ne încăieram, ca doi tauri înfuriați? Dumnezeule! Mă bucur, Rook, că nu te-ai repezit la mine cu bastonul ăsta al tău din lemn de stejar. Arată ca părintele tuturor măciucilor

din lume. Așază-te și tu, pentru numele lui Dumnezeu, nu mai sta într-un picior.

Dar Rook nu-și clinti de pe fața lui Nell privirea fixă, mirată. Părea un om primitiv, înfuriat, dar uluit totodată, al cărui spirit se deștepta lent, sub forța transmisă de ochii civilizației.

— Îmi pare rău, Nell, izbucni în cele din urmă. Îmi pare foarte rău că v-am urmărit.

Fata se ridică încet în picioare.

— Cred că o să mă întorc acasă singură, pe jos. Am avut destul parte de familia Ashover, pentru o singură după-masă.

Sarcasmul ei subțiratic, oricât de simplu și de transparent ar fi fost, lovi cu o greutate disproporționată față de cauza care-l justifica, tocmai pentru că era atât de neașteptat din partea lui Nell. Lexie făcu o grimasă și, scotocindu-se în buzunar, își aprinse, cu degete tremurătoare, o țigară.

Dar fața lui Rook se întunecă într-o încruntare mânioasă.

— Nell, n-ai să pleci de aici până n-o să avem împreună o explicație, comandă el cu glas aprig.

Fata nu răspunse provocării; își zvârli capul pe spate și, aruncându-i o privire încărcată de reproș, o porni spre cărarea de sub carpeni.

Ambii frați o văzură croindu-și drum, cu mișcări repezi și nervoase ale brațelor subțiri și goale, printre ramurile care astupau cărarea.

Când silueta îi dispăru printre copaci, Rook schiță gestul șovăielnic de a porni pe urmele ei.

— Oprește-te, nebunule, oprește-te!

Brutalitatea tandră din tonul lui Lexie avu darul de a potoli starea primejdioasă în care se afla Rook, mai mult decât toate sfidările și ironiile de până atunci. În mod ciudat, faptul că *văzuse* ce era mai rău, sau ce credea el că era mai rău în această întâlnire amoroasă, îi tocise tăișul geloziei. Și apoi, fata plecase. Lexie și cu ea nu mai erau împreună. Iar la plecare, își rezervase în întregime pentru *el,* pentru Rook, toată indignarea, mândria rănită, revolta, rușinea; *lui* îi adresase reproșurile ei mute, către el se îndreptase întreaga-i răzbunare. Acel „Am avut destul parte de familia Ashover" era o aluzie răutăcioasă la care *el* trebuia să fie cel mai sensibil. Lexie nici că s-ar fi sinchisit.

Pentru Lexie amorul era, într-un fel, o umoristică relație socială. „Destul parte de familia Ashover" era o săgeată țintită către cel mai vârstnic dintre frați. Și, în asemenea cazuri, bărbatul pe care femeia dorește cel mai mult să-l rănească este cel pe care-l iubește cel mai mult!

Astfel argumenta Rook în mintea lui, aplicându-și peste rana dobândită balsamul unui raționament contorsionat; o rană care, în tot acest timp, începuse să se cicatrizeze dintr-o altă pricină... Din ușurarea că lovitura lui fusese dată doar pe plan mental. Frânat în urmărirea fetei de toate aceste rețineri conjugate, Rook se așeză și el pe iarba din Poiana țâței, alături de fratele lui, și acceptă din mâna acestuia țigara păcii.

— Gândește-te la toate mâinile prin care a trecut acest mic cilindru alb, spuse Lexie pe un ton sentențios și destins în același timp, numai ca să poată ajunge să se consume, prefăcându-se în fum, aici, între doi oameni care se ceartă în inima unei păduri din Dorset.

În timp ce vorbea, își scoase din buzunar cutiuța și înghiți două dintre pastilele rombice. Rook fu cuprins de o sardonică maliție când își vârî la rândul său mâna în buzunar și strânse, între degetul mare și arătător, cutiuța pereche.

Rămaseră amândoi învăluiți într-o tăcere mohorâtă, în vreme ce murmurele pădurii din jurul lor se îmbinară într-un soi de melodios ecou al marelui flux al timpului, care devorează totul.

— Apropo, Lexie, spuse Rook după un timp, nu crezi că împingi lucrurile puțin prea departe, pentru noi amândoi, făcând amor fățiș cu nevasta preotului din sat? Hastings, de bună seamă, e prea cufundat în cartea lui ca să-i pese de ce face nevastă-sa; dar Twiney mi-a făcut mai adineaori o aluzie la faptul că satul a început să clevetească.

Lexie se uită la el, mijindu-și privirile printre pleoapele îngustate. Rook avu impresia că vrea să-i facă un semn obscen cu ochiul. Dar ochii lui Lexie erau încercuiți de atâtea încrețituri naturale, încât se poate să se fi înșelat.

— Observ, începu Ashover cel tânăr, că, numai atunci când steaua *ta* trece printr-o vremelnică eclipsă, încep să te preocupe chestiunile astea de bună-cuviință. Dumnezeule mare! Dacă ne-am apuca să ținem seama de ce vorbește satul, ar trebui să

ne lipsim de orice plăcere. Cel puțin *eu,* care n-am fost blagoslovit cu o amantă ca Netta sau cu o soție ca Ann. Ce mai! Îți dai *tu* seama că nu m-am mai hârjonit cu o fată de pe vremea când ne duceam împreună în crailic la Tollminster? Glasul lui Lexie căpătă o notă pițigăiată, certăreață. Tot ce-ți pot spune e că ar fi *monstruos* să fiu nevoit să cobor în groapă fără să fi cunoscut nici o plăcere.

Căzu într-un abis de tristețe din care glasul îi răsuna ca bâzâitul unui bondar prins în caliciul unei degetarițe.

— Și le ador pe toate! murmură el. Le ador pe toate!

Rook îl privi cu compătimire; dar o ciudată meschinărie din el, în fața căreia se simțea surprins și rușinat în același timp, făcea ca această deosebire dintre destinele lor în domeniul despre care discutau să nu-i fie deloc neplăcută. Privind fața chinuită a lui Lexie, Rook simți un soi de răutate perversă, asemenea celei pe care o încerci când vezi mulțimea înghesuindu-se la ghișeul de bilete al unui teatru, și tu te știi cu biletul în buzunar. O clipă, se gândi la deliciile perverse pe care le-ar fi trăit, dacă ar fi putut umple Poiana țâței cu trupuri de menade adormite; pe care, apoi, le-ar face să dispară de îndată, printr-o simplă fluturare a mâinii!

Gândurile îi fură întrerupte de o remarcă neașteptată a fratelui său:

— Nell e sigură acum că Hastings *știe* unde se află Netta, spuse Lexie cu voce gravă. A reușit ieri-noapte să-i stoarcă această mărturisire. M-a rugat să te anunț.

Într-o secundă, decorul își schimbă întreaga înfățișare pentru Rook Ashover. Se ridică de jos și-l trase după el și pe fratele său.

— Naiba să-l ia, strigă el cu ferocitate. Am bănuit eu că ascunde ceva. Haide! Lasă-mă să te conduc la trăsură. Lui Twiney i s-o fi acrit de când te tot așteaptă.

Îl luă pe Lexie de braț și-i înlătură cu mâna crengile de carpen din cale.

Zgomotul pașilor lor, foșnetul frunzelor, trosnetul ramurilor se pierdură în depărtare. Boarea de vânt ondula iarba din Poiana țâței cu atingerile aeriene, nici melancolice, nici vesele, ale unei tandrețe detașate, care nu seamănă cu nici una dintre emoțiile inimii omenești.

Nori de musculițe fremătătoare se înălțau și coborau, virau și se roteau prin spațiul scăldat de soare; și mișcarea lor era imprimată de un anumit ritm, acompaniat parcă de o invizibilă orchestră de zâne.

Cele două năpârci pestrițe, încredințate acum de absența oricărui nepoftit, înaintară una lângă alta. Ar fi putut trage după ele carul scobit într-o ghindă al Titaniei, atât de prudent se târau, înălțându-și din când în când capetele stropite cu roșu și fulgerându-și limbile mici, bifurcate. Nici o altă vietate nu mai ieși la iveală. Pete de soare și pete de umbră se așterneau calm, unele lângă altele, și tăcerea se lăsa peste tăcere, ca apa peste apă.

Dar nimic din ceea ce face să vibreze fluidele magnetice dintre făpturile omenești, acele unde de emoție sensibile, asemenea coardelor unei harpe nevăzute, nu se poate dizolva cu desăvârșire în atmosfera din care s-au zămislit.

Ceva dăinuie, o vagă tulburare în aer, o fantomatică înfiorare, ceva de care spiritele receptive la asemenea vibrații rămân pătrunse pentru totdeauna.

În acea poiană captivă între pădure și pădure, avea să rămână înscrisă o reminiscență aeriană, o amprentă eterică a celor trei forme omenești, o nălucire ce urma, de aci înainte, să tremure la hotarul vizibilului.

Mult timp după ce acele trei făpturi vor fi fost moarte și îngropate, esența faptelor trepidante petrecute între ele va aștepta, cu răbdare, prilejul de a se reîntrupa.

Ploile pot răscoli pământul, și furtunile îl pot despuia. Șerpii Titaniei pot ajunge la capătul șirului de ani care le-a fost hărăzit, renunțând să-și mai lepede pieile. Și totuși, ca o mărturie a vigorii pasiunilor omenești, va dăinui mereu acel ceva prin care calitatea locului nu va mai fi niciodată la fel ca înainte. Mai imateriale decât o nălucă ce-și păstrează un anumit contur, aceste esențe aeriene nu vor atinge decât sensibilitatea celor chemați să le recepteze. Dar, atâta timp cât poiana nu-și va pierde structura vegetală avută în acele anume momente, în atmosfera ei va dăinui elementul imponderabil, care nu dispărea odată cu trecerea anotimpurilor.

Capitolul XXII

În tot restul acelui august fierbinte, seară de seară, în cămăruța îmbâcsită de cărți de la Toll-Pike, Rook continuă o surdă înfruntare cu William Hastings, pentru a smulge de la el adresa Nettei. Preotul nu mai nega, dimpotrivă, recunoștea deschis că știe unde poate fi găsită. Dar, în timp ce se scurgea săptămână după săptămână, nimic din ce putea spune sau face Rook nu clătina hotărârea încăpățânată a pastorului.

— I-am făgăduit domnișoarei Page să nu-i trădez secretul, și nu-l voi trăda.

Aceste discuții repetate și prelungite în cămăruța îmbâcsită degenerară, treptat, într-o urzeală de bizară și complexă perversitate. Nell asista adeseori la conflictele sterile dintre cei doi bărbați; și prezența ei, când li se alătura, intensifica, prin propriile-i confuze implicații, atmosfera morbidă a acestor întâlniri.

Ca o reacție atât împotriva lui Rook, cât și a lui Lexie, după memorabilul incident din Poiana țâței, Nell se reapropiase pe nesimțite de soțul ei. Ce se petrecuse în adâncurile acelui încâlcit sistem de susceptibilități nervoase, adăpostit de fragila ei conformație fizică, ar fi cerut să fie elucidat într-o carte mult mai apropiată de misterele vieții decât acel sinistru manuscris din biroul soțului ei, acum de multă vreme neglijat.

Iubirea romantică pentru Rook, din nou desprinsă de tumultul simțurilor ei răscolite, se sublimase, în aceste fierbinți săptămâni de august, în dorința pasionată de a face ceva, de a face orice, pentru a-l ajuta să-și regăsească liniștea sufletească. Și începuse să creadă că numai readucând-o pe Netta în viața lui

ar izbuti să-i astâmpere și să-i aline acea febră neostoită care-i mușca sufletul.

Frustrata ei dorință de dragoste, atâtată și întețită de zile și zile de o tot mai slabă rezistență în fața ardoarei senzuale a lui Lexie, se convertise acum, după momentul de abandon din nefericita după-masă petrecută în poiană, într-o atitudine mai puțin iritabilă și mult mai supusă față de soțul ei.

Însuși Hastings începuse să descopere nebănuite profunzimi de perversitate în propriile sale sentimente, mai cu seamă în ce privea competiția cu Rook. Se pomeni gustând un triumf perfid în prelungirea cât mai îndelungă a luptei dintre ei și, uneori, se simțea chiar ispitit să simuleze o cedare, o slăbire a rezistenței, pentru ca oponentul său să nu-și piardă orice speranță, retrăgându-se furios și dezgustat.

Dar, dacă dorința ca acest bizar duel să nu se termine prea curând revela elementele de insondabilă morbiditate din natura lui, sentimentele pe care le încerca văzându-i pe Rook și pe Nell împreună erau și mai echivoce. În asemenea momente, nu ezita să exploateze la maximum noile relații care se statorniciseră între el și soția lui, pedalând fără scrupule pe disperata dorință a lui Nell de a-i smulge prețiosul secret și profitând de pateticele ei încercări de a-l convinge.

Nell nu avea habar de cele ce se petreceau în mintea lui. Egoismul ei erotic, de factură adolescentină, o împinsese, paradoxal, într-o transă de visător altruism, de autoeclipsare. Dacă ar fi cunoscut ambiguitatea rațiunilor care-l determinau să păstreze secretul Nettei, Nell s-ar fi ferit de mângâierile lui Hastings ca de mușcătura șarpelui. Dar, ca în multe alte cazuri similare, dezgustul și indignarea ei nu ar fi fost întru totul îndreptățite și clare. Până în această vară frământată, Hastings trăise atât de cufundat în gândirea lui metafizică, încât s-ar fi putut spune că nu dusese nicicum o viață omenească normală; și, acum când, sub șfichiuirea geloziei, se deșteptase și în el pentru prima dată nevoia de autoafirmare și de satisfacere a drepturilor lui maritale, descoperise că această îndelung nehrănită și întârziată înmugurire își avea însăși rădăcina putredă.

În fața umilințelor veninoase, corozive, pe care le încerca la simpla vedere a lui Rook și a lui Nell alături unul de celălalt,

vanitatea lui terfelită se întorcea împotriva ei înseși, ca un animal rănit care-și mușcă propria carne; și, prin acea lege obscură, care acționează acolo, în întunecata lume lăuntrică, încerca voluptatea de a-și scormoni și mai adânc rana; fiindcă, procedând în felul acesta, îi târa și pe ceilalți doi după el, într-o morbidă complicitate a rușinii.

Pe măsură ce luna august se apropia de sfârșit, iar Lady Ann intra în cea de-a noua lună de sarcină, Rook simțea cum devine tot mai mult fantoma lipsită de viață, lipsită de ambiții, lipsită de scop, a bărbatului care fusese odinioară. Pregătirile pentru nașterea fiului său – pentru că nimeni nu părea să nutrească cea mai vagă îndoială în privința sexului noului așteptat – nu-i inspirau lui Rook alt sentiment în afară de enervare. Ca și cum, pe măsură ce fătul se apropia de momentul nașterii, absorbea orice curent de magnetism vital din aer. Întreaga ambiție a casei Ashover părea să se fi concentrat pe subzistența unui unic țel: acela de a-l hrăni pe insațiabilul intrus; iar Rook se învârtea de ici-colo, printre ai săi, cu senzația că-și vede visurile și iluziile cele mai dragi reduse la niște ghemotoace de pai purtate de vânt, suflate de pe treptele Capitoliului pentru a netezi calea tânărului Cezar!

Uneori, în fața acestor excese de lașitate, strania viziune a călărețului pe calul sur, care i se înfățișase în drum spre Comber's End, părea să prindă iar formă, revenind cu un gest de reproș; dar, de cele mai multe ori, Rook se ferea cu repulsie de langoarea triumfătoare și învăpăiată a soției sale, de agitația nervoasă a doamnei Ashover, de privirile și șușotelile lacome ale lui Pandie și ale doamnei Vabbin.

Întoarcerile repetate la asalturile împotriva disimularii răutăcioase a domnului Hastings căpătaseră valoarea unei evadări dintr-o atmosferă irespirabilă. Era convins că doar gândul la Netta îl împingea într-acolo; dar, în realitate, simpla vecinătate a devoțiunii lui Nell, apropierea trupului ei suplu și tânăr, privirile ei languroase, admirative, reușeau să-l reinstaureze în locul pierdut din centrul universului său. Din simplu figurant în alaiul de curteni al progeniturii lui, redevenea protagonistul propriei sale tragedii, tratând existența de la egal la egal.

Ultima zi a lunii august veni și trecu; și, odată cu volatilizarea ei, vremea începu să dea semne de schimbare. Rafale de vânt venind dinspre apus, călătorind de la canalul Bristol peste Sedgemoor și Blackmore, porniră să zbuciume copacii păliți de soare și să geamă dezolant prin miriștea pustie.

Rook începuse să devină conștient de faptul că nu era decât un pion lipsit de demnitate într-un joc de șah psihologic. Îl muncea îndoiala stingheritoare că înverșunarea lui de a obține cu orice preț secretul păstrat de soț nu avusese alt rezultat concret decât distragerea atenției, pricinuită de prezența soției.

Pe măsură ce recunoștea că intransigența lui Hastings nu putea fi înmuiată prin nici o amenințare și prin nici o metodă de convingere, îl copleșea senzația penibilă că se lăsase antrenat într-o echivocă orgie spirituală, care exercita un efect sinistru, ca un drog, asupra tuturor celor trei participanți.

Se rușina că-și îngăduise ca această obsesie legată de Toll-Pike, oricare ar fi fost natura ei, să intervină în relațiile lui cu Lexie, pe care-l vizitase tot mai rar. După aventura din Poiana țâței, Lexie nu se simțise prea bine; și cu toate că, ori de câte ori se întâlnea cu fratele lui, îi vădea aceeași inalterabilă afecțiune, tânărul Ashover nu se putea împiedica să simtă că unica urmare durabilă a aventurilor lui din timpul verii fusese aceea de a-și împinge cu mai multă fermitate sfielnica iubită în brațele propriului soț, și cu mai mult entuziasm în pasiunea ei platonică pentru Rook.

Și, dacă privirea lui Lexie, atât de perspicace în previziunea intemperiilor, ar fi putut străbate acea milă de atmosferă autumnală și cei câțiva centimetri de cărămidă și mortar care despărțeau camera lui luminată cu lumânări de întâlnirile nocturne de la Toll-Pike, cu siguranță și-ar fi accentuat grimasa de scârbă în fața jocurilor nevrotice ale spiritului uman. Ar fi avut impresia că însuși aerul din cămăruța lui Hastings era impregnat de inhibări maladive. Și i-ar fi învinuit pe fiecare dintre cei trei participanți pentru concentrarea cu care se angajaseră să țesă, asemenea unor viermi de mătase smintiți, un cocon compact, nesănătos, de emoții false. L-ar fi plesnit pe fratele său cu una dintre acele priviri de dispreț ultragiat, cu

care negustorul de cai se uită la o mârțoagă costelivă. Și, dacă ar fi fost în măsură să-și exprime protestul în fața celor trei, atunci le-ar fi arătat cât de curată, de superioară, este cea mai grosolană dintre obscenitățile fățișe, în comparație cu această masturbare mentală supersubtilă.

Peste acoperișurile satului din valea râului Frome răpăia ploaia, zi după zi, făcând ca așteptarea care se înstăpânise peste spiritele tuturor celor de care ne ocupăm să devină din ce în ce mai apăsătoare, până ce ajunse aproape de neîndurat.

Starea aceasta de așteptare, cu încărcătura ei de ineluctabilă fatalitate, constituie un fenomen natural ce precedă orice naștere. Dar în cazul de față depășise limitele. Se întindea de la casa Ashover la locuința lui Lexie din Marsh Alley și până la căsuța Toll-Pike. Pătrunsese în umilul domiciliu al domnului Pod; se instalase, asemenea unei siluete voalate, în pragul casei domnului Twiney. Ba părea chiar să se fi strecurat și în grajdul iepei cu grumazul lung, judecând după nechezatul jalnic și lugubru ce răzbea prin ferestruica închisă, răspândindu-se pe ulițele satului.

Trecuseră mai bine de zece zile bătute de vântul de septembrie, când, în toiul unei nopți cu furtună, Nell Hastings se deșteptă dintr-odată, fără nici un motiv aparent. Putea zări pe fereastră o jumătate de lună lividă, care proiecta un fascicul de lumină palidă asupra capului soțului ei adormit, până când o perdea de nori mânați cu iuțeală de vânt o înghițiră cu totul.

Nell se ridică, proptindu-se în coate, și-și fixă privirile pe peticul de cer schimbător. Avea acea tulburătoare premoniție a unei iminente catastrofe mondiale, care-i invadează pe oameni când, în momente asociate de obicei cu totala uitare a somnului, sesizează fața universului luat prin surprindere, în crizele sale de marasm. Se uită peste umăr, la chipul lui Hastings. Să fi fost o mișcare, un murmur al lui, pricina acestei nefirești deșteptări? Cercetă ceasul soțului ei, așezat pe noptieră. Două și jumătate. Întocmai acea oră din noapte despre care Rook pretindea că marchează punctul suprem de reflux al vitalității pulsațiilor umane; ceasul la care navele se scufundă, zborul gâștelor

sălbatice se frânge, arborii bătrâni și oamenii bătrâni se lasă pătrunși de frig, iar puii de animal și copiii se nasc morți.

Ah! Probabil că Hastings o deșteptase, pentru că acum mormăia în somn.

Cuvinte răzlețe, incoerente; frânturi, s-ar fi zis, de paie învârtejite de furtună, smulse din acea magmă din care-i plămădită sfera planetară, pentru a fi împrăștiate în spațiu, zvârlite aici, acolo, în toate direcțiile, de către vântul care nu cunoaște nici milă, nici finalitate.

La un moment dat însă, se aplecă peste el și ascultă cu toate simțurile încordate: ascultă, mai ales, cu bătăile inimii ei; cu o rece crispare a mușchilor.

— Prefer să te văd mort, decât să-ți spun!

Creierul lui Nell deveni brusc o cochilie pietrificată de ascultare. Un ghioc friabil, ce urma a fi străbătut de o rumoare misterioasă, pe care abia de-o putea îndura.

Dar trebuia să îndure; și nu întârzie să vină, în chipul acela prozaic, realist, concret, în care se exprimă oracolele.

— Strada Walpole, treisprezece, sunară cuvintele omului adormit.

„Strada Walpole". După care urmară alte frânturi incoerente și, din nou, acea frază atroce, ale cărei cuvinte păreau să țâșnească incandescent, cu furia lavei în erupție:

„Prefer să te văd mort decât să-ți spun!"

Continuă să mormăie în neștire; dar cuvintele lui nu aveau acum pentru urechea ei mai multă semnificație decât spuma valurilor care se sparg de țărm, după ce călătorul a pus piciorul pe uscat. Se cuibări din nou în pat, în lumina jumătății de lună hărțuite de vânt, și rămase cu ochii ațintiți pe micul pătrat al ferestrei.

Așa cum se întâmplă adeseori cu hotărârile omenești de importanță vitală, care poartă în structura lor soluții drastice și consecințe devastatoare, conștiința faptului pe care urma să-l facă păru să preceadă, să devanseze motivele care aveau, ulterior, să-l justifice.

S-ar fi zis că făcuse o descoperire în creierul unei alte persoane, descoperirea certă că, această altă persoană hotărâse, din

rațiuni absolut necunoscute tuturor celorlalți, s-o readucă pe Netta Page la Ashover.

Ceea ce descoperi într-adevăr, până la urmă, tot privind pătratul ferestrei, era că ea însăși hotărâse, irevocabil, s-o aducă pe Netta îndărăt; dar decizia – nefundamentată pe nimic din ce-ar putea fi numit argument rațional – avea nevoie de toate argumentele raționale pentru a o susține și a o face plauzibilă.

Singurul lucru pe care-l simți în timp ce chibzuia la acest plan – de care-și dădu seama că prinsese viață – era că, acum când aflase adresa Nettei, va fi cu neputință să o ascundă de Rook. Și, dacă Rook o va afla, va lua primul tren spre Londra. Nell socotea mult mai potrivit ca Netta să fie aceea care să întreprindă călătoria. Dacă Rook ar fi plecat, în actuala lui stare de spirit, Dumnezeu știe când s-ar mai fi întors. Și fără îndoială că ar fi plecat de îndată. Îl cunoștea destul de bine ca să fie sigură de acest lucru. Mă rog, dacă nu dorea să-l vadă rupându-se de toți și de toate și rămânând orbește alături de Netta la Londra, unicul lucru care se cerea făcut era să o aducă pe Netta la el.

De altfel, începuse să simtă o adevărată aversiune împotriva complicității înveninate în care-i încâlcise existența acestui secret. Detesta să-l vadă pe soțul ei în asemenea postură. Detesta să știe că avea un avantaj asupra lui Rook. A o readuce pe Netta în scenă ar fi însemnat să purifice atmosfera din toate punctele de vedere. Avu un moment de ezitare la gândul că toate acestea urmau să se întâmple tocmai când pruncul lui Lady Ann era pe cale să se nască. Dar Ann nu ținuse niciodată seama de sentimentele *ei*, ale Nettei sau de sentimentele oricui altcuiva. Acționase întotdeauna numai în slujba propriilor ei interese, fără urmă de remușcare. În fața unui asemenea egocentrism neînduplecat, ar fi însemnat un act de donquijotism să mai ia în considerație simțămintele lui Ann. Persoana la care trebuia să se gândească era Rook și, în ceea ce-l privea pe Rook, acum când știa unde se găsea Netta, nu puteau exista decât două alternative: fie să-i dea adresa, fără nici un alt comentariu, ceea ce însemna să-l expedieze valvârtej la Londra, de unde numai Dumnezeu putea ști când avea să se reîntoarcă; fie să-i

telegrafieze de îndată Nettei și să-i trimită banii de drum, ca să vină la Ashover.

În ce privește evenimentele ulterioare, adică eventualele aranjamente pe care ar fi dorit să le facă Rook, sau pe care ar fi fost pregătită să le facă Netta, acestea trebuiau lăsate la latitudinea timpului. Rolul ei și al lui William se va termina de îndată ce Netta și Rook se vor găsi iarăși împreună. Nell nu dorea altceva decât să reabiliteze demnitatea soțului ei în ochii lui Rook, și demnitatea lui Rook în ochii soțului ei; și să pună capăt acelui duel sinistru dintre cei doi, care făcuse din luna august una dintre cele mai odioase epoci ale vieții ei.

Nu era conștientă de nici o dorință de răzbunare pe Lady Ann. O înlăturase pur și simplu din scenă, ca pe o persoană în stare să-și poarte singură de grijă, orice s-ar fi întâmplat. Nu uitase de intruziunea în sufrageria ei, de felul în care o trădaseră cele trei pansele așezate lângă farfurie. Incidentul acela marcase o rană în sufletul ei, pe care toate lunile scurse de atunci nu o putuseră cicatriza. Și totuși, nimic din toate acestea nu avea vreun amestec în starea de acum a lui Nell. Valurile de gânduri care se încălecau și se suprapuneau în căpșorul ei oval, în timp ce privea, prin geamul pătrat, la cavalcada norilor cu reflexe gălbui și la luna fără formă, erau impregnate, aproape în întregime, de o generozitate romantică. Ideea precumpănitoare și recurentă s-ar fi putut traduce prin următoarele cuvinte: „Rook tânjește după Netta, care n-o să-l înțeleagă niciodată așa cum îl înțeleg *eu.* Dar el, totuși, o dorește; e devorat de remușcări din pricina ei. Lăsat pradă lui Ann și copilului acesteia, o să-și mănânce inima, copleșit de deznădejde. Numai eu îl pot salva, aducându-i-o din nou în viață pe Netta".

Ziua care miji din această răscolitoare noapte era sumbră și stranie, chiar pentru neobișnuitul început de septembrie. Sugera ploaie, dar nu ploua; sugera tunete, dar nu tuna. Numai că, fără ajutorul brumei sau al vântului, avu loc prima fluturare de frunze desprinse de pe crengi.

Până și Hastings suferi influența acelei zile.

— Nell, nu simți în dimineața asta un miros ciudat în aer? o întrebă el după ce-și luase micul dejun.

Fata încuviință în tăcere, pândind momentul potrivit pentru a-și face capitala destăinuire.

— E o treabă ciudată, continuă Hastings, dar simt tot timpul în nări un miros fin... în casă... în grădină... pe uliță... un miros pe care nu l-am mai simțit de pe vremea când eram copil. De fapt, nu-i propriu-zis un miros. E ceva mai mult. Un anumit gust în cerul gurii și o senzație stranie, de nedescris, care pare să-mi fi pătruns în toți porii.

Nell începuse să-l asculte cu atenție, înălțându-și bărbia între o vază cu tufănici și una cu un buchet de cineraria, ambele aduse de Rook din grădina casei Ashover.

— Îmi vin în minte tot felul de mărunțișuri legate de copilăria mea, continuă Hastings. Revăd copertele unor volume din clasicii latini pe care obișnuia să-i citească tată meu. Tatăl meu a fost un cârpaci, Nell. Ți-am vorbit vreodată despre tata? Dar avea o pasiune pentru latină. Nu era un om învățat. Dar latina însemna pentru el un soi de joc fascinant. Și mirosul ăsta care plutește în aer are ceva ce-mi amintește de trotuarele Londrei și de senzația de ceață umedă care te izbește în față când deschizi fereastra unei camere luminate cu gaz și îmbâcsite de izul cărților legate în piele.

Se învălui din nou în tăcere; dar pe chipul lui se așternuse o expresie atât de senină și de visătoare, încât Nell fu șocată de cuvintele pe care le rosti după o lungă pauză, uitându-se la ea cu o licărire ciudată în ochi.

— În dimineața asta am să-mi reiau lucrul la carte. Am dobândit o nouă viziune asupra ei, pe parcursul nopților petrecute cu Ashover. I-am scormonit creierul fără ca el să-și dea seama, nu ca să-i aflu ideile, ci ca să-mi confirm ipoteza.

În timp ce vorbea, se ridică de pe scaun și, îndreptându-se spre fereastră, o deschise mai larg.

— Da, nu e numai mirosul de ploaie. De fapt, cred, Nell, că se pregătește o furtună formidabilă! Poate că apropierea furtunii mă îmboldește să scriu mai departe la carte, voi scrie capitolul cel mai important, Nell, capitolul capitolelor, rod al inspirației năvalnice care-mi clocotește acum în minte.

Se înapoie la scaunul lui, dar, în loc să se așeze, se rezemă doar de el, fixând-o tot timpul pe Nell și lăsându-se în voia unei atâțări crescânde.

— Dacă reușesc într-adevăr să-mi reiau azi lucrul, cred că voi termina în curând întreaga carte. Mai am doar patru capitole. Însă cele mai grele. De asta m-am lăsat pe tânjeală în ultima vreme. Sunt tocmai capitolele menite să clarifice întreaga dezagregare a mecanismului cosmic. Capitolele care vor oferi cheia pentru a da ceasul înapoi.

Nell cercetă scrutător fața aceea de vizionar exaltat. Va găsi oare în el înțelegerea umană față de ce avea ea de gând să facă prin readucerea Nettei? Nu puteai ști niciodată cum o să reacționeze Hastings. Exista în el o forță de voință îndârjită, capabilă să devieze însă la orice intervenție tangențială și în orice moment. „Să-i spun acum, sau să mai aștept?" se întrebă ea.

Dar hotărârea ei, ca atâtea dintre hotărârile omenești, se cristaliză sub imboldul unui incident cu totul exterior. Zări poștașul trecând pe lângă poarta lor, în drum spre casa Ashover, ceea ce însemna că, într-o jumătate de oră, cât îi lua drumul dus și întors, va trece din nou pe lângă ei, oferindu-i prilejul să-și ducă la îndeplinire planul.

Se duse drept la soțul ei și, cu un glas scăzut, precipitat, nerăbdător, îi mărturisi tot ce aflase peste noapte și ce avea de gând să facă. În timp ce-i asculta planurile destăinuite cu voce întretăiată, în adâncurile minții pastorului se stârniră două fluide, care se încrucișară, ciocnindu-se și pulverizându-se, pentru ca apoi să se canalizeze pe două mari făgașe.

Primul dintre aceste curente subterane era încărcat de ostilitate posomorâtă, pentru faptul că-și trădase fără voie secretul; un secret care căpătase pentru el valoare de fetiș, întrucât îi conferea unicul avantaj crud asupra lui Rook Ashover. Tocmai pentru că acele cuvinte inofensive, „Strada Walpole, treisprezece", ajunseseră să-i obsedeze până-ntr-atât mintea, le murmurase și în somn. Și acum, Nell se afla în posesia tainei.

Dar cel de-al doilea curent din mintea lui îl contrazicea pe primul. Faptul de a-i fi avut atât de des pe Rook și pe Nell împreună sub ochii săi îi întețise gelozia la culme; și formele

în care se întrupase răutatea lui perversă și care, la început, păruseră să-i ofere un antidot împotriva geloziei începuseră acum să-și piardă savoarea, să devină obositoare și insipide.

Existau câteva rațiuni pentru care surprinzătoarea sugestie a lui Nell nu-i displăcea. Pe de o parte, era convins că venirea Nettei va curma acea aventură platonică dintre soția lui și Ashover. N-ar fi fost cu putință ca Rook să transforme căsuța Toll-Pike în lăcaș de rendez-vous pentru două legături amoroase paralele. În al doilea rând, sosirea Nettei ar constitui o certă și pregnantă umilință pentru Lady Ann, față de care, de când aflase că va deveni mamă, pastorul nutrea una dintre aversiunile sale semiisterice, semimetafizice.

În timp ce-i vorbea, Nell își putea da seama, după expresia lui, că-l munceau sentimente foarte contradictorii. Drept pentru care, recurse la o mare lovitură de grație, pur feminină, rod al unei inspirații de moment.

— Știi bine cum te-ai simțit, în repetate rânduri, din pricina prietenilor noștri de aici. Ei bine, cel puțin starea *asta* o să înceteze din momentul în care-ți vei împlini misiunea față de Netta și de Rook.

Hastings se uită la ea cu o uimire confuză. Ce voia oare să spună? Nu o credea în stare să fi intuit atât de limpede adâncimea rănilor deschise ale orgoliului său de preot al parohiei.

— Ce vrei să spui? încercă el să sondeze.

Nell îl privi drept în ochi. Și, asemenea atâtor femei structural oneste și nesofisticate, descoperi că însăși integritatea firii ei îi infuza forță atunci când încerca să pună la cale o manevră diplomatică; o forță mai eficientă decât orice vicleșug al inteligenței.

— Vreau să spun că pentru mine ar fi o imensă ușurare să te văd demn de tine însuți și acționând deschis față de domnul Ashover. William, nu-ți pot explica ce ar însemna pentru mine dacă m-aș elibera de senzația oribilă că te pretezi la acțiuni condamnabile, dictate de răutate, ca această încăpățânare de a ascunde adresa Nettei. Uite, acum mă și simt mai bine, numai pentru că am discutat fățiș lucrul ăsta între noi doi. Și, dacă vom expedia telegrama și o vom aduce pe Netta aici, mă voi

simți și mai fericită! Cred, dragul meu William, că nici unul dintre cei de aici nu a apelat la ajutorul și la sfatul tău pentru problemele lor de viață, așa cum s-ar fi cuvenit să facă, ținând seama că, la urma urmelor, tu *ești* preotul parohiei.

Îl măsură cu îngrijorare, și un flux de emoție îi învăpăie obrajii, când văzu că spusele ei nu rămăseseră fără efect.

— Nu trebuie să crezi, urmă ea, că prietenia mea cu domnul Ashover mă împiedică să văd cu câtă răceală, ca să nu spun mai mult, tratează și el, și Lexie poziția ta de preot. Este singurul lucru pe care n-am putut niciodată să-l înțeleg la ei.

Se opri din vorbă și-i cercetă fața, ca să vadă dacă nu mersese prea departe.

— Mă bucur că am fost în stare să-ți spun toate astea, William. Pentru că-mi dau seama că n-ar fi nevoie decât de un dram de respect de ambele părți, pentru ca tu și domnul Ashover să vă înțelegeți de minune.

Câștigase partida. Își dădea seama de acest lucru la fel de clar ca și cum l-ar fi văzut pe Hastings înălțându-și brațele și strigând: „Mă predau!" Victoria ei era pe atât de neașteptată, pe cât era de completă. Nell nu ținuse seama, pentru că obsesia metafizică a lui Hastings nu intra în sfera înțelegerii ei, ce rol jucase, în această predare, ostilitatea ascunsă nutrită față de soția lui Rook. Și cu atât mai puțin își putea da seama în ce măsură se datora ea unei ciudate, dar certe afecțiuni pe care preotul începuse să o simtă pentru Netta, o tandrețe care-și avea sursa, în ultimă instanță, în afinitatea dintre doi paria, în înțelegerea unui copil din popor față de alt copil din popor.

— Atunci, pot să scriu telegrama? strigă ea plină de entuziasm.

Și, apucând cu grabă copilărească mâna lui Hastings, o ridică, ducând-o la buze.

Gestul acesta, mai mult decât orice altceva, îl făcu să accepte victoria ei. Nu există pe lume nimic mai indicat să reinstaureze un bărbat în propriul respect de sine decât să simtă buzele unei femei tinere atingându-i mâna. Efectul psihologic al unui asemenea gest, care-și trage originea din timpuri imemoriale,

prehomerice, transmite o magie în stare să-l înmoaie și pe cel mai sceptic dintre filozofi.

Hastings o urmări mâzgălind telegrama pe o bucată de hârtie. O auzi murmurând audibil acele cuvinte atât de familiare: „Strada Walpole, treisprezece", pe care, în ultimele șase luni le șoptise și el, inaudibil, cu atâta triumf malefic. La auzul acestor cuvinte rostite de buzele altcuiva, simți o relaxare fizică, de parcă cineva îi extrăsese din carne un cui de fier ruginit. Și, în timp ce soția lui alergă să predea poștașului telegrama, Hastings se trezi urcând în goană treptele către biroul lui, cu o minte mai lucidă și o dorință mai arzătoare de a-și continua opera vieții decât simțise în tot acel timp care se scursese de la plecarea Nettei.

Femeia aceasta îi urmărise tot mai mult gândurile, într-o măsură mai mare decât era dispus să recunoască; și tainica lui răzbunare asupra lui Rook, prin refuzul de a-i dezvălui adresa, însemnase pentru nervii săi o încordare mult mai puternică decât își imaginase. Ei bine! Scăpase de această povară! De acum înainte, el îi va domina! De acum înainte, va fi în poziția de a se reafirma în chip de redutabil îndrumător spiritual al tuturor acestor oameni!

Se așeză la masa de lucru și își scoase manuscrisul. Privelișteа acelor pagini mărunt scrise, trepidând de vehemență, îi abătu pe dată cursul gândurilor. Ce importanță avea dacă oamenii aceia îl tratau cu respect sau nu? Ce importanță avea dacă era un adevărat preot de țară sau nu? Ce importanță avea dacă blânda lui Nell îi săruta mâna sau nu? Multă, multă vreme după ce el va fi doar țărână în țărână, după ce nu va mai exista nici o ființă vie care să-și amintească de el, opera sa va continua să-și exercite efectul zdrobitor asupra universului: spre admirația necredincioșilor, spre spaima credincioșilor.

Hastings își petrecu tot restul zilei lucrând în tăcere, cu pasiune, la cartea lui. Când coborî la masa de prânz, părea cu totul alt om. Niciodată nu-i cunoscuse Nell o asemenea bună dispoziție. Pălăvrăgi despre oamenii din sat. Îi povesti diverse întâmplări legate de strădaniile lui din tinerețe, despre efortul

disperat de a se putea apropia de învățătură, despre experiențele trăite în diferitele seminare teologice.

„De-ar fi fost așa cu un an în urmă, nu m-aș mai fi încurcat cu Lexie!" gândi Nell în sinea ei.

Dacă Nell ar fi fost mai superstițioasă, s-ar fi simțit stânjenită în fața unei asemenea exuberanțe artificiale. O persoană înzestrată cu intuiție l-ar fi urmărit pe William Hastings cu îngrijorare în această conjunctură și poate că ar fi încercat să-i calmeze și să-i modereze șuvoiul de vorbărie frenetică. Dar Nell însăși era atât de exaltată la ideea că expediase telegrama și că Netta urma să sosească, încât răspundea exuberanței lui cu egală exuberanță. Niciodată până atunci nu răsunaseră în căsuța Toll-Pike asemenea glasuri și asemenea râsete. Dacă evazivul Rook ar fi fost martorul acestui aparent acord deplin și radios între cei doi soți, ar fi avut de învățat ceva în plus despre natura femeilor.

Hastings continuă să lucreze toată după-masa, până la ora ceaiului; lucra fără să-și dezlipească ochii de pe file, fără să arunce măcar o privire pe fereastră; de parcă ar fi fost imperios necesar să termine cartea în acea zi.

După unul dintre cele mai vesele ceaiuri pe care le luaseră împreună de când erau căsătoriți, Nell îl înștiință că are de gând să-i ceară domnului Twiney s-o conducă la gara din Bishop's Forley. Căci, dacă Netta fusese acasă la sosirea telegramei și luase primul tren, ar fi însemnat să n-o întâmpine nimeni în gară, la venire.

Hastings clătină sceptic din cap.

— Cred că mergi prea departe cu presupunerile, drăguța mea. În primul rând, nu există șansa să fi fost acasă la sosirea telegramei. În al doilea rând, de ce să se grăbească în asemenea hal? Lucrul cel mai firesc ar fi să-și îngăduie cel puțin o noapte de gândire.

Nell îi aruncă o privire plină de tâlc.

— *Asta* dovedește cât de puțin cunoști tu femeile, spuse ea. Pot să jur că, de când a plecat, nu a trecut zi în care să nu viseze să se întoarcă aici, în mare grabă. În telegramă i-am comunicat că noi amândoi suntem de părere că ar trebui să revină, că e

foarte important să revină. Pe *mine,* dacă aș fi în locul ei, așa ceva m-ar readuce fără nici o noapte de gândire.

Hastings zâmbi sec.

— Tu și Netta sunteți două ființe cu totul diferite, Nell. Și apoi, mai e și o altă chestiune. Tu iei drept sigur că are banii de drum. În ce mă privește, trebuie să spun că asta e fără îndoială o presupunere hazardată.

La auzul acestui răspuns, fața lui Nell se încreți de râs.

— Ce caraghios ești, William! Nu m-ai văzut adineaori scotocind în scrin? I-am dat poștașului cinci lire, să le expedieze odată cu telegrama.

Hastings făcu ochii mari.

— Cinci lire? De unde ai luat banii ăștia, Nell?

Fata se porni să râdă cu și mai multă poftă.

— De... unde... crezi tu... că pot lua... eu bani? Bănuiești că mi i-a dat cineva?

— Renunț să mai spun un cuvânt. Astăzi m-ai făcut praf, fetițo!

Nell îi răspunse strâmbându-se copilărește la el, mai degrabă ca o fiică decât ca o soție. O strâmbătură care, dac-ar fi fost surprinsă de Rook, l-ar fi făcut să-și spună, malițios, că tot farmecul romantic cu care ajunsese s-o asocieze pe Nell nu era decât o farsă pe care aceasta i-o jucase.

E îndoielnic faptul că există vreun om pe lumea asta care, dacă ar putea urmări orice licăr de expresie pe chipul iubit, n-ar fi zguduit până în temeliile ființei sale. Și atât Rook, cât și Hastings erau devorați de un egocentrism atât de grandios, încât fiecare dintre ei vedea o Nell cu totul diferită sălășluind în aceeași siluetă plăpândă. Dintre toți, fără îndoială că Lexie se apropiase cel mai mult de adevărata înfățișare morală a fetei.

— Sunt banii tăi! strigă ea radioasă. Mă rog! Acum o să vedem cine a avut dreptate în privința sosirii ei. Dar eu la gară mă duc oricum!

Dădu să iasă din cameră, când Hastings o opri cu o întrebare pusă pe un ton cu totul schimbat:

— Dar te-ai gândit măcar o singură clipă la viitor? începu el. Vreau să spun, te-ai gândit la ce se va întâmpla cu Netta după ce va sosi aici?

Nell își pocni degetele subțiri într-un gest de enervare.

— Poftim! Ce ți-e și cu bărbații ăștia! strigă ea. Tot timpul nu faceți decât să calculați și să cântăriți. Cine dintre noi știe ce va aduce viitorul? S-ar putea ca până la toamnă să murim cu toții.

Preotul își înălță sprâncenele și nu mai stărui. La urma urmei, indiferent de rezultatele acestei întâlniri, chestiunea nu-i privea decât pe Rook și pe Netta. Și apoi, ajunsese să creadă că orice fel de soluție ar fi fost preferabilă actualei stări de incertitudine și de neînțelegere.

Se retrase în camera lui și, plonjând din nou în fluxul întunecat al gândirii sale febrile, uită de Nell, de Netta, de Rook, de toate evenimentele terestre, complet absorbit în voluptatea pură de a așterne gând peste gând, speculație peste speculație, voluptate care le poate dărui celor ce i se abandonează delicii mai intense decât cele sexuale.

Se făcuseră aproape ceasurile zece din seară, când auzi prin fereastra deschisă zgomotul roților trăsurii lui Twiney oprindu-se la poarta grădinii.

Trase cu urechea. Glasurile a două femei! Deci previziunea lui Nell *se adeverise*, și Netta se materializase! Își împinse hârtiile deoparte și alergă în jos pe scări, să le întâmpine la ușă.

În primul moment, nu avu timp decât să dea mâna cu nou-sosita, pentru că trebui să-l ajute pe domnul Twiney să care valiza în cămăruța de la mansardă. Dar, câteva minute mai târziu, când se aflau toți trei în salon, își dădu seama cât de puțin cunoșteau atât el, cât și soția lui cele ce se petreceau în mintea vizitatoarei lor.

— Îmi pare atât de bine că ai venit, Netta, i se adresă pe un ton binevoitor, aproape părintesc. Nell și-a spus că *trebuie* să luăm inițiativa. Se temea că domnul Ashover se frământa în asemenea hal din pricina dumitale, încât ar fi fost o cruzime din partea noastră să te mai ținem ascunsă de el. Cu toate că

eu unul te-am ascultat și ți-am păstrat secretul cu sfințenie, nu-i așa, Nell?

— Eu te cunosc mai bine decât William. El zicea că ai să aștepți până mâine. Dar eu am fost convinsă că vii astăzi.

Amândoi o urmăreau cu o curiozitate prietenoasă pe tăcuta lor vizitatoare. Netta era foarte liniștită și îmbrăcată sobru. Ca înfățișare, după ce își ridică voaleta, părea să nu se fi schimbat deloc. Dar ceva din felul ei de a fi făcea să le vină greu să-i vorbească firesc și deschis, așa cum ar fi dorit, de îndată ce domnul Twiney se îndepărtă.

— Sper că domnul Ashover nu-i bolnav, nu? întrebă ea pe un ton scăzut.

— Bolnav? strigă Hastings. N-aș spune! Și apoi, nu eu, ci Nell și-a băgat în cap că e atât de frământat. Și, dacă se frământă, nu-i numai din pricina Nettei noastre. Bănuiesc că ai auzit...

Se opri brusc, surprinzând o expresie de avertisment pe fața soției sale.

— Când trebuie să i se nască copilul? întrebă Netta calm.

— Foarte curând, așa mi s-a spus, răspunse Hastings. Pot afirma că e un lucru care pune la grea încercare nervii domnului Ashover. Dar sunt sigur că va fi atât de fericit văzându-te și liniștindu-se în ceea ce te privește, încât mâine va fi cu totul alt om.

— N-o să vă deranjez pentru multă vreme, spuse Netta. Am anunțat-o pe Nell că va fi o vizită foarte scurtă. Își însoți cuvintele de un gest afectuos, lăsându-și mâna pe brațul gazdei sale. Nu vreau ca ospitalitatea lui Nell să se transforme într-o povară pe spinarea voastră, adăugă ea cu un zâmbet.

Hastings se trase îndărăt, uluit *și* nedumerit. În trecut, Netta îl iritase cu un anumit aer monden, care lui i se păruse o afectare. Dar de astă dată adoptase un ton cu totul diferit. Tonul unei persoane care are în minte un plan precis și ferm, dar care încearcă, în mod diplomatic, să câștige timp. Exista în rezerva Nettei, în atitudinea ei, în expresia ochilor, ceva care-l descumpănea cu desăvârșire.

În timpul cinei frugale servite de Nell pe o tavă, discuțiile lor fură extrem de superficiale. Dar, de îndată ce Netta se

retrase în dormitorul ei de la mansardă, gazdele porniră să schimbe impresii.

— Cred că s-a lăsat de băutură, comentă Nell. Și ăsta-i un lucru binecuvântat.

Hastings încuviință din cap.

— Și totuși, are un aer ciudat, urmă fata, care uneori mă sperie. Ai observat? Un soi de calm anormal.

Hastings încuviință din nou.

— Desigur, a fost întotdeauna o femeie extrem de liniștită, continuă Nell, și e foarte probabil că am uitat *cât* de liniștită era. Totuși, nu mă pot împiedica să gândesc că e vorba de altceva. Nu știu ce să cred. Vorbește foarte natural și ascultă când îi vorbești. Dar îți dă întruna impresia că mintea ei e numai pe jumătate prezentă alături de tine, în cameră.

Nell își frecă violent fața cu mâinile; un gest obișnuit la ea, ori de câte ori se simțea prinsă la ananghie și deconcertată.

— Pur și simplu mă sperie, izbucni ea. Nu crezi cumva că o fi început să se drogheze, William?

Hastings scutură din cap.

— Pare să știe totul despre copilul așteptat de Lady Ann, fără ca cineva să-i fi spus, urmă Nell. Desigur, nu l-am putut opri pe Twiney să trăncănească. Dar Netta părea să fie la curent cu tot ce spunea el. Poate că a cules unele informații pe parcursul călătoriei. Apropo, Twiney zicea că, după spusele lui Pandie, nașterea e așteptată de la o zi la alta.

Hastings lăsă buza de jos să-i atârne, în felul său caracteristic, cum făcea ori de câte ori apărea pe tapet una dintre fobiile lui.

— Drept să-ți spun, rosti el posomorât, nu m-ar afecta deloc dacă, după tot tărăboiul ăsta, ar da naștere unei fete.

Cea care, fără să știe, era obiectul acestor discuții nocturne din căsuța Toll-Pike zăcea încă trează, în patul de la mansardă, multă vreme după ce gazdele ei alunecaseră pe cărările somnului.

I se părea foarte ciudat să se găsească din nou pe malurile râului Frome. Ciudat și, într-un fel pe care nu se simțea în stare

să-l analizeze, trist; de o tristețe care întrecea tot ce cunoscuse ea până atunci.

Încerca în van să-și imagineze cum se va desfășura reîntâlnirea cu Rook. În timp ce privea masele de nori alburii-gălbui care acopereau și descopereau obiectul acela inform, distorsionat, desfigurat, despre care știa că trebuie să fie luna în declin, se simți cuprinsă de o neliniște foarte stranie. Avea senzația că se scursese o foarte îndelungată perioadă de timp, o jumătate de veac de ani fugari și că, dintre toți oamenii pe care-i cunoscuse la Ashover, ea singură supraviețuise până în această noapte de septembrie. O izbi brusc conștiința că e un duh singuratic, desprins de trup, lipsit de orice dorință, de orice speranță, de orice regret, de orice impuls de a schimba, de a transforma lucrurile; un duh lipsit de orice altă emoție în afara unei triste fără de margini.

De ce era atât de tristă, nu-și putea da seama. Oare Rook, Lexie, Hastings, Nell, Lady Ann nu zăceau cu toții în deplină nemișcare în cimitirul îngrădit de lângă câmpiile mocirloase? În locul lor se ivise o semințe nouă de bărbați și de femei, care nici nu se sinchiseau de ei, de memoria lor, de numele lor.

Spiritul Nettei părea să răspundă, cu o lasitudine rece, dar receptivă, acelei melancolii inefabile, care o nedumerise pe vremuri, de câte ori se uitase la chipul lui Sir Robert; și, în timp ce privea luna aceea bulbucată, diformă, mizeră, înjosindu-se în fața norilor, avu impresia că acum înțelegea secretul imensei sale tristeți. Era o tristețe căreia îi putea răspunde sau de care se putea apropia un unic tip de sensibilitate de pe această lume, o tristețe care avea trăsături comune cu ceea ce trebuie să simtă elementele nemuritoare – pământul, aerul, apa – care se supun resemnate ordinii imuabile a firii și care privesc generațiile umane venind și pierind, lăsând după ele urme atât de neînsemnate.

Și atunci, fără nici un semn de prevestire, Nettei Page i se întâmplă un lucru foarte bizar. Deveni brusc conștientă de faptul că o față umană se uita la ea de dincolo de fereastră; fără să se fi lipit de geam, dar fixând-o cu intensitate în acel leșios clar de lună și privind-o drept în ochi, cu o expresie care concentra și ținea în suspensie toată acea durere difuză de sub vasta

cupolă a nopții. Mulți ani mai târziu, Netta putu încă să revadă acea față, și cel mai curios era faptul că nici o frântură de clipă nu s-a îndoit asupra identității care se ascundea îndărătul ei, acolo, în noaptea aceea bolnăvicioasă, turmentată.

Știa că e fața lui Sir Robert Ashover; portretul Cavalerului lăsase o amprentă atât de adâncă în mintea ei, încât și acum, când îi simțea cu acuitate prezența, nu încerca nici o urmă de teamă, și îi întâlni privirea cu un fel de recunoaștere afectivă. Într-o stare de semiconștiență își întinse brațele spre fereastră; și i se păru că, în timp ce se volatiliza, chipul îndurerat al fantomei îi zâmbi blând și mângâietor.

Când vedenia pieri și Netta își culcă din nou capul pe pernă, se pomeni că plângea în tăcere; nu cu lacrimile amare ale milei de sine însăși, ci cu acele lacrimi ale spiritului însingurat și depersonalizat al însăși speciei umane, când se retrage din arena suferințelor pământești și aude din depărtare, vag și înăbușit, rumorile dezastrului și ale calamității, aproape îndulcite de spațiile ce le separă de bolta universului spre care se înalță.

Hotărî să-i ceară lui Rook, a doua zi, când avea să-l întâlnească, s-o ducă la cimitir, în capela unde se afla statuia de marmură a cavalerului. Cât era de straniu, își spuse ea în timp ce lacrimile i se uscau pe obraji, ca o ființă moartă și îngropată de mai bine de două sute de ani să-și păstreze încă puterea de a influența și de a consola. Oare, într-adevăr, ceva din conștiința senzitivă și subtilă a unei astfel de persoane dăinuie prin locurile în care și-a petrecut viața? Sau poate că dincolo de canavaua țesută din toate visurile și tragediile omenești există un imperisabil rezervor de milă supraomenească, în care, pe măsură ce trec anii, se acumulează aceste nobile reacții ale imaginației, adăugând mereu câte ceva la marele protest uman?

Firea Nettei era prea lineară, crezurile și semicrezurile ei prea vagi și neformate, pentru a întrevedea altceva decât contururile brute ale unor asemenea întrebări; dar amintirea lucrurilor pe care le îndurase, a celor pe care le făcuse, îmbinată cu presiunea exercitată asupra minții ei de reîntoarcerea în locurile atâtor trăiri, îi stârniră gânduri și meditații care se armonizau cu aceste întrebări și cu cerul torturat al nopții.

Chipul văzut la fereastră se poate să nu fi fost decât o plăsmuire a nervilor ei surescitați; dar înainte de a se lăsa furată de somn, către zorii zilei, își înecase toate impresiile recente ale vieții ei londoneze în adâncurile acestor amintiri mai vechi. Amintiri saturate de priveliștile și sunetele acelui ținut, și impregnate de o tristețe mai nostalgică, dacă nu mai puțin dureroasă, decât mâhnirea rece care se suprapusese până atunci peste ele.

Lumina palidă a dimineții coloră mica fereastră a mansardei într-o albăstreală rece, estompată, fluidă, asemenea albastrului de oțel șlefuit, amestecată cu marea taină care o susținuse în tot timpul acelei chinuite zile.

Netta se temea de întâlnirea cu Rook, mai mult de dragul lui decât pentru ea însăși. Care va fi reacția lui în fața celor ce avea să-i spună? De ce, vai! De ce, se întrebă ea, lucruri care erau atât de limpezi, de simple, de indiscutabile pentru unii, deveneau atât de ciudate, de străine, de incomprehensibile, de îndată ce erau comunicate altora?

Ființele umane erau separate între ele prin ceva mai dur decât simplele oase craniene. Și Netta înălță către zorii palizi, albăstrii, ruga ca acel anumit craniu cu o formă curioasă, care se odihnise de atâtea ori alături de capul ei, să nu se vădească opac la cele ce urma ea să comunice conștiinței adăpostite dincolo de oasele ce-l alcătuiau.

Capitolul XXIII

Era ultima zi a lunii septembrie. Frații Ashover stăteau așezați unul lângă celălalt, în cimitir, sub ulmul lui Lexie. Acesta din urmă își rezemase spinarea de trunchiul copacului, iar fratele mai mare se sprijinea de o piatră de mormânt anonimă.

Ziua era caldă și împâclită. Contururile umbrelor după-amiezii timpurii, proiectate pe iarbă, se amestecau cu acea aură rubinie și ceața înrourată pe care locuitorii din apusul Angliei s-au învățat să le asocieze cu clematitele roșii și cu ciorchinii de viță albă. Era una din zilele în care semințele pufoase de păpădie zboară la întâmplare, fără a fi mânate de vreo boare de vânt, și se așază de pe un loc pe altul, iar tufele roșietice de dioc își dezvăluie păstăile tari, globulare, ascunse sub petale; o zi în care planta de rugină se încovoaie greoi peste mușuroaiele de cârtiță, iar în aer precumpănește un amestec de mirosuri de buruieni arse și de ciuperci muiate de ploaie.

— Ești sigur că nu ți-a spus nimic în plus față de ce mi-a povestit mie? întrebă Rook cu o voce care putea fi considerată esența acelei toamne, după cât suna de lâncedă și amorțită.

— Doamne sfinte, Rook! De unde vrei să știu ce ți-a spus ție? Oricum, lucrurile par foarte clare. Preoții aceia anglicani au luat-o în mână de îndată ce a dispărut de aici. E de mirare că nu i-au vătămat și mai mult mintea. Tu știi bine ce gândesc eu despre toate parascoveniile astea; știi bine cât de neînduplecat sunt față de toate gogoșile religiei. Și, cu toate că nu le pot ierta că și-au infuzat absurdițățile în creierul unei făpturi blânde ca Netta, trebuie să recunosc că era singurul lucru pe care-l putea face. Și nădăjduiesc că i-au stârnit un nou interes.

Lexie se opri din vorbă și se încruntă îngândurat. Sper, Rook, că e soluția cea mai bună, adăugă el, cu voce gravă.

— Ți-a mărturisit că ar dori să intre în vreun ordin de călugărițe? întrebă fratele mai mare.

— A pomenit în treacăt de așa ceva, ca o eventualitate. Dar din câte înțeleg eu, preoții ăștia, oricine ar fi ei, nu-i încurajează asemenea inițiativă. Presupun că vor s-o folosească în alte scopuri. O, nu-mi place... nu-mi place deloc, Rook.

Rook evocă în gând ultima discuție avută cu Netta în căsuța Toll-Pike. Nici lui „nu-i plăcea". Această formulă era un eufemism față de ce simțise pe parcursul acelei întrevederi.

Întâlnirea fusese pentru el ca o cupă cu zeamă de mătrăgună. Una dintre cele mai amare ironii pe care i le rezervase soarta. Alergase să-și întâmpine fosta amantă, însuflețit de frenezia reîmpăcării și a tămăduirii. O scăldase într-un val de tandrețe fierbinte; și, în locul fluxului de reînnoită loialitate, în locul afecțiunii constante și patetice la care se așteptase, se izbise de o Netta cu totul schimbată; o Netta care privea conviețuirea lor dinainte drept un păcat; o Netta încredințată că, de aci înainte, Rook avea datoria să-i rămână credincios soției sale!

Situația era cu atât mai ironică, cu cât îi fusese cu neputință să ascundă față de soția sa reîntoarcerea Nettei. Îi împărtășise vestea franc și deschis, provocând o deprimantă scenă conjugală. Scenă care se repetase după aceea cu și mai penibile nuanțe de neînțelegere, când Rook încercase să-i explice noua și neașteptata înfățișare sub care se reîntorsese fosta lui iubită.

Ann nu se arătase niciodată mai intransigentă, mai brutal cinică. Adoptase convingerea, sau cel puțin așa pretindea, că totul nu era decât o premeditată prefăcătorie sau poză din partea Nettei. Îl trată pe Rook ca pe o victimă naivă și vanitoasă a unei intrigi bine calculate de către o aventurieră vicleană. Refuză categoric să o vadă pe Netta și să mai audă vreun detaliu legat de reîntoarcerea ei. *„C'est fini! C'est fini!"* îi curmă ea vorba cu o mișcare de respingere, când Rook încercă, pentru a treia oară, să o facă să înțeleagă cum stăteau lucrurile.

— Am văzut-o ieri pentru un moment pe Nell...

Gândurile lui Rook rătăciseră atât de departe, încât avu senzația că fratele lui rostise de ore întregi cuvintele de mai sus, și nu cu doar un minut în urmă.

— Nell a aflat adresa de la el și i-a telegrafiat să vină, spuse Rook. Imaginează-ți! Nici n-ai crede că atâtea lucruri s-au putut întâmpla din noiembrie trecut, când am stat împreună de vorbă chiar în acest loc.

— Da, era o noapte cu lună plină! răspunse celălalt. Iar eu eram convins că nu mai apuc sfârșitul verii; și iată-ne ajunși aproape în octombrie. Dumnezeule! Mă bucur că mai fac umbră acestui pământ; că sunt în stare să savurez o plăcintă gustoasă cu carne de porumbel, și atâtea altele! Mă bucur că mai pot sta la taclale cu fratele Rook într-o frumoasă după-amiază de toamnă. Apropo, Twickenham susține că am devenit morfinoman. Pretinde că mi-am isprăvit ultima cutie de pastile cu două săptămâni mai devreme.

Degetele fratelui mai mare pipăiră instinctiv cutiuța de carton din buzunarul vestei. Dar se mulțumi să spună doar:

— Sper să ai din ce în ce mai puțină nevoie de tabletele astea.

— În ultima lună a trebuit s-o mai răresc cu țigările, remarcă Lexie, scăpărând un chibrit și aprinzându-și o țigară cu mai multă încetineală decât de obicei. Socoteala pe care mi-a prezentat-o Twiney a fost astronomică, nici nu-ți poți închipui, adăugă el, urmărind colacii de fum aromat care se înălțau în aerul dens al toamnei.

Rook îl măsură cu sarcastică solicitudine:

— N-aș putea să-ți împrumut mai mult de cinci lire, care, bineînțeles, fac parte din zestrea lui Lady Ann.

— O, las' că mă descurc eu, chicoti celălalt. Tu o să ai nevoie de fiecare bănuț când ți s-o naște copilul. Ați găsit o doică?

Rook oftă adânc și privi spre familiarele câmpii mocirloase, spre maidanele de iarbă și păpuriș care constituiseră atât de des „un mal și un liman al timpului" pentru evadarea spiritului său. Îl copleși un simțământ brusc că se găsea despărțit de fratele lui, așa cum nu fuseseră niciodată despărțiți până atunci. Această nouă responsabilitate, chiar dacă latura materială *era*

asigurată de banii soției sale, constituia un element care, în chip subtil și invizibil, simboliza punctul terminus al tovărășiei sale de burlac cu Lexie. Viața alături de Netta nu influențase cu nimic legătura dintre ei; nu fusese, de fapt, decât una dintre extravagantele aventuri amoroase care, pe vremuri, consolidaseră prietenia lor, dându-i acea tentă de aviditate păgână care conferă calitate, picanterie și substanță, evocând senzațiile a doi parteneri de vânătoare în aceeași junglă primejdioasă. Dar această aluzie la o doică pentru copil, implicând că de acum înainte va fi legat de o serie de îndatoriri tradiționale cu totul independente de Lexie, părea să semnifice sfârșitul cert al unei faze și începutul cert al alteia; părea să se ridice ca un indicator ambiguu al zilelor lui – ca acel misterios indicator „Gorm", care nu însemna nimic și totuși însemna totul.

Se uită la fața lui Lexie, în timp ce tânărul trimitea spiralele de fum albastru în aerul bogat în colorit, ca paleta vreunui Tiepolo planetar; și îi veni în minte că marea greșeală a vieții lui constase în faptul că se îndepărtase, fie și numai puțin, de calma existență epicureană a primilor ani petrecuți împreună cu Lexie, după moartea tatălui lor.

Ce-l făcuse să părăsească acel golf netulburat, acel terestru paradis de nepăsare? Ei bine, tocmai perversitatea lui, acea dorință de a-și împrejmui viața cu o prezență feminină care să-i satisfacă instinctele insațiabile.

Ah! Dac-ar fi putut să prevadă urmările! Dac-ar fi fost destul de dur, de dârz, de oțelit, ar fi putut să le facă vânt la toate. În *acest* caz, s-ar fi culcat cu Ann, ținând-o la distanță, cu Nell, ținând-o la distanță, cu Netta, ținând-o la distanță. Acel amestec fatal de perversitate și milă, caracteristic firii lui, îi ruinase viața. Căci viața lui *era* ruinată. Știa lucrul acesta la fel de bine ca și cum s-ar fi văzut pe el însuși în chip de cal mort zvârlit pe câmp, cu Lady Ann și progenitura ei ciupindu-i carnea ca doi muscoi albaștri.

Un observator străin l-ar fi considerat norocosul posesor al unei soții distinse și – era sigur că așa va fi – al unui distins moștenitor al numelui familiei. În aparență, mai ales acum, când conștiința lui se eliberase de remușcare, și Netta se desprinsese

de el, era un bărbat pe care orice om cu judecată l-ar fi invidiat. Și totuși, iată-l uitându-se cu jind la fața brăzdată și bătucită a lui Lexie, ca și cum s-ar fi uitat pentru ultima oară la o insulă vrăjită, de pe care-l smulsese irevocabil o corabie fatală.

Ah! Ah! Existența făpturii umane nu ține de posesiunile exterioare, de circumstanțele exterioare! Ci de o tainică iluzie vitală care, dacă nu-și găsește satisfacția, ruinează totul. Iluzia *lui* vitală presupunea libertatea față de orice responsabilitate, în afară de aceea de a fi un fiu bun și un frate bun. Purta blestemul de a face nefericită orice femeie de care se apropia. Și totuși, cum să nu te apropii de ele, când ești obsedat, așa cum era el, de acea morbidă dorință detașată? Ce dilemă! De ce oare nu era cu putință să faci dragoste cu arborii, cu elementele naturii, așa cum se întâmpla cu personajele mitologice?

Doamne, cu câtă intensitate își iubea fratele, acum când se uita la el! De-ar fi putut să-și schimbe destinele între ei, el să fie cel bolnav, cel osândit, și Lexie să fie soțul lui Lady Ann!

— Ce-a spus Twickenham când te-a examinat ieri? întrebă într-un târziu, rupând prelungita-i tăcere melancolică.

— Credeam că ți-am povestit, replică Lexie cu vioiciune. A fost foarte satisfăcut – chiar surprins, știi. Mi-a dat a înțelege că o mai pot duce fără grijă încă un an. Se pare că boala mea se pretează la tot felul de prelungiri și de amânări. Și în forul meu interior – deși n-aș vrea să exprim lucrul ăsta prin cuvinte – nutresc presimțirea că, *dacă* reușesc s-o mai duc un an, atunci cu greu o să-mi mai scape viața din mâini!

Rook îl privi cu infinită simpatie. Se uită la capul lui disproporționat de mare, la adâncurile de energie vitală de dincolo de abisurile ochilor verzui, la curbele armonioase, pline, aproape feminine, ale gurii sensibile.

— Lexie! începu el, și apoi se opri subit.

— Da, Rook, ce e?

— Presupun că n-ar trebui să spun asemenea lucru. Este unul dintre gândurile acelea scandaloase pe care natura le sădește în mintea omului, dar pe care nici o persoană cu frica lui Dumnezeu nu le poate exprima.

— Ce e? Ce e, Rook?

— Ei bine, mă gândeam câte vieți aș fi gata să ofer, și *ale cui* vieți, dacă zeii m-ar încredința că, în schimbul lor, tu ai mai putea trăi treizeci de ani.

Lexie își aruncă țigara și se strâmbă la el.

— N-aș avea nimic împotriva acestui holocaust al tău, dacă n-aș ști cu certitudine că, de îndată ce l-ai porni, ai și regreta pe loc. Tu ești un om ciudat, și mă îndoiesc că-ți dai seama cât de departe merge bizareria ta.

Se ridică de jos și căscă. Căscatul lui Lexie avea acea impudoare caracteristică unui animal sălbatic.

— Hai să mergem la mine, Rook, spuse el. În drum, ne oprim la Toll-Pike, să vedem dacă vreuna dintre fete e acasă. Nell îmi spune că bătrânul Hastings a început iarăși să scrie la cartea aia a lui, ca un apucat. Zice că acum scrie zi și noapte; nu se oprește nici măcar la ora mesei. Norocul ei că o *are* acum pe Netta.

Traversară împreună cimitirul.

— Ce bine! Ce bine! continuă Lexie. E mare lucru că tu și cu mine suntem încă în stare să străbatem împreună o alee de prundiș. Ar fi fost atât de simplu ca eu să zac acum sub ulmul acela; barba ar fi continuat să-mi crească, și tot felul de duhori și de scursori s-ar fi prelins prin orbitele și prin nările mele. Și iată-ne împreună, cu perspectiva unui excelent ceai cu tartine cu gem de mure servit printre tufele mele de fluxia și, după toate probabilitățile, cu două fete drăguțe care să ne țină companie. Cum poate cineva să se supere că-i cad cărți proaste, atâta timp cât are posibilitatea să participe la joc – asta-i ceva ce eu nu pot înțelege, frate Rook.

Ieșiră în șosea și porniră cu pași lenți, răscolind praful albicios și urmărind fluturii multicolori, cu aripi grele, care poposeau din floare în floare.

— Ia gândește-te cum ar fi dacă fiecare făptură umană ar lăsa în urmă-i o dâră argintie, asemenea melcului, spuse Lexie. Gândește-te la labirintul trasat de încrucișările unei astfel de dâre, din clipa în care omul părăsește căruciorul și până când se urcă în patul de moarte. Dârele *noastre* trebuie să fi străbătut destul de des aceleași locuri, una lângă cealaltă, pe drumurile

astea. Și totuși, există o certitudine absolută și ireversibilă că una dintre plimbările noastre, împreună, va fi cea de pe urmă.

Gândurile lui Rook erau încleștate, în clipa aceea, de întrebarea dură, o întrebare care-i dădea senzația că privește într-o rană deschisă ce începuse să supureze, ce mijloc anume, ce diversiune sau digresiune sau paliativ secret ar putea aplica barbarei sale iluzii vitale, astfel încât s-o facă să suporte convertirea Nettei, nașterea pruncului său, jubilarea senilă a mamei lui și indescriptibila separare de Lexie, pe care acesta din urmă, în egoismul și egocentrismul său, părea nici să nu o observe.

„Una dintre plimbările astea va fi cea de pe urmă", spusese fratele său. Oare nu avea atâta intuiție încât să-și dea seama că această „cea de pe urmă" sosise?

Se apropiară de pâlcul de anini care se încovoiau peste balta în care erau spălate oile. În acest punct, râul făcea o cotitură bruscă, la dreapta, îndreptându-se spre câmpiile mocirloase, și era traversat de un pod de lemn, străjuit de aceleași bârne albe, ca și cele care îngrădeau câmpul de la marginea șoselei.

Cei doi frați se opriră la mijlocul podului, rezemându-se de balustrade și privind spre lanurile de orz, prefăcute acum în miriști aurii, aburite, care o porneau lent în sus, spre creasta Heron.

— Ții minte că podului ăstuia obișnuiam să-i spunem „Podul Foulden", fără alt motiv decât că aveam noi o guvernantă pe care o chema Foulden și care se întâlnea aici, în serile de vară, cu pușlamaua aia bătrână de Pod?

Rostind aceste vorbe, Lexie râse cu vechiul său chicotit gros, înțelegător, care se depunea voluptuos, ca o rață sălbatică pe apă, peste toate zilele tuturor anilor petrecuți de ei doi împreună.

Rook nu se osteni să răspundă la remarca fratelui său. Fiecare dintre ei se simțea atât de bine în compania celuilalt, încât se deprinseseră să-și rostească gândurile cu glas tare; fiecare dintre ei își urmărea făgașul adânc săpat al propriilor reflecții; și erau mulțumiți când, uneori, aceste curente izolate se încrucișau, asemenea dârelor de melc ale lui Lexie.

— Cred că cele mai încântătoare momente din viața mea, spuse Rook cu un aer visător, în afara excursiilor noastre făcute

împreună, au fost plimbările mele solitare, când mă trezeam pe câte un drum necunoscut. Asculți ce-ți spun, Lexie?

Fratele său se aplecase peste parapet, urmărind salturile unei bucăți de lemn pe care o aruncase în apă. După o clipă, își înălță capul.

— Stai puțin! Nu uita ce voiai să-mi spui. Vreau să văd ceva... Și aruncă o a doua bucată de lemn. Vreau să văd care dintre cei doi, Rook sau Lexie, o să treacă teafăr pe sub pod.

Rook se aplecă la rândul lui peste bârna albă. În acel loc, albia râului Frome era puțin adâncă și împânzită de alge. Câțiva cleni zvelți, cu capetele la suprafața apei, se lăsau purtați lenevos, în sens invers, de curent; în timp ce la malul râului, unde valurile curgeau peste pietricelele poleite de soare, o colonie întreagă de plevușcă săgeta apa, asemenea unor limbi mici de argint-viu.

— Uite-ne pe amândoi! strigă Lexie, aruncându-i fratelui său una din acele priviri în care se amestecau naivitatea și viclenia și care întotdeauna îl tulburau pe Rook, ca o tortură rafinată, în care bunătatea și duioșia umană se arătau doar într-o ispititoare străfulgerare, oferită numai pentru a fi de îndată smulsă îndărăt. Uite-ne pe amândoi!

Lexie alergă de cealaltă parte a podului Foulden, și Rook îl urmă, mirându-se singur de aviditatea cu care și el aștepta rezultatul acestei întreceri puerile.

— Eu am scăpat! Sunt salvat! strigă Lexie, arătând cu vârful bastonului.

O clipă mai târziu, pe fața lui se așternu un curios amestec de compătimire și triumf.

— Dar tu te-ai împotmolit rău de tot. S-a zis cu tine, Rook!

Fratele mai mare trecu în acea clipă printr-o senzație foarte neobișnuită și neașteptată, un șoc nud, fățiș, un acces de milă față de sine însuși, ca și cum ar fi fost subit condamnat să părăsească o lume plină de frumusețe și fericire.

— Ei? Mergem mai departe? întrebă Lexie. Mă bucur că te-ai scufundat tu, și nu eu, pentru că asta înseamnă că vom fi *împreună* și de azi într-un an.

Traversară podul. Drumul se întindea în fața lor drept, neîntrerupt decât de micul pătrat alb al căsuței Toll-Pike, în depărtare, pe stânga; era singurul punct care-i bara perspectiva, până când se pierdea în pâcla autumnală a satului Ashover, estompat de brumă și de umbre roșietice.

Porniră foarte încet, braț la braț, stârnind nori de praf sub tălpi. De câte ori își înfigeau bastoanele în pământ, se ridicau mici vârtejuri de pulbere, care se uneau apoi din nou la pământ, resemnate și melancolice, ca suspinele unor spectatori dezamăgiți.

— Care loc fictiv a fost înghițit de praf? întrebă Rook. Nu-ți revine mereu în minte scena aceea din Biblie, unde Domnul s-a oprit în Siria pentru a scrie în praf?

Lexie se răsuci spre el.

— Vrei să spui că a scuipat în praf și l-a prefăcut în lut? E ciudat cum orice incident din viață e prevestit de cele mai banale semne care-ți ies în drum. Ce voiai să-mi spui acolo pe pod, Rook, când te-am întrerupt?

Fratele mai vârstnic se încruntă.

— Nimic important, răspunse morocănos; dar, după o pauză, continuă pe un ton abstract: încercam să lămuresc un lucru care m-a nedumerit întotdeauna. Ce simți când te afli singur pe un drum necunoscut, mai cu seamă când drumul urcă pe clina unui deal despădurit. Crezi că-i vorba de o amintire atavică, din vremurile când oamenii erau nomazi și mai singuratici decât sunt astăzi? Sau să fie o contopire a tuturor simțămintelor de singurătate, acumulate de generații și generații? S-ar zice că în fiecare dintre noi sălășluiește un fel de Jidov Rătăcitor, a cărui conștiință e urzită în întregime din impresii de singurătate, vagi, nedefinite, semiumane, o făptură a cărei întreagă viață misterioasă, extinsă pe veacuri de-a rândul, nu a fost decât o lungă călătorie solitară.

În chip de răspuns, Lexie îi strânse brațul și-l făcu să se întoarcă. Un timp rămaseră locului, privind îndărăt. Toate priveliștile familiare asupra cărora le poposiră privirile – podul de lemn cu parapete din bârne albe, aninii de un verde întunecat de lângă balta oilor, turla pătrată a bisericii, podul de piatră cenușie, grupul de copaci cu frunziș des care ascundeau casa

Ashover –, toate aceste locuri pe care amândoi le cunoscuseră din fragedă copilărie păreau să fi luat o înfățișare nouă și neobișnuită, de parcă fuseseră surprinse într-un moment în care-și pierduseră controlul de sine, iar acum se străduiau să ascundă acest lucru.

— Nu simți, întrebă Rook, că în momentul ăsta suntem ca două personaje dintr-un basm de Frații Grimm? N-ai același simțământ, ca în basme, că în tot universul nu există nimic vulgar sau trivial? Nu crezi că pe primul pod am putea întâlni o băbuță care mână o gâscă, și pe al doilea pod un moș cu o legătură de nuiele în spinare, și că fiecare ușă din sat e gata să se deschidă în fața noastră, în timp ce în cuptor se coc turtițe care ți se topesc în gură, iar motanii atotștiutori torc în prag? Așa se întâmplă când ai trăit toată viața în același loc, și apoi, deodată, le vezi pe toate ca și cum le-ai vedea pentru prima oară. Singura cale de a ocoli vulgaritatea și banalitatea este aceea de a-ți trăi toată viața într-un loc ca Ashover. Se opri din vorbă și trase adânc aer în plămâni. Nu cred că aș regreta, urmă el, dacă până la sfârșitul vieții mele nu m-aș îndepărta nici cu zece mile de Ashover.

Se întoarseră din nou cu fața spre sat și înaintară împreună, în tăcere, până ajunseră la căsuța Toll-Pike.

Așteptările lui Lexie se dovediră justificate. Le găsiră pe Netta și pe Nell așezate împreună în grădina din fața casei. Le putură observa pe cele două femei înainte ca ele să-și dea seama de apropierea lor, datorită faptului că praful alb și moale înăbușea zgomotul pașilor, iar fetele erau prinse într-o discuție intimă și concentrată.

În timp ce le privea prin zăbrelele gardului, Lexie încercă acea ciudată senzație a scurgerii timpului, senzație care-i străbătea și îi împietrea adeseori făptura.

Faptul că, în această anume zi de septembrie, el și Rook le vedeau pe cele două femei, Nell în rochia ei albă de vară, și Netta învești mântată în negru, discutând cu atâta seriozitate și îngrijorare, lângă micul rond de mușcate roșii, și cu fereastra biroului lui Hastings deschisă deasupra capetelor lor, părea să

fie unul dintre acele evenimente care, deși banale în aparență, poartă în sine o semnificație ocultă și de neuitat.

„Rook are dreptate", își spuse Lexie, „în ce privește viața la Ashover. Tocmai faptul de a cunoaște fiecare piatră, fiecare tulpină, atribuie trăirilor o valoare sporită. Pentru a sesiza scurgerea timpului, e nevoie să ai un cadran lăuntric, pe care sunt marcate ceasurile".

Deschiseră poarta și intrară în grădină.

Lexie savura cu picanterie întâlnirea dintre Netta și fratele său. „Iată-i pe amândoi", își spuse el, „strângându-și solemn mâinile și discutând cu gravitate cine știe ce chestiune neînsemnată, când numai cu un an înainte împărțeau același dormitor și același lavoar!"

Gândurile lui fură însă deviate de o mărturisire foarte serioasă pe care i-o făcu Nell:

— Suntem foarte îngrijorate azi din cauza lui William, începu ea. În ultimele douăsprezece ore a scris fără nici o întrerupere. S-a trezit devreme azi-dimineață, mult înaintea mea, și nu am fost în stare să-l convingem să coboare la vreuna dintre mese.

— Dar a mâncat ceva? întrebă Lexie.

— Abia de-a gustat. I-am dus sus o cană cu lapte și niște pișcoturi. Nu încuiase ușa. Dar când am intrat, arăta atât de aprig și de răvășit, și s-a înfuriat atât de tare că l-am deranjat, încât n-am avut curajul să rămân mai mult de un minut în birou. Mi-e teamă să nu-și piardă mințile dacă merge așa înainte. S-a sculat pe la trei sau patru dimineața. Nu cred că a dormit mai mult de două ore. Și nu mi-a plăcut deloc ce l-am auzit spunând când am intrat.

— Ce-a spus?

— Ceva în legătură cu Lady Ann și copilul ei. Ceva îngrozitor, Lexie! Nu-mi pot da seama cum în mintea unui om sănătos pot încolți asemenea gânduri fioroase. De altfel, nu cred că e sănătos, adăugă ea oftând.

— Poate fi văzut de aici? întrebă Lexie pe un asemenea ton, de parcă Hastings ar fi fost o vidră primejdioasă sau un bursuc.

— Nu. Nu vezi? Fereastra-i deschisă, dar jaluzeaua e lăsată. Vino aici, Lexie. Nu vreau să ne audă Rook.

Trecură de cealaltă parte a rondului de mușcate.

— Netta, doar n-ai să-mi spui că te întorci la Londra fără să mă lași să te mai văd măcar o dată singură?

Rook rosti această întrebare pe un ton nostalgic și rugător, dar în vocea lui se făcea simțit un substrat de iritată indignare, iar în ochi i se aprinsese un licăr de furie.

Fața femeii era extrem de palidă; o paloare tandru accentuată de reflexele de bronz ale lunii septembrie, care-i aureolau părul castaniu. Rook, privind-o cum stătea acolo, hotărâtă și tristă în rochia largă, neagră, avu impresia că arată mai slabă și mai feciorelnică decât altădată.

Netta era conștientă de dorința fizică reflectată de privirea lui, de reînsuflețirea acelui vechi fluid magnetic, semiconștient, care nu-și avea izvorul în spirit. Știa că se gândește, cu mohorâtă tentație, la faptul că-i aparținuse lui.

— Nu pot suporta, Rook dragă, îi răspunse ea cu blândețe. Aș suporta dacă nu te-aș iubi. Dar te iubesc prea mult. Nu face lucrurile și mai dificile pentru mine.

Rook se uită de jur-împrejur cu ochi mâhniți; Lexie și Nell se așezaseră pe banca de lemn de lângă gardul viu, ațintindu-și privirile nu spre el și spre Netta, ci către fereastra lui Hastings.

— Vino în casă, îi comandă el cu bruschețe, apucând-o de umăr.

Netta se simțea atât de puternică în tristețea și în mila ei, încât îl lăsă s-o conducă în micul salon și să încuie ușa în urma lor. Dar răspunsul ei instinctiv la atingerea familiară a mâinilor lui o surprinse prin detașarea-i totală de spiritul ei conștient.

Din clipa în care se găsiră singuri, atmosfera camerei păru să împrumute acea înfățișare vicleană, ascunsă, complice, pe care o au încăperile în care se află două ființe de sex opus, tăcute, obsedate de dorință, cu pulsuri accelerate și inimi bătând cu furie. Privirile lui Rook observară mecanic un portret grotesc de sentimental al lui Nell ca fetiță, portret așezat pe polița căminului. Apoi, fără să țină seama de slabele-i proteste, o înlănțui pe Netta în brațe.

Cele două trupuri umane părură să năvălească unul spre celălalt într-o stranie comuniune și cu total dispreț față de ceea

ce se întâmpla cu mintea sau cu voinţele lor. Bărbatul îşi apăsă cu atâta furie gura pe gura femeii, încât, înainte ca sărutul lor să se fi terminat, buzele ei se întredeschiseră într-un abandon total.

În mânia lui, Rook îi reproşase că era „la fel ca toate celelalte", şi acum, în inima ei, Netta ştia că se dovedise la fel ca multe dintre celelalte, prin felul în care cedase în acest moment, fără ca, de fapt, să cedeze câtuşi de puţin. Se lăsa în voia poftei lui, pentru că trupul ei îi aparţinea şi părea să se fi reîntors la posesorul său firesc, cu inevitabilitatea şi precizia acului magnetic. Şi totuşi, mintea ei nu devie nici o secundă de la hotărârea-i fermă.

Îndată ce-şi dezlipi buzele de buzele ei şi începu să-şi plimbe sărutările pe bărbie şi pe gât, acel spirit inviolabil din ea se revoltă şi-i opuse rezistenţă. Rook îşi dădu brusc seama că ţinea în braţe un trup inert, rece, nereceptiv, al cărui suflet era cu totul absent, o efigie rigidă, inanimată, a adevăratei Netta. O lăsă să se prăbuşească în unicul fotoliu al lui Nell, cel în care se aşezase cu un an în urmă, în acea zi cu ploaie torenţială, când venise împreună cu verişoara Ann.

— Uite... vezi! începu el cu răsuflarea tăiată. Toată această manie religioasă a ta nu-i decât o fantezie maladivă în care ai alunecat pentru că ai trăit prea multă vreme singură. Tu eşti aceeaşi Netta a mea... Vei fi întotdeauna Netta mea... Nimic nu poate schimba această realitate.

Faţa femeii se întunecă de o tristeţe pătrunsă de milă. În acea clipă arăta nu numai foarte palidă, dar răvăşită şi bătrână. În părul neaurit acum de soare şi ciufulit de îmbrăţişarea lor, şuviţele albe deveniseră jalnic de vizibile.

— Când afirmi că nu e drept să mai trăieşti cu mine ca înainte, vrei să spui că trebuie să ne comportăm unul faţă de celălalt ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat pe vremuri între noi doi?

Netta se strădui să-i răspundă, dar efortul o depăşea. Lacrimile mari, a căror ivire sugera mai mult decât orice patetismul făpturii ei, lacrimile acelea globulare, cât ouăle de auşel, începură să se prelingă, una câte una, pe obrajii ei. Nu făcu nici o mişcare să le usuce. Părea absolut inconştientă de prezenţa lor.

Iar trăsăturile obrazului nu i se distorsionară, cum se întâmplă la oamenii care plâng. Nici măcar buzele nu-i tremurau, arcuirea lor domoală rămânând fermă, într-o expresie de obosită stăpânire de sine.

Clătină foarte încet din cap; și apoi, după câteva încercări de a înghiți cu greu, pentru a-și umezi gâtlejul uscat, îi vorbi cu fermitate și blândețe.

— N-am să iubesc niciodată pe nimeni altul în afară de tine, Rook. Dar trebuie să mă întorc. Preoții au fost foarte buni cu mine și mi-au găsit o slujbă. Trebuie să-mi statornicesc într-un fel viața, Rook. Și au fost atât de buni cu mine! Le datorez totul, totul!

În dorința ei de a se explica, atinsese exact coarda lui menită să vibreze cel mai dureros.

— Chiar totul, Netta? repetă el cu un sarcasm amar.

Pentru că tocmai acest lucru îl lovea cel mai crud în adâncurile lui: faptul că, în deznădejdea ei, găsise consolare la alții, găsise alte răspunsuri și alt refugiu decât ar fi putut el să-i ofere vreodată.

I se părea că purtarea ei denota mai mult decât ingratitudine. Luase dragostea lui, care fusese expresia a tot ce era mai bun, mai tandru și mai delicat în el, și o transformase într-o noțiune de rău și de păcat. El îi dăruise o compasiune, o înțelegere, o recunoaștere a afinităților dintre ei, care depășea orice i-ar fi putut dărui preoții aceia. Și acum, iat-o în stare să proclame cu entuziasm: „Le datorez totul!".

Fereastra camerei era larg deschisă spre grădină, și răzbeau până la ei murmurul îndepărtat al glasurilor lui Lexie și al lui Nell, precum și adieri pătrunse de parfumul de mosc al mușcatelor.

Rook descoperi că se bizuise pe receptivitatea Nettei mult mai mult decât își dăduse seama. De fapt, nu avea nimic să-i ofere; nici o alternativă rezonabilă față de viața nouă pe care și-o găsise singură. Dacă ar fi avut vreun plan precis în minte, ar fi ripostat mai eficient la această lovitură, ar fi găsit un antidot împotriva împunsăturii ei. Stătea acolo, în fața Nettei, pledând furios și neajutorat pentru o cauză lipsită de formă, de substanță,

de contur. De fapt, îi cerșea mila față de iluzia lui vitală, mila față de eul lui cel mai adânc îngropat, mila față de acea imagine a lui reflectată în el însuși, zăcând în oglinda insondabilă a autoamăgirii, așa cum se reflectă cerul în apa care se ivește în mirajele unui deșert arid. Îi cerșea să salveze de la distrugere ceva atât de firav, încât el însuși nu l-ar fi putut defini. Dragostea de sine însuși plutea și unduia în aerul parfumat de mușcate, ca o diafană pânză de ceață autumnală. Se restrânse apoi într-o șuviță de abur ireal. Se rarefie; mai zăbovi o clipă; pieri. Îl copleși o senzație de insuportabilă pustietate. Preoții Nettei salvaseră sufletul *ei*; dar îl zdrobiseră pe al lui. Și cum putea ști *ea* acest lucru? Cum putea ști că sentimentul pe care i-l purta era singura dragoste din viața lui care se modela întocmai pe acea ciudățenie din profunzimile ființei sale, adică pe nevoia de a iubi o persoană care să fie dependentă de el, neajutorată în fața lui, și de care, în același timp, să se simtă detașat, despărțit ca printr-o prăpastie de netrecut?

Odată cu pustietatea care îi măcina sufletul, resimți și tăietura unui resentiment specific masculin; resentimentul care încolțește atunci când o femeie față de care ți-ai lepădat masca și te-ai arătat dezgolit de orice rezervă își îmbracă masca și rezerva ei, în chiar momentul când te afli dezarmat, la discreția ei!

— Și deci preoții tăi te-au învățat să privești viața noastră împreună drept un *păcat*?

Tonul lui era încordat și aspru; Netta își dădu seama că Rook se afla pe marginea unei izbucniri de vorbe inimoase, amare, corozive, menite să lase în urma lor cicatrici care nu aveau să se șteargă niciodată.

Trebuia să-l oprească. Trebuia să-i explice totul. Trebuia să-l facă să înțeleagă prin ce trecuse ea când se apucase premeditat de băutură, să se degradeze în ochii lui. I se părea de nesuportat faptul că el se servea de actuala ei stare, de noua ei viață, pentru a diminua valoarea a ceea ce fusese între ei doi. Ar fi vrut să-l facă să înțeleagă că, în ce-o privește pe ea, niciodată – nu, niciodată, niciodată, în ce-o privea pe ea – n-ar putea exista o înjosire, o subevaluare a dragostei lor sau a ceea ce însemnase dragostea lor. Și dacă nu-l putea face să înțeleagă

acest lucru decât spunându-i ceea ce-i venea extrem de greu să spună, ei bine, atunci nu-i rămânea totuși decât să-i vorbească!

Ce-i rănea cel mai dureros mândria feminină era faptul că întinase cu bună știință imaginea pe care și-o crease Rook despre ea, ba mai mult, distrusese cultul lui pentru această imagine, făcându-l să creadă că i-ar fi fost cu putință să se schimbe până-ntr-atât încât să poată trăda trecutul lor, să considere drept o blasfemie ceea ce trăiseră împreună.

Se uită la el cu acea privire expresivă cu care o făptură umană bate la porțile închise ale altei conștiințe; asemenea drumețului lihnit de foame, al cărui grai sună atât de slab și atât de străin, încât poate fi confundat cu foșnetul vântului printre copaci sau cu picurul ploii pe portic. Ar fi vrut să-i dezvăluie întreaga măsură a iubirii ei. Acuzarea lui Rook că ignora, cu ingratitudine, valoarea zilelor petrecute împreună sau prețul tandreței pe care i-o dăruise el era oarbă, nedreaptă, deformată, nebunească!

Era întocmai ce făceau întotdeauna bărbații pe lumea asta: puneau accentul pe aspectele exterioare, aparente, logice ale relațiilor dintre oameni, lăsând să le scape esențialul. Se montau singuri, justificându-și indignarea prin aspectele accidentale, ocazionale, relative ale dragostei; și, în tot acest timp, dragostea însăși, absolută și incomensurabilă, rămânea mută, nearticulată, în așteptare.

În timp ce se uita la el, pătrunsă până-n miezul existenței de acest mister ce nu prinsese grai, ce nu putea fi grăit, și cu tumultul unor aprige acuzații tremurându-i pe buze, avu revelația prăpastiei care despărțea iubirea unei femei de iubirea unui bărbat.

„Iată, asta este. Așa stau lucrurile. Acestea sunt dovezile!" strigă exigenta rațiune a bărbatului. „Te iubesc! Nu-ți dai seama că te iubesc?" răspunde instinctul orb al femeii. Netta simți că i se face rău, că amețește, privindu-l cum stătea în fața-i ca un judecător, așteptând cu înfrigurare din partea ei un murmur care s-o trădeze, pentru a arunca asupră-i verdictul dinainte formulat. Avea senzația că se luptă să respingă, cu ambele mâini, o larmă de glasuri discordante, de sunete confuze, inexplicabile. De ce se auzeau din camera de deasupra pașii aceia

care se învârteau în sus și-n jos, în sus și-n jos, fără încetare? Sau să fi fost doar bătăile inimii ei? Sigur erau Lexie și Nell, care se plimbau prin fața ușii! Totuși, murmurele lor răzbeau până la ea cu o rezonanță neomenească; de parcă pulsațiile mâniei lui Rook se metamorfozaseră într-un groaznic și neinteligibil limbaj de gnomi, care năvăleau asupra ei ca o gloată scoasă din minți...

Și apoi, fără nici un fel de motiv, revăzu în minte, cu incredibilă claritate, un inel subțire de aur, pe care-l purta pe deget „Părintele" în ziua când îi destăinuise pentru prima oară durerea rușinii ei, a singurătății ei; și, în timp ce această viziune se ștergea, amestecându-se, ciudat, cu o pată roșie, de mânie, de pe fruntea lui Rook, care se apleca spre ea, în fața ochilor Nettei se desfășură cu repeziciunea fulgerului întreaga panoramă a existenței ei, așa cum se spune că se întâmplă cu oamenii care se înecă, după ce se scufundă a treia oară.

Neîndoielnic, se simțea cuprinsă de o slăbiciune vecină cu leșinul. De ce stătea Rook acolo, țeapăn în fața ei, privind-o cu atâta severitate? Ce voise ea să-l facă să înțeleagă? Era parcă vorba de ceva ce poate face o persoană când iubește foarte mult pe cineva – dar un lucru despre care nu se simțea în stare să vorbească.

— Rook! șopti Netta cu răsuflarea tăiată.

În clipa aceea, ușa se deschise brusc, și Lexie cu Nell dădură buzna înăuntru. Amândoi păreau extrem de agitați și începură să vorbească deodată:

— Pandie e afară...

— Pandie a venit să spună că...

Rook se făcu alb ca varul. Sosise oare sorocul? Devenise oare tatăl moștenitorului domeniului Ashover?

Netta se ridică în picioare, foarte palidă la rândul ei și tremurând toată.

— E vorba de Lady Ann? întrebă ea.

Lexie începu să explice, pentru că atenția lui Nell fu atrasă în clipa aceea de zgomotul pașilor soțului ei, care se auzeau cu tărie, străbătând în sus și-n jos camera de deasupra.

— Pandie se află la poartă, lămuri Lexie precipitat. Spune că soția ta nu poate fi găsită nicăieri.

Prima reacție a lui Rook la șocul acestei neașteptate vești fu – în chip ciudat – un simțământ de ușurare. Din anumite rațiuni subconștiente, orice i se părea mai suportabil, în clipa de față, decât să fi aflat că sosise pe lume copilul lui.

— Nu poate fi găsită? repetă el. Și apoi, profită de ciudățenia acestei vești pentru a da glas nefirești sale tulburări, sub forma unei mânii oarbe împotriva mesagerului. Ce caută nebuna asta aici? strigă el, cu înverșunare. De ce n-o caută în grădină, în grădina din spatele casei, în livadă, sau chiar pe Câmpul de luptă? În ultimele zile, Ann s-a aventurat destul de departe. Probabil că și-o fi pus în cap să facă o plimbare mai lungă, asta-i tot. Ce rost are să vină aici, să ne anunțe asemenea stupiditate? Mă duc s-o văd.

Și făcu un pas către ușa deschisă, în pragul căreia stătea încă Nell, nemișcată, preocupată de zgomotele ce răzbeau din camera de sus.

— Mă duc s-o văd! Să stau de vorbă cu ea! strigă Rook.

Dar Lexie îl opri.

— E mai serios decât îți imaginezi tu, Rook, spuse el cu gravitate. Pentru numele lui Dumnezeu, păstrează-ți controlul! Au căutat-o și în grădină, și în livadă. Pandie spune că au căutat-o pretutindeni. Mama a urcat singură pe creasta Heron ca s-o caute. Dumnezeu știe ce s-a mai putut întâmpla! În faza asta, unele femei își pierd mințile și sunt în stare de cele mai nebunești lucruri. Pandie zice că s-a arătat și zgripțuroaica de Betsy Cooper, trăgându-l pe idiotul de Binnory după ea, cu o istorie zănatică, cum c-au văzut-o pe Ann pe câmpia Antiger, pe lângă căsuța lui Drool. Martha Vabbin s-a dus până la Drool, să vadă dacă nu cumva, printr-o întâmplare fericită, Ann o fi intrat în căsuță să se odihnească un pic. Dar, din câte povestesc Betsy și idiotul, nici n-a intrat în casă...

Își curmă brusc vorba, văzând-o pe Nell alergând în goană sus pe scări.

— Și acolo, sus, se întâmplă ceva neobișnuit, adăugă el înălțând din umeri.

Rook se repezi în grădină fără să mai scoată o vorbă. O găsi pe Pandie nemișcată pe aleea de prundiș, aidoma unei comice imagini a disperării, cu capul descoperit și strângând în mâini o uriașă greblă de grădină!

— Vai, conașu' Rook, conașu' Rook! Ce pacoste a mai dat pe capu' nostru! strigă slujnica scoasă din minți. Coana mare a zis că să vă chem imediat acasă. Și pe domnu' Lexie, dacă-i în stare să meargă. Și zicea că să-i aduceți cu dumneavoastră și pe domnu' Twiney și pe domnu' Pod. Și cic-ar trebui să anunțați și poliția. Și eu zic că n-ar strica, pen' că tocmai acu e plin de țigani p-aici, care se pregătesc pentru iarmarocu' din Forley. Domnu' să ne aibă-n pază! Domnu' să ne aibă-n pază! S-ajung să fiu eu aia care să-i spună stăpânului de la Ashover că cucoana lui s-a dus să găsească o groapă destul de-adâncă în râu ca să comită „fanticid"!

De astă dată, Rook era prea zăpăcit pentru a putea măcar să zâmbească la auzul aberațiilor acestei băștinașe din Somersetshire.

— De ce-ai luat grebla asta, Pandie? întrebă el.

— Ca să scormonesc prin lacuri și prin șanțuri, conașu' Rook! Se zice că atunci când o femeie e-n așteptare, așa ca doamna dumneavoastră, nu există lac, departe sau aproape, cu care Domnu' Dumnezeu să n-o ispitească. Mai mare păcatu' că nu i s-au umflat picioarele. Că dacă li se umflă picioarele, atunci nu pot să se ducă brambura să se senucidă, sau mai știu eu ce. Atunci se cheamă că natura are milă de ele.

Rook îi întoarse spatele.

— Lexie! Nell! Netta! strigă el. Trebuie să mă duc acasă. Apoi, îndreptându-se spre poartă: Tu, Pandie, du-te în sat, caută-i pe Twiney și pe Pod și veniți cu toții în trăsura lui Twiney, și nu mai bate toba în dreapta și în stânga cu toate gogomăniile astea pe care mi le-ai înșirat mie. Sper ca, de îndată ce mă întorc la conac, s-o găsesc pe Lady Ann teafără și sănătoasă.

Se și afla pe uliță când auzi vocea fratelui său strigându-l pe nume. Se întoarse și-l văzu pe Lexie în poartă.

— Nell tocmai a coborât de la nenorocitul ăla de sus, îl informă fratele lui, și spune că i-a fost cu neputință să-l calmeze.

N-am înțeles prea bine ce se întâmplă în mintea lui, dar amestecă tot timpul blestemata lui de carte cu copilul tău. Se pare că individului i-a sărit o doagă. Îmi pare bine că Netta se află la ei. Nu trebuie ca Nell să fie lăsată singură cu el. Lexie își puse mâna pe brațul fratelui său. Rook, nu te lăsa doborât de tot tărăboiul ăsta în legătură cu Lady Ann. Ziua de azi pare hărăzită tuturor necazurilor. Dar nu fi deprimat, Rook, dragă. Probabil că Ann s-o fi și întors.

Rook se aplecă brusc, prinse între mâini fața gravă și îngrijorată a fratelui său și o sărută.

— Mă duc să dau o raită pe la biserică, spuse el. Ăsta-i locul la care nu s-a gândit, probabil, nici unul dintre ei. Dar, așa cum spui și tu, cred că la ora asta s-o fi întors teafără și sănătoasă. Ai dreptate, ziua asta e apăsătoare pentru nervii tuturor. Am observat încă de dimineață. Ori de câte ori vântul încremenește în Ashover, și aerul e nemișcat, e sigur că urmează să se întâmple ceva. Suntem o familie foarte ciudată, Lexie. Probabil că zeilor li s-a făcut lehamite de noi. Bine, am plecat! N-o lăsa pe Nell singură cu Hastings, te implor, Lexie!

O porni la drum.

Lexie o văzu pe Pandie privind ca hipnotizată spre fereastra lui Hastings. Ținându-și într-o mână grebla, o legăna mecanic printre mușcate. Fie că se visa cu ochii deschiși scormonind un lac în căutarea cadavrului lui Lady Ann, fie că se redeșteptase în ea o amintire din copilărie, pe când îl ajuta pe taică-su prin vreun lan roditor din Sedgemoor, Dumnezeu știe. În momentele de criză acută ale unor evenimente cruciale, ca acelea care se aglomerau acum asupra acestor persoane, există unele acțiuni și gesturi ale ființelor omenești care păstrează în ele un element de grotesc și inexplicabil.

— Vin și eu cu tine în sat, Pandie, strigă Lexie, rupând transa fetei. Haide! Pentru numele lui Dumnezeu, aruncă grebla aia și vino-ți în fire! Ce s-a întâmplat cu tine, fato?

Tânăra cu părul roșu întoarse spre el o față desfigurată de emoție.

— Ea a zis că preotu' ăsta d'aci o să ne dea pe toți peste cap.

— *Cine* a zis? se stropși Lexie enervat; și apoi, zărind-o pe Netta în ușă, îi strigă: N-o lăsa pe Nell singură cu individul ăla, te rog. Eu mă duc în sat cu Pandie.

Netta făcu un semn de încuviințare și se întoarse în casă. Lexie luă grebla din mâinile inconștientei Pandie și o azvârli în drum.

— Cine a spus asta? își repetă el întrebarea după ce porniră împreună.

— Zgripțuroaica aia de țigancă, Bet Cooper, ne-a tras atenția. Zicea c-a venit spicial pentru asta. Cică l-a văzut pe preotul ăsta omorându-l pe stăpân, sau așa ceva, într-un glob mare de crestal, pe care l-a șparlit de la un învățat străin. I-am spus și coanei mari ce-a zis țiganca; da' nici că s-a sinchisit. Coana mare nu-i din femeile care să-și îndrepte sufletul spre Dumnezeu când se află la ananghie.

Pe Lexie îl ținură puterile până la prima casă din sat, care, din fericire, se nimeri să fie tocmai locuința domnului Pod, paracliserul și groparul. Hotărî să se oprească aici, trimițând-o pe Pandie în căutarea domnului Twiney.

Așezat în bucătărioara domnului Pod, pe ușa sau pe fereastra căreia nu pătrundea nici o boare de aer, nu se putu împiedica să nu se gândească la cuvintele fratelui său în legătură cu zilele în care vântul încremenește în Ashover.

„Nu-mi place treaba asta, își spuse în sinea lui. Nu-mi place. Lucrurile au început să ne scape de sub control; nu-mi pot da seama cum se vor termina toate astea."

Capitolul XXIV

Inviolabila imobilitate a acestei ultime zile de septembrie o împiedicase pe Lady Ann să guste obișnuita ei odihnă de după-amiază. O copleșise o indispoziție greu de definit, o senzație de sufocare, de opresiune, de întemnițare, de parc-ar fi fost închisă într-un mormânt, îngropată de vie. Mai trecuse ea, în ultima vreme, prin asemenea stări de încordare, dar parcă niciodată cu acuitatea de acum.

Se duse la fereastra camerei ei și privi afară. În grădina somnolentă, totul era înecat în tăcerea și în fixitatea morții. Brațele cedrului înotau nemișcate în văzduh, susținute parcă de valurile aeriene ale unor cețuri albăstrii.

„Mă duc să fac o plimbare, își spuse ea. Îl iau și pe Leu cu mine."

Își puse cea mai atrăgătoare pălărie de vară, își aruncă în jurul umerilor o pelerină ușoară, nisipie, și coborî din casă. Călcând foarte prudent, ca să nu atragă atenția nimănui, ieși pe ușa din față și dădu ocol casei.

Știa că Rook ieșise pe undeva cu Lexie, iar doamna Ashover își făcea siesta în camera ei spațioasă. Când trecu pe lângă bucătărie, nările îi fură înțepate de mirosul acela specific, amestecat, care, în casele englezești de felul conacului Ashover, pare a fi sinonim cu ora două după-amiază sau care ar putea să fie însuși mirosul pielii de gutapercă a orei două după-amiază, acest inamic al oricărui romantism, al oricărei plăceri delicate. Era un miros în care se amestecau „spălatul vaselor", care începea în spălător, cu dejunul slujitorilor, care se termina în bucătărie, și cu indescriptibilele efluvii ale resturilor de mâncare în jurul cărora se îngrămădesc animalele de casă, canine și feline.

Lady Ann nu se prea simțise în stare să mănânce la prânz, și acest miros al orei două îi făcu puțină greață. Dar cel mai important lucru era că nimeni din bucătărie n-o zărise când trecuse în grabă prin fața ușii. Leu nu era de găsit nici la ușa bucătăriei, nici în cușca lui de lângă grajduri. „Ah, am uitat, își spuse Lady Ann, doar eu însămi le-am cerut să-l ducă la familia Drool." Fusese îngrijorată în ultima vreme din cauza câinelui, care nu făcea îndeajuns de multă mișcare, întrucât ea își redusese plimbările, iar pe Rook tovărășia câinelui mai degrabă îl agasa decât îl amuza.

După ce străbătu livada și ieși la loc deschis, pe panta Câmpului de luptă, senzația de opresiune i se mai risipi, iar când ajunse pe creasta Heron se simți mai bine decât se simțise de multe săptămâni încoace.

Ba chiar și mai fericită. Ziua aceasta de toamnă opulentă, indolentă, imobilă, se armoniza cu starea ei de spirit. Merele și perele care deveneau pe zi ce trece mai pârguite și mai moi printre ramurile catifelate de licheni, alunele care arătau tot mai arămii și mai grăsune printre frunzele lor răsucite, ciupercile care răsăriseră cu atâta impetuozitate prin iarba deasă și mătăsoasă a câmpiilor, încât chiar și cei care le cunoșteau cotloanele preferate erau mirați de luxurianța lor; senzația acestei vegetații îmbelșugate care o înconjura și o învăluia părea să-i domolească încordarea, să-i elibereze spiritul, ca și cum ea însăși sorbea și-și împlinea vitalitatea din imensa fecunditate a naturii.

De săptămâni întregi nu mai ajunsese în plimbările ei până la căsuța familiei Drool; dar astăzi i se păru că ar fi lucrul cel mai plăcut să le facă o vizită. Simțea o ciudată nevoie afectivă – indiferent de neplăcerile pe care le-ar fi avut de înfruntat – să se găsească din nou în cămăruța lui Binnory. Și-apoi, tare i-ar mai fi plăcut ca acum, înainte de a se lansa în lupta ei pe viață și pe moarte, să-l revadă pe Leu, singurul prieten pe deplin credincios și loial.

În inima ei mândră și tânără existaseră multe sentimente pe care simțise nevoia să le destăinuiască mai curând cailor și câinilor decât semenilor ei; și mai ales față de Leu încerca

bucuria reconfortantă de a se debarasa de rezervă și de a da frâu liber unuia sau altuia dintre sentimentele ei primitive sau chiar sălbatice, pe care, în urma educației severe primite în copilărie, se învățase să le reprime în prezența oamenilor.

Coborî coasta Dorsal cu un pas mai ușor și mai zglobiu decât cel care o purtase în ultima vreme în plimbările-i zilnice. Urmări iepurii cu ochiul ei de vânător, compătimitor și prădalnic în același timp. Adulmecă aerul în dreptul unei tufe stufoase de ferigă, și i se păru că simte miros de vulpe în atmosfera neclintită și încețoșată; se opri de câteva ori, turtind cu piciorul câte o moviliță de pământ afânat, care trăda activitatea subterană a unei cârtițe scormonitoare. Câteva ciori întrețineau o cârâială perpetuă deasupra crestetelor înalte ale copacilor, voind parcă să se asigure că nici o gaiță sau coțofană nepoftită nu va tulbura reîntoarcerea tribului lor, când, mai târziu, spre seară, „vor veni planând către pădurea împietrită", iar zborul prelung și foșnitor al câtorva familii de potârnichi aproape o făcu să uite de obligațiile față de propria-i progenitură.

Când ajunse însă în dreptul căsuței Drool, la poalele versantului, hotărârea ei viră. Ca și cum comandantul corabiei din mintea ei se ivise în mod neașteptat pe punte și dăduse ordin ca nava să fie brusc întoarsă de la babord la tribord. Hotărârea îi fu dictată de un impuls de mânie instinctivă împotriva lui Rook.

„Mă întorc și mă duc direct acasă, își spuse ea. Camera aceea nu mai înseamnă acum nimic pentru mine; iar Leu, dacă mă vede, va voi cu orice preț să mă însoțească înapoi."

Totuși, se afla atât de aproape de spărtura din gardul viu, pe unde se ieșea pe aleea ce trecea prin dreapta casei, încât se simți mânată de acel instinct copilăresc care cere ca orice hoinăreală să aibă un oarecare țel, și se strecură cu grijă pe drumul atât de familiar.

Odată ajunsă pe alee, se gândi că drumul cel mai bun de întoarcere ar fi cel care înconjura lanurile de secară; pentru că pe acolo panta crestei Heron era mult mai puțin abruptă, așa încât putea merge agale pe drumul de țară și peste cele două poduri.

Coti deci spre dreapta, și curând se află lângă poarta unde îi destăinuise lui Rook că e însărcinată. Deodată, urechile îi fură izbite de o voce neplăcut familiară, care venea de dincolo de gard. Făcu un pas înainte și, iată-l, sub un tufiș, pe idiotul Binnory.

Și nu era singur. Sub privirea lui fascinată, vrăjitoarea aceea bătrână de Betsy Cooper culegea niște ierburi speciale, care – după cât se pricepea Ann la asemenea îndeletniciri – puteau fi însăși faimoasa și clasica iarbă a nebunilor. Bătrâna întoarse spre ea o față scrutătoare și atât de întunecată, încât ar fi putut să fie chipul vreunei vrăjitoare din Antichitate, întors către o Eurynome sau Dione, lăsată grea de vreun zeu din Olimp.

— Să mă trăsnească Dumnezeu dacă nu-i chiar Înălțimea Sa în persoană, strigă hârca, ridicându-se din genunchi și venind spre Lady Ann.

— E cocoana mea fromoasă. E cocoana *mea* fromoasă! strigă și idiotul, apropiindu-se de gard cu vioiciune. Ai fo' la Lunnon să-l găsești pe Stăpânu' Ash'ver care te-a jumulit de pene fără să știe nimeni decât bietu' Binnory?

Lady Ann dădu instinctiv îndărăt în fața acestor două figuri dezgustătoare și, strângându-și pelerina pe umeri, se retrase spre mijlocul uliței. Acolo se opri și se uită la ei, dar nici bătrâna, nici băiatul nu făcură vreo încercare de a trece dincolo de poartă.

— Cel mai bine-ar fi să scapi de creasta Her'n cât mai repejor, spuse Betsy Cooper. Iaca, numa' noaptea trecută, cân' îmi curățam căruța cu cai un' locuim noi acu', și partenerii mei tăceau ca două pietre de mormânt, o voce care venea taman din măruntaiele mele numa ce-mi zice: „Betsy, fato, ia'n te uită tu în globu' de cristal; ia'n te uită-n globu de cristal!" Și numa' ce mă uit că zic: „Doamne apără-ne și ne binecuvântează!" Că-l văzui pe preotu' ăla negru al dumneavoastră că-l omora pe scumpu' nostru stăpân!

Betsy se opri să-și tragă răsuflarea, și Lady Ann făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să-și urmeze drumul pe uliță.

— I-adevărat, jur pe sângele sfânt al Domnului, Înălțimea Ta! strigă bătrâna făcând o încercare de a deschide poarta. Acasă cu tine, otreapă obraznică!

Aceste din urmă cuvinte îi fură adresate lui Binnory, care se zgâia la Lady Ann de parcă se pregătea să se năpustească asupră-i.

— Acum n-am timp să stau să te ascult, răspunse Lady Ann cu mult calm. Dar, dacă dorești să vii ceva mai târziu la conac, sunt sigură că vei fi bine primită.

Îi vorbise pe tonul cu care se adresa de obicei calicilor, un ton degajat și distant în același timp. Un tor care voia să spună: „N-am timp să stau la taclale cu niște vagabonzi pitorești; dar slujnicele mele vor fi încântate să-ți ofere un ceai la bucătărie".

Lui Betsy Cooper nu-i scăpă nici o nuanță a ripostei, dar în clipa aceea era prea îndârjită în dorința ei de a-și arăta puterile; și apoi, în pofida tuturor excentrităților ei, nutrea un respect feudal pentru casa Ashover.

— Nu pleca, Înălțimea Ta, nu pleca, o imploră ea. Că numa' ce-am văzut în piatra Cirmmeriană pe pastoru' ăla ucigaș, că am și auzit o voce grăind pe gura unuia din partenerii mei. Nevinovații ăștia vorbesc, Înălțimea Ta, numa' cân' e ceva de vorbit. Și ce mi-o spus partenerul meu mi s-o înfipt mie în minte. C'o spus un lucru tare curios, Lady Ash'ver; și ce-ți spun io acu' e la fel de adevărat ca și sângele Domnului.

Idiotul, care se cățărase pe gard și se bălăbănea acolo ca o gorgonă diabolică, izbucni frenetic la auzul acestor cuvinte:

— Cocoană fromoasă, Binnory știe ce-au spus juma' animale. Binnory știe ce-au spus juma' animale babei Cooper.

— N-am timp să stau acum să ascult, răspunse Lady Ann cu asprime. Vino mai târziu la conac. Poți veni și tu, Binnory, dacă dorești. Acum vă spun bună ziua la amândoi.

Și o porni pe drum în jos, cu indiferența unei mari doamne căreia nu-i pasă dacă gloata bârfește în spatele ei sau își ține gura.

Totuși, nu-și astupă urechile cu palmele, așa cum ar fi fost ispitite să facă viitoarele mame ale unor eroi sau semizei. Și, din această pricină, îi fu cu neputință să nu audă ce strigă babornița în urma ei:

— Pân' nu arde cartea, fătul n-are partea!

Idiotul, care acum sărise peste gard, alergă după Lady Ann pe uliță:

— Pân' nu arde cartea, fătul n-are partea! zbieră cu vocea lui pițigăiată.

Și, numai după ce Lady Ann se întoarse de două ori, amenințându-l cu umbrela, încetă Binnory să mai strige după ea și se întoarse la bătrână.

Chiar și când cele două figuri respingătoare pieriră cu totul din văzul și din auzul ei și coti pe drumul opus pădurii, în urechile lui Lady Ann continuau să răsune acele cuvinte oraculare, de rău augur. Coțofenele le croncăneau; cintezoii verzi le ciripeau; până și corbii, care acum începuseră să se adune în număr mare, păreau să le poarte ecoul în cârâielile lor. Întreaga întâmplare îi apărea fetei cu desăvârșire oribilă; dar primul efect pe care-l resimți fu, fără îndoială, admirabil. Îi ațâță până la paroxism spiritul ei de bravă luptătoare. Câtă impertinență! Ce insuportabilă impertinență! Dar un minut mai târziu, invincibila ei tinerețe îi veni în ajutor. Exista în toată această oroare un element care-i gâdila simțul umorului: „Nu-i decât un truc menit să mai stoarcă niște bani de la noi, își spuse ea. Probabil că nebunul de Hastings a pălăvrăgit în dreapta și-n stânga despre abominabilele lui teorii pe care mi le-a expus în noaptea de Anul Nou. Și, fără îndoială, în ziua aceea pe care a petrecut-o în vagonul lui Betsy împreună cu Netta Page, bătrâna a tras cu urechea la vorbăria lui dementă. Desigur, l-or fi auzit și piticii! De fapt, există toate șansele ca absurdul nostru preot să fi ajuns subiectul predilect de bârfă al satelor învecinate."

Dacă Lady Ann ar fi fost o persoană nevrotică sau slabă, această funestă întâlnire ar fi putut să-i fie primejdioasă. Dar, ținând seama de constituția ei robustă și de temperamentul ei sfidător, întâmplarea avu mai curând darul de a o însufleți și a o oțeli.

În timp ce se îndepărtă de uliță și își făcu drum prin mirișe, mintea îi fu străbătută de gândul că, în acest moment crucial al vieții ei, era neobișnuit de singură. Ambii părinți îi muriseră. Doamna Ashover era ruda ei cea mai apropiată, și tânăra femeie era prea perspicace ca să nu-și dea seama că bătrâna fanatică

a perpetuării tribale îndrăgea și vedea în ea doar mama unui viitor Ashover, nicidecum o fiică.

Singură. Ei și? Mulți dintre străbunii ei nordici fuseseră singuri, fie pe mare, fie pe uscat, și faptul acesta nu le înmuiase tăria brațului și nu le tulburase privirea limpede, cutezătoare, cu care înfruntau ochii schimbători ai soartei.

Și apoi, nici nu era singură. Se poate ca Rook să fi avut o inimă rece și infidelă. Se poate ca mama lui să fi fost obsedată exclusiv de viitorul neamului. Foarte bine! N-aveau decât! Dar ea își purta în pântece propriul ei apărător, susținătorul, aliatul *ei.*

Ajunsese acum pe creastă și începuse să se simtă istovită. Tânărul viking din măruntaiele ei își desfășura întreaga forță – și își vădea totodată virilitatea, o, cât de sigură se simțea de *acest* lucru! –, zvârcolindu-se și și trăgându-i ghionți familiari.

Probabil că se făcuse ora ceaiului. Soarele de toamnă, roșu și incandescent, ca un imens ochi de titan, voalat de tristețe, se agățase în copacii dindărătul căsuței Drool.

Biserica și cimitirul din vale se înfășuraseră în cețuri lânoase și, în timp ce le privea, Lady Ann își dădu seama de acel ciudat suport moral pe care i-l oferiseră, nu o singură dată, morții îngropați acolo.

Ei bine! Oricât ar fi fost de ostenită, în acel moment își era atât de suficientă ei însăși, încât se simți destul de puternică pentru a-și cârmi mai departe corabia, fără nici un fel de ajutor, fără nici un dram de simpatie din partea nimănui.

În timp ce cobora agale mirištea, cu mirosul ei fad de păioase și cu micile tufe de fumărică și panseluțe sălbatice, galbene, o cuprinse un jind aprig după chinurile necunoscute prin care urma să treacă. Se simțea atât de contopită cu pruncul ei în această luptă a facerii, de parc-ar fi fost doi amanți, din trufașa semințe a spartanilor, care se pregăteau împreună pentru crunta bătălie cu un vrăjmaș barbar.

Nici o clipă nu-i trecu prin minte gândul că s-ar putea să și moară în luptă. Vigoarea vitalității ei părea atât de inepuizabilă, atât de putincioasă, încât se scutură de gândurile funebre, așa cum un cal de curse își scutură spuma de pe bot și din nări.

Curând ajunse la gardul de mărăcini unde-l întâlnise pe Rook, în ziua când o vizitase pe Nell la Toll-Pike. Zâmbi vag la gândul acelei mese de prânz ratate! Și se întrebă în sinea ei, cu dură sinceritate: „Ce-i *poate* atrage pe Rook și pe Lexie la fetișcana asta sentimentală și caraghioasă?"

Se așeză pe jos să se odihnească, exact în locul unde se odihnise atunci când îl întâlnise pe Rook. Gardul viu o apăra de ceturile amurgului, iar pământul era cald încă în locurile unde iarba deasă nu captase roua serii. Ann se înveli în pelerină și se întinse lasciv pe brazdele moi, cu arome dulci. Plenitudinea acelei zile de toamnă, răsuflarea ei reținută, imensa-i pasivitate o legănau în senzațiile unei delicioase relaxări.

Rămase întinsă aproape o oră, abandonându-se trăirilor intense ale procesului de gestație care se desfășura în ființa ei. În cele din urmă, simțind atingerile răcoroase ale înserării, se ridică, odihnită și înviorată în trup și în suflet, și deschise zăplazul câmpului de orz pe care și-l amintea atât de bine.

În clipa aceea, brusc, ca și cum ar fi fost lucrul cel mai firesc, îi răsună în auz refrenul obsedant, negramatical: „Pân' nu arde cartea, fătul n-are partea!", de parcă cineva aflat în preajma ei i l-ar fi murmurat în ureche.

Lady Ann deveni gravă și rămase nemișcată, asemenea unui superb animal care adulmecă apropierea unei primejdii nedefinite.

„Ce se întâmplă cu mine?" se întrebă ea. „Să fie o simplă stare de încordare? Sau încep să devin superstițioasă?"

Și atunci, fără să-și lase rațiunea să intervină, se lăsă împinsă de irezistibilul instinct de a se duce direct la căsuța Toll-Pike și a-l înfrunta pe acel malefic geniu antivital, ale cărui făcături li se împotriveau ei și copilului din ea.

Pentru a se justifica în propriii săi ochi, încercă să găsească un motiv rezonabil pentru a se opri la Toll-Pike, ceea ce nu era greu de găsit. Nu o stingherea deloc faptul că Nell sau Hastings aveau să o vadă în actuala ei condiție. Cât despre prezența Nettei în casa lor, nu își îngăduia să se lase afectată în nici un fel. Atitudinea ei față de ambele-i rivale la dragostea lui Rook era aceea a unui cuceritor impasibil, dintr-o rasă superioară, care-și poate permite orice capricii dictate de sublimul său dispreț, fără să se sinchisească de reacțiile victimelor înfrânte.

Nu dură mult până să ajungă la căsuță. De astă dată, Marchizul de Carabas nu mai zăcea tolănit în pragul bucătăriei. Dar acum, Lady Ann nu ținea să pătrundă în casă în felul acela neconvențional. Se îndreptă spre ușa din față și trase de clopoțel. Spre mirarea ei, din camera de sus răzbeau glasuri ațâțate, agitate.

Așteptă. S-ar fi zis că nimeni n-o auzise sunând. Fără îndoială, acolo sus se petrecea ceva serios.

Oare nebunul de preot se certa cu cele două femei? Poate că le și brutaliza. Toate instinctele sociale ale lui Lady Ann, în calitate de membră a clasei conducătoare din Anglia, se răzvrătiră, pline de indignare. Faptul că Rook își astâmpărase poftele cu cele două femei nu mai avea acum nici o importanță pentru ea, ar fi putut la fel de bine să fie fiicele lui Twiney sau ale lui Pod. Dar ca un cleric englez din satul Ashover, la depărtare de o milă de conacul Ashover, să se comporte ca un potcovar beat era un lucru de neiertat. Pentru că, în mod clar, *asta* se întâmpla. Nu degeaba se născuse Lady Ann la țară. De multe ori, când se întorsese acasă, visătoare și satisfăcută după o vânătoare victorioasă, înconjurată de haita dulăilor de Blackmore, trecând prin Sturminster, Shaftesbury, Stalbridge, auzise de sub streșinile căsuțelor acoperite cu stuf amestecul acesta specific de proteste femeiești stridente și amenințări bărbătești.

Spiritul ei practic și realist o duse la concluzia promptă că „neputința și supărarea" îl împinseseră pe acest preot de țară în brațele beției. Obișnuită încă din copilărie să intervină cu mână forte și eliberată de orice temere pentru propria-i persoană, întreprinzătoarea tânără răsuci mânerul ușii, intră în micul hol și porni să urce cu pas ferm, fără nici o umbră de șovăială, scara îngustă.

Pașii ei pe scară nu fură mai audibili pentru persoanele aflate în încăperea de sus decât fusese sunetul clopoțelului. Auzi de după ușă zgomote de târșâieli și bufnituri, precum și tumult de voci.

Cu o mișcare rapidă a mâinii ei puternice, răsuci mânerul acelei uși și pătrunse în cameră. Priveliștea care i se înfățișă era îndeajuns de îngrijorătoare, deși nu se potrivea cu scena de

bădărănie violentă la care se așteptase. Ca toți oamenii din clasa ei, avea un dispreț suveran pentru cei din clasele de jos, punând pe același plan mental mica burghezie și proletariatul și atribuindu-le capacitatea de a încălca în orice moment legile bunei-cuviințe și ale respectului de sine.

Așadar, nu fu surprinsă când văzu chipul palid, desfigurat, al lui William Hastings, care se lupta din răsputeri să se elibereze din brațele domnului Pod. Acesta din urmă avea fața foarte congestionată și era vădit stingherit de faptul că fusese descoperit în situația neplăcută de a-l imobiliza pe preot, pe o canapea.

Probabil că sofaua fusese de curând târâtă din camera cealaltă, pentru că era plasată strâmb și grotesc între biroul filozofului și masa rotundă din centrul încăperii.

Într-un colț al patului improvizat ședea Netta, care, evident, făcea tot ce-i stătea în putință pentru a-l liniști pe bărbatul înnebunit, iar la celălalt capăt se afla silueta plăpândă a lui Nell, aplecată asupra soțului ei, ținându-i mâna, tremurând din creștet până-n tălpi, în timp ce lacrimile-i șiroiau pe obraji.

— Doamne sfinte! Ce spaimă m-ați făcut să trag, Înălțimea Voastră! strigă groparul cu o voce gâtuită de emoție, descleștându-și strânsoarea în care-l ținea pe omul de pe canapea. Și noi care credeam că v-ați înecat în balta oilor sau mai știu eu pe unde!

— Slavă Domnului că sunteți teafără, Lady Ann, spuse Netta pe un ton grav, privind cu o mină îngrijorată spre omul culcat, pentru a verifica dacă nu cumva profitase de intrarea femeii pentru a încerca iar să se elibereze.

Dar Hastings se holba la Ann cu o intensitate sălbatică, fiecare trăsătură a chipului exprimând succedarea unor emoții complexe peste oglinda aburită a creierului său. Lucrase cu atâta patimă la desăvârșirea cărții lui, încât acum, când o terminase, volumul în sine, cu copertele sale de piele și paginile pătate de cerneală, devenise pentru creierul său tulburat o mașină infernală a distrugerii, o catapultă către neant, pe care el avea datoria să o zvârle peste citadelele vieții.

Două dintre meterezele pe care se refugiase viața, care se întipăriseră în mintea lui ca o sfidare a cruciadei sale, erau mormintele din capela Ashover și acest trup germinativ al lui Lady Ann. Din mormintele acelea, gândea Hastings cu obstinație, emana însăși esența forței vitale lipsite de scrupule, care, prin zbaterile și neastâmpărul ei, tulbura apele neclintite ale nonexistenței. Iar acum, iat-o pe Lady Ann în persoană, stând în fața lui ca o întrupare a desfrânatei nevoi vitale. Cu fanatismul frenetic al logicianului nebun, în creierul lui Hastings încolți, chiar în timp ce se uita la femeie, un monstruos și diabolic plan. O va sili să strângă ea însăși la piept „Cartea Anihilării" și s-o ducă în acel loc al morților vii.

În viziunea lui distorsionată, lansarea cărții sale în sânul vrăjmașilor lua proporțiile unei lovituri de grație în acest abisal război spiritual, în care el era protagonistul, iar femeia purtătoare de prunc, antagonista.

Magnetismul intelectual al bărbatului era atât de halucinant, încât în timp ce stătea pe canapea, în capul oaselor, cu venele de la tâmple umflate și cu fața-i trepidând sub impactul emoțiilor contradictorii, cele patru persoane aflate în încăpere rămaseră amuțite de groază. Când în sfârșit Hastings vorbi, cuvintele îi țâșniră cu o impetuozitate incoerentă, amestecată cu șiretenia nevropatului:

— Nu mă lasă s-o iau de aici și s-o ascund! strigă el. Vreau s-o ascund sub lespezile din capelă... Aș putea deplasa cu ușurință lespezile, s-o pun acolo, dar ăștia nu mă lasă! Și acum, c-ai venit, și tu ai să le ții partea. Dacă nu veneai, m-aș fi descurcat eu. Așa-i că m-aș fi descurcat, omule?

Își întoarse privirea răvășită către domnul Pod cel fâstâcit, care-l supraveghea, ținându-și un pumn strâns încleștat, de parcă Hastings ar fi fost unul dintre taurii înfuriați de la bâlciul din Tollminster.

— I-adevărat ce zice preotu', Înălțimea Voastră, încuviință paracliserul. Avea de gând să fugă tot drumu' pân' la biserică și să ridice cu mâinile lui lespezile alea de mormânt. Era în stare să facă asta, și poate c-ar fi și dezgropat pe câțiva din vechii stăpâni care zac acolo sub morminte. Jur pe Dumnezeu Sfântu'

că ăsta-i adevăru' adevărat, Înălțimea Voastră. Și-i un bărbat zdravăn, și nime n-ar fi putut să-i țină piept afar' de mine.

Lady Ann deveni brusc conștientă de prezența cărții lui Hastings. Manuscrisul era legat în scoarțe mari de piele, de dimensiunile unui registru, și zăcea pe biroul preotului, chiar deasupra canapelei. Știa cum arată cartea, pentru că o mai văzuse uneori în mâinile lui; și acum se uita la ea cu un interes ciudat, total neobișnuit.

Nell, care stătea la piciorul canapelei, observă direcția privirii vizitatoarei ei.

— Soțul meu tocmai a isprăvit de scris ultimul capitol, Lady Ann, când i-a venit această idee de a ascunde volumul în capelă. Te simți mai bine, William, nu-i așa? N-ai să ne sperii din nou, William?

Preotul se înălță în pat, îndreptându-și picioarele și proptindu-se în coate. Se uită la fața lui Nell cu expresia patetică și nedumerită a oamenilor care și-au pierdut mințile, dar care, o frântură de secundă, devin conștienți că s-a întâmplat cu ei ceva rău și neobișnuit. Făcea impresia că o scruta pe biata fată printre firele încâlcite ale propriilor lui halucinații. Imaginându-și că a auzit-o și a înțeles-o, Nell se aruncă în genunchi, lângă el, și începu să-i mângâie mâna.

Lady Ann schimbă o privire cu Netta; dar nici una dintre ele, și nici domnul Pod, care făcea o mutră de parcă s-ar fi rugat ca pământul să i se scufunde sub picioare, nu se încumetară să intervină între cei doi soți.

Gândurile lui Lady Ann porniră să rătăcească spre pulberea aceea umană îngropată sub dalele bisericii, care părea să aibă o influență atât de persistentă asupra cursului evenimentelor desfășurate în această casă. Își aminti de expunerea cruntă pe care i-o făcuse preotul în noaptea de Anul Nou, la capătul drumului din Marsh Alley, și de felul în care, chiar de pe atunci, asociase anihilările logicii sale feroce cu stingerea neamului Ashover. Acum era dezarmat și destul de inofensiv; dar de astă dată Ann, în ciuda perfectei ei lucidități, începu, pe măsură ce se uita la cartea care-i stătea la îndemână, să se lase pradă acelorași aberații care se înstăpâniseră pe mintea nebunului, anume

că acea misterioasă forță distructivă trecuse, din intelectul omului în puterea neînsufletită a operei pe care tocmai o isprăvise.

Și, încă o dată, refrenul lui Betsy „Pân' nu arde cartea, fătul n-are partea" răsună în creierul ei, deslușit ca geamătul unei geamandure săltate de valurile furtunii.

Nell continua să psalmodieze monoton un fel de cântec de leagăn pentru omul culcat. Părea să fi uitat de prezența celorlalți.

Deodată, Hastings se înclină în față, întinse un braț și luă volumul de pe birou. Răsfoi câteva pagini, cu un soi de venerație malefică; un moment mai târziu, aruncând spre Lady Ann o privire în care licărea o subtilitate demonică, zvârli volumul la piciorul patului.

Din acea clipă, s-ar fi zis că uitase de existența lui. Începu să delireze, evocând amintiri din viața lui de prin mahalalele Londrei. Pomeni o serie de nume care erau cu totul străine pentru ceilalți; apoi începu să le amestece cu nume de scriitori latini și cu titluri de opere latine. Vorbea despre lacul cu nuferi din Kew Gardens, care trebuie să fi fost obiectivul vreunei ademenitoare excursii din copilăria lui. Apoi mormăi ceva despre zăbrelele parcului, cu căprioare aflate îndărătul lor. „Mamă, lasă-mă să le dau de mâncare! Lasă-mă să le dau eu de mâncare!" strigă cu o voce ascuțită. Și apoi, fără nici o legătură aparentă, începu să scandeze un test de memorizare gramaticală în latină:

Comune, indiferent de sex
Artifex și oppifex,
Conviva, vates, advena,
Testis, civis, incola,
Parens, sacerdos, custos, vindex,
Adolescens, infans, index,
Judex, haeres, comes, dux,
Princeps, municeps, conjux!

La auzul acestor silabe abracadabrante, domnul Pod manifestă o vădită îngrijorare. Se uita la cele trei doamne, de la una

la alta, ca și cum s-ar fi așteptat să i se ceară să astupe cu mâna lui mare gura preotului căpiat.

— Asta-i vine din prea mult rugat și predicat, șopti el cu o voce înmărmurită de groază. Pastorul se roagă acuma lu' Dumnezeu în limba grecească și-n ebraică, așa cum stă scris c-a făcut și Mântuitoru'! E deajuns să întoarcă mintea unui om pe dos când, duminică de duminică, fie soare, fie vânt, trebe să tot zici „Iubiții mei frați" și „Căile Domnului sunt de nepătruns". E de mirare că nu-ncep cu toții să bată câmpii, ba să uite și cum îi cheamă.

Lady Ann ascultă aceste cuvinte ale paracliserului cu îngrijorarea cu care un naufragiat agățat de o plută ascultă țipătul unui pescăruș, în timp ce tovarășii lui de călătorie dau cu zarul ca să afle care dintre ei o să moară mai întâi.

Priveliștea volumului care zăcea la piciorul patului o obseda, exercitând asupră-i o irezistibilă fascinație. Deodată, simți că nu mai poate îndura și, fără să rostească o vorbă, făcu doi pași, puse mâna pe carte, și-o vârî sub braț, dedesubtul pelerinei, după care se îndreptă cu iuțeală spre ușa deschisă.

Glasul omului în delir continua să mormăie, fără noimă, clasicul exercițiu:

Auctor, exsul și cu acestea
Bos... tigris... interpres...
Canis și anguis... serpens... sus.

S-ar fi zis că, acum când își terminase marele rechizitoriu împotriva oricărei forme de viață, aștepta, cu sardonică speranță, explozia mașinii sale infernale.

Nell și Netta făcură câte o mișcare instinctivă în direcția lui Lady Ann. Această arbitrară spoliere a unui om inconștient le apărea deopotrivă ca o trădare și un act scandalos.

— Ce vrei să faci, Lady Ann? strigă Netta. Doar n-ai de gând să-i iei cartea?

— Dă-o înapoi!... Dă-o înapoi!... O, cum îndrăznești? protestă Nell.

Dar ochii femeii aflate în prag scânteiară în acea clipă atât de amenințător, încât nici una dintre cele două nu se încumetă să se apropie de ea. Oricum, strângea cu atâta forță cartea sub braț, încât nu i-ar fi putut-o smulge decât prin luptă; ori asemenea idei, în condiția în care se afla Lady Ann și sub ochii lui Hastings, ar fi fost de neconceput.

— Luați-o și să vă țină de noroc, cocoană, se amestecă domnul Pod. Și dacă vreți chiar de-adevărat s-o îngropați, așa cum v-a zis pastoru', găsiți sapa mea, cu care lucrez pe vreme rea, rezemată de-o bancă de piatră de lângă portal. Eu unu' zic că n-ar strica dacă am îngropa în țărână cât mai multe cărți. Scrisul ăsta de cărți amețește mințile oamenilor cumsecade mai dihai decât berea cea mai stătută și mai acrită din Dorchester.

— Lady Ann... nu te simți... prea obosită... ca să mergi... singură acasă? murmură Netta. Pentru că... m-aș putea duce să găsesc pe cineva...

Își curmă brusc vorba în fața privirii de gheață pe care i-o aruncă femeia aflată în prag. Totuși, adăugă cu amabilitate:

— Suntem recunoscători cerului că nu ți s-a întâmplat nimic rău.

Ann răspunse cuvintelor ei printr-un degajat și general „bună seara" și, coborând scările cu aerul cuiva care a făcut o vizită firească și normală, ieși în grădină.

Un sfert de oră mai târziu, starea lui Hastings se înrăutăți din nou. Nefericitul părea să fi uitat că el însuși își încredințase „Elogiul Morții" în brațele unei femei însărcinate. Își reînnoi eforturile de a se elibera din mâinile de oțel ale domnului Pod. Pe Nell o deprimau în asemenea măsură strădaniile lui, încât o întrebă pe Netta, cu voce scăzută, dacă n-ar fi mai bine să i se facă pe plac, lăsându-l să iasă puțin la aer curat.

— N-are ce să-i strice, atâta timp cât l-am însoți și noi toți, șopti ea.

Dar Netta se împotrivi cu strășnicie acestei sugestii.

— Nell, e imposibil, ripostă ea. E absolut imposibil. Ai să vezi că în curând o să se mai liniștească. Și, dacă nu se liniștește, cel mai bun lucru pe care l-ai avea de făcut ar fi să te duci în sat și să mai cauți oameni de ajutor.

Prevederile Nettei se dovediră în curând justificate. Epuizat de propria sa violență, nefericitul filozof căzu în cele din urmă într-un soi de comă letargică; și cu toate că, pe măsură ce seara înainta, speranța lor că se va lăsa cuprins de somn nu se împlini, cel puțin nu mai dădu semne că ar dori să-și părăsească, în acea noapte, casa.

Totuși, refuză categoric s-o lase pe Nell să-l dezbrace. Și fata se mulțumi să-l vadă zăcând, palid și tăcut, cu ochii pironiți pe fereastra care se întuneca din ce în ce mai tare, în timp ce domnul Pod, așezat pe un scaun, îl veghea pe pastor cu o respectuoasă răbdare.

Asfințitul ultimei zile de septembrie refuza parcă să se topească în irevocabila finalitate a nopții. Toate zgomotele familiare care populează ceasurile amurgului pe un drum de țară – behăitul animalelor, țipetele păsărilor de noapte, lătratul intermitent al câte unui câine de fermă, foșnetul vulpii prin tufele de grozamă – însoțiră, în călătoria ei spre casă, solitara figură a lui Lady Ann, cu volumul fatidic, scris mărunt, bine fixat sub braț și ascuns de pelerină.

În timp ce înainta încet prin câmpiile mocirloase, învăluite în întuneric, și pe miriștele vătuite de ceață, calitatea fantomatică a acestei seri de toamnă începu să-i înfioreze tot mai mult nervii. Fluiditatea estompată a arborilor, a gardurilor, a zăgazurilor de pe râu, care dădeau impresia că sunt privite pe fereastra aburită a palatului unui împărat al mărilor, o pătrunse de sensul unei frumuseți pe care parcă nu o înțelesese niciodată până atunci.

Avea o senzație stranie, imprecisă, că percepe această frumusețe nu numai prin simțurile ei, ci și prin copilul din pântece; și, pe măsură ce această senzație se intensifica, o inunda un val de misterioasă gratitudine față de viață; nu față de vreo forță care transcende viața – pentru că Lady Ann nu cunoștea nici urmă de misticism religios –, ci față de viață în sine, viața așa cum este și cu tot ce implică ea. O bucurie atât de copleșitoare, încât, în timp ce mergea, se pomeni fredonând.

Totuși, când traversă podul de lemn și inhală ceața cu iz de mâl care plutea la suprafața apei, se simți străbătută de un

fior rece; și din nou îi zornăiră în minte cuvintele oraculare ale lui Betsy Cooper. „Totul e o absurditate!" își spuse ea. „Cum să-mi imaginez că monștrii ăia doi pe care i-am văzut azi pe lângă căruță au putut rosti asemenea cuvinte? De bună seamă că sunt inventate de Betsy Cooper. E genul de abracadabra care i se potrivește ei; mai ales după ce l-a ascultat pe nebunul ăla de preot! N-am să pomenesc o vorbă despre toată treaba asta, nici lui Rook, nici nimănui altcuiva!"

În cele din urmă, începu să simtă efectele lungii ei plimbări; dar, cum era o femeie însuflețită de un deosebit spirit întreprinzător, se târî eroic, traversă podul de piatră, pe lângă cimitir, până ajunse la poarta ce dădea spre aleea parcului lor.

Întâmplător, chiar în fața porții ardea un foc de buruieni, ceea ce constituia o dovadă în plus a indulgenței nepăsătoare cu care Rook tolera indolența și indiferența oamenilor din subordinea lui. Lui Ann îi răsunau încă în minte acele „Pân' nu arde cartea..." ale pseudo-țigăncii, când privirile-i căzură pe inima de flacără roșie din miezul grămezii fumegânde, radiind incandescent în obscuritatea umedă, statică.

Acționând din nou sub puterea unui impuls imperios, lipsit de orice premeditare, scoase volumul de sub pelerină și-l aruncă în limbile de foc.

După ce săvârși acest act, se porni, cu o satisfacție sălbatică, primitivă, să împungă și să împingă cu vârful umbrelei paginile cărții, urmărind cum se umflau flăcările rumene care le devorau. Focul deveni atât de luminos pe măsură ce paginile se scofâlceau și se scorojeau, încât Ann era în măsură să descifreze câte un cuvânt scris în caligrafia meticuloasă a lui Hastings, cuvânt iluminat înainte de a se preface în scrum. Reuși să deslușească „nimicnicie" și „echilibru" și încă un cuvânt care putea fi „disoluție" sau „involuție"; după care, nu mai rămase nimic inteligibil din opera vieții reverendului William Hastings.

Ann observă totuși cu interes că, înainte de a se pulveriza în cenușă, ultimele pagini rămaseră o clipă întregi, ca niște strigoi negri printre limbile de foc; strigoii unor file scrise, pe care putea încă deslușî hieroglife ilizibile și semne indescifrabile; semne care erau spectrele imateriale ale acelor argumente peremptorii

cu care teologul voia să dărâme universul care-l zămislise, hieroglife ce păreau niște cormorani cu gât lung, zburând asupra unui hău în care se scufundaseră Timpul și Spațiul.

În cele din urmă, Ann părăsi mormanul de buruieni arzânde și înaintă încet, foarte încet, spre casă. Deveni conștientă că epuizarea, care o făcea să-și simtă trupul ca de câlți, neînsuflețit, dar în același timp greu ca brazdele de gazon, era însoțită acum de alte simptome, mai îngrijorătoare.

Lady Ann își mușcă buzele și rămase o clipă nemișcată. Apoi, străbătând cu pași fermi și liniștiți pajiștea, urcă treptele familiare de la intrare și deschise ușa holului.

Odată intrată, se clătină și se împletici; în cele din urmă, cuprinsă de un soi de leșin, se prăbuși pe unul dintre scaunele de mahon ce purtau blazonul Casei Ashover!

Capitolul XXV

Din fericire, domnul Twiney și echipajul său se găseau în grajdurile conacului când, la trezirea lui Lady Ann din leșin, deveni limpede că începuseră chinurile facerii. Twiney fu expediat pe loc să-l aducă pe doctorul Twickenham, a cărui casă se afla la trei mile distanță, pe drumul spre Tollminster.

Doamna Ashover fu aceea care o descoperi pe fată, palidă și lipsită de cunoștință, pe scaunul de mahon din holul panelat. Bătrâna doamnă își desfășură întreaga energie, la care mai făcuse apel în ocazii similare, și, în foarte scurt timp, cu ajutorul lui Rook, o transportă pe fată sus, o dezbrăcă și o culcă în patul din camera elegantă pe care n-o părăsise din momentul sosirii ei la Ashover, cu mai bine de un an în urmă.

Rămas în sfârșit singur cu soția lui, ale cărei dureri erau acum intermitente, Rook se pomeni impresionat în chip cu totul diferit și mult mai puternic decât s-ar fi așteptat. Rook făcea parte dintre acei bărbați pe care prezența imediată a suferinței fizice îi afectează mai mult decât orice altă solicitare mentală sau emoțională. Un anume factor receptiv și senzitiv din el era profund răscolit și tulburat în fața spasmelor care se succedau rapid pe fața congestionată a tinerei femei.

— Ann! murmură el aplecându-se asupra ei. Ann, dulcea mea Ann!

Tânăra îi zâmbi stoic, dar Rook nu se putu impiedica să nu observe distanțarea și detașarea din ochii ei, de parc-ar fi fost un scrimer cu viziera lăsată, care-și salută convențional oponentul, în timp ce discută indiferent cu un prieten aflat alături.

— Ann, vei trece cu bine prin toate astea, nu? Simți că totul o să se sfârșească cu bine?

Lui Ann i se păru destul de natural faptul că până și în acest moment de criză ea trebuia să-l încurajeze pe Rook, și nu invers.

— Sigur că o să trec cu bine, Rook, îl asigură. Nu te frământa din pricina mea. Du-te și fă o plimbare și ține-te la distanță până când se termină cu toate. Și n-o lăsa nici pe mama ta, nici pe nimeni altcineva să te necăjească și să-ți provoace griji din cauza mea. Totul se va termina cu bine.

Ann își înfipse degetele în carne când o nouă convulsie îi frământă măruntaiele; dar, de îndată ce se liniști, îi zâmbi din nou.

— Se va naște în ziua de întâi octombrie, îi spuse cu încredere în glas.

Urmă un moment de tăcere, în care Rook se întrebă dacă, luându-i o mână în mâna lui, Ann s-ar simți iritată sau ar socoti gestul artificial și sentimental.

Dar, deodată, spre totala lui uimire, femeia își scoase ambele brațe de sub așternut și îi încolăci gâtul.

— Sărută-mă, Rook, îi spuse hohotind de plâns. Te iubesc! Te iubesc atât de mult!

Rook se aplecă asupră-i; și, pentru prima dată în viețile acestor două făpturi trufașe, sărutările se amestecară cu lacrimi sărate.

O bătaie rapidă în ușă îl făcu pe bărbat să se ridice și să-și recapete controlul.

— Deschide, dragă, gâfâi Ann, și apoi adăugă, cu un surâs mai încordat decât cele pe care reușise să le schițeze până atunci: Și du-te să faci o plimbare lungă – dar nu *prea* lungă.

Rook deschise ușa și o găsi pe mama sa în prag. Micuța doamnă avea aerul unui războinic cuceritor dintr-o veche gravură, care stă țanțoș în mijlocul unui vălmășag de oameni și cai morți, cu mina satisfăcută a unui horticultor care a realizat un altoi reușit.

— Nu trebuie s-o obosim vorbindu-i, îi spuse.

Și Rook se simți ispitit s-o înșface pe triumfătoarea bătrână de umeri și s-o scuture violent, urlându-i în ureche: „E o

mârșăvie! E o ticăloșie! E fals! E fals! E fals!" Dar tot ce rosti fu:

— Mamă, eu ies puțin. Twickenham trebuie să sosească dintr-o clipă în alta.

— Dar... Rook!... Doamna Ashover începu să dea semne de agitată nedumerire. S-ar putea să te cheme. S-ar putea să te dorească lângă ea. Adeseori femeile au nevoie de prezența soțului.

Rook o dădu pe bătrână la o parte, fără să îi răspundă, și alergă pe scări în jos.

Pardesiul lui zăcea trântit pe masa din hol, și îl îmbrăcă, dârdâind. Fără să-și dea seama de ce, își simțea trupul străbătut de un frig de moarte. În clipa aceea, Pandie dădu buzna din bucătărie.

— Conașu' Rook! Cum îi merge cucoanei? S-au pornit durerile? Cân' se pornesc repede de la-nceput, e semn bun. Coana mare zice că să stau la bucătărie și să nu viu sus; da' nu-mi vine să stau lângă ghivetă și să spăl vase cân' știu că cuconița mea e la pat. Martha zice că tre' să ne rugăm lu' Dumnezeu să-i aducă alinare pe aripile lui tămăduitoare. Da' *io* i-am zis, și chiar astea au fost cuvintele mele, zău așa, conașu Rook, i-am zis că mă duc să-l întreb pe stăpân ce să fac. Poa' că el îmi spune că nu-i a bună să zac în bucătărie. Poa' că-mi spune că-i mai bine pentru coniță și pentru copil, Dumnezeu să-l binecuvânteze, să mă duc sus și să stau lângă ușă, ca să fiu gata dac-o avea nevoie de mine. Martha poa' să deschidă ușa cân' vine doctoru'! Ea e-n stare să-și țină capu' pe umeri chiar cân' toate-s cu fundu-n sus. Da' eu una nu m-am născut nici cucernică, nici mută. Io-s făcută din carne și din sânge de om. Așa că nu mă trimiteți să zac la bucătărie, conașu' Rook, cân' coniță mea se zvârcolește-n pat. Nu-i naturel să fac așa, orice-ar spune coana mare!

Rook abia de prinse sensul acestui torent de vorbire, dar se simți năpădit de un val de milă, care aproape că-i provocă greață, la gândul femeii singure aflate în camera de sus. Și, în același timp, se simți și mai mânat de impulsul de a pleca, de a pleca, de a pleca!

Se îndreptă spre ușă, dar slujnica roșcovană, în agitația ei, îl prinse de mânecă.

— Doar n-o să plecați tocma' acu, nu-i așa, stăpâne? Vai, nu plecați din casă, stăpâne, nu ieșiți afară! Am auzit de patru ori cum a tunat în timp ce frecam ceainicu' de-argint, care coana mare îmi cere să-l frec chiar de s-o dărâma pământu'. Nu ieșiți din casă, stăpâne Ash'ver, nu ieșiți din casă, conașu' Rook! Doctoru' trebe să pice. Nu-i naturel să plecați tocma' acu!

Rook o îmbrânci într-o parte și ieși, cu capul descoperit, în grădină, trântind în urmă-i ușa greoaie, în stil georgian. Odată aflat în drum, dincolo de poarta grădinii, încercă o imensă senzație de ușurare când stropi grei, de ploaie, îi plesniră fața.

Nu se auzea nici urmă de tunet; și, într-adevăr, poate că cele patru tunete se produseseră numai în imaginația lui Pandie, dar, după ce înaintă câțiva pași, se dezlănțui asupră-i o rafală de ploaie torențială. S-ar fi zis că se rupsese parâma cu care însăși corabia planetară era strâns legată la cheul cosmic. Așa încât acum nava pământului, descătușată de orice ancoră, lipsită de cârmaci, lipsită de comandant, lipsită de lumină, plutea cu toate punțile-i și pânzele-i ude, întunecate și învăluite în tăcere, într-un haos lichid, în care apele „de deasupra cerului" se contopeau cu apele „de desubtul cerului".

Când Rook ajunse la mijlocul podului de piatră, se răsuci pe călcâie, auzind zgomot de roți. Văzu felinarele trăsurii lui Twiney, care se oprise la poarta conacului, licărind estompat, ca două focuri aprinse în mlaștină, pal fosforescente și fluide. Deci, într-un fel sau altul, deși ploua cu găleata, iapa cu grumazul lung fusese convinsă să treacă dincolo de indicatorul „Gorm". Iar doctorul sosise la casa Ashover, să asiste la *o naștere*, pentru prima dată de la venirea pe lume a lui Lexie.

Rook se rezemă de parapetul rece al podului, de pe suprafața căruia stropii de ploaie săltau în beznă. În timp ce scruta întunecimea bolborositoare de sub el, Rook își aminti de înfățișarea râului Frome în acea noapte argintată de lună, când Lexie venise din Marsh Alley să se întâlnească cu el la cimitir. Atunci îi împărtășise fratele lui, pentru prima oară, dorința de a fi îngropat sub ulm.

Rook încleștă cu ambele mâini muchea parapetului de piatră și se aplecă peste el, ascultând clocotul apei curgătoare și plescăitul picăturilor de ploaie pe suprafața râului.

Ploaia îi ciocănea capul descoperit cu o putere care-l făcu să se întrebe dacă nu cumva avea să se prefacă în grindină. Totuși, era o noapte prea caldă, așa încât își spuse că impresia de grindină era pricinuită de mărimea neobișnuită a stropilor și de forța torențială cu care volumul lor acumulat îi lovea creștetul.

Își înclină și mai mult capul deasupra parapetului, încercând o bucurie crudă în această abandonare în voia capriciilor elementului orb, inform, neînsuflețit, care nu cunoștea nici o deosebire între scheletul unui om viu și blocurile de piatră pătrate, netede și moarte. Spiritul lui, întotdeauna anormal de sensibil la senzațiile fizice, începu să se desprindă de făgașul bine definit al gândirii; porni să se dematerializeze, să-și părăsească teaca, până dobândi o libertate nudă, aeriană, amestecându-se cu fluxul negru al invizibilei ape clocotitoare și cu revărsarea inundantă a potopului.

Înecul! Aceasta era senzația finală la care râvnea; să te îneci în aceste vaste elemente inumane, care nu se supuneau nici unei dominații, care nu cunoșteau nici finalitate, nici orientare, nici datorie; ci curgeau, curgeau întruna, dinainte îndărăt, de sus în jos, în timp ce rezervoarele necunoscute ale unei forțe subterane le absorbeau.

Ah, ce fericire să plutești – mort – mort – mort – purtat de curentul apelor negre, umflate! Fără de răspunderi, fără de hotărâri, fără de remușcări.

Acel misterios tărâm subterestru a cărui viziune o avusese călătorul grec și la care ajunsese, în cele din urmă, străbătând pâclele Cimmeriene s-ar fi putut totuși să aibă o vagă corespondență cu ceva ce avea o existență reală.

Și, dacă-i așa, atunci cu siguranță că acolo, pe sub cenușiile sălcii plângătoare, printre ierburile acelea unduioase, îl aștepta tărâmul amurgului netulburat, de ale cărui granițe se apropiase de atâtea ori, pe care-l întrezărise fugar, în străfulgerări de o clipă, de pe drumurile și aleile de verdeață din valea râului Frome.

Își îndreptă spatele și privi în jur. Ploaia se domolise și se rărise, mutându-se cu repeziciune către răsăritul văii, mânată de același capriciu subit care o adusese încoace.

Traversă podul și se îndreptă spre poarta cimitirului.

Aici șovăi o clipă, gândurile reîntorcându-i-se la soția lui, la acea copleșitoare senzație de solitudine a femeii aflate în asemenea ceas crucial, care-l alungase de lângă ea, parcă dintr-un soi de pudoare.

Cât de josnică, de mârșavă, de primitivă era afectata solicitudine manifestată de mama lui și de Pandie. Cât de odioasă este această înțelegere tacită, oarbă și implacabilă, care le leagă pe femei în asemenea momente – o înțelegere care nu pornește din duioșie sau din milă, ci din altceva; ceva care, în asemenea ceasuri, iese la suprafață din abisurile naturii.

„Ann, scumpa, dulcea mea Ann, mai îndură puțin, încă puțin, și ai să vezi că vei fi mai fericită decât ai visat vreodată!"

Astfel îi vorbea în sinea lui, prefăcându-și dorința arzătoare de a-i alina chinurile într-un soi de rugă conștientă, adresată nu vreunui Dumnezeu sau demon, ci însăși nopții vaste, celei mai străvechi dintre divinități, complice a tuturor zămislirilor, de la firele de iarbă din Poiana țâței cea scăldată de rouă, și până la nașterea planetelor în vidul rece al spațiului.

Și atunci îi veni gândul ca în această noapte, când îi venea pe lume întâiul născut, să se ducă pentru o clipă în locul unde tatăl său, „bătrânul", cu care se ciondănise o viață întreagă, zăcea îngropat sub doi metri de țărână.

Această nevoie irațională de a se supune tradiției, împotriva căreia luptase atâta amar de vreme, încolți în el cu totul pe neașteptate, ca un răspuns la o chemare. Șovăi un moment, clătinând din cap și strângându-și pe talie pardesiul ud, în timp ce se uita cu un zâmbet crunt, aproape sinistru, la acoperișul negru din fața lui, de pe care se scurgea apa, clipocind.

Deveni brusc conștient, ca niciodată până atunci, de ineluctabila finalitate a tuturor deciziilor omenești, până și în chestiunile de cea mai mică importanță. Apa picura, picura, picura de pe acoperișul înclinat pe lespezile acoperite de mușchi ale vreunui mormânt îngrădit; și lui Rook i se părea că picură

din rana veșnică de care-i ciuruită inima universului, rana pe care nimic n-o poate alina sau tămădui, păcatul originar săvârșit de zei, anume voința liberă a vieții de a *voi împotriva vieții.*

Tremurând puțin de frig, deși ploaia aproape că încetase, și mișcându-și picioarele foarte greoi și anevoios, de parcă în acele momente se supuneau cu și mai multă înverșunare legilor gravității, Rook urcă aleea de prundiș și ocoli clădirea bisericii.

Acolo, în fața lui, vizibilă în ciuda întunericului, iată piatra albă de mormânt; și tot acolo, iată și bine cunoscutul trunchi al ulmului lui Lexie. Dar ceea ce-l făcu deodată să se cutremure de uimire și să simtă prin șira spinării fiorul rece care ne străbate când ne aflăm în fața a ceva ce sugerează intruziunea anormalului sau a supranaturalului fu ivirea neașteptată a unei siluete omenești, aflate sub portalul bisericii. Rook înaintă plin de curaj în urmărirea acestei apariții, care pornise să străbată cimitirul, oprindu-se în colțul cel mai îndepărtat de sub zidul dărăpănat. Pe măsură ce se apropia, deslușì silueta unei femei, care luă în mână o lopată lăsată pe jos și porni să sape cu o repeziciune și o concentrare aproape animalice, azvârlind pământul desțelenit într-o parte, unde se și formase o moviliță în continuă creștere.

Era limpede că femeia se aflase prinsă de mai multă vreme în această îndeletnicire, din care o întrerupsese ploaia; căci mormanul de pământ de la marginea gropii pe care o săpa se contura deslușit în întuneric.

Rook recunoscu femeia. Era Betsy Cooper. Și înțelese foarte bine și ce o adusese aici; încă din timpul copilăriei lui, se stârnise mare scandal în sat pentru că Nancy Cooper, țiitoarea tatălui său, fusese îngropată pe undeva prin acest colț, fără nici o piatră de mormânt la căpătâi; până și mica ridicătură de pământ care indica locul gropii fusese aplatizată, turtită, din nevoia, lipsită de pietate, de a se face ordine în acel anumit loc.

Rook se duse de-a dreptul spre femeia care nu-l auzi apropiindu-se.

— Betsy!

Sări ca friptă la auzul glasului său și se trase îndărăt tremurând toată, scăpând sapa în groapă. Când văzu însă cine îi vorbise, fața i se transfigură de îngrijorare.

— Stăpân' Ash'ver, întoarce-te de îndată acas'. Du-te acasă până mai e vreme. Ce umbli brambura prin cimitir, în timp ce nevasta-ți stă să nască! Du-te acas', stăpâne Rook, că altfel grea năpastă o să ți s-abată pe cap. Ascultă... ascultă... stăpâne, cât mai ai viață în sânge. În noaptea asta te paște grea nenorocire pe tine și pe ai tăi. Io una știu și le-am spus și fetelor de la bucătărie tot ce știu. Nimeni din ai casei nu ți-o adus la cunoștință ce le-am spus eu înainte de culcatul soarelui? I-am spus și bătrânei tale mame, da' nici c-o vrut să aplece urechea la vorbele sărmanei Betsy. Ehei! Aho! Nime nu ține seama. Ehei! Ș-ai venit de unu' singur să dai târcoale morților, fără ca nime să te-oprească. Du-te îndărăt, acasă, stăpâne Ash'ver, dacă ții la carnea și la sângele tău. Du-te acas' pentru numele lui Dumnezeu, înainte de-i prea târziu!

Bătrâna era atât de exaltată, încât își fâlfâia brațele descărnate în aer, asemenea unei Pythia copleșite de inspirație.

Rook o urmări cu o atenție gravă. Dar s-ar fi zis că se declanșaseră unele forțe și influențe mai puternice decât el, care-l făceau să rămână neclintit în fața implorărilor bătrânei.

— Încerci să găsești rămășițele lui Nancy? o întrebă el cu glas calm și serios, privind în groapa săpată de babă.

Și, în timp ce privea, se simți străpuns de o durere ascuțită, și o emoție stranie îi răscoli adâncurile. Într-o strălfulgerare, avu viziunea întregii tragedii a condiției umane: aceste mame, acești copii! O revăzu pe rafinata lui Ann, singură, zbătându-se în muncile facerii. O văzu pe bătrâna veștedă din fața lui, luptându-se cu însăși țărâna, pentru a putea atinge osemintele fiicei ei, moarte cu douăzeci, cu treizeci de ani în urmă.

— Las-o pe Nancy a mea să odihnească pe unde s-o afla, strigă femeia cu deznădejde. Și aibi grijă de tine, stăpâne Ash'ver! Aibi grijă de tine și întoarce-te de îndată acasă!

Rook se îndepărtă, nedorind s-o împingă pe bătrână la limitele implorării. Dar, în timp ce-o lăsa în urmă, i se adresă cu blândețe și compasiune, dar și cu multă seriozitate în glas:

— Betsy, dacă izbutești în noaptea asta, sau în orice altă noapte, să găsești rămășițele fiicei tale, voi avea eu grijă să i se ridice o piatră de mormânt.

Trecu pe lângă mormântul tatălui său, cu o ușoară înălțare din umeri. Să fi fost vechiul stăpân răspunzător de odioasa neglijență care era pricina căutărilor nocturne ale lui Betsy? Să fi fost acele „juma' animale", cum le spunea Binnory, frații lui întru tată?

Ieși cu pași repezi din cimitir și se pomeni iarăși în drum.

Din nou își simți picioarele ca de plumb, de parcă legea gravitației își dublase brusc forța-i centripetă.

Și din nou îl copleși senzația uriașei greutăți de a lua cea mai neînsemnată, cea mai neesențială decizie!

„Ann nu are nevoie de mine, până când nu se termină totul, își spuse el. Cel mai mărunt dintre serviciile pe care i le pot aduce este să mă supun dorinței ei. Nu are nevoie de spectatori animați de falsă compasiune!"

Și o văzu în minte, cu înspăimântătoare claritate, pe Pandie cea cu părul roșu, măcinată de lacomă curiozitate, agățându-se de balustrada scării sau trăgând cu urechea la ușă. Își desprinse anevoie picioarele grele, de parcă ar fi fost două rădăcini îndărătnic implântate în pământ, și o porni hotărât spre podul Foulden.

În acele momente, în timp ce se afla între malul râului și câmpul deschis, cerul începu să-și schimbe luminozitatea. Luna ștearsă se pitea încă la marginea orizontului; dar dinspre apus se stârnise un vânticel care măturase norii, astfel încât acum Rook putea deslușì una sau două dintre constelațiile care-i erau cunoscute.

Iată aripile larg desfășurate ale constelației Lebedei, asemenea aripilor unui uriaș mesager al soartei, trimis de vreun demiurg și planând peste plaiurile spațiale.

Deslușì o stea despre care gândi că trebuie să fie Aldebaran; și o alta, pe care o înregistră în minte, cu acea satisfacție patetică, proprie făpturilor efemere, când au impresia că-și biruie nimicnicia prin simplul fapt că dau *un nume* elementelor nemuritoare; își spuse că acea luminiță putea fi, dacă nu-l trăda, ca

de obicei, memoria, steaua favorită a lui Lexie, Vega, din constelația Lirei.

Iluminate de stele ca de lumânările unui candelabru aninat la uriașă înălțime, întinsele câmpii mocirloase se desfășurau în stânga lui; și dincolo de râu, și dincolo de lanurile de orz, se înălța, întunecat și indistinct, asemenea bastionului unei invizibile fortărețe, conturul vag al crestei Heron.

Câteva stele, lichide și palide, de parc-ar fi fost trupurile unor licurici înecați, dar încă nu stinși, zăceau liniștite, îngropate în apa mâloasă a unui șanț de la marginea drumului. Printre aceste imagini de stele căzute navigau frânturi de trestie ruptă, rămurele de salcie și de anin, purtate de vânt, de parcă pluteau la suprafața unei falii despicate în însăși planeta terestră, cufundate, la rându-i, între două abisuri simetrice.

Calmat și mângâiat de vastitatea nopții care-l învăluia, stăpânul domeniului Ashover începu să-și reculeagă seninătatea sufletului tulburat.

Ashover? Ashover? Ce însemna Ashover, prins între planarea aripilor constelației Lebedei și corzile întinse ale Lirei?

Deodată, Rook fu năpădit de o fericire stranie, exuberantă; se simțea mai fericit decât fusese vreodată în ultimele douăsprezece luni; mai fericit chiar decât fusese în vremurile de iresponsabilitate care urmaseră morții tatălui său.

Și fiecare persoană la care se gândea în acele clipe îi sporea fericirea, în loc de a i-o întuneca. În jurul tuturor persoanelor din viața sa părea să plutească un nimb de luminozitate ideală, care le accentua demnitatea, frumusețea, originalitatea, valoarea umană.

Încerca o senzație de inexprimabilă gratitudine față de zei pentru că-i îngăduiseră să întâlnească în viață oameni ca fratele său, ca mama sa, soția sa, ca Netta și ca Nell. Un fluid fermecat, magic, de parcă stelele acelea îndepărtate s-ar fi topit în vreun elește dintr-o pădure vrăjită, de apele căruia își atinsese el buzele, părea să aureoleze imaginile tuturor fărturilor care i se perindau prin minte și să înzestreze cu o armonie perpetuă relațiile dintre ele.

Sub curentul tămăduitor al acestui fluid, care s-ar fi zis că-i inundase fiecare celulă din creier, nodurile dureroase în care se încâlciseră firele sensibilității sale se dezlegară și se împrăștiară; se împrăștiară asemenea cârceilor plutitori de ierburi marine uscate, când îi acoperă valurile fluxului la asfințit, după o zi de arșiță!

În extazul acelei clipe, se simți deodată încredințat că ar putea trăi fericit alături de Ann, pentru tot restul vieții sale. Chiar dacă dragostea ei ar fi și mai dominatoare și mai posesivă, își spuse el, ar putea trăi alături de ea, de ea și de copilul ei, fără să mai încerce acea hidoasă senzație de sufocare, fără a se mai simți divizat de el însuși, știrbit, fără a mai suferi atât de cumplit ca în trecut.

Și aceeași senzație se extindea asupra tuturor celorlalte persoane din viața lui. Da, ceva se întâmplase cu nervii încâlciți din organismul lui, ceva îi deznodase, îi netezise și-i întinsese, frumos și liber, asemenea ghemotoacelor de mușchi care, după ce sunt spălate de ploaie, se desfac primind în căușul lor soarele, fără să se lase ofilite.

Când se apropie de podul Foulden, fericirea lui atinsese asemenea culme, încât aproape că schiță câțiva pași de dans, cu picioarele lui până atunci grele ca plumbul.

Dacă aninii de pe malul bălții oilor manifestau vreun interes conștient față de ființele omenești din jur, atunci trebuie să fi fost foarte mirați de priveliștea acestui om între două vârste, ciolănos, fără pălărie pe cap, săltând pe picioarele-i greoaie, ca un țap desfrânat.

Dintr-odată, Rook deveni conștient – fără nici o avertizare, fără nici o premoniție – de prezența alături de el a aceluiași tânăr călăreț pe calul lui sur.

Ca și de cealaltă dată, încleștă instinctiv șaua călărețului; și, ca și de cealaltă dată, băiatul își lăsă, mângâietor, degetele calde, tinerești, pe mâna lui.

— I-am spus că o să ridic o piatră de mormânt, de îndată ce-o să-i găsească rămășițele, se pomeni spunând, de parcă ar fi răspuns la un reproș al băiatului. Și m-am supus întru totul dorinței lui Ann. Mi-a spus să mă duc până la podul Foulden.

Pricina pentru care făcuse această afirmație, când Ann nici măcar nu rostise numele „Foulden", era unul din acele incidente enigmatice din viața omului, destinate să rămână până la sfârșitul timpului fără răspuns, pierdute în limbul absurdului.

Dar Rook era tulburat în acel moment de faptul că tânărul nu răspundea la justificările lui. Nu făcea decât să-i strângă cu și mai tandră solicitudine mâna prinsă de șa. Rook voia să-l facă să vorbească. Dorința de a-l auzi vorbindu-i era prima ciuntire a acelei ciudate fericiri depline, care încă îl mai învăluia.

Tânărul călărea alături de el și nu scotea o vorbă. Deodată, Rook îi simți degetele răcindu-i-se. Și nu numai răcindu-se, dar părând să se dizolve; devenind mai ușoare și mai imateriale decât ceața!

Își înălță privirile. Ah, viziunea se îndepărta, cal și călăreț laolaltă se îndepărtau, se îndepărtau, devenind tot mai estompați, mai neclari, până nu mai rămase din ei decât o umbră tulbure, proiectată pe un talaz care se retrăgea, rostogolindu-se de pe o plajă vălurită.

Și, în timp ce i se topeau în fața ochilor, îi ajunse la urechi ceva ce semăna cu un suspin dureros:

„Tăticule! Tăticule! Tăticule!"

Și, cu toate că rațiunea lui știa, conștient, că nu era decât o pală de vânt ce înfiora păpurișul foșnitor, în inima lui simțea cuvintele ca pe o chemare, un avertisment, un rămas-bun. Dar ceea ce i s-a părut cel mai straniu a fost faptul că, în chiar acea clipă, simultan cu stingerea suspinului dureros peste câmpurile ude, Rook se simți invadat de certitudinea – o certitudine în afara oricărei îndoieli sau discuții – că, în patul ei din conacul Ashover, soția lui dăduse naștere unui fiu.

Era atât de sigur de acest fapt, încât lacrimi pe care nu le putea struni îi năvăliră îndărătul pupilelor și, cu toate că nici una dintre ele nu se prelinse, deveni conștient că și el, Rook de Ashover, încerca acum, în pofida tuturor dezamăgirilor și a scepticismului său, emoția primordială a rasei umane: bucuria imemorială, mai veche decât corturile lui Abraham, mai veche decât corturile lui Ahile, bucuria că vlăstarul unui om s-a născut pe lume.

Pentru a treia oară în acea noapte rămase locului, șovăind. Ar fi vrut să se ducă de-a dreptul acasă, să alerge cu sufletul la gură, să urce scara în goană, să le dea la o parte din drum pe Pandie și pe mama lui și să-și îmbrățișeze soția și nou-născutul.

Dar, în acel moment, un alt impuls se lupta cu dorința de a se întoarce acasă: instinctul de a alerga la Marsh Alley și de a fi cel dintâi care să-i împărtășească lui Lexie vestea că i se născuse un fiu.

Da, trebuia să facă acest lucru. Persoana lui Lexie era asociată cu fiecare moment de criză din viața lui; și acum, prins în vălmășagul evenimentelor care se succedaseră de când îl lăsase în căsuța Toll-Pike, nu-i mai dăduse fratelui său nici un semn. Să lase să treacă această noapte a nopților fără să-l vadă pe Lexie ar fi fost ceva ce l-ar fi urmărit cu regrete până la sfârșitul zilelor. Desigur, Lexie o să râdă de el – îi vedea de pe acum mutra pe care avea s-o facă –, totuși în sinea lui va fi mișcat și încântat de asemenea neobișnuită vizită la miezul nopții. Parcă-l auzea luându-l peste picior: „Deci fratele Rook s-a perpetuat, în sfârșit!" Așa îl va zeflemisi; așa îl va expedia valvârtej înapoi acasă; refuzând, fără îndoială, să creadă că pruncul s-a *și* născut; dojenindu-l că poate fi atât de superstițios! Era de așteptat ca Rook Ashover, în acest anume moment al vieții lui, să șovăie între două impulsuri irațională: chemarea către un frate care avea să-l tachineze și să-l ironizeze de îndată ce-o să-l vadă și chemarea către un copil a cărui existență era pur ipotetică.

Și, pentru a treia oară în acea seară, puse capăt ezitării. Pentru a treia oară își dezrădăcină picioarele împlântate parcă în pământ și merse mai departe.

„Dacă s-a culcat", își spuse el, „am să-i arunc cu pietricele în geam". Și o porni cu pas grăbit să traverseze podul Foulden.

În timp ce în viețile stăpânului domeniului Ashover și a lui Lady Ann se desfășurau aceste evenimente, între zidurile strâmte ale căsuței Toll-Pike, întâmplările nu luaseră un curs mai pașnic sau mai liniștit.

Cu ajutorul brațelor musculoase ale domnului Pod, cele două femei izbutiseră să mai domolească un pic violenta agitație

a nefericitului filozof. Gândurile fiindu-i încă stăpânite de cartea lui, și mintea bântuită de dezlănțuitele-i halucinații, preotul căzu pradă ideii fixe că Lady Ann îi furase prețiosul volum pentru a-l preda în mâinile marelui său vrăjmaș, Rook Ashover.

Neajutorat, sub supravegherea îndârjită a temnicerului-gropar, sărmana epavă umană căzu în torpoarea împietrită de care sunt cuprinși iepurii când își simt viața amenințată de o mare primejdie.

Cele două femei, care deschideau întruna ușa pentru a vedea cum se simte, începură să se liniștească din ce în ce mai tare, pe măsură ce noaptea înainta, încredințându-se – întrucât *acesta* era întocmai lucrul de care doreau să se încredințeze – că preotul se lăsase furat de un somn calm, înviorător, din care avea să se trezească, în cele din urmă, vindecat de vremelnica sa criză de nebunie. Se liniștiseră până-ntr-atât încât își pregătiră chiar o cină frugală în bucătărioara lui Nell, și acum stăteau de vorbă, cu voce scăzută, în timp ce Netta reumplea din când în când farfuria din care Marchizul de Carabas își alegea bucățelele pe placul inimii lui pretențioase.

— Dacă i s-ar fi întâmplat ceva din cauza drumului atât de lung, am fi aflat, spuse Nell, ca răspuns la o remarcă a Nettei în legătură cu Lady Ann.

Cealaltă clătină sceptic din cap.

— În casa Ashover se pot întâmpla o sumedenie de lucruri despre care nu se suflă un cuvânt. Ca să-ți spun adevărul, Nell, am senzația că în noaptea asta i s-ar putea întâmpla oricăruia dintre noi orice.

În timp ce vorbea, își trase puțin scaunul din dreptul ferestrei în care ploaia începuse să ciocănească violent. Ambele femei își întoarseră privirile spre geamul pe care șiroiau pârâiașe de apă; și amândouă fură străbătute de acel fior de teamă, nu neapărat neplăcut, pe care-l încearcă uneori copiii când se joacă de-a v-ați ascunselea într-o grădină mare, cu unghere umbroase.

— Dacă William nu se va simți mai bine când o să se deștepte, spuse Nell după un timp, atunci am să-i cer lui Pod să rămână aici peste noapte. Nu văd de ce n-aș face-o. Una dintre noi două se va duce s-o înștiințeze pe nevastă-sa.

Netta încuviință.

— Sper că Lexie a ajuns cu bine acasă, spuse deodată, întorcându-și brusc ochii încărcați de o nouă teamă. Pod zice că, atunci când a venit aici, l-a lăsat pe Lexie în bucătărioara lui, deoarece era prea istovit ca să poată merge mai departe.

Nell își izbi palmele una de alta, și gura i se deschise într-o expresie jalnică:

— Vai, Netta, strigă ea, am uitat cu totul de Lexie! Cum de-am putut uita? Of... of... of!

Se ridică de pe scaun și privi neajutorată la potopul de afară, care făcea ca fereastra să semene cu hubloul unei nave săltate de valuri furtunoase.

— În orice caz, acum nu putem face nimic, încercă Netta s-o consoleze. Și nu cred că doamna Pod l-a lăsat să plece în starea aceea.

Nell îi scrută fața cu atenție, așa cum se uită un copil la o persoană mai în vârstă, când vrea să se asigure că aceasta îi spune adevărul și nu îl duce cu zăhărelul.

— Sper să ai dreptate, murmură ea, reașezându-se. Ar fi groaznic să i se fi întâmplat ceva lui Lexie din pricina neglijenței noastre. Dar *nu pot* crede asemenea grozăvie. Ah, Netta, n-ar trebui să se ducă una dintre noi până la conac și să ia cartea lui William? Mă gândesc cu spaimă că o să se trezească, o să-și vrea cartea și n-o s-o găsească.

Se ridică din nou de pe scaun.

— Nell, așază-te!

Femeia mai vârstnică vorbea acum cu o autoritate și o dârzenie deloc caracteristice acelei Netta care fusese cu cinci luni în urmă. Chiar în scurtul răstimp de când se afla aici, ajunsese să exercite un soi de protecție dominatoare asupra lui Nell.

— Să nu ne agităm inutil, adăugă ea zâmbind. Și eu sunt la fel de neliniștită ca și tine. Ai senzația că am fi amândouă întemnițate într-o fortăreață, nu? În timp ce în afara zidurilor se dă o bătălie cruntă, în care sunt angajați, într-o tabără sau în cealaltă, toți cei dragi nouă. Se uită îngândurată la prietena ei și oftă dureros. Întreaga mea viață a fost o lungă așteptare, murmură cu voce scăzută. Dar acum, măcar *asta* s-a terminat.

Nell abia dacă auzi ce-i spunea. Un neastâmpăr febril, pe care nu și-l putea explica, pusese stăpânire pe ea, făcând-o să tresară întruna.

— Parcă-l aud pe Lexie descriind seara petrecută cu doamna Pod, continuă Netta. Parcă-l văd închizând pe rând câte un ochi, așa cum face când povestește ceva care-l amuză. Și nimic nu-l amuză mai mult decât să asculte părerile și comentariile unor oameni de felul doamnei Pod.

— Atunci, de ce mă simt atât de încordată? întrebă Nell. *Știu* că nu-i în legătură cu William. N-aș putea să-ți explic cum de știu lucrul ăsta, dar îl știu... E ceva în legătură cu ceilalți.

Se uită la prietena ei cu o expresie de exasperată nedumerire, ca și cum faptul că nu-i putea domoli îngrijorarea ar fi fost o cruzime din partea Nettei.

— Ssst! N-ai auzit ceva?

De astă dată, Netta sări în picioare. Se duse la ușa care dădea spre coridor și o deschise.

— Mi s-a părut că am auzit scârțâitul porții, spuse ea.

Nell sări ca mușcată de șarpe și, trecând pe lângă Netta, urcă scara în goană.

Un minut mai târziu, i se auzi vocea strigând de sus:

— Netta! Netta! Vino aici!

Nu fu prea surprinsă când i se alătură prietenei ei în cămăruța îmbâcsită și-l văzu pe domnul Pod dormind buștean în scaunul de răchită, în timp ce canapeaua pe care-l culcaseră pe Hastings era goală.

— O fi ieșit în ciorapi, șopti Nell.

Fata tremura din cap până-n picioare, iar fața-i era la fel de albă ca și cadranul ceasului de marmură de pe consola căminului, care nu făcea altceva decât să indice cu răutăcioasă emfază orele unsprezece și jumătate.

Netta se aplecă peste omul adormit și-l scuturâ cu furie de umăr.

— Unde sunt? Ce caut aici? Lasă omu' să se odihnească un pic, ce, nu te-nduri?

— Ai adormit, sună răspunsul deznădăjduit al femeii la mormăielile lui. Domnul Hastings a ieșit din casă, și trebuie să ne

ducem imediat în căutarea lui. Nell, îmbracă-te cât de repede poți. N-avem de ales. Trebuie să ne ducem cu toții să-l căutăm. Probabil s-o fi îndreptat spre casa Ashover, cu gândul de a-și lua înapoi cartea.

— Carevasăzică, pastoru' a întins-o? bâigui paracliserul uluit, ridicându-se cu oarecare greutate și uitându-se vag spre bibliotecă, de parc-ar fi bănuit că prizonierul se ascunsese îndărătul ei. Și n-o trecu' nici două minute de cân' era aici. Nu credeți că s-o fi ascuns pe undeva prin casă, cucoană? E foarte șmecher cân' e-n toate mințile.

— Termină cu prostiile, domnule Pod, îi reteză Netta cu severitate vorba, punându-și pălăria și pantofii și trăgându-și mănușile. S-ar zice că ți-ai băut mințile. Mult se mai poate bizui omul pe dumneata, domnule Pod! Să adormi când ne-am pus toată nădejdea în dumneata! Nici nu-ți dai seama ce urmări poate avea neglijența criminală de care ai dat dovadă!

În momentele de criză, e o mare ușurare să poți găsi un țap ispășitor; și privirea imbecilă cu care se holba bietul om îl făcea extrem de potrivit pentru asemenea rol.

— Nell, încă nu ești gata? strigă Netta cu nerăbdare, îmbrăcându-și pardesiul din mers. Ploaia a încetat, așa că nu contează ce-ți pui pe tine. Important e să-l prindem înainte de a ajunge la pod.

De ce folosise în acea clipă cuvântul „pod", nici măcar ea n-ar fi putut spune. „Important e să-l prindem înainte de a ajunge la pod." Mai târziu, avea să-și amintească de această frază cu un tremur de superstiție.

Între timp, domnul Pod începuse să se apere cu multă volubilitate.

— Nu-i nevoie să țipați la mine, dom'șoară. Io-s gata s-o pornesc. Văz că cucoana tânără ne ține-n loc. Am îngropat eu destule pirsoane de vază până acu', ca să nu fiu gata în orce moment pentru orce.

Nell apăru în capul scării, foarte palidă și tremurând toată. Părea atât de neajutorată și atât de nervoasă, încât agitația ei se transmise și celorlalți.

— Pentru numele lui Dumnezeu, să pornim odată!

Vocea femeii mai vârstnice căpătase o notă de spaimă, spaimă de care vibra acum întreaga căsuță, cu toate ușile ei deschise.

Coborâră toți trei și ieșiră în grădină.

Într-adevăr, evadarea lui William Hastings fusese un prilej pentru „un om șmecher" de a-și folosi șiretenia. Izbutise datorită acelei viclenii supranaturale proprii nebunilor, viclenie care pare instinctivă și subumană; ca și cum, odată cu atrofierea rațiunii, spiritul unui om devine liber să-și însușească duplicitatea magnetică a păsărilor și a peștilor.

Trecând de răzorul udat de ploaie, din care mușcatele emanau, ca dintr-o seră, parfum dulce de mosc, Hastings ridică de jos grebla mare, grea, pe care o adusese Pandie și pe care o aruncase Lexie în acea după-masă.

Datorită faptului că se împovărase cu această armă grotescă, lăsase poarta să scârțâie, trezind astfel atenția uneia dintre cele două femei cufundate în liniștea bucătăriei.

Mânia pricinuită de pierderea cărții se cristalizase acum, în creierul lui dement, într-o furie rece, ucigașă, împotriva stăpânului domeniului Ashover.

Nebunia pătimașă a lui Hastings luase forma unei pure și imperioase necesități. Era *necesar* să-l găsească pe Rook Ashover – chiar de va fi nevoie să dea buzna în casa acestuia – și era *necesar* să-l ucidă. Îndărătul acestei necesități se învârtejeau, clocoteau, fermentau toată gelozia lui atâta timp înfrânată, toată ura pe care o acumulase de-a lungul unei vieți, toate năzuințele de „a sparge tiparele naturii" și de a reinstaura haosul originar.

Înaintând, desculț și fără pardesiu, prin iarba de pe marginea drumului năclăit de ploaie, ținând strâns în mână grebla cu dinți de oțel, își dădu curând seama că o altă siluetă, tot cu capul descoperit, înainta drept spre el.

Nu-l despărțea de această siluetă decât lungimea podului Foulden. Dat fiind că Hastings mergea prin iarbă, și nu pe drum deschis, celălalt nu-l zări, deși preotul îl putea vedea foarte clar.

Apropierea celor două siluete, despărțite de râu și de podul de lemn cu balustrade din bârne albe, putea da cu ușurință

impresia că un om își întâlnea propria-i imagine sau propriul spectru, așa cum i s-a întâmplat cândva lui Goethe pe un drum pustiu; dar mintea lui Hastings nu fu străbătută de asemenea gând. Dacă în clocotul minții sale s-a oprit o frântură de secundă, mirându-se de ciudățenia faptului că omul pe care-l căuta venea de-a dreptul spre el, nimeni nu va ști vreodată. Cu mâinile țepene de emoție, încleștă grebla și se piti lângă pod, în locul unde acesta întâlnea drumul.

Rook înaintă cu pas iute până spre centrul podului. Ochii lui nu vedeau nici bârnele albe de alături, nici apele umflate care se rostogoleau sub pod, nici drumul voalat care se întindea înainte-i; și, cu atât mai puțin, silueta chircită lângă pod.

Ceea ce vedea el era fața lui Lexie în fereastra deschisă, îi vedea expresia de simulată consternare, pe care i-o cunoștea atât de bine. Îi auzea parcă vocea: „Ei, copilul e bine? Ann e bine? De ce te-oi fi agitând atâta, frate Rook?"

Și atunci, înainte ca Rook să poată face mai mult decât acel spasmodic salt mental prin care spiritul trece brusc de la o zonă a realității la alta, Hastings se năpusti asupra lui. Cu o teribilă mișcare a armei lui fantastice, preotul îi străpunse capul; brațul pe care-l ridică instinctiv Rook pentru a se apăra nu atinse decât mânerul de lemn al uneltei.

Pierzându-și cunoștința, rănitul căzu greoi, cu spatele pe cele două șubrede bârne de lemn care alcătuiau dubla balustradă a podului de lemn.

Dar greutatea unui corp atât de masiv și ciolănos fu mai mult decât putea îndura lemnul măcinat de vreme; bârnele se frânseră cu un trosnet sinistru, precipitându-l pe rănitul inconștient în puhoiul de dedesubt. Cu fața în jos, purtată de volbura apelor repezi, plutea acum ceea ce foarte curând nu avea să mai fie decât forma, imaginea, carcasa lipsită de orice vlagă sau împotrivire a unui *homo sapiens.* Fu târât întâi către un mal, apoi către celălalt; buruienile îi măturau fața, și apele râului Frome, umflate și tulburi de ploaie, plescăiau și clipoceau în jurul urechilor care nu mai auzeau.

Cadavrul devenise invizibil, înghițit de tenebre – ar fi devenit probabil invizibil și în plină lumină a zilei –, când William

Hastings își aruncă arma și se scutură din torpoarea care-l cotropise după ce dăduse lovitura.

Un timp se îndeletnici, cu o minte absorbită și vidă în același timp, să smulgă și să arunce în apă bucățile din balustrada ruptă, care atârnau desprinse sau căzute. După care, cu pași osteniți și rari, se întoarse pe drumul pe care venise.

Epuizat de dezlănțuirea patimilor din mintea lui și de tensiunea fizică prin care trecuse în timpul acelei zile, nu izbuti să ajungă prea departe. Mult înainte de a se fi apropiat de poarta căsuței Toll-Pike, se prăbuși la marginea drumului, o creatură ghemuită, închircită, tremurândă, pe jumătate inconștientă, care curând își pierdu orice urmă de luciditate.

Acolo îl găsiră după mai bine de un ceas; și, după ce-l transportară îndărăt în camera lui, unde îl dezbrăcară și-l culcară în pat, își dădură seama că bâiguielile lui de acum erau cu totul diferite față de delirurile care-i bântuiseră mintea cu câteva ore în urmă.

Până în zori, căzu pradă unei demențe furibunde; și, când se ivi, în sfârșit, și medicul, între orele unsprezece și douăsprezece ale primei zile din luna octombrie, declară că nu se mai putea face pentru el nimic în afară de ceea ce făcuseră Netta și Nell.

Își dădu sufletul la ora două din după-masa zilei următoare, fără să fi recunoscut pe cineva, fără să-și fi redobândit nici unul dintre simțurile omenești, reîntorcându-se, așa cum în atâtea rânduri visase să se reîntoarcă, la acel „echilibru" al imobilității, care, dincolo de orice deosebire dintre viață și moarte, dintre spațiu și timp, șterge frustrările conștiinței și „șfichiuirile și sarcasmele" memoriei.

Cu vreo treizeci și cinci de ani în urmă, nevasta unui cârpaci din mahalalele răsăritene ale Londrei, un cârpaci îndrăgostit de clasicii latini, dăduse naștere unui copil de o sensibilitate maladivă; îl hrănise cu laptele sânilor ei prost hrăniți; îl legănase cu cântece în ritmul cărora nimeni nu dansase vreodată, în melodia cărora nu se topiseră nicicând armoniile câmpurilor verzi sau ale nisipurilor aurii; îl spălase, îl îmbrăcase, se minunase în fața lui, îl adorase... Moartă, împietrită în moarte, era acum

femeia aceea; moartă, într-o groapă marcată doar cu numele ei și cu numărul anilor puțini și tragici pe care îi trăise. Murise cu convingerea nestrămutată că fiul ei va deveni un gânditor vestit, cunoscut de la un capăt la altul al lumii. Și totuși, biata femeie nu fusese în stare să ridice măcar un deget când opera de o viață a fiului ei fusese zvârlită într-un foc de buruieni. Și unde se afla această mamă acum, când, întovărășit de o izbucnire de lacrimi tinerești, din care mai mult de jumătate erau stârnite de moartea altui om, fiul ei adorat, o biată efigie scundă și îndesată, cu fălci greoaie, a lamentabilei mortalități umane, era coborât în țărână, cu un domn Pod la căpătâi și un domn Twiney la picioare?

Rook Ashover fu îngropat la două zile distanță de omul care pusese capăt, cu o greblă, scepticismului său pyrrhonian.

Inofensiva unealtă de grădinărit fu găsită, în prima zi a lui octombrie, de nimeni altul decât de Binnory, al cărui instinct pentru calamitate îl mânase spre podul Foulden, înainte ca aripile zvonului să fi început măcar să fâlfâie.

Binnory descifră pe mânerul greblei numele fierarului din Bishop's Forley, cel care o construise. Numele era Lovejoy[1]. Și lui Binnory îi făcu plăcere să poreclească astfel grebla, de parcă aceasta ar fi fost însăși denumirea ei. Alergă cu ea peste deal și o ascunse sub un arbust de soc de lângă Poiana țâței. Se ducea adeseori acolo, când frunzele începură să cadă, și le aduna cu grebla; își băgase în cap că socul era casa lui și că își curăța aleea din față, așa cum face „domnu' Twiney la Ash'ver"; și îi mărturisea acestui produs al fierarului din Bishop's Forley toate năzbâtiile care-i treceau lui prin cap, ajungând să-l considere, în mintea lui înapoiată, drept un fetiș viu. Ba chiar, o dată, își cără comoara cale de câteva mile, ca s-o arate, plin de mândrie, acelor „juma' animale", a căror caravană mai hălăduia prin împrejurimi.

Astfel se întâmplă că, în timp ce stăpânul domeniului Ashover și preotul parohiei își pierdeau pe zi ce trecea iluzia personalității, grebla „Lovejoy" dobândea tot mai mult din această

1 În engl. în orig., Lovejoy, „dragoste de veselie", petrecăreț. (N. tr.)

ambiguă valoare. Poate că peste alte câteva sute de luni octombrie, o pereche de îndrăgostiți anonimi, căutând să se refugieze de curioși și de flecari, se vor împiedica de o bucată de fier ruginit și de un mâner mâncat de viermi; s-ar putea foarte bine să le folosească pentru a-și curăța pantofii de noroi, fără să aibă habar de rolul nefast jucat de acele obiecte într-o dramă de mult uitată, petrecută în valea râului Frome.

Nimeni nu a știut vreodată ce se petrecea în mintea lui Lady Ann, în timp ce zăcea, palidă și mută, ceas după ceas, alături de nou-născutul. Pruncul a fost, până la urmă, băiat. Trufașa tânără nu s-a arătat nicicând mai rezervată în exteriorizarea sentimentelor ei. De altfel, cui ar fi putut să le dezvăluie? Tatăl ei era mort. Mama, moartă. Durerea doamnei Ashover provocată de moartea fiului ei fusese atât de îndulcită de ușurarea că scăpase de un dezastru mult mai mare, anume de amenințarea stingerii neamului, încât, chiar dacă Ann și-ar fi deschis inima în fața *ei,* n-ar fi putut afla la bătrână înțelegerea după care tânjea. Lexie o privise întotdeauna cu un ochi critic și suspicios, vanitatea fiindu-i rănită de preferința ei pentru fratele mai mare, iar gustul fiindu-i insultat de filistinismul ei.

Domnișorica uliu-păsărar nu era croită să se supună împrejurărilor. Era croită să domine împrejurările. Dar, ca mulți alți diplomați rafinați din această lume haotică, se pomeni descumpănită și înfrântă de acel element de pur hazard, pe care nici măcar o Lady Poynings nu-l putea dejuca.

Își calculase mișcările cu o strategie desăvârșită. Socotise cutare anume gest. Nesocotise cutare alt gest. Dar ce nu putuse să prevadă era intruziunea greblei „Lovejoy". Fusese atât de convinsă că, până la urmă, avea să-l recâștige pe Rook! Copilul era lovitura ei de maestru. Dar nici o lovitură de maestru nu poate readuce moartea la viață.

Lady Ann fusese împiedicată, manevrată la rându-i, învinsă. În timp ce zăcea în pat, ascultând foșnetul vântului prin copacii de toamnă, înfrunta cu fermitate neclintită anii de singurătate ce aveau să vină. Va continua să trăiască, firește. Îl va forma pe fiul lui Rook. Dar, orice avea să se mai întâmple în viitor,

ea nu va mai fi niciodată acea verișoară Ann care se înfășurase în capotul purpuriu în căsuța paznicului de vânătoare!

Mă rog, asta-i viața! Avea douăzeci și șase de ani și avea un fiu. Și totuși, în realismul ei neclătinat, știa bine că fusese înfrântă. Pulberea cenușie îngropată în capela Ashover putea să exulte, văzându-și seminția perpetuată. *Ei* își atinseseră țelul. *Ei* ieșiseră victorioși. Dar puntea umană peste care această indestructibilă și inexorabilă nevoie de supraviețuire își făcuse drum în viitor va purta de aci înainte o rană, o cicatrice, un semn care nu se va șterge nicicând.

Buzele frumoase ale verișoarei Ann se închiseră peste taina ei. Va fi, de aci înainte, stăpâna mândră și eficientă a unui domeniu care va reîntineri. Dar, în timp ce-și oțelea inima pentru a-și putea accepta înfrângerea, ochii ei cenușii priveau într-un gol care, la anumite ceasuri, ca de pildă atunci când crengile cedrului scrâșneau sau frunzele teiului foșneau, nu era prea departe de ceea ce o persoană mai puțin stoică decât Ann Wentworth Gore ar fi numit disperare.

În orice caz, nu scoase o vorbă de protest, așa cum procedară de altfel și toți ceilalți membri ai casei, când, în urma stăruințelor mereu repetate ale necruțătoarei bătrâne, copilul fu botezat John, după bunicul său. În inima lui, Lexie se bucură de hotărârea bătrânei doamne Ashover. Fie ca numele Rook să dispară de pe fața pământului! Fie ca nici o altă ființă omenească să nu-l mai poarte vreodată, să nu fie chemată la masă sau în pat prin aceste sunete familiare.

Dar, de aci înainte, bucatele pregătite de doamna Bellamy, cărțile și copacii și rondurile de flori, ca și răsăriturile și asfințiturile vieții de zi cu zi erau întâmpinate de fratele mai tânăr – care, dacă nu s-ar fi născut pruncul, ar fi fost noul stăpân al domeniului Ashover – cu o față buhăită de plâns și răvășită, golită de orice poftă de viață, văduvită de creturile și cutele ei caracteristice, o față rătăcită și îndurerată, ca aceea a cavalerului din *La Belle Dame sans Merci*[1]. Lexie vedea, dar nu simțea cât de frumoase erau zilele senine de început de octombrie. Se

1 Baladă scrisă de John Keats. (N. tr.)

învârtea de ici-colo, ca într-o transă alcătuită din vid și din absență, o transă scobită și răzuită de orice încredere în el însuși, de orice conversație plăcută, de orice vorbă de duh, de orice plăcere molatică și întâmplătoare.

Când sosi noiembrie, și copilul lui Lady Ann împlini o lună, bătrânul Lexie începu să redescopere câte ceva din vechiul lui umor. Lucrul cel mai curios era că sănătatea lui, în loc să se prăbușească în urma morții lui Rook, făcu o certă cotitură înspre mai bine. Ca și cum fratele mai mare, cufundându-se atât de neașteptat în regnul obscurității, transmisese magnetismul său psihic în nervii celui mai tânăr. Existase între ei o asemenea fuziune și comuniune, încât era lesne să-ți imaginezi existența unei surse comune de energie din care se alimentau amândoi; și care-și trăgea sorgintea din inepuizabila vitalitate a strămoșilor lor! Un asemenea rezervor de energie își avea, desigur, propria sa viață, independentă; și faptul că acum nu mai rămăsese decât unul dintre cei doi care-i absorbeau tăria îi dublă afluența, de îndată ce primul șoc al despărțirii își mai pierdu din violență.

Primul semn exterior al acestei *vita nuova* a fratelui bolnav îl constitui frecvența vizitelor sale la căsuța Toll-Pike, unde Netta continuase să rămână ca musafir al lui Nell. Iar Nell veni de mai multe ori să ia masa la el acasă; ba chiar, după scurgerea primelor două săptămâni din noiembrie, avură loc câteva scene foarte neplăcute între Lexie și doamna Bellamy, care se împotrivea cu înverșunare acestor forme neconvenționale de amuzament.

Pe la mijlocul lunii noiembrie, valea râului Frome fu măturată de puternice rafale de vânt dinspre apus. Era un vânt ciudat acela care frământa povârnișul Dorset, străbătând livezile și mlaștinile din Somersetshire. Un vânt intermitent, cu țâșniri violente de ploaie incredibil de subțire, atât de subțire și de vaporoasă, încât pătrundea până la os tot ce întâlnea în cale și făcea ca omul și vita, ba chiar și copacii din câmp, să se încovoaie, să se curbeze, să oscileze și să se ghemuiască sub șfichiuirile-i înghețate.

Către sfârșitul uneia dintre aceste zile oropsite veni Netta Page să-și ia rămas-bun de la iubitul ei îngropat.

Ploaia încetase odată cu căderea serii, dar vântul nu lăsase intactă nici una dintre florile de pe mormântul asupra căruia se apleca. Zdrențele jerbelor depuse pe movilița de pământ proaspăt răscolit arătau ca niște încâlceli informe de tije și panglici.

Vântul îi sufla părul pe sub pălărie; îi fâlfâia pardesiul; se încolăcea în jurul ei în vârtejuri și spirale; o plesnea cu frunze și cu rămurele în obraz și-i lovea cu furie gura și nările, împiedicând-o să respire. Netta se străduia să articuleze cuvinte în gâtlej și avea senzația că le și rostea. Dar e îndoielnic că ar fi izbutit să scoată vreun sunet, chiar dacă furtuna ar fi încetat.

Și totuși, îi vorbea formei înfășurate în giulgiu, de sub ea; coerent sau incoerent, își vorbea sieși, și sufletul ei își găsea alinare...

— Nu trebuie să te mai frământi de-acum înainte nici din cauza lui, nici din cauza ei, nici pentru mine, nici pentru altcineva! Totul e în ordine, Rook, scumpule. Totul e așa cum trebuie să fie.

Forța vântului o sili să-și prindă cu ambele mâini pălăria muiată de ploaie, dar nici acest gest nu putu împiedica două șuvițe lungi de păr să se desprindă de rest și să-i fluture pe umeri ca două flamuri îndoliate. Se lăsă în genunchi și își lipi fața de țarina udă.

Întunericul care se lăsa trecu peste ea, o acoperi, despărțind-o de restul omenirii.

Peste pădurea Antiger, peste Dorsal, peste Câmpul de luptă, asemenea unei uriașe păsări muribunde străpunse de o săgeată, întunericul își lăsă zăbranicul; și, cu toate că spiritul Nettei era prea absorbit de durere pentru a putea sesiza vreun element exterior, este totuși de crezut că dizolvarea tuturor formelor, a contururilor și a culorilor într-un unic mare val de întunecime o făcu să simtă că, în acea clipă, ea și ceea ce zăcea acolo, sub pământ, alcătuiau un tot de nedivizat.

Sufletul omenesc este în asemenea măsură dependent de mărturiile tangibile și se agață atât de patetic de ultimele vestigii ale oricărei „prezențe reale" a ceea ce a iubit, încât Netta realiză

cea mai acută senzație de pierdere în clipa când, țeapănă și înghețată, se îndepărtă de acel petic de pământ.

Este semnificativ faptul că gropile săpate în țărâna cimitirelor nu sunt apoi reumplute și acoperite astfel încât să rămână la nivelul solului din jur. Aceste dramatice movilițe prelungi, evocând atât de îndeaproape formele umane înfășurate în giulgiu, sunt cele care ne întreține o ultimă iluzie îndurerată, iluzia că într-adevăr conțin și învăluie trupul care, în realitate, zace la o adâncime atât de mare.

Netta se poticni, în beznă, de alte morminte, care însă pentru mintea ei nu însemnau mai mult decât niște brazde de gazon care-i barau calea. În cele din urmă, ieși în drum și porni cu pași grei, târșâiți, înapoi spre căsuță. Apriga furtună a simțămintelor ei se potolise, dar îi luase locul o resemnare rece, mohorâtă, inertă, în fața acelei prăpăstii dintre cei vii și cei morți, prăpastie pe care toate ritualurile consolatoare ale tuturor veacurilor au lăsat-o încă descuiată – căscată, goală, de nestrăbătut.

Găsi ușa căsuței descuiată, ca să poată intra; dar focul din salon abia de mai mocnea, și locuința era pustie.

În timp ce se învârtea prin camerele părăsite, pregătind cu mișcări obosite și semiautomate o cină pentru ea și pentru Nell, i se păru că aude sunetele unei muzici stridente venind din direcția satului. Deschise ușa bucătăriei și rămase în ascultare. Da, fără îndoială, se petrecea ceva. O, Doamne! Ăsta e lucrul cel mai trist – faptul că nu i se îngăduie unui suflet de om nici măcar să-și consume în liniște propria-i durere. Viața trebuie să se precipite înainte, săltând, sfidând, dansând, urlând, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, bătându-și joc de orice încercare de a o reține în loc, de a o reduce la tăcere.

„S-ar zice că-i un bâlci cu călușei", își spuse Netta, închizând ușa. „Nu știam că au călușei pe aici."

După ce pregăti cina pentru Nell, se așeză, apatică, pe un scaun de bucătărie, ascultând muzica gălăgioasă care răzbea din depărtare, sforăitul Marchizului de Carabas, tic-tacul ceasornicului. La un moment dat tresări, sub impresia că auzise un zgomot în camera de deasupra. Se gândi la faptul paradoxal

că încăperile în care au murit oameni par înzestrate cu mai multă viața decât celelalte; s-ar zice că până și scândurile scârțâie, ori funinginea cade pe coș într-un chip mai solemn, conștient de sine.

Netta ar fi dorit să-și concentreze mintea pe o suită de mici întâmplări legate de viața ei alături de Rook; și, în loc de asta, se simțea constrânsă parcă printr-un verdict interior să pândească atent dacă nu mai răzbește vreun alt scârțâit de scândură din camera lui Hastings...

Netta nu era singura persoană care auzise acordurile de fanfară în acea noapte de noiembrie. Cu vreo două ore în urmă, de îndată ce-și luase pălăria și pardesiul și plecase, în plin crepuscul, la cimitir, sunetele neașteptate izbiseră urechile celor doi prieteni ai ei, care se aflaseră împreună exact în locul unde ședea ea acum.

— Ia ascultă! strigase Lexie cu vioiciune, sărind în picioare și alergând în grădina din spate. Nell îl urmă, și Lexie o privi cu o expresie de delectare puerilă. E un carusel! chicoti el. Cine s-ar fi putut gândi la așa ceva în acest anotimp și pe o noapte ca asta? Știam că trec pe aici în octombrie, când sunt în drum spre Londra. Dar niciodată în noiembrie!

Lexie aruncă o privire în jur. Era aproape întuneric; și, cu toate că ploaia se oprise, vântul mugea dezolant printre copaci, deasupra zidului grădinii, și scutura cu furie tufele golașe de zmeură, izbindu-le de parii care susțineau frânghia de rufe.

Era una dintre acele seri în care drumețul singuratic de pe potecile de țară se reazemă o clipă de vreun pârleaz sau de vreun gard ud, contemplând lucirea alburie care se nălucește înspre apus și ascultând plesnetul stropilor de ploaie în frunzișul ulmului înalt, de deasupra capului, în timp ce un graur ori un porumbel buimac îș ia grăbit zborul, făcându-se nevăzut.

— Când ai văzut ultima oară un carusel, Nell, dragă? întrebă Lexie pe un ton care sfida deliberat melancolia pământului, a văzduhului și a cerului.

— În Ashover n-am văzut niciodată vreunul.

— Ei bine, ai să-l vezi *acum,* strigă el. Pentru că am să ți-l arăt eu. Pot să mă duc cu o fată la bâlci pe o noapte rece de noiembrie, ca și pe oricare altă noapte

— Dar, Lexie... începu ea.

Îi înlătură, cu un gest, orice obiecție.

— Vino! îi spuse pe un ton poruncitor. Îmbracă-te. Puțină veselie o să ne facă bine la amândoi.

O sili să se întoarcă în casă, să-și îmbrace pardesiul și pălăria, amândouă de mare doliu, cumpărate de curând de la o prăvălie din Tollminster.

În timp ce el îi ținea pardesiul, Nell fu frapată de chipul în care costumul lui vechi de tweed, purtat zi de zi, ajunsese să semene cu pielea unui animal. Hainele nici unui alt om, văzute fără purtătorul lor, nu puteau fi mai pline de personalitate, mai vii decât cele ale lui Lexie Ashover! Efectul era sporit de eterna prezență a unei floricele veștede, rupte din vreun gard viu și uitate în butonieră, cum la fel de bine ar fi putut fi uitată pe huluba unei căruțe sau pe fundul unui coș de paie.

Lexie își înfășură gâtul într-un fular gros, își îmbrăcă pardesiul și își luă bastonul. Bastonul acesta cu măciulie rotundă arăta, în urma îndelungii folosințe, tocit și lustruit ca strana unui bătrân călugăr sau ca toiagul unui pustnic.

Odată aflați în drum, își dădură seama că noaptea aceasta bântuită de furtună avea un aer aparte, un curent de magnetică nesăbuință, tulburător pentru nervii umani. Și Lexie, și Nell se ferira să arunce vreo privire către balustradele albe ale podului Foulden, care nu fuseseră încă reparate. Lexie vorbea întruna, gesticulând; arăta cu mâna în direcția de unde părea să vină gălăgia; și râdea cu râsul lui gros, gâlgâit, aproape animalic, de straniul capriciu al circarului întârziat, care își găsise să vină în asemenea loc în luna noiembrie.

Își însoți cu pas grăbit partenera, trecând de casa domnului Pod, de propria lui locuință din Marsh Alley, până ajunseră la un maidan îngrădit din nordul satului, unde de obicei își ridicau corturile circarii, când vizitau districtul lor.

Pe măsură ce se apropiau, fanfara răsuna tot mai tare, combinându-se cu scrâșniturile motorului primitiv care învârtea

caruselul, cu strigătele zgomotoase ale tinerilor, cu râsetele și hlizelile fetelor, cu larma copiilor.

Vântul continua să sufle cu atâta violență, încât cortul grosolan, luminat cu lămpi de gaz, în mijlocul căruia se roteau călușeii de lemn, se scutura și dârdâia, gata să se smulgă din țăruși; pânzele i se zbuciumau atât de alarmant, încât sătenii mai vârstnici ezitau să intre, să nu se dărâme șandramaua peste ei.

Lexie și Nell se alăturară unei mici gloate de spectatori bătuți de vânt, care stăteau la intrarea în cort.

— E cam târziu pentru treaba asta, nu? îl întrebă el pe un străin îndesat, care se aplecase asupra unui țăruș, încercând să fixeze mai bine odgonul.

— Târziu? Așa o fi, răspunse omul pe un ton morocănos. Apoi, recunoscându-l pe Lexie: În seara asta trebuia să fim la Bishop's Forley, domnule, unde rămânem peste iarnă. Io am zis că-i o nebunie să ne oprim aici pe-o vreme ca asta; dar el, nu și nu. A ținut-o p-a lui și iacătă-ne.

— Niciodată n-am pomenit un carusel în Ashover mai târziu de luna octombrie, repetă Lexie cu gravitate, împingând-o pe Nell în cort.

În clipa aceea, motorul se opri și, în timp ce băieții și fetele coborau de pe călușei și un alt rând de tineri se pregătea să încalece, se iscă un murmur rapid, și o sumedenie de ochi se întoarseră spre ciudata pereche.

Nell îl trase pe Lexie de braț:

— Hai să plecăm, șopti ea. Ne-au recunoscut.

Dar se întâmplase ca tocmai în fața lui Lexie să se oprească un cal bălțat, extrem de grotesc. Un cal cu un ochi nerușinat și atotvăzător, pe al cărui glob vopsit în galben lămpile cu gaz aruncau reflexe lugubre, dându-i aproape o înfățișare de ciclop.

— O clipă! îi răspunse Lexie.

Și, lăsându-și partenera singură, palidă și descumpănită, încălecă încet și prudent pe spinarea animalului.

Muzica se porni iar; și fantasticul cerc de cai și călăreți porni din nou să se învârtească, într-o larmă infernală.

— Vin' să vezi! Vin' să vezi! strigă unul dintre copii. Dom' Lexie călărește pe-un căluț, izact ca noi!

Nell, în mantoul ei cernit și cu pălăria neagră, era centrul atenției multor ochi uimiți. Îi cunoștea pe toți, dar evita cu grijă să întâlnească vreo privire. Nimeni din cort nu cuteza să i se adreseze direct; oamenii mai bătrâni se retraseră discret spre capătul mai îndepărtat al cortului, iar copiii se îngrămădiră cât mai aproape de ea, schimbând între ei șușoteli care erau înghițite de gălăgia muzicii de fanfară.

Nell se uita neajutorată la silueta lui Lexie, în pardesiul lui plușat și cu fularul albastru, care apărea și dispărea cu punctuală regularitate, ca un semn de zodiac pe un cadran manevrat din ceruri.

În rotirea-i vertiginoasă, calul bălțat pe care-l călărea își pierduse individualitatea; dar Nell continua să-i prindă holbarea vorace a ochiului insațiabil, un ochi care o fixa cu o expresie ce nu oglindea nici compătimire, nici ironie; ci, pur și simplu, o lacomă curiozitate.

Cât despre Lexie, trăsăturile îi înțepeniseră într-o mască imobilă și zâmbitoare, de plăcere copilăroasă. Una dintre pleoape îi era mai ridicată decât cealaltă, ca într-o încântare de ironică strengărie; dar privirea pe care o îndrepta spre Nell ori de câte ori trecea, în giratiile calului, pe lângă ea reflecta o sublimă acceptare a destinului, demnă de animalul pe care-l călărea.

Urechile îi erau asurzite de zgomot; și, în timp ce-l asculta, abandonându-se mișcării circulare, gândurile porniră să-i rătăcească spre alte sunete, mai puțin artificiale, care se înălțau în acele clipe din natala lui vale a râului Frome către cerul încărcat de nori.

Se gândi la felul în care scârțâiau crengile pinilor scoțieni de pe creasta Heron. Își închipui grohăitul vreunui bursuc care străbătea de zor Poiana țâței, pe sub vântul vuitor. Auzea vitele frecându-se lenevos în staule. Auzi plescăitul unui biban în Groapa lui Saunders și țipătul unei rațe sălbatice răzlețite de stol traversând mlaștinile spre Comber's End. În inima fanfarei asurzitoare auzi ticăitul fin al ceasornicului german din dormitorul mamei lui. Își închipui chiar că aude răsuflarea liniștită, din leagănul păzit, a micului cap al familiei, tânărul nou stăpân al domeniului Ashover. Și apoi, brusc, în timp ce i se perindau prin fața ochilor minții toate aceste neobservate zgomote ale

nopții, i se păru că poate deslușì până și fâlfâirea aripilor de cucuvea pe deasupra ulmului său din cimitir, ca în acea noapte argintată de lună, de la care trecuse exact un an, când se întâlnise cu fratele său.

Înainte de a se opri muzica și rotirea cercului de cai și călăreți, Lexie sări jos și veni lângă Nell. O luă de braț și o conduse afară din cort, afară, în beznă, unde îi întâmpină mirosul familiar al unei îngrădiri de iarbă călcată în picioare de oameni și de animale, a cărui savoare n-o poate gusta decât cel care obișnuiește să se ducă pe la bâlciurile și circurile de la țară.

— Gata cu calul de lemn! mormăi el; și fata fu mirată de intensitatea cu care-i strângea brațul.

Vântul îl pocni în clipa aceea în față cu suflul unei amenințări reci, ca o respirație venită din spații extraterestre. Lexie își adună forțele, să se împotrivească amenințării; și, instinctiv, în întuneric, cuprinse cu brațul mijlocul lui Nell.

— Haide să nu ne întoarcem încă acasă, o rugă el. Netta n-o să se supere dacă ne mai așteaptă un pic cu cina.

Schimbarea de atitudine a lui Lexie, de îndată ce ieșiră din cort, o uimi și o șocă pe Nell în asemenea măsură, încât, în imensa milă pe care i-o purta, nu avu inimă să-i reziste. Dar contactul cu trupul ei tânăr și cald, când o lipi de el, îl reconfortă pe Lexie.

O conduse pe o potecă, în iarba inundată de ploaie; una dintre potecile acelea de la marginea satului, care de obicei nu duc la nici un adăpost mai ospitalier decât un staul de vite sau o cocină de porci.

Totuși, de astă dată, dădură peste o șură deschisă, iar Lexie fu încântat peste măsură să descopere în tenebrele-i cavernoase o căpiță de fân cu arome dulci.

Nell șovăi când, cu o exclamație de nerușinată voluptate, o luă de mână și o trase în acest sanctuar al zeiței Demeter.

— Lexie, te rog, haide să mergem acasă, îl imploră ea. Pantofii și ciorapii îmi sunt uzi leoarcă și, de bună seamă, la fel sunt și ai tăi. Și-apoi, nu se face s-o lăsăm pe Netta să ne aștepte atâta.

Dar nu era ușor să reziste stăruințelor lui, în care dorința se îmbina cu umorul și cu o bosumflare aproape copilărească. În cele din urmă ceda.

De afară, din beznă, răzbeau țipetele și scrâșnetele caruselului și o muzică sălbatică de gigă țărănească, ce se poate să fi fost însuși cântecul în ritmul căruia saxonii din vest invadaseră valea râului Frome, după cât suna de barbar și de drăcesc.

Nici unul dintre ei n-ar fi putut spune cât timp au rămas acolo, culcați în fân, învăluiți de parfumurile dulci și de mireasma câmpului întunecat, ud de ploaie și biciuit de vânt. Dar, când, în cele din urmă, se ridicară și se opriră o clipă în pragul ascunzătorii lor, în timp ce chipul lui Lexie era luminat de flacăra unui chibrit cu care-și aprindea o țigară, Nell observă, cu consternare, expresia de copil amărât, rătăcit, de pe fața lui.

— Lexie, ce este? îl întrebă cu îngrijorare.

Dar el zvârli chibritul stins, fără să-i răspundă. Asemenea cârtiței care se reîntoarce orbește în labirintul ei de tuneluri ce scapă ochiului uman, deși traiectoria-i poate fi ghicită după mușuroaiele de pământ, sufletul lui se întorcea întruna la groapa aceea adâncă de doi metri, din cimitir.

— Vino, îi spuse fetei, cu oarecare bruschețe. Dar un minut mai târziu, oferindu-i brațul, adăugă: Sper că ceea ce s-a întâmplat între noi n-are să-ți strice, Nell. Ar fi mare păcat dacă ai regreta, pentru că tu ești o fată vitează și generoasă. Îți mai simți picioarele ude? Dacă nu cumva ai răcit, atunci nimic din ce s-a întâmplat n-are cum să-ți facă rău.

De astă dată, fata a fost aceea care a păstrat tăcerea. Când ajunseră în locul unde fusese cortul cu călușei, îi găsiră pe circari strângându-și catrafusele și pregătindu-se de plecare. Vântul clătina lămpile la care lucrau, făcându-le să pâlpâie și să fumege asemenea focurilor dintr-un bivuac; iar siluetele oamenilor, decupându-se sinistru printre umbrele mișcătoare, păreau atât de străin contrastante cu gardurile vii, cu zăplazurile, cu copacii, de parcă fuseseră aduse acolo prin cine știe ce vrăjitorie.

Vreo doi-trei băiețandri de pe la ferme tândăleau pe lângă cortul strâns. Când Lexie și Nell trecură pe lângă ei, auziră, în urmă-le, râsete obscene. Lexie simți tremurul brațului lui Nell și îl potopi un val de mânie, disproporționat față de incidentul în sine.

— Ce brute! bombăni cu glas tare.

Și apoi, în sinea lui, se jelui la gândul nenumăratelor obstacole și greutăți care stăvilesc și îngrădesc cele mai simple și mai firești încercări ale omului de a se simți fericit.

— Nu știu cine anume a dat societății noastre un bobârnac, imprimându-i direcția greșită.

Și, chiar în timp ce vorbea, îl năpădi o rușinoasă satisfacție lăuntrică pentru faptul că nu era el cel îngropat acum la doi metri sub pământ.

— Nell, iubita mea, nu ești supărată pe mine, nu-i așa?

Fata îi strânse brațul cu blândețe; și trandrețea mută a acestui gest îl mișcă mai profund decât ar fi putut-o face cuvintele.

„Cât de dulce și drăgălașă poate fi o femeie!" își spuse el. Și apoi își adăugă sieși, într-un soi de extaz interior: „Sunt viu! Sunt viu! Sunt viu!" S-ar fi zis că adresa acest strigăt propriei sale inimi.

Dar, un moment mai târziu, fără ca fata de lângă el să-și fi dat seama, înfățișarea chipului său se schimbă. „O, Rook! O, fratele meu, fratele meu!"

Nell n-a înțeles niciodată de ce, exact în acea clipă, Lexie s-a oprit în drum, ca împietrit, iar brațul cu care o susținea s-a lăsat în jos, inert.

Remușcarea îl împinsese în adâncuri, printre „turmele celor ce zac în iad, ca oile". El, îndrăgostitul de viață, adoratorul soarelui și al aerului îmbălsămat și al pământului purtător de rod, se afla, în acel moment, îngenuncheat în ape mai adânci și mai înghețate decât cele ale râului Frome.

Dar, chiar și acolo, deși fața lui, în întuneric, avea acea expresie de copil bătut, nedreptățit, năucit, îl ținea pe fratele lui mort strâns la piept, într-o îmbrățișare protectoare. Structura firii lui nu fusese știrbită. Dragostea lui, asemenea unei sulițe implântate în albia unui râu cu apele umflate, se ținea dreaptă și sfidătoare, vizibilă prin ceață pentru toți cei ai căror pași hoinari i-ar purta prin acele locuri. Un indicator în noapte, un semnal, un far, o mărturie care avea să supraviețuiască cel puțin zilelor sale, chiar dacă nu va dăinui cât pinii de pe creasta Heron sau cât teiul și cedrul de pe pajiștea conacului Ashover.

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, București.

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU

DTP
FLORINA VASILIU

Corector
ANCA DRĂGHICI

Apărut 2009
BUCUREȘTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I „CORESI" S.A.

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Kurt Vonnegut, *Sirenele de pe Titan*
Douglas Carlton Abrams, *Jurnalul pierdut al lui Don Juan*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Viața mea cu Mozart*
Will Self, *Cum trăiesc morții*
Kelly Jones, *Al șaptelea licorn*
Peter Carey, *Furtul. O poveste de iubire*
Hubert Selby Jr., *Recviem pentru un vis*
Fumiko Enchi, *Măștile*
Jonathan Safran Foer, *Totul e iluminat*
Ismail Kadare, *Umbra*
Anaïs Nin, *Henry și June*
Rachel Cusk, *Arlington Park*
Jesús Díaz, *Cele patru fugi ale lui Manuel*
John Fante, *O să vină și primăvara, Bandini*
Douglas Coupland, *Toate familiile sunt psihotice*
Mitch Albom, *Încă o zi*
Diane Setterfield, *A treisprezecea poveste*
Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit din nou*
Milorad Pavić, *Mantia de stele*
Sarah Dunant, *Transgresiuni*
Joey Goebel, *Anomalii*
Andreï Makine, *Fiica unui Erou al Uniunii Sovietice*
Ellis Avery, *Foc în pavilionul de ceai*
Ludmila Ulițkaia, *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
Yasunari Kawabata, *Dansatoarea din Izu*
Didier van Cauwelaert, *Evanghelia după Jimmy*
Gregor von Rezzori, *Memoriile unui antisemit*
Alessandro Perissinotto, *Celei care mă judecă*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Copilul lui Noe*
James Frey, *Prietenul meu Leonard*

Douglas Coupland, *Generația X*
Pablo De Santis, *Caligraful lui Voltaire*
John Updike, *Fugi, Rabbit*
David Mitchell, *Atlasul norilor*
J.M. Coetzee, *Maestrul din Petersburg*
Sawako Ariyoshi, *Soția doctorului*
Laura Restrepo, *Dulce companie*
Leo Perutz, *Iuda lui Leonardo*
Taichi Yamada, *În căutarea unei voci din depărtare*
Eduardo Mendoza, *Mauricio sau alegerile locale*
Kurt Vonnegut, *Bun venit printre maimuțe*
Carol Shields, *Jurnal în piatră*
Martin Suter, *Diavolul din Milano*
Amos Oz, *Poveste despre dragoste și întuneric*
Michel Chabon, *Băieți teribili*
Rick Moody, *Furtuna de gheață*
Gary Shteyngart, *Absurdistan*
Tash Aw, *Fabrica de mătase*
Richard Ford, *Cronicarul sportiv*
Gonçalo M. Tavares, *Ierusalim*
Alessandro Piperno, *Cu cele mai rele intenții*
Joseph Roth, *Spovedania unui ucigaș. Legenda sfântului bețiv*
Arnon Grunberg, *Nesuferitele zile de luni*
Jeanette Winterson, *Portocalele nu sunt singurele fructe*
Cinghiz Aitmatov, *Stigmatul Casandrei*
Sawako Ariyoshi, *Dansatoarea de Kabuki*
Arthur Japin, *În ochii Luciei*
Naghib Mahfuz, *O mie și una de nopți și zile*
John Updike, *Întoarcerea lui Rabbit*
Mo Yan, *Sorgul roșu*
Guillermo Martínez, *Moartea lentă a Lucianei B.*
Kurt Vonnegut, *Cutremur de timp*
Fumiko Enchi, *Ani de așteptare*
J.M. Coetzee, *Viața și vremurile lui Michael K*
John Cowper Powys, *Cercul nebunilor*

John Cowper Powys (1872-1963) s-a născut în districtul britanic Derbyshire, într-o familie printre descendenții căreia se numără poeții John Donne și William Cowper. Urmează cursuri de literatură la Cambridge. Vreme de treizeci de ani a locuit în Statele Unite ale Americii, unde a fost profesor și conferențiar. În 1935 a revenit în Europa, stabilindu-se definitiv în Țara Galilor. A fost un scriitor prolific, Philip Larkin numindu-l „un uriaș vulcan literar mito-poetic“. Printre romanele sale cele mai apreciate se numără ***Cercul nebunilor*** (*Ducdame*, 1925), *Wolf Solent* (1929), *A Glastonbury Romance* (1933), *Weymouth Sands* (1934), *Maiden Castle* (1937) și *Porius* (1940). Dar John Cowper Powys nu s-a limitat doar la aria ficțiunii, ci a publicat și volume de eseistică, critică literară și filozofie, dintre care amintim: *The War and Culture* (1914), *The Meaning of Culture* (1929), *The Philosophy of Solitude* (1933), *The Pleasures of Literature* (1938) și *In Spite of: A Philosophy for Everyone* (1953), precum și o remarcabilă *Autobiografie* (1934). S-a bucurat de o largă recunoaștere, fiind apreciat de personalități precum Theodore Dreisder, Henry Miller, Iris Murdoch, Elias Canetti și Angus Wilson. În 1958 a fost răsplătit cu distincția Bronze Plaque, oferită de Freie Akademie der Künste Hamburg, și astfel recunoscut drept o figură marcantă a literaturii europene.

„Romanele lui John Cowper Powys sunt singurele din literatura engleză capabile să rivalizeze cu scrierile lui Tolstoi sau Dostoievski."

George Steiner

Un vechi blestem apasă asupra familiei Ashover: toți vlăstarii ei vor fi protagoniștii unor iubiri interzise, din care se vor naște monștri. Rook, fiul cel mare, este victima unor puternice impulsuri autodistructive, iar Lexie, fratele său, încearcă să-și controleze trupul cu ajutorul minții, sfidând moartea. Dar cine va duce numele mai departe? O poveste a predestinării, ***Cercul nebunilor*** se înscrie, prin personajele pline de dramatism și prin erotismul luxuriant, în linia marilor romane *La răscruce de vânturi* și *Amantul doamnei Chatterley*.

„John Cowper Powys este o carte vie. Întâlnirea cu el înseamnă oglindirea în fântâna marii creații."

Henry Miller

„Asemenea păsării Phoenix, din ***Cercul nebunilor*** se ridică frumoasa pasăre a iubirii. Căci John Cowper Powys este înainte de toate un romancier al iubirii, unul dintre cei mai mari pe care i-a dat literatura engleză."

Diane de Margerie

„Tărâmul lui John Cowper Powys este plin de primejdii. Cititorul poate rătăci ani la rând, ca un prizonier vrăjit, prin acest univers paralel, fără a-i atinge vreodată granițele."

The Guardian

Ilustrația copertei:
Herbert James Draper, *Pot Pourri* (detaliu)